This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

3 3433 07438199 1

NTFE
(Crespi
Ovid
Epistol
Latin
1825

5

P. OVIDII NASONIS

EPISTOLARUM HEROÏDUM LIBER;

INTERPRETATIONE & NOTIS

ILLUSTRAVIT

D. CRISP. HELVETIUS;

JUSSU

CHRISTIANISSIMI REGIS,

AD USUM

SERENISSIMI DELPHINI.

ACCESSIT

INDEX LOCUPLETISSIMUS.

IN HAC EDITIONE PRIORIS ERRATA CORRIGUNTUR.

LONDINI:

Excudit H. BRYER;

Impensis C. & J. RIVINGTON; J. SCATCHERD; LONGMAN, HURST, REES, ORME, BROWN, & GREEN; BALDWIN, CRADOCK, & JOY; E. WILLIAMS; HAMILTON, ADAMS, & Co.; G. B. WHITTAKER; & BRODIE & DOWDING, SARISBERIÆ.

1825.

120600B

LECTORI, S.

HABES, benevole lector, magni *Nasonis* maximum opus. Quanta fuerit melliflui hujus vatis excellentia, quàm multæ variæque dotes, supervacaneum est dicere. In omnibus ejus operibus certat cum eruditione politissimâ, ingenii felicitas mira. Licèt simplici & negligenti ludat venâ, adest tamen diligentissima artis elegantia: adeò ut arduum sit dicere, utrum artem natura, an verò naturam ars magìs excoluerit. Tam aptè conveniunt & materia & verba modis, ut vel resoluta sponte in modos defluere crederes. Ars equidem & labor improbus minimè desiderantur; hæc tamen placidè obducit facilis ingenii & naturæ simplicitas. Atqui facilis hæc vena literis humanioribus usque & usque expolita, nullibi magìs quàm in ipsius *Epistolis* elucet. Præstantissimum illud opus, quod *Epistolarum Heroïdum* titulo gaudet, quodque impræsentiarùm publici juris facimus, jure meritòque reliquis ejus operibus palmam præripit. Nihil hîc reperies quod Sarmaticam barbariem redoleat; nulla hîc vocum licentia reprehendenda venit. Si quis *Ovidii* nævos notare satagat, nusquam minùs quàm in ipsius Epistolis metam attinget. Si quis autem maximas *Nasoniani* ingenii dotes inspexerit, has non uspiam magìs splendere comperiet. Ludit quidem jocis, & elegantes agit nugas, verecundè tamen & castigato stylo. Præterea, facetum hoc & amabile dicendi genus, subtilissima & accuratissima ingenii acies nusquam non exornat; & ubique utile dulci præclarè miscetur. Ita videtur à naturâ comparatus, ut quod quisque in singulis casibus optaret loqui, loquatur. Quas aliorum nomine conscripsit *Epistolas*, tantâ cum felicitate

felicitate æquè ac diligentiâ exaravit, ut omnia dixerit quæ in simili casu cuìpiam dicenda forent. Singula enim accuratè exquirit, non alium exprimit characterem, quàm quem rerum ipsarum natura postulat; reconditos animi affectus tanta cum ἀκρίβειᾳ depingit, ut nemo sanè naturæ adyta intimiùs perspexisse videatur.

Reliquum est ut quid in hâc editione præstitum fuerit, paucis moneam. Prodiêrunt non ita pridem *Ovidii Nasonis* opera omnia in usum Serenissimi Delphini, cum interpretatione & perpetuis commentariis *Danielis Crispini Helvetii*, viri de literis humanioribus optimè meriti, cujus operam hâc in parte plurimùm approbavit literatus orbis. Sequitur enim fidelissimas *Nicolaï Heinsii* emendationes, quas ex MSS. fide summâ & pari diligentiâ confirmavit; immutati textûs vulgaris aptam reddit rationem; & notis quas subjicit non solùm poëtæ sententiam, sed ingenium etiam & artem explicat. Ex locupletissimo illius penu hanc epistolarum *Ovidii* editionem hausimus; quas nitidè & accuratè impressas curavimus, in Scholarum usum, & juventutis studiosæ compendium. Adjicitur insuper *Index locupletissimus* Epistolico huic operi separatim accommodatus.

P. Ovidii Nasonis

HEROÏDES.

EPISTOLA I.

ARGUMENTUM.

Orto Trojano bello ob raptam à Paride Helenam, habitoque à Græcis conventu, invitus cogitur Ulysses ad bellum proficisci; in quâ expeditione multa adeò & designavit præclarè, & gessit, ut excisæ tandem Trojæ maxima illi laus adscriberetur. Peractâ ultione, Trojâque funditus eversâ, victores Græci in patriam redeuntes, spoliis hostium dilati, indignatione læsæ Minervæ, variis acti sunt procellis, adeò ut, multis obrutis, pauci post varios errores evaserint. Inter quos Ulysses (ad quem hæc epistola dirigitur) decem errans annos, peragravit varias orbis partes. Penelope igitur, ejus uxor, ignara quidem ubi hæreat, valde tamen solicita de ejusdem reditu, scribit ei hanc epistolam, quâ cum primis ut redeat, monet, maxime, cùm & Trojâ jam excisâ aliisque reversis, solus nullam cunctandi causam habeat.

PENELOPE ULYSSI.

HANC tua [b] Penelope lento tibi mittit, [c] Ulysse.
Nil mihi rescribas attamen; ipse veni.
[d] Troja jacet certè [e] Danaïs [f] invisa puellis;

INTERPRETATIO.

Ulysse, Penelope tua uxor *scribit ad te serò redeuntem hanc* epistolam: *attamen nihil mihi respondens;* sed tu *ipse venias. Troja odiosa Græcis Ruribus prostrata*

NOTÆ.

a HEROIDES] Eo nomine Ovidio appellatæ sunt suæ epistolæ, quòd ab Heroïdis, maximâ ex parte, scriptæ fingantur.

b *Penelope*] Icarii Lacedæmonii filia, Penelope dicta, ut quibusdam placet, Pindari interpretem sequutis, ab ejusdem nominis avibus, quæ expositam à parentibus educaverunt; vel ut volunt alii, à telâ, derivatione Græcâ, quòd in eâ texendâ maximam laudem invenerit, cùm priùs *Arnæa:* id est, abjecta, aut *Amyre*, appellaretur. Castitatis eximiæ fuisse plerique tradunt.

c *Ulysse*] Fuit Ulysses, seu Ulysseus, vel ut perspicuè scriptum vidisse se testatur clarissimus Heinsius, Ulixus, rex Ithacæ & Dulichii, filius Laërtæ & Anticleæ, homo decantatæ calliditatis & versutiæ.

d *Troja*] Urbs fuit minoris Asiæ celeberrima in tractu Occidentali, ad septentrionem, quæ à regione ipsa ita dicta est. Nomen ortum à Troë rege; cùm antea *Teucria* à Teucro, & *Dardania*, à Dardano. *Ilium* insuper, & propriè nuncuparetur. Cæterùm versum hunc per indignationem esse efferendum arbitror, quasi dixisset Penelope, *Quando ita voluistis, Troja diruta est: At certè operæ pretium non fuit, ut eâ gratiâ, tanto cum molimine, tot heroës à nobis discederent.*

e *Danaïs*] Græci dicti sunt *Danaï*, à Danao Argivorum rege, in Peloponneso.

f *Invisa*] Propter absentiam præsertim virorum suorum.

Vix [g] Priamus [h] tanti, totaque Troja, fuit.
O utinam tunc, cùm [i] Lacedæmona classe petebat,
Obrutus [k] insanis esset [l] adulter aquis!
[m] Non ego deserto jacuissem frigida lecto,
Nec quererer [n] tardos ire relicta dies:
Nec mihi quærenti spatiosam fallere noctem,
[o] Lassaret [p] viduas [q] pendula tela manus.
Quando ego non [r] timui graviorâ pericula veris?
Res est solliciti plena timoris amor.
In te fingebam violentos Troas ituros:
Nomine in [s] Hectoreo [t] pallida semper eram.
Sive quis [u] Antilochum narrabat ab Hectore victum;

INTERPRETATIO.

est equidem: at Priamus & Troja universa vix fuit tanti. O utinam mœchus fuisset submersus aquis profundis & procellosis, tunc cùm Spartam veniebat navibus! Ego non jubuissem gelida in stratis à te derelictis; nec ego deserta conquererer dies lentè procedere; nec tela ex jugo pendens fatigaret manus destitutos mihi volenti decipere longas noctes. Quodnam fuit tempus, cùm ego non reformidaverim discrimina majora iis, in quibus reipsâ versabaris? Amor est res plena metûs anxii. Arbitrabar violentos Trojanos in te impetum facturos; expallescebam ad nomen Hectoris. Seu aliquis diceret Antilochum superatum ab Hectore;

NOTÆ.

g *Priamus*] Rex Trojæ, quo tempore à Græcis eversa est. Filius fuit Laomedontis.

h *Tanti*] Illud est quod Gallicè dicimus. *Cela n'en valoit pas la peine.* Ang. *It was not worth the while.*

i *Lacedæmona*] Accusativus, inflectione Græcâ. Lacedæmon verò urbs est & regio Peloponnesi celeberrima, à Lacedæmone, Jovis & Taygetes filio, sic nuncupata. Urbs, *Sparta* quoque dicta est; fuitque regia Menelaï.

k *Insanis*] Id est, *profundissimis*, seu *procellosis*.

l *Adulter*] Paris est, qui, Helenâ raptâ, bello Trojano causam præbuit; cujus historiam prolixè apud omnes invenias. Dedignata autem est Penelope, nomine proprio eum Paridem, aut Alexandrum appellare; sed præ irâ adulterum vocat, per contumeliam.

m *Non ego*] Si, scilicet, Paris aquis obrutus esset; neque Helenam rapuisset.

n *Tardos*] Illi longa dies videtur, qui aliquid expectat, quemve tædet.

o *Lassaret*] Non enim illa, ut tædium ex viri absentiâ minueret, procosve falleret, tam diu telam texuisset.

p *Viduas*] Synecdoche est partis pro toto: Manus viduæ positæ sunt pro Penelope viduâ.

q *Pendula*] Tela enim ex jugo pendet. Gal. *Elle est sur le metier.* Ang. *It is upon the loom.*

r *Timui*] Amorem suum à solicitudine amplificat.

s *Hectoreo*] Hector Trojanorum fuit fortissimus, filius Priami, quem Achilles interfecit.

t *Pallida*] Id est, *maximè timebam*. Timore enim sanguis ad præcordia retrahitur, unde pallor.

u *Antilochum*] Fuit is filius Nestoris. Constat verò illum non ab Hectore, sed à Memnone fuisse confossum. Quare variè hunc locum ex Homero, aliisque emendare conantur. Ego vero cum viris doctissimis, nihil necesse habeo, contra librorum fidem, quidquam mutare. De industriâ enim potuit à Pœtâ fœmina induci quarundam circumstantiarum ignara, quæ per belli rumores vix unquam satis certò cognoscentur. Atque ex ignorantiâ Penelope fides conciliatur, & ex perturbatione ejus amor describitur.

Antilochus

Antilochus nostri [x] causa timoris erat.
Sive [y] Menœtiaden [z] falsis cecidisse sub armis,
Flebam successu [a] posse carere dolos.
Sanguine [b] Tlepolemus [c] Lyciam [d] tepefecerat hastam;
Tlepolemi letho cura novata mea est.
Denique, quisquis erat castris jugulatus [e] Achivis,
[f] Frigidius glacie pectus amantis erat.
Sed bene consuluit casto [g] Deus æquus amori:
Versa est in cinerem sospite Troja viro.
[h] Argolici [i] redîêre duces: altaria [l] fumant:
[m] Ponitur ad patrios [n] barbara præda Deos.
Grata [o] ferunt [p] nymphæ pro salvis dona maritis:

INTERPRETATIO.

Antilochus erat causa metûs nostri. Seu quis memoraret *Patroclum tectum alienis armis occubuisse, querebar fraudes posse felici eventu destitui.* Si *Tlepolemus calefecerat hastam* Sarpedonis *Lycii sanguine suo, solicitudo mea redintegrata est morte Tlepolemi. Tandem quicunque erat trucidatus in castris Græcis, cor* mei *amantis fiebat frigidius glacie. At Deus propitius bene prospexit amori meo pudico: Troja redacta est in favillas, marito* meo *incolumi. Duces Græci redierunt; aræ fumant; præda de barbaris appenditur Diis patriis; puellæ portant munera gratum animum testantia pro viris suis servatis:*

NOTÆ.

x *Causa*] Præ amoris impatientiâ & timore, scilicet. Solemus enim ex communi omnium metu, omnia in nos derivare. Quod quidem ut naturæ & finitæ nostræ cognitionis & providentiæ, ita & infiniti erga nos ipsos amoris, est vitium.

y *Menœtiaden*] Patroclus fuit Menœtii, filius, Achilli amicitiâ conjunctissimus.

z *Falsis*] Cùm Achilles præ irâ quòd sibi Agamemnon Briseïdem rapuisset, ampliùs pugnare nollet, Patroclus sese Trojanos putans territurum, ejus heroïs arma induit: verùm cùm in Hectorem incidisset, ab ipso trucidatus est. Falsa itaque dicuntur Patrocli arma, quod ejus non essent.

a *Posse*] Scilicet timebat Penelope ne aliquando Ulysses, insignis ille dolorum fabricator, in suis fraudibus interciperetur.

b *Tlepolemus*] Herculis ex Astyoche filius; quem Sarpedon rex Lyciæ interfecit.

c *Lyciam*] Id est, *Sarpedonis Lycii*. Lycia verò ad mare Mediterraneum, inter Pamphyliam & Cariam, jacet.

d *Tepefecerat*] Sensus est, *Si quis Sarpedonis hastam in Tlepolemi sanguine calefactam narraret, metuebam ne tu, Ulysse, fortè is esses, quem ille mactaret.*

e *Achivis*] *Græcis;* ab Achaiâ regione ita dictis.

f *Frigidius*] Propter metum, qui sanguinem ad interiora retrahit.

g *Deus*] Hymenæus; aut aliquis alius.

h *Argolici*] *Græci*, ab Argolide Peloponnesi regione ita dicti.

i *Redière*] Ut Menelaüs, Nestor, ex quo omnia se, per filium Telemachum, dedicisse, postea agnoscet Penelope. Cæterum notandum est, plerisque ducibus Græcis fatale & luctuosum bellum Trojanum fuisse, paucosque incolumes domum revertisse.

l *Fumant*] Ex sacrificiis & victimis, quæ Diis pro gratiarum actione offeruntur.

m *Ponitur*] Solebant enim veteres Ethnici arma, & hostium spolia præsertim Diis suis in templis appendere & consecrare.

n *Barbara*] Id est, *de barbaris Trojanis;* omnes enim, præter se, Græci *barbaros* vocitabant.

o *Ferunt*] Hæc omnia memorat Penelope, ut Trojæ ruinâ comprobatâ, aliarumque Græcarum puellarum lætitiâ declaratâ, graviorum & æquiorum suam faciat querimoniam.

p *Nymphæ*] Id est, *novæ nuptæ*, vel potiùs *juniores*,

Illi victa suis Troïa [q] fata canunt.
[r] Mirantur justique senes trepidæque puellæ;
Narrantis conjux [s] pendet ab ore viri.
Atque aliquis positâ [t] monstrat fera prælia mensâ:
Pingit & exiguo [u] Pergama tota mero.
Hàc ibat [x] Simoïs; hîc est [y] Sigeïa tellus.
Hîc steterat Priami regia celsa senis.
Illic [z] Æacides, illic tendebat Ulysses;
Hîc [a] lacer admissos terruit Hector equos.
Omnia namque tuo [b] senior, te quærere [c] misso,
Rettulerat nato [d] Nestor: at ille mihi.

INTERPRETATIO.

ipsi viri *cantant fata Trojana superata à suis fatis. Æqui senes & puellæ timidæ admirantur* ea quæ de bello dicuntur; *uxor affixa est labiis mariti* singula *referentis. Nonnullus etiam ostendit dura certamina super mensâ admotâ, & describit guttulâ vini totam urbem Trojam. Hâc,* inquit ille, *Simoïs fluebat; hîc est terra Sigeïa; hîc erectum fuerat palatium sublime senis Priami. Illîc Achilles, illîc Ulysses explicabat sua tentoria; hîc Hector dilaniatus perculit terrore equos concitatos. Nestor enim senex enarraverat omnia filio tuo, justo te quærere, & ille mihi* retulit.

NOTÆ.

q *Fata*] Cùm omnia ex ordine fiant fatorum, id est, decreti divini, nihil mirum si fata pro ipsis rebus fato præstitutis sumantur, prout fit istud, hoc in loco. At verò hic ordo fatorum, nescio quo quarumvis rerum concursu, apud Ethnicos, colligabatur. Hæc fuisse dicuntur Trojanorum fata, quibus inexpletis Troja capi non posset. Vita Troili, Priami filii; hunc Achilles mactavit. Conservatio Palladii, id est, Palladis simulacri, quod in urbe Trojani habebant; ab Ulysse & Diomede noctu urbem ingressis, cæsis arcis custodibus, exportatum est. Tertio loco fuerunt Rhesi equi, qui antè non caperentur, quàm *pabula gustâssent Trojæ, Xanthumque bibissent,* ut habet Virgilius: ab iisdem Ulysse & Diomede abducti sunt, ut videbitur postea. Ultimum fuit sepulchrum Laomedontis, quod erat in portâ Scæâ: atque illud violatum est, cum à Trojanis ipsis diruta est porta, ut equo ligneo via aperiretur.

r *Mirantur*] Ea, scilicet, quæ de bello referuntur.

s *Pendet*] Id est, *maximo cum studio auscultat.*

t *Monstrat*] Id est, *quasi ad oculum ostendit,* deductâ vini guttulâ, ad cujusque rei situm in tabulâ designandum.

u *Pergama*] Alii Trojam, alii Trojanas arces esse voluerunt. Propriè, ut videtur, de his dicitur, quanquam, & urbs per arces sæpe intelligitur.

x *Simoïs*] Fluvius vel potiùs rivulus agri Trojani. In gen. *Simoentis.*

y *Sigeïa*] *Campus Trojanus,* à Sigæo promontorio, ubi sepultus Achilles.

z *Æacides*] *Achilles,* Æaci nepos.

a *Lacer*] Ita omnino legendum esse, cum doctis viris, censeo; non *alacer,* ut volunt alii. Atque intelligendum istud de Hectore ab Achille circum muros Iliacos raptato, prout refert Virgilius.

b *Senior*] Quia tres vixit ætates.

c *Misso*] A Minervâ, quæ formam Mentæ, Anchiali, Taphiorum regis, filii, induerat. Telemachus enim, solâ nutrice consciâ, Pylum ad Nestorem, & Spartam ad Menelaüm, clam matre concessit, quod quidem nunc ab ipsa dissimulatur.

d *Nestor*] Pyliorum rex, Nelei filius, vir summâ prudentiâ clarus.

Rettulit

Rettulit & ferro [e] Rhesumque [f] Dolonaque cæsos:
Utque sit [g] hic somno proditus, ille [h] dolo.
Ausus es, ô nimiùm nimiùmque oblite tuorum,
[i] Thracia nocturno tangere castra dolo;
Totque simul [k] mactare viros, adjutus ab uno!
[l] At bene cautus eras, & memor antè mei!
Usque metu micuêre sinus, dum victor amicum
Dictus es [m] Ismariis îsse per agmen equis.
Sed mihi quid prodest vestris disjecta lacertis
Ilion; &, [n] murus [o] quod fuit antè, solum;
Si maneo, qualis Trojâ durante manebam;
Virque mihi, dempto fine carendus, abest?
Diruta sunt aliis, uni mihi Pergama [p] restant,

INTERPRETATIO.

Renunciavit quoque & Rhesum & Dolona ense percussos, & quomodo alter sopore, alter fraude interceptus fuerit. Non veritus es, ô nimis, atque nimis negligens tuorum, adire castra Thracia nocturnâ fraude, & uno sustentatus jugulare conjunctim tot viros. At enim egregiè providus eras, & antea mei recordabare! Pectus meum *assiduè trepidavit, donec dictus es transiisse victor per castra amica vectus equis Thraciis. Verùm quid me juvat Troja diruta vestris brachiis, & terra quæ fuit murus antea, siquidem ego permaneo qualis eram Trojâ stante; & maritus* meus *absens est, quo nunquam frui liceat? Arces Iliacæ sublatæ sunt pro aliis, supersunt mihi soli,*

NOTÆ.

e *Rhesumque*] Rhesus Eionei fuit filius, rex Thraciæ; qui cùm noctu in Priami auxilium venisset, atque adeò extra urbem pernoctare coactus esset, custodibus suis ex itinere fatigatis, & somno pressis, ab Ulysse & Diomede deprehensus, ab iisdem in tentoriis oppressus est. Ex quo ejus equi, candore nivali, præsertim vero pernicitate vehis comparandi, ad castra Græcorum abducti sunt.

f *Dolonaque*] Fuit Dolon vir Trojanus, Eumedis filius, qui pactus cum civibus suis ut sibi in remunerationem Achillis equi darentur, post victoriam, quam animo præsumebat, speculator in castra Græcorum advenit. Verum à Diomede, & Ulysse deprehensus est, qui & ipsi speculatum venerant, eâque in parte vigilias curabant. Promissa fuerat ab illis impunitas, siquidem Trojanorum consilia aperiret; ex quo factum de Rheso præcipuè, ut indicaverit. Verùm dignâ mercede, quanquam improbè, omnibus ab Ulysse perceptis, jugulatus est.

g *Hic*] Rhesus in tentoriis dormiens. *Hic* pro *alter* positum: aliàs *hic* ad proximum refertur.

h *Dolo*] Quem Dolon adversus Græcos paraverat; neque enim verisimile est, Penelopen marito proditionem exprobraturam, quam ille admisit in se, cùm fidem Doloni datam non servavit.

i *Thracia*] *Rhesi Thracii.* Thracia verò Europæ regio est, ad maris Ægei Septentrionem: unde nomen adjectivum *Thracius.*

k *Mactare*] Non Ulysses, sed Diomedes cædem peregit Rhesi, & duodecim sociorum. Verum marito suo blanditur Penelope.

l *At bene*] Ironia est.

m *Ismariis*] *Thraciis*, ab Ismaro, monte Thraciæ.

n *Murus*] Id est, *Quid mihi prodest, quòd muri Trojani solo æqualifuerint?*

o *Quod*] In quibusdam legitur, *quo*, in aliis, *qui*, autore Heinsio.

p *Restant*] Id est, *Eodem sum loco ac si Troja staret, nam tu abes, quasi illa expugnanda sit.*

Incola captivo quæ bove victor [r] arat.
Jam seges est, ubi Troja fuit, resecandaque falce ;
Luxuriat [s] Phrygio sanguine pinguis humus.
Semisepulta virûm curvis feriuntur aratris
Ossa : ruinosas occulit herba domos.
Victor abes ; nec scire mihi, quæ causa morandi ;
Aut in quo [t] lateas ferreus [u] orbe, licet.
[x] Quisquis ad [y] hæc [z] vertit peregrinam littora puppim,
Ille mihi de te multa rogatus abit.
Quamque tibi reddat, si te modò viderit usquam,
Traditur huic digitis charta notata meis.
Nos [a] Pylon, antiqui [b] Neleïa Nestoris arva,
Misimus ; [c] incerta est fama remissa Pylo.
Misimus & [d] Sparten. Sparte quoque [e] nescia veri,
Quas habitas terras, aut ubi lentus [f] abes.
[g] Utiliùs starent etiam nunc mœnia [h] Phœbi.

INTERPRETATIO.

quas colonus victor subigit bove rapto. Jam fruges succreverunt, ubi Troja stetit, & eæ demetendæ falce messoriâ ; solum fœcundatum sanguine Trojano ubertim producit lætas segetes ; ossa semitecta virorum Troûm *pulsantur aratris incurvis ; gramen tegit domos in ruinam pronas. Victor desideraris, nec possum cognoscere quæ* sit tibi *ratio moræ, &* cunctationis, *aut in quâ mundi parte* tu *durus latites: Quicunque navem exteram admovet ad hæc littora, ille discedit plurima à me de te interrogatus, & tabellæ signatæ meis digitis illi dantur, quas tibi tradat, si saltem te alicubi conspexerit. Nos misimus Pylon, in agros Neleïos Nestoris ; fama incerta* de te *remissa est* nobis *Pilo. Misimus quoque Spartam ; sed Sparta est etiam ignara veri, quæ arva incolis, aut ubi* tu *tardus moraris. Muri ab Apolline extructi nunc ad-*

NOTÆ.

r *Arat*] Maximè augetur affectus istâ commemoratione.

s *Phrygio*] *Trojano* ; in Phrygiâ enim minore, seu Troade, stetit Troja.

t *Lateas*] Suspicionem & affectum habet vox ista ; quasi Penelope undequaque maritum suum quæsierit, ille verò, fortè alio amore irretitus, sese occultaverit.

u *Orbe*] *Orbis parte*, aut *regione*.

x *Quisquis*] Amoris anxietatem & impatientiam ulteriùs declarat.

y *Hæc*] *Nostra*, scilicet, *Ithacensia*.

z *Vertit*] Propriè. Nautæ enim, cum ad portum perveniunt, puppim in littus convertunt.

a *Pylon*] Tres sunt in Peloponnesi parte occiduâ. Utra verò fuerit Nestoris, quamvis ambigitur, plerique tamen, eam quæ jacet in medio aliarum, ad meridiem fluminis Alphæi, esse volunt.

b *Neleïa*] *In quibus Neleus regnavit.* Voces verò istæ *Neleïa arva* per appositionem cum voce *Pylon* junguntur.

c *Incerta*] Id est, *Nihil certi de te ex Nestore didicimus.*

d *Sparten*] Sparta seu Lacedæmon regia fuit Menelai ; de qua jam supra.

e *Nescia*] *Nescit Menelaüs ubinam tu sis.*

f *Abes.*] Scripturam hanc minus Latinam dicit Heinsius. Quamobrem non video. Pro *abes* mallet ille *agas*, quod in chartaceo esse dicit Scriverii ; reposito tamen *habites*, pro *habitas*, ut in uno Mediceo extare idem testatur.

g *Utiliùs*] Propter id, quod addit postea, *scirem ubi pugnares, &c.*

h *Phœbi*] Fabula est, Phœbum seu Apollinem & Nuptunum, mercede promissâ, Laomedonti Trojanorum regi, muros ædificavisse. Troja itaque per Apollinis muros intelligenda.

Irascor

Irascor [i] votis heu levis ipsa meis!
[k] Scirem, ubi pugnares; & tantùm bella timerem;
Et mea cum multis [l] juncta querela foret.
Quid timeam [m] ignoro: timeo tamen omnia demens;
Et [n] patet in curas area lata meas.
Quæcunque æquor habet, quæcunque pericula tellus;
Tam longæ causas [o] suspicor esse moræ.
[p] Hæc ego dum stultè meditor (quæ [q] vestra libido est)
Esse peregrino [r] captus amore potes.
[s] Forsitan & narres, quàm sit tibi rustica conjux;
Quæ tantùm lanas non sinat esse rudes.
[t] Fallar, & hoc crimen tenues [u] vanescat in auras:
Neve revertendi liber abesse velis.
Me pater Icarius [x] viduo discedere lecto
[y] Cogit, & immensas increpat usque moras.

INTERPRETATIO.

hùc commodiùs pro me *essent erecti: heu, ego inconstans succenseo votis meis. Manifestum esset mihi quo in loco militarem*, si Troja staret: *& reformidarem tantùm prælia; & querimonia mea esset communis cum multis.* Nunc, *nescio quid reformidare debeam; attamen insana cuncta reformido, & campus vastus apertus est meis solicitudinibus. Conjicio omnia discrimina, quæ mare & terra habet, esse in culpâ tam longæ cunctationis. Quando ego hæc incautè volvo animo (quæ vestra est protervia) tu potes esse irretitus amore extero. Fieri etiam potest, ut fabuleris quàm inculta sit tibi uxor, quæ modò non patiatur lanas rudes. Utinam decipiar, & hæc criminatio in auras subtiles discerpatur; neve cupias esse foris, datâ potestate redeundi. Icarius pater* meus *me urget deserere lectum marito destitutum, & indesinenter arguit immoderatas tuas moras.*

NOTÆ.

i *Votis*] Scilicet Penelope, priusquam Troja eversa esset, ut id brevi fieret, optabat; quò citiùs maritus suus domum reverteretur.

k *Scirem*] Si etiamnum Troja staret, scilicet.

l *Juncta*] Plurimis verò de causis magna est solatio miseriarum societas, mulierculis præsertim, plebique, non cordato viro.

m *Ignoro*] *Postquam deleta est Troja*, scilicet, *nec scire possum, ubi tu sis.*

n *Patet*] Id est, *Innumerata sunt, quæ ego pro te timeo, quæque me solicitam faciunt.*

o *Suspicor*] Id est, *Suspicor te in quodlibet discrimen incidisse.*

p *Hæc*] *Dum stultè ego de te sum maximè solicita.*

q *Vestra*] Minùs invidiosum est, quàm si dixisset *tua*. Etiam credibilius est, quod multi factitant, ab Ulysse quoque factum fuisse.

r *Captus*] Ad Ulyssis amores alludit; qui cum Circe & Calypso dicitur consuevisse.

s *Forsitan*] Affectus maximè movet hæc suspicio.

t *Fallar*] Id est. *Ne sit istud, quod suspicata sum.*

u *Vanescat*] *Nihil sit.*

x *Viduo*] *A te derelicto.* Id est, *vult pater, ut alteri nubam.*

y *Cogit*] Pro jure paterno; nam patris voluntas puellis, hâc in parte præsertim, ubi eas non habent admodum reluctantes, pro lege habetur.

Increpet

Increpet usque licet : tua sum ; tua dicar oportet.
Penelope conjux semper Ulyssis ero.
Ille tamen pietate meâ precibusque pudicis
[z] Frangitur, & vires temperat ipse suas.
[a] Dulichii, [b] Sàmiique, & quos tulit alta [c] Zacynthos,
[d] Turba, ruunt in me, luxuriosa, proci :
Inque tuâ [e] regnant, nullis prohibentibus, aulâ.
[f] Viscera nostra, tuæ dilaniantur opes.
Quid tibi [g] Pisandrum, Polybumque, [h] Medontaque [i] dirum,
[k] Eurymachique avidas [l] Antinoïque manus,
Atque alios referam ; quos omnes turpiter absens
Ipse tuo partis sanguine rebus alis ?
[m] Irus egens, pecorisque [n] Melanthius actor edendi,

INTERPRETATIO.

Quamvis indesinenter arguit, sum tua ; opus est ut ego vocer tua. Penelope semper ero uxor Ulyssis. Interim pater flectitur pietate meâ, & precibus castis : & ipse minuit vim suam. Proci Dulichii, & Samii, & quos produxit Zacynthus eminens, agmen libidine excitum cum impetu in me concurrunt, & imperium in tuâ regiâ obtinent, nemine impediente ; divitiæ tuæ, præcordia nostra, dilacerantur. Quorsum tibi nominem Pisandrum, & Polybum, & crudelem Medonta & manus rapaces Eurymachi & Antinoi, atque alios, quos cunctos tu absens nutris, non sine tuo dedecore, bonis acquisitis sanguine tuo ? Irus Mendicus, & Melanthius qui agit nostros *greges, ut comedantur,*

NOTÆ.

z *Frangitur*] *Flectitur ita ut minus instet, minusque me ad aliud conjugium compellat.*

a *Dulichii*] Dulichium insula est una ex Echinadibus, Peloponneso ab occasu adjacens.

b *Samiique*] Samos vel Samus, nomen est plurium insularum. Hic verò de eâ agitur, quæ Ithacæ adjacet, Cephaleniâ communiori nomine appellatâ, ubi etiam urbs fuit Same.

c *Zacynthos*] Insula est juxta Cephaleniam, ad meridiem.

d *Turba*] *Proci turba*, Appositio est. Hinc verò 24, inde plures procaciter Penelopen appetiverunt : nam nihil attinet ejusmodo nugas accuratè recensere.

e *Regnant*] Valdè est istud invidiosum, quòdque Ulyssem possit malè urere, domumque reducem.

f *Viscera*] *Opes Viscera*, iterum Appositio. Sunt certè equidem opes viscera quando ex naturâ intelliguntur, siquidem per eas vita quotidiè recreatur.

g *Pisandrum*] Nonnullos invidiosissimè nominat, ad fidem etiam faciendam.

h *Medontaque*] Hic præco fuit.

i *Dirum*] Hunc locum nonnulli solicitant, quòd dirus non videatur, cui ferè uni ob minora delicta Ulysses pepercit. Verùm præterquam quòd nihil necesse est *dirum* exponere *crudelem*, cùm pro *magno* etiam à Virgilio usurpetur ; fieri potest, ut hic Medon, erga Penelopen, ex amore, mansuetus, in alios dirus & crudelis fuerit. Vel fortè etiam ex obsceno & truculento hominis vultu, ità eum Penelope vocitavit.

k *Eurymachique*] Hic erat quem Penelope Icarius destinabat. Qui verò fuerint isti nebulones, quos vocat Horatius, parum interest cognoscere.

l *Antinoïque*] Fuit hic cum Eurymacho procus ex primoribus.

m *Irus*] Ithacensis mendicus, corpore vastus, sed nullis viribus, utpote quem Ulysses pugno mactavit. Pathos verò est à personæ humilitate.

n *Melanthius*] Fuit hic Ulyssis ovium magister, qui pinguissimas quasque in procorum epulas ad lanienam agere solebat.

Ultimus

Ultimus accedunt in tua damna [o] pudor.
Tres sumus imbelles numero; sine viribus uxor,
Laërtesque senex, [p] Telemachusque puer.
Ille [q] per insidias pænè est mihi nuper ademptus;
Dum parat [r] invitis omnibus ire Pylon.
Dî precor hoc jubeant, ut, euntibus [s] ordine fatis,
Ille meos oculos [t] comprimat, ille tuos.
Hoc faciunt custosque boûm, longævaque nutrix:
Tertius, immundæ [u] cura fidelis haræ.
[x] Sed neque Laërtes, ut qui sit [y] inutilis armis,
[z] Hostibus in mediis regna tenere valet.
Telemacho [a] veniet (vivat modò) fortior ætas:
Nunc erat auxiliis illa tuenda patris.

INTERPRETATIO.

postremum dedecus, accedunt in tua damna. Tres sumus numero, bello inepti, conjux destituta viribus, Laërtes senex, & puer Telemachus. Atque *ille est propemodum mihi per dolum nuper ereptus, dum conatur ire Pylon, cunctis renitentibus. Precor, ut Dii hoc velint, ut fatis secundùm ordinem procedentibus, ille claudat meos oculos, ille claudat tuos. Babulcus* noster, *vivax nutrix* tua, *& tertius custos sedulos suilis, idem vovent. Sed neque Laërtes, ut qui sit ineptus ad arma, potest imperium tenere inter hostes medios. Ætas præstantior aderit Telemacho (si vivat) nunc illa erat adjuvanda tutelâ patris.*

NOTÆ.

o *Pudor*] *Irus & Melanthius pudor.* Appositio r Id est, *qui per sortis suæ ignobilitatem maximo sunt tibi dedecori.*

p *Telemachusque*] Filius Ulyssis.

q *Per insidias*] Quas molitus est Antinous; proci ad Nestorem eunti Telemacho paraverunt; quasque ille Palladis ope & numine effugit.

r *Invitis*] Fabula est Telemachum, suasu Palladis, ivisse de patre sciscitatum, atque id illum clam habuisse, nemine, præter nutricem, conscio. Igitur, vel Penelope mentita est suprà, cùm dixit, se misisse ad Nestorem, si de filio intellexerit: vel si id minùs per *ro omnibus* proci tantùm erunt intelligendi, qui, ne ille aliquid adversùs ipsos machinaretur, reformidarent. Quòd si historiæ fidem servatam esse supponas per *ro invitis* nescientes interpretaberis, tum matrem, tum procos; quod quidem ex Telemachi voto & opinione dictum fuerit, utcumque posteà proci discessum ejus suboluerint, deinde etiam eidem insidias struxerint. Verum, ut quod ego sentio, liberè dicam, non necesse arbitror tam anxiè ex Homero leges ponere Nasoni, multò minùs Penelope; vel si id adeò, nihilominus de industriâ credíderim ità attemperatam fuisse à Poëtâ Penelopes orationem, ut cùm eam rem de quâ loquimur, dubiam relinquat, utcumque vel gnati pietatem Ulysses, vel, uxoris diligentiam laudet; atque hinc, tum conjugiales tum paterni, in animi fluctuatione, majores moveantur affectus.

s *Ordine*] Ita ut majores natu, priores è vivis tollantur.

t *Comprimat*] Qui erant genere proximi mortuorum claudebant oculos. Quanquam auctor est Varro, apud Nonnium, ne filii parentibus in obitu oculos sugillarent, id est, clauderent (ut Nonnius exponit) lege Mæviâ cautum fuisse.

u *Cura*] Id est, *qui curat.* Metonymia est, quæ vim maximè auget orationis.

x *Sed neque*] Festinat ad conclusionem Penelope.

y *Inutilis*] Quia senex. Imo in quibusdam legitur, *Inutilis annis.*

z *Hostibus*] Procis scilicet. Hâc voce autem Penelopes fidus amor commendatur.

a *Venict*] Id est, *Non jam ille potest tot hostes depellere: adeoque necessarium est ut tu, Ulysse, venias.*

Nec

Nec mihi sunt vires inimicos pellere tectis.
Tu citiùs venias, [b] portus & ara tuis.
Est tibi, sitque precor, natus; qui mollibus annis
In patrias artes erudiendas erat.
[c] Respice Laërten, ut jam sua lumina [d] condas:
Extremum fati [e] sustinet ille diem.
Certè ego, quæ fueram te discedente puella,
[f] Protinus ut redeas, facta videbor anus.

INTERPRETATIO.

Nec vires adsunt, quibus arceam hostes à nostris ædibus; tu redeas celeriùs, quippe qui portus sis & altare tuis. Habes, & precor ut habeas, filium, qui erat instituendus tenerâ ætate in virtutes paternas. Vide Laërten at jam claudas tuos oculos; ille trahit postremum diem fati. Ego, quæ eram adolescentula, cùm profectus es, tibi *haud dubiè videbor vetula, utcumque properes.*

NOTÆ.

b *Portus*] Id est, *Qui nobis omnia tuta facias.*
c *Respice*] Vox est misericordiæ.
d *Condas*] *Oculos claudas*, de more, ut suprà.
e *Sustinet*] Id est, *Vix animam retinet, ut te semel adhuc videat.*
f *Protinus*] Id est, *Indesinenter*, Gall. *Tout de suite, sans vous arrêter nulle part.* Angl. *At once, without stop or stay.*

EPISTOLA II.

ARGUMENTUM.

Demophoön, Thesei & Phædræ filius, à bello Trojano in patriam rediens, maris tempestatibus in Thraciam delatus, à Phyllide, Lycurgi & Crustumenæ filiâ (quæ tunc Thraciæ imperabat) hospitio & lecto benignè susceptus est, cum quâ aliquandiu consuevit. Auditâ deindè morte Mnesthei, qui post ejectum Athenis patrem Theseum, imperium occupaverat, regni cupidine captus, Phyllidi fidem dat se intra mensem rediturum, confingens ad res componendas se suas ire. Mox refectis navibus Athenas petiit, nec redire cogitat. Quatuor igitur exactis mensibus, Phyllis ad eum hanc epistolam scripsit, quâ suadet, uti beneficiorum memor, fidem datam non fallat: quòd si aliter fecerit, violatum amorem credula se morte vindicaturam minatur.

PHYLLIS DEMOPHOONTI.

HOSPITA, Demophoön, tua te [a] Rhodopeïa Phyllis
Ultra promissum tempus abesse queror.
[b] Cornua cùm Lunæ pleno semel orbe coïssent,
Littoribus nostris anchora pacta tua est.

INTERPRETATIO.

Demophoön, ego *Phyllis Thracia, tua hospita, conqueror te desiderari ultra tempus assignatum. Anchora tua promissa est* à te *nostris littoribus, postquam cornua Lunæ concurrissent semel, pleno orbe:*

NOTÆ.

a *Rhodopeïa*] *Thracia*, à Rhodope monte Thraciæ.
b *Cornua*] Id est, *post mensem*, Eo enim temporis spatio evenit, ut Lunæ utrumque cornu, tum decrescentis, tum crescentis, in novum orbem concurrat.

Luna

Luna [c] quater latuit; toto quater orbe recrevit;
[d] Nec vehit [e] Actæas [f] Sithonis unda rates.
Tempora si numeres, bene quæ numeramus, amantes;
[g] Non venit ante suum nostra querela diem.
[h] Spes quoque lenta fuit; [i] tardè, quæ credita [k] lædunt,
[l] Credimus: [m] invitâ nunc & amante [n] nocent.
Sæpe [o] fui mendax pro te mihi: sæpe putavi
Alba procellosos vela referre [p] notos.
[q] Thesea devovi, quia te dimittere [r] nollet;
Nec tenuit [s] cursus forsitan ille tuos.
Interdum timui, ne, dum vada tendis ad [t] Hebri,
Mersa foret [u] canâ naufraga puppis aquâ.
Sæpe Deos supplex, ut tu, scelerate, valeres,
Sum prece thuricremis devenerata focis.

INTERPRETATIO.

Interim *Luna quater recessit*, ea *quater renovata est toto orbe; nec mare Thracium reducit naves* tuas *Athenienses. Si numeres dies, quos nos amantes bene numeramus, nostra* de te *querimonia non exoritur ante suum tempus. Spes quoque* nostra *longior fuit; serò credimus* ea, *quæ credita* nos *cruciant, & jam coactæ amanti officiunt. Sæpe mentita sum mihi pro te; sæpe credidi austros procellosos reducere* tua *vela candida. Malè sum precata Theseo, quòd tibi redeundi potestatem non faceret, neque ille forsan reditum tuum prohibuit. Quandoque reformidavi, ne, dum pergis ad vada Hebri, navis* tua *naufragium passa, esset submersa aquâ albâ. Sæpe ego supplex adoravi Deos ad altaria, ubi thus crematur & precibus petivi; ut tu, sceleste, prosperâ valetudine fruereris.*

NOTÆ.

c *Quater*] Id est, *Quartus est mensis.*

d *Nec vehit*] Id est, *tu non redis.* Frequentiores sunt istæ figuræ, quàm ut eas annotare opus sit.

e *Actæas*] Id est, *Atticas, Athenienses* Demophoontis: A Græco ἀκτη, quòd Attica regio littoralis, & undis fracta sit.

f *Sithonis*] Thracia; à vetusto nomine *Sithon*, quo appellatam fuisse Thraciam refert Gellius.

g *Non venit*] Omninò: siquidem post exactum primum mensem poterat Phillis Demophoönti promissa aggerere.

h *Spes*] Id est, *Diu etiam speravi te venturum.*

i *Tardè*] Serò credidit Phillis Demophoönta deceptorem esse, qui non rediret. Citiùs istud si animo sedisset, ipsum hospitio & lecto non communicâsset; vel saltem communicatum non dimisisset.

k *Lædunt*] Postquam se ludificatam esse non credit modò, sed certò sentit.

l *Credimus*] Pessimè istud exposuerunt, *Te venturum speramus;* Imò contrà *Credimus te non venturum, te deceptorem esse.*

m *Invita*] *Non libens queror, sed amor cogit* interpretantur. Nihil ad rem. Fatetur Phyllis se amare quanquam potiùs deceptorem optaret odisse, & id tantùm.

n *Nocent*] Nocet omninò amanti, huic homini credidisse quem amat, cùm sese ab eo derelictam sentit.

o *Fui mendax*] *Multis mentita sum* exponunt; *adeoque nihil postea dicam.* Oscitanter. *Sibi* mentitam hoc ipso versu Phyllis ait. Scilicet ipsa quælibet excogitavit, quæ Demophoönta remorari sibi persuasit.

p *Notos*] Notus ventus à meridie spirans iis secundus qui ex Atticâ in Thraciam navigant.

q *Thesea*] *Patrem tuum, quem ego credidi retinere te; cùm nullus redires.*

r *Nollet*] *Prout equidem tunc conjiciebam,* adde.

s *Cursus*] *Tuum iter, tuam navigationem,* optimè.

t *Hebri*] Fluvius est Thraciæ.

u *Canâ*] *Albâ;* ex agitatione, & aëris permixtione.

Sæpe

Sæpe videns ventos cœlo pelagoque faventes,
Ipsa mihi dixi; *Si valet, ille venit.*
Denique fidus amor, quicquid properantibus obstat,
[x] Finxit; & ad [y] causas ingeniosa fui.
[z] At tu lentus abes: nec te jurata [a] reducunt
Numina; nec nostro motus amore redis.
[b] Demophoön, ventis & [c] verba & vela dedisti.
Vela queror reditu, verba carere fide.
Dic mihi quid feci, [d] nisi non sapienter amavi?
[e] Crimine te potui demeruisse meo.
Unum in me scelus est; quod te, scelerate, recepi.
Sed scelus hoc meriti pondus & instar habet.
[f] Jura, fides, ubi nunc, commissaque dextera [g] dextræ?
Quique erat in falso plurimus ore [h] Deus?
Promissus socios ubi nunc [i] Hymenæus in [k] annos,
Qui mihi conjugii sponsor & obses [l] erat?

INTERPRETATIO.

Sæpe cùm cernerem ventos mari & cœlo propitios, ego mihi dixi, Si illi bene est, redit. *Denique fidelis* meus *amor excogitavit quicquid remoratur festinantes: & fui callida ad fingendum causas* tuæ retardationis. *At tu tardus absens es; nec Dii per quos jurâsti, te reducunt; nec reverteris impulsus amore nostro. Demophoön, commisisti ventis dicta & vela. Ego conqueror vela carere recursu, dicta* carere *fide. Dic mihi quid admisi, nisi quòd incautè amavi? Potui te obstrinxisse flagitio meo. Unum est in me flagitium, quòd te excepi, scelerate: sed eo genere flagitii te demeruisse debueram. Ubi sunt nunc jura, ubi fides, & manus juncta manui, et multus Deus qui erat in ore* tuo *perjuro? Ubi nunc Hymenæus pactus in annos* nostros *conjunctos; qui erat mihi sponsor & obses connubii?*

NOTÆ.

x *Finxit*] *Ad tui excusationem.*

y *Causas*] *Quibus iter tuum impeditum fuerit.*

z *At tu lentus*] Affectus maximè movet, hoc in loco posita accusatio.

a *Reducunt*] Non de Diis, sed Demophoönte queritur, qui Deorum, quos perjurio violavit, iram contemnit.

b *Demophoön*] Si ego aliquid video, non tam stomachationem habet hæc denominatio, ut volunt, quam amoris intimum sensum et mollitiem exprimat.

c *Verba*] *Verba dare ventis*, est quidem *verba in vanum fundere*, uti exponunt; sed simpliciter & sine interpretatione, hoc in loco, hæc phrasis est intelligenda.

d *Nisi non*] Clarissimus Heinsius vel invitis libris, *si non*, &c. reponit. Quamobrem non potui divinare: sensus enim optimus est, quem facit lectio recepta. Gallicè diceres, *Qu'ai-je fait, si ce n'est de vous avoir aimé sans aucune précaution?* Angl. *What have I done; but only loved you without any precaution?*

e *Crimine*] Id est, *Eâ re, quòd te amavi non sapienter, & sine diffidentiâ, tu simplicitate meâ ad servandem fidem adduci debuisses.* Verissimè. Nam bis quidem nequitur facit, qui & fallit, & fidentem fallit.

f *Jura*] *Hospitii, Connubii.* Istud est quod Gallicè per exprobationem dicimus. *Où est le droit, où est la foi? &c.* Angl. *Where is your honesty, where is your faith?*

g *Dextera*] Quæ hodieque fidei est symbolum.

h *Deus*] *Cupido*, ut volunt, vel potiùs, *plurimus Deus*, omnes Deos significat, per quos Demophoön jurabat, quos & postea Phyllis recenset.

i *Hymenæus*] Nuptiarum Deus.

k *Annos*] Anni dicuntur socii, qui à conjugibus in vita sociali & conjunctâ, prout decet, exiguntur.

l *Erat*] *Esse debuerat.* Vult tantùm Phyllis sanctissimas & inviolabiles matrimonii leges, adversùs Demophoönta proferre.

Per

Per mare, quod totum ventis ~~agitur~~ & undis;
Per quod sæpe iêras, per quod iturus eras:
Perque tuum mihi jurâsti (nisi [m] fictus & ille est)
Concita qui ventis equora mulcet, [n] avum:
Per Venerem, nimiumque mihi facientia tela,
Altera tela arcus, altera tela [o] faces:
[p] Junonémque, toris quæ præsidet alma maritis,
Et per [q] tædiferæ [r] mystica sacra Deæ.
Si de tot [s] læsis sua [t] numina quisque Deorum
Vindicet; [u] in pœnas non satis unus eris.
[x] At laceras etiam puppes furiosa refeci:
Ut, quâ desererer, [y] firma carina foret.
Remigiumque dedi, quo me [z] fugiturus [a] abires.
Heu patior telis vulnera facta [b] meis!

INTERPRETATIO.

Jurâsti mihi per mare totum, quod movetur ventis & undis, per quod sæpe concurreras, per quod volebas currere, & per tuum avum (nisi & ille est falsus) qui temperat maria turbata ventis. Jurâsti *per Venerem; & tela nimis ad me spectantia, per arcus tela altera; per faces tela altera; & per Junonem, quæ alma præest lectis maritalibus, & per sacra mystica Deæ tædiferæ. Si unusquisque Deorum de tot violatis ultum est sua numina, tu solus non poteris ferre omnes pœnas. At ego insana etiam restitui naves fractas ut carina, quâ ego destituerer, esset tuta, atque ego dedi remigium quo à me discessurus proficiscereris; heu fero plagas impactas telis meis!*

NOTÆ.

m *Fictus*] Id est, *Nisi tu falsò, ut multa alia mentitus es, tuum esse avum aut proavum Neptunum dictitâsti, vel falsò te Theseo & Ægeo ortum prædicasti.*

n *Avum*] *Ægeum;* quem in Deum marinum transmutatum fuisse poëtæ fabulantur, cùm se in mare præcipitem dedisset: quò etiam alludere videtur Ovidius. Vel Avum, Ægei patrem, pro proavo, Neptuno scilicet, posuit, quod aliis placet.

o *Faces.*] Sagittæ faces tela sunt Cupidinis; non enim tantùm sagittis ferire, sed etiam face incendere dicitur. Ita Ovid. postea in Metamorph. sed & eadem Veneri tribuuntur.

p *Junonemque*] Juno Saturni filia, Jovis & soror & conjux, quæ nubentibus (unde pronuba) & parturientibus (unde Lucina) præsidere dicta est.

q *Tædiferæ*] Cereris, Eleusiniæ, cujus sacra cùm tædis fiebant, ad ejus rei memoriam, quòd ipsa Proserpinam filiam, à Plutone raptam, noctu etiam, accensis in Ætnâ monte tædis, toto orbe quæsiisset.

r *Mystica*] Nocturna & occulta, sacerdotibus tantùm cognita, quæque quàm occultissimis cæremoniis peragerentur.

s *Læsis*] Perjurio; vix enim eo major esse possit Dei contemptus.

t *Numina*] Per *Numina* varias intellige Deorum potestates; siquidem ab Ethnicis huic et illi Deo, hæc & illa attributa sunt, quibus præessent; unde & quandoque varia nomina sortiebantur.

u *In pœnas*] *Ferendas*, scil. Id. est, *Tu pœnis obrutus nequaquam Deorum iræ sufficere poteris.*

x *At laceras*] Magnum habet dolorem hæc recordatio.

y *Firma*] Contra maris & ventorum impetum.

z *Fugiturus*] Invidiosè. Non fuit discessus, sed fuga.

a *Abires*] Quanto cum dolore & affectu verbum istud extulit,

b *Meis*] Quia laceras naves refecerat, quibus Demophoön fugeret. Metaph. ab armis, quæ aliquando adversùs nos ipsos præbemus.

c Credi-

[c] Credidimus blandis, quorum tibi copia, verbis :
Credidimus [d] generi, nominibusque tuis :
Credidimus lachrymis ; [e] an & hæ simulare docentur ?
Hæ quoque habent [f] artes, quaque jubentur, [g] eunt ?
Dîs quoque [h] credidimus ; [i] quo jam tot pignora nobis ?
Parte satis potui qualibet inde capi.
Nec [k] moveor, quòd te juvi portuque, locoque ;
[l] Debuit hoc meriti summa fuisse mei.
Turpiter hospitium lecto cumulâsse jugali
Pœnitet, & lateri conseruisse latus.
Quæ fuit ante [m] illam, mallem suprema fuisset
Nox mihi ; dum potui Phyllis honesta mori.
Speravi [n] meliùs, quia me meruisse putavi.
Quæcumque ex merito spes venit, [o] æqua venit.
Fallere credentem non est operosa puellam
Gloria ; simplicitas digna favore fuit.

INTERPRETATIO.

fidem habuimus illecebrosis sermonibus, quibus abundas ; credidimus stemmatibus tuis, *& tuis nominibus : credidimus lachrymis, an & hæ instituuntur ad fraudem ? an hæ quoque habent dolos, & fluunt quà imperantur ? Credidimus etiam diis. Quorsùm* verò *jam nobis tot pignora ? Potui satis quâlibet parte intercipi : nec curo, quòd tibi profui & portu & loco ; hoc debui esse omne meum officium. Pœnitet me adjecisse hospitio lectum maritalem, & junxisse latus lateri. Mallem noctem, quæ fuit ante illam, fuisse mihi ultimam, dum potui mori Phyllis pudica. Speravi meliùs quia credidi me meruisse ; quæcumque spes oritur ex merito, justa est. Non est difficilis gloria decipere puellam fidentem ; simplicitas* mea *fuit digna favore.*

NOTÆ.

c *Credidimus*] Maxima est solatio malum pati, quòd nos culpâ nostrâ non arcessivimus. In eo est Phyllis ut consilia sua approbet, illudque excuset, quòd simplicitate peccavit, in Demophoöntis perfidiam culpâ rejectâ.

d *Generi*] Id est, *Cum tu Diis satus esses ex te tantum ortum iri perfidiam non suspicabar.*

e *An & hæ*] Id est, *An aliquis etiam potest animum ad lachrymas fictas instituere ?* Vult eâ re Phyllis se & suam credulitatem maximè excusare.

f *Artes*] Propè idem est quòd antè dixit. Gallicè diceremus, *L'artifice peut il bien aller jusques à feindre des larmes ?* Angl. *Can your artifice go so far as to feign tears ?*

g *Jubentur*] *Ita ut de causâ quâlibet lachrymas quisquam possit effundere.*

h *Credidimus*] Istud optimè, nam sicuti numinis sui vindices, Ità & videntur Dii earum rerum sponsores quæ, ipsis citatis, promittuntur. Quin suo modo suum & istud locum habet, ubi de vero Deo ter opt. max. agitur.

i *Quo*] Innuit se plura, quàm sit opus, congerere, ut Demophoöntis perfidiam, causam faciat suorum, si quæ sint, delictorum, illumque ultrà quàm sit satis dedisse veri amoris, quibus fidendum esset testimoniorum.

k *Moveor*] Id est, *Non illud me urit : Non ejus rei pœnitet.* Nimirum potuit ex humanitatis affectu Phyllis extorrem patriâ Demephoöntem hospitio excipere.

l *Debuit*] Jam ex eventu se ipsam quodammodò accusat ; atque istud tantùm, ut pœnitentiæ dolorem exacuat. Neque verò Phyllidis meus est suam culpam facere.

m *Illam*] *Quâ latus lateri conserui.* Sed multus est in istâ reticentiâ & impetus & lepos.

n *Meliùs*] *Demophoöntem* scilicet *sponsum fore firmum.*

o *Æqua*] Adeoque nec ipsa stultè aut sine ratione speravit.

Sum

Sum decepta tuis & [p] amans & fœmina verbis :
Dî faciant, laudis [q] summa sit ista tuæ :
Inter & [r] Ægidas mediâ [s] statuaris in urbe :
Magnificus [t] titulis [u] stet pater antè suis.
Cum fuerit [x] Scyron [y] lectus, torvusque [z] Procrustes,
Et [a] Sinis, & tauri mistaque [b] forma viri ;
Et domitæ bello [c] Thebæ, fusique [d] bimembres,
Et pulsata nigri [e] regia cæca Dei :
Hoc tua post [f] illum titulo signetur imago :
Hic est, cujus *amans* [g] *hospita capta dolo est.*

INTERPRETATIO.

Et amanti, & fœminæ imposuerunt tua verba : Dii faciant ut sit ista omnis laus tua ; Et colloceris inter Ægei posteros in urbe mediâ : statua patris toi *titulis magnifici stet coram. Cùm Scyron fuerit lectus, & crudelis Procrustes, & sinis, & forma confusa viri* simul *& tauri, & thebæ bello subactæ, & Centauri fugati, & regia Altri Dei per vim intrata ; post illum imago tua notetur hoc elogio,* Hic est, *cujus* fraude hospita amans decepta est.

NOTÆ.

p *Amans*] *Credula res amor est,* ut postea dicet Ovid.

q *Summa*] Id est, *In eo posita sit omnis laus tua* : quæ nulla est.

r *Ægidas*] *Ægëi posteros.*

s *Statuaris*] *Ex statuâ repræsenteris.*

t *Titulis*] *Nominibus magnificis, et rerum gestarum inscriptione.*

u *Stet*] *Statua patris posita sit juxta tuam.*

x *Scyron*] Latro fuit insignis, circa Megaram latrocinia sua exercens, quem Theseus interfecit.

y *Lectus*] In Thesei titulis, propter egregii facti memoriam.

z *Procrustes*] Alius latro, quem Theseus, in Atticâ viatoribus insidiantem, fortiter superavit. Hunc volunt obvios quosque lectum quendam conscendere coëgisse, longiores amputare solitum, breviores trahere, donec cum lecto æquarentur.

a *Sinis*] Hic in isthmo Corinthiaco alligatos curvatis arboribus homines in diversa trahebat, et discerpebat.

b *Forma*] Subtilis est Minotauri circumscriptio, quem labyrintho inclusum Theseus sustulit. Forma verò ejus mixta dicitur, quod partim hominis, partim tauri membris eum produxisset mater Pasiphaë Minois uxor, postquam Dædali ope cum tauro concubuisset. Prolixè fabulam istam apud Mythologos, & ejus explicationem invenies : dum alii ad Taurum Minois, dum alii ad navem, alii ad alia referunt.

c *Thebæ*] Plures fuerunt eo nomine urbes. Hic verò de Bœoticis agitur : in quibus subruendis Thesei virtus maximè emicuit.

d *Bimembres*] Centauri, Junonis, vel potiùs nubis & Ixionis filii ; quos Theseus & Lapithæ, quòd illi in Pirithoi nuptiis, tum Hippodamiæ sponsæ, tum aliis fœminis vim facere vellent, partim interfecerunt, partim fugaverunt. *Bimembres* verò dicti sunt, quòd supernè homines, infernè equi essent ; quarum & id genus fabularum explicationem vide apud Mythologos, quorum verba huc frustrà transcriberemus.

e *Regia*] Plutonis aula nigra, quam in Pirithoi gratiam, ut ei in conjugem Proserpinam raperet, intravit. Quamquam istud in amici gratiam ausum fuisse Theseo audaciæ tantùm apponendum : namque ille in inferis, Pirithöo à Cerbero cane intercepto, malè multatus est, donec ab Hercule liberatus fuit.

f *Illum*] *Patrem tuum Theseum.* Gall. *Qu'après qu'on aura vu vôtre pere, & tous ses eloges, &c.* Angl. *After they have seen your father and all his praises, &c.*

g *Hospita*] In quinque libris *hospite* scriptam esse testatur clar. Heinsius : ut hic idem, quod in Helenes epistola, innuat.

Certus in hospitibus non est amor.

Verùm potior est lectio altera.

[h] De

[h] De tantâ rerum turbâ, factisque parentis,
[i] Sedit in ingenio [k] Cressa relicta tuo.
Quod solum excusat, solum [l] miraris in illo
Hæredem patriæ, perfide, fraudis [m] agis.
Illa (nec invideo) fruitur meliore marito;
Inque capistratis [n] tigribus alta sedet.
At mea despecti fugiunt connubia Thraces,
Quòd [o] ferar externum præposuisse meis.
Atque aliquis, *Doctas jam nunc eat,* [p] inquit, [q] *Athenas:*
Armiferam Thracem, qui regat, alter erit.
[r] *Exitus acta probat;* [s] careat successibus opto,
Quisquis ab eventu facta [t] notanda putat.
[u] At si nostra tuo spumescant equora remo,
Jam mihi, jam dicar consuluisse meis.
[x] Sed neque consului: nec te mea regia [y] tangit,
Fessaque [z] Bistoniâ [a] membra lavabis aquâ.

INTERPRETATIO.

Cretensis Ariadne deserta mansit in animo tuo de tantâ copiâ rerum & gestis patris. Suspicis in illo illud unum, quod unum excusat. Perfide, te facis hæredem doli paterni. Illa (nec liveo) gaudet meliore marito, & sublimis sedet in tigribus frænatis. At Thraces contempti aversantur meum conjugium, quia ego *dicor prætulisse peregrinum meis: atque aliquis dicit:* Proficiscatur jam nunc doctas Athenas; alter erit, qui imperet Thraciæ bellicosæ. Eventus probet facta. *Cupio careat læto exitu, quicumque putat acta vituperanda ab eventu. At si maria nostra albicent tuo remo, tum dicar prospexisse mihi & meis. Sed neque prospexi, neque mea aula te movet, neque lavabis lassos artus aquâ Thraciâ.*

NOTÆ.

h *De tantâ*] Multum habet affectum hæc criminatio—sed cuivis proficere cupienti facilè erit imaginari, quæ longum esset scribere.

i *Sedit*] *Tibi tantùm placuit, & tibi imitandum rumpeisti, quod ille perfidiose fecit.*

k *Cressa.*] *Ariadne*, Minois filia, de quâ plenius in sequentibus.

l *Miraris*] Id est, *Probas, imitaris, quod in re reprehendendum pater agnovit.*

m *Agis*] Gall. *Vous vous portez pour heretier.* Angl. *You carry yourself like his heir.*

n *Tigribus*] Illis enim currus Bacchi trahitur, in quo Ariadne à Libero patre in conjugem assumpta, magnificè sedet, quoque vehitur.

o *Ferar*] Ita meliores libri, Auctore Heinsio: quanquam non minùs placeat *feror.*

p *Inquit*] Id est, *Quilibet ex meis posset dicere.*

q *Athenas*] *Ad suum Demophoönta*, scilicet, *egregium illum, quem nobis omnibus Thracibus præponit.*

r *Exitus*] Verba sunt Thracum ab eventu Phyllida damnantium.

s *Careat*] Responsio est Phyllidis, ad pravum Thracum suorum Judicium, per imprecationem in eos & indirectè proposita. Atque equidem perversè profectò ex eventu rationes nostræ dijudicantur.

t *Notanda*] *Judicanda & vituperanda.*

u *At si*] Purgationem suam à contrario eventu confirmat. *Dicar*, Inquit, *benè fecisse, si tu rediveris.* Phyllidis autem verba cum spe aliqua & voto conjuncta videntur.

x *Sed neque*] Nam dejectus est qui modò affulserat spei radius.

y *Tangit*] Placuerat Heinsio *tanget*; sed quod ante legebatur, meo quidem judicio convenientiùs, *tangit*, reposui.

z *Bistoniâ*] *Thraciâ nostrâ.* Lacus est Bistonius in Thraciâ.

a *Lavabis*] Pro veteri consuetudine, quæ etiam ex Evangelio cognoscitur. *Non lavabis: Ergo neque venies.*

Illa

[b] Illa meis oculis species abeuntis inhæret,
Cùm premeret portus classis itura meos.
[c] Ausus es amplecti, colloque infusis amantis
Oscula per longas jungere pressa moras:
Cumque tuis lacrymis, lacrymas [d] confundere nostras:
Quòdque foret velis aura secunda, [e] queri:
Et mihi discedens supremâ dicere voce;
Phylli, face [f] *expectes Demophoönta tuum.*
[g] Expectem, qui me nunquam visurus abîsti?
Expectem pelago vela negata meo?
[h] Et tamen expecto, redeas modò [i] serus amanti:
Ut tua sit solo [k] tempore lapsa fides.
Quid [l] precor infelix? jam te tenet [m] altera conjux
Forsitan, & nobis qui malè favit, amor.

INTERPRETATIO.

Imago illa tui *discedentis infixa est meis oculis cùm classis discessura esset in meis portubus. Non veritus es* me *amplecti, & projectus in collum* mei *amantis dare oscula arcta per prolixas moras, & miscere lacrymas nostras cum tuis lacrymis, & queri quòd ventus esset favens velis, & mihi dicere ultimâ voce cum proficiscereris,* Phylli, vide ut opperiaris tuum Demophoönta. *Opperiar, qui discessisti nunquam visurus me; opperiar vela prohibita à mari meo? Et tamen præstolor, modò revertaris tardus* mihi *amanti; ut fides tua defecerit solo tempore. Misera, quid voves? Jam alia uxor te capit forsan, & amor, qui minus fuit nobis propitius.*

NOTÆ.

b *Illa*] Se nihil amâsse unquam fateatur, qui istâ commemoratione non commovebitur.

c *Ausus es*] Ex Demophoöntis perfidiæ contemplatione, tum blanditiarum, quibus discedentem perfidum demulserat, recordatione, vehemens hæc increpatio Phyllidis nascitur. Quantùm verò imaginandi facultate valuerit Poëta, videbunt qui proficiendi studio, phantasiam suam illi committent: vel etiam qui ejus leporibus ducti, iis sese oblectare voluerint.

d *Confundere*] Nequiter fecit Demophoön, qui sinceras & ex amoris mollitie fluentes Phyllidis lacrymas, fictis suis et per dolum expressis fletibus compensaverit.

e *Queri*] Quasi ille moræ causam ventorum vim adversam habere maluisset. Phyllidis hæc est querela: *An potuisti inter tot amoris mei testimonia ejusque illecebras, me simulatione tuâ deludere?* Vel, *quomodo ad nimiam & incredibilem fictionem pectus perfidiæ conscium potuisti adigere?*

f *Expectes*] Sicuti est ista Demophoöntis vox suprema, & ultimus amoris conatus, ita & est ultimus perfidiæ gradus. Non enim tantùm torquetur animus, quando adempta spes est, & ille stupet, quàm cùm inter spem & timorem attentus, undiquaque distrahitur, & curâ conficitur.

g *Expectem*] Cum dolore & increpatione. Gal. *Que j' attende?* Angl. *Should I wait for?*

h *Et tamen*] Vide mihi, quæso, qui conatus, qui impetus, quæ lucta, priusquàm desperet!

i *Serus*] Non ut serò redeat, petit; sed, quando ita necesse est ut serò redeat, redeat saltem.

k *Tempore*] Proverbiali formâ dicimus. Gal. *Que je ne perde, que l'attente.* Angl. *May I lose nothing but my waiting.*

l *Precor*] Votorum fervorem indicat, ea demque vox ista corripit. Ita enim sese habent cordis nostri cogitationes & vices. Cùm maximè fervent affectus, tum facillimè placantur; ubi maximus eorum impetus ibidem & finis. Extrema quæque scilicet recurrunt & sese tangunt; nec metas ultra licet erumpere.

m *Altera*] Puellis suspicio familiaris. Ita & suprà Penelope. Sed prudentiam nota

Utque tibi [n] excidimus, nullam, puto, Phyllida nôstî.
Hei mihi! [o] si, quæ sim Phyllis, & unde, rogas.
Quæ tibi, Demophoön, longis [p] erroribus acto
Threïcios portus, hospitiumque dedi.
Cujus [q] opes auxêre meæ: cui dives egenti
Munera multa dedi, multa datura fui.
Quæ tibi subjeci latissima regna [r] Lycurgi,
Nomine fœmineo [s] vix satis apta regi:
Quà patet umbrosum Rhodope glacialis ad [t] Hæmum
Et [u] sacer admissas exigit Hebrus aquas.
Cui mea virginitas avibus [x] libata [y] sinistris,
Castaque fallaci [z] zona recincta manu.
[a] Pronuba [b] Tisiphone thalamis [c] ululavit in illis,
Et cecinit mœstum [d] devia carmen avis.

INTERPRETATIO.

Et postquam ex conspectu tuo sublata sum, nullam reor Phyllida cognovisti. Hei mihi! si quæris quæ sim Phyllis, & cujas. Ego, *Demophoön, quæ præbui tibi longis itineribus jactato portus Thracios, & hospitium. Cujus divitiæ meæ majores fecerunt, cui dives* ego *multa dona contuli, & volui multa conferre: quæ tibi subdidi latè patentia imperia Lycurgi, quæ vix possunt gubernari nomine fœmineo: quâ Rhodope gelu rigens extenditur, usque ad Hæmum umbrosum, & qua sacer Hebrus volvit aquas concitatas. A quo mea virginitas primò discerpta est, alitibus infaustis, & zona pudica detracta est manu fraudulentâ. Tisiphone pronuba ululavit in illis* nostris *nuptiis; & avis devia cantavit carmen lugubre.*

NOTÆ.

Poëtæ; quomodo affectus gradatim flectat, & ex iis singula quæque moveat. Majores fecerit progressus, qui unam epistolam meam curâ & diligentiâ in indagandâ arte meditatus fuerit, quàm qui totum librum, ut mos est, legerit.

n *Excidimus*] Illud est quod Gall. dicitur, *Aussi tôt que vous m'eûtes perdue de vue.* Angl. *As soon as you had lost sight of me.*

o *Si, quæ sim*] Non major esse potest oblivio.

p *Erroribus*] Verè dicuntur errores, quæ per mare perficiuntur itinera.

q *Opes*] Quæ, statu in quo erat, exiguæ erant.

r *Lycurgi*] Pater fuit Phyllidis, de quo Poëtæ, quòd Bacchum contempsisset, multa fabulantur.

s *Vix*] Quia feroces & bellicosi.

t *Hæmum*] Mons est Thraciæ, sicut & Rhodope, per quos regni sui amplitudinem Phyllis describit.

u *Sacer*] Quia omnes fluvii sacri propter incolas et præsidentes Deos & Nymphas.

x *Libata*] *Primùm violata.* Matrimonii est circumscriptio.

y *Sinistris*] Id est, *Auspiciis & Diis adversis.* Nihil enim veteres illi inauspicatò, vel sine Diis, suscipiebant.

z *Zona*] Cingulo nova nupta præcingebatur, quod vir in lecto solvebat. Factum erat ex lanâ ovis; ut sicut illa in glomos sublata, conjuncta inter se sit, sic vir suus secum cinctus vinctusque esset. Festus.

a *Pronuba*] *Loco Junonis nostris nuptiis præfuit.*

b *Tisiphone*] Furiarum una; altera est Alecto; tertia Megæra, filiæ Noctis & Acherontis.

c *Ululavit*] Quanquam vocem hanc mediam esse docet Servius; satis constat tamen hic lugubrem & feralem, pro nuptiali, cantum significare.

d *Devia*] Bubo, vel quælibet avis devia nocturna & latebris gaudens, cujus vox querula mali ominis esse censebatur.

Adfuit

Adfuit [e] Alecto [f] brevibus torquata colubris;
Suntque [g] sepulchrali lumina mota face.
Mœsta [h] tamen scopulos [i] fruticosaque littora calco,
Quàque patent oculis æquora lata meis.
Sive die [k] laxatur humus, seu [l] frigida lucent
Sidera; prospicio, quis freta [m] ventus agat.
Et quæcunque procul venientia lintea vidi,
Protinus illa [n] meos auguror esse Deos.
In freta procurro, vix me retinentibus undis,
Mobile quà primas porrigit æquor aquas.
Quò magìs accedunt, minùs & minùs [o] utilis adsto:
[p] Linquor, & ancillis excipienda cado.
[q] Est sinus adductos modicè falcatus [r] in arcus,
Ultima præruptâ cornua mole [s] rigent,
Hinc mihi supposita immittere corpus in undas
Mens fuit; &, quoniam fallere pergis, erit.
Ad tua me fluctus projectam littora [t] portent,
Occurramque oculis [u] intumulata tuis.

INTERPRETATIO.

Alecto compta brevibus serpentibus adstitit, & lumina admota sunt ex tædâ funereâ. Nihilominus tristis premo scopulos et littora fruticibus plena, & loca unde vasta maria aperta sunt meis oculis. Sive terra solvitur per diem, seu astra gelida lucent, observo quis ventus agitet maria; & quæcumque vidi procul velâ accedentia statim conjicio illa esse meos Deos. Accurro ad mare, aquis me ægrè cohibentibus, quâ mare fluidum extendit primas aquas. Quò magis accedunt, minùs & minùs firma sum: deficio, & cado sustentanda ab ancillis. Est sinus paululùm curvatus in modum arcûs contenti, ultima cornua ejus *prærupta sunt rupe arduâ. Hinc animus fuit corpus præcipitare in mare subjectum; &, quoniam pergis decipere, idem erit. Undæ me ferant præcipitatam ad tua littora; & insepulta incidam in tuos oculos.*

NOTÆ.

e *Alecto*] Altera ex furiis, ut antè diximus.

f *Brevibus*] Ideoque ut volunt, sævioribus.

g *Sepulchrali*] Id est, *Pro facibus quinque ex spinâ albâ aut pinu in nuptiis adhiberi solitis, ferales admotæ sunt ex rogo accensæ, vel funeri destinatæ.*

h *Tamen*] Id est, *quanquam omnia sint mihi adversa, tamen amoris mei tantus est ardor, ut contra spem animi mei te semper & maximè cum labore, & non sine furore quæram.*

i *Fruticosaque*] Ubi difficile est admodum suos gradus firmare. Sed operæ pretium est hæc omnia sibi phantasiæ operâ oculis repræsentare.

k *Laxatur*] *Solis calore.*

l *Frigidâ*] Id est, *Per noctem.* Amoris sui anxietatem commendat, quæ diu noctuque ipsam sollicitat.

m *Ventus*] Optimè amoris sollicitudinem declarant istiusmodi cogitationes.

n *Meos*] Id est, *Qui me exaudiverunt, & mihi propitii facti sunt.*

o *Utilis*] *Quia te non esse video, vix possum nili pedibus.*

p *Linquor*] *Animi deliquium patior.*

q *Est sinus*] Sese tandem ad desperationem coactam esse Phyllis declarat: quod loci descriptione, unde se in mare daturam dicit, cognoscitur.

r *In arcus*] Id est, *Ad tensi arcûs modum curvàtus.* Curvatur enim arcus, cùm nervo extrema ejus simul in sese adducuntur.

s *Rigent*] *Alta, prærupta, dura, & salebrosa sunt ad horrorem & stuporem.*

t *Portent*] Votum est.

u *Intumulata*] Absque sepulturæ honore, quod Ethnicis præsertim horrendum, siquidem & istud ad Manes placandos, vel torquendos momentum haberet.

Duritiâ ferrum ut superes, adamantaque, [x] teque ;
Non [y] tibi [z] sic, dices, *Phylli, sequendus eram.*
Sæpe venenorum sitis est mihi : sæpe cruentâ
Trajectam gladio morte perire juvat.
Colla quoque, infidis quia se nectenda lacertis
[a] Præbuerunt, laqueis implicuisse libet.
Stat nece [b] maturâ tenerum pensare [c] pudorem :
In necis [d] electu parva futura mora est.
Inscribêre meo causa [e] invidiosa sepulcro :
Aut hoc, aut simili carmine notus eris :
Phyllida Demophoön leto dedit, [f] hospes amantem :
Ille neci [g] causam præbuit, ipsa manum.

INTERPRETATIO.

Quamvis durior sis ferro, & adamante, & te ipso ; dices, Phylli, non ita me debebas sequi. *Sæpe cupio bibere toxicum : sæpe placet transfixam ense perire morte sanguinolentâ. Etiam, quia* mea *colla se præbuerunt implicanda brachiis perfidis, funè volo* ea *premere. Decrevi satisfacere nece acceleratâ tenero pudori : non diu cunctabor in electione mortis. Signaberis causa odiosa meo sepulchro : notus eris, aut hoc, aut ejusmodi titulo :* Demophoön hospes tradidit morti Phyllida amantem ; ille dedit causam morti, ipsa manum.

NOTÆ,

x *Teque*] Gradatione istâ vide Demophoönta ut Phyllis durissimum faciat.

y *Tibi*] Pro *à te.*

z *Sic*] *Mortua, intumulata, undis jactata & erosa.*

a *Præbuerunt*] Nonnulli habent *præbuerint,* quod non minùs, imò ampliùs placeret.

b *Maturâ*] *Decoro & magnanimo leto* exponunt. Esto decorum, sed *maturum* mihi idem est quod *promptum, acceleratum, & opportunum.*

c *Pudorem*] *Violatam à te meam pudicitiam.*

d *Electu*] Inter tot mortis genera fluctuans, tandem sese ex amygdalo suspendisse dicitur ; quæ arbor cùm exaruisset, Demophoön tis adventu reviruit.

e *Invidiosa*] Id est, *Quæ legentium invidiam & odium in te derivet.*

f *Hospes*] *Hospitio à Phyllide acceptus.* Passivè.

g *Causam*] Perfidiâ suâ.

EPISTOLA III.

ARGUMENTUM.

Postquam Græci Phrygiam attigerunt, urbes Trojæ finitimas, præcipuéque Lesbo oppositas, hostiliter agressi populari cœperunt : inter quos Achilles, Pelei et Thetidis filius, utramque Ciliciam, & Thebanam, & Lyrnesiam invasit. Expugnato inde Chrynesio oppido, duas egregiâ formâ virgines abduxit, Astynomen, Chrysæ sacerdotis Smynthei Apollinis filiam, & Hippodamiam, Brisæ natam, quæ postea à paternis nominibus cognominatæ fuerunt. Chrysen Achilles Agamemnoni concessit, Briseïde sibi reservatâ. Cùm deinde verò Agamemnon Deorum jussu patri restitueret suo Chrysen, ipse Achilli Briseïda per vim & summam contentionem abstulit. Quamobrem effervescens Achilles abstinuit sese aliquamdiu à pugnando : adeò ut nullius precibus ad arma contra Trojanos sumenda moveri potuerit : nec postea Briseïda recipere suam voluerit, quamvis eam maximis cum donis Agamemnon esset remissurus. Briseïs ergo hanc ad eum epistolam mittit, quâ nimiam ejus iracundiam accusat, rogitans, ut adversus Trojanos arma capiat, dum sese priùs ab Agamemnone ultro oblatam reciperet.

BRISEIS

BRISEIS ACHILLI.

QUAM legis à [a] raptâ [b] Briseïde littera venit,
Vix bene [c] barbaricâ Græca notata manu.
Quascunque aspicies, lacrymæ fecêre, lituras;
Sed tamen & lacrymæ [d] pondera vocis habent.
[e] Si mihi pauca queri de te dominoque viroque
Fas est; de domino pauca viroque querar.
Non, ego poscenti quòd sum citò tradita [f] regi,
Culpa tua est: quamvis [g] hoc quoque culpa tua est.
Nam simul [h] Eurybates me Talthybiusque vocârunt;
Eurybati data sum Talthybioque comes.
Alter in alterius jactantes lumina vultum,
[i] Quærebant taciti, [k] noster ubi esset amor.
Differri potui: [l] pœnæ mora grata fuisset.
Hei mihi! discedens, oscula nulla dedi.
At lacrymas sine fine dedi, rupique capillos:
Infelix iterum sum mihi visa [m] rapi.

INTERPRETATIO.

Epistola quam legis, vix bene Græcè scripta manu barbarâ est à raptâ Hippodamiâ. Lacrymæ fecerunt omnes lituras, quos videbis; sed tamen etiam lacrymæ vim vocis habent. Si mihi licet conqueri pauca de te, & domino & marito, conquerar pauca de domino & marito. Non est culpa tua, quòd ego sum statim data regi petenti; quamvis hoc quoque est culpa tua. Num statim atque Eurybates & Talthybius me petiverunt, data sum comes Eurybati & Talthybio. Illi vertentes oculos, alter in vultum alterius, sciscitabantur taciti, ubi noster amor esset. Potui in tempus aliud remitti; mora fuisset accepta meo *dolori. Hei mihi! abiens nulla* tibi *obtuli suavia. At effudi lacrymas sine fine, & discerpsi comam. Misera visa sum mihi iterum rapi.*

NOTÆ.

a *Rapta*] *A te* scilicet *ex Lyrnesso.* Prima est commiseratio à fortunâ. Querimonias quidem non habet tam acres hæc epistola; neque tamen eò minor orationis apparatus.

b *Briseïde*] Seu Hippodamiâ, Brisæ filiâ.

c *Barbaricâ*] Lyrnessiæ puellæ, quæ cùm sit Barbara, Græcas literas non rectè novit. Tacite imperitiam, ne inepta videatur, excusat.

d *Pondera*] Id est, *Non minùs ex lituris, quàm ex verbis meis amorem meum cognosces.*

e *Si mihi*] Orationis præmunitio, sine quâ servæ bello captæ, cuique erga dominum nullum jus erat, honesta querimonia non videbatur.

f *Regi*] *Agamemnoni.*

g *Hoc quoque*] Idem affirmare videtur, quod modò negavit: sed diversus est respectus. Fatetur Achillis culpam non esse quòd tradita sit regi, quia ex ipso ortum istud non fuit: at in eo culpam esse dicit, quòd tam citò tradiderit, cum potuisset ipsa differri.

h *Eurybates*] Agamemnonis, cum Talthybio minister.

i *Quærebant*] Achillem arguit ex eo, quòd etiam ejus in tradendâ Hippodamiâ celeritatem ipsi Agamemnonis ministri mirati sint.

k *Noster*] *Vester*, vel invitis libris, quamobrem reponendum censuerit Heinsius, demiror.

l *Pœnæ*] *Dolori, quem ex discessu caperem.*

m *Rapi*] Quæ fuit antea, quamque Heinsius deturpaverat vocem, restitui, non aliâ causâ, quàm quia, sine bonâ ratione, nihil in libris mutandum esse censeo. Nulla autem videtur, ea quam reddit, *Briseïdem antè raptam fuisse se non legisse;* cùm, quæ ex Lyrnesso expugnatâ capta est, eadem & rapta dici possit. Quanquam & *capi*, quod ex plurimis codicibus arripuisse se testatur idem, bonum est

Sæpe

Sæpe ego decepto volui custode [n] reverti;
Sed, me qui timidam prênderet, hostis [o] erat.
Si progressa forem, caperer ne fortè timebam,
[p] Quamlibet ad Priami munus itura nurum.
[q] Sed data sim, quia danda fui: tot noctibus absum,
Nec repetor; cessas, [r] iraque lenta tua est.
Ipse [s] Menœtiades, tunc, cùm tradebar, in aurem,
Quid fles? hîc parvo tempore, dixit, *eris*.
[t] Nec repetisse parum est: pugnas, ne reddar, Achille.
[u] I nunc, & cupidi nomen amantis habe.
[x] Venerunt ad te [y] Telamone & [z] Amyntore nati;
[a] Ille gradu proprior sanguinis, ille comes;
[b] Laërtâque satus: per quos comitata redirem:
Auxerunt blandæ grandia [c] dona preces:
Viginti fulvos [d] operoso ex ære lebetas;
Et tripodas septem, [e] pondere & arte pares.
Addita sunt illis auri bis quinque [f] talenta:
Bis [g] sex assueti vincere semper equi.

INTERPRETATIO.

Sæpe ego volui redire, custode deluso; sed hostis erat, qui me pavidam retinuerit. Metuebam ne, si discessissem, forsan abriperer, itura in donum ad quamlibet nurum Priami. Sed fuerim reddita, quia debui reddi: absum per tot noctes, nec repetor; hæres, & ira tua tarda est. Ipse Patroclus mihi *reposuit in aurem tunc, cùm dabar*, Quamobrem ploras? non diu hîc manebis. *Parùm est non repetiisse: certas, Achille, ne restituar. Ito nunc, & retine nomen amantis, desiderio flagrantis. Ad te profecti sunt geniti ex Telamone & Amyntore, ille conjunctior gradu sanguinis, ille comes, & natus ex Laërtâ, quibus stipata reverterer. Mites preces cumulârunt magna munera, viginti* scilicet *rufos cacabos ex ære elaborato, & septem tripodas æquales pondere, & arte. Adjuncta sunt illis decem talenta auri, duodecim equi soliti semper victoriâ potiri.*

NOTÆ.

n *Reverti*] *Ad te*, scil.

o *Erat*] *Qui me prênder posset*, supple: quod & postea dicit.

p *Quamlibet*] Etiam indignissimam.

q *Sed data sim*] Quasi dicat, *Quanquam peccatum fuit, quòd me tradideris, tam citò etiam; tamen istud mitto, ut graviora attingam.* Accusationem itaque habet hæc loquendi formula.

r *Iraque*] *Ex eo quòd per vim me tibi Agamemnon præripuerit.*

s *Menœtiades*] *Patroclus, Menœtii filius.*

t *Nec repetisse*] Achillem arguit, quod se non modò non repetiêrit, sed quòd insuper, cùm redderetur, restiterit. In quibusdam legitur *Non repetisse.*

u *I nunc*] Ironia est, Gall. diceremus *Vraiment le Voila l'amant passionné!* Angl. *A passionate lover indeed!*

x *Venerunt*] *ut me tibi restituerent.*

y *Telamone*] *Ajax.*

z *Amyntore*] *Phœnix*, qui etiam à Peleo Achilli comes et moderator datus fuerat.

a *Ille*] Ajax, fuit enim Telamon frater Pelei; adeoque Achilles & Ajax patrueles.

b *Laërtaque*] *Ulysses*, prout jam sæpe vidimus.

c *Dona*] Ea sequentibus versibus ex Homero recenset.

d *Opéroso*] Id est, *Operâ & arte multâ fabricato.*

e *Pondere*] Id est, *In quibus ars materiæ pretium exæquabat.*

f *Talenta*] Multiplex fuit apud varias gentes, de quo multi tractaverunt, quos, si voles, adibis. Usitatum fuit præsertim Atticum, sexaginta minarum, seu librarum pondere.

g *Sex*] Ita meliùs ex Homero, quàm, ut habent alii, *bis septem.*

Quod-

Quodque [h] supervacuum, formâ præstante puellæ
[i] Lesbides, [k] eversâ corpora capta domo.
Cumque tot his (sed [l] non opus est tibi conjuge) conjux
Ex Agamemnoniis una puella [m] tribus.
Si tibi ab [n] Atridâ pretio redimenda fuissem,
Quæ dare [o] debueras, accipere illa negas.
Quâ merui culpâ fieri tibi vilis, Achille?
[p] Quò levis à nobis tam citò fugit amor?
An miseros tristis fortuna [q] tenaciter urget?
Nec venit inceptis mollior aura meis?
Diruta Marte tuo [r] Lyrnessia mœnia vidi:
Et fueram patriæ pars ego [s] magna meæ.
Vidi [t] consortes pariter generisque necisque
Tres cecidisse: tribus, quæ mihi, mater erat.
Vidi, quantus erat, fusum tellure cruentâ,
Pectora jactantem sanguinolenta, [u] virum.
Tot tamen amissis te compensavimus unum:
Tu dominus, tu vir, tu mihi frater eras.
Tu mihi, [x] juratus per numina [y] matris aquosæ,
[z] Utile dicebas ipse fuisse capi.

INTERPRETATIO.

Et, quod superfluum, puellæ ex Lesbo pulchritudinis eximiæ, corpora capta domo dirutâ: & cum tot his (sed non opus habes uxore) una ex tribus puellis Agamemnoniis, in uxorem. Recusas ea sumere, quæ exhibere debueras, si tibi redimenda fuissem pretio ab Agamemnone. Quo delicto merui fieri tibi contempta, Achille? Quò inconstans amor abiit tam citò à nobis? An sors maligna premit indesinenter infelices, nec aura lenior afflat meis ausibus? Vidi Lyrnessum urbem eversam bello, quod gessisti; & ego fueram magna pars patriæ meæ. Vidi tres consortes pariter sanguinis & mortis occubuisse & matrem tribus, quæ erat mihi mater. Vidi super terrâ stratum, quantus erat, maritum meum *agitantem corpus* suum *cruentum. Exæquavimus te unum tamen tot perditis: tu eras mihi dominus, tu maritus, tu frater. Tu ipse, juratus per numina genetricis* tuæ *aquosæ, dicebas mihi utile fuisse capi.*

NOTÆ.

h *Supervacuum*] Istud est ex præmaturâ Briseidis zelotypiâ.

i *Lesbides*] E Lesbo Insulâ, non longè à Trojâ, abreptæ.

k *Eversâ*] À Græcis, Achille præsertim, quo tempore Trojæ bellum indixerunt.

l *Non opus*] Quia se eam intendit esse.

m *Tribus*] Chrysothemis, Iphianassa sive Iphigenia, & Laodice, tres illæ fuerunt.

n *Atridâ*] *Agamemnone*, Atrei filio.

o *Debueras*] *Si pretio ab Agamemnone redimi debuissem, aut potuissem.*

p *Quò*] Se eam esse innuit, quæ amantis constantiam mereatur.

q *Tenaciter*] Ex calamitatis commemoratione, quam primus Achilles immiserat, quæque inde ipsam affligeret, commiserationem studet movere. Sumptum verò est istud ex eo quòd vulgò alia, deinde alia mala illi inferri credatur, quem semel iniqua fortuna afflavit.

r *Lyrnessia*] Non fuit hæc Lyrnessus Ciliciæ, ut male annotavit Antonius, & descripsit ejus Excerptor: sed Majoris Mysiæ, contra Lesbon Insulam, in orâ Trojæ posita.

s *Magna*] Omnino, siquidem conjux esset Minetis Lyrnessi principis, aut reguli.

t *Consortes*] Fratres suos circumscribit quos Achilles mactavit.

u *Virum*] *Meum*, scil. *Minetem.*

x *Juratus*] Significatione activâ.

y *Matris*] *Tuæ*, scil. Thetidis.

z *Utile*] Quia potior apud te sors mea esset, quàm cum meis.

[a] Scilicet ut, quamvis veniam [b] dotata, repellas;
Et mecum fugias, quæ tibi [c] dantur, opes.
Quin etiam fama est, cùm crastina fulserit [d] Eos,
Te dare nubiferis [e] linea vela [f] notis,
Quod [g] scelus ut pavidas miseræ mihi contigit aures,
[h] Sanguinis atque animi pectus inane fuit.
Ibis, & ô miseram [i] cui me, violente, relinques?
Quis mihi desertæ mite levamen erit?
Devorer ante, precor, subito telluris hiatu,
Aut rutilo missi fulminis igne cremer:
Quàm sine me [k] Phthiis [l] canescant æquora remis,
Et videam puppes ire relicta tuas.
Si tibi jam reditusque placent, patriique penates,
Non ego sum classi sarcina magna tuæ.
Victorem [m] captiva sequar, non nupta maritum.
[n] Est mihi, quæ lanas molliat, apta manus.
Inter [o] Achaïadas longè pulcherrima matres
In thalamos conjux ibit (eatque) tuos.

INTERPRETATIO.

Nimirum ut me *rejicias, quamvis accedam dotata, & mecum recuses divitias, quæ tibi offeruntur. Quinetiam ferunt te linea vela traditurum austris nubiferis, cùm dies crastinus luxerit. Quod facinus postquam ad timidas aures delatum est, mihi infelici pectus fuit sine sanguine atque animo. Discedes, & ô infelicem, apud quem me deseres, violente? Quis erit dulce solatium mihi destitutæ? Precor ut antè absorbear celeri hiatu terræ, aut adurar igne rutilo vibrati fulminis. quàm maria albescant remis Achilleïs sine me, & destituta videam naves tuos discedere. Si recursus & domus patria nunc te juvant, ego non sum grave onus tuæ classi. Ego captiva sequar victorem, non nupta maritum: habeo manum idoneam ad nendum lanam. Uxor longè formosissima inter matres Achaïadas ibit (& eat) in toros tuos.*

NOTÆ.

a *Scilicet*] Ironicè suas cum Achille commoditates proponit; ut ejus vana promissa arguat, eumque commoveat.

b *Dotata*] Sibi dotem assumit ea quæ secum ad Achillis placandam iram Agamemnon mittebat.

c *Dantur*] Quamobrem eam vocem prodentur Heinsius deturbaverit, nunquam videre potui; adeoque eam restitui.

d *Eos*] *Aurora.* Id est, *crastino die.*

e *Linea*] In aliis *lintea*, item *lintea vela*, unde *velle* postea procusum, quod nonnullis placet.

f *Notis*] Id est, *Fama est, te usque adeò iratum esse ut etiam ventis maximè adversis, velis abire.* Flantes enim à meridie Noti iis prorsùs reflant, qui ex Troade in Græciam navigant.

g *Scelus*] *Ut ante captam Trojam discedas*, sicut etiam Antonius exponit. Nequaquam. Per respectum ad Briseïdis desiderium & amorem, vox ista intelligenda est, & id tantùm.

h *Sanguinis*] Uno verbo, *defeci.*

i *Cui*] Istud ex amore Briseïs, quæ nunquam Agamemnonis, utcumque ei sit tradita, sese fuisse; sed soli Achilli amorem suum reservâsse, innuit. Atque ex hoc loco maximè moveri potuit Achillis misericordia.

k *Phthiis*] *Achilleis*; nam Achillis Phthii fuerunt.

l *Canescant*] Id est, *Quàm tu, sine me, abeas.* Metonymia.

m *Captiva*] Id est, *Tanquam captiva, non tanquam uxor.*

n *Est*] Id est, *Victum lanificio quæritabo.*

o *Achaïadas*] Achaia Achillis patria, unde Achaïdes pulleæ, & matres.

Digna

Digna nurus [p] socero, Jovis Æginæque [q] nepote;
Cuique senex [r] Nereus [s] prosocer esse velit.
Nos humiles famulæque tuæ data pensa trahemus:
Et minuent plenas stamina nostra colos,
Exagitet ne me tantum tua deprecor uxor,
Quæ mihi [t] nescio quo non erit æqua modo.
Neve meos coràm scindi patiare capillos:
Et leviter dicas, *Hæc quoque nostra fuit.*
Vel patiare licet; dum ne contempta [u] relinquar:
Hic mihi væ miseræ concutit ossa [x] metus.
Quid tamen [y] expectas? Agamemnona pœnitet iræ,
Et jacet ante tuos Græcia [z] mœsta pedes.
Vince animos iramque tuam, qui cætera vincis.
[a] Quid lacerat Danaas impiger Hector opes?
Arma cape, Æacida, sed me tamen ante receptâ:
Et preme turbatos, Marte favente, [b] viros.
Propter me mota est, propter me desinat ira:
Simque ego tristitiæ causa modusque tuæ.
Nec tibi turpe puta precibus succumbere nostris;
Conjugis [c] OEnides versus in arma prece est.

INTERPRETATIO.

Eat *nurus digna socero, & nepote Jovis & Æginæ, & cui senex Nereus velit esse prosocer. Nos abjectæ & servæ tuæ trahemus data pensa, & fila quæ nebimus minuent plenus colos. Deprecor tantùm, ne tua conjux, quæ mihi non erit nescio quo modo propitia, me vexet, neve patiaris meam comam lacerari in tuo conspectu: Et dicas obiter,* Hæc quoque fuit nostra. *Vel sinas, si voles, modò ne deserar desperta. Væ, hic timor quatsat ossa mihi miseræ. Quid tamen cupis? Agamemnona piget iræ, & Græcia tristis prostrata est ante tuos pedes. Doma mentem, & iram tuam,* tu *qui domas alia omnia. Quamobrem strenuus Hector frangit vires Græcas? Indue arma, Æaco nate, sed tamen me ante receptâ; & urge Marte secundo viros fractos. Ira est excita propter me, sedetur propter me; & ego sim causa & finis tui doloris. Nec credo tibi esse inhonestum cedere precibus: Meleager ad arma compulsus est prece uxoris.*

NOTÆ.

p *Socero*] *Peleo.*

q *Nepote*] Jupiter ex Æginâ, Asopi Bœotiæ regis filia, Æacum suscepit, ex quo Peleus, Achillis pater.

r *Nereus*] Thetidis pater, Achilis avus maternus, Deus marinus.

s *Prosocer*] Quia, pater fuit Thetidis, Pelei conjugis, quæ Thetis socrus ei fuisset, quam Achilles uxorem duxisset.

t *Nescio quo*] Plus dicit ista suspicio, quàm si prolixè multa cumulâsset.

u *Relinquar*] *Hîc* scil. *cum Agamemnone, procul à te.*

x *Metus*] *Ne relinquar.*

y *Expectas*] *Quid tibi vis? Quid quæris? quorsum spectat ista tua ira implacabilis?*

z *Mœsta*] *Quæ, ex quo tempore arma posuisti, maxima damna ab hostibus Trojanis accepit.*

a *Quid lacerat*] Achillem ut moveat, ei blanditur; quasi ille solus Hectorem, Trojanorum fortissimum (cujus præsertim meminit ad æmulationem) totumque adeò hostilem exercitum, posset profligare.

b *Viros*] *Trojanos, quos facile in fugam verteris.*

c *OEnides*] *Meleager*, Oenei filius, qui, bello inter Curetes & Calydonios ob pelem apri ab ipso Atalantæ traditam, conflato, cùm propter conceptam, ex matris imprecationibus, iram, nec hostes mœnibus depellere, nec laboranti patriæ opem ferre, vellet; tandem à Cleopatrâ uxore ad arma capienda compulsus est.

[d] Res audita mihi, nota est tibi. [e] Fratribus orba
[f] Devovit nati spemque caputque parens.
Bellum erat; ille [g] ferox positis secessit ab armis,
Et patriæ rigidâ mente negavit opem.
Sola virum conjux flexit: [h] felicior illa!
At mea [i] pro nullo pondere verba cadunt.
Nec tamen indignor; [k] nec me pro conjuge gessi,
Sæpius in domini serva [l] vocata torum.
Me quædam (memini) dominam captiva vocabat:
Servitio, dixi, [m] *nominis addis onus.*
Per tamen ossa [n] viri subito malè tecta sepulchro,
Semper judiciis ossa verenda meis;
Perque trium fortes animas, mea numina, fratrum,
Qui bene pro patriâ cum patriâque jacent;
Perque tuum nostrumque caput, quæ [o] junximus unà;
Perque tuos enses, [p] cognita tela meis;
Nulla [q] Mycenæum sociasse cubilia mecum
Juro: fallentem deseruisse velis.
Si tibi nunc dicam: *Fortissime, tu quoque jura,*
Nulla tibi sine me gaudia facta: [r] neges.

INTERPRETATIO.

Rem illam *audivi,* tu *novisti. Mater destituta fratribus devovit spem & caput filii sui. Bellum erat; ille strenuus reliquit arma deposita, & denegavit auxilium patriæ obstinato animo. Uxor sola movit maritum. Illa beatior! At mea verba cadunt sine ullis viribus. Nec tamen molestè fero; nec serva arcessita sæpius in lectum domini me uxorem jactavi. Quædam captiva (memini) appellabat me dominam:* Servitium, *dixi,* aggravas nomine. *Tamen juro per ossa mariti malè sepulta sepulchro properato* per *ossa semper mihi veneranda: & per strenuas animas trium fratrum, mea numina, qui bene mortui sunt pro patriâ, & cum patriâ: & per caput tuum & nostrum, quæ conseruimus, & per tuos gladios, tela cognita meis, Agamemnonem nullos lectos jugales mecum habuisse; velis* me *illudentem destituisse. Si jam dicam tibi.* Fortissime, jura tu quoque, nullam voluptatem tibi evenisse sine me; *recuses.*

NOTÆ.

d *Res*] *Historia Meleagri.*

e *Fratribus*] Thestii filiis, quos, cùm apri caput, aut pellem, Atalantæ surripere voluissent, Meleager interfecit.

f *Devovit*] Multis imprecationibus Meleagrum filium, quòd fratres suos obtruncâsset, Althæa devovit. Notiora verò sunt quæ de fatali Meleagri stipite fabulati sunt poëtæ, quàm et eorum decantatas fictiones hùc opus sit transcribere.

g *Ferox*] *Bello erat strenuus.* Omnino; nam Thestii filios omnes interfecit.

h *Felicior*] *Quàm ego sum,* supple: Cleopatræ felicitatem miratur.

i *Pro nullo pondere*] Id est, *Frustrà.*

k *Nec me*] Vim orationis perinde accipe, ac si dixisset, *Nam neque,* &c.

l *Vocata*] Id est, *Quanquam fuerim vocata.*

m *Nominis addis onus*] *Servitutem aggravas.* Difficiliùs est enim eam in majori fortunâ tolerare.

n *Viri*] *Mei Minetis, cujus sepeliendi, in patriæ excidio, non est data opportunitas.*

o *Junximus*] Inter oscula venerea. Ita & apud Petronium.

p *Cognita*] Nam per ea periêrunt.

q *Mycenæum*] *Agamemnonem,* qui Mycenis in Peloponneso regnavit.

r *Neges*] Id est, *Tu nolles jurare.*

At

At Danaï mœrere putant: tibi [s] plectra moventur:
Te tenet in tepido mollis [t] amica sinu.
Et si quis quærat, quare pugnare recuses:
[u] Pugna nocet: citharæ, noxque Venusque juvant.
Tutius est jacuisse toro, tenuisse puellam,
[x] Threïciam digitis increpuisse lyram;
Quàm manibus clypeos, & acutæ cuspidis hastam,
Et galeam pressâ sustinuisse comâ.
Sed tibi pro tutis insignia facta placebant,
Partaque bellando gloria dulcis erat.
An tantùm, dum me caperes, fera bella probabas?
Cumque meâ patriâ laus tua victa jacet?
Dî meliùs: validoque, precor, vibrata lacerto
Transeat Hectoreum [y] Pelias hasta latus.
[z] Mittite me, Danaï; dominum legata rogabo:
Multaque [a] mandatis oscula mista feram.
Plùs ego quàm Phœnix, plus quam facundus Ulysses,
Plùs ego quam [b] Teucri (credite) frater agam.

INTERPRETATIO.

At Græci arbitrantur te *lugere. Tibi citharæ pulsantur. Tenera amica fovet te in calido gremio. Et si quis petat, quare nolis pugnare; certamen nocet; citharæ & nox, & Venus placent. Tutius est stratum esse lecto, fovisse puellam, pulsâsse lyram Thraciam digitis, quàm gestâsse clypeos manibus, & hastam mucrone acuto, & cassidem capillos urgentem. At pro securis præclara facinora tibi grata erant, & gloria acquisita bellum gerendo erat suavis. An tantùm tibi placebant bella atrocia, dum me caperes, & gloria tua prostrata est, superata cum meâ patriâ? Dii meliùs* dent: *& precor ut hasta Pelias intorta forti* tuo *brachio transfigat latus Hectoreum. O Græci, mittite me; missa precabor dominum; & dabo multa oscula mista mandatis. Ego plùs faciam quàm Phœnix, plùs quàm Ulysses disertus (credite!) plùs quàm frater Teucri.*

NOTÆ.

s *Plectra*] Quibus pulsatur cithara. *Te te musicâ cum amicâ oblectas.*

t *Amica*] Diomedam Phorbantis filiam intelligit, quâcum, ademptâ Hippodamiâ, Achilles dormire consueverat.

u *Pugna*] Pro Achille respondet Briseïs, ut eâdem operâ ipsum accuset.

x *Threïciam*] Propter Orpheum, qui in Thraciâ tantum lyrâ ab Apolline patre seu Mercurio acceptâ, valuisse traditur, ut etiam cantûs suavitate sylvas & saxa moverit.

y *Pelias*] Nomen Achillis hastæ proprium, à Pelio Thessaliæ monte, unde excisa ea dicitur; vel, ut aliis placet, à Peleo Achillis patre, qui ea potissimùm valuit. Tantæ verò fuit magnitudinis, ut Patroclus, cùm cætera arma sumeret, hastam reliquerit.

z *Mittite me*] Jam Danaos Hippodamia, ut se ad Achillem delegent, compellat: quæ quidem confidentia non leve est amoris sui testimonium.

a *Mandatis*] *A vobis, Danaï, acceptis, quæ ad Achillem perferam.*

b *Teucri frater*] Ajax est, qui unus fuit ex legatis ad Achillem.

[c] Est aliquid collum solitis tetigisse lacertis,
[d] Præsentisque oculos admonuisse sui.
Sis licèt immitis, matrisque ferocior [e] undis;
Ut taceam, lacrymis comminuêre meis.
Nunc [f] quoque ([g] sic omnes Peleus pater impleat annos,
Sic eat auspiciis [h] Pyrrhus [i] in arma tuis)
Respice sollicitam Briseïda fortis Achille;
Nec miseram lentâ ferreus ure morâ.
Aut, si versus amor tuus est in tædia nostri;
Quam sine te cogis vivere, coge mori.
Utque facis, coges, abiit [k] corpusque colorque:
Sustinet hoc animæ spes tamen una tui.
Quâ si destituor, [l] repetam fratresque virumque:
Nec tibi magnificum fœmina jussa mori.
[m] Cur autem jubeas? stricto pete corpora ferro.
Est mihi, qui fosso pectore sanguis eat.
Me petat ille tuus, qui, si [n] Dea passa fuisset,
Ensis in [o] Atridæ pectus iturus erat.

INTERPRETATIO.

Est aliquid tetigisse collum brachiis assuetis, & admonuisse oculos sui præsentis. Quamvis sis asper, & truculentior undis matris tuæ, *tametsi sileam, flecteris meis lacrymis. Nunc quoque (sic Peleus pater cumulet omnes annos, sic Pyrrhus arma induat tuis auspiciis) respice anxiam Hippodamiam, fortis Achille; nec durus torque miseram longâ morâ. Vel, si amor tuus mutatus est in tædia nostri, coge mori, quam cogis vivere sine te. Atque prout facis, coges: corpus & color* mihi *periit. Spes tamen una tui tuetur hoc vitæ; quâ si spolior, revisam & fratres, & marilum: nec* erit *tibi gloriosum fœmina coacta mori. Cur verò cogas? Percute corpus* meum *nudato gladio. Habeo sanguinem qui fluat pectore transfixo. Ille tuus gladius, qui perfodisset Agamemnonis pectus, si Pallas non prohibuisset, in me convertatur.*

NOTÆ.

c *Est aliquid*] Imò magnam habere vim fatebitur, quicunque semel amaverit.

d *Præsentisque*] Alii habent *præsentesque* oculos, deinde *sinum, & sinu: & suis:* Unus Vaticanus *præsentisque sinus:* tres alii *præsentique sinu.* Prior Scriverianus satìs antiquus,

Præsentisque oculis admonuisse sinus.

Ubi minimâ mutatione Heinsius prò *sinus, sui* legit: quanquam nihil ille repugnat, ut eam, quam etiam retinuimus, & plures habent codices, lectionem approbemus, dum vulgatam, quæ certè, ut ille ait, inurbana est, rejiciamus.

e *Undis*] Quæ nullius audiunt vota.

f *Quoque*] Id est, *Postquam tibi & iræ tuæ consulueris, tibique ab Agamemnone satisfactum fuerit, consule etiam mihi miseræ.*

g *Sic omnes*] Obtestandi modus veteribus familiaris.

h *Pyrrhus*] Achillis ex Deidamiâ filius, qui etiam Neoptolemus dictus est.

i *In*] Meliùs quàm *ad*, quod in vulgatâ lectione Heinsius notavit, majorem quia habet emphasim, animique ferocitatem probat.

k *Corpusque*] Id est, *ejus habitudo*, Gall. *l'embonpoint.* Ang. *Good case.*

l *Repetam*] Mortis beneficio scil.

m *Cur autem jubeas*] *Cùm tu*, scilicet, *istud efficere possis.*

n *Dea*] *Pallas*, quæ, ut Homerus scribit, Achilli, cùm stricto ense in Agamemnonem ferretur, obstitit.

o *Atridæ*] Agamemnonis, Atrei filii.

Ah!

Ah! potiùs serves nostram, tua [p] munera, vitam:
Quod dederas hosti victor, amica rogo.
Perdere quos meliùs possis, [q] Neptunia præbent
Pergama: [r] materiam cædis ab hoste pete.
Me modò, sive paras [s] impellere remige classem,
Sive manes, domini jure venire jube.

INTERPRETATIO.

Ah! potius tuearis nostram vitam tua dona: peto à te *amica, quod* tu *victor dederas* mihi *inimicæ. Troja Neptunia exhibet quos justitiis queas interimere: quære materiam necis ab hoste. Tantummodo, sive cupias reducere classem remigibus, sive commorèris, impera pro jure domini me accedere.*

NOTÆ.

p *Munera*] Quia victor illi eam adimere poterat. *Vitam, munera*, Appositio.

q *Neptunia*] A Neptuno cum Apolline ædificata: quam fabulam jam suprà vidimus.

r *Materiam*] Id est, *Quos interficias.*

s *Impellere*] *In patriam tuam redire.*

EPISTOLA IV.

ARGUMENTUM.

Theseus Ægei filius, interempto Minotauro, Ariadnen Minoïs & Pasiphaës filiam, quam, ob latam sibi opem, ducturum se uxorem domum promiserat, eamque, simul cum Phædrâ sorore ejus, navi impositam abduxit. Verùm enim Bacchi admonitu in Naxo, sive, ut alii volunt, in Chio, Ariadne relictâ, Phædram duxit: quæ deinde, absente Theseo, in Hippolyti privigni, quem ex Hippolyte Amazone susceperat, amorem exarsit. Qui, cùm cælibem amans vitam sese venando oblectaret, nec in ejus consuetudinem abduci posset, hâc epistolâ amorem ei suum profitetur.

PHÆDRA HIPPOLYTO.

QUâ, nisi tu dederis, caritura est ipsa, salutem
Mittit [a] Amazonio [b] Cressa puella viro.
Perlege [c] quodcunque est. Quid epistola lecta nocebit?
Te quoque, in hâc aliquid, quod juvet, esse [d] potest.

INTERPRETATIO.

Phædra, *puella Cretensis, mittit* Hippolyto, *viro Amazonio, salutem, quâ ipsa non fruetur, nisi tu obtuleris. Perlege quodcunque est. Quid epistola lecta oberit? Potest esse aliquid in hôc, quod prosit, quoque tibi.*

NOTÆ.

a *Amazonio*] *Hippolyto*, Hippolytes Amazonis filio.

b *Cressa*] *Phædra*: Minoïs Cretensium regis filia.

c *Quodcunque est*] Quia Hippolyti ingenium noverat, quam frustrà aliàs illexerat, cujusque fastidia experta erat, cavet Phædra, ne etiam epistolam suam legere ille dedigneturr, cùm primùm quid sibi ea velit, senserit. Neque verò immeritò maximam adhibuit cautionem in scribendâ epistolâ mulier impurissima: namque etiam satiùs fuerit cuivis eam non legisse, nisi alia omnia in eâ quærat, quàm quæ per eam quæsivit Phædra.

d *Potest*] Curiositatem acuit Hippolyti, ut inter legendum suppositis dolis capiatur.

His arcana [e] notis terrâ pelagoque feruntur:
[f] Inspicit acceptas hostis ab hoste notas.
[g] Ter tecum conata loqui, ter inutilis hæsit
Lingua, ter in primo [h] destitit ore sonus.
[i] Quà licet, & [k] sequitur, pudor est miscendus amori:
Dicere quæ puduit, scribere jussit [l] Amor.
Quidquid Amor jussit, [m] non est contemnere tutum:
Regnat, & in dominos jus habet ille [n] Deos.
Ille mihi primo dubitanti scribere dixit,
Scribè: dabit victas ferreus [o] ille manus.
[p] Adsit, &, ut nostras [q] avido fovet igne medullas,
[r] Figat sic animos in mea vota suos.
Non ego [s] nequitiâ socialia [t] fœdera rumpam:
Fama (velim quæras) crimine nostra [u] vacat.
Venit Amor graviùs, quò [x] seriùs; urimur intus,
Urimur; & [y] cæcum pectora vulnus habent.
Scilicet ut teneros lædunt juga prima juvencos,
Frænaque vix patitur de grege [z] captus equus:

INTERPRETATIO.

Quæ secreta sunt, portantur terrâ & mari his signis: Hostis legit litteras acceptas ab hoste. Lingua mea *ter conata tecum verba facere, ter constitit inutilis, ter vox restitit in extremis labiis. Quatenus fieri potest, & juvat, pudor est jungendus amori; Amor imperavit scribere, quæ puduit* me *loqui. Non est tutum spernere quicquid amor imperavit; Imperat, & ille jus habet in dominos Deos. Ille dixit mihi incertæ primò an scriberem,* Scribe, ille durus porriget manus victas. *Utinam faveat, & quemadmodum ille incubat medullis nostris igne fervido, sic vertat mentem tuam in mea desideria. Ego non solvam levitate fœdera socialia; fama nostra (opto ut inquiras) est intacta. Amor fit vehementior, quò tardior. Ardemus intus, ardemus; et cor habet profundum vulnus. Nimirum ut prima juga vulnerant juvencos teneros, & equus de grege prehensus, ægrè tolerat frœna:*

NOTÆ.

e *Notis*] *Litteris.*

f *Inspicit*] *Ergo nulla potest esse ratio, cur ab epistolæ meæ lectione abstineas.*

g *Ter tecum*] Habet jam primùm istud commiserationem, & ad favorem conciliandum aptum est.

h *Destitit*] Alii *restitit & constitit.* Sed benè Heinsius nihil mutandum esse censuit, & exemplis probavit.

i *Quà licet*] Id est, *quatenus licet, & amoris violentia patitur, cum eo verecundia jungenda est.*

k *Sequitur*] *Conveniens est.* Ita & Cicero. Optimâ verò ratione suum in scribendo consilium hoc versu approbat.

l *Amor*] In alium, Amorem scilicet, culpam suam rejicit.

m *Non est*] A necessitate amorem suum excusat; sed vide mihi quæso, quâ arte illud antè conetur, quàm ipsum revelet. Eâ planè methodo noxios servos Terentius noster in scenam inducit.

n *Deos*] Qui Cupidinis etiam sentiunt sagittas.

o *Ille*] *Hippolytus. Succumbet; & quæ imperabis faciet.*

p *Adsit*] Votum est, ut Amor sibi in demulcendo Hippolyto opem ferat.

q *Fovet*] Id est, *Quemadmodum me amoris igne consumit Cupido, teque perditè amo.*

r *Figat*] *Sagittis te vulneratum voluntati meæ subjiciat.*

s *Nequitiâ*] Id est, *Libidinosâ levitate.*

t *Fœdera*] *Quæ tu mecum iniveris,* supple.

u *Vacat*] *Impudicitiæ nota nulla me hactenus infamavit.*

x *Seriùs*] Id est, *Ætate provectiori.*

y *Cæcum*] *Occultum,* adeòque grave.

z *Captus*] Id est, *Cùm primùm est captus è grege,*

Sic

Sic malè vixque subit primos [a] rude pectus amores :
Sarcinaque hæc animo non [b] sedet apta meo.
[c] Ars fit, ubi à teneris [d] crimen condiscitur annis:
[e] Quæ venit exacto tempore, pejùs amat.
Tu [f] nova servatæ capies [g] libamina famæ ;
Et pariter nostrûm fiet uterque [h] nocens.
[i] Est aliquid, plenis pomaria [k] carpere ramis,
Et tenui primam deligere ungue rosam.
[l] Si tamen ille prior, quo me sine crimine gessi,
Candor ab [m] insolitâ labe notandus erat;
At bene successit, [n] digno quòd adurimur igni:
[o] Pejus adulterio turpis adulter abest.
Si mihi concedat Juno [p] fratremque virumque ;
Hippolytum [q] videor præpositura Jovi.

INTERPRETATIO.

ita cor inassuetum malè & ægrè patitur primos amores ; & hoc onus non convenit animo meo. Ars succedit, cùm crimen discitur à primis annis. Quæ amat cum tempus præteriit, amat iniquius. Tu decerpes prima libamina famæ servatæ ; & uterque nostrûm fiet pariter conscius. Aliquatenus juvat, carpere pomaria plenis ramis, & colligere primam rosam ungue acuto. Si tamen illa innocentia prior, quâ vixi sine crimine, erat maculanda culpâ insuetâ ; at bene cecidit, quòd ardemus præclaro amore : Mœchus sordidus, qui est quid turpius adulterio, abest, Si Juno mihi daret & fratrem, & maritum suum, videor antepositura Hippolytum Jovi.

NOTÆ.

a *Rude*] *Quòd antea amoris stimulos nullos senserat.* Sensus est, se nimiûm & afflictìm amare.

b *Sedet*] Metaphora ab illis petita, qui onus grave portantes, illud modò in hunc, modò in illum humerum rejiciunt.

c *Ars fit*] Ex quâ facilitas nascitur ad operandum, laborque minuitur.

d *Crimen*] *Amandi* scil.

e *Quæ venit*] *Quæ mulier serò in amorem incidit, violentiùs, & graviori cum pœnâ amat.*

f *Nova*] *Prima.*

g *Libamina*] Id est, *Quod primùm ex famâ meâ, hac usque tam egregiè servatâ, & hactenus inviolatâ, decerptum fuerit, habebis.* Vel, *tu primus castitatis & pudicitiæ famam (quam maritus non aufert) delibabis.*

h *Nocens*] *Cùm neque ego, præter maritum, hactenus quenquam amaverim ; neque tu puellam ullam attigeris ; uterque, si me redamare velis, amoris crimine pariter tenebimur.*

i *Est aliquid*] *Ad voluptatem confert.*

k *Carpere*] Id est, *Pomaria intrare ex quibus nullum adhuc pomum collectum sit ; & ex ramis, fructibus plenis, primum florem & fructum auferre :* Ad pudicitiam istud referendum. Verum cave eis istæ te capiant nequitiæ, & improvidum à mentis puritate seducant : iis enim vivimus, quæ cum voluptate cogitamus.

l *Si tamen*] Secum communicat Phædra, & de eo quod antea tetigit, crimine, amore scilicet, ratiocinatur : cùmque seipsam consolatur, quod è re natâ haud melius fieri potuerit ; tum inde laudando Hippolyto locum facit.

m *Insolitâ*] Jam antea castitatis laude sese commendavit.

n *Digno*] Id est, *Quod juvenem amore dignum amamus.*

o *Pejus*] Hic est sensus, *Quandoquidem necesse mihi fuit amare, & adulterium committere, bene est, quòd non dignum hominem non amavi, quod pejus esset ipso adulterio.*

p *Fratremque*] *Jovem*, qui Junonis est & frater & vir.

q *Videor*] Id est, *Credo quod præponerem Hippolytum Jovi.*

Jam

Jam quòque (vix credas) [r] ignotas [s] mutor in artes :
[t] Est mihi [u] per sævas impetus ire feras.
Jam mihi [x] prima Dea est, arcu [y] præsignis [z] adunco
[a] Delia : [b] Judicium subsequor ipsa tuum.
In nemus ire libet, [c] pressisque in retia cervis,
Hortari celeres per juga summa canes :
Aut tremulum [d] excusso jaculum vibrare lacerto ;
Aut in graminea ponere corpus humo.
Sæpe juvat [e] versare leves in pulvere currus,
Torquentem frænis ora [f] fugacis equi.
Nunc [g] feror, ut Bacchi [h] furiis [i] Eleleïdes actæ,
[k] Quæque sub [l] Idæo [m] tympana colle movent :

INTERPRETATIO.

Jam quoque (vix possis fidem adhibere) sum propensa ad artes ignotas anteà : *percupio insequi feras crudeles. Jam Dea Delia conspicua arcu recurvo est mihi potissima : ego probo judicium tuum. Cupio in sylvas progredi, & cervis in casses concitatis, instigare canes veloces per ultima montium cacumina : aut jacere tremulum jaculum brachio fortiter moto ; aut sternere artus in terrâ herbosâ. Sæpe libet* mihi *flectenti frænis ora equi fugacis agitare leves currus in pulvere. Nunc incedo ut Bacchi ministræ agitatæ ejus furiis, & ut illæ quæ pulsant tympana sub monte Idæo :*

NOTÆ.

r *Ignotas*] De venaturâ loquitur, cui dedita antea non fuerat.

s *Mutor in artes*] Venustissimè, pro *vehementer amo.*

t *Et mihi*] Quia artis est amatoriæ, sese ei, quem amamus, facilem et indulgentem commodare, nostrosque ex ejus moribus mores instituere ; ideo Phædra sibi ad venationem, quem Hippolytus unicè amabat, propensum animum esse dicit.

u *Per sævas*] Plùs est quàm si dixisset *in feras.*

x *Prima*] Quia venationem, cui et indulget Hippolytus meus, ipsa amat.

y *Præsignis*] Nam etiam arcu instructa pingitur.

z *Adunco*] Enimvero in arcûs extremitate, ubi nervus alligatur, cornua apponuntur recurva, ne is inter tendendum, per ejusdem extremitatis exerat.

a *Delia*] *Diana* à Delo insulâ, ubi, cum Apolline fratre, nata dicitur.

b *Judicium*] Id est, *Quandoquidem Dianam præsertim colendam tibi sumpsisti, eandem quoque in venatione sequar.*

c *Pressisque*] *In retia abactis.*

d *Excusso*] Inter vibrandum de more.

e *Versare*] *Currum & equos agitare & regere.*

f *Fugacis*] Hanc vocem, pro quâ *sequacis* posuerat Heinsius, revocavi.

g *Feror*] *Amoris impatientiâ, hùc illuc, Bacchantium more, non sine furore, discurro.*

h *Furiis*] Passim ex poëtarum scriptis quis fuerit Baccharum furor, facilè est ediscere. Ejus rei Pentheum & Lycurgum testes facit Horatius, Carminum Lib. 2. Od. 19.

i *Eleleïdes*] *Bacchæ, Bacchi ministræ.* Bacchus enim *Eleleus* à vociferatione, etymologiâ Græcâ, dictus est ; quòd cum strepitu & clamoribus, ejus orgia, seu furialia sacra, celebrarent.

k *Quæque*] Mulieres intellige, Cybeles, seu Deûm matris sacra, cum Gallis seu Corybantibus, ejus ministris, celebrantes.

l *Idæo*] Ida mons fuit Phrygiæ, Cretæ etiam ; ubi maximus fuit Cybeles cultus.

m *Tympana*] Incondito tympanorum & fistularum sono, ac furiali ululatu, ut Bacchi, ita & Cybeles sacra paragebantur.

Aut

Aut quas semideæ [n] Dryades, [o] Faunique bicornes,
Numine contactas [p] attonuêre suo.
Namque mihi [q] referunt, cùm se furor ille remissit,
Omnia. Me tacitam [r] conscius urit Amor.
Forsitan hunc [s] generis fato reddamus amorem;
Et [t] Venus è totâ gente tributa petat.
Jupiter [u] Europen ([x] prima est ea gentis origo)
Dilexit, tauro [y] dissimulante Deum.
[z] Pasiphaë mater [a] decepto subdita tauro,
Enixa est utero [b] crimen onusque suo.
[c] Perfidus [d] Ægides, ducentia [e] fila secutus,
[f] Curva meæ fugit tecta [g] sororis ope.

INTERPRETATIO.

aut quas semideæ Dryades, & Fauni bicornes attonitas reddiderunt, afflatas suo numine. Namque mihi omnia dicuntur, postquam furor ille sedatus est. Amor conscius consumit me tacitam. Fortè hoc amore tenemur fato stirpis; & Venus petit tributa è totâ nostrâ *progenie. Jupiter amavit Europen (ea est prima origo gentis) tauro velante Deum. Pasiphaë,* mea *mater, subjecta tauro deluso, emisit crimen & sarcinam ex ventre suo. Infidus Theseus secutus fila* illum *regentia, se extricavit domo implicitâ auxilio meæ sororis.*

NOTÆ.

n *Dryades*] Nymphæ sylvarum præsides; eo nomine à quercu, originatione Græcâ, sic dictæ.

o *Faunique*] Faunos, Satyros, Sylvanos & Silenos sæpe confundunt; eosque cornutos & caprinis pedibus, agrorum & sylvarum Deos fecerunt Ethnici.

p *Attonuêre*] *Attonitas & lymphaticas, seu furiosas fecêre.* Creditum est enim ab antiquis, furore corripi eos qui Nympham aliquam vidissent.

q *Referunt*] *Qui me ita furentem conpexerunt,* supple.

r *Conscius*] *Cujus ego sum conscia.*

s *Generis fato*] *Gentis meæ fortuna.* Gall. *Peut-être est-ce par quelque fatalité attachée á notre-maison, que.* Ang. *Perhaps it is by a kind of fatality appropriated to our house, that,* &c.

t *Venus*] Fabula est, venerem, cùm Solis indicio, in adulterio cum Marte esset deprehensa, quò eam injuriam ulcisceretur, tantam in omne genus Solis immisisse amoris impatientiam, ut nulla ex eo orta mulier castitatem servare potuerit.

u *Europen*] Fuit Europa filia Agenoris, quam Jupiter, rex Cretæ, navi, cujus insigne taurus erat, ex Phœnicià abreptam, avexit: unde datus est locus fabulæ. Refertur verò istud ad id, quod de sui generis fato dixit Phædra.

x *Prima*] Ex Europâ enim natus est Minos Phædræ pater.

y *Dissimulante*] Notior est de Jove in taurum mutato fabula, quàm ut hìc de eâ quicquam dicatur.

z *Pasiphaë*] Solis filia, Minoïs uxor, Phædræ mater, quæ Pasiphaë, tauri amore capta, ut eo potiretur, arte Dædali, vacca lignea inclusa est. Ex quo Minotaurum peperit, monstrum mediâ corporis parte hominem, reliqua taurum referens.

a *Decepto*] Dædali artificio, qui ei vaccam ligneam & Pasiphaëen, pro verâ vaccâ subjecit.

b *Crimen*] *Minotaurum,* criminis effectum & indicium.

c *Perfidus*] Quia fidem Ariadnæ datam non servavit, sed eam in Naxo insulâ reliquit.

d *Ægides*] *Theseus,* Ægei filius.

e *Fila*] Quomodo Theseus sese ex Labyrintho extricaverit, filiope, quod ex Ariadnâ acceperat, omnes mythologi explicant.

f *Curva*] Inextricabiles & irremeabiles Labyrinthi errores, & vias periphrasticè describit.

g *Sororis*] *Ariadnes,* quæ filum Theseo dedit. Scopus verò Phædræ est, sororis exemplo, quæ ob Thesei amorem patrem etiam prodidit, illud quod suprà dé Veneris in suam gentem vindictâ proposuit, confirmare.

En ego nunc, ne fortè [h] parum Minoïa credar,
In [i] socias leges [k] ultima gentis eo.
Hoc quoque fatale est: placuit domus [l] una duabus.
Me tua forma capit, capta [m] parente [n] soror.
[o] Thesides Theseusque duas rapuêre sorores.
Ponite de nostrâ bina [p] tropæa domo.
Tempore, quo vobis inita est [q] Cerealis [r] Eleusin,
[s] Gnosia me [t] vellem detinuisset humus.
[u] Tunc mihi præcipuè (nec non tamen antè placebas)
Acer in [x] extremis ossibus hæsit amor.
Candida vestis erat, præcincti [y] flore capilli:
[z] Flava [a] verecundus tinxerat ora rubor.
[b] Quemque vocant [c] aliæ vultum [d] rigidumque trucemque,
Pro rigido, Phædrâ judice, fortis erat.
[e] Sint procul à nobis juvenes ut fœmina, compti;
[f] Fine coli modico forma virilis amat.

INTERPRETATIO.

En ego nunc, ne fortè dicar parum Minoïa, venio postrema in leges socias mei *generis. Hoc quoque est fato constitutum: una domus arrisit duabus; Pulchritudo tua me tenet, soror* mea *correpta est patre tuo. Thesides & Theseus ceperunt duas sorores. Erigite bina tropæa de nostra domo. Vellem Creta me habuisset tempore, quo Cerealis Eleusis intrata est vobis. Tunc (& tamen antè* mihi *placebas) vehemens amor sedit in* meis *ossibus intimis. Vestis* tua *erat alba, coma sertis redimita; rubor pudicus pinxerat ora flava. Et species* tua, *quam aliæ appellant agrestem & truculentam, pro agresti erat strenua, ex sententiâ Phædræ. Juvenes ornati fœminarum more sint procul à nobis. Elegantia virilis vult ornari modicè.*

NOTÆ.

h *Parum Minoïa*] Id est, *Ex aliâ, quàm ex Minoïs gente, quæ fato amori dedita est.*

i *Socias*] *Nobis omnibus communes, ut amore teneamur.*

k *Ultima*] De Europâ loquens dixit *prima.* Ergo à primâ ad ultimam, omnes ex Minoïs gente amori deditæ, ut ex amore procreatæ, fuerunt.

l *Una*] *Tua*, scilicet, *Hippolyte.*

m *Parente*] *Tuo, Theseo.*

n *Soror*] *Mea, Ariadne.*

o *Thesides*] *Hippolytus.* Thesei filius.

p *Tropæa*] *Monumenta victoriæ.*

q *Cerealis*] *Ubi Cereris mystica sacra primùm instituta sunt.*

r *Eleusin*] Eleusin, sive Eleusis, urbs est Atticæ, non procul ab urbe Athenis, ad occasum; ex quâ Ceres etiam cognominata.

s *Gnosia*] *Cretâ insula*, ubi urbs Gnosus vel Gnossus celeberrima, Minoïs regia.

t *Vellem detinuisset*] Quia te non vidissem, nec amore flagrarem.

u *Tunc*] *Cùm te in Cereris sacris vidi.*

x *Extremis*] *Intimis.*

y *Flore*] *Coronâ ex floribus.* Habitum describit Phædra, quo sibi tantopere placuerat Hippolytus.

z *Flava*] *Quæ naturaliter flava sunt, seu alba cum minimo rubore.*

a *Verecundus*] *Verecundiam & pudorem indicans.*

b *Quemque*] *Tuum* scilicet.

c *Aliæ*] *Puellæ, quæ mecum in te oculos convertunt.*

d *Rigidum*] Gall. *Rude, inhumain, & sauvage.* Angl. *Rough, inhuman, and savage.*

e *Sint procul*] Id est, *Non amo.*

f *Fine modico*] Illud est quod Gall. dicimus. *A certain degré; à certaine mesure.* Angl. *To a certain degree; to a certain measure.*

[g] Te tuus iste rigor, positique sine arte capilli,
Et [h] levis egregio pulvis in ore decet.
Sive ferocis equi luctantia colla [i] recurvas;
Exiguo flexos miror [k] in orbe [l] pedes.
Seu [m] lentum valido torques hastile lacerto;
[n] Ora ferox in se versa [o] lacertus habet.
Sive tenes [p] lato venabula [q] cornea ferro:
Denique, nostra juvat lumina, quicquid agas.
Tu modò [r] duritiem silvis depone jugosis:
Non sum [s] materiâ digna perire tuâ.
Quid juvat [t] incinctæ [u] studia exercere Dianæ;
Et Veneri [x] numeros eripuisse suos?
Quod caret [y] alternâ requie, durabile non est.
[z] Hæc reparat vires, fessaque membra novat.
Arcus (& arma tuæ tibi sunt [a] imitanda Dianæ)
Si nunquam cesses tendere, mollis erit.

INTERPRETATIO.

Tua ista severitas vultûs, & coma compta sine arte, & pauculus pulvis in ore pulcherrimo te decet. Sive flectis colla repugnantia equi indomiti; miror pedes reductos in parvo circulo. Sive vibras gravem hastam potenti brachio; brachium validum habet vultum meum *conversum in se: Sive tractas venabula corneu amplo ferro: Denique quicquid facias,* illud *placet nostris oculis. Tu omitte tantùm duritiem in sylvis montosis. Non sum digna mori causâ tuâ. Quid prodest incumbere studiis Dianæ succinctæ, & sustulisse Veneri vices suas? Quod destituitur quiete alternâ, non est durabile. Hæc reficit vires, & restituit artus lassos. Arcus (luque debes imitari arma tuæ Dianæ) fiet laxus, si nunquam desinas intendere.*

NOTÆ.

g *Te tuus iste rigor*] Mitiùs exponendus est hic *rigor*, cùm dicit Phædra, *Tuus iste rigor*, quam suprà *rigidus*. Gall. diceremus, *Cet air de fierté que vous avez*. Angl. *That air of fierceness which you have*.

h *Levis*] Qualis est, qui per corporis exercitium ex terrâ excitatur, deinde in vestes vultumque residit: quem molles & delicatuli adolescentes, ut fœminæ, curiosè vitant, viri sine affectatione abstergunt.

i *Recurvas*] Fræno, scil. non sine peritiâ. Dicit Phædra sibi Hippolytum, quocumque fuerit statu & habitu, placere.

k *In orbe*] In parvo terræ spatio; est vero periti sessoris eo modo equum in gyrum dextrorsùm & sinistrorsùm versare.

l *Pedes*] *Equi*, scilicet, *quem tu maximâ arte flectis.*

m *Lentum*] *Ponderosum* interpretor, *quodque* ideò *curvatur.*

n *Ora*] *Mea*, scil. *nam me in admirationem rapis, quidquid agas.*

o *Lacertus*] *Tuus, dum tu hastile torques.*

p *Lato*] Id est, *Latum ferrum habentia.*

q *Cornea*] *Ex Corno arbore durâ, & ad venabula aptissimâ.*

r *Duritiem*] Id est, *Fac ut ex sylvis redeas mei amoris plenus.*

s *Materiâ*] *Causâ.*

t *Incinctæ*] Id est, *Quæ vestis sinus habet collectas, ut ad venationem sit expeditior.*

u *Studia*] *Venationem.* Nam Diana, venationis Dea, ejus fuit maximè studiosa.

x *Numeros*] Id est, *Ea quæ Veneri suo loco & ordine conveniunt.* Frequens est Gallicè hæc locutio.

y *Alternâ*] Eo nomine appellantur quæ sibi invicem succedunt.

z *Hæc*] *Requies*, scilicet, *membra reficit.*

a *Imitanda*] Id est, *Oportet ut corpus & animum relaxes, sicut & arcus relaxantur, ne vis eorum assiduâ contentione infringatur.*

Clarus erat silvis [b] Cephalus, multæque per herbam
Conciderant, illo percutiente, feræ.
Nec tamen Auroræ malè se [c] præbebat amandum.
Ibat ad hunc [d] sapiens à sene [e] Diva [f] viro.
Sæpe sub ilicibus Venerem, [g] Cinyrâque creatum,
Sustinuit positos quælibet [h] herba duos.
Arsit & [i] OEnides in [k] Mænalia Atalantâ :
Illa [l] feræ spolium [m] pignus amoris habet.
[n] Nos quoque jam primùm [o] turbâ [p] numeremur in istâ.
Si Venerem tollas, [q] rustica silva tua est.
Ipsa comes [r] veniam : nec me salebrosa [s] movebunt
Saxa, nec [t] obliquo dente timendus aper.
[u] Æquora bina suis oppugnant fluctibus Isthmon,
Et [x] tenuis tellus [y] audit utrumque mare.

INTERPRETATIO.

Cephalus erat celebris silvis, et multæ feræ procubuerant in herbam, illo feriente. Neque tamen exhibebat se malè amandum Auroræ. Diva sapiens ibat à sene marito, ad hunc. Sæpe quodvis gramen duos habuit Venerem & filium Cinyræ, stratos sub quercubus. Etiam Meleager perditè amavit Atalantam Arcadicam. Illa habet exuvias apri in pignus amoris. Nos quoque recenseamur jam primùm in istâ copiâ amantium. *Si removeas Venerem, silva tua est agrestis. Ego te comitabor ; nec caules asperæ me retinebunt, nec aper metuendus dente obliquo. Duo maria obstrepunt Isthmo suis undis ; & terra parva audit bina maria.*

NOTÆ.

b *Cephalus*] Celeberrimus ille Procris maritus, ab Aurorâ adamatus, qui etiam venator fuit.

c *Præbebat*] Non eum dicit Auroram amâsse, quod esset contra historiam ; sed tantùm ab iis omnibus non fuisse aversum, quæ amorem spectant. Atque hic locus ad Phædram, Auroræ exemplo, excusandam, erat maximè idoneus.

d *Sapiens*] Quæ maritum senem Cephalo juveni & eleganti postposuit.

e *Diva*] *Aurora.*

f *Viro*] *Tithono*, scilicet, Laomedontis filio, & Priami fratre.

g *Cinyrâque*] Adonis est, Cinyrâ Cypriorum rege & Myrrhâ ejus filiâ genitus, quem præsertim Venus amavit.

h *Herba*] Id est, *Super herbâ suis amoribus indulserunt.*

i *OEnides*] *Meleager*, de quo suprà, in Briseïdis Epistolâ.

k *Mænaliâ*] *Arcadicâ*, a Mænalo, altissimo Arcadiæ monte.

l *Feræ*] *Apri Calydonii*, de quo etiam epistolâ tertiâ.

m *Pignus*] Quia eo Meleagri amor comprobatus est.

n *Nos*] *Tu & ego.*

o *Turbâ*] Ne tam quidem turba ; sed ubi rerum testimonia desunt, verbis opus est sententiam suam saltem fulcire.

p *Numeremur*] *Mutuo amore teneamur, sicut & alii, qui venatione sunt delectati.*

q *Rustica*] *Quæ nihil habeat pulchri aut jucundi.*

r *Veniam*] *Si*, scilicet, *velis amare me.*

s *Movebunt*] *A proposito tecum venandi abducent.*

t *Obliquo*] Vel quia curvus est, vel quia obliquè ab apro impingitur.

u *Æquora*] Isthmum Corinthiacum describit.

x *Tenuis*] Omninò, siquidem Isthmus nihil aliud est, quàm terræ exiguum, ità inter duo maria coarctatum, ut vix impediat, ne Chersonesus insula fiat.

y *Audit*] Id est, *Sita est inter utrumque mare.* Audacia est tropi, quâ rei inanimatæ, quod animatorum est, tribuit.

[z] Hîc tecum [a] Trœzenâ colam [b] Pittheïa regna :
Jam nunc est patriâ gratior illa meâ.
[c] Tempore abest ; aberitque diu, [d] Neptunius heros :
Illum [e] Pirithoï detinet [f] ora sui.
[g] Præposuit Theseus (nisi si manifesta negamus)
Pirithoüm Phædræ, Pirithoümque tibi.
Sola nec hæc nobis injuria venit ab illo.
In magnis læsi rebus uterque sumus.
Ossa mei [h] fratris [i] clavâ perfracta trinodi
Sparsit humi : soror est præda [k] relicta feris.
[l] Prima [m] securigeras inter virtute puellas
Te peperit, nati digna vigore [n] parens.
Si quæras, ubi sit ; [o] Theseus [p] latus ense peregit :
Nec [q] tanto mater pignore tuta fuit.

INTERPRETATIO.

Celebrabo hîc tecum Trœzena, regna Pittheïa : Jam nunc illa jucundior est patriâ meâ. Theseus abest ab aliquo tempore, & aberit diu ; regio Pirithoï sui illum retinet. Theseus (nisi negare velimus ea, quæ aperta sunt) pluris fecit Pirithoüm, quàm Phædram & te. Nec illa una injuria nobis est orta ab illo ; uterque sumus offensi in magnis rebus. Per terram dissecit ossa mea fratris perfracta clavâ trinodi : soror est deserta in prædam feris. Mater te genuit virtute præcipuâ inter Amazonas, digna virtute filii. Si petas ubi sit ; Theseus transfodit latus gladio : nec mater fuit secura tanto filio.

NOTÆ.

z *Hic*] *Ubi tu esse & venari amas.*

a *Trœzena*] Trœzen, seu Trœzena, urbs est Argolidis in Peloponneso, ab Isthmo Corinthiaco, ad ortum.

b *Pittheïa*] *Ubi Pittheus pater Aethræ*, quam Theseus matrem habuit, *regnavit.*

c *Tempore*] *Jam ab aliquo tempore :* nisi mavis *opportunè*, ut aliis placuit.

d *Neptunius*] *Theseus*, cujus pater Ægeus, *Ægei* Neptunus.

e *Pirithoï*] Quem jam suprà Theseo amicitiâ conjunctissimum fuisse vidimus.

f *Ora*] *Regio quam Pirithoüs incoluit, Thessalia*, scilic. circa Peneum amnem, ubi potentatum Ixionem Pirithoï patrem tenuisse, scribit Diodorus. Ora verò, seu regio, posita est pro Pirithoö incolâ.

g *Præposuit*] *Quandoquidem nos hîc reliquit, & ad Pirithoüm suum non modò ivit, sed & ibi semper commoratur.* Thesei verò, quam causatur negligentiâ, & injuriis, Hippolytum ad patris contemptum Phædra, & sui amorem conatur perducere.

h *Fratris*] *Minotauri.*

i *Clavâ*] Quâ, sicut & Hercules, in memoriam victoriæ, quam de latrone quodam reportavit, teli loco Theseus usus est.

k *Relicta*] Jam suprà diximus, Ariadnen in insulâ Naxo à Theseo relictam.

l *Prima*] Nunc ad injurias descendit à Theseo Hippolyto illatas : Et ut major prima videatur, quæ ejus matrem afflixit, eam ante omnia laudat.

m *Securigeras*] *Amazones*, quibus arma fuerunt præcipuè secures.

n *Parens*] *Hippolyte, mater tua.*

o *Theseus*] Alii contrà scribunt, ab Amazone quâdam eam interfectam fuisse, cùm à Thesei partibus staret, bello quod ille adversus Amazonas gessit.

p *Latus*] Invidiosè vox ista posita est, & facti atrocitatem auget.

q *Tanto*] *Te*, scilicet. Multa autem solent uxoribus condonare mariti, liberorum causâ.

At

At [r] nec nupta quidem, [s] tædâque accepta jugali.
[t] Cur, nisi ne caperes regna paterna nothus?
Addidit & [u] fratres ex me tibi: quos tamen omnes
Non ego [x] tollendi causa, sed ille fuit.
O utinam nocitura tibi, pulcherrime rerum,
In medio nisu [y] viscera rupta forent!
[z] I nunc, i, [a] meriti lectum reverere parentis:
[b] Quem fugit, & factis abdicat ille suis.
Nec, quia [c] privigno videar coïtura noverca,
Terruerint animos [d] nomina vana tuos.
[e] Ista [f] vetus pietas, ævo moritura futuro,
[g] Rustica [h] Saturno regna tenente, fuit.
[i] Jupiter esse pium statuit, quodcumque juvaret:
Et fas omne facit [k] fratre marita soro.

INTERPRETATIO.

At nec fuit *quidem desponsata, nec admissa face jugali. Quamobrem nisi ne spurius regna paterna consequereris? Adjunxit etiam tibi fratres ex me; quos tamen omnes ego non fui causa educandi, sed ille. O utinam, pulcherrime rerum, præcordia tibi obfutura fracta essent in medio partu! Ito nunc, ito, & reverere torum patris meriti, tu quem fugit & rejicit actis suis. Nec nomina vana metum incusserint tuæ menti; quoniam videar noverca ventura ad privignum. Fuit ista antiqua pietas, dum Saturnus potiretur regno rudi: quæ periret sæculo futuro. Jupiter sanxit pium esse, quodcumque prodesset, &* Juno *soror conjux* Jovi *fratri facit omne fas* esse.

NOTÆ.

r *Nec nupta*] Altera est Thesei injuria, quòd Hippolyti matrem uxorem non duxerit, ut is nothus esset, nec hæreditarium regnum adiret.

s *Tædâque*] Antea, in Phyllidis epistolâ, quædam ea de re annotavimus.

t *Cur*] *Non duxit*, scil. *Hippolyten uxorem?*

u *Fratres*] Unum antea, Demophoönta nempe, vidimus. Qui verò patres liberos suos valdè amant, neque illis novercas, neque ex iis alios fratres quærunt.

x *Tollendi*] *Educandi.* Quæ verò fuerit priscorum temporum in infantibus crudelitas, quibus quidem temporibus patres, quo libitu, recens natos, vel humo tollendos, deinde & nutriendos, vel mactandos, aut exponendos jubebant, fabulæ & historiæ prædicant.

y *Viscera*] Hubertinus, qui certè maximam & imprimis laudabilem operam in Ovidio explanando collocavit, Phædram sibi ipsi hoc in loco malè precatam esse, & mortem optâsse, putavit. Nihilominus tamen crederem potiùs per *viscera* intelligendos esse puèros, quos in ipso partu mallet suffocâsse, quàm ut Hippolyto nocerent.

z *I nunc*] Irrisio est. Arbitratur Phædra se plura, quàm sit opus, congessisse, ut omnem patris reverentiam ex Hippolyti pectore eradicaret.

a *Meriti*] Immeritum contrà intelligit.

b *Quem*] Hippolytum intellige, quem fugisse & factis exhæredâsse Theseum patrem Phædra contendit.

c *Privigno*] *Tibi*, scil. Gall. *Beau fils.* Angl. *A son in law.*

d *Nomina*] *Privignus & Noverca.*

e *Ista*] Contemptum habet istud pronomen.

f *Vetus*] Adeóque contemnenda & deponenda.

g *Rustica*] *In quibus neque cognitio, neque virtus, sed crassa modò rusticitas locum habuit.*

h *Saturno*] Saturnus Cœli & Terræ filius, Jovis pater.

i *Jupiter*] Qui nunc, patre de solio deturbato, mundi tenet moderamina.

k *Fratre*] Pro *fratri, Jovi* scilicet, qui Junonis frater est. Dicit, Jovem omnia in amore licita fecisse, qui Junonem sororem in uxorem acceperit.

[l] Illa [m] coït firmâ generis junctura catenâ,
Imposuit nodos cui Venus ipsa suos.
Nec labor est [n] celare, [o] licet: pete [p] munus ab [q] illâ;
[r] Cognato poterit nomine [s] culpa tegi.
Viderit amplexos aliquis? laudabimur ambo.
[t] Dicar privigno fida noverca meo.
[u] Non tibi per tenebras duri reserenda mariti
Janua, non custos decipiendus erit.
[x] Ut tenuit domus una duos, domus una [y] tenebit.
Oscula aperta dabas, oscula [z] aperta dabis.
[a] Tutus eris mecum, [b] laudemque merebere culpâ:
Tu licèt in lecto conspiciare meo.
Tolle moras tantùm, properataque [c] fœdera [d] junge.
Qui mihi nunc sævit, [e] sic tibi parcat Amor.

INTERPRETATIO.

Illa fit conjunctio generis firmâ catenâ, cui Venus ipsa addidit nodos suos. Nec difficile est tegere, conceditur; posce munus ab illa; crimen poterit velari nomine affini. Aspexerit nos conjunctos aliquis? Ambo laudabimur; vocabor noverca indulgens privigno meo. Ostium mariti ferocis non erit tibi aperiendum de nocte; custos non erit fallendus. Quemadmodum domus una nos *duos habuit, domus una habebit. Ferebas oscula coram omnibus, feres coram omnibus. Eris securus mecum, & fabies laudem tuam crimine, quamvis videaris in lecto meo. Remove tantùm moras, & necte accelerata fœdera. Sic Amor, qui mihi est crudelis, tibi sit propitius.*

NOTÆ.

l *Illa*] Scopus est, omnem consanguinitatis proximitatem, præ Veneris necessitudine, aspernari: quasi hæc sola conjunctio dici mereatur. Atque id facit Phædra, ut omnem scrupulum ex Hippolyti animo, circa violandum paternum lectum, amoveat. Quod quidem cujus sit generis, nemo non videbit.

m *Coït*] Est vera & firma, non ut imaginariæ & simulatæ illæ sanguinis junctureæ. *Il faut apeller alliance.* Angl. *It must be called kindred.*

n *Celare*] *Amores nostros*, scilicet.

o *Licet*] *Facile est.*

p *Munus*] *Celandi amores nostros*, scil.

q *Illâ*] *Venere*, quæ amorem alium proalio ostendat. Clariùs istud postmodum dicetur.

r *Cognato*] *Nomine, quo cognati appellentur.* Tota res manifesta fiet, duobus versibus proximè sequentibus.

s *Culpa*] *Amor noster.*

t *Dicar*] *Qui nos viderit amplexos, dicet istud ex charitate & pietate, non amore impuro, procedere.*

u *Non tibi*] A facilitate Hippolytum nititur in sententiam suam adducere.

x *Ut tenuit*] Quando aliàs mecum fuisti in domo patris tui.

y *Tenebit*] Nec quicquam in eo erit suspectum.

z *Aperta*] *Coram omnibus.*

a *Tutus*] *Ab omni infamiâ*, scil.

b *Laudemque*] *Quia omnes, qui te videbunt, ex legitimo filii erga matrem affectu tuas blanditias venire arbitrabuntur.*

c *Fœdera*] *Amoris improba*, scil. de quibus locuta est.

d *Junge*] *Veni citò & properanter, ut Amoris jungamus fœdera.*

e *Sic tibi parcat*] Id est, *Ità tibi parcat, ut tu citò venies*, vel potiùs, *Ne tibi parcat, ut nec mihi pepercit Amor: sævitia sua te horsum adigat.*

Non

Non [f] ego dedignor supplex humilisque precari!
Heu! [g] ubi nunc fastus, altaque verba, jacent?
Et pugnare diu, nec me submittere culpæ,
[h] Certa fui: certi si quid haberet Amor.
Victa precor, genibusque tuis regalia tendo
Brachia. Quid deceat, non videt ullus amans.
[i] Depuduit: profugusque pudor sua signa [k] relinquit.
Da veniam [l] fassæ, [m] duraque corda doma.
[n] Quò mihi, quòd [o] genitor, qui possidet [p] æquora, Minos?
Quòd veniant [q] proavi fulmina torta manu?
Quòd sit avus, radiis frontem [r] vallatus acutis,
Purpureo tepidum qui movet axe diem?
[s] Nobilitas sub amore jacet. Miserere [t] priorum:
Et, mihi si non vis parcere, parce meis.
[u] Est mihi dotalis tellus [x] Jovis insula [y] Crete.
Serviat Hippolyto regia tota meo.

INTERPRETATIO.

Ego non refugio orare supplex & humilis! Heu! ubi nunc superbia! Ne dum ulla adsunt verba magnifica? Et diu constitui resistere, nec me tradere criminiti; si Amor haberet aliquid constituti. Victa oro, & porrigo brachia regalia ad tua genua. Nullus amans cernit quid deceat. Depuduit, & pudor exul deseruit sua signa. Ignosce confitenti, & vince tuum cor durum. Quid mihi prodest, quòd pater sit Minos, qui obtinet maria? Quòd fulmina vibruta torqueantur manu proavi? Quòd avus, qui curru purpureo diem calidum reducit, habeat frontem circumdatam radiis acutis? Nobilitas sub amore prostrata est. Miserere majorum, & ignosce meis si nolis mihi ignoscere. Creta, insula Jovis, terra est mihi in dotem; regia tota pareat meo Hippolyto.

NOTÆ.

f *Ego*] Nunc in se ipsam reflectitur: dumque videtur sola secum agere, eò maximè Cupidinis arcus contra Hippolytum intendit, amoremque non contemnendum suadet. *Ego* verò pronomen, magnam habet emphasim, quasi diceret, *Ego Jovis & Solis neptis, quæ antea quosvis solebam spernere, jam supplex*, &c.

g *Ubi nunc*] Conqueritur, quòd omnia amor in ipsâ depresserit & proculcaverit.

h *Certa fui*] *Prorsùs decreveram amori resistere.*

i *Depuduit*] *Pudorem omnem abjeci.*

k *Relinquit*] *Virtutem & honestatem, cujus est custos quandoque deserit.* Metaphora sumpta à militibus.

l *Fassæ*] *Mihi, quæ amorem meum sum tibi confessa, parce.*

m *Dura*] *Tua*, scil. atque *ad amorem flecte.*

n *Quò mihi*] *Quid mihi prodest?*

o *Genitor*] *Sit mihi*, supple.

p *Æquora*] Quia rex Cretæ, cujus latè imperium per mare valuit.

q *Proavi*] *Jovis*, scil. qui Phædræ ex parte matris proavus fuit, quandoquidem ipsa filia fuit Pasiphaës, Pasiphaë solis, Jovem verò patrem Sol habuit. Sed ex parte patris Minoïs Jupiter Phædræ tantùm avus fuit.

r *Vallatus*] Pingitur & Sol idem eo modo radiis circumdatus.

s *Nobilitas*] *Mea*, scil.

t *Priorum*] *Majorum meorum, ne coacta duritie tuâ turpi amoris exitu gentis decus violem.*

u *Est mihi*] Oratoriè istud dicitur. Quo enim jure sola paternum regnum obtinuisset?

x *Jovis*] Ubi & ille natus & educatus est.

y *Crete*] Nobilissima Mediterranei insula. *Candy.*

Flecte [z] feros animos. Potuit [a] corrumpere [b] taurum
Mater: eris tauro sævior ipse truci?
Per Venerem parcas oro, quæ [c] plurima mecum est:
[d] Sic nunquam, quæ te spernere possit, ames.
Sic tibi [e] secretis agilis [f] Dea saltibus adsit,
Silvaque [g] perdendas præbeat alta feras.
Sic faveant [h] Satyri, montanaque numina Panes:
Et cadat adversâ cuspide fossus aper.
Sic tibi dent [i] Nymphæ (quamvis odisse puellas
Diceris) arentem quæ levet unda sitim.
Addimus his lacrymas precibus quoque: verba precantis
Perlegis, & lacrymas [k] finge videre meas.

INTERPRETATIO.

Frange ferociam animi. Mater potuit movere taurum: erisne ipse crudelior tauro feroci? Per Venerem, quæ est plurima mecum, precor te, ut mihi ignoscas: sic nunquam diligas quæ possit te contemnere. Sic tibi Diana faveat in saltibus remotis, & silva excelsa exhibeat feras interficiendas. Sic adsint Satyri, & Panes Dii montani: & aper transverberatus cadat venabulo tuo *opposito. Sic Nymphæ (quamvis diceris odisse puellas) tibi aquam exhibeant, quæ sedet sitim siccam. Adjungimus quoque lacrymas his precibus: absolvis verba orantis, cogita etiam cernere lacrymas meas.*

NOTÆ.

z *Feros*] *Amori resistentes.*

a *Corrumpere*] *Ad amorem sui perducere.*

b *Taurum*] Quando ipsa Pasiphaë sese in vaccâ ligneâ à Dædalo fabricatâ, occultavit.

c *Plurima*] Quia multùm amabat Phædra. Sed vide quomodo ex verbis fecit argumentum.

d *Sic*] Obtestandi particula: Id est, *Perinde eveniat, ut tu ames vel non ames puellam, quæ te amet aut spernat, ut tu mihi peperceris.*

e *Secretis*] *Ab hominum cœtibus remotis.*

f *Dea*] *Diana.*

g *Perdendas*] *Interficiendas.*

h *Satyri*] Jam antea Satyros, Faunos, Panesque, Deos esse agrestes & sylvaticos diximus.

i *Nymphæ*] *Aquarum Deæ.* Hippolyto Phædra ea omnia adprecatur, quæ à venatore possunt desiderari.

k *Finge*] Optimè istud ultimum addidit, nam nihil magis animum movet, quàm istud quod phantasiâ repræsentatur. Frustrà tamen Phædra castissimum pectus ad nequitiam conata est perducere. Quamobrem illum ad patrem accusavit, quasi de stupro eam appellâsset; ex quo factum, ut correptâ fugâ, atque exterritis equis, qui ejus currum trahebant, à Phocis, quos Neptunus Thesei voto immisit, per scopulos & saxa distractus, malè periérit.

EPISTOLA V.

ARGUMENTUM.

Cùm Hecuba, Cissei filia, & Priami uxor, gravida esset, ardentem se parere facem, quâ omnis inflammaretur Troja, somniavit. Territus itaque Priamus oraculum consuluit: à quo cùm responsum accepisset, filium ipsi fore, qui patriæ exitium afferret, partum quàm primùm ederetur, interfici jussit. Hecuba verò, cum puerum, qui postea Paris dictus est, peperisset, maternâ pietate mota, pastoribus regiis eundem clam alendum mandavit. Qui, cùm jam convaluisset, OEnonen Nympham adamavit, eumque, ut nonnullis placet, uxorem duxit. Sed cùm Juno,

Juno, Pallas, & Venus de pulchritudine contenderent, propter aureum pomum, in quo scriptum legebatur, Detur Pulchriori, *à Jove ad Paridem arbitrum remissæ sunt; qui, cùm Juno regnum, Pallas sapientiam, Venus mulierem pulcherrimam obtulisset, pro Venere sententiam tulit. Postea à patre cognitus Paris, & receptus, Sparten navigavit, Helenamque Menelaï uxorem, raptam abduxit Trojam. Quo intellecto, OEnone conqueritur hâc epistolâ de ejus perfidiâ, Helenamque Græcis reddat, suadet.*

[a]OENONE PARIDI.

PERLEGIS? An conjux prohibet [b]nova? perlege: non est
Ista [c]Mycenæâ [d]littera facta manu.
[e]Pegasis OEnone, [f]Phrygiis celeberrima sylvis,
[g]Læsa queror de te, si sinis ipse, meo.
Quis Deus opposuit nostris sua numina votis?
Ne tua permaneam, quod mihi crimen obest?
Leniter, ex merito quicquid patiare, ferendum est:
Quæ venit indignæ pœna, dolenda venit.
Nondum [h]tantus eras, cùm te contenta marito,
Edita de magno flumine Nympha fui.
Qui nunc [i]Priamides ([k]adsit reverentia vero)
Servus eras. Servo nubere Nympha [l]tuli.
Sæpe [m]greges inter requievimus arbore tecti,
Mistaque cum foliis præbuit herba torum.
Sæpe super stramen fœnoque jacentibus [n]alto
Defensa est humili cana [o]pruina casâ.

INTERPRETATIO.

Perlegisne? An recens nupta impedit? Perlege: illa epistola non est scripta manu Mycenæâ. Ego *OEnone Pegasis laudatissima in sylvis Phrygiis offensa conqueror de te, qui meus es, si tu ipse concedis. Quis Deus objecit suam potestatem nostris desideriis? Quænam culpa obicem ponit, ne semper sim tua? Tolerandum est leniter quicquid patiaris ex merito. Pœna quæ offertur immerenti, offertur ægrè ferenda. Nondum tam magnificus eras, cùm ego Nympha, nata ex magno flumine, fui contenta te marito.* Tu *qui nunc filius es Priami (concedatur honor veritati) eras servus.* Ego *Nympha sustinui nubere servo. Cubuimus sæpe inter greges, obvelati arboribus; et herba mista cum foliis fuit* noster *lectus. Sæpe alba pruina depulsa est à nobis prostratis super stramento & fœni metâ, depresso tugurio.*

NOTÆ.

a *OEnone*] Npmpha Cebrenis, Troadis fluvii, filia, ut placet Apollodoro; vel Xanthi, ut alii volunt.

b *Nova*] *Helena,* scil. *quam nuper rapuisti.* Invidiosè.

c *Mycenæâ*] Menelaï aut Agamemnonis; quorum patria Mycenæ Peloponnesi civitas.

d *Littera*] *Quâ Helena à te repetatur; quamque adeò non libenter legas.*

e *Pegasis*] *Fontana,* Græcâ Etymologiâ: & una ex Naïadibus, cùm sit fluvii filia.

f *Phrygiis*] Jam anteà diximus hanc Phrygiam, quæ minor est, Troadem esse, in quâ mons Ida, ubi Paris educatus fuit.

g *Læsa*] *Quandoquidem aliam conjugem, Helenam,* scil. *tibi delegisti.*

h *Tantus*] *Tanto nomine & potentiâ.* Credebatur enim Paris pastoris regii servus, non regis filius.

i *Priamides*] *Priami filius.*

k *Adsit reverentia*] Id est, *Ignoscas, si vera narro.*

l *Tuli*] *passa sum.*

m *Greges*] Pergit in retundendâ Paridis superbiâ, quâ se rejectam credit.

n *Alto*] *Super fœni acervo, in fœnili.*

o *Pruina*] Gall. *Gelée blanche.* Angl. *Hoar frost.*

[p]Quis

[p] Quis tibi monstrabat saltus venatibus aptos,
Et tegeret catulos quâ fera rupe suos?
Retia sæpe comes [q] maculis distincta tetendi;
Sæpe citos egi per juga longa canes.
Incisæ [r] servant à te mea nomina fagi;
Et legor OEnone falce notata tuâ.
Et quantùm trunci, tantùm mea nomina crescunt:
Crescite, & in titulos surgite rectà meos.
Populus est (memini) fluviali consita ripâ,
Est in quâ [s] nostri litera scripta memor.
Populus, vive precor, quæ consita margine ripæ,
Hoc in rugoso cortice carmen habes:
Cùm Paris OEnone poterit spirare relictâ,
Ad fontem [t] *Xanthi versa recurret aqua.*
Xanthe, retrò propera; versæque recurrite lymphæ,
[u] Sustinet OEnonen deseruisse Paris.
[x] Illa dies [y] fatum miseræ mihi dixit; ab illâ
Pessima [z] mutati cœpit amoris [a] hyems:

INTERPRETATIO.

Quis ostendebat tibi saltus commodos ad venandum, & quâ cautè fera occultaret suos catulos? Sæpe comes posui plagas maculis affictas. Sæpe agitavi canes celeres per extensa montium cacumina: fagi à te sculptæ retinent mea nomina; & legor OEnone signata tuo scalpro. Et mea nomina tantùm augentur, quantùm trunci. Crescite, & in sublime nitimini rectà in meam laudem. Est populus (recordor) posita ad amnis ripam, in quâ est litera exarata memor nostri. Populus, vitam ducito, quæso, quæ posita es in extremâ ripâ; habes hoc distichon in corrugato & aspero cortice: Cùm Paris poterit vivere OEnone desertâ, aqua reflexa feretur ad fontem Xanthi. *Xanthe, retrorsum curre, & aquæ conversæ recurrite: Paridem non pudet reliquisse OEnonen. Illa dies fatalis fuit mihi miseræ, ab illâ cœperunt gravissima mala amoris mutati:*

NOTÆ.

p *Quis*] Jam beneficia exprobrat.

q *Maculis*] Sunt maculæ retis foramina, Gall. *Les mailles*. Angl. *The meshes*. Hîc somniavit quidam interpres: quod quidem ideò tantùm admoneo, ut sibi quisque caveat, ne alienis erroribus ducatur.

r *Servant*] Mos est adolescentibus eo modo corticibus arborum puellarum, quas amant, nomina insculpere. Quanquam verò leves & nullius ponderis videantur hæ exprobrationes; attamen cùm præteritos amores & anteactam vitam quasi ob oculos ponant, non possunt non esse magni momenti ad commovendum; ut hîc etiam trunci, quos compellat Oenone, vocati respondeant.

s *Nostri memor*] *Propter scripturam quam in eâ de me Paris signavit.*

t *Xanthi*] Fuit Xanthus fluvius agri Trojani.

u *Sustinet*] Vim habet occultam vox ista, quasi dicat, *quod incredibile est, illud fecit.*

x *Illa dies*] *Quâ Venus & Juno*, &c. lege, ea quæ sequuntur.

y *Fatum dixit*] *Fuit fatalis.*

z *Mutati*] *Qui mihi non amplius favit*: nam posteà Paris aliò amores suos transtulit.

a *Hyems*] Frigus illud quod durum & molestum est, significat vulgò vox ista. Sæpe etiam pro re adversâ ponitur.

Quâ Venus et Juno, sumptisque [b] decentior armis,
Venit in [c] arbitrium nuda Minerva tuum.
Attoniti [d] micuêre sinus, gelidusque cucurrit,
Ut mihi [e] narrâsti, dura per ossa tremor.
Consului (neque enim modicè terrebar) [f] anusque,
[g] Longævosque senes : [h] constitit esse nefas.
[i] Cæsa abies, [k] sectæque trabes, &, classe paratâ,
[l] Cærula [m] ceratas accipit unda rates.
Flêsti discedens : hoc saltem parce negare.
[n] Præterito magìs est [o] iste pudendus amor.
Et flêsti, & nostros vidisti [p] flentis ocellos :
Miscuimus lacrymas mœstus uterque suas.
Non sic appositis vincitur vitibus [q] ulmus,
Ut tua sunt collo bracia [r] nexa meo.

INTERPRETATIO.

quâ Venus & Juno, & Pallas magìs decora armis aptatis, venit nuda ad judicium tuum. Pectus perculsum trepidavit, & horror gelidus cucurrit per ossa dura, ut mihi illud *dixisti. Consului (neque enim parùm percellebar) & anus, & senes longævos. Certum fuit esse nefas. Pinus sunt excisæ, & trabes dolatæ, &, classe excitatâ, mare cæruleum excipit naves cerâ abductas. Abiens lacrymas dedisti : noli saltem hac diffiteri : iste amor est magìs erubescendus quàm prior. Et lacrymâsti, & intuitus es ocellos nostros lacrymantes : uterque tristis confundimus lacrymas suas. Ulmus non sic constringitur vitibus juxta se positis, ut brachia tua connexa sunt collo meo.*

NOTÆ.

b *Decentior*] Spectabilior est Pallas, Dea belli, armata, qualem describit Homerus, quàm nuda.

c *Arbitrium*] Ut judicaret Paris, quænam pulchrior, cui pomum daretur.

d *Micuêre*] Gall. diceremus, *J'eus de grands battemens de cœur.* Angl. *My heart beat strangely.*

e *Narrâsti*] *Tres Deas ad judicium venisse ; promissamque tibi à Venere pulcherrimam puellam.* Sed quæ molesta sunt, non exprimit.

f *Anus*] *Sortilegas & fatidicas.* scil.

g *Longævos*] *Senes qui diu vixerunt :* quos vulgus olim sortilegos, hodie veneficos statim credit.

h *Constitit esse nefas*] *Pro certo cognovi nefas esse.* Gall. *Il se trouva qu'il y avoit de la diablerie.* Ang. *It was plain there was villainy in it.*

i *Cæsa*] *Ex monte Idâ, quâ naves construerentur, ut in Græciam ad Helenam navigares.*

k *Sectæque*] *Ad naves ædificandos dolatæ.*

l *Cærula unda*] *Mare,* cujus aquæ cæruleæ videntur.

m *Ceratas*] *Cerâ & pice oblitas.*

n *Præterito*] *Quando me amabas.*

o *Iste*] *Novus, quo in Helenam duceris.* Per contemptum loquitur, cùm dicit *iste.*

p *Flentis*] *Mei flentis ;* in genitivo casu, nam accusativus si esset, longa fieret syllaba, ut annotavimus ad Sallustium. Nec constructio videri debet extraordinaria, namque eo planè modo Horatius, lib. 2. sat 4.

——— *cùm mea nemo*
Scripta legat, vulgò recitare timentis.

Atque ità & Virgilius, & Cicero loquuti sunt, ut optimè annotavit clarissimus Heinsius.

q *Ulmos*] Quâ arbore utebantur, præsertim in Italia, ad fulciendas vites.

r *Nexa*] *Cùm discederes in Græciam iter facturus.*

Ah!

Ah! quoties, cùm te vento [s] quererere teneri,
[t] Riserunt comites! ille secundus erat.
Oscula [u] dimissæ quoties repetita dedisti!
Quàm vix sustinuit dicere lingua, *Vale!*
[x] Aura levis [y] rigido pendentia lintea malo
[z] Suscitat; & remis [a] eruta canet aqua.
Prosequor infelix oculis abeuntia vela,
Quà licet; & lacrymis humet arena meis.
Utque celer venias, [b] virides [c] Nereïdas oro:
[d] Scilicet ut venias in mea damna celer.
[e] Votis ergo meis, [f] alii rediture, redisti?
Hei mihi, pro dirâ [g] pellice [h] blanda fui!
Aspicit immensum [i] moles nativa [k] profundum;
Mons fuit: æquoreïs illa resistit aquis.
Hinc ego vela tuæ cognovi [l] prima carinæ:
Et mihi per fluctus impetus [m] ire fuit.

INTERPRETATIO.

Ah! quoties comites riserunt, cùm quererēris te retineri vento! Ille erat favens. Quoties obtulisti oscula iterata mihi *relictæ! Quàm ægrè lingua* tua *potuit dicere* Vale! *Ventus secundus inflat vela pendentia ex malo erecto, & aqua pulsata remis albescit. Misera oculis comitor nāvem* tuam *fugientem quantùm possum; & sabulum fit madidum meis lacrymis. Atque precor glaucus Nereïdas, ut citò redeas. Scilicet, ut citò redeas in meam calamitatem.* Tu *ergo, qui rediturus eras beneficio precum mearum, redīsti ad alterius utilitatem! Hei mihi, supplex fui pro crudeli pellice! Moles à naturâ facta spectat mare vastissimum; mons fuit; illa stat adversus aquas marinas. Hinc ego cognovi prima lintea tuæ navis: & conata sum ad te venire per undas.*

NOTÆ.

s *Quererere*] Indicat OEnone Paridem, quanquàm ventus esset secundus, quòd esset adversus, conquestum esse; ut saltem aliqua esset excusatio aut prætextus, quo amor suus erga OEnonen, qui eum retinebat, quomodo dissimularetur.

t *Riserunt*] *De futili, quam obtendebas, excusatione; cùm scirent te amore nostro teneri.*

u *Dimissæ*] Postquam discessisset, redibat, ut iterum oscula repeteret: quod amoris mollitiem prodit.

x *Aura*] Paridis discessum exponit.

y *Rigido*] Scilicet malus, seu navis arbor, Gall. *Le mât.* Angl. *The mast*, stare & erectus esse debet.

z *Suscitat*] *Inflat.*

a *Eruta*] Remis aqua propemodum ex profundo erui, seu trahi, videtur.

b *Virides*] Quia inter herbas habitant & aquas, quæ ex riparum repercussu virides & glaucæ conspiciuntur.

c *Nereïdas*] *Nymphas, Nerei filias.*

d *Scilicet*] Est quasi irrisio sui ipsius, cùm jam Paridem sciat alio amore implicitum.

e *Votis*] Perinde loquitur, ac si vota sua causa fuissent reditus; ut inde majus Paridi crimen objiciat. Argutè profectò.

f *Alii*] In Helenæ, scilicet, utilitatem & commodum.

g *Pellice*] Pellex est, quæ legitimæ uxoris locum nequiter occupat. Helena hic intelligitur.

h *Blanda*] *Apud Deos supplex, quos votis meis pro te solicitavi.*

i *Moles nativa*] Sigæum promontorium, aut quodvis aliud, describit; unde Paridem Græciâ redeuntem primùm conspicata est.

k *Profundum*] *Mare.*

l *Prima*] Quod affectum declarat; quo, primi, quod alii etiam sentire possunt, cognoscimus.

m *Ire*] *Ut te citiùs complecterer.*

Dum moror, in summâ fulsit mihi purpura prorâ.
Pertimui : [o] cultus non erat ille tuus.
Fit propior, terrasque [o] citâ ratis attigit aurâ :
Fœmineas vidi corde tremente genas.
Non satis [p] id fuerat ([q] quid enim furiosa morabar ?)
Hærebat gremio turpis amica tuo.
Tunc verò rupique sinus, & pectora [r] planxi,
Et secui madidas ungue [s] rigente genas :
Implevique [t] sacram querulis ululatibus Iden.
Illinc has lacrymas [u] in mea saxa tuli.
Sic [x] Helene doleat, desertaque conjuge ploret ;
[y] Quæque prior nobis intulit, ipsa ferat.
Nunc [z] tibi conveniunt, quæ te per [a] aperta sequantur
Æquora, [b] legitimos destituantque viros.
At cùm pauper eras, [c] armentaque pastor agebas,
Nulla, nisi OEnone, [d] pauperis uxor erat.

INTERPRETATIO.

Dum maneo, purpura mihi splenduit in extremâ prorâ. Valdè timui ; ille ornatus non erat tuus. Navis appropinquat, & attigit terras veloci vento : vidi vultus fœmineos corde attonito. Id non fuerat satis (Quid enim insana ibi stabam?) Infamis amica sedebat in tuo sinu. Tum verò vestes discerpsi, & pectus percussi, & laceravi genas madidas duris unguibus. Et implevi sacram Idam lacrymosis questibus. Illinc tuli meas lacrymas in meas rupes. Sic Helena lugeat, & fleat derelicta à marito ; & ipsa patiatur quæ prior nobis importavit. Nunc ad te veniunt quæ sequantur te per vasta maria, & deserant maritos suos. At cùm eras inops, & pastor pascebas boves, nulla præter OEnonen erat uxor inopis.

NOTÆ.

n *Cultus*] *Pertimui, quòd in prorâ sedentem aliquem conspicarer, cujus cultus, seu vestes, te non esse referebant.*

o *Citâ*] Quæ etiam citò navem ad portum perpulit.

p *Id*] *Vidisse fœminam purpurâ ornatam ; ex quo statim crimen tuum perspicere debui.*

q *Quid enim*] Quam sustulerat Heinsius parenthesim, ad commodiorem sensum, reposui.

r *Planxi*] *Desperantium more percussi.*

s *Rigente*] *Duro.*

t *Sacram*] Propter Cybelem præsertim, ejusque ceremonias.

u *In mea saxa*] *Ut tibi sola & mœsta jacerem.* Hæc est omnino dolentium & plangentium consuetudo. Primò querimoniis suis obvios quosque obtundunt ; dein, ubi solatii nihil est, lassi in aliquod latibulum sese conjiciunt.

x *Sic*] *Ut ego doleo.* Quàm peritè naturam sequitur Ovidius.

y *Quæque*] *Et omnia eadem mala, quæ ipsa prior nobis intulit.*

z *Tibi conveniunt*] Pro *tecum veniunt* ; quod in aliis legitur codicibus. Ità verò locutum esse Ovidium exemplo probavit Heinsius, quæ posteà videbimus. Invidiosè verò plurali numero utitur ; ut significet OEnone nullam in Helenâ laudem, nullumque amorem esse ; sed eam commodis suis servire ; quod mille aliæ pariter facerent.

a *Aperta*] *Quæ non dubitent alto & procelloso mari sese committere.* Scopus est OEnones, Helenæ fucatum amorem animumque titulis, non personæ servientem, insectari. Verùm insuper ex zelotypiâ eam in transcursu perstringit ; omniaque in ipsâ damnat. Gall. diceret, *Vous avez à present des coureuses, qui*, &c. Angl. *You have at present some rambling women, that*, &c.

b *Legitimos*] De Helenâ tantùm loquitur, quæ maritum Menelaüm reliquit ; sed, ut modò innuimus, eam OEnone in meretricularum globum rejecit.

c *Armentaque*] Armentum. Gall. *Hardes, troupeau de grosses bêtes.* Angl. *Herds, a body of great cattle.*

d *Pauperis*] *Tui : adeòque non te Helena sed fortunam tuam sequitur.*

Non

Non ego miror opes, nec me tua regio [e] tangit,
Nec [f] de tot Priami dicar ut una nurus.
Non tamen [g] ut Priamus Nymphæ socer esse recuset;
Aut [h] Hecubæ fuerim dissimulanda nurus.
Dignaque sum, & cupio fieri [i] matrona potentis;
Sunt mihi, quas possint sceptra [k] decere, manus.
Nec me, fagineâ quòd tecum fronde jacebam,
Despice: [l] purpureo sum magìs apta toro.
Denique, [m] tutus amor meus est tibi: nulla parantur
Bella, nec [n] ultrices advehit unda rates.
[o] Tyndaris infestis [p] fugitiva reposcitur armis.
[q] Hâc venit in thalamos dote superba tuos.
Quæ [r] si sit Danaïs reddenda, vel Hectora fratrem,
Vel cum [s] Deïphobo [t] Polydamanta roga.

INTERPRETATIO.

Ego non opto divitias, nec regia tua me movet, nec ut dicar una nurus de tot Priami nuribus. *Non tamen ut Priamus nolit esse socer Nymphæ, aut fuerim nurus non agnoscenda Hecubæ. Et sum digna, & cupio fieri matrona regis: habeo manus quas sceptra possint decere. Nec me contemnas quòd tecum cubabam super ramis fagineis sum magis apta lecto purpureo. Denique meus amor est tibi securus; nulla bella à* me *adornantur, nec mare apportat naves ultrices. Helena fugitiva repetitur armis infestis; hâc dote* illa *fastosa it in geniale tuum cubiculum. Quæ an sit restituenda Græcis, interroga vel fratrem Hectorem, vel Polydamanta cum Deïphobo.*

NOTÆ.

e *Tangit*] *Non ideò te amo, quòd in patris regiâ magnificus agas.*

f *De tot*] Plurimæ enim fuerunt Priamo, cui 44 filii ab Apollodoro numerantur; unde Virgilius I. Æneid.

Vidi Hecubam, centumque nurus.

g *Ut*] Vim particulæ ex paraphrasi intellige. Sensus est enim, *Quòd ego non moveor regiâ tuâ, nec magnificis titulis, causam non debet præbere, ut Priamus nolit mihi esse socer, nam Nympha sum.* At restricta & coarctata est oratio. Gallicè eodem propemodum modo diceremus, *Ce ne'st pas qu' étant nymphe, comme je suis, Priam pût refuser de m'être beau-pere.* Angl. *My being a nymph is no reason why* Priam *should refuse to be my father-in-law.* Istud verò addidit OEnone, ne rustica, & quæ aulica & regalia ignoraret, fortè videretur.

h *Hecubæ*] *Priami uxori.* Gall. *Ni que j'aie été une personne, qu' Hecube pût desavoüer pour sa bru.* Angl. *Nor am I such a person as* Hecuba *ought to reject for her daughter-in-law.*

i *Matrona*] *Quæ cum viri in matrimonium convenit.* Gall. *La dame d'une maison.* Angl. *The mistress of the house.*

k *Decere*] Id est, *Quæ sceptrum decenter tractavero.*

l *Purpureo*] *Purpurâ ornato,* quales sunt regum lecti.

m *Tutus*] *Ex quo nihil tibi mali veniat, cùm ex Helenâ grave bellum immineat.*

n *Ultrices*] *Quomodo propter Helenæ raptum, tota Græcia navibus adulciscendam eam injuriam mare cooperuit.*

o *Tyndaris*] *Helena,* Tyndari ex Ledâ filia credita, reverà Jovis, si fabulæ credimus.

p *Fugitiva*] Illa enim clam Menelao marito, ut credere est, discessit.

q *Hâc*] *Bello,* scil. Cum stomacho irridet.

r *Si sit*] *An sit reddenda, necne.*

s *Deïphobo*] Fuit Deïphobus unus ex Priami filiis idemque strenuus: qui tamen à Paride fratre in certamine superatus, cùm hic pastoris adhuc servus, non Priami filius crederetur. Helenam, mortuo fratre, in uxorem accepit, quæ ipsum postea prodidit.

t *Polydamanta*] Fuit Polydamas unus ex Trojanis primoribus.

Quid gravis [u] Antenor, Priamus quid suadet ipse,
Consule; quîs ætas [x] longa magistra fuit.
Turpe [y] rudimentum, [z] patriæ præponere raptam.
[a] Causa pudenda tua est; justa [b] vir arma movet.
Nec tibi, si sapias, fidam promitte [c] Lacænam,
Quæ sit in amplexus [d] tam citò versa tuos.
Ut minor [e] Atrides [f] temerati fœdera lecti
[g] Clamat, & [h] externo læsus amore dolet;
Tu quoque [i] clamabis. Nullâ reparabilis arte
Læsa pudicitia est; deperit illa [k] semel.
[l] Ardet amore tui? [m] sic & Menelaon amavit.
Nunc jacet in [n] viduo [o] credulus ille toro.

INTERPRETATIO.

Pete quid severus Antenor, quid ipse Priamus censeat; pete quid censeant, *quibus vita longa fuit magistra. Fœdum initium præferre raptam patriæ. Causa tua est erubescenda; maritus infert justum bellum. Neque, si sapias, confide Helenam tibi* fore *fidelem, quæ sit flexa tam citò in complexus tuos. Quemadmodum junior Atrides queritur jura lecti violati, & offensus amore externo indignatur; tu quoque quereris. Pudicitia temerata nullâ arte sarciri potest; illa semel deperditur. Flagrat* Helena *amore tui? Sic etiam dilexit Menelaum. Nunc ille simplex cubat in lecto viduo.*

NOTÆ.

u *Antenor*] Unus etiam ex principibus Trojanis, quem reddendæ Helenæ auctorem fuisse ipse Ovidius alicubi testatur: de quo etiam sic Horatius,

Antenor censet belli præcidere causam.

x *Longa*] Quæ etiam imperitissimos experientiâ sapientes facit.

y *Rudimentum*] *Initium.* Paridem dicit OEnone, ex quo greges, & sylvas, seque reliquerit, & in patris regiam pervenerit, pessimè vitam suam instituere. Hic enim est, meo judicio, verus sensus.

z *Patriæ*] *Cui, propter turpem meretriculam, grave bellum imminet.*

a *Causa*] *Lis, quæ armis tibi cum Græcis erit contestanda.*

b *Vir*] *Quicunque ad obtinendam suam conjugem arma movet. Adeòque & Menelaïs jure tibi bellum indicit.*

c *Lacænam*] *Helenam;* cujus maritus Menelaüs Laconiam tenuit, & Lacedæmone regnavit. A Masculino *Lacon* fit fœminino *Lacæna,* & adjectivum, *Laconicus, a, um.*

d *Tam citò*] *Quia pari celeritate te deseret, aliamque amabit.*

e *Atrides*] *Menelaus Atrei filius, Agamemnone fratre natu minor.*

f *Temerati*] *A suâ conjuge Helenâ vitiati.*

g *Clamat*] *Graviter conqueritur.*

h *Externo*] *Amore quo sua uxor erga te externo flagravit.*

i *Clamabis*] *Si Helenam retineas, cùm ejus levitatem expertus fueris.*

k *Semel*] Innuit Helenam semper fore impudicam. Certè verò meditari dignum est, quod dicit OEnone.

l *Ardet*] Occurrit Paridis cogitationibus, ne ille sibi blandiatur, quòd Helena jam ipsum amet.

m *Sic &*] Responsio est OEnones: quasi dicat, *Perpetuum credis fortè Helenæ amorem futurum, quia ardet tui amore. Falleris; nam sic etiam Menelaum antea amavit; quem tamen deseruit.*

n *Viduo*] *Quem Helena destituit.*

o *Credulus*] *Qui Helenæ amorem perpetuum fore credidit.*

Felix

Felix [p] Andromache, certo bene nupta marito !
[q] Uxor ad exemplum fratris habenda fui.
Tu levior foliis, tunc, cùm, sine pondere succi,
Mobilibus ventis arida facta [r] cadunt.
Et [s] minus est in te quàm summâ pondus aristâ,
Quæ [t] levis assiduis solibus usta [u] riget.
[x] Hoc [y] tua (nam recolo) quondam germana canebat,
Sic mihi [z] diffusis vaticinata comis :
[a] *Quid facis, OEnone? quid* [b] *arenæ semina mandas?*
[c] *Non profecturis littora bubus aras.*
Graia [d] *juvenca venit, quæ te, patriumque, domumque,*
Perdat; [e] *Io,* [f] *prohibe:* [g] *Graia juvenca venit.*
Dum licet, [h] *obscœnam ponto, Di, mergite puppim:*
Heu quantùm Phrygii sanguinis illa [i] *vehit!*

INTERPRETATIO.

Beata Andromache, feliciter nupta fideli viro! Fui uxor retinenda ad exemplum fratris tui. *Tu es mobilior foliis, tunc cùm sicca decidunt sine pondere humoris, à ventis fluidis. Et pondus levius est in te, quàm in extremâ aristâ, quæ levis riget, usta continuis caloribus. Soror tua (nam recordor) vaticinabatur hoc quondam, sic mihi canens capillis sparsis:* Quid agis, Oenone? Quamobrem semina spargis in sabulum? Proscindis littora bubus non processuris. Græca junix accedit, quæ subvertat te, & patriam, & domum. Io, depelle: Græca junix venit. Dii, submergite mari turpem navim, dum datur. Heu quantùm illa trahit sanguinis Trojani!

NOTÆ.

p *Andromache*] *Eetionis filia, Hectoris uxor.* Confunduntur verò ab OEnone argumenta hoc in loco ad Paridem retrahendum: exemplum enim fratris Hectoris exhibetur, qui, ut fortissimus, fuit etiam uxori fidissimus. Felicitas deinde ex fido amore propouitur. Laus est in voce *bene.* Affectus insuper maximus in figuris, exclamatione, prosopopœiâ, &c.

q *Uxor*] Paridem alloquitur, cui fratris exemplum imitandum fuisse dicit.

r *Cadunt*] Meliores codices habent *volant*, teste Heinsio: quomodo & locutus est Virgilius.

s *Minus*] Quia ille in amore suo non steterat, sed levitate & inconstantiâ ad Helenam animum adjecerat, istud objicit OEnone.

t *Levis assiduis*] Vide quomodo singula verba levissimæ aristæ ponderi, si quod fuerit, detrahant.

u *Riget*] Hinc vides, quàm malè vulgò generatim hanc vocem per frigus explicent. Primò significat stare, erectum, siccum & inflexibile esse.

x *Hoc*] *Calamitatem quâcum nunc conflictor.*

y *Tua*] *Cassandra*, Paridis soror, quæ vaticinandi artem ab Apolline, cui se obsecuturam pollicita erat, accepit: quique ab eâ irrisus cùm munus datum eripere non posset, effecit, ut ejus vaticiniis nulla fides haberetur.

z *Diffusis*] *Sparsis*, vaticinantium more.

a *Quid facis*] Verba sunt Cassandræ, OEnonen, quòd Alexandrum fratrem amaret, increpantis.

b *Arenæ*] *Quæ sterilis est.* Indicat OEnonen frustrà amare.

c *Non profecturis*] *Quorum labor est inutilis.*

d *Juvenca*] *Helena.*

e *Io*] Furentis & dolentis vatis exclamatio est.

f *Prohibe*] Divinitatem compellat, quâ correpta vaticinator, ut quæ ipsa videt, mala avertat.

g *Graia*] Quàm bene Sibyllam, seu vatem redolet hic stylus!

h *Obscœnam*] *Quæ turpem meretricem vehit.*

i *Vehit*] Obscuro & prophetico stylo utitur. *Vehit sanguinem*, id est, *Helenam vehit, cujus causâ multus sanguis Trojanus profundetur.*

Dixerat: [k] In cursu famulæ [l] rapuêre [m] furentem:
At mihi flaventes [n] diriguêre comæ.
Ah nimiùm vates miseræ mihi vera fuisti!
Possidet en [o] saltus illa juvenca meos.
Sit facie quamvis [p] insignis, adultera certè est;
Deseruit [q] socios [r] hospite capta Deos.
Illam de patriâ Theseus ([s] nisi nomine fallor)
Nescio quis Theseus, abstulit antè suâ.
A Juvene & cupido [t] credatur reddita virgo.
Unde [u] hoc compererim tam bene, quæris? [x] amo.
[y] Vim licèt appelles, & culpam nomine veles;
Quæ [z] toties rapta est, præbuit ipsa rapi.
At manet OEnone fallenti casta marito:
Et poteras falli [a] legibus ipse tuis.

INTERPRETATIO.

Finierat: *in fluxu* verborum *ancillæ abduxerunt eam Deo attonitam. At flavi mei capilli steterant. Ah! fuisti vates nimis certa mihi miseræ. En illa junix habet meos saltus. Quamvis sit vultu præsignis, certè est adultera; incensa hospitis amore destituit Deos nuptiales. Antea Theseus (nisi nomen imponit) nescio quis Theseus rapuit eam ex patriâ suâ. Putetur restituta virgo ab adolescente & desiderio flagrante. Petis unde tam bene istud cognoverim; Amo. Poteris vocare violentiam, & tegere crimen nomine; ipsa dedit locum raptui, quæ toties rapta est. At OEnone perstat proba marito fraudanti: & poteras ipse decipi tuis sanctionibus.*

NOTÆ.

k *In cursu*] Hoc est, *antequam vaticinationem suam absolvisset; dum adhuc loqueretur. Cursum* verò dixit, ut vim spiritûs abripientis exprimeret.

l *Rapuêre*] Ne, scilicet, nimiùm, cum maximo corporis periculo, commoveretur & agitaretur. Nam quod de Priami jussu scribunt, non placet.

m *Furentem*] *Vaticinantem.* Furere enim videntur, qui spiritu alieno abripiuntur, aut certè furunt.

n *Diriguêre*] *Ex horrore & metu futurorum steterunt.*

o *Saltus*] Vide, quæso, quàm lepidè alludit, & vaticinationem explicat OEnone. *Saltus*, id est, *Paridem.*

p *Insignis*] Alii *præsignis*, quomodo & alibi loquitur ipse Ovidius. Conatur novis rationibus Oenone, Paridem ab Helenæ amore retrahere.

q *Socios*] *Conjugales, seu nuptiales*, Jupiter adultus. Juno perfecta, Venus, Suada, Diana, aliique.

r *Hospite*] *Paride.*

s *Nisi*] Ex personæ decore titubantem facit & incertam OEnonen poëta. Quanquam non fallitur tamen; nam Theseus, Apollodoro & Hygino testibus, Helenam virgunculam adhuc rapuit; utcumque Castori & Polluci, fratribus, integram restituerit, si fabulis credimus.

t *Credatur*] Vitiatam à Theseo fuisse innuit, & invictis propè rationibus evincit.

u *Hoc*] *Quod de Helenâ dico.*

x *Amo*] Nullus itaque Nasoni litem moveat, quasi non potuerit OEnone omnia quæ dicit rescivisse; nam ut habet Virgilius.

Quis fallere possit amantem?

y *Vim*] *Quòd à Theseo per vim rapta fuerit, licet dicere, & culpam verbis tegere. Ipsa voluit rapi, quandoquidem toties rapta fuit.* Cæterùm de fano Dianæ à Theseo sublata est Helena, cùm sacrum faceret.

z *Toties*] Invidiosè, siquidem bis tantum, rapta dicatur Helena; à Theseo primùm deinde Alexandro.

a *Legibus tuis*] *Quibus uteris, qui non modò conjugium nostrum violas, sed alterius conjugem rapis.*

Me Satyri celeres ([b] sylvis ego tecta latebam)
Quæsierunt rapido, turba [c] proterva, pede :
Cornigerumque caput pinu præcinctus acutâ
Faunus, in [d] immensis quâ tumet Ida jugis.
Me [e] fide conspicuus Trojæ [f] munitor amavit ;
Ille meæ spolium virginitatis habet.
Id quoque [g] luctando ; rupi tamen ungue [h] capillos ;
Oraque sunt digitis [i] aspera facta meis.
Nec pretium stupri gemmas aurumve poposci.
[k] Turpiter ingenuum munera corpus emunt.
Ipse, [l] ratus dignam, medicas mihi [m] tradidit artes ;
Admisitque meas ad sua [n] dona [o] manus.
Quæcunque herba potens ad opem, radixque medendi
Utilis in toto nascitur orbe, [p] mea est.
Me miseram, quòd amor non est medicabilis herbis !
Deficior prudens artis ab arte meâ.

INTERPRETATIO.

Citi Satyri, grex luxuriosus, pede velocissimo, quæsiverunt me (ego delitescebam sylvis occultata) & Faunus vinctus caput pinu acutâ me quæsivit per vasta cacumina, quàcunque Ida assurgit, & porrigitur. Trojæ ædificator citharâ insignis amavit me ; ille habet spolium meæ virginitatis, id quoque pugnando ; scidi tamen ante ejus comam ; & facies ejus facta est scabra meis digitis. Nec petivi gemmas vel aurum in pretium vitii. Dona emunt sordidè corpus in genuum. Ipse, existimans me *dignam* esse, *dedit mihi artes medicas, & admisit meas manus ad sua munera. Quæcunque herba vim habet ad auxilium* ferendum, *& radix apta ad medendum crescit in toto mundo,* illa *est mihi cognita. Me infelicem, quòd amor non est sanabilis graminibus ! Perita artis destituor ab arte meâ.*

NOTÆ.

b *Sylvis* Quàm venustè, statim post nominatos Satyros, ne scrupulus incideret, hanc parenthesim subjecit !

c *Proterva*] Quia maximè libidinosi finguntur.

d *Immensis*] Ergo maximâ pudicitiæ curâ fugitaverat & latitaverat OEnone, quam undequaque frustrà quæsivit velocissimum & salacissimum genus.

e *Fide*] *Citharâ*. Quâ quidem valuisse illum præsertim dicere nihil attinet. Hic verò Synecdoche est.

f *Munitor*] *Apollo*, quem cum Neptuno Trojæ ædificatorem antea vidimus.

g *Luctando*] *Non voluntate meâ.*

h *Capillos*] Phœbi, scilicet.

i *Aspera*] Quia ipsam unguibus dilaniavit : siquidem tamen illi credendum esse videtur.

k *Turpiter*] Adeòque, si Diis placet, non erit meretrix, quæ non quæstùs causâ corpus suam prostituit.

l *Ratus Dignam*] Sese Appollinis judicio commendat.

m *Tradidit*] Nam ille etiam medicus, & medicæ artis Deus.

n *Dona*] *Artis medicæ peritiam, quam ille cuicunque vult, infundit.*

o *Manus*] *Adeòque, quod pauci medici sciunt, usum etiam didici.* Gall. *J'ay la science & la pratique.* Angl. *I understand both the theoretical and the practical part.*

p *Mea*] *Mihi cognita ; ut ad sananda corpora uti possim.*

Ipse repertor [q] opis vaccas pavisse [r] Pheræas
Fertur, & è nostro saucius igne fuit.
Quod neque [s] graminibus tellus fœcunda creandis,
Nec Deus, auxilium tu mihi ferre potes.
Et potes, & merui. Dignæ miserere puellæ.
[t] Non ego cum Danaïs arma cruenta fero.
Sed tua sum, tecumque fui puerilibus annis:
Et tua, quod superest temporis, esse [u] precor.

INTERPRETATIO.

Ipse medicinæ inventor dicitur pavisse vaccas Pheræas, & fuit vulneratus nostro amore. Tu potes mihi opem præstare, *quam neque terra fertilis herbis producendis, nec Deus* potest affere. *Et potes, & digna sum: misereat te puellæ meritæ. Ego non infero arma sanguinolenta cum Græcis: sed sum tua, & tecum vixi annis juvenilibus: & precor esse tua, quod reliquum est vitæ.*

NOTÆ.

q *Opis*] *Medicinæ.* Exemplo ostendit nullâ arte amorem medicabilem esse; cum ipse artis inventor Apollo ne quidem sibi opem afferre potuerit.

r *Pheræas*] *Admeti, qui Pheris in Thessaliâ regnavit.* Cæterùm ad suum scopum fabulam detorquet OEnone: non enim propter amorem, quod ea innuit magis; sed propter Jovis iram, de cœlo deturbatus, quòd Cyclopas Jovis fulminum fabricatores transfixisset, Admeti vaccas aut equas pascere coactus est.

s *Graminibus*] Quod neque herba, neque Deus ullus adferre posset, auxilium, id sibi Paridem præstare posse dicit.

t *Non ego*] *Quid facit Helena.*

u *Precor*] Exitum Calaber poëta, ut vulgò appellatur, aperit. Dicit enim Paridem à Philoctete sagittâ vulneratum ad OEnonen confugisse, ab eâque auxilium rogâsse: quod cùm illa negasset, inter redeundum in Idâ monte expirasse, ubi cùm à pastoribus de more cremaretur, OEnonen eòdem secutam, in eundem rogum se ipsam quoque præcipitâsse. Dictys verò Cretensis, Paridis interempti cadaver ad OEnonen fuisse relatum, refert, ut sepulturæ mandaretur: illam autem pristini amoris recordatione, ad primum statim cadaveris conspectum mortuam concidisse, eodemque cum illo funere sepultam fuisse.

EPISTOLA VI.

ARGUMENTUM.

Monitus oraculo Pelias Neptuni filius, mortem sibi portendi, cùm quis patri sacrificanti superveniret nudo pede. Cui deinde annua sacra peragenti, Jason Æsonis filius, unâ cum nepote, relicto in limo Anauri fluvii calceo occurrit. Pelias igitur, oraculi memor, Jasoni suadet, ut in Colchos proficiscatur, ad aureum illud vellus repetendum, sperans eum nunquam reversurum incolumem, quòd audivisset opus illud humanis esse viribus majus. Jason magnanimus, expeditionem illam lubens suscipit: ideòque compluribus Græciæ nobilibus evocatis, Argo navem ex Pegaso, Thessaliæ sinu, solvit in Lemnon delatus: ubi, cùm mulieres communi consensu viros omnes unâ nocte trucidâssent, Hypsipyle, Thoantis filia, quæ patrem, cædis simulatione, servaverat, imperium exercebat, Jasonem & hospitio & lecto familiarissimè excepit. Verùm enim duobus jam exactis annis, sociis orantibus, ut promissam expeditionem perficiat Jason, gravidam Hypsipylen relinquit, Colchosque petit. Ubi Medeæ artibus draconе sopito, taurisque superatis, aureum illud vellus adeptus est: ipsamque Medeam abduxit volentem. Quamobrem Hypsipyle, prælatam sibi Medeam indignè ferens, hâc epistolâ Jasonis reditum gratulatur, per contemptum scilicet, animoque abalienato, & postremò ambos diris devovet.

HYPSI-

HYPSIPYLE JASONI.

LITTORA [a] Thessaliæ reduci [b] tetigisse carinâ
Diceris, [c] auratæ vellere dives ovis.
Gratulor incolumi, [d] quantùm sinis. [e] Hoc tamen ipsa
Debueram scripto certior esse tuo.
Nam, ne pacta tibi [f] præter mea regna redires,
Cùm cuperes; ventos non habuisse potes.
Quamlibet adverso [g] signetur epistola vento;
Hypsipyle missâ digna salute fui.
[h] Cur mihi fama prior, quàm nuncia littera, venit,
[i] Isse sacros Marti sub juga panda [k] boves?
[l] Seminibus jactis [m] segetes adolêsse virorum,
Inque necem dextrâ [n] non eguisse tuâ?

INTERPRETATIO.

Tu appulisse diceris navi reduci ad littora Thessaliæ, dives ex vellere arietis aurei. Grator tibi *salvo, quantùm per te licet. De eâ re tamen ego debueram esse certior epistolâ tuâ. Nam potes non habuisse ventos* secundos, *ne redires, tametsi optares, ad mea regna tibi promissa. Quantumvis vento contrario scribatur epistola. Ego fui digna salute missâ. Quamobrem fama velocior quàm epistola nuncia mihi advenit, tauros Marti dicatos, sub jugum curvum missos fuisse? Seminibus sparsis segetes virorum crevisse, & non opus habuisse manu tuâ ad* suam *cædem?*

NOTÆ.

a *Thessaliæ*] *Patriæ tuæ.*

b *Tetigisse*] Id est, *Redivisse incolumis.*

c *Auratæ*] Decantatissimam velleris aurei fabulam postea in Metamorphosi videbimus.

d *Quantùm sinis*] Non poterat gaudere Hypsipyle, nec ex animo Jasoni, quòd rediisset, gratulari, quamdiu ab ipso se spretam, non sine causâ, crederet.

e *Hoc*] *Quòd redieris.*

f *Præter*] *Juxta.* Gall. *Auprés, par devant.* Angl. *Near, by.* Vide Interpretationem: deinde perpende an non sit sensus commodior, si intelligatur, non tam ab Hypsipyle, Jasonem excusari, quod alii volunt, quàm subiracundè, quod ille caussari posset, concedi.

g *Signetur*] Vide jam iratam Hypsipylen, quæ Jasonem non dignatur alloqui, sed tertiâ personâ utitur. Ita & loquitur Sostrata apud Terentium, quæ præsentem virum sub eâdem tertiâ personâ arguit. Gall. diceres eodem caractere, *Le vent tant contraire que l'on voudra, on à bientôt mis son nom au bas d'une lettre.* Ang. *Let the wind be as contrary as it may, one's name is soon put to the bottom of a letter.*

h *Cur*] Et iracundiam indicat hæc interrogatio. *Cur priùs famâ quàm epistolâ tuâ didici?*

i *Isse sub juga*] *A te domita fuisse.* Pharmacum à Medeâ, quæ ipsum Jasonem amabat, eâ causâ acceperat, Apollodoro auctore. Quanquam alii aliter.

k *Boves*] *Tauros Marti sacros, æripedes, & naribus ignem efflantes; quibus indomitis vellus aureum tolli non poterat.*

l *Seminibus*] Serpentis dentes intelligit, quos seminare Jasonem Æetes imperaverat; ex quibus homines armati nati sunt.

m *Segetes*] Id est, *Multitudinem virorum.* Ita etiam dixit Virgilius, *Seges telorum.*

n *Non eguisse*] Cum Medeæ monitu, lapidem, aut lapides, ut alii volunt, inter eos armatos Jason projecisset, fabula est, eos in sese arma convertisse, & mutuis vulneribus concidisse; tametsi Apollodorus scribit à Jasone etiam, cùm inter se dissiderent, mactatos fuisse.

[o] Pervigilem [p] spolium pecudis servâsse draconem,
Rapta tamen forti vellera [q] fulva manu?
[r] O, ego si possem [s] timidè credentibus, *Ista*
Ipse mihi scripsit, dicere, [t] quanta forem!
[u] Quid queror officium lenti cessâsse mariti?
[x] Obsequium, maneo si tua, grande tuli.
Barbara narratur venisse [y] venefica tecum,
In mihi promissi parte recepta tori.
Credula res amor est. Utinam temeraria dicar
Criminibus falsis insimulâsse virum!
Nuper ab [z] Hæmoniis hospes mihi Thessalus oris
Venerat; & tactum vix bene limen erat:
[a] *Æsonides*, dixi, *quid agit meus*? [b] Ille [c] pudore
[d] Hæsit in opositâ lumina fixus humo.
Protinus exilui; tunicisque à pectore [e] ruptis,
[f] *Vivit*? *an*, exclamo, *me quoque fata* [g] *trahunt*?

INTERPRETATIO.

Draconem insomnem custodivisse ovis ejus vices, vellera tamen aurea ablata forti tuâ manu? O, si mihi liceret dicere iis, qui ægrè ista *credunt*, Ipse mihi scripsit ista, *quanta essem! Quamobrem queror officium segnis mariti retardatum esse? Magno fruor officio, si sum tua. Veneficam barbaram tecum ferunt advectam esse, admissam in partam lecti mihi promissi. Amor est res quæ facilè credit. Utinam levis dicar, maritum arguisse fictis criminibus! Nuper mihi aduma accesserat è regione Thessaliâ: & vix benè domum ingressus erat*: Quid agit meus Jason, *dixi? Ille habens oculos in terram adversam defixos, pudore conticuit. Continuò me proripui, & vestibus à pectore discerptis, exclamo.* Vivitne? an fata me quoque vocant?

NOTÆ.

o *Pervigilem*] Præter tauros æripedes, fuit etiam draco immensæ magnitudinis, qui vellus aureum servaret, nec unquam dormiret.

p *Spolium*] *Pellem arietis.*

q *Fulva*] Auri color est fulvus; adeóque velleris aurei.

r *O, ego*] In melioribus scriptis *Hoc ego*, legitur; in aliis *hæc*; quod placuit Heinsio, *O, ego*, retinuimus.

s *Timidè*] Id est, *Vix ea credentibus, quæ de vellere aureo à te subluto referuntur.*

t *Quanta*] *Quàm magna & felix!*

u *Quid queror*] Corrigit quòd conquesta est de officii negligentiâ, cum majora habeat, quibus dolendum sit

x *Obsequium*] Si rem ipsam spectes, Gall. diceres, *Je serai trop heureuse, si vous me voulez encore pour vôtre femme.* Angl. *I shall be too happy, if you will still let me be your wife.* Quasi dicat, non cum esse maritum Jasonem, à quo multa officia sint expetenda; satis esse, si in capitalibus qualemcumque præstet obsequii speciem.

y *Venefica*] Medeam intelligit, cujus venefica notiora sunt, quàm ut iis opus sit chartam inficere.

z *Hæmoniis*] *Thessalis*; ab Hæmo monte, quod Servio placuit; vel potiùs, ut volunt illi, qui Servium refellunt, ab Æmone rege Thessaliæ, *Æmonia* dicta.

a *Æsonides*] *Jason, Æsonis filius.*

b *Ille Hospes*, scilicet.

c *Pudore*] *Quia ea mihi dicere reformidabat, quæ tu fecisti.*

d *Hæsit*] *Tacuit.*

e *Ruptis*] Alii *raptis*, iidemque meliores, teste Heinsio.

f *Vivit?*] Verba sunt Hypsipyles, hospitem de Jasone interrogantis.

g *Trahunt*] Perinde loquitur, ac si dolenti sibi moriendum esset, extincto marito suo,

Vivit,

Vivit, ait; [h] timidumque mihi jurare coëgi.
Vix mihi, [i] teste Deo, credita vita tua est.
[k] Ut rediit animus, tua facta requirere cœpi.
[l] Narrat, ahenipedes Martis [m] arâsse boves:
[n] Vipereos dentes in humum pro semine jactos,
Et subitò natos arma tulisse viros:
[o] Terrigenas populos, [p] civili Marte peremptos,
Implêsse ætatis fata [q] diurna suæ.
Devicto serpente, [r] iterum, si vivat Iason,
Quærimus. [s] Alternant spesque timorque fidem.
Singula dum narrat; [t] studio [u] cursuque loquendi,
Detegit ingenio [x] vulnera facta tuo.

INTERPRETATIO.

Vivit, *respondit* ille; *& coëgi illum paventem mihi* illud *sacramento confirmare. Vix credidi te vivere, Deo teste. Ut rediit mihi animus, cœpi de tuis factis quærere. Narrat* ille *tauros Martis ahenipedes terram subvertisse; dentes draconis in terram missos pro semine, & statim ortos viros arma gestâsse; gentem terrâ genitam, interfectam bello intestino, perfunctam fatis diurnis vitæ suæ. Quærimus denuo, num Jason vitâ fruatur, dracone superato: spes & timor vicissim occupant fidem. Dum narrat hospes singula; affectu & fluxu sermonis aperit vulnera impacta tuo animo.*

NOTÆ.

h *Timidumque*] Cùm ideò hospitem vereri crederet Hypsipyle, quòd Jason mortuus esset, neque tamen id dicere vellet, ipsa eum hospitem sacramento dicta confirmare coëgit.

i *Teste Deo*] Id est, *Quamvis Deum in testimonii fidem sacramento hospes citâsset.* Vide verò quàm eleganter, & ad scopum appositè hæc omnia à poëtâ inflectantur, & in majus effingantur.

k *Ut rediit*] Vulgati codices, *Utque animus rediit*, quem locum quorundam librorum fide nitori suo restituit Heinsius: qui etiam plurimos locos profert, ubi ultima syllaba producitur in *rediit*, sicut & in *adiit, abiit, iniit*, &c.

l *Narrat ahenipedes*] Vetusta exemplaria, *Narrat & æripedes*, alii, *narrat æripedes*, pro quibus interpolâsse correctores credit Heinsius *Rettulit æripedes.* Ille verò, quam retinuimus lectionem, restituit *Ahenipedes*, id est, *pedes ex ære habentes*, quomodo Horatius *murum aheneum* dixit; Virgilius *lucem aheneam.*

m *Arâsse*] Postquam à Jasoni domiti essent.

n *Vipereos*] Fabulantur nonnulli, partem fuisse dentium ejus draconis, quem Cadmus interfecit.

o *Terrigenas*] Natos ex serpentis satis dentibus armatos viros intelligit, qui ex terrâ fuerunt geniti.

p *Civili*] Quia, ut antè diximus, isti in sese arma sua converterunt.

q *Diurna*] Quia eodem quo nati, eodem sunt die interempti.

r *Iterum*] Refertur ad *quærimus.* Dicit Hypsipyle, se, auditâ Jasonis de vellere aureo historiâ, de novo ab hospite petivisse, num idem ille Jason viveret.

s *Alternant*] Dicit se Jasonis causâ modo bene sperâsse, modò malè timuisse, quandiu hospes ejus historiam persequeretur.

t *Studio*] Id est, *Dum hospes sigillatim & suo ordine mîrabilia de te studet enarrare, detegit*, &c.

u *Cursuque*] Quasi non datâ operâ hospes, sed orationis æstu abreptus, Jasonis erga Medeam amorem propalaverit.

x *Vulnera*] *Medææ amorem.*

Heu!

Heu! [y] ubi pacta fides? ubi connubialia jura?
Faxque [z] sub arsuros dignior ire rogos?
Non ego sum [a] furtim tibi cognita. Pronuba [b] Juno
Adfuit, & sertis [c] tempora vinctus Hymen.
[d] At mihi nec Juno, nec Hymen, sed tristis [e] Erinnys
Prætulit infaustas sanguinolenta faces.
Quid mihi cum [f] Minyis? quid cum [g] Tritonide pinu?
Quid tibi cum patriâ, navita [h] Tiphy, meâ?
[i] Non erat hîc aries villo spectabilis aureo?
Nec senis [k] Æëtæ regia [l] Lemnos erat.
Certa fui primò (sed me mala fata trahebant)
[m] Hospita [n] fœmineâ pellere castra manu.

INTERPRETATIO.

Heu! ubi fides promissa; ubi jura conjugalia, & fax dignior venire sub pyras flagraturas? Ego non sum tibi juncta clanculum. Juno pronuba adfuit, & Hymen redimitus caput coronis. At neque Juno, neque Hymen, sed luctuosa Erinnys sanguine infecta prætulit mihi tristes tædas. Quod mihi negotium cum Argonautis? Quodnam cum Argo navi? Quid tibi cum patriâ meâ, nauta Tiphy? Non erat hîc ovis conspicua vellere aureo. Nec Lemnos erat aula senis Æëtæ. Primò decrevi (sed mala fata me cogebant) exturbare castra hospita manu muliebri.

NOTÆ.

y *Ubi pacta fides*] Postquam apertiùs, quæ de Jasonis immutato amore noverat, Hypsipyle declaravit, graviùs in eum invehitur.

z *Sub arsuros*] Id est, *Quæ potiùs in funeribus adhibenda fuisset, quàm in Nuptiis.* Mos verò fuit in illis, ut qui necessitudine proximus esset, aversus, rogo, accensâ face, ignem supponeret.

a *Furtim cognita*] Honestissimè quæ turpissima sunt, explicat. Id est, non tibi conjuncta fui per adulterium, aut fornicationem, sed per justum matrimonium.

b *Juno adfuit*] Adeóque legitimum fuit matrimonium.

c *Tempora vinctus*] Phrasis Græca Horatio familiaris, pro *vincta tempora habens.*

d *At mihi*] Dixerat Junonem nuptiis suis adfuisse, ut justum matrimonium suum faceret. Jam loquendi formulam corrigit; vultque matrimonium equidem legitimum fuisse, sed in eo Junonem non visam fuisse.

e *Erinnys*] *Furia.* Tres fuerunt, quæ etiam *Diræ* & *Eumenides* dictæ.

f *Minyis*] *Argonautis.* Fuerunt illi populi Thessaliæ, qui Jasonem in expeditionem Colchicam sequuti sunt; quamvis aliter Hyginus.

g *Tritonide*] Id est, *Argo navi:* à Pallade, quæ, à Tritone palude, ubi nata creditur, *Tritonia* dicta est. Navis verò ideò à Pallade denominata, quòd ejus consilio à Jasone, administro Argo, contexta fuerit.

h *Tiphy*] Fuit Typhis navis gubernator. Quòd verò ita animatis & inanimatis irascitur Hypsipyle, id totum in Jasonem redundat.

i *Non erat*] Quasi dicat, *Quamobrem huc venisti?* Cum quo verò potissimùm rixetur, nec quâ de causâ nescit, Hypsipyle; quod maximum indicat dolorem.

k *Æëtæ*] Fuit Æëtes, sive Æëta, Solis filius, Medeæ pater, rex Colchorum.

l *Lemnos*] Maris Ægæi insula, propemodum ultima ad Septentrionem, ubi Hypsipyle regnavit.

m *Hospita*] *Hospitum Argonautarum.*

n *Fœmineâ*] Viros suos interfecisse Lemniades in argumento vidimus. Quod quidem factum, quia ob fœtorem à Venere iratâ immissum, ab iis spernerentur.

Lemnia-

Lemniadesque viros, [o] nimiùm quoque, vincere nôrunt.
[p] Milite tam forti [q] vita tuenda fuit.
Urbe [r] virum [s] vidi, tectoque animoque recepi:
Hîc tibi bisque æstas, bisque cucurrit hyems.
Tertia messis erat; cùm tu, dare vela [t] coactus,
[u] Implêsti lacrymis talia verba tuis:
[x] Abstrahor, Hypsipyle: sed (dent modò fata recursus)
Vir tuus hinc abeo: vir tibi semper ero.
Quod [y] tamen è nobis gravidâ celatur in alvo,
[z] Vivat: & ejusdem [a] simus uterque parens.
[b] Hactenus: &, lacrymis in [c] falsa cadentibus ora,
[d] Cætera te memini non potuisse loqui.
Ultimus è sociis [e] sacram conscendis in Argo.
Illa volat: ventus [f] concava vela tenet.

INTERPRETATIO.

Lemniades sciunt etiam optimè viros quoque superare. Vita fuit defendenda tum strenuo milite. Vidi virum in urbe, & excepi in ædes & in cor: Hc æstas bis tibi præteriit, & bis hyems. Tertia messis venerat, cùm tu coactus committere vela ventis, *cumulâsti talia verba lacrymis tuis: Abripior, Hypsipyle, sed (fata concedant tantùm reditum) hinc maritus tuus discedo; semper ero tibi maritus. Interim quod absconditur è nobis in utero tuo tumido, tollatur, & simus uterque parens ejusdem. Hactenus: & lacrymis fluentibus per simulatos vultus, memini te non potuisse cætera proferre. Postremus ex sociis ascendis in sacrâm Argo. Illa velocissimè fugit; ventis occupat vela concava.*

NOTÆ.

o *Nimiùm*] Pro *valde, maximè*: sic Terentius in Eunuch.

Os tuum impudens videre nimiùm vellem.

p *Milite*] *Lemniadibus*, scilicet, *mulieribus.*

q *Vita*] Quies, & vitæ jucunditas intelligenda est; ut sæpe ea vox apud Terentium usurpatur. Neque enim Hypsipyles vitæ struxit insidias. Sed monet Heinsius in uno codice Vossiano pro diversâ lectione *ripa* esse, quod tametsi non ob easdem rationes, ut quidem illi, mihi quoque placeret.

r *Virum*] *Te*, scilicet.

s *Vidi*] Heinsio vehementer friget vox ista, proque eâ scribit *viduâ*; quod certè, si paterentur membranæ, elegantissimum videretur; fuerit enim maximum beneficium, quòd mœnibus receptus sit Jason, unde omnes viri deturbati fuissent.

t *Coactus*] Ab Hercule & aliis.

u *Implêsti*] Significat sine lachrymis eum non potuisse loqui.

x *Abstrahor*] Id est, *Per vim & contra voluntatem meam abducor.*

y *Tamen*] Quamvis discedam.

z *Vivat*] *Ne interficiatur.* Jam alicubi, ni fallor, de barbarâ pueros perpendi consuetudine, apud veteres Ethnicos receptâ, admonuimus. Sed Hypsipylem opus fuit insuper hortari, ut partem tolleret, ne si masculum enixa esset, more patrio interficeretur.

a *Simus*] *Silque pariter idem tuus fœtus amoris nostris pignus*; nam istud est intelligendum. Videntur reipsa uterque parens unum fieri in liberis.

b *Hactenus*] Id est, *Eò usque pervenit oratio tua. Hæc locutus es. Non ultrà progressus es.*

c *Falsa*] Fictas fuisse lacrymas, & verba, & vultum, contendit Hipsipyle.

d *Cætera*] *Quæ velle te pronunciare gestus & conatus indicabant.*

e *Sacram*] Quia Palladis curâ fabricata fuerat; deinde etiam propter malum, aut tabulam vocalem & fatidicam ex Dodonæa sylvâ, indicante Minervâ, decisam.

f *Concava*] Cùm ventis inflantur.

Cærula

Cærula propulsæ [g] subducitur unda carinæ:
[h] Terra tibi, nobis aspiciuntur aquæ.
[i] In latus omne patens turris circumspicit undas.
Huc [k] feror: & lacrymis osque sinusque madent.
Per lacrymas specto; cupidæque faventia menti
Longiùs assueto lumina nostra vident.
[l] Adde preces castas, immistaque vota [m] timori,
Nunc quoque te salvo persolüenda mihi.
Vota ego [n] persolvam? votis Medea [o] fruetur?
Cor dolet; atque irâ mistus [p] abundat amor.
Dona feram templis, [q] vivum quòd Iasona perdo?
Hostia pro damnis concidat icta meis?
Non equidem [r] secura fui; semperque verebar,
Ne pater [s] Argolicâ sumeret urbe nurum.
Argolidas timui: nocuit mihi [t] barbara pellex.
Non expectatâ vulnus ab hoste tuli.

INTERPRETATIO.

Cærulei fluctus subtrahuntur agitatæ navi; versus terram respicis, nos versus aquam. Turris ex omni parte conspicua imminet mari. Huc eo; & facies & sinus hument lacrymis. Per lacrymas aspicio; & oculi nostri faventes animo avido prospiciunt longiùs quàm soliti erant. Adde preces pudicas & vota cum metu conjuncta, quæ etiam nunc debeo exsolvere, te salvo. Ego exsolvam vota? Medea gaudebit votis? Cordi ægrè est, atque amor mistus irâ effluit. Feram munera in templa, quia amitto Jasona vivum? Hostia percussa cadat pro damnis meis? Non equidem visi sine curâ, & semper timebam, ne pater tuus *diligeret nurum ex urbe Thessalicâ. Reformidavi Thessalicas; offecit mihi pellex barbara. Illata est plaga ab hoste improvisâ.*

NOTÆ.

g *Subducitur*] Quando ventis & remis navis impelletur, & velociter currit, non modò terræ, sed maris etiam undæ, adeòque mare fugere & subtrahi videtur.

h *Terra*] Sic solent qui abeunt & qui remanent in sese mutuò ora convertere, donec extremum *vale* dicere cogantur, quando per locorum distantiam omnino separantur.

i *In latus*] Quæ ergo editissima erat. Locum describit, unde discedentem Jasonem spectâsse dicit.

k *Feror*] Certè istud est ex intimo amoris sinu depromptum; & quàm lepidum est, tam est & tenerum.

l *Adde*] Pro *addo*, seu *addidi*. Ita & ex affectu majore, vel etiam variandi causâ, loqui amamus.

m *Timori*] Timebat Jasoni suo Hypsipyle, quem magnis periculis sese objectare videbat.

n *Persolvam*] Cum maximâ indignatione istud est pronunciandum, quia dolori maximo versibus præcedentibus causa substrata est, iraque usque ad extremum repressa. Attentè, qui volet proficere, poëtæ artem indagabitur; nec verò pœnitebit.

o *Fruetur*] *Eorum utilitate & fructu gaudebit?*

p *Abundat*] Istud quoque ex naturâ. Nam irâ spiritus animales irritantur, & ad id quod agimus promptiores redduntur. Itaque ne irascatur qui amat, nisi ametur.

q *Vivum perdo*] In vocibus & in re est repugnantia. Atque hæc omnia ironicè & per indignationem sunt proferenda.

r *Secura*] *De matrimonio nostro*, scilicet.

s *Argolicâ*] *Thessalicâ*: nam etiam Thessalia *Argos Pelasgicum* dicta est.

t *Barbara*] *Medea.*

Nec

Nec facie meritisve placet; sed carmine [u] movit:
Diraque cantatâ pabula [x] falce metit.
Illa reluctantem curru [y] deducere Lunam
Nititur, & tenebris [z] abdere Solis equos.
Illa refrænat aquas, [a] obliquaque flumina sistit:
Illa loco sylvas, [b] vivaque saxa movet.
Per [c] tumulos errat passis [d] discincta capillis.
Certaque de tepidis colligit ossa rogis.
Devovet absentes; simulacraque cerea [e] figit,
Et miserum tenues in [f] jecur urget acus.
Et quæ nesciêrim [g] meliùs; malè quæritur herbis,
Moribus & formâ conciliandus, amor.
Hanc potes amplecti? thalamoque relictus in uno
Impavidus somno nocte [h] silente frui?
[i] Scilicet ut [k] tauros, ita te juga ferre coëgit:
Quâque feros angues, te quoque mulcet, ope.

INTERPRETATIO.

Nec illa tibi *grata est formâ vel beneficiis; sed* te *incantamentis pellexit: & vellit herbas noxias falce incantatâ. Illa conatur deturbare curru Lunam resistentem, & abscondere tenebris equos Solis. Illa retinet undas & coërcet flumina sinuosa: illa deturbat sylvas & vivas rupes loco* suo. *Discincta vagatur per sepulcra comâ sparsâ, & legit quædam ossa de rogis calidis. Male precatur absentibus; & transverberat imagines cereas; & defigit in miserum jecur acus exiles. Et quæ meliùs ignoraverim: amor malè captatur herbis, qui debet allici moribus & pulchritudine. Hanc non metuis fovere; & in eodem lecto destitutus potesne dormire sine motu per noctis silentium? Nimium coëgit te jugum pati, ut coëgit tauros; & mollit te quoque eâdem operâ, qua* mollit *sævos serpentes.*

NOTÆ.

u *Movit*] *Te ad sui amorem incantamentis perpulit.*

x *Falce*] Ex magicâ arte, quasdam herbas pro diverso usu velli, aut incidi oportebat. Atque istud posterius falce æneâ ad Lunam factitatum esse ex Virgilio discimus.

y *Deducere*] Id est, *Prorsùs veneficæ est Medea.* Sic etiam dixit Tibullus.

Cantus & curru Lunam deducere tentat.

z *Abdere*] Id est, *Solem ipsum lumine suo privare.*

a *Obliqua*] Epitheton fluminum, quorum cursus obliquus est.

b *Vivaque*] Id est, *Ibi nata, & magna, quæ terræ implantata videntur.* Gall. *Des rochers.* Angl. *Rocks.*

c *Tumulos*] *Sepulcra.*

d *Discincta*] Ex disciplinâ magicâ hæc omnia transcripta sunt. Sed vide quàm appositè & ad scopum convenienter, quàm bene & jucundè variata oratio.

e *Figit*] Ut, quemadmodum imago cerea hoc & illud vulnus acceperit, ita & ille quem repræsentat, hoc aut illo affectu tangatur, &c. In his luserunt etiam Virgilius & Horatius; quos, si cum illis ridere voles, videbis.

f *Jecur*] Quod sedem dicunt amoris, ut ita percutiatur ille, cujus est illa imago.

g *Meliùs*] Multa alia pessimâ arte dicit Medeam facere, quæ à se meliùs ignorentur, quàm cognoscantur.

h *Silente*] *Per noctis silentium*, quod ad pavorem incutiendum etiam aptum est.

i *Scilicet*] Vide mihi, quæso, quale sit poëtæ ingenium; in quas se induat formas; & quomodo ex quolibet efficiat quidlibet. Hypsipylen versibus proximè præcedentibus Jasonem à Medeæ amore retrahentem, induxit: nunc eâm videtur illa rationum suarum vim infringere velle, illis pondus addit, seu potiùs ex iis novum argumentum ad Medeam alienandam colligit.

k *Tauros*] Quos Medeæ ope Jason perdomuit.

Adde,

Adde, quòd adscribi factis [l] procerumque tuisque
[m] Se favet; & [n] titulo conjugis uxor obest.
Atque aliquis [o] Peliæ de partibus acta venenis
[p] Imputat, & populum, qui sibi credat, habet.
[q] Non hæc Æsonides, sed [r] Phasias [s] Æëtine
Aurea [t] Phryxeæ terga [u] revellit ovis.
Non [x] probat Alcimede mater tua; consule matrem:
Non pater, à [y] gelido cui venit axe nurus.
Illa sibi [z] Tanaï, [a] Scythiæque paludibus udæ
Quærat, & [b] à patriâ [c] Phasidos usque, virum.

INTERPRETATIO.

Adjice quòd illa *se gaudet auctorem celebrari factorum tuorum, & principum* Argonautarum, *& conjux nocet laudibus mariti. Atque aliquis ex factione Peliæ adscribit facta* tua *venenis, & habet plebem, quæ sibi fidem adhibeat. Non Jason, sed Medea abstulit pellem auream arietis Phryxei. Alcimede mater tua non laudat: consilium pete à matre: non laudat pater cui advehitur nurus à polo glaciali. Illa exquirat sibi maritum ex Tanaï & paludibus Scythiæ humidæ, & usque ex patriâ Phasis.*

NOTÆ.

l *Procerum*] Castoris, Pollucis, Herculis, &c.

m *Se favet*] Venustè; alii *se facit*. Gall. *Elle prend plaisir, elle se vante*. Angl. *She takes pleasure, she boasts*. Hactenus verò in odium, nunc in invidiam Hypsipyle Medeam ideò conatur adducere, quòd in se tot heroüm gloriam derivaret.

n *Titulo*] *Laudibus tuis detrahit.*

o *Peliæ de partibus*] Id est, *Ex iis qui Peliæ partes sequuntur, ipsi favent, tibique sunt infensi.*

p *Imputat*] *Dicit, non virtute tuâ, sed Medeæ venenis, omnia facta fuisse, quæ in expeditione Colchicâ facta sunt.*

q *Non hæc*] Intellige hæc verba esse, cujuspiam Peliæ fautoris, quibus Jasonis gloriam minueret.

r *Phasias*] *Medea*, à Phaside Colchorum fluvio.

s *Æëtine*] *Æëtæ filia*; quemadmodum Neptunine, Nereine, Oceanine, aliaque patronymica formantur. Sequutus verò sum Heinsii correctionem, quam ex vetere erasâ lectione, utcumque tamen apparente, deinde etiam Salmasii approbatione, confirmavit.

t *Phryxeæ*] A Phryxo, Athamantis & Nepheles filio, qui Jovi, vel ut alii volunt Marti, apud Colchos arietem, quo Hellespontum transfretaverat, immolavit.

u *Revellit*] Bene *revellit*: nam arietis pellem, seu vellus aureum, in templo Martis Phryxus affixit.

x *Probat*] *Ea omnia*, scilicet, *quæ de te & Medeâ prædicantur; aut ab hostibus tuis in te jactantur.*

y *Gelido*] Colchide, scilicet, quæ respectu Græciæ gelida est, utpote magis ad Septentrionem inclinans. Cæterùm invidiosè istud auxit, quomodo Gallicè diceremus; *Du fonds du Septentrion*, vel, *des glaces du Pole*. Angl. *The farthest part of the North, the ice of the Pole*. Nam ab axe, seu polo, multùm distat Colchis.

z *Tanaï*] Tanaïs fluvius est notissimus, Asiam ab Europâ disterminans.

a *Scythiæque*] Scythia regio est, cujus pars una Asiæ, altera Europæ adscribitur. Iracundè verò ad Barbaros & magis ad Septentrionem, Medeam, quæ sibi maritum quærat, remittit Hypsipyle.

b *A patriâ*] Id est, *Ex Colchidis*, vel, *Armeniæ montibus*, unde ortum suum ducere volunt fluvium Phasidem.

c *Phasidos*] Phasis fluvius est profundissimus idemque rapidissimus, per quem Argonautæ in Colchos navigârunt. *Phasidos* verò genitivus Græcus est; Latinè habet *Phasis*, vel *Phasidis*.

Mobilis

Mobilis Æsonide, vernâque incertior aurâ,
Cur tua [d] polliciti pondere [e] verba carent?
Vir meus hinc ièras, vir non meus inde redîsti.
Sim reducis conjux, sicut euntis eram.
Si te nobilitas, generosaque nomina tangunt;
En ego [f] Minoö nata Thoante feror.
[g] Bacchus avus, Bacchi conjux [h] redimita coronâ,
Præradiat stellis [i] signa minora suis.
Dos tibi [k] Lemnos erit, terra [l] ingeniosa colenti;
Me quoque res tales inter habere potes.
[m] Nunc etiam peperi. Gratare [n] ambobus, Iason:
[o] Dulce mihi gravidæ fecerat [p] auctor onus.
Felix in [q] numero quoque sum; prolemque gemellam
[r] Pignora [s] Lucinâ bina favente dedi.
Si quæris, cui sint similes: [t] cognosceris illis;
[u] Fallere non nòrunt: cætera patris habent.

INTERPRETATIO.

Inconstans Jason, & levior vento verno, quamobrem promissa tua non habent fidem? Abiéras hinc maritus meus, rediisti maritus non meus. Sim uxor reducis, sicut eram proficiscentis. Si movearis nobilitate & magnificis titulis; en ego dicor genita Thoante Minoë. Bacchus est mihi *avus.* Ariadne, *Bacchi conjux, circumdata coronâ, prælucet signis minoribus stellis suis. Dos erit tibi Lemnos, terra fœcunda cultori: potes quoque habere me inter res tam præclaras. Nunc etiam sum enixa. Gratulare nobis duobus, Jason: auctor reddiderat pondus gratum mihi gravidæ. Sum quoque fortunata in numero, & emisi binos liberos progeniem geminam, Lucinâ adjuvante. Si petis cui sint similes, cognosceris per illos. Nesciunt fraudare, habent alia omnia patris.*

NOTÆ.

d *Polliciti*] Alii habent *pollicito*, quod Heinsio magis arrisit.

e *Verba polliciti*] Pro promissis. Nota bene hanc in loquendo rationem & sollertiam. Quanti usûs esse potest? Sed pauci istud intelligent, nisi aliquando operi manum admoverint.

f *Minoö*] Thoas enim, pater Hypsipyles, filius fuit Ariadnes; Ariadne verò Minoëm patrem habuit.

g *Bacchus avus*] Omnino, siquidem ille Ariadnen uxorem habuit, ex quâ Thoantem suscepit, patrem Hypsipyles.

h *Redimita*] Hanc fabulam suprà vidimus in Phyllidis epistolâ; sed nota quàm appositè & ex mulierculæ ingenio poëta Hypsipylen, gloriam ex obviis quibusque captantem, induceat.

i *Signa*] *Alia sidera, minora & minùs lucida.* Gall. *Les étoiles de moindre grandeur: les constellations moins remarquables.* Ang. *The lesser stars: constellations of less note.*

k *Lemnos*] *Insula Lemnos, quæ dos est mea: tua erit, cum me uxorem duxeris.*

l *Ingeniosa*] Id est, *Fœcunda, fertilis:* nam ingenium terræ etiam tribuitur.

m *Nunc etiam*] Laudat se à fœcunditate, quæ solet esse maritis grata.

n *Ambobus*] *Mihi*, scilicet, *& tibi.*

o *Dulce*] *Minùs mihi gravé fuit, quòd gravida essem, quia ex te eram.*

p *Auctor*] *Jason*, scilicet.

q *Numero*] Thoantem enim, & Eunæum uno partu edidit.

r *Pignora*] Id est, *liberos;* quia sunt illi amoris conjugalis vincula & quasi pignora.

s *Lucinâ*] Juno Lucina, quæ parturientibus aderat.

t *Cognoscéris*] Adeòque Jasoni erant simillimi. Atque & istud, ad eum in fide & amore retinendum, conferebat.

u *Fallere*] *Sicut Iason eorum pater, qui matrem fefellit.*

125 Legatos

Legatos quos penè dedi [x] pro matre ferendos :
Sed tenuit cœptas sæva [y] noverca vias.
Medeam timui : [z] plùs est Medea novercâ.
Medeæ faciunt ad scelus omne manus.
[a] Spargere quæ fratris potuit laniata per agros
Corpora, pignoribus parceret illa meis?
Hanc tamen, ô demens, Colchisque [b] ablate venenis,
Diceris Hypsipyles præposuisse toro.
Turpiter illa [c] virum cognovit adultera virgo :
Me tibi, teque mihi [d] tæda pudica dedit.
Prodidit [e] illa patrem : rapui [f] de cæde Thoanta.
[g] Deseruit Colchos ; me mea Lemnos habet.
Quid refert, scelerata piam si vincit, & ipso
[h] Crimine dotata est, emeruitque virum?
Lemniadum facinus culpo, [i] non miror, Iason.
[k] Quælibet iratis ipse dat arma dolor.
Dic age, si ventis (ut [l] oportuit) actus iniquis
Intrâsses portus, tuque [m] comesque, meos ;

INTERPRETATIO.

Quos ferè tradìdi portandos legatos pro matre : sed crudelis noverca impedivit inceptum iter. Reformidavi Medeam; plùs est Medea quam noverca. Manus Medeæ aptæ sunt ad omnem nequitiam. Quæ potuit disseminare per campos membra lacerata fratris ; illa ignosceret meis liberis? Tamen, ô insane, & incantate venenis Colchicis, diceris prætulisse hanc lecto Hypsipyles. Illa juvenis adultera cognovit fœdè meum *maritum: fax casta dedit me tibi, & te mihi. Illa prodidit patrem : ego subtraxi Thoanta neci, Illa reliquit Colchos: Lemnos mea tenet me. Quid interest, si scelesta superat piam, & dotem habet crimen ipsum, & eo sibi consiliavit maritum? Damno flagitium Lemniadum puellarum, non miror, Jason. Dolor ipse ingerit quælibet arma infensis. Dic, quæso, si pulsus ventis adversis (ut decuit) tu & comes introisses meos portus ;*

NOTÆ

x *Pro matre*] Id est, *Ut te mihi conciliarent.*

y *Noverca*] *Medea*, scilicet.

z *Plùs est*] Id est, *Major est adhuc in Medeâ sævitia, quàm in novercâ.* Gall. *Qui dit Medée, dit bien plus que marâtre.* Ang. *Medea is a much worse name than mother-in-law.*

a *Spargere*] Fabula est, Medeam, ut insequentem patrem moraretur, cùm Jasonis fugam comitata esset, Absyrti, fratris sui, membra dilacerâsse, iisque viam stravisse.

b *Ablate*] Jasonem imbuit per veneficia mente alienatum à Medeâ fuisse.

c *Virum*] *Te*, scilicet, *qui meus es.*

d *Tæda pudica*] *Legitimum conjugium ;* ad cujus celebrationem tædas adhibitas fuisse suprà vidimus. Metonym. est.

e *Illa*] *Medea*, cujus ope vellus aureum à Jasone sublatum.

f *De cæde*] Sola enim ex omnibus Lemniadibus patrem suum servavit, cùm aliæ viros omnes trucidâsseat.

g *Deseruit*] *Ut impudicæ solent.*

h *Crimine dotata*] Medeam Jason abduxit, quòd sui causâ patrem prodidisset. Quàm lepidè verò & appositè istud arguit Hypsipyle?

i *Non miror*] Quòd viros suos Lemniades interfecerint, ea equidem dicit non approbare ; veruntamen in eo nihil esse, quòd dolore contemptus uxori facilè non suggerat.

k *Quælibet*] Clarissimus Heinsius malebat *quamlibet :* sed non ita videtur ad scopum spectare.

l *Oportuit*] *Dignus fuisti, cui istud evenirèt.*

m *Comesque*] *Medea*, quam præ dolore & irâ non nominat.

Obviaque

Obviaque exîssem, fœtu comitata gemello :
([n] Hiscere nempe tibi terra roganda fuit.)
Quo vultu natos, quo me, scelerate, videres ?
Perfidiæ pretio quâ nece dignus eras ?
Ipse quidem per me tutus sospesque fuisses :
Non quia tu dignus, sed quia mitis ego.
[o] Pellicis ipsa meos implèssem sanguine vultus,
[p] Quosque veneficiis [q] abstulit illa suis.
Medeæ [r] Medea forem. Quòd [s] si quid ab alto
Justus adest votis, Jupiter, ipse meis ;
Quod gemit Hypsipyle, lecti quoque [t] subnuba nostri
Mœreat, & leges [u] sanciat ipsa suas.
Utque ego destituor conjux materque duorum ;
[x] A totidem natis orba sit, atque viro.
Nec malè parta diu teneat ; pejùsque relinquat.
Exulet ; & toto quærat in orbe fugam.
Quàm fratri germana fuit, miseroque parenti
Filia ; tam natis, tam sit acerba [y] viro.

INTERPRETATIO.

& processissem obviàm cum duobus liberis : (scilicet tibi opus fuisset precari terram, ut hiaret ;) Quo ore potuisses intueri filios, quo me, scelerate ? Quâ morte dignus eras pro mercede perfidiæ tuæ ? Tu equidem fuisses tutus & incolumis per me, non quia tu es dignus, sed quia ego sum lenis. Ego cooperuissem meos oculos sanguine pellicis, & tuos quos illa abripuit veneficiis suis. Essem Medea Medeæ. Quòd si Jupiter ipse adest æquus aliquâ parte ex cælo meis precibus ; pellex mei lesti fleat, quod Hypsipyle queritur, & ipsa firmet leges suas. Et quemadmodum ego uxor, & mater duorum relinquor, illa *sit privata totidem liberis, atque marito. Nec diu possideat, quæ malè acquisivit, & graviori modo deserat. Exul vivat, & quærat fugam in toto mundo. Quàm sæva fuit soror fratri, & filia sæva misero patri, tam sit sæva liberis, tam sit sæva marito.*

NOTÆ.

n *Hiscere*] Id est, *Tanti sceleris pudore usque adeò suffusus fuisses & perturbatus, ut terræ hiatu absorptum quam in meum conspectum datum te præoptâsses.*

o *Pellicis*] *Medeæ.*

p *Quosque*] *Jasonis.*

q *Abstulit*] *A me avertit.*

r *Medea*] Id est, *Sævissima.*

s *Si quid*] Alii *si quis.* Optimè verò & venustè *si quid* plurimi; quod reposuit Heinsius : qui idem verè eleganter redundare *si quid* asserit. Ita & Virgilius,

—— *Si quid pietas antiqua labores*
Respicit humanos.

t *Subnuba*] *Medea concubina.* Alii habent *Succuba :* quàm vocem vix Latinam dicit Heinsius.

u *Sanciat*] *Firmet, & ratas efficiat.* Id est, *Cùm ipsa sibi licitum credideret uxor de conjugali toro deturbare, & eâ de re quasi legem exemplo in me edito posuerit, opto ut etiam damno suo legem istam sanciat.*

x *A totidem*] Voto suo non excidit Hypsipyle. Jason enim, cùm Creüsam Creontis Corinthiorum regis filiam uxorem duceret, Medeam exposuit; quæ duos, quos ex Jasone habuerat, filios crudeliter macta vit. Nota vero phrasim, *orbum esse à re aliquâ.* Ita & Cicero dixit in Oratione pro Flacco, *Orbus ab optimatibus concio.*

y *Viro*] Cùm Creüsâ conflagrâsse Jasonem incendio, quod Medea in Creontis regiâ excitavit, scribit Hygínus. Quamquam alii aliter.

Cùm

Cùm mare, cùm terras [z] consumpserit; [a] aëra tentet.
Erret inops, exspes cæde cruenta suâ.
Hæc ego conjugio fraudata [b] Thoantias oro.
Vivite [c] devoto nuptaque virque toro.

INTERPRETATIO.

Cùm peragraverit mare & terras, experiatur aëra. Vagetur egena, sine spe, sanguinolenta suâ nece. Ego Thoantis filia expulsa conjugio hæc imprecor. Vivite vir & uxor lecto diris damnato.

NOTÆ.

z *Consumpserit*] *Frustràque in iis asylum quæsierit.* Corintho verò Medea pulsa est, postquam Jasoni Creüsa nupsisset: deinde etiam Athenis ab Ægeo, cui nupserat, repudiata.

a *Aëra*] Quomodo draconibus vecta Corintho, Athenisque aufugerit Medea, passim reperies. Illudque sæpius auctor noster memorat.

b *Thoantias*] *Hypsipyle Thoantis filia.*

c *Devoto*] *Execrationibus & infelicitatibus per meas imprecationes referto.*

EPISTOLA VII.

ARGUMENTUM.

Trojâ à Græcis eversâ, Æneas, Anchisæ & Veneris filius, postquam incendio penates eripuisset, vigìnti navibus mare ingreditur. Tempestate autem jactatus, diuque circum multa littora errans, in Libyam est delatus, ubi tunc Dido, ut fingit Virgilius, Beli filia, & Sichæi, Herculis sacerdotis, uxor, Tyro profecta, fratris Pygmalionis sævitiam & avaritiam fugiens, novam urbem, Carthaginem, moliebatur, à quâ Æneas unà cum sociis liberaliter susceptus, amatus, in ejusdem sese interiorem consuetudinem demisit. Cùm autem Mercurii monitu, in Italiam, fatis sibi promissam, navigare paratet, Dido (ut quæ cùm maximè amans & ardens omnia momenta expenderet) animum ejus præsentiens, à navigandi proposito eum revocare studet: quo non impetrato, ut saltem differat præceps iter, orat. Multis autem frustrà admotis precibus, tandem moritura ad eum scribit, ut mortis causam præbuisse intelligat.

DIDO ÆNEÆ.

[a] SIC, ubi [b] fata vocant, udis abjectus in herbis,
Ad [c] vada [d] Mæandri [e] concinit albus olor.

INTERPRETATIO.

Sic candidus cygnus jacens super herbâ canet ad vada Mæandri, cùm mors vocat.

NOTÆ.

a *Sic concinit*] *Uti* ego *nunc cano*, supple: quod de industriâ à poëtâ non expressum, majoris affectûs declarandi causâ. Cæterùm in quibusdam codicibus, hujus epistolæ initium faciunt versus duo sequentes:

Accipe, Dardanide, morituræ carmen Elissæ.
Quæ legis, à nobis ultima verba legis.

At illi, tametsi non ita malè cohærent, meritò tamen, cùm in optimis præsertim editionibus non appareant, tanquam adulterini rejecti sunt. Epistola verò ferè tota est ex Virgilio desumpta.

b *Fata vocant*] Id est *cum mors instat.* Inde tracta phrasis, quòd nihil sine fatorum ordine fiat.

c *Vada*] Vadum locus est aquosus, per quem tamen pedibus licet vadere. Sumitur etiam pro aquis simpliciter.

d *Mæandri*] Mæander, seu, ut alii scribunt, Mæandrus, fluvius est minoris Asiæ, in Ægeum mare influens, adeò sinuosus, ut sæpe videatur reverti.

e *Concinit*]. Morti vicinum cygnum cantare voluerunt fabularum artifices poëtæ.

Nec

Nec, quia te nostrâ sperem prece posse moveri,
Alloquor: adverso [f] vovimus [g] ista Deo.
Sed [h] merita & [i] famam, corpusque, [k] animumque pudicum
Cùm malè perdiderim: perdere verba leve est.
[l] Certus es ire tamen, miseramque relinquere Dido:
Atque iidem venti vela [m] fidemque ferent.
Certus es, Ænea, cum fœdere [n] solvere naves:
Quæque ubi sint nescis, Itala regna sequi.
Nec [o] nova Carthago, nec te crescentia tangunt
Mœnia; nec sceptro tradita [p] summa tuo.
[q] Facta fugis; [r] facienda petis. Quærenda per orbem
Altera, quæsita est [s] altera terra tibi.
Ut terram invenias, quis eam tibi tradet habendam?
[t] Quis sua non notis arva tenenda dabit?
[u] Alter habendus amor tibi restat, & altera Dido:
Quamque [x] iterum [y] fallas, altera danda fides.

INTERPRETATIO.

Neque compello te, quòd credam te *posse flecti precatione nostrâ: optavimus ista Deo averso. Sed cùm malè profuderim beneficia & famam, & corpus, & animum castum, parum est profundere verba. Decrevisti tamen abire & deserere infelicem Didonem: atque iidem venti rapient vela & fidem* tuam. *Decrevisti, Ænea, solvere naves cum pacto: & regna Itala petere, quæ ignoras ubi sint. Nec nova Carthago, nec muri surgentes te movent; nec summa rerum concessa tuo sceptro. Fugis quæ facta sunt, sequeris quæ facienda sunt. Altera tellus investiganda est tibi per orbem, altera est inventa. Quanquam solum reperias, quisnam id tibi præbebit possidendum? Quis dubit agros suos possidendos* hominibus *incognitis? Superest tibi alter amor habendus, & altera Dido. Et fides altera danda, quam frangas denuo.*

NOTÆ.

f *Vovimus*] Alii codices habent *movimus*: quod quidem cur improbaverit Heinsius non video (*movere* enim sæpe pro suscipere ponitur) nisi quia jam eâ voce, versu proximè precedenti, usus est poëta. *Vovimus* verò ex hâc Basileensis codicis stripturâ *vois* effecit Heinsius.

g *Ista*] *Ut te in mei amore retinerem.*

h *Merita*] Æneam hospitio perbenignè acceperat, &c.

i *Famam*] Quia ante visum Æneam castissima habebatur.

k *Corpusque*] Ab Æneâ violatum.

l *Certus ire*] *Certus eundi*, Virgil. Æn. 4. Cæterùm hæc omnia cum aliquâ admiratione proferenda sunt.

m *Fidemque ferent*] Id est, *Perfidus eris.* Proverbialis locutio, nostris etiam familiaris, dum nullius momenti rem aliquam exagitant. Dicunt enim. Gall. *Autant en emporte le vent.* Ang. *It is no more to be depended on than the wind;* & similia.

n *Solvere*] Iterum in diversâ vocum significatione ludit poëta. *Solvere fœdus*, est, *fœdus frangere. Solvere naves*, est, *eas ex portu deducere.* Id est, *Decrevisti simul & pariter matrimonium nostrum dissolvere, &, abeundi causâ naves portu solvere.*

o *Nova*] Quam tunc temporis Dido ædificabat.

p *Summa*] Id est, *Quicquid erat penes me divitiarum & potestatis.*

q *Facta*] *Carthaginem conditam.*

r *Facienda*] *Urbem, quam, fatis admonitus, in Italiâ conditurum se Æneas prædicabat.*

s *Altera*] *Hæc*, scilicet, *quam tibi dedi.*

t *Quis*] Quasi dicat, *nullus.*

u *Alter*] *Quem fortasse nunquam invenies.*

x *Iterum*] *Sicuti datam mihi fefellisti.*

y *Fallas*] *Fallere fidem*, pro *fidem violare*, etiam apud Ciceronem.

[z] Quando erit, ut condas instar Carthaginis urbem,
Et videas populos altus ab arce tuos?
Omnia ut eveniant, nec te tua vota [a] morentur;
Unde tibi, quæ te [b] sic amet, uxor erit?
Uror, ut inducto ceratæ sulfure [c] tædæ:
Ut [d] pia fumosis addita thura focis.
Æneas oculis semper vigilantis inhæret:
Æneam animo noxque diesque refert.
Ille quidem malè gratus, & ad mea munera [e] surdus;
Et quo, si non sim [f] stulta, carere velim;
Non tamen Æneam, quamvis malè cogitat, odi:
Sed queror infidum, questaque pejùs amo.
Parce, Venus, [g] nurui, durumque [h] amplectere fratrem,
[i] Frater Amor: castris [k] millitet ille tuis.
Aut ego [l] quæ cœpi (neque enim dedignor) amare,
[m] Materiam [n] curæ præbeat ille meæ.

INTERPRETATIO.

Quando eveniet, ut ædifices urbem instar Carthaginis; & sublimis prospicias populos tuos ab arce? Quantumvis omnia accidant, nec tua desideria te retardent; unde conjux tibi aderit, quæ te amet ut ego te amo? Ardeo, ut tædæ oblitæ sulphure; ut pia thura injecta altaribus fumosis. Semper Æneas observatur oculis mei experrectæ: nox & dies repræsentat Æneam animo meo. Ille quidem ingratus, & durus ad mea dona; & quo, si non sim insana, cupiam carere: non tamen odio habeo Æneam, quamvis malè animo sentit; sed querimoniam habeo de perfido, & postquam habui, magis amo. Venus, ignosce nurui, tuque, ô Amor frater, complectere crudelem fratrem: ille sequatur castra tua; aut ego sequar quæ cœpi amore (neque enim abnuo) ille det materiam amori meo.

NOTÆ.

z *Quando*] Quasi dicat, *nunquam*, aut *tardissimè*.

a *Morentur*] Id est, *Quanquam nulla sit mora, quin omnia quæ optaveris, eveniant.*

b *Sic*] *Ut ego te amo.*

c *Tædæ*] Tæda, arbor est resinosis, flammis luminibusque sacrorum grata, auctore Plinio.

d *Pia*] *Quibus erga Deos pietatem testamur.*

e *Surdus*] Quia illis neque movebatur, neque ab instituto itinere deterrebatur.

f *Stulta*] Stultus verò est, qui eo carere non vult, quem neque beneficiis, neque amore retinere potest.

g *Nurui*] Id est, *mihi*. Æneas matrem habet Venerem: adeòque Veneris nurus fuerit, quæ illum maritum vocitaverit.

h *Amplectere*] *Et ad mei amorem perduce.*

i *Frater*] Æneæ frater fuerat Amor, siquidem uterque Venere genitus.

k *Militet*] *Amet, & amet me.* Militia enim Amoris amor est.

l *Quæ*] *Quem*, ex melioribus codicibus correxerat Heinsius. *Quæ* verò, quod in aliis reperitur, reposui, quia clariorem sensum & meliorem efficit: nam & idem ille Heinsius hanc, ut videtur, sibi legem in correctionibus suis posuit.

m *Materiam*] *Nutrimentum & causam, amet.* Quàm acutè istud inflexerit, vide. Dicit Amori, se sponte ejus militiæ nomen dedisse, & ejus castra sequi: tantummodo ille materiâ vota sua non destituat. Quæ magis honesta esse potest oratio ad imperatorem? At Dido tamen quod maximè cupit, conficit; nam Amoris materia Æneæ amor est reciprocus.

n *Curæ*] *Amori.* Sic Virgil. de hâc ipsâ Didone loquens.

At regina gravi jam dudùm saucia curâ.

35 °Fallor;

[o] Fallor; & [p] ista mihi falsò jactatur imago.
Matris ab ingenio [q] dissidet ille suæ.
[r] Te lapis, & montes, innataque rupibus altis
[s] Robora, te sævæ progenuêre feræ:
Aut mare, quale vides agitari nunc quoque ventis:
[t] Quo tamen adversis fluctibus ire paras.
Quò [u] fugis? obstat [x] hyems: [y] hyemis mihi gratia prosit.
Aspice, ut [z] eversas concitet [a] Eurus aquas.
Quod tibi maluerim, sine me debere procellis.
[b] Justior est animo ventus & unda tuo.
Non ego sum tanti ([c] quamvis merearis, inique)
Ut pereas, dum me per freta longa fugis.
Exerces [d] pretiosa odia, & constantia magno;
Si, dum me careas, est tibi vile mori.
Jam venti ponent, [e] stratâque æqualiter undâ,
[f] Cæruleis [g] Triton per mare [h] curret equis.

INTERPRETATIO.

Decipior; & ista cogitatio ostentatur mihi falsò. Ille non vivit ex indole matris suæ. Saxum, & montes, & robora ingenita rupibus altis; feræ crudeles produxerunt te: Aut mare, quale cernis commoveri nunc quoque ventis; quo tamen ire cupis undis contrariis. Quò fugis? Tempestas impedit: tempestatis gratia mihi serviat. Vide ut Eurus eruat aquas concitas; fac ut debeam procellis, quod maluerim debere tibi. Ventus & fluctus est æquior tuo ingenio. Ego non sum tanti ut pereas (quamvis digna sis, injuste) dum fugis me per vasta maria. Odiis carissimis indulges et magno venientibus; si modo me careas, leve est tibi mori. Venti brevi quiescent, &, fluctibus æqualiter diffusis. Triton feretur per mare equis glaucis.

NOTÆ.

o *Fallor*] *Quæ Æneam in mei amorem perduci posse cogito.*

p *Ista*] *Quæ, dies, noctes, mentem obambulat; cùm Æneam facilem & amore victum, mihi fingo.*

q *Dissidet*] *Quia ille durus, Venus mollis,* &c.

r *Te*] Æneam tanquam præsentem alloquitur. Quod quidem convenientissimè fecit, quo tempore eum phantasiæ oberrantem induxit.

s *Robora*] Robur, arbor est glandifera, durissima.

t *Quò*] Alii habent *quâ*: quod Heinsio propter ejusdem *quò*, versu proximè sequenti, concursum placuit.

u *Fugis*] Invidiosè.

x *Hyems*] *Tempestas.* Ita & Horatius.

y *Hyemis gratia*] *Cujus vix ulla est.* Ovidium vide, ut ubique ingeniosus est.

z *Eversas*] Pro *evertat & concitet.*

a *Eurus*] Ventus ab ortu spirans procellosus & in Italiam ex Africâ navigaturis maximè contrarius.

b *Justior*] *Quia mihi bene merenti gratiam refert, cùm te apud me retinet, quàm tu, qui beneficium accepisti, non vis reddere.*

c *Quamvis merearis*] *Perire* scilicet. Sed multùm hîc variant codices. Quidam habent *quod non meditaris*, quod quidem non improbandum.

d *Pretiosa*] *Quandoquidem, ob ea, tu ipse in periculum venis.*

e *Stratâ*] Cùm nullis ventis agitatur aqua, inter ripas suas æquabilis continetur.

f *Cæruleis*] Propter aquæ præsertim, in quâ vivunt, colorem.

g *Triton*] Deus marinus, Neptuni filius, ejusdemque tubicen.

h *Curret*] Id est, *Placabitur æstus maris.* Lubentiùs enim, quiescente undâ, super aquas Dii maris exeunt.

Tu quoque cum ventis utinam mutabilis esses!
Et, nisi duritiâ robora vincis, eris.
Quid? si [l]nesciêris, insana quid æquora possint?
[k]Expertæ toties tam [l]malè credis aquæ?
Ut pelago [m]suadente etiam [n]retinacula solvas,
Multa tamen latus tristia pontus habet.
Nec [o]violâsse fidem tentantibus æquora prodest:
Perfidiæ pœnas exigit ille locus.
Præcipuè cùm læsus Amor: quia mater Amoris
Nuda [p]Cytheriacis edita fertur aquis.
Perdita ne [q]perdam timeo, noceamve nocenti;
Neu bibat æquoreas naufragus hostis aquas.
Vive, precor: sic te [r]meliùs, quàm funere, perdam:
Tu potiùs leti causa [s]ferare mei.
Finge, age, [t]te rapido (nullum sit in omine pondus)
Turbine deprêndi: quid tibi mentis erit?
Protinus occurrent falsæ perjuria linguæ,
Et [u]Phrygiâ Dido fraude [x]coacta mori.

INTERPRETATIO.

Utinam tu esses quoque mobilis cum ventis! Et eris, nisi durior es roboribus. Quid? si ignorasses, quid procellosa maria possent? Confidis mari, quod toties tam malè sensisti? Tametsi etium mari consulente moveas anchoram, tamen vastum mare habet multa luctuosa. Neque juvat eos, qui se mari committunt, læsisse fidem. Ille locus repetit pœnas perfidiæ: præsertim cùm Amor violatus; quia mater Amoris dicitur genita nuda aquis Cytheriacis. Ego, quæ occidi, metuo ne sim exitio, vel obsim nocenti: neve hostis naufragium passus sorbeat aquas marinas. Vive, quæso; libentiùs amittam te sic, quàm morte. Tu potiùs dicaris causa mortis meæ. Age, pone te corripi turbine furente (nulla sit vis in omine) quid erit tibi animi? Statim mentem subibunt perjuria perfidæ linguæ, et Elissa ad mortem impulsa fraude Trojanâ.

NOTÆ.

i *Nesciêris*] Sic habent nonnulli codices, referente Heinsio. Nec te movere debet ultima syllaba producta; nam plurima alia exempla idem Heinsius congerit, ubi itidem producitur.

k *Expertæ*] Passivè: nota.

l *Malè*] *Expertæ malè*; id est, *cum tuo periculo*: vel, *credis malè*.

m *Suadente*] *Tranquillo*, quod ad navigationem invitare videtur.

n *Retinacula solvas*] *Solvas anchoram, discedas.*

o *Violâsse*] Navigationem pergit dissuadere Dido.

p *Cytheriacis*] Cytheræ insula est in sinu Laconico quò cùm primùm nata esset, conchâ Venus devecta dicitur.

q *Perdam*] *Eum naufragio timeo perdere, quem sua voluntas perdidit, quique adeò me perdidit.*

r *Meliùs*] *Minori cum dolore.*

s *Ferare*] *Quàm ego tui* supple, *si me dum fugeres, perires.*

t *Rapido*] Quàm artificiosè quasi in periculo ipso conscientiam Æneæ solicitat!

u *Phrygiâ*] *Æneæ Phrygii: tui.*

x *Coacta*] Quæcumque de Didonis & Æneæ dicuntur amoribus, fabulam esse meram, à Virgilio artificiosè intextam, constat ex eo præsertim, quòd Carthago 132 annos tantùm ante Romam à Didone sit condita: Roma verò 432 post Trojæ excidium, quo excidii tempore Æneas vixit: ut sic 300 annos circiter Æneæ mumificè poëta condonaverit.

Con-

Conjugis ante oculos deceptæ stabit imago
Tristis, & effusis [y] sanguinolenta comis.
Quicquid [z] *id est, totum merui,* [a] *concedite,* [b] dicas:
Quæque cadent, [c] in te fulmina missa putes.
[d] Da breve sævitiæ spatium pelagique tuæque:
Grande moræ pretium tuta futura via est.
Nec mihi parcatur: puero parcatur Iülo.
[e] Te satis est titulum mortis habere meæ.
Quid puer [f] Ascanius, quid Dî [g] meruêre [h] Penates!
[i] Ignibus ereptos obruet unda Deos.
Sed neque fers tecum; nec, quæ mihi, perfide, jactas,
[k] Presserunt humeros sacra paterque tuos.
Omnia mentiris. Nec enim tua fallere lingua
Incipit à nobis; primaque plector ego.
Si [l] quæras, ubi sit formosi mater Iüli:
Occidit à duro sola relicta viro.

INTERPRETATIO.

Species uxoris delusæ stabit ante oculos mœsta, & sanguine respersa, capillis sparsis. Quicquid id est, omne merui, *dices,* discedite: *& credes fulmina quæ cadent esse intorta in te. Concede breve tempus furori maris et tuæ sævitiæ. Via tuta futura est magna merces cunctationis. Nec mihi ignoscatur; ignoscatur puero Iülo. Satis est te dici causam mortis meæ. Quid puer Ascanius, quid Dii Penates meruerunt? Aqua opprimet Deos subtractos ignibus. Sed neque* Deos *tecum portas; neque, perfide, pater & sacra, quæ mihi prædicas, tetigerunt humeros tuos. Profers omnia falsa, neque verò lingua tua me primam decipit, neque ego prima crucior. Si quis petat, ubi sit mater pulchri Iüli: periit deserta sola à crudeli marito.*

NOTÆ.

y *Sanguinolenta*] *Quæ tui causâ sibi violentas manus injecerit.*

z *Id*] *Quod patieris mali. Quantacunque fuerint mala, quæ patiêris.*

a *Concedite*] Conscientiæ stimulis & periculi magnitudine conturbatum, Ænean fingit Dido sui sanguinolentam imaginem spectraque alloqui, et à se depellere.

b *Dicas*] Plurimi codices habent *dices*: quod quidem non improbaverim, quanquam illud alterum requirere versum sequentem Heinsius crediderit.

c *In te*] Ita verò noxios solet timida conscientia agitare: hinc Juvenalis.

Hi sunt qui trepidant, & ad omnia fulgura pallent,
Cùm tonat, exanimes primò quoque murmure cœli;
Non quasi fortuitu nec ventorum rabie, sed
Iratus cadat in terras, & vindicet ignis.

d *Da breve*] Id est, *Discessum tuum differ.*

e *Te satis*] Id est, *Satis est quòd meæ mortis auctorem te facias; nec ei filium tuum debes objicere, &c.*

f *Ascanius*] Æneæ filius, qui et Iülus dictus est.

g *Meruêre*] *Quamobrem eos tempestati objicias.*

h *Penates*] Quos dicitur Æneas Trojâ in Italiam portâsse.

i *Ignibus*] *Trojæ deflagrantis.*

k *Presserunt*] Pius ideò à Virgilio Æneas cognominatur, quòd patrem & Deos Penates flammes eripuerit, & humeris bajulaverit. Quomodo eum pictores etiam ex Virgilio celebraverunt.

l *Quæras*] *Aliquis quærat.* Ænean dicit Creüsam uxorem, Priami filiam, matrem Ascanii, antè reliquisse, & decepisse. Quæ quidem est quorundam sententia. Imò ab ipso interfectam nonnulli tradunt.

85 [m] Hæc

[m] Hæc mihi narraras: [n] at me movêre mœrentem.
[o] Inde minor culpâ pœna futura meâ est.
[p] Nec mihi mens dubia est, quin te tua numina damnent.
Per mare, per terras [q] septima [r] jactat [s] hyems.
Fluctibus ejectum tutâ [t] statione recepi,
Vixque bene audito nomine, regna dedi.
His tamen officiis utinam contenta fuissem;
Et mihi concubitûs fama [u] sepulta foret!
Illa dies [x] nocuit, quâ nos declive sub antrum
[y] Cæruleus subitis compulit imber aquis.

INTERPRETATIO.

Hæc mihi retuleras; sed tetigerunt me flentem. Inde pœna tua *futura est levior culpâ meâ. Nec dubito quin tui Dii te exagitent. Septima tempestas jactat* illum *per mare, per terras. Recepi tuto portu* illum *expulsum undis; & regna tradidi, vix bene cognito* ejus *nomine. Utinam tamen satis mihi fuisset his beneficiis; & nulla esset mihi fama concubitûs! Illa dies me perdidit, quâ imber cæruleus detrusit nos sub speluncam curvam, repentinis aquis.*

NOTÆ.

m *Hæc*] *Quomodo Creüsam amisisses.* Istud verò 2. Æneïdos, sub finem, Didoni Æneas narrat.

n *At me movêre*] Alii *novêre:* unde sensum extorquere conatus est Hubertinus. Sed frustrà, meo quidem judicio. Quid verò dicam, vix reperio: nisi fortè hæc fuerit mens Didonis, & ita Æneam alloqui voluerat: *Narraveras mihi equidem, quomodo Creüsam uxorem tuam reliquisses, unde perfidum tuum ingenium cognoscere debuissem, teque adeo longè à me propellere: at secùs evenit, nam, cùm in animo meo id unum insedisset, quâ ratione tibi possem prodesse & placere, etiam me movit, & ad misericordiam perduxit ille, ut referebas, tuus & uxoris casus.* Si quis accersitam explicationem credat, pergratum fecerit meliorem proponere. Cæterum, sine manuscriptorum fide, nisi summâ cautione, nolim quicquam mutare.

o *Inde*] Hanc lectionem retinuerunt septem libri, auctore Heinsio; quam quidem arripui, eo præsertim inductus, quòd alii *unde;* alii *atque*, eodem prope sensu habeant. Heinsius vulgatam *illa* non mutavit; testatur *ipse* in uno codice legi; neque aliud nisi quod aliquid latere dicit. Hunc verò locum sit expono; *Inde*, id est, *ex eo quod vices tuas dolui, te deinde hospitio & lecto meo recepi, oratione tuâ decepta, ex eo, inquam, culpa mea evenit, ut minorem perfidiæ pœnam lueris.*

p *Nec mihi*] Confirmatio est, seu ejus, quod dixit, ulterior declaratio, Æneam perfidiæ erga uxorem pœnam luere.

q *Septima*] Cum Virgilio facit. Dionysius verò, anno ab incensâ Trojâ altero; Æneam in Italiam venisse scribit.

r *Jactat*] Æneam scilicet. Hæ vero ellipticæ locutiones ferè cum indignatione, aut aliquo majore affectu, sunt conjunctæ.

s *Hyems*] Pro anno.

t *Statione*] Portu, scilicet, Carthaginiensi.

u *Sepulta*] *Nullus sciret.* De hâc vero famâ multa Virgil. Æneid. iv.

x *Nocuit*] Quia eo, Junonis, Venerisque artificio, subire speluncam Æneas & Dido, imbribus immissis, coacti, tum primùm concubuerunt, ut scribit Virgil. Æn. 4. Is, vero, quàm nunc exponimus vocem, sic reddit:

Ille dies primus leti, primusque malorum
Causa fuit.

y *Cæruleus*] Pro nigricante. Utroque epitheto promiscuè utitur Virgilius.

95 Audieram

Audieram [z] voces; Nymphas [a] ululâsse putavi.
[b] Eumenides fatis [c] signa dedêre meis.
Exige, læse pudor, pœnas, [d] violate Sichæo:
Ad quas (me miseram!) plena pudoris eo.
Est mihi marmoreâ sacratus in æde [e] Sichæus:
Appositæ frondes velleraque alba tegunt.
Hinc ego me sensi [f] noto quater ore citari:
[g] Ipse sono tenui dixit, [h] *Elissa, veni.*
[i] Nulla mora est; venio; venio tibi debita conjux:
Sed tamen [k] admissi [l] tarda pudore mei.
[m] Da veniam culpæ; decepit [n] idoneus auctor.
Invidiam noxæ detrahit ille meæ.
[o] Diva parens, seniorque [p] pater, pia sarcina nati,
Spem mihi mansuri ritè [q] dedêre viri.
Si fuit errandum, causas habet error honestas.
Adde [r] fidem; nullâ parte [s] pigendus erit.

INTERPRETATIO.

Exceperam sonos, credidi Nymphas clamâsse. Furiæ indicium fecerunt fatis meis. Pudor offense, violate Sichæo, repete pœnas, ad quos (me infelicem!) me dedo suffusa pudore. Est mihi Sichæus sacratus in templo marmoreo; rami admoti, & lana candida operiunt. Ego audivi me hinc vocari quater voce cognitâ, ipse Sichæus *dixit voce gracili,* Adesto, Elissa. *Non moror, adsum; eo uxor tibi debita; sed tamen lenta pudore criminis mei. Concede veniam delicto meo; dignus auctor me fraudavit. Ille minuit invidiam culpæ meæ. Mater Dea, & pater senior, pium onus filii, fecerunt mihi spem mariti firmi, ut par est. Si fuit peccandum, error præbet causas honestas. Adjice* illi *fidem, nullo modo erit pigendus.*

NOTÆ.

z *Voces*] Pluralem numerum ex vulgata editione reposui, quamvis singularem habere meliores codices Heinsius testetur. Ratio est, quòd sicut apud Virgilium, plures etiam hîc Nymphas Dido ipsa memorat.

a *Ululâsse*] Vox est mediæ significationis, quam, in bonam partem accipi, dubitare non sinit Lucanus, cùm dicit,

Lætis ululare triumphis.

b *Eumenides*] *Furiæ*, eo nomine per antiphrasin Græcè dictæ; id est *malevolæ.*

c *Signa*] Quæ ab illis non possunt esse nisi atra, & mortis præsagia.

d *Violate*] Quoniam Sichæi cineribus castitatem promiserat.

e *Sichæus*] Didonis maritus, Herculis Tyri sacerdos, quem Pygmalion, ob divitiarum famem, interfecit. Hic verò per Sichæum, ejus statua, quam summâ veneratione Dido colebat, intelligenda est.

f *Noto*] *Sichæi*, scilicet.

g *Ipse*] *Sichæus.*

h *Elissa*] Nomen fuit alterum Didûs. Eo verò illam convenientissimè Sichæus appellat, siquidem, ea *Dido*, seu virago linguâ Punicâ, per gloriosam mortem dicta tantum fuerit, quanquam aliter alii.

i *Nulla mora*] Sese dicit mori paratam esse, ut sit cum Sichæo.

k *Admissi*] *Impudicitiæ criminis.*

l *Tarda*] Tardè dicit se venire, quandoquidem non id antè violatam pudicitiam præstiterit.

m *Da veniam*] Sichæum alloquitur.

n *Idoneus*] *Cuique nullus non confidendum esse dixisset.*

o *Diva*] Ea obiter enumerat, quæ facti sui invidiam possint minuere. Primò quidem Æneæ matrem, Venerem scilicet, divam esse.

p *Pater*] *Anchises*, scilicet, quem humeris suis gestâsse pius ille Æneas prædicabat. Unde eum probum esse Dido conjiciebat.

q *Dedêre*] Non hoc dicit Dido, ut se omnino expurget; sed tantùm, ut minorem culpam fuisse ostendat.

r *Fidem*] *Quam mihi dederat Æneas.*

s *Pigendus*] Æneas, an error? Posteriùs malim.

[t] Durat

[t] Durat in extremum, vitæque novissima nostræ
Prosequitur fati, qui fuit antè, [u] tenor.
[x] Occidit [y] internas conjux mactatus ad aras:
Et sceleris tanti præmia [z] frater habet.
Exul [a] agor; cineresque viri patriamque relinquo;
Et feror in duras, [b] hoste sequente, vias.
Applicor ignotis: fratrique elapsa fretroque,
Quod tibi donavi, perfide, littus emo.
Urbem constitui; latéque patientia fixi
Mœnia, finitimis [c] invidiosa locis.
Bella [d] tument: bellis peregrina & fœmina tentor:
Vixque rudes portas urbis & arma paro.
Mille procis placui: qui me [e] coïêre, querentes,
[f] Nescio quem thalamis præposuisse suis.
Quid dubitas [g] vinctam [h] Gætulo tradere Iarbæ?
Præbuerim sceleri brachia nostra tuo.
Est etiam frater: cujus manus impia possit
Respergi nostro, sparsa cruore viri.
Pone Deos, et quæ tangendo sacra profanas:
Non bene cœlestes impia dextra colit.

INTERPRETATIO.

Fati ratio, quæ fuit antea, manet usque ad finem, & comitatur extrema vitæ nostræ. Maritus meus *mortem obiit, jugulatus ad secreta altaria; & frater meus habet mercedem tanti facinoris. Pellor profuga, & desero cineres mariti* mei, *& patriam. Et premo vias asperas hoste insequente. Appello ad* littora *ignota, & elapsa fratri & mari comparo littus, quod tibi dedi, perfide. Posui urbem, & statui muros latè patentes, invidiosos vicinis locis. Bella parantur, ego fœmina & extranea impetor bellis: vixque pono crassas valvas urbis, & arma expedio. Grata fui mille procis, qui contra me conjuraverunt, querentes me anteposuisse nescio quem suis connubiis. Quid vereris* me *dedere ligatam Iarbæ Gætulo? Commodaverim lacertos nostros flagitio tuo. Habeo etiam fratrem, cujus manos scelesta tincta sanguine mariti* mei, *possit tingi nostro. Omitte Deos, & sacra quæ polluis tangendo; manus impia malè colit Deos.*

NOTÆ.

t *Durat*] Dicit Dido, infelicitates suas ab initio vitæ usque ad finem durare.

u *Tenor*] Gall. *Le même train.* Angl. *The same course*

x *Occidit*] Incipit enumerare infortunia sua.

y *Internas*] Plerique habent *in terras.* Alii *ad terras*, &c. Coram Diis Penatibus interfectus est.

z *Frater*] *Pygmalion*, qui Sichæi avunculi divitiis inhians, eum mactare non dubitavit.

a *Agor*] Fugam verò suasit Sichæi imago, quæ Didoni noctu apparuit, totumque Pygmalionis facinus enarravit.

b *Hoste sequente*] *Fratre*, scilicet. Durissimum autem fugere, nec locum certum ad receptum cognoscere, hostem insequentem eumque fratrem habere.

c *Invidiosa*] *Quæ suâ magnitudine finitimis invidiam moverunt.*

d *Tument*] Ab Iarbâ Gætulo rege, ob spretum conjugium, Didoni bellum intentatum.

e *Coïêre*] Id est, *Adversus me conjuraverunt.*

f *Nescio quem*] Invidiosè.

g *Vinctam*] Acris est exprobratio, quasi Æneæ causâ periculis objectam, non tantùm ipse non eripiat, sed magis in eâ ingratus & infidus possit injicere.

h *Gætulo*] Gætulia regio est in mediâ propè Africâ.

Si

Si tu cultor eras elapsis igne futurus,
[i] Pœnitet elapsos ignibus esse Deos.
Forsitan & gravidam Dido, scelerate, relinquas;
[k] Parsque tui lateat corpore clausa meo.
[l] Accedet fatis matris [m] miserabilis infans;
Et nondum nato funeris auctor eris.
Cumque parente suâ frater morietur Iüli,
[n] Pœnaque connexos auferet una duos.
[o] Sed jubet ire [p] Deus. [q] Vellem vetuisset adire;
[r] Punica nec [s] Teucris pressa fuisset humus.
Hoc duce ([t] nempe Deo) ventis [u] agitaris iniquis,
Et teris in rapido tempora longa freto.
[x] Pergama vix [y] tanto tibi erant repetenda labore,
Hectore si vivo quanta fuêre forent.
Non patrium [z] Simoënta petis; sed [a] Tybridis undas.
Nempe, ut pervenias quò cupis, hospes eris.
Utque latet, vitatque tuas abstrusa carinas,
[b] Vix tibi continget terra petita seni.

INTERPRETATIO.

Si tu eras futurus cultor Diis igne ereptis, pœnitet eos esse ereptos ignibus. Fortè & deseras Didonem prægnantem, sceleste; & pars tui celetur comprehensa corpore meo. Infans miserandus addetur fatis matris, & causa eris mortis nondum nato. Et frater Ascanii morietur cum suâ matre, & unus dolor tollet duos conjunctos. At Deus te jubet proficisci. Vellem prohibuisset te contenire, nec terra Punica fuisset calcata à Trojanis. Hoc duce (nempe Deo) ageris ventis adversis, & perdis multa tempora in mari procelloso. Vix Troja erat tibi denuo videnda tanto labore, quanquam esset tanta, quanta fuit Hectore superstite. Non is ad patrium Simoënta, sed ad aquas Tybridis. Scilicet, quamvis applices quo aptas, advena eris. Et ut latet terra quæsita, & abscondita fugit tuas naves, vix tibi seni eveniet.

NOTÆ.

i *Pœnitet*] Quia mallent esse combusti quàm talem habere cultorem.

k *Parsque*] Sic vocat puerulum, aut fœtum in utero latentem.

l *Accedet fatis*] *Cùm illâ miser erit.*

m *Miserabilis*] Non ille est quem vocamus, Gall. *Miserable*, sed *digne de compassion.* Angl. *One that deserveth compassion.*

n *Pœna*] *Mors.*

o *Sed jubet*] Objectio est, quam posset facere Æneas. Ironicé verò à Didone proponitur.

p *Deus*] *Apollo*, cujus jussu petebat Italiam Æneas, vel *Jupiter*, aut nuncius *Mercurius.*

q *Vellem vetuisset*] Quasi dicat. *Quandoquidem tam religiosè Deorum mandata perficis, utinam adire tu vetuissent.* Continuatio est ironiæ.

r *Punica*] *Carthaginiensis*; a Pœnis seu Phœnicibus, qui illùc cum Didone migraverunt, ita dicta.

s *Teucris*] *Trojanis*, à Teucro rege sic nominatis.

t *Nempe Deo*] Ironiam absolvit.

u *Agitaris*] Quod Didoni ineptum videtur.

x *Pergama*] Ita appellatæ Trojanæ arces: quanquam per illas Troja ipsa sæpissimè intelligitur.

y *Tanto*] *Quanto condendam urbem petis.*

z *Simöenta*] Simois Trojæ rivulus. Difficultates Æneæ ingerit Dido.

a *Tybridis*] Tybris fluvius est, qui agrum Romanum Romamque alluit.

b *Vix tibi*] *Vix senex in Italiam pervenies.*

Hos

Hos potiùs populos in dotem, [c] ambage remissâ
Accipe; & advectas [d] Pygmalionis opes.
Ilion in [e] Tyriam transfer [f] feliciùs urbem,
Inque loco regis sceptra sacrata tene.
Si tibi mens avida est belli, si quærit Iulus
Unde suo partus Marte triumphus eat;
Quem superet, ne quid desit, præbebimus hostem;
Hic pacis leges, hic locus arma capit.
Tu modò, per matrem [g] fraternaque tela sagittas,
Perque fugæ comites [h] Dardana sacra Deos;
([i] Sic superent quoscunque tuâ de gente reportas,
[k] Mars ferus & damni [l] sit modus ille tui.
Ascaniusque suos feliciter impleat annos,
Et senis Anchisæ [m] molliter ossa cubent)
Parce precor domui, quæ se tibi tradit habendam.
Quod crimen dicis, præter amâsse, meum?
Non ego sum [n] Phthias, magnisque oriunda [o] Mycenis:
Nec [p] steterunt in te virque paterque meus.

INTERPRETATIO.

Sume potiùs hos populos meos in dotem, dilatione sublatâ, & ditias Pygmalionis Transporta feliciùs Trojam in urbem Tyriam: & tracta tanquam res sceptra sacra. Si animus est tibi belli cupidus; si Ascanius quærit, unde triumphus ducatur acquisitus virtute suâ; ne quid absit, dabimus hostem, quem vincat. Hic locus convenit pacis legibus, convenit armis. Tu tactâ, precor per matrem, & sagittas, quæ tela sunt fratris Cupidinis, & per sacra Trojana, per Deos comites fugæ; (sic vivant omnes quoscunque refers de tuâ gente, et illud bellum sit finis tui detrimenti, & Ascanius feliciter suos annos exigat: & ossa senis Anchisæ suaviter quiescant) parce domui, quæ dedit se tibi possidendam. Quod crimen dicis esse meum, præter amâsse? Ego non sum Phthias, & orta magnis Mycenis: nec maritus & pater meus adversùs te bella moverunt.

NOTÆ.

c *Ambage*] *Quiescendo ab omnibus maris erroribus, laboribus, &c.*

d *Pygmalionis*] Non enim tantùm Sichæi thesauros, sed & Pygmalionis opes plurimas cum magnâ nobilitatis parte secum in Africam avexit Dido.

e *Tyriam*] *Carthaginem*, quam sic à conditoribus denominat.

f *Feliciùs*] *Quàm possis in Italiam transferre.*

g *Fraternaque tela*] *Cupidinis*, scilicet.

h *Dardana*] *Deos Penates. Dardana* verò dicuntur à Dardano Trojano rege.

i *Sic*] Adjurantis est, quomodo jam antea vidimus. Id est, *Sic vivant omnes, qui Trojæ incendio elapsi, tuam fortunam sequuntur, ut tu meæ domui peperceris.*

k *Mars ille*] *Illud bellum quod in Trojam exarsit.*

l *Sit modus*] *Post illud bellum, nullum ampliùs damnum patiaris.*

m *Molliter*] Sic Juvenalis.

Dii majorum umbris tenuem, & sine pondere terram.

n *Phthias*] *Ex Phthiâ, urbe Thessaliæ, Achillis hostis patriâ oriunda: adeòque nec Græca, nec inimica.*

o *Mycenis*] Mycenæ, urbs Peloponnesi, Agamemnonis & Menelaï patria.

p *Steterunt*] Alii habent *steterant*: sed illud maluit Heinsius, ex fide optimorum codicum: plurimaque exempla congerit, ubi pariter syllaba præteriti, plerumque longa, corripitur. Sic etiam Virgil dixit.

Obstupui, steteruntque comæ.

Nec steterunt; id est, *Non sum hostibus tuis genita, ut me fugias.*

Si

Si pudet uxoris ; non nupta, sed hospita dicar.
Dum tua sit Dido, quidlibet esse [q] feret.
[r] Nota mihi freta sunt Afrum frangentia littus :
Temporibus certis dantque negantque viam.
Cùm [s] dabit aura viam, præbebis carbasa ventis.
Nunc [t] levis ejectam [u] continet [x] alga ratem.
[y] Tempus ut observem, manda mihi : certiùs ibis :
Nec te, si cupies ipse, manere sinam.
Et socii requiem poscunt, laniataque classis
Postulat exiguas semirefecta moras.
Pro meritis & [z] siqua tibi debebimus ultro,
[a] Pro spe conjugii tempora parva peto.
Dum freta mitescunt, [b] & Amor : dum tempore & [c] usu
Fortiter edisco tristia posse pati.
Sin minùs ; est animus nobis effundere [d] vitam.
In me crudelis [e] non potes esse diu.

INTERPRETATIO.

Si pudet te *me habere uxorem, non vocabor conjux, sed hospita. Modò Dido sit tua, patietur esse quidlibet. Maria alluentia littus Afrum sunt mihi cognita. Dant & recusant iter certis temporibus. Cùm ventus concedet viam, committes vela ventis. Nunc inutilis alga habet navem expulsam* fluctibus. *Impera mihi, ut observem tempus, navigabis tutiùs ; nec ego concedam te cunctari, si optaveris. Et comites petunt quietem, & classis quassata semirefecta deposcit exiguas moras. Peto parvam moram pro spe connubii, ob beneficia* mea, *& si qua debebimus tibi ultrò. Dum maria sedantur, & Amor : dum perdisco morâ & usu posse ferre fortiter gravia. Sin minùs, decrevimus vitâ excedere. Non potes esse diu sævus in me.*

NOTÆ.

q *Feret*] Nunc quendam memini, qui in Nasonis versibus ordinem reprehendere satagerit, quasi non omnia suo loco dixisset. Mirum quòd, ut cœperat, ita non perrexerit. Hic verò reprehendendi amplam segetem habuisset. Quid enim ? postquam contumeliis & opprobriis Æneam Dido oneravit, ejusdem illam ad pedes supplicem inducit ! Ridiculum. Imò, nihil meliùs. Mulierclarum non potuit veriùs exprimere leve & mobile ingenium.

r *Nota*] Iterum Æneam à propositâ navigatione Dido studet revocare. Nota verò sunt quæ de Syrtibus & Afro littore à scriptoribus memorantur.

s *Dabit aura*] *Cùm per ventos propitios licebit.*

t *Levis*] *Nullius valoris.* Quanquam eâ nonnulli ad stercorandos agros utuntur : propter sal, scilicet.

u *Continet*] Id est, *Naves undiquaque ejactamentis maris obsessæ, quæ adversos ventos & concitatum pelagus indicant, eas portu continendas esse admonent, & ab itinere retrahunt.* Ut nihil necesse sit, hîc nescio quæ de algâ super undas sese efferente, & naves morante, fabulari.

x *Alga*] Herba est mari innascens.

y *Tempus*] *Quomodo se habeat, quando erit navigationi opportunum.*

z *Siqua tibi deb.*] Id est, *Si beneficium, quod à te peto tanti est, ut etiam merita mea omnia superet ; atque ego insuper, ut illud consequar, tibi multùm debere agnoscere teneor, eâ vero lege illud idem expeto.*

a *Pro spe conjugii*] *Ejus loco.*

b *Et Amor*] Salmasii hæc est emendatio. Vulgata lectio sic habet, *& amor dum temperat usum.*

c *Usu edisco*] *Consuesco.*

d *Vitam*] Cum sanguine.

e *Non potes*] Quia seipsam interficere animo insederat.

Adspicias utinam, quæ sit scribentis imago!
Scribimus, & gremio [f]Troïcus ensis adest:
Perque genas lacrymæ strictum labuntur in ensem;
Qui jam pro lacrymis sanguine tinctus erit.
[g]Quàm bene conveniunt fato tua munera nostro!
[h]Instruis impensâ nostra sepulchra brevi.
Nec mea nunc primo feriuntur pectora [i]telo:
[k]Ille locus sævi [l]vulnus amoris habet.
Anna soror, soror [m]Anna, meæ [n]malè conscia [o]culpæ,
Jam dabis in cineres ultima [p]dona meos.
[q]Nec, consumpta rogis, inscribar Elissa Sichæi;
Hoc tamen in tumuli marmore carmen erit:
Præbuit Æneas & causam mortis & ensem.
Ipsa suâ Dido [r]*concidit usa manu.*

INTERPRETATIO.

Utinam videas, quæ sit species mei *scribentis! Scribimus, & gladius Trojanus est in sinu: & lacrymæ defluunt per malas in gladium evaginatum, qui modò loco lacrymarum madidus erit sanguine. Quàm benè cohærent dona tua cum fatis nostris! Ornas sepulchra nostra modico sumptu. Nec pectus meum percutitur nunc primo telo. Ille locus retinet plagam crudelis Amoris. Anna soror, soror Anna, malè conscia mei criminis, jam mitte novissima munera in cineres meos. Nec absumpta ignibus, insculpar Elissa Sichæi, hoc tamen carmen erit in marmore sepulchri:* Æneas obtulit & causam necis & gladium: ipsa Dido occidit usa manu suâ.

NOTÆ.

f *Troïcus*] *Æneæ*, quem festinans omiserat.

g *Quàm benè*] Exprobratio est cum ironiâ. Hoc vult Dido; egregiè convenire, ut causam mortis qui præberet, idem ad eam instrumentum suppeditaret.

h *Instruis*] In rogum, aurum, vestes, arma, aliaque injici, sepulchra ornari, &c. moris fuisse, omnes nôrunt. Vult verò Dido eundem Æneæ gladium, & sibi viventi mortis esse instrumentum, & jacenti ornamentum. Quanquam istud totum cum amarâ exprobatione est conjunctum.

i *Telo*] Ambiguâ voce usus est poëta, ad amoris sagittas, & Æneæ gladium respiciens.

k *Ille locus*] *Pectus.*

l *Vulnus habet*] *Amat.* Ita & Virgilius, in hoc negotio, de ipsâ Didone loquens,

Vulnus alit venis.

m *Anna*] *Soror Elissæ.* Absentem verò alloquitur: namque eam, cùm sic manum inferre vellet, Dido dimisit, ut liquet ex Virgil, 4 Æneid.

n *Malè*] *Non sine exitio; cùm mihi prodesse nequiveris.*

o *Culpæ*] De amore, quo Sichæo datam fidem violaverat, loquitur.

p *Dona*] Lacrymas, si voles, intellige. Id est, *Ossa mea compones.* Hubertinus *exequias*; Antonius *urnam*, exponit. Quæ omnia eodem recidunt.

q *Nec inscribar*] Quia Sichæo fida non fuerat. Mos verò erat, in mulierum epitaphiis maritorum nomen inscribere.

r *Concidit*] Fabulam sequutus est Ovidius. At Trogus aliter. Dicit enim Didonem, cùm ab Iarbâ in matrimonium peteretur, atque ad id à civibus belli metu cogeretur, tempus ad mariti placandos Manes petiisse; quo exacto, in urbis eminentiore parte pyrâ instructâ, eodemque populo convocato, cùm ad virum ire se dixisset, in ignem se præcipitasse.

EPIS-

EPISTOLA VIII.

ARGUMENTUM.

Hermione, Menelaï & Helenæ filia, à Tyndaro avo materno, cui domûs suæ curam commendârat Menelaüs, dum ad Trojam iret, Oresti, Agamemnonis & Clytemnestræ filio, desponsata est; eandemque Menelaüs, inscius hujus rei, Pyrrho, Achillis filio, quoque promisit, qui ob excidio Trojæ tandem reversus Hermionen rapuit. Cùm autem Pyrrhi connubium adversùs animum suum servaret, Orestique amorem anteferret, per internuncium clam eum monet, facilè sese posse vinculis Pyrrhi exsolvi. Quod etiam consecuta est. Orestes enim, Ægisthi & matris peractâ cæde, furore liberatus & expiatus, Pyrrhum in Templo Apollinis interfecit, & Hermionen suam recepit.

HERMIONE ORESTÆ.

[a ALLOQUOR Hermione nuper fratremque virumque ;
Nunc b fratrem ; nomen conjugis c alter habet.]
Pyrrhus Achillides, animosus d imagine patris,
Inclusam e contra jusque piumque tenet.
Quod potui, renui : f ne non invita tenerer :
g Cætera fœmineæ non valuêre manus.
Quid facis, h *Æacide*? i *non sum sine* k *vindice,* dixi :
l *Hæc tibi sub* m *domino, Pyrrhe, puella suo est.*
Surdior n ille o freto clamantem p nomen Orestæ
Traxit q inornatis in sua tecta comis.

INTERPRETATIO.

Ego *Hermione compello patruelem & maritum nuper ; nunc patruelem, alius habet nomen mariti. Pyrrhus filius Achillis cordatus exemplo patris* sui *tenet* me *clausam contra jus & fas. Restiti quantùm licuit, ne tenerer contra voluntatem. Manus muliebres non potuerunt reliqua.* Quid agis, Æacide ? *dixi.* Non sum sine ultore ; Pyrrhe, hæc est tibi puella sub suo domino. *Ille surdior mare rapuit in suam domum me vociferantem nomen Orestæ, capillis scissis.*

NOTÆ.

a *Alloquor*] Cùm ab omnibus manuscriptis absit primum hoc distichon, meritò a quibusdam rejicitur. Nec ideo epistola ἀχίφαλος, ut Micyllus voluit, relinquetur.

b *Fratrem*] Patruelem, *Cousin.* Quomodo loqui amabant veteres.

c *Alter*] *Pyrrhus*, scilicet.

d *Imagine patris*] Id est, *Prout pater Achilles fuerat.* Unde Virgil.

Instat vi patriâ Pyrrhus.

e *Contra jusque*] Non enim uxores carcere sunt concludendæ.

f *Ne*] pro *ut*.

g *Cætera*] *Abire*, puta ; *manu libertatem vindicare*, &c.

h *Æacide*] Pyrrhus est, ab Æaco Jovis filio, proavo suo, ita dictus. Fuit enim Pyrrhus Achillis, Achilles Pelei, Peleus Æaci filius.

i *Non sum*] Id est, *Habeo qui me ex hâc servitute possit liberare, & injuriam ulcisci.*

k *Vindice*] Vindex est, qui aliquem ex servitute vindicat in libertatem.

l *Hæc tibi*] *Ego, quam injustè detines.*

m *Domino*] *Orestæ, cui desponsata fui.*

n *Ille*] *Pyrrhus.*

o *Freto*] Quod precibus nullis movetur.

p *Nomen Orestæ*] Multum est hoc artificium ad commovendum Orestem, quòd se eum quem Pyrrhus contempserit, in auxilium vocâsse Hermione profiteatur.

q *Inornatis*] Imò laceratis.

Quid

Quid gravius captâ [r] Lacedæmone serva tulissem,
Si raperet Graïas barbara turba [s] nurus?
Parciùs [t] Andromachen vexavit [u] Achaïa [x] victrix,
Cùm [y] Danaüs [z] Phrygias ureret ignis opes.
At tu, cura mei si te pia tangit, Oreste,
[a] Injice non timidas in [b] tua jura manus.
An, si quis rapiat stabulis armenta reclusis,
Arma feras? raptâ conjuge lentus eris?
Sit [c] socer [d] exemplo, nuptæ repetitor [e] ademptæ:
Cui pia [f] militiæ causa puella fuit.
Si socer ignavus viduâ stertisset in aulâ;
Nupta foret Paridi [g] mater, ut antè fuit.
[h] Nec tu mille rates sinuosaque vela parâris;
Nec [i] numeros Danaï militis: ipse veni.
[k] Sic quoque eram repetenda tamen: nec turpe marito,
Aspera pro caro bella tulisse toro.

INTERPRETATIO.

Quid durius passa essem serva, Lacedæmone subactâ, si turba barbara auferret puellas Græcas? Græcia victrix minùs afflixit Andromachen, cùm ignis Græcus adsumerat opes Trojanas. At tu, Oreste, si pium desiderium mei te movet, admove manus audaces in tua jura. An, si quis abducat armenta præsepibus clausis, arma sumes? uxore ablatâ segnis eris? Socer, repetitor uxoris sublatæ sit tibi exemplo; cui puella fuit causa pia belli. Si socer mansisset socors in aulâ derelictâ, mater mea esset nupta Paridi, ut antè fuit. Nec tu adornaveris mille naves, & vela concava, nec cohortes Græci militis: veni tu ipse. Tamen sic quoque eram repetenda: nec inhonestum est marito gessisse gravia bella pro dilecto lecto.

NOTÆ.

r *Lacedæmone*] *Patriâ meâ*

s *Nurus*] Pro quibuslibet puellis.

t *Andromachen*] Fuit Andromache Hectoris uxor; quam cùm Pyrrhus sorte accepisset, Heleno Priami filio cum regni parte in uxorem dedit. Verè itaque dixit Hermione *Parciùs*, &c.

u *Achaïa*] Pro Græcis. Per eam enim Peloponnesus quandoque, deinde ejus regiuncula, Græcia etiam intelligitur.

x *Victrix*] *Cui tamen belli jure multùm licuisset.*

y *Danaüs*] *A Danaïs, seu Græcis immissus.*

z *Phrygias*] *Trojanas:* sita enim fuit Troja in Phrygiâ minore.

a *Injice*] Verbum est juris: dicitur enim *manus injicere*, qui nullâ juris expectatâ auctoritate, quod suum est, vindicat.

b *Tua jura*] *Jura quæ habes in me uxorem tuam.*

c *Socer*] *Menelaüs, pater meus.*

d *Exemplo*] Qui Helenam uxorem suam manu à Paride recepit.

e *Ademptæ*] *A Paride raptæ.*

f *Militiæ*] Nemo nescit Menelaüm Græciam totam ad Helenam obtinendam armâsse.

g *Mater*] *Mea, Helena.*

h *Nec parâris*] Sicuti factum opportuit, cùm ad repetendam Helenam Græci ad Trojam navigaverunt.

i *Numeros*] *Cohortes; milites.* Gall. *Il n'est point necessaire de mettre des armées en campagne.* Angl. *It is not necessary to send armies into the field.*

k *Sic*] *Navibus & militibus; si ma aliter recipere non potuisses.*

Quid,

Quid, quòd avus nobis [l] idem [m] Pelopeïus Atreus?
Et si non esses vir mihi, [n] frater eras?
Vir, precor, uxori, frater succurre sorori:
Instant officio nomina bina tuo.
Me tibi [o] Tyndareus, vitâ [p] gravis auctor & annis,
Tradidit: [q] arbitrium neptis habebat avus.
At pater Æacidæ promiserat inscius [r] acti.
[s] Plùs quoque, qui prior est ordine, posset avus.
Cùm tibi nubebam, nulli mea [t] tæda nocebat:
Si jungar Pyrrho, [u] tu mihi læsus eris.
[x] Et pater ignoscet nostro Menelaüs amori.
[y] Succubuit telis [z] præpetis ipse [a] Dei.
Quem sibi permisit, [b] genero permittet amorem.
Proderit exemplo mater amata suo.
[c] Tu mihi, quod matri pater, es: quas egerat olim
[d] Dardanius partes advena, Pyrrhus agit.
Ille licet patriis sine fine superbiat actis;
Et tu quæ referas acta parentis habes.

INTERPRETATIO.

Quid, quod nobis est *idem avus Atreus filius Pelopis? Et si non esses mihi maritus, eras patruelis? Marite, opem fer quæso, conjugi; frater, sororem adjuva: duo nomina solicitant beneficium tuum. Tyndarus, auctor gravis moribus & senectute, dedit me tibi; avus habebat potestatem in neptim. Sed pater* meus *nescius facti pactus erat* me *Pyrrho: plùs etiam possit avus, qui potior est ordine. Cùm tibi nubebam, mea fax nulli oberat: si cum Pyrrho copuler, tu eris mihi offensus. Et pater* meus *Menelaus veniam dabit nostro amori. Ipse victus est sagittis Dei velocis. Ille permittet amorem genero, quem sibi permisit. Mater* mea *dilecta juvabit* nos *exemplo suo. Tu es mihi quod pater* meus *matri. Pyrrhus tuetur partes, quas peregrinus Trojanus sustinuerat olim. Quamvis ille sese efferat sine fine factis patriis, tu etiam habes facta patris, quæ possis prædicare.*

NOTÆ.

l *Idem*] Atreus enim pater fuit Agamemnonis, ex quo Agamemnone Orestes, & Menelaï, ex quo Hermione.

m *Pelopeïus*] *Pelopis filius.*

n *Frater eras*] *Qui adeò me liberare deberes;* vides verò quamobrem fratrem vocet *Orestem.*

o *Tyndareus*] Qui fuit pater Helenæ.

p *Gravis*] Eum laudat Hermione, ne fortè temerè fecisse videatur, cùm neptim in matrimonium collocavit.

p *Arbitrium*] *Quidvis de eâ poterat statuere.* Gall. *Il èn avoit la disposition.* Angl. *He had the disposal of her.*

r *Acti*] *Me* scil. *tibi desponsatam.*

s *Plùs quoque*] Heinsius reposuerat, *Plùs quo,* deinde *posset.* Potior verò visa est vulgata lectio: ut vox *quoque* addita sit post primam ab Hermione allatam rationem, *quòd, ab inscio patre Pyrrho promissa fuisset;* & istud, *quòd ab avo, ordine priori, collocata esset, altera sit ratio.* Quasi dicat, per modum objectionis, *Sed pater promiserat me Pyrrho.* Deinde respondet, *Verùm equidem promiserat me; at inscius acti promiserat: deinde ratio postulat, ut plùs possit avus qui prior est, cuique commissa à patre fueram.*

t *Tæda*] Pro matrimonio, ad quod adhibebantur.

u *Tu mihi*] Quia, scilicet, illi promissa fuerat: maximaque est injuria desponsatam uxorem alicui tollere.

x *Et pater*] Pergit in proferandis ad persuadendum rationibus.

y *Succubuit*] Amore Helenæ victus.

z *Præpetis*] *Velocis & ad volandum expediti, celerisque.*

a *Dei*] *Cupidinis.*

b *Genero*] *Tibi.*

c *Tu mihi*] *Maritus,* scilicet, *qui eadem matrimonii jura, ut ille, possis vindicare.*

d *Dardanius*] *Paris.* Id est, *Pyrrhus est adulter profligandus.*

* *Ille*] *Pyrrhus.*

45 * Tan-

[e]Tantalides omnes ipsumque [f]regebat Achillen :
[g]Hic pars militiæ ; [h]dux erat ille ducum.
Tu quoque habes proavum Pelopem Pelopisque parentem :
Si meliùs numeres, [i]à Jove quintus eris.
Nec virtute cares : [k]arma invidiosa tulisti.
Sed tu quid faceres ? [l]induit illa pater.
[m]Materiâ vellem fortis meliore fuisses :
[n]Non lecta est, operi sed [o]data [p]causa tuo.
Hanc tamen [q]implêsti ; juguloque Ægisthus aperto
Tecta cruentavit, quæ pater antè tuus.
Increpat Æacides, [r]laudemque in crimina vertit.
[s]Et tamen aspectus sustinet ille meos.
[t]Rumpor ; & ora mihi pariter cum mente [u]tumescunt.
Pectoraque inclusis [x]ignibus usta dolent.

INTERPRETATIO.

Ille imperabat omnibus filiis Tantali & ipsi Achilli. Hic erat pars militiæ ; ille, rex regum. Tu etiam habes proavum Pelopem, & patrem Pelopis : si bene numeres, eris quintus à Jove. Nec es expers virtutis : gestavisti arma invidiosa : sed quid tu ageres ? pater dedit illa. Optarem fuisses strenuus causa potiore : causa non lecta est, sed præscripta tuo labori. Hanc tamen exhausisti : & Ægisthus sanguine infecit domum jugulo perfosso, quam pater tuus antè cruentaverat. *Pyrrhus arguit, & detorquet laudem* tuam *in opprobria. Et tamen ille sustinet meos vultus. Crucior, & genæ turgescunt mihi pariter cum animo ; & cor incensum ignibus inclusis mœret.*

NOTÆ.

e *Tantalides*] *Agamemnon* ; ita dictus à Tantalo proavo : fuit enim ille Pelopis pater ; qui Pelops Atreum, Agamemnonis patrem, genuit.

f *Regebat*] In bello Trojano.

g *Hic*] *Achilles.*

h *Dux erat*] *Dux ducum, rex regum, rex maximus* vulgò Agamemnon dictus est.

i *A Jove*] Patet ex iis quæ modò annotavimus Jupiter enim pater fuit Tantali.

k *Arma invidiosa*] Quasi dicat, *Tametsi laudes tuæ non predicentur, non ideo tamen virtute cares : sed infeliciter arma tulisti invidiosa.* Hoc dicit propter matris cædem, quam, in patris, à Clytemnestrâ occisi, vindictam, Orestes peregit. Sed studio factum atrocissimum dissimulat Hermione ; & de solo Ægistho Clytemnestræ adultero loquitur.

l *Induit*] Id est, *Causam præbuit interfectus pater ut indueret.* Multa de eâ re Tragici.

m *Materiâ*] Id est, *Vellem ut in re aliâ fortitudinem tuam manifestâsses.*

n *Non lecta est*] Excusatio est ejus quod tacitè accusavit, cùm dixit *vellem*, &c. Quasi dicat, *Culpâ tuâ istud non evenit, non enim lecta, sed data est causa facto tuo.*

o *Data*] *Cùm pater tuus ab Ægistho adultero, & Clytemnestrâ matre tuâ mactatus est.*

p *Causa*] Ægisthum mactandum intellige, unà cum Clytemnestrâ matre.

q *Implêsti*] *Egregiè perfecisti, quod tibi demandatum est, & oraculo consultum.*

r *Laudem*] Id est, *Factum est quo laudem mereris ;* Ægisthi, scilicet, & Clytemnestræ cædem : quanquam de Clytemnestrâ matre reticet.

s *Et tamen*] Arbitror istud indignabundam dicere Hermionen, quasi non deberet Pyrrhus deOreste quem ipsa amabat,coràm malè dicere ; aut indignum esset quod ei silentium ipse Orestes non imponeret.

t *Rumpor*] *Dolore*, scil. *quòd simul tuam & meam injuriam nequeam vindicare.* Atque confirmat istud nostram priorem notam.

u *Tumescunt*] Propter spiritus per iram irritatos.

x *Ignibus*] *Iræ*, scil.

Hermione coram [y] quicquamne objecit Oresti ?
[z] Nec mihi sunt vires ; nec ferus ensis adest.
Flere licet certè : flendo [a] diffundimus iram :
Perque sinum lacrymæ fluminis instar eunt.
[b] Has solas habeo semper, semperque profundo :
Hument [c] incultæ [d] fonte perenne genæ.
Hoc generis [e] fato, quod nostros [f] errat in annos,
Tantalides matres apta rapina sumus.
[g] Non ego fluminei referam [h] mendacia cygni :
Nec quærar in [i] plumis delituisse Jovem.
[k] Quà duo porrectus longè freta distinet [l] Isthmos,

INTERPRETATIO.

Exprobravitne aliquid Oresti coram Hermione? Nec polleo viribus; nec sævus gladius adest. Certè licet mihi *lugere : lugendo dissipamus iram : & lacrymæ fluunt per sinum tanquam flumen. Habeo has solas semper, & semper prodigo. Maxillæ neglectæ madidæ sunt fonte jugi. Hoc fato* nostræ *gentis, quod pervadit in nostram ætatem, nos matres Tantalidæ sumus præda idonea. Ego non commemorabo fraudem cygni fluminei : nec quærar Jovem latitâsse in plumis. Hippodamia fuit abducta curru externo,*

NOTÆ.

y *Quicquamne*] Alii habent *quisquamne*. Eòdem verò sensu redit. Indignans queritur Hermione, quòd in presentiâ suâ ausus fuerit Pyrrhus de Oreste malè dicere.

z *Nec mihi*] Est quasi excusatio, quòd non ulta sit Orestis injuriam ; quasi dicat, *Libentissimè fecissem, sed defuerunt vires, &c.*

a *Diffundimus*] Illud est quod Gall. dicimus, *Décharger sa colere.* Angl. *To discharge one's anger.* In Puteaneo est *defundimus :* quod optimum videtur.

b *Has solas*] Gall. optimè dicimus, *C'est là tout mon recours.* Angl. *This is my only refuge.* Lacrymas habent mulieres impotentiæ suæ refugium, ubi iræ & vindictæ suæ dolis nequeunt consulere. Ex imbecilitate enim, & ignorantiâ, ut neque plurimi effœminati homines, injuriam non valent coquere.

c *Incultæ*] Alludit ad terras incultas, quibus, cùm ob duritiem aquam non imbibunt, nihil est magis horridum: unde Horat. Carminum, Lib. 2. Ode 9.

Non semper imbres nubibus hispidos
Manant in agros.

Atque optimè exprimit istud puellæ statum quæ in mœrore est, & omnem sui cultum neglegit.

d *Fonte*] *Oculis*, scilicet, unde manant lacrymæ.

e *Fato*] Alii habent *fatum ;* quod eòdem redit. Fato imputat, quòd ex genere Tantali puellæ rapiantur.

f *Errat*] *Ad meam usque ætatem durat.*

g *Non ego*] Rhetorico artificio, quod nolle se dicit, id facit. Tangit verò fabulam Ledæ, Hermiones aviæ maternæ, quam Jupiter in cygnum conversus vitiavit ; ex cujus Ledæ ovis Pollux & Helena, Castor & Clytemnestra nati sunt. Vix verò inter Tantalidas recensetur Leda : adeoque dixit Hermione, *Non ego fluminei*, &c. Sed Tantalis mater tamen, quia mater Helenæ, Tantalidis matris, quæ Helena Menelaüm Tantalo ortum virum habuit.

h *Mendacia*] Cùm se cygnum esse simulaverit.

i *Plumis*] *Cygni*, scil.

k *Quà duo*] Peloponnesum, aut Peloponnesi potiùs partem describit, ubi per vim & dolum alia rapta est Tantalis, Hippodamia scilicet.

l *Isthmos*] Isthmus dicitur terra inter duo maria coarctata. Hic verò de Corinthiaco sermo est. Œnomaüs enim, Hippodamiæ pater, non longè ab eo in Elide regnabat : atque ad Isthmum de Hippodamiâ certamen finitum est.

Vecta [m] peregrinis [n] Hippodamia rotis.
[o] Castori Amyclæo & [p] Amyclæo Polluci
[q] Reddita [r] Mopsopiâ [s] Tænaris urbe soror.
Tænaris, [t] Idæo trans æquor ab hospite rapta,
Argolicas pro se vertit in arma manus.
Vix equidem [u] memini; memini tamen: omnia luctûs,
Omnia solliciti [x] plena timoris erant.
Flebat [y] avus, [z] Phœbeque soror, [a] fratresque gemelli;
Orabat superos Leda, [b] suumque Jovem.
Ipsa ego, non longos [c] etiam nunc scissa capillos,
Clamabam, *Sine me, me sine, mater, abis?*

INTERPRETATIO.

eâ parte *quâ Isthmus extensus disjungit longè, duo maria. Soror Tænaris restituta* est *urbe Mopsopiâ Castori Amyclæo, & Polluci Amyclæo. Tænaris, trans mare vecta ab hospite Idæo, impulit pro se ad arma manus Græcas. Equidem vix recordor, recordor tamen: omnia erant plena mœroris, & metus anxii. Avus lugebat, & soror Phœbe, & fratres gemini: Leda precabatur Deos, & suum Jovem. Ego ipsa sparsam habens comam adhuc lon longam, clamabam,* Sine me, mater, discedis sine me?

NOTÆ.

m *Peregrinis*] *Pelopis Phrygii*, qui corrupto Œnomai aurigâ Myrtillo, illum curuli certamine superavit; ex quo Hippodamiam, victoriæ præmium ab ipso Œnomao positum, reportavit. Notissimam verò fabulam nihil opus est totam referre.

n *Hippodamia*] Œnomai filiam hanc Tantalidem esse negat Antonius. At verò ille, quod modò in Leda admonuimus, non advertit. Tantalis mater dicitur Hippodamia, quæ Pelopem Tantali filium habuit maritum; per quam Tantali proles propagata.

o *Castori*] Fuit Castor Jovis, vel potiùs Tyndari filius, Pollucis & Helenæ frater.

p *Amyclæo*] Ab urbe Amyclis in Peloponneso, quæ Castoris & Pollucis fuit patria. Nota verò syllabam ultimam in vocalem desinentem ante aliam vocalem non elidi: deinde quintum hujus versûs pedem spondæum esse, non dactylum.

q *Reddita*] Adeòque rapta fuerat: in eo verò est Hermione, ut Tantalides matres fato rapinæ aptas exemplis probet.

r *Mopsopiâ*] Attica, eo nomine à Mopso, vel Mopsopo rege, ut alibi scribit Strabo, dicta est. Urbs verò Mopsopia intelligitur *Aphidna*; quò Helenam raptam Theseus abduxerat.

s *Tænaris soror*] *Helena*, à Tænaro Peloponnesi promontorio ita dicta; quam alibi vocat *Tænariam*. Mavult enim Heinsius hanc ex Puteaneo codice retinere lectionem, ut fiat oppositio, cum terrâ Mopsopiâ, quàm ut in aliis legitur, *Tynderis*; quo nomine Helena à Tyndaro matris Ledæ marito, dicta fuerit.

t *Idæo*, *Paride*, ab Idâ Phrygiæ monte, in quo educatus fuit, sic appellato.

u *Memini*] *Matris raptus.*

x *Plena*] *Cùm mater mea Helena, à Paride rapta fuit.*

y *Avus*] Tyndarus.

z *Phœbeque soror*] *Helenæ*, scil. Hanc verò lectionem optimè ex Euripide restituit clarissimus Heinsius; eo ducente Puteaneo codice, itemque Juniano, ubi *Phœbique* legebatur. Cùm in aliis mendum irrepsisset *flebatque.*

a *Fratres*] *Castor & Pollux.*

b *Suum*] *A quo amata fuerat.*

c *Etiam nunc*] Heinsius legi vult *etiamnum.* Sed perinde est *etiamnum*, *etiam nunc*, aut *etiam tum*, quod in uno Farnesiano inveniatur, legeris.

Nam

Nam [d] conjux aberat. [e] Ne non Pelopeïa credar,
Ecce [f] Neoptolemo præda parata fui.
[g] Pelides utinam vitâsset [h] Apollinis arcus!
[i] Damnaret nati facta proterva pater.
Nec quondam placuit, nec nunc placuisset Achilli,
Abductâ viduum conjuge [k] flere virum.
Quæ mea cœlestes injuria fecit iniquos?
Quod mihi, væ miseræ, sidus obesse querar?
Parva meâ [l] sine matre fui; pater arma [m] ferebat;
Et, duo cùm vivant, orba duobus eram.
Non tibi blanditias primis, mea mater, in annis
[n] Incerto dictas ore puella tuli.
Non ego captavi brevibus tua colla lacertis,
Nec gremio sedi sarcina grata tuo.
[o] Non cultûs tibi cura mei: nec pacta marito
Intravi thalamos, [p] matre parante, novos.
Obvia prodiêram reduci tibi; vera fatebor:
Nec facies nobis nota parentis erat:
Te tamen esse Helenen, quòd eras pulcherrima, sensi
Ipsa requirebas, quæ tibi nata foret.

INTERPRETATIO.

...m maritus ejus aberat. Ne non credar Pe-...eïa, ecce fui rapina adornata Pyrrho. Utinam ...illes effugisset arcus Apollinis! Pater ar-...ret acta petulantia filii. Nec placuit olim, nec ...cuisset nunc Achilli, maritum destitutum lu-...e, uxore raptâ. Quodnam meum crimen red-...it Deos mihi *adversos! Væ miseræ! quam ...llam querar mihi nocere?* Ego *parva fui sine ...tre meâ; pater gerebat bellum: & cùm essent ...superstites, eram destituta duobus. Mater mea,* ego *puella non tibi paravi blanditias in primis annis prolatas ore titubante. Ego non sum amplexa tuum collum parvis brachiis: nec quievi onus gratum sinui tuo. Non cogitâsti de meo cultu: nec desponsata marito ingressa sum thalamos novos, matre* meâ *adornante. Obviàm processeram tibi revertenti; confitebor verum: neque vultus matris erat nobis cognitus. Cognovi tamen te esse Helenen, quia eras formosissima. Tu ipsa petebas quænam esset tibi filia.*

NOTÆ.

l *Conjux*] *Matris*, scil. *Menelaüs*, qui, ut ...unt, in Cretam iverat.

e *Ne non*] Nunc sese Hermione recensitis, Pelopis gente matribus, quæ raptæ fue-...t, annumerat.

f *Neoptolemo*] Pyrrhus intelligitur, cui ...nomen istud in bello Trajano, ad cujus ...quias juvenis admodum ivit, datum est. ...fatis enim erat, Trojam, sine Æaci-...um aliquo, capi non posse.

g *Pelides*] *Achilles*; Pelei filius. Pyrrhi ...er.

h *Apollinis*] In ejus templo, ipsius etiam ..., Achillem Paris, in calcem (quâ parte ...ùm ille vulnus poterat accipere) adactâ ...ittâ, confecit.

i *Damnare*] Quia ille gravissimâ irâ in ...memnonem, qui *sibi* Briseïdem rapuerat, ...rsit.

k *Flere*] Vidimus antè de eâ re in Briseïde. At observa, quæso, quàm argutè orationem detorquet Hermione, ut, Achillis exemplo, Oresten officii admoneat.

l *Sine matre*] Quia illa à Paride rapta.

m *Ferebat*] Adversus Trojanos.

n *Incerto*] *Titubante, & balbutiente.* Se iis dicit caruisse voluptatibus, quibus puellæ solent gaudere, quæ inter parentum amplexus, eos quoque oblectant.

o *Non cultûs*] Fortè autem non magis vera puellis contingit voluptas, quàm matrum sentire solicitum amorem.

p *Matre parante*] Moris verè erat, ut matres, vel quæ sanguine essent conjunctissimæ, nuptas in thalamum collocarent.

[q] Pars hæc [r] una mihi conjux bene cessit Orestes ;
Is quoque, ni [s] pro se pugnet, ademptus erit.
Pyrrhus habet raptam, reduce & victore [t] parente :
[u] Munus & hoc nobis diruta Troja dedit.
[x] Cùm tamen altus [y] equis [z] Titan radiantibus instat,
Perfruor infelix [a] liberiore malo.
Nox ubi me thalamis, ululantem & [b] acerba gementem,
Condidit, in mœsto procubuique toro ;
Pro somno [c] lacrymis oculi funguntur obortis ;
Quàque licet fugio, sicut ab hoste, [d] virum.
Sæpe malis stupeo ; rerumque oblita locique
Ignarâ tetigi [e] Scyria membra manu.
Utque nefas sensi ; malè corpora tacta relinquo :
Et mihi pollutas credor habere manus.
Sæpe Neoptolemi pro nomine, nomen Orestæ
Exit : & errorem vocis, ut [f] omen, amo.

INTERPRETATIO.

Hæc una pars mihi pulchrè evenit Orestes maritus : Is quoque erit sublatus, nisi certet pro se. Pyrrhus habet me abductam patre meo *reduce & victore : & Troja eversa exhibuit nobis hoc donum. Cùm tamen Sol sublimis urget equos splendidos, ego misera minùs sentio malum. Postquam nox conclusit me vociferantem, & acerbè querentem, & recubui in tristi lecto ; oculi indulgent lacrymis profluentibus pro somno : Et quantùm possum maritum vitò tanquam hostem. Sæpe torpeo calamitate, & oblita rerum & loci, tetigi artus Scyrios manu inscià. Et ut cognovi nefas, desero membra malè tacta : Et mihi videor habere manus commaculatas. Sæpe nomen Orestæ profertur pro nomine Pyrrhi : & amo aberrationem vocis ut præsagium.*

NOTÆ.

q *Pars hæc*] Enumeratis multis infelicitatibus suis, nunc dicit Hermione quâ in re felix fuerit : quòd, scilicet, Oresten maritum habuerit.

r *Una*] Ferè pro *sola* posita vox.

s *Pro se*] *Ne adimatur mihi.*

t *Parente*] *Meo* scil. *Menelao.*

u *Munus &c.*] Hîc multùm variant codices, sed quæ probari poterunt proferam tantùm. Quidam habent.

Et minus, ah, nobis diruta Troja fuit.

Qui sensus optimus videtur : nam & eandem propè vidimus suprà, in Penelope querimoniam. Et hæc erit maxima infelicitas, quòd Hermionæ stent etiam quæ aliis sunt diruta.

Alii habent quem reposuimus lectionem : nam Heinsianam, quanquam bona est etiam, non retinuimus, sine librorum auctoritate. Atque ita ad Trojam stantem Hermione alluserit, unde Paris Helenæ raptor prodiêrit : cùm sibi eadem eversa Troja alium, Pyrrhum scilicet, immiserit.

x *Cùm tamen*] Id est, *Postquam dies rediit.*

y *Equis*] Nota est de Solis equis fabula, quam etiam in Metam. videbimus.

z *Titan*] *Sol*, ex Titanibus ortus.

a *Liberiore*] *Miliore.*

b *Acerba*] Pro acerbè.

c *Lacrymis*] *Lacrymantur, cùm dormire deberent.*

d *Virum*] *Pyrrhum.*

e *Scyria*] *Pyrrhi Scyrii.* Scyros verò insula est maris Mediterranei, in quâ regnavit Lycomedes Deidamiæ pater, ex quâ Achilles Pyrrhum suscepit.

f *Omen*] Quia inde illa Orestæ se aliquando conjunctam fore bene ominabatur. Nomen faciebat omen.

Per

Per genus [g] infelix juro, generisque [h] parentem,
Qui freta, qui terras, qui sua regna quatit;
Per patris ossa tui, [i] patrui mihi; quæ [k] tibi debent,
Quod se sub tumulo fortiter ulta jacent:
Aut ego [l] præmoriar, [m] primoque extinguar in ævo;
Aut ego [n] Tantalidæ Tantalis uxor ero.

INTERPRETATIO.

Juro per genus miserum, & per patrem generis, qui temperat maria, qui terras, qui sua regna; per ossa patris tui, patrui mihi; quæ tibi debent, quòd, ulta se strenuè, quiescunt in sepulchro; aut ego ante tempus moriar, & spiritus præcludetur in primâ ætate: aut ego Tantalis ero conjux Tantalidæ.

NOTÆ.

g *Infelix*] Non tantùm propter Tantalidum matrum raptus, ut volunt; verùm quia ex illâ domo satìs habuerunt materiæ ad sua poëmata tragici; ubi omnia cædis & sanguinis fuerunt plena.

h *Parentem*] *Jovem*, Tantali patrem.

i *Patrui mihi*] Omnino, siquidem Agamemnon, pater Orestæ, frater fuit Menelaï, patris Hermiones.

k *Tibi debent.*] Orestes enim Ægisthum, matris adulterum, ipsamque Clytemnestram matrem, Agamemnonis patris interfectores, morte multavit.

l *Præmoriar*] Id est, *Ante tempus, & immaturo funere.*

m *Primoque*] Id est, *Adolescentula.*

n *Tantalidæ*] *Tui*, scil. Orestis. Voto potita est Hermione; eam enim Orestes, interfecto Pyrrho, recepit.

EPISTOLA IX.

ARGUMENTUM.

Herculem Jupiter ex Alcmenæ compressu, pro Amphitryone se gerens, suscepit: quem Eurystheus, rex Mycænarum, Junonis instructus dolis, ut sic periret, ad labores arduos incitavit. Qui tamen semper victor evasit. Verùm enim, cæteris monstris fortiter superatis, amori mulierosus succubuit. Deianira, OEnei regis Calydonis filia, uxor ejus, tam illaudato Ioles amore offensa, rediit illi ad animum antè partas honestates, præclaraque facinora, ut ad exemplum illorum suos jam mores æstimet. Hæc autem scribenti nunciatur extrema Herculis calamitas, quam veste Nessi Centauri, virulento sanguine tinctâ, ipsique à se missa, conciliaverat, cui inesse vim revocandi eum ab alienis amoribus credebat; gravissimo igitur dolore oppressa, facinus suum purgare studet; denique suspendio vitam finire cogitat.

DEIANIRA HERCULI.

GRATULOR [a] OEchaliam titulis accedere [b] vestris:
[c] Victorem victæ succubuisse queror.

INTERPRETATIO.

Grator OEchaliam annumerari vestris elogiis: queror victorem à victâ victum esse.

NOTÆ.

a *OEchaliam*] Tres eo nomine urbes auctores meminerunt, in Thessaliâ, Arcadiâ, & Eubœâ. Quanquam verò inter veteres, utra Euryti fuerit, de quâ nunc ambigatur, plerique postremam intelligunt. Illam verò Hercules expugnavit, quòd sibi Iolen Eurytus pater, OEchaliæ rex, ejusque filii uxorem promissam negarent. Ex quo satis patet, quamobrem Deianira Herculis uxor, de eodem gratuletur, & queratur.

b *Vestris*] Alìi habent *nostris.*

c *Victorem*] Id est, *Te Ioles amore victum fuisse.*

Fama

Fama [d] Pelasgiadas subitò pervenit in urbes
[•] Decolor, & factis [f] inficianda tuis;
Quem nunquam [g] Juno, [h] seriesque immensa laborum
Fregerit; huic Iolen imposuisse jugum.
[i] Hoc velit [k] Eurystheus, velit hoc [l] germana Tonantis;
Lætaque sit vitæ labe [m] noverca tuæ.
At non [n] ille velit, cui nox (si creditur) una
Non tanti, ut tantus conciperêre, fuit.
Plùs tibi, quàm Juno, nocuit Venus. Illa premendo
[o] Sustulit: hæc [p] humili sub pede colla tenet.
Respice [q] vindicibus pacatum viribus orbem,
[r] Quà latam [s] Nereus cærulus ambit humum.
Se tibi [t] pax terræ, tibi se [u] tuta æquora debent:
Implêsti meritis [x] Solis utramque domum.

INTERPRETATIO.

Turpis fama & neganda factis tuis repentè advolavit ad urbes Græcas, Iolen immisisse jugum illi, quem nunquam Juno, & numerus infinitus laborum prostraverit. Istud cupiverit Eurystheus, istud cupiverit soror Tonantis, & noverca gavisa fuerit crimine vitæ tuæ. At non ille cupiverit, cui (si fides habetur) non una non satis fuit, ut genereris tantus. Venus obfuit tibi plùs quàm Juno. Illa evexit te *urgendo; hæc tenet collum sub vili pede. Respice orbem terrarum pacatum viribus* tuis *ultricibus, quà mare glaucum circuit vastam terram. Terra pacata, maria tuta debent se tibi: cumulasti beneficiis utramque domum Solis.*

NOTÆ.

d *Pelasgiadas*] *Græcas.* Quanquam enim Pelasgi vetustissimi Græciæ populi, à Pelasgo Jovis filio appellati, Thessaliæ parti primò, deinde Peloponneso nomen dederunt; tamen ipsi pro omnibus Græcis sæpissime veniunt.

e *Decolor*] *Turpis;* Metaphora ab infecto panno.

f *Inficianda*] *Neganda,* quòd prioribus non respondeat.

g *Juno*] Cujus in Jovis omnes nothos incensæ, suasu, infinitos labores Herculi Eurystheus quotidie imponebat.

h *Seriesque*] Decantatissimos Herculis labores, nihil est opus, credo, hìc commemorare: cùm plurimos hâc ipsâ epistolâ visuri simus.

i *Hoc velit*] *Et tandem à virtute desciscas, victusque discedas.*

k *Eurystheus*] Rex fuit Mycenarum, cujus mandatis, variis de causis, Herculem obnoxium faciunt auctores.

l *Germana*] *Juno,* Jovis soror.

m *Noverca*] *Juno* eadem quæ Herculis noverca, cùm sit Jovis conjux.

n *Ille*] *Jupiter;* qui, tribus in unam congestis noctibus, cum Alcmenâ Amphitryonis uxore, & Herculis matre consuevit.

o *Sustulit*] Omnino, siquidem per labores & præclara facta, in tantam celebritatem Hercules pervenit.

p *Humili*] Qui ad deprimendum non satis potens videbatur.

q *Vindicibus*] Hoc dicit, quia plurimos nefarios homines Hercules sustulerat.

r *Quà latam*] Totum orbem peragrâsse suum Herculem volunt Græci, qui illi quicquid ab omnibus (nam plures fuerunt) factum est, attribuerunt.

s *Nereus*] Deus marinus, pro mari ipso positus.

t *Pax terræ*] *Terra à te pacata.*

u *Tuta*] *Monstris & in mari insidiantibus latronibus interfectis.*

x *Solis*] *Orientem & occidentem.*

Quod

Quod te [y] laturum est, cœlum prior ipse tulisti:
[z] Hercule supposito sidera fulsit Atlas.
Quid nisi [a] notitia est misero quæsita pudori,
Si maculas turpi facta priora [b] notâ?
[c] Tene ferunt [d] geminos pressisse tenaciter angues,
Cùm tener in cunis jam Jove dignus eras?
Cœpisti meliùs, quàm desinis: ultima primis
Cedunt: dissimiles hic vir & ille puer.
Quem non mille feræ, quem non [e] Stheneleïus hostis,
Non potuit Juno vincere; vincit Amor.
[f] At bene nupta feror; quia nominer Herculis uxor:
Sitque [g] socer, rapidis qui tonat altus equis.
[h] Quàm malè inæquales veniant ad aratra juvenci,
Tam premitur magno conjuge nupta minor.
[i] Non honor est, sed onus, [k] species læsura ferentem:
Si [l] qua voles aptè nubere, nube pari.
Vir mihi semper abest; & conjuge [m] notior hospes;
[n] Monstraque [o] terribiles persequiturque feras.

INTERPRETATIO.

Tu prior cœlum fulsisti, quod te ferret. Atlas tulit sidera Hercule submisso. Quid partum est nisi cognitio infelici dedecori, si dehonestas facta priora labe sordidâ? Tene aiunt strenuè suffocâsse geminos serpentes, cùm tenellus in cunis, jam eras dignus Jove? Meliùs incapisti quàm finisti: ultima non respondent primis: hic vir, & ille infans sunt absimiles. Amor superat quem mille feræ, quem hostis Stheneleïus nec Juno potuit vincere. At dicor nupta feliciter, quia appelleor uxor Herculis; & socer sit mihi qui tonat altus equis fervidis. Nupta impar tam lædîtur magno marito, quàm tauri impares malè junguntur ad aratra. Non honor est, sed onus, species quæ premet gerentem: Si quâ cupies benè nubere, nube æquali. Maritus semper mihi desideratur, & hospes notior est marito: Persequitur monstra, & truces feras.

NOTÆ.

y *Laturum*] Vult Deianira Herculem virtute in cœlum ascensurum.

z *Hercule*] Id est, *Atlas Herculis ope cœlum sustinuit.* Fictum verò istud ideò volunt, quòd Atlanti Hercules in Astrologiâ, quam ab ipso didicit, successerit.

a *Notitia*] Id est, *Quid tibi per præclara tua facta comparâsti, nisi ut nunc magis cognoscatur dedecus tuum?* Huic affine est quod dicit Marius in Jugurthâ Sallustii: *Majorum gloria posteris lumen est, neque mala eorum in occulto patitur.*

b *Notâ*] *Maculâ, vitio.*

c *Tene*] Quasi dicat, *Fierine potuit, ut tam mollis tamque turpis evaseris?*

d *Geminos*] Ab iratâ Junone immissos.

e *Stheneleïus*] *Eurystheus*, Stheneli filius.

f *At bene*] Objectio, cum ironiâ proferenda.

g *Socer*] *Jupiter.*

h *Quàm malè*] Responsio est ad objectionem.

i *Non honor*] Sententia est, cum exornatione rhetoricâ per Adnominationem figuram. Dicit magis onus quàm honorem esse, nubere majori.

k *Species*] Dicit, quòd nupsisse majori sit species, honor, aut dignitas illi uxori molesta, quæ illâ videtur gaudere. Hic verò quidam graviter hallucinatus est.

l *Qua*] *Puella*, scil.

m *Notior*] *Quia sæpiùs hospes domum, quàm maritus petit.*

n *Monstraque*] Quale fuit Hydra Lernæa, septem, novem, aut etiam ampliùs, secundum aliquos, capitibus horribilem; itemque Cerberus, Cacus, &c.

o *Terribiles*] Puta Leonem Nemæum, Aprum Erymanthium, alias, quæ in Herculis fuerunt duodecim laboribus.

Ipsa domo viduâ, votis [p] operata pudicis,
[q] Torqueor, infesto ne vir ab hoste cadat.
Inter serpentes, aprosque, avidosque leones
[r] Jactor, & esuros terna per ora [s] canes.
Me pecudum [t] fibræ, [u] simulacraque inania somni,
[x] Ominaque arcanâ nocte [y] petita movent.
[z] Aucupor infelix incertæ murmura famæ:
[a] Speque timor dubiâ, spesque timore cadit.
[b] Mater [c] abest; [d] queriturque Deo placuisse potenti.
Nec [e] pater Amphytrion, nec puer [f] Hyllus adest.
[g] Arbiter Eurystheus iræ Junonis iniquæ
[h] Sentitur nobis, iraque longa Deæ.

INTERPRETATIO.

Postquam ego dedi operam votis castis in domo desertâ, crucior metu ne maritus intereat ab hoste sævo. Versor inter angues, & apros, & leones rapaces, & canes manducaturos per ternos rictus. Fibræ victimarum, imagines vanæ somni, & præsagia secretâ nocte quæsita me perturbant. Misera capto rumores dubiæ famæ: & metus recedit spe incertâ, & spes metu. Mater abest; & dolet se gratam fuisse Deo potenti. Nec pater Amphytrion, nec puer Hyllus hic est. Premor Eurystheo vindice furoris Junonis infensæ, & furore permanente Deæ.

NOTÆ.

p *Operata*] *Operari* significat, inter alia, *rem divinam facere, sacrificare.* Hic fuerit, sacrificiis votorum, pro viri salute conceptorum, impletionem à Diis petere.

q *Torqueor*] *Metu crucior.*

r *Jactor*] Ex eo maximum declarat amorem Deianira, quòd omnia cogitatione pericula subeat, quæ Hercules obivit.

s *Canes*] Qualis fuit Cerberus, quem, Eurysthei jussu, Hercules, frustrà oblatrantem, ad superos perduxit.

t *Fibræ*] *Exta*, quæ, ut quid de te futurum sit, cognoscam, inspicio. Deorum enim voluntatem per mactatas hostias exquirebant.

u *Simulacraque*] *Somnia.*

x *Ominaque arcanâ*] *Auguria* interpretatur Hubertinus; Micyllus *responsa ac vaticinia.* Neutrum probo. Per *omina* nihil aliud intelligo, quàm ipsanes, ex quibuslibet rebus, per noctem, conceptas cogitationes; quomodo vel ex abaci crepitu, & ejusmodi multis, portenta sibi fingere solent etiam nostræ mulierculæ

y *Petita*] *Excogitata.*

z *Aucupor*] Id est, *Diligenter, nec sine religione scrutor.*

a *Speque*] Id est, *Timorem inter & spem conflictor.* Sed spem dubiam dicit: cujus itaque potiores non fuerunt vices.

b *Mater*] *Alcmena.*

c *Abest*] Trachynen enim, in exilium, ubi Deianiram uxorem reliquit Hercules, post interfectum in convivio OEnei pincernam, concesserat. Sed de totâ hâc fabulâ omnino opus est adire Apollodorum.

d *Queritur*] *Quandoquidem dilectissimum ex eo filium nunquam potest videre.*

e *Pater*] *Herculis*, scilicet, vulgò creditur; cùm Alcmenæ matris maritus esset.

f *Hyllus*] Herculis ex Deianirâ filius, ab Eurystheo etiam in exilium missus.

g *Arbiter Eurystheus*] Cujus mandatis obnoxium Herculem jam antea monuimus. Junonis verò iræ dicitur arbiter, quia pro arbitrio, quæ Junonis iram explerent, Herculi imperabat; illumque maximis laboribus damnabat.

h *Sentitur*] Viri enim absentiâ, ejus omnia in se redundabant incommoda.

Hæc

Hæc mihi ferre [i] parum est: peregrinos addis amores:
Et mater de te quælibet esse potest.
Non ego [k] Partheniis [l] temeratam vallibus [m] Augen,
Nec referam partus, [n] Ormeni nympha, tuos.
Non tibi crimen erunt [o] Teuthrantia turba sorores:
Quarum de populo nulla [p] relicta tibi.
[q] Una, recens crimen, [r] præfertur adultera nobis;
Unde ego sum Lydo facta noverca [s] Lamo.
[t] Mæandros, [u] toties qui terris errat in isdem,
Qui lapsas in se sæpe retorquet aquas;
[x] Vidit in Herculeo suspensa [y] monilia collo;
[z] Illo, cui cœlum sarcina parva fuit.
Non puduit fortes auro cohibere lacertos,
Et [a] solidis gemmas apposuisse toris.

INTERPRETATIO.

Leve est mihi tolerare hæc; adjicis amores extraneos, & quævis potest esse parens de te. Ego non commemorabo Augen vitiatam in vallibus Partheniis, nec partus tuos, nympha Ormeni. Sorores, turba Teuthrantia, de quarum numero nulla tibi omissa, non erunt tibi flagitium. Una pellex, novum probrum, nobis anteponitur; ex quâ ego sum facta noverca Lamo Lydo. Mæander, qui toties vagatur in terris iisdem, qui sæpe in se reflectit aquas emissas, intuitus est armillas pendentes collo Herculeo; illo, cui cœlum exiguum fuit onus. Non puduit implicare strenua brachia auro, & adjunxisse gemmas firmis nervis.

NOTÆ.

i *Parum*] Ironicè credo intelligendum, ut conjuncta sit aliqua exprobratio.

k *Partheniis*] *Arcadicis*, à monte Parthenio sic appellatis.

l *Temeratam*] *Vitiatam.*

m *Augen*] Fuit Auge Alei Arcadiæ regis filia, ex quâ Telephum Hercules suscepit.

n *Ormeni*] Astydamiam intelligit, Ormeni regis filiam, quam cùm Hercules dari sibi in conjugem petivisset, pater renuit, sciens eum habere Deianiram. Quâ se indignatus Hercules regi bellum intulit, captâque urbe, & rege interfecto, Astydamiam captam vitiavit, atque ex eâ Ctesippum genuit. *Diodor. lib.* 5.

o *Teuthrantia*] De quinquaginta Thespii, Erechthei Atheniensis regis filii, natabus, quas, ut nonnullis placet, unâ nocte Hercules vitiavit, intelligi volunt. Quamobrem verò Teuthrantia turba dicantur, Antonius à Teuthrantio Atticæ oppido, ubi pictura visebatur admiranda, quomodo hæc ab Hercule gesta essent, testatur.

p *Relicta*] *Intacta*, scilicet: quanquam unam excipit Pausanias in Bœoticis.

q *Una*] De Omphale Lydorum reginâ intelligendum: cui quàm serviliter sese Hercules subjecerit, neque Terentianum Thrasonem latuit.

r *Præfertur*] *Anteponitur.*

s *Lamo*] Fuit hic Lamus Herculis ex Omphale filius, cui quidem Deianira noverca fuerit.

t *Mæandros*] Vulgati habent *Mæander.* Fluvius est Lydiam à Cariâ disterminans.

u *Toties*] Hoc dicit, quia, sicut jam antea ni fallor, annotavimus, ità flexuosus est, ut in se videatur recurrere. Ex quo factum ut omnes obliquitates, & vafra consilia, Mæandros veteres appellaverint.

x *Vidit*] Fluvio, quod ejus accolis, tribuit.

y *Monilia*] Non tantùm muliebrem cultum quandoque Herculis apud Omphalem sumpsit, sed insuper nevit, &c.

z *Illo*] Alii habent *Collo.*

a *Solidis*] Id est, *Fortibus & nervosis musculis & lacertis.* Herculis mollitiem arguit.

Nempe

Fama [d] Pelasgiadas subitò pervenit in urbes
[e] Decolor, & factis [f] inficianda tuis;
Quem nunquam [g] Juno, [h] seriesque immensa laborum
Fregerit; huic Iolen imposuisse jugum.
[i] Hoc velit [k] Eurystheus, velit hoc [l] germana Tonantis;
Lætaque sit vitæ labe [m] noverca tuæ.
At non [n] ille velit, cui nox (si creditur) una
Non tanti, ut tantus conciperêre, fuit.
Plùs tibi, quàm Juno, nocuit Venus. Illa premendo
[o] Sustulit: hæc [p] humili sub pede colla tenet.
Respice [q] vindicibus pacatum viribus orbem,
[r] Quà latam [s] Nereus cærulus ambit humum.
Se tibi [t] pax terræ, tibi se [u] tuta æquora debent:
Implêsti meritis [x] Solis utramque domum.

INTERPRETATIO.

Turpis fama & neganda factis tuis repentè advolavit ad urbes Græcas, Iolen immisisse jugum illi, quem nunquam Juno, & numerus infinitus laborum prostraverit. Istud cupiverit Eurystheus, istud cupiverit soror Tonantis, & noverca gavisa fuerit crimine vitæ tuæ. At non ille cupiverit, cui (si fides habetur) non una non satis fuit, ut genevereris tantus. Venus obfuit tibi plùs quàm Juno. Illa evexit te *urgendo; hæc tenet collum sub vili pede. Respice orbem terrarum pacatum viribus* tuis *ultricibus, quà mare glaucum circuit vastam terram. Terra pacata, maria tuta debent se tibi: cumulasti beneficiis utramque domum Solis.*

NOTÆ.

d *Pelasgiadas*] *Græcas.* Quanquam enim Pelasgi vetustissimi Græciæ populi, à Pelasgo Jovis filio appellati, Thessaliæ parti primò, deinde Peloponneso nomen dederunt; tamen ipsi pro omnibus Græcis sæpissime veniunt.

e *Decolor*] *Turpis;* Metaphora ab infecto panno.

f *Inficianda*] *Neganda*, quòd prioribus non respondeat.

g *Juno*] Cujus in Jovis omnes nothos incensæ, suasu, infinitos labores Herculi Eurystheus quotidie imponebat.

h *Seriesque*] Decantatissimos Herculis labores, nihil est opus, credo, hìc commemorare: cùm plurimos hâc ipsâ epistolâ visuri simus.

i *Hoc velit*] *Et tandem à virtute desciscas, victusque discedas.*

k *Eurystheus*] Rex fuit Mycenarum, cujus mandatis, variis de causis, Herculem obnoxium faciunt auctores.

l *Germana*] *Juno*, Jovis soror.

m *Noverca*] *Juno* eadem quæ Herculis noverca, cùm sit Jovis conjux.

n *Ille*] *Jupiter;* qui, tribus in unam congestis noctibus, cum Alcmenâ Amphitryonis uxore, & Herculis matre consuevit.

o *Sustulit*] Omnino, siquidem per labores & præclara facta, in tantam celebritatem Hercules pervenit.

p *Humili*] Qui ad deprimendum non satis potens videbatur.

q *Vindicibus*] Hoc dicit, quia plurimos nefarios homines Hercules sustulerat.

r *Quà latam*] Totum orbem peragrâsse suum Herculem volunt Græci, qui illi quicquid ab omnibus (nam plures fuerunt) factum est, attribuerunt.

s *Nereus*] Deus marinus, pro mari ipso positus.

t *Pax terræ*] *Terra à te pacata.*

u *Tuta*] *Monstris & in mari insidiantibus latronibus interfectis.*

x *Solis*] *Orientem & occidentem.*

Quod

Quod te [y] laturum est, cœlum prior ipse tulisti:
[z] Hercule supposito sidera fulsit Atlas.
Quid nisi [a] notitia est misero quæsita pudori,
Si maculas turpi facta priora [b] notâ?
[c] Tene ferunt [d] geminos pressisse tenaciter angues,
Cùm tener in cunis jam Jove dignus eras?
Cœpisti meliùs, quàm desinis: ultima primis
Cedunt: dissimiles hic vir & ille puer.
Quem non mille feræ, quem non [e] Stheneleïus hostis,
Non potuit Juno vincere; vincit Amor.
[f] At bene nupta feror; quia nominer Herculis uxor:
Sitque [g] socer, rapidis qui tonat altus equis.
[h] Quàm malè inæquales veniant ad aratra juvenci,
Tam premitur magno conjuge nupta minor.
[i] Non honor est, sed onus, [k] species læsura ferentem:
Si [l] qua voles aptè nubere, nube pari.
Vir mihi semper abest; & conjuge [m] notior hospes;
[n] Monstraque [o] terribiles persequiturque feras.

INTERPRETATIO.

Tu prior cœlum fulsisti, quod te feret. Atlas tulit sidera Hercule submisso. Quid partum est nisi cognitio infelici dedecori, si dehonestas facta priora labe sordidâ? Tene aiunt strenuè suffocâsse geminos serpentes, cùm tenellus in cunis, jam eras dignus Jove? Meliùs incœpisti quàm finisti: ultima non respondent primis: hic vir, & ille infans sunt absimiles. Amor superat quem mille feræ, quem hostis Stheneleïus nec Juno potuit vincere. At dicor nupta feliciter, quia appeller uxor Herculis; & socer sit mihi *qui tonat altus equis fervidis. Nupta impar tam læditur magno marito, quàm tauri impares malè junguntur ad aratra. Non honor est, sed onus, species quæ premet gerentem: Si quà cupies benè nubere, nube æquali. Maritus semper mihi desideratur, & hospes notior est marito: Persequitur monstra, & truces feras.*

NOTÆ.

y *Laturum*] Vult Deianira Herculem virtute in cœlum ascensurum.

z *Hercule*] Id est, *Atlas Herculis ope cœlum sustinuit.* Fictum verò istud ideò volunt, quòd Atlanti Hercules in Astrologiâ, quam ab ipso didicit, successerit.

a *Notitia*] Id est, *Quid tibi per præclara tua facta comparâsti, nisi ut nunc magis cognoscatur dedecus tuum?* Huic affine est quod dicit Marius in Jugurthâ Sallustii: *Majorum gloria posteris lumen est, neque mala eorum in occulto patitur.*

b *Notâ*] *Maculâ, vitio.*

c *Tene*] Quasi dicat, *Fierine potuit, ut tàm mollis tamque turpis evaseris?*

d *Geminos*] Ab iratâ Junone immissos.

e *Stheneleïus*] *Eurystheus*, Stheneli filius.

f *At bene*] Objectio, cum ironiâ proferenda.

g *Socer*] *Jupiter.*

h *Quàm malè*] Responsio est ad objectionem.

i *Non honor*] Sententia est, cum exornatione rhetoricâ per Adnominationem figuram. Dicit magis onus quàm honorem esse, nubere majori.

k *Species*] Dicit, quòd nupsisse majori sit species, honor, aut dignitas illi uxori molesta, quæ illâ videtur gaudere. Hic verò quidam graviter hallucinatus est.

l *Qua*] *Puella*, scil.

m *Notior*] *Quia sæpiùs hospes domum, quàm maritus petit.*

n *Monstraque*] Quale fuit Hydra Lernæa, septem, novem, aut etiam ampliùs, secundum aliquos, capitibus horribilem; itemque Cerberus, Cacus, &c.

o *Terribiles*] Puta Leonem Nemæum, Aprum Erymanthium, alias, quæ in Herculis fuerunt duodecim laboribus.

35 Ipsa

Ipsa domo viduâ, votis [p] operata pudicis,
[q] Torqueor, infesto ne vir ab hoste cadat.
Inter serpentes, aprosque, avidosque leones
[r] Jactor, & esuros terna per ora [s] canes.
Me pecudum [t] fibræ, [u] simulacraque inania somni,
[x] Ominaque arcanâ nocte [y] petita movent.
[z] Aucupor infelix incertæ murmura famæ:
[a] Speque timor dubiâ, spesque timore cadit.
[b] Mater [c] abest; [d] queriturque Deo placuisse potenti.
Nec [e] pater Amphytrion, nec puer [f] Hyllus adest.
[g] Arbiter Eurystheus iræ Junonis iniquæ
[h] Sentitur nobis, iraque longa Deæ.

INTERPRETATIO.

Postquam ego dedi operam votis castis in domo desertâ, crucior metu ne maritus intereat ab hoste sævo. Versor inter angues, & apros, & leones rapaces, & canes manducaturos per ternos rictus. Fibræ victimarum, imagines vanæ somni, & præsagia secretâ nocte quæsita me perturbant. Misera capto rumores dubiæ famæ: & metus recedit spe incertâ, & spes metu. Mater abest: & dolet se gratam fuisse Deo potenti. Nec pater Amphytrion, nec puer Hyllus hîc est. Premor Eurystheo vindice furoris Junonis infensæ, & furore permanente Deæ.

NOTÆ.

p *Operata*] *Operari* significat, inter alia, *rem divinam facere, sacrificare.* Hic fuerit, sacrificiis votorum, pro viri salute conceptorum, impletionem à Diis petere.

q *Torqueor*] *Metu crucior.*

r *Jactor*] Ex eo maximum declarat amorem Deianira, quòd omnia cogitatione pericula subeat, quæ Hercules obivit.

s *Canes*] Qualis fuit Cerberus, quem, Eurysthei jussu, Hercules, frustrà oblatrantem, ad superos perduxit.

t *Fibræ*] *Exta*, quæ, ut quid de te futurum sit, cognoscam, inspicio. Deorum enim voluntatem per mactatas hostias exquirebant.

u *Simulacraque*] *Somnia.*

x *Ominaque arcanâ*] *Auguria* interpretatur Hubertinus; Micyllus *responsa ac vaticinia.* Neutrum probo. Per *omina* nihil aliud intelligo quàm inanes, ex quibuslibet rebus, per noctem, conceptas cogitationes; quomodo vel ex absci crepitu, & ejusmodi multis, portenta sibi fingere solent etiam nostræ mulierculæ

y *Petita*] *Excogitata.*

z *Aucupor*] Id est, *Diligenter, nec sine religione scrutor.*

a *Speque*] Id est, *Timorem inter & spem conflictor.* Sed spem dubiam dicit: cujus itaque potiores non fuerunt vices.

b *Mater*] *Alcmena.*

c *Abest*] Trachynen enim, in exilium, ubi Deianiram uxorem reliquit Hercules, post interfectum in convivio OEnei pincernam, concesserat. Sed de totâ hâc fabulâ omnino opus est adire Apollodorum.

d *Queritur*] *Quandoquidem dilectissimum ex eo filium nunquam potest videre.*

e *Pater*] *Herculis*, scilicet, vulgò creditur; cùm Alcmenæ matris maritus esset.

f *Hyllus*] Herculis ex Deianirâ filius, ab Eurystheo etiam in exilium missus.

g *Arbiter Eurystheus*] Cujus mandatis obnoxium Herculem jam antea monuimus. Junonis verò iræ dicitur arbiter, quia pro arbitrio, quæ Junonis iram explerent, Herculi imperabat; illumque maximis laboribus damnabat.

h *Sentitur*] Viri enim absentiâ, ejus omnia in se redundabant incommoda.

Hæc

Hæc mihi ferre [i] parum est: peregrinos addis amores:
Et mater de te quælibet esse potest.
Non ego [k] Partheniis [l] temeratam vallibus [m] Augen,
Nec referam partus, [n] Ormeni nympha, tuos.
Non tibi crimen erunt [o] Teuthrantia turba sorores:
Quarum de populo nulla [p] relicta tibi.
[q] Una, recens crimen, [r] præfertur adultera nobis;
Unde ego sum Lydo facta noverca [s] Lamo.
[t] Mæandros, [u] toties qui terris errat in isdem,
Qui lapsas in se sæpe retorquet aquas;
[x] Vidit in Herculeo suspensa [y] monilia collo;
[z] Illo, cui cœlum sarcina parva fuit.
Non puduit fortes auro cohibere lacertos,
Et [a] solidis gemmas apposuisse toris.

INTERPRETATIO.

Leve est mihi tolerare hæc; adjicis amores extraneos, & quævis potest esse parens de te. Ego non commemorabo Augen vitiatam in vallibus Partheniis, nec partus tuos, nympha Ormeni. Sorores, turba Teuthrantia, de quarum numero nulla tibi omissa, non erunt tibi flagitium. Una pellex, novum probrum, nobis anteponitur; ex quâ ego sum facta noverca Lamo Lydo. Mæander, qui toties vagatur in terris iisdem, qui sæpe in se reflectit aquas emissas, intuitus est armillas pendentes collo Herculeo; illo, cui cœlum exiguum fuit onus. Non puduit implicare strenua brachia auro, & adjunxisse gemmas firmis nervis.

NOTÆ.

i *Parum*] Ironicè credo intelligendum, ut conjuncta sit aliqua exprobratio.

k *Partheniis*] *Arcadicis*, à monte Parthenio sic appellatis.

l *Temeratam*] *Vitiatam.*

m *Augen*] Fuit Auge Alei Arcadiæ regis filia, ex quâ Telephum Hercules suscepit.

n *Ormeni*] Astydamiam intelligit, Ormeni regis filiam, quam cùm Hercules dari sibi in conjugem petivisset, pater renuit, sciens eum habere Deianiram. Quâ re indignatus Hercules regi bellum intulit, captâque urbe, & rege interfecto, Astydamiam captam vitiavit, atque ex eâ Ctesippum genuit. *Diodor. lib. 5.*

o *Teuthrantia*] De quinquaginta Thespii, Erechthei Atheniensis regis filii, natabus, quas, ut nonnullis placet, unâ nocte Hercules vitiavit, intelligi volunt. Quamobrem verò Teuthrantia turba dicantur, Antonius à Teuthrantio Atticæ oppido, ubi pictura visebatur admiranda, quomodo hæc ab Hercule gesta essent, testatur.

p *Relicta*] *Intacta*, scilicet: quanquam unam excipit Pausanias in Bœoticis.

q *Una*] De Omphale Lydorum reginâ intelligendum: cui quàm serviliter sese Hercules subjecerit, neque Terentianum Thrasonem latuit.

r *Præfertur*] *Anteponitur.*

s *Lamo*] Fuit hic Lamus Herculis ex Omphale filius, cui quidem Deianira noverca fuerit.

t *Mæandros*] Vulgati habent *Mæander.* Fluvius est Lydiam à Cariâ disterminans.

u *Toties*] Hoc dicit, quia, sicut jam antea ni fallor, annotavimus, ità flexuosus est, ut in se videatur recurrere. Ex quo factum ut omnes obliquitates, & vafra consilia, Mæandros veteres appellaverint.

x *Vidit*] Fluvio, quod ejus accolis, tribuit.

y *Monilia*] Non tantùm muliebrem cultum quandoque Herculis apud Omphalem sumpsit, sed insuper nevit, &c.

z *Illo*] Alii habent *Collo.*

a *Solidis*] Id est, *Fortibus & nervosis musculis & lacertis.* Herculis mollitiem arguit.

Nempe

Nempe [b] sub his animam [c] pestis Nemeæa lacertis
Edidit: [d] unde humerus tegmina [e] lævus habet.
[f] Ausus es hirsutos [g] mitrâ redimire capillos:
Aptior Herculeæ populus [h] alba comæ.
Nec te [i] Mæoniâ, lascivæ more puellæ,
Incingi zonâ dedecuisse [k] putat?
Non tibi succurrit [l] crudi [m] Diomedis imago,
Efferus humanâ qui dape pavit equas?
Si te vidisset cultu [n] Busiris in isto;
Huic victor victo nempe [o] pudendus eras.
[p] Detrahat [q] Antæus duro redimicula collo;
Ne pigeat molli succubuisse viro.

INTERPRETATIO.

Scilicet pernicies Nemeæa, ex quâ tuus humerus sinister habet tegumentum, efflavit animam sub his brachiis. Potuisti coercere comam hispidam mitrâ. Populus alba magis idonea capillis Herculeis. Nec credit tibi turpe fuisse cingi cingulo more puellæ luxuriantis? Non tibi obversata est species feri Diomedis, qui crudelis aluit equas cibis humanis? Si Busiris te aspexisset in isto ornatu; nimirùm victor eras erubescendus huic victo. Antæus deripiat armillas forti collo; doleat victum fuisse à viro effœminato.

NOTÆ.

b *Sub his*] *Ità ornatis.* Herculem irridet, qui turpissimè molli & lascivo habitu brachia sua ornaverit, aut potiùs oneraverit.

c *Pestis Nem*] Leo, quem in Nemeâ sylvâ Hercules interfecit.

d *Unde*] Illius leonis pellem postea Hercules pro scuto & thorace gestavit.

e *Lævus*] Nam dexterum exertum & detectum habere opportuit, ut esset ad pugnam & ictus expeditior.

f *Ausus es*] Hoc dicit præsertim, quia maximè ridiculum erat hirsutis & impexis capillis muliebre ornamentum apponere.

g *Mitrâ*] Servio teste, nomen est barbarum, quo capitis quoddam ornamentum, aut pileus incurvus, de quo philyræ dependerent, intelligitur; cujus, apud Lydias & Phrygias mulieres, aut quosdam etiam effœminatos viros, usus erat.

h *Alba*] Ex quâ sibi coronam fecisse fertur Hercules, cùm ad inferos Cerberum petiturus, descenderet: unde illi sacra arbor fuit. Alia est autem arbor populus nigra.

i *Mæoniâ*] Omphales Mæoniæ, seu Lydiæ.

k *Putat*] Heinsius malebat *putas*, quod etiam in quibusdam codicibus reperitur.

l *Crudi*] *Feri & inhumani.*

m *Diomedis*] Huic crudelissimum fabulantur Thraciæ tyrannum, qui equos suos hospitum pascebat carnibus; quem victum iisdem equis Hercules in pabulum dedit.

n *Busiris*] Hunc etiam, Ægypti tyrannum, hospites immolare solitum, Hercules mactavit.

o *Pudendus*] Id est, *Illum à te vinci puduisset.*

p *Detrahat*] Id est, *Detrahere cupiat.* Nota hanc figuram: alibi usum suum habere poterit. De præterito, tanquam de futuro loquitur; utque Herculem arguat Deianira, Antæum ex mortuis excitat.

q *Antæus*] Gigas fuit Terræ vel ut alii dicunt, Neptuni filius, qui hospites secum luctari cogebat, & occidebat. Hunc etiam Hercules sublimem, & à terrâ, ex quâ semper novas vires habebat, abstractum, necavit.

Inter-

Inter [r] Ioniacas [s] calathum [t] tenuisse puellas
Diceris; & dominæ pertimuisse minas.
Non [u] fugis, [x] Alcide, victricem [y] mille laborum
[z] Rasilibus calathis imposuisse manum?
[a] Crassaque robusto deducis pollice fila,
[b] Æquaque [c] formosæ pensa rependis heræ?
Ah quoties, digitis dum torques stamina duris,
[d] Prævalidæ fusos comminuêre manus!
[[e] Crederis, infelix, scuticæ tremefactus [f] habenis,
Ante pedes dominæ pertimuisse minas.]
[g] Eximiis pompis præconia summa triumphi,
Factaque narrabas [h] dissimulanda tibi.
[i] Scilicet immanes elisis faucibus hydros
Infantem [k] cunis involuisse manum?

INTERPRETATIO.

Perhiberis tractâsse quasillum inter puellas Ioniacas, & reformidâsse minas dominæ. Non pœnitet, Alcide, admovisse manum victricem mille laborum quasi illis expolitis? Et trahis fila rudia forti pollice, & reddis pensa æqua pulchræ dominæ? Ah quoties, dum premis stamina firmis digitis, manus æquo fortiores fregerunt fusos! Miser, diceris exterritus loris flagri extimuisse minas ante pedes dominæ. Commemorabas maximas tuas laudes præclaris pompis triumphi, & facinora tibi tacenda. Nempe manum puerilem in cunabulis presisse serpentes ingentes gulis attritis?

NOTÆ.

r *Ioniacas*] *Omphales*, scil. nam Ionia Lydiæ adeò conjuncta, ut vix limitibus disjungatur. Quanquam plurimi codices habent *Mæonias*; sed jam præcessit.

s *Calathum*] Calathus vasculum est vimineum, lanis, floribus, & ejusmodi reponendis aptum.

t *Tenuisse*] Id est, *Cum puellis, peristromatibus conficiendis incubuisse.* Gall. *D'avoir eu vos corbeilles, & vos petits paniers; De vous etre amusé à faire de la tapisserie.* Ang. *To have had your baskets, and your little hampers; To have amused yourself with making tapestry.*

u *Fugis*] *Pudet*; quod in aliis legitur.

x *Alcide*] Cognomen est Herculis, ab Alcæo avo; vel, ut alii volunt, ab ἀλκὴ robor.

y *Mille*] Duodecim præcipuè ab Eurystheo imperati memorantur: quanquam alii plurimi fuerunt.

z *Rasilibus*] *Politis.*

a *Crassaque*] Quod fili est vitium; nam tenue laudatur. Herculi exprobrat Deianira, quòd fila trahat; quæ etiam trahere nesciat.

b *Æquaque*] Id est, *Quod tibi pensum tali pondere datum est, eodem, cum Omphales ancillis, dominæ, postquam netum est, reddis.*

c *Formosæ*] Heinsius, quod in uno est codice, mallet *famosæ*; quia verisimile non sit, Deianiræ laudatam esse à formâ pellicem.

d *Prævalidæ*] Herculem irridet, quòd fusos fregerit.

e *Crederis*] Hoc distichon adulterinum esse opinatur Heinsius, quia neque in Puteaneo codice, nisi in margine, apparet: atque eadem ferè suprà habentur. Nolim tamen eradere.

f *Habenis*] *Loris.*

g *Eximiis*] Heinsio & hoc distichon, quod neque in Puteaneo codice legitur, suspectum est. Alludit verò poëta ad pompam triumphorum; ut, eo quo erat habitu, ad pedes dominæ projectus, ridiculus magis Hercules videatur.

h *Dissimulanda*] Quia quò illis major erat Hercules eò ineptior videbatur.

i *Scilicet*] Ea refert Deianira, quæ Herculem apud Omphalen prædicâsse fingit.

k *Cunis*] Alii habent *caudis*. Alii *Infantem nudâ dilacerâsse manu.*

Ut

Ut [l] Tegeêus aper cupressifero [m] Erymantho
Incubet, & vasto pondere [n] lædat humum?
Non tibi [o] Threïciis [p] affixa penatibus ora,
Non hominum pingues cæde tacentur equæ?
Prodigiumque [q] triplex, armenti dives Iberi
Geryones; quamvis [r] in tribus unus erat?
Inque canes totidem [s] trunco digestus ab uno
Cerberos, implicitis [t] angue minante comis?
[u] Quæque redundabat fœcundo vulnere serpens
Fertilis, & damnis dives ab ipsa suis?
[x] Quique inter lævumque latùs lævumque lacertum
Prægrave compressâ fauce pependit onus?
[y] Et malè confisum pedibus formâque bimembri
Pulsum Thessalicis agmen equestre jugis?
Hæc tu [z] Sidonio potes insignitus amictu
Dicere? non cultu lingua retenta silet?

INTERPRETATIO.

Quomodo aper Tegeæus incumbat Erymantho cupressifero, & premat terram ingenti onere? Non à te prætermittuntur capita appensa postibus Thraciis, non equæ opimæ sanguine hominum? Nec portentum triplex, Geryon abundans armentis Iberis; quamvis unus erat in tribus? Nec Cerberus divisus in totidem canes ab uno corpore, pilis involutis serpentibus, minas intentantibus? Nec hydra fœcunda, quæ renascebatur plagâ fertili, ipsa opulenta etiam ex suis dispendiis? Nec qui inter sinistrum latus & sinistrum brachium fuit onus ponderosissimum gutture elisо? Nec turma equestris malè nixa pedibus & figurâ biformi, profligata ex montibus Thessalicis? Tu potes hæc referre decoratus vestitu Sidonio? Lingua non tacet repressa ornatu?

NOTÆ.

l *Tegeæus*] *Arcadicus*, à Tegeâ, vel, ut poëtæ scribunt, Tegeæâ, Arcadiæ urbe. Hunc verò aprum vivum ad Eurystheum pertraxit Hercules.

m *Erymantho*] Erymanthus mons Arcadiæ.

n *Lædat*] Alii *pulset*.

o *Threïciis*] Diomedis, quem Hercules mactavit.

p *Affixa*] Eorum hospitum, quos equis devorandos Diomedes apponebat, ora & capita postibus affigebat.

q *Triplex*] De Geryone, Hispaniæ, vel potiùs insularum Gadium rege, agitur: quem, ob triplicem exercitum, tresque filios, insulas etiam ternas, triplicem, tergeminum, tricorporem poëtæ fabulati sunt. Quanquam alia etiam alii. Hoc verò devicto, boves, quibus ille erat ditissimus, Hercules in Italiam egit.

r *In tribus unus*] Justinus tres fratres concordes interpretatus est.

s *Trunco*] *Cerberi* scil. *corpore*.

t *Angue*] Imò *anguibus*; centum enim habuisse dicitur.

u *Quæque*] Hydram Lernæam significat, septem, novem, quinquaginta, centum etiam, ut nonnullis placet, capitibus terribilem; quorum uno amputato, duo alia renascebantur. Quam Iolaï, igneam ad cæsa capita apponentis, operâ, Hercules sustulit.

x *Quique*] Antæus est, quem, ne terræ matris auxilium sentiret, Hercules, sinistro brachio sublatum, dextrâ suffocavit.

y *Et malè*] De Centauris agitur, ideò à poëtis supernâ parte viris, infernâ equis fictis, quòd primi equo Thessali illi pugnare cœperint. Illos verò partim cæcidit, partim fugavit Hercules, quòd ad mirabilem vini, quod Pholus Centaurus exhibebat, odorem, accurrentes, impetum fecissent.

z *Sidonio*] *Purpureo*, Laudatissima vero erat Sidonia purpura.

Se

Se quoque Nympha tuis ornavit [a] Iardanis armis,
Et tulit è capto [b] nota tropæa viro.
[c] I nunc, tolle animos, & fortia gesta recense.
Quòd tu non esses jure, vir illa fuit.
Quâ tantò minor es, quantò te, maxime rerum,
Quàm quos vicisti, vincere majus erat.
Illi [d] procedit rerum mensura taurum.
Cede [e] bonis : hæres laudis amica tuæ.
Pro pudor! hirsuti costas exuta leonis,
Aspera texerunt vellera [f] molle latus.
Falleris, & nescis : non sunt spolia ista leonis,
Sed tua ; tuque [g] feri victor es, illa tui.
[h] Fœmina tela tulit Lernæis atra venenis,
Ferre gravem lanâ vix satis apta colum :
Instruxitque manum clavâ domitrice ferarum :
Vidit & in speculo [i] conjugis arma sui.
[k] Hæc tamen audiêram : licuit non credere famæ.
En venit ad sensus [l] mollis ab aure dolor.
[m] Ante meos oculos adducitur advena [n] pellex :
Nec mihi, quæ patior, dissimulare licet.

INTERPRETATIO.

Puella etiam Iardanis se instruxit tuis armis, & reportavit nota tropæa ex viro victo. Ito jam, effer animos, & facta nobilia commemora. Illa fuit vir, quia tu non eras meritò. Quâ tantò es inferior, summe rerum, quantò præstantiùs erat superare te, quàm quos superâsti. Illi prodest mensura factorum tuorum. Cede bonis : amica est hæres gloriæ tuæ. Pro pudor! pellis hirsuta derepta lateribus leonis horridi vulavit latus effœminatum. Errас & ignoras ; istæ exuviæ non sunt leonis, sed tuæ ; & tu es victor feræ, illa tui. Mulier, vix satis idonea ad gerendum colum lanâ plenum, gestavit sagittas infectas toxicis Lernæis, & armavit dextram clavâ victrice ferarum, & intuita est arma sponsi sui in speculo. Hæc tamen acceperam : potui non habere fidem famæ. Ecce levis dolor ad sensus penetrat ab aure. Adultera peregrina perducitur ante meos oculos ; nec possum occultare quæ suffero.

NOTÆ.

a *Iardanis*] *Omphale* à patre eo nomine appellata : quæ vicissim & clavâ, & cætero Herculis cultu ornari voluit.

b *Nota*] Alii habent *bina* ; ut de amore Herculis & de ejus spoliis tropæa posuerit Omphale.

c *I nunc*] Increpatio est per irrisionem.

d *Procedit*] *Illi omnium à te gestarum rerum laudi gloriæque vertitur magnitudo.*

e *Bonis*] *Laude omni quandoquidem te majorem invenisti.*

f *Molle*] *Omphales.*

g *Feri*] *Leonis.*

h *Tela*] Herculis, quæ ille Lernææ hydræ sanguine seu veneno infecit, unde pestifera fuerunt.

i *Conjugis*] *Herculis.*

k *Hæc tamen*] Innuit se non ità, iis omnibus quæ tantùm per famam cognoverat, malè affectam fuisse, quia fortè vera non essent.

l *Mollis*] *Minor* ; quia non ità certa sunt, quæ auribus percipiuntur.

m *Ante meos*] Istud verò dicit gravissimum : nam postea oculis credetur.

n *Pellex*] *Iole*, Euryti OEchaliæ regis filia, quam ultimam Hercules amavit.

Non

[s] Exegit ferrum sua per præcordia mater,
Impia quid dubitas Deïanira mori?
[t] Deprecor hoc unum, per jura sacerrima lecti;
Ne videar [u] fatis insidiata tuis.
Nessus, ut est [x] avidum [y] percussus [z] arundine pectus,
Hic, dixit, [a] vires sanguis amoris habet.
Illita Nesseo misi tibi texta veneno.
Impia quid dubitas Deïanira mori?
[b] Jamque vale, seniorque pater, germanaque Gorge,
Et [c] patria, & patriæ [d] frater adempte tuæ.
Et tu lux oculis hodierna novissima nostris,
Virque (sed ô [e] possis!) & puer Hylle, vale.

INTERPRETATIO.

Mater transfixit sua viscera gladio. Impia Deïanira, quamobrem differs mori? Hoc unum precibus amolior, per jura sacratissima tori: ne credar struxisse insidias fatis tuis. Nessus postquam fuit vulneratus pectus cupidum sagittâ. Hic cruor, inquit, habet vim amatoriam. Misi tibi vestem infectam tabo Nesseo. Impia Deïanira quamobrem cunctaris obire? Jamque vale & pater provectior, & soror Gorge, & patria, & frater sublate patriæ tuæ. Et tu dies hodierna, ultima oculis nostris, & marite (sed ô possis!) & puer Hylle, vale.

NOTÆ.

s *Exegit*] Sese ipsa gladio, pœnitentiâ interfecti filii, vel, ut Diodorus scribit, laqueo peremit.

t *Deprecor*] *A me averto, quod fecisse ne credideris.*

u *Fatis*] *Mortem tibi intentâsse ne videar.* Alii habent *thalamis*: ut sit sensus, Deïaniram non eò tunicam misisse, ut pellicem unà cum Hercule tolleret.

x *Avidum*] *Nimio amore insanum.*

y *Percussus pectus*] Phrasis Græca.

z *Arundine*] *Sagittâ.*

a *Vires*] Id est, *Ad amandum potest impellere.* Ovidius Metamorph. 9. *Velut irritamen amoris.*

b *Jamque vale*] Laqueo parato, suos salutat.

c *Patria*] Calydon.

d *Frater*] Tydeus.

e *Possis*] *Valere*, scil.

EPISTOLA X.

ARGUMENTUM.

Minos Jovis & Europæ filius, Cretensis rex, ob Androgeum filium ab Atheniensibus dolosè occisum, illos tandem post acria bella coëgit, ut sibi pœnas penderent & quidem quotannis pueros septem, & totidem virgines mitterent, ut Minotauro, quem arte Dædali Pasiphaë ex tauro genuêrat, dum ejus maritus Minos cum Atheniensibus bellum gereret, devorandi traderentur. Cùm verò sors Theseo contigisset, ab Ariadne edoctus est, quonam pacto, interfecto Minotauro, ex Labyrintheis ambagibus egrederetur, Errabunda regens tenui vestigia filo, *ut ait* Catullus. *Theseus autem Cretâ cum Ariadne & Phædrâ discedens, in Naxon insulam delatus est; ubi à Baccho monitus, ut Ariadnem relinqueret. Qui dei voce perculsus, altissimo somno sopitam reliquit. Illa expergefacta hanc epistolam scripsit, in quâ crudelitatem Thesei aut durities-*

Uxoriem accusans, immemorem beneficiorum eum appellat; post multas querelas rogat, ut conversâ nave redeat.

[a]ARIADNE [b]THESEO.

MITIUS inveni, quàm te, genus omne ferarum:
Credita non ulli, quàm tibi, pejùs eram.
Quæ legis, ex illo, Theseu, tibi littore mitto,
Unde tuam sine me vela tulêre ratem.
In quo me somnusque meus malè prodidit, & tu
[c]Per facinus somnis insidiate meis.
[d]Tempus erat, [e]vitreâ quo primùm terra pruinâ
Spargitur, & tectæ fronde queruntur aves.
[f]Incertum vigilans, à somno languida, movi
[g]Thesea prensuras semisupina manus.
Nullus erat: referoque manus, iterumque retento,
Perque torum moveo brachia: nullus erat.
Excussêre metus somnum: conterrita surgo:
Membraque sunt viduo præcipitata toro.
[h]Protinus adductis sonuerunt pectora palmis:
Utque erat è somno [i]turbida, rapta coma est.
Luna fuit: specto, si quid, nisi littora, cernam.
Quod videant oculi, nil, nisi littus, habent.
Nunc huc, nunc illuc, & [k]utróque sine ordine curro:
Alta puellares [l]tardat arena pedes.

INTERPRETATIO.

Experta sum omne genus ferarum lenius quam te: non infelicius cuiquam poteram committi, quam tibi. Mitto tibi quæ legis, Theseu, ex illo littore, ex quo vela abripuerunt tuam navem. In quo & somnus meus me malè perdidit, & tu insidiate per flagitium somnis meis. Tempus erat, quo humus tegitur pruinâ vitreâ, & aves ramis velatæ conqueruntur. Vix experrecta, torpens à somno, semisupina movi manus amplexuras Theseum. Non aderat, & refero manus, & illerum quærito, & agito lacertos per lectum. Nullus erat. Timor proturbavit somnum: tremefacta erigor: & artus sunt dejecti lecto destituto. Statim mea pectora sonum reddiderunt manibus impactis: & capilli ut erant confusi è somno, sunt dilaniati. Luna fulsit: aspicio si quid videam, præter littora. Oculi nihil inveniunt, quod aspiciant, nisi littus. Nunc huc, nunc illuc, & utróque feror sine ratione. Arena cumulata remoratur pedes virgineos.

NOTÆ.

a *Ariadne*] Minõis filia.

b *Theseo.*] Fuit Theseus Ægei, regis Atheniensis, filius.

c *Per facinus*] Alii habent *proh facinus!*

d *Tempus erat*] Vide an non cum stomacho sit istud legendum.

e *Vitreâ*] *vitro similis.* Autumnale tempus describit.

f *Incertum vigilans*] Id est, *Nescio, an vigilarem.*

g *Thesea*] Accusat. Græcus.

h *Protinus*] Id est, *Pectus & dolore & admiratione percussi.*

i *Turbida*] *Incompta.*

k *Utroque*] *Sursum, deorsum; dextrorsum, sinistrorsum; rursum, prorsùm; huc, & illùc.*

l *Tardat*] Difficile est omnino in arena, nisi madida sit, ambulare.

Intereà toto clamanti littore, THESEU,
[m] Reddebant nomen concava saxa tuum :
Et quoties ego te, toties locus ipse vocabat.
Ipse locus miseræ ferre volebat opem.
Mons fuit ; apparent frutices in vertice rari :
[n] Nunc scopulus raucis pendet adesus aquis.
Ascendo ; vires animus dabat : atque ita latè
Æquora prospectu metior alta meo
Indè ego (nam ventis quoque sum crudelibus usa)
Vidi præcipiti carbasa tenta noto.
Aut vidi : aut etiam, cùm me vidisse putarem,
Frigidior glacie semanimisque fui.
Nec languere diu patitur dolor ; excitor illo,
Excitor, & summâ Thesea voce voco.
Quò fugis ? exclamo : *scelerate, revertere, Theseu.*
Flecte ratem : [o] *numerum non habet illa suum.*
Hæc ego : quod voci deerat, [p] plangore replebam.
Verbera cum verbis mista fuere meis.
Si non audires, ut saltem cernere posses,
Jactatæ latè signa dedêre manus
Candidaque imposui longæ [q] velamina virgæ,
Scilicet oblitos admonitura mei.
Jamque oculis ereptus eras : tum denique flevi.
[r] Torpuerant molles ante dolore [s] genæ.

INTERPRETATIO.

Interea rupes cavæ referebant nomen tuum, mihi *vociferanti toto littore* THESEU : *et quoties ego te,* te *toties ipse locus citabat. Ipse locus volebat auxilium præbere infelici. Mons extitit : frutices pauci cernuntur in cacumine : scopulus autem cavatus aquis obstrepentibus imminet. Ascensu supero, animus sufficiebat vires : atque ita vastè lustro meo prospectu profunda maria. Inde ego aspexi vela inflata austro rapido (nam afflicta sum quoque sævis ventis.) Vel aspexi, vel etiam, cùm arbitrarer me aspexisse, fui frigidior glacie & semiviva. Nec dolor sinit diu torpere : illo excutior, excitior ; & contentissimâ voce inclamo Theseum.* Quò prorumpis ? *vociferor :* redi, sceleste Theseu. Converte navem : illa non habet suum numerum. *Hæc ego ; planctu compensabam, quod voci deerat. Ictus conjuncti fuerunt cum meis verbis. Manus multùm concussæ fecerunt indicia ; ut saltem posses intueri, si non audires. Et vestem albam aptavi perticæ, commonefacturam nempè* vos *mei oblitos. Jamque eras ademptus oculis : tùm denique in fletus prorupi. Oculi teneri priùs stupuerant dolore.*

NOTÆ.

m *Reddebant*] Quæ adeo Theseo ipso mitiora erant.

n *Nunc*] Pro *autem ;* quomodo, non sine lepore, utuntur aliquando boni auctores. Quanquam nonnulli codices habent *Hîc ;* Alii *Hinc ;* Vossianus *Huic.*

o *Numerum*] Quia illa aberat.

p *Plangore*] *Pectus graviter percutiendo.*

q *Velamina*] Quodvis linteum intellige.

r *Torpuerant*] Cùm antea tota in clamando, & plangendo fuisset Ariadne, evidenti ratione flere non poterat.

s *Genæ*] *Palpebræ ;* nam pro iis etiam sumuntur. Per eas verò oculos intellige.

45 Quid

Quid potius facerent, quàm me mea lumina flerent,
Postquam [t] desiêrant vela videre tua?
Aut ego diffusis erravi sola capillis;
Qualis ab [u] Ogygio concita [x] Baccha [y] Deo:
Aut mare prospiciens in saxo [z] frigida sedi:
Quàmque lapis [a] sedes, tam lapis ipsa fui.
Sæpe torum repeto, qui nos acceperat ambos;
Sed non acceptos exhibiturus erat.
[b] Et tua, quà possum, pro te, vestigia tango;
Strataque, quæ membris intepuêre tuis.
Incumbo, lacrymisque toro [c] manante profusis,
Pressimus, exclamo, te duo; redde duos.
Venimus huc ambo: cur non discedimus ambo?
Perfide, pars nostri, lectule, major ubi est?
Quid faciam? quò sola ferar? vacat insula cultu.
Non hominum video, non ego facta boûm.
Omne latus terræ cingit mare. Navita nusquam:
Nulla per [d] ambiguas puppis itura vias.
Finge dari comitesque mihi, ventosque, ratemque;
Quid sequar? accessus terra paterna negat.
[e] Ut rate felici pacata per æquora labar;
Temperet ut ventos [f] Æolus; exul ero.

INTERPRETATIO.

Quid prius agerent oculi mei, quàm me lugerent, postquam destiterunt cernere carbasa tua? Aut ego sum vagula sola comâ sparsâ, qualis Baccha acta à Deo Ogygio: aut prospectans mare, gelida sedi in rupe; & ipsa tam fui saxum, quàm sedile fuit saxum. Sæpè ad lectum redeo, qui acceperat nos ambos, sed non erat redditurus acceptos. Et tango quantùm possum tua vestigia pro te: & vestes quæ calefactæ fuerunt artubus tuis. Innitor, & lacrymis effusis, lecto rorante, vociferor, duo tibi incubuimus: restitue duos. Ambo huc accessimus, cur non ambo abimus? Torule infide, ubi est pars potior nostri? Quid agam? Quò eam sola? Inculta est insula. Ego non intueor labores hominum, non intueor boûm. Æquor circumdat omnem oram terræ. Nullibi nauta: nulla navis cursura per vias incertas. Pone contingere mihi & comites, & auras, & navem: quid incipiam? Solum paternum negat aditus. Quanquam curram nave fortunatâ per maria placida; quanquam Æolus molliat ventos, profuga ero.

NOTÆ.

t *Desiérant*] Alii habent *desiêram*; quod Heinsio placuit.

u *Ogygio*] *Thebano*: ab Ogyge Thebanorum rege.

x *Baccha*] Jam antea mulierciarum, Bacchi furore correptarum, insaniam vidimus.

y *Deo*] *Bacchо*; à matre Semele, Cadmi Thebarum conditoris filiâ, Thebano dicto.

z *Frigida*] Ex dolore; deinde etiam saxi frigiditate.

a *Sedes*] *Cui insidebam.*

b *Et tua*] Vide mihi, quæso, quàm lepidè quantoque cum affectu, hæc poëta scripserit. Ipse tibi relictus, aut sexum mutâsse videaris, si illius insistere vestigiis non reformidaveris.

c *Manante*] Id est, *Rivulo ex lacrymis per lectum currente.*

d *Ambiguas*] Qualis est omnis in mari. Neminem dicit illàc transiturum.

e *Ut*] *Quamvis.*

f *Æolus*] Ventorum Deus.

1206 000

[g] Non ego te, Crete, [h] centum digesta per urbes,
Aspiciam, puero [i] cognita terra Jovi.
Nam pater, & tellus [k] justo regnata parenti,
Prodita sunt facto nomina [l] cara meo.
Cùm tibi, ne [m] victor tecto morerere [n] recurvo,
Quæ regerent passus, pro dùce fila dedi,
Cùm mihi dicebas, Per ego ipsa pericula juro,
Te fore, dum nostrùm vivet uterque, meam.
Vivimus: & non sum, Theseu, tua: [o] si modò vivis,
Fœmina, perjuri fraude [p] sepulta viri.
Me quoque, quâ [q] fratrem [r] mactâsses, improbe, clavâ.
Esset, quam dederas, morte [s] soluta fides.
Nunc ego non tantùm, quæ sum, passura, recordor?
Sed quæcunque potest ulla relicta pati.
Occurrunt animo pereundi mille [t] figuræ:
Morsque minus pœnæ, quàm mora mortis, habet.
Jam jam venturos aut hâc, aut suspicor illâc,
Qui lanient avido viscera dente, lupos.
Forsitan & fulvos tellus alat, ista leones:
Quis scit, an hæc sævas tigrides insula habet?

INTERPRETATIO.

Ego te non videbo, Creta, divisa per centùm oppida, terra visa Jovi puero. Nam pater & terra dominata æquo patri, nomina dilecta, prodita sunt meo facinore: cùm tibi exhibui fila pro directore, quæ modum facerent tuis gressibus, ne victor interires in domo perplexâ. Cùm mihi dicebas, Ego juro per ipsa discrimina te futuram meam, quamdiu uterque nostrùm vitâ fruetur. Vitâ fruimur, & non sum tua, Theseu; si saltem vitâ frueris, ô puella, perdita dolo mariti perjuri. Me quoque interfecisses, perfide, clavâ, quâ fratrem. Fides quam voveras esset liberata morte. Nunc ego non tantùm cogito quæ sum latura; sed quæcunque ulla destituta potest experiri. Mille modi pereundi animo obvervantur; & mors habet minus supplicii quàm dilatio mortis. Mentem subit lupos jam jam accessuros aut hâc, aut illâc, qui discerpant præcordia dente famelico. Forsitan ista terra nutriat etiam leones fulvos. Cui perspectum, an hæc insula alat crudeles tigrides?

NOTÆ.

g *Non ego*] Maximum affectum habet hæc recordatio.

h *Centum*] Hæc fama de centum Cretæ urbibus, ex Homero invaluit: quam veram fuisse, non facilè crediderim, nisi etiam vicos annumeraveris.

i *Cognita*] Quia ibi nutritus fuit.

k *Justo*] Quamobrem apud inferos judex.

l *Cara*] *Pater & Patria* nomina cara sunt.

m *Victor*] Superato Minotauro. Alij habent *victus*.

n *Recurvo*] Labyrinthi periphrasis.

o *Si modo vivis*] Hæc habet correctio multam emphasim: magnumque affectum.

p *Sepulta*] *Prorsùs Perdita*. Ità & Terentius alicubi.

q *Fratrem*] *Minotaurum*.

r *Mactâsses*] Deest *utinam*. *Utinam me interfecisses*.

s *Soluta*] Quia tantùm, dùm uterque viveret, fidem suam dederet Theseus. Ingeniosum verò est istud; quasi tantum nefas ille patraverit, ut interfectâ conjuge fidem servâsse videretur.

t *Figuræ*] *Mortis genera*.

Et

Et freta dicuntur magnas [u] expellere [x] phocas.
Quid vetat & [y] gladios per latus ire meum?
Tantùm ne religer durâ captiva catenâ;
Neve traham servâ grandia pensa manu,
Cui pater est Minos, cui mater [z] filia Phœbi:
Quòdque magìs memini, quæ tibi pacta fui.
Si mare, si terras, porrectaque littora vidi;
Multa mihi terræ, multa minantur aquæ.
Cœlum [a] restabat; timeo [b] simulacra Deorum.
Destituor rapidis præda cibusque feris.
Sive colunt habitantque viri, diffidimus illis.
Externos didici [c] læsa timere viros.
Viveret [d] Androgeos utinam: nec facta luisses
Impia [e] funeribus, [f] Cecropi terra, tuis!
Nec tua mactâsset [g] nodoso stipite, Theseu,
Ardua [h] parte virum dextera, parte bovem!
Nec tibi, quæ reditus monstrarent, fila dedissem,
Fila per adductas sæpe recepta manus!
Non equidem miror, si stat victoria tecum,
Strataque Cretæam bellua tinxit humum.

INTERPRETATIO.

Maria etiam perhibentur immittere ingentes vitulos. Quid obstat enses etiam adigi per latus meum? Tantùm ne capta constringar sævis vinculis; neve servâ manu pensa ingentia diducam, ego cui Minos est pater, cui filia Phœbi mater; &, quod amplius recordor, quæ tibi promissa fui. Si aspexi mare, si terras & vasta littora; terræ mihi intentant multa, aquæ multa. Cœlum supererat. Metuo imagines Deorum. Deseror in rapinam & escam feris furentibus. Seu viri celebrant, & excolunt hanc terram, eos suspicimus. Decepta docta sum metuere viros peregrinos. Utinam Androgeos superstes esset; nec exsolvisses facinora impia tuorum cædibus, terra Cecropi: nec manus tua in altum sublata, Theseu, interfecisset clavâ nodosâ virum semibovem, bovem semivirum! Nec tibi præbuissem fila quæ ostenderent regressus; fila relicta permanus sæpè admotas! Non equidem stupeo, si victoria tecum permanet, & bellua humi afflicta infecit solum Cretæum.

NOTÆ.

u *Expellere*] *In siccum mittère.* In terrâ verò vivere, spirare, præ aliis etiam omnibus animalibus gravissimo somno dormire phocæ dicuntur, auctore Plinio.

x *Phocas*] *Vitulos marinos.*

y *Gladios*] Cujusvis advenæ.

z *Filia Phœbi*] *Pasiphaë.* Vult maximè indignum videri, si ipsa regis filia, aliisque gaudens titulis, servire cogatur.

a *Restabat*] *Quod contra me non esset.*

b *Simulacra*] *Figuras, in quas illi se dicuntur mutare.*

c *Læsa*] *A Theseo hospite, qui Cretæ mihi imposuit, meque hîc reliquit.*

d *Androgeos*] De quo in argumento. Longè vero, mulierum more, malorum suorum causam repetit Ariadne.

e *Funeribus*] Puerorum & puellarum septem; quod annuum erat Atheniensum, érga Minoëm, tributum Minotauro tradendum.

f *Cecropi*] *Attica*, a Cecrope Atheniensium rege. Ille verò est vocativus Græcus, à formâ patronymicâ *Cecropis, idos.*

g *Nodoso stipite*] *Clavâ*, qua utebatur Theseus.

h *Parte virum*] *Minōtaurum.*

Non

Non poterant figi præcordia ferrea [i] cornu:
[k] Ut te non tegeres, pectore tutus eras.
Illîc tu silices, illîc adamanta tulisti:
Illîc qui silices Thesea vincat habes.
Crudeles [l] somni, quid me tenuistis inertem?
[m] At semel æternâ nocte premenda fui.
Vos quoque, crudeles venti, nimiùmque parati;
[n] Flaminaque in lacrymas officiosa meas.
Dextera crudelis, quæ me fratremque necavit:
Et data poscenti [o] nomen inane fides.
In me jurârunt somnus ventusque fidesque:
Prodita sum causis una puella tribus.
[p] Ergo ego nec lacrymas matris moritura [q] videbo?
Nec, mea qui digitis lumina condat, erit?
Spiritus infelix [r] peregrinas ibit in auras:
Nec positos artus unget amica manus?
[s] Ossa superstabunt volucres inhumata marinæ?
Hæc sunt [t] officiis digna sepulchra meis?
[u] Ibis Cecropios portus: patriâque receptus
Cùm steteris urbis celsus in arce tuæ;
Et bene narrâris letum taurique virique,
Sectaque per dubias [x] saxea tecta vias;

INTERPRETATIO.

Dura tua *viscera non poterant fodi cornu; quanquam te non defendisse, eras securus pectore. Tu gestâsti illîc saxa, illîc gestâsti adamanta; habes illîc Theseum, qui durior sit saxis. Somni crudeles, cur me ignavam retinuistis? Imò semel obruenda fui nocte æternâ. Vos quoque venti sævi, & nimis expediti; & flatus obsequiosi in meos fletus. Manus sæva quæ occidit me & germanum: & fides obstricta mihi petenti nomen vanum. Somnus & ventus & fides conjuraverunt in me. Una puella perdita sum tribus causis. Ego peritura neque aspiciam fletus matris, nec dabitur qui claudat oculos meos digitis? anima misera feretur in aërem ignotum; nec manus amica condet membra composita? Aves maritimæ insistent ossibus meis insepultis? Hæc sepulcra sunt digna obsequiis meis? Tanges portus Cecropios: & redux in patriam cùm sublimis constiteris in arce urbis tuæ, & bene retuleris mortem & tauri & viri & domum lapideam divisam per vias ambiguas;*

NOTÆ.

i *Cornu*] *Minotauri.*

k *Ut*] *Quamvis.*

l *Somni*] In Somnum invehitur, quo retenta est, dum Theseus abiret.

m *At*] Correctio est ingeniosa: quasi dicat; *Imò in æternum debuissem dormire.*

n *Flamina*] *Ventorum flatus.*

o *Nomen inane*] Fides, si non servetur, est profectò nomen inane.

p *Ergo*] Concludentis non est hoc loco particula, sed indignantis. Ingemiscit, & ingeminat Ariadne, quòd in illâ insulâ sola sit moritura.

q *Videbo*] Quod alicujus esset solatii.

r *Peregrinas*] Hic volunt arguti quidam videri: at alieno loco, uti quidem videtur; puellari enim simplicitate & mollitie istud arbitror ab Ariadne dictum.

s *Ossa*] Dicit, se avibus laniatum iri.

t *Officiis*] *Erga te, Theseu.* Ironia est, cum exprobratione.

u *Ibis*] Et istud cum maximo affectu & invidiâ est conjunctum.

x *Saxea*] *Labyrinthum.*

Me

Me quoque narrato solâ tellure relictam.
[y] Non ego sum titulis surripienda tuis.
[z] Nec pater est Ægeus; nec tu [a] Pittheïdos Æthræ
Filius: auctores saxa fretumque tui.
[b] Dî facerent, ut me summâ de puppe videres!
[c] Movisset vultus mœsta figura tuos.
Nunc quoque non oculis, sed, quâ potes, aspice mente
Hærentem scopulo, quam vaga pulsat aqua.
Aspice demissos lugentis in ore capillos;
Et tunicas lacrymis, sicut ab imbre, graves.
Corpus, ut impulsæ segetes Aquilonibus, [d] horret:
Literaque [e] articulo pressa trementе labat.
Non te per meritum, quoniam [f] malè cessit, [g] adoro.
Debita sit [h] facto gratia nulla meo:
Sed nec pœna quidem: si non ego causa salutis,
Non tamen est, cur sis tu mihi causa necis.
Has tibi, plangendo lugubria pectora, lassas,
Infelix tendo trans freta longa manus.
Hos tibi, [i] qui superant, ostendo mœsta capillos.
Per lacrymas oro, quas tua [k] facta movent:
[l] Flecte ratem, Theseu; versoque relabere vento.
Si priùs occidero: tu tamen ossa [m] feres.

INTERPRETATIO.

refer me quoque destitutam in terrâ desertâ. Ego non sum dissimulanda tuis elogiis. Nec pater est Ægeus nec tu filius Æthræ Pittheïdos. Scopuli & mare sunt tui parentes. Utinam Dii præstarent, ut me aspiceres de supremâ puppe! tristis species flexisset tuos oculos. Nunc etiam intuere non oculis, sed animo, quo tibi licet, stantem scopulo, cui aqua incerta obstrepit. Cerne comam sparsam per vultus mœrentis; & vestes ponderosas lacrymis, tanquam à pluviâ. Corpus tremit ut segetes actæ Boreâ; & littera signata digito trepidante vacillat. Non te precor per beneficium, quandoquidem malè cessit: gratia nulla sit debita officio meo. Sed nec malum quidem; si ego non fui causa salutis, non est tamen, cur tu sis mihi causa mortis. Misera porrigo tibi trans vasta maria manus defessas tundendo mœsta pectora. Tristis exhibeo hos capillos, qui supersunt. Rogo per lacrymas, quas tua facinora eliciunt, converte navem, Theseu; & revertere, vento mutato. Si priùs occubuero, tu tamen colliges ossa.

NOTÆ.

y *Non ego*] Vehemens est Ironia.

z *Nec Pater*] Jam apertè indignationem prodit.

a *Pittheïdos*] Pittheus Æthræ pater fuit.

b *Dî facerent*] *Utinam* adde: deinde *fecissent* prò *facerent* intellige.

c *Movisset*] Certè, nam ipsa ejus verba movent.

d *Horret*] Frigore, timore, dolore.

e *Articulo*] *Digito.*

f *Malè cessit*] Malè enim beneficia in Theseum ingratum collocaverat.

g *Adoro*] Refertur verbum istud ad sequens, versu epistolæ penultimo *flecte*. *Flecte ratem*, &c.

h *Facto*] *Beneficio, quo te ex labyrinthi erroribus extraxi.*

i *Qui superant*] *Nam cæteros avulsi.*

k *Facta*] *Crudelia*, scilicet; qui solam destituit. Sed vis quædam latet in voce *tua*.

l *Flecte*] *Ad me converte.*

m *Feres*] Alii habent *leges*. Illa verò non periit, ut videtur metuere; fuit enim postea Bacchi uxor, & translata in cœlum, ut jam suprà vidimus. Quanquam alia fabulantur alii.

EPIS-

EPISTOLA XI.

ARGUMENTUM.

Macareus & Canace, Æoli regis ventorum filii, cùm turpiter se amarent, & consanguinitatis prætextu culpam tegentes concumberent, Canace filium peperit; quem cùm clam è regiâ per nutricem emitteret, ut aleretur, infelix infans suo vagitu se avo prodidit. Qui filiorum incensus scelere, innocuum infantem jussit canibus exponi: & per satellitem Canacæ gladium misit, quo illa pro meritis uteretur; se interfecisse creditur. Sed priusquam moreretur, Macareo, qui jam in templum Apollinis Delphici confugerat, hâc epistolâ casum suum narravit, orans, ut expositi infantis ossa legat, & unâ cum suis urnâ componat.

CANACE MACAREO.

[a]Si [b]qua tamen [c]cæcis errabunt scripta lituris,
[d]Oblitus à dominæ cæde libellus erit.
Dextra tenet calamum; strictum tenet altera ferrum:
Et jacet in gremio charta [e]soluta meo.
Hæc est [f]Æolidos fratri scribentis imago:
[g]Sic videor duro posse placere patri.
Ipse necis cuperem nostræ spectator adesset;
[h]Auctorisque oculis exigeretur [i]opus.
Ut ferus est, multòque suis truculentior Euris,
[k]Spectaret siccis vulnera nostra [l]genis.
[m]Scilicet est aliquid cum sævis vivere ventis:
Ingenio [n]populi convenit ille sui.

INTERPRETATIO.

Si tamen aliqua scripta depravata erunt obscuris lituris, libellus erit deletus à nece dominæ. Dextra movet stylum, altera habet gladium nudatum, & chartâ est explicita in sinu meo. Hæc est species Æolidos scribentis fratri: sic videor placere posse patri sævo. Optarem ipse adstaret testis mortis nostræ, & opus perficeretur in conspectu auctoris. Ut sævus est, & multò terribilior suis Euris, vidisset plagas nostras oculis aridis. Nempe est aliquid vitam agere cum ventis asperis: ille respondet ingenio populi sui.

NOTÆ.

a *Si qua tamen*] Propter istud *tamen* putaverunt nonnulli interpolatores sequentes duas versus huic epistolæ initium facere:

Æolis Æolidæ, quam non habet ipsa, salutem
Mittit & armatâ verba notata manu.

Frustrà verò illi: nam, ut Æoli filiam sic morientem decebat, principio abrupto usa est Canace; ita ut sensus, non verba supplenda sint. Quis verò sensus fuerit, spurii illi duo versus declarant.

b *Qua*] *Si quæ epistolæ meæ partes.*

c *Cæcis*] Quæ vix legi possint.

d *Oblitus*] Id est, *In culpâ erit cædes dominæ, quòd epistola lituris oblita.*

e *Soluta*] *Explicata*

f *Æolidos*] De seipsâ Canace, Æoli filiâ, loquitur.

g *Sic*] *ense ad meam necem parato.* Patris arguit crudelitatem.

h *Auctoris*] *Patris*, scil. qui ensem quo se ipsa interficeret, per satellitem miserat.

i *Opus*] *Cædes mea.*

k *Spectaret*] Alii habent *spectâsset.*

l *Genis*] *Oculis*: ut suprà in Ariadne.

m *Scilicet*] Reddit rationem cur sævus sit pater. Sed latet quædam indignatio & Ironia.

n *Populi*] *Venti.*

Ille

Ille [o] Noto [p] Zephyroque, & [q] Sithonio Aquiloni
Imperat, & [r] pennis, [s] Eure proterve, tuis.
Imperat, (heu·!) ventis : [t] tumidæ non [u] imperat iræ :
[x] Possidet & vitiis regna minora suis.
Quid juvat [y] admotam per [z] avorum nomina cœlo,
Inter cognatos posse referre Jovem ?
Num minùs infestum funebria munera [a] ferrum
Fœmineâ teneo, non mea tela, manu ?
O utinam, Macareu, quæ nos commisit in unum,
Venisset [b] leto serior hora meo !
Cur unquam plùs me, frater, quàm frater amâsti ?
Et tibi, non debet quod soror esse, fui ?
Ipsa quoque [c] incalui : qualemque audire solebam,
[d] Nescio quem sensi corde tepente [e] Deum.
[f] Fugerat ore color : macies [g] adduxerat artus :
Sumebant minimos ora [h] coacta cibos.

INTERPRETATIO.

Ille imperium tenet in Austrum, & Favonium & Borean Thracium, & pennas tuas, subsolane procax. Heu ! temperat ventos ; non temperat irum fervente : et habet regna minora suis vitiis. Quid prodest sublatam cœlo per nomina avorum posse annumerare Jovem inter consanguineos ? Anne minùs tracto fœmineâ dextrâ gladium odiosum, dona funesta, arma mihi non apta ? O utinam, Macareu, hora, quæ nos coëgit in unum, advenisset tardior morte meâ ! Quamobrem, frater, amasti me unquam plùs quàm frater ? Et tibi fui, quod germana non debet esse ? Ipsa quoque sum incensa, & sum experta nescio quem Deum pectore tepido, qualem consueveram audire. Color excesserat facie ; macies contraxerat membra : ora invita cupiebant minimum alimentum.

NOTÆ.

o *Noto*] Vento à meridie flanti.

p *Zephyroque*] Ab occasu.

q *Sithonio*] *Threïcio*, à Sithone monte Thraciæ; quæ Græciæ & Italiæ respectu ad Septentrionem vergit : unde Aquilo seu Boreas flatus emittit.

r *Pennis*] Alati enim leves venti finguntur.

s *Eure*] Flat Eurus ab ortu.

t *Tumidæ*] Quæ adeò ventis furentibus est sævior.

u *Imperat*] Jam apertè Canaces dolor erumpit.

x *Possidet*] *Ventos, quibus imperat, pater asperitate & sævitiâ superat.*

y *Admotam cœlo*] Vide, quæso, quomodo granditatem rebus per verba poëta tribuat. Solemus nos dicere Gallicè, *Il est descendu de la race des dieux.* Angl. *He is descended of the race of the Gods,* & similia. Veriùs loquimur, at tanta non est dignitas.

z *Avorum*] Jam videtur vox ista in numero plurali rei dignitatem, ut versui numerum, addere; quod contrà est; nam quò propior Jovem poëta Canacen posuisset, eò majorem fecisset. Potuit autem, siquidem, ut quibusdam placitum, Jupiter pater fuit Æoli. At, ne quid temerè in poëtam scripsisse videar, sciendum, quòd obscurum valdè & parùm cognitum sit genus Æoli, diversissimaque de eo scripserint mythologi. Ex quo poëtæ opus fuerit fortè longâ avorum & atavorum serie, non modò à maternâ sed & paternâ parte, ut Canacen usque ad Jovem attolleret.

a *Ferrum*] *Gladium, quem pater misit.*

b *Leto serior*] Id est, *Nunquam venisset, quæ leti causa.*

c *Incalui*] *Amore incensa fui.*

d *Nescio quem*] *Qui antè incognitus fuerat.*

e *Deum*] *Cupidinem.*

f *Fugerat*] Pallent enim amantes.

g *Adduxerat*] *Contraxerat, corrugaverat, attenuaverat.*

h *Coacta*] Amore; qui cibi tollit appetentiam.

Nec

Nec somni faciles, & nox erat [i] annua nobis :
Et gemitum nullo læsa dolore dabam.
Neç cur hæc facerem, poteram mihi reddere causam :
Nec nôram, quid amans esset : at illud eram.
Prima malum nutrix animo præsensit anili :
Prima mihi nutrix, *Æoli*, dixit, *amas*.
Erubui, gremioque pudor [k] dejecit ocellos.
Hæc satis [l] in tacitâ signa fatentis erant.
Jamque [m] tumescebant vitiati pondera ventris,
Ægraque [n] furtivum membra gravabat [o] onus.
Quas mihi non herbas, quæ non medicamina nutrix
Attulit, [p] audaci [q] supposuitque manu ?
Ut penitùs nostris (hoc te celavimus [r] unum)
Visceribus crescens excuteretur onus.
Ah ! nimium vivax admotis restitit infans
[s] Artibus ; & tectus tutus ab [t] hoste fuit.
Jam novies erat orta [u] soror pulcherrima Phœbi ;
Denaque luciferos Luna movebat equos.
Nescia quæ faceret subitos mihi causa dolores,
Et rudis ad partus, & nova miles eram.
Nec tenui vocem. *Quid*, ait, *tua crimina prodis ?*
Oraque clamantis conscia pressit anus.

INTERPRETATIO.

Nec somni leves, & nox erat nobis longissima : & gemebam nullo dolore pressa. Nec poteram mihi indicare causam, cur hæc agerem : nec cognoveram, quid esset amans, at illud eram. Nutrix prima subodorata est malum mente anili ; nutrix prima mihi dixit, Æoli, amas. Pudore suffusa sum, & pudor demisit oculos in sinum. Hæc indicia in silente erant confitentis. Jamque onera uteri temerati turgescebant, & sarcima secreta impediebat artus morbidos. Quas herbas, quæ medicamenta non mihi exhibuit nutrix, & subjecit manu temeraria, ut pondus adolescens prorsùs dejiceretur nostris præcordiis ? (tibi occultavimus hoc unum) Ah ! fœtus nimium vivax, fuit firmus adversus medicamina adhibita, & fuit defensus & securus ab hoste. Jam soror formosissima Phœbi erat renovata novies, & luna decima agebat équos luciferos. Ignorabam quæ mihi esset causa dolorum *subitaneorum, & eram imperita ad partus, & miles novitia. Nec compescui vocem.* Quamobrem, *anus inquit*, tua profers flagitia ? *Et particeps flagitii obstruxit ora exclamantis.*

NOTÆ.

i *Annua*] *Nox una, præ tædio & amoris impatientiâ, annus videbatur.*
k *Dejecit*] Pudoris proprium.
l *In tacitâ*] Id est, *Licet tacerem hæc satis indicabant me amorem meum confiteri.*
m *Tumescebant*] Ventremque adeò tumidum efficiebant.
n *Furtivum*] Furto, stuproque conceptum,
o *Onus*] Puer, quem utero gestabat.
p *Audaci*] Ut quæ faciuus admittebat.
q *Supposuitque*] *Utero ad excutiendum fœtum apposuit.*
r *Unum*] Refertur ad *hoc.*
s *Artibus*] *Medicaminibus.*
t *Hoste*] *Anu*, scil. quæ illum medicinis quæsivit interficere.
u *Soror*] *Luna ; nonus mensis lunaris præteriérat.*

Quid

Quid [x] faciam infelix? gemitus dolor edere cogit:
Sed timor, & nutrix, & pudor ipse, vetant.
Continuò gemitus, elapsaque verba [y] reprêndo:
Et cogor lacrymas combibere ipsa meas.
Mors erat ante oculos; & opem [z] Lucina [a] negabat:
Et grave, si morerer, [b] mors quoque crimen erat.
Cùm superincumbens, [c] scissa tunicâque comâque,
[d] Pressa refovisti pectora nostra [e] tuis.
Et mihi *Vive, soror, soror ô carissima,* dîxti,
Vive: nec unius corpore perde [f] duos.
Spes bona det vires: fratri nam nupta futura es.
Illius es [g] de quo mater, & uxor eris.
Mortua (crede mihi) tamen ad tua verba revixi:
Et positum est uteri crimen onusque mei.
[h] Quid tibi grataris? mediâ [i] sedet Æolus aulâ:
Crimina sunt oculis surripienda patris.
[k] Frugibus infantem, ramisque albentis olivæ,
Et levibus [l] vittis sedula celat anus:
Fictaque sacra facit, [m] dicitque precantia verba:
[n] Dat populus sacris, dat pater ipse, viam.

INTERPRETATIO.

Quid agam misera: Dolor subigit gemere: sed metus, & nutrix & ipse pudor prohibent. Protinus reprimo gemitus & voces quæ exciderant: & cogor ipsa absorbere meas lacrymas. Mors erat præ oculis; & Lucina recusabat auxilium; & obitus erat etiam scelus atrox, si fato fungerer. Cum superstratus vestibus & capillis laniatis recalefeceris nostra pectora fotu tuis. Et mihi dixisti. Vive, soror, ô soror dilectissima, vive: nec interfice duos corpore unius. Bona spes sufficiat vires: nam futura es uxor fratris. Eris conjux illius, de quo es mater. *Defuncta (crede mihi) tamen excitata sum ad tua verba: & crimen & pondus alvi meæ est depositum. Quamobrem tibi gratularis? Æolus regnat mediâ aulâ. Fugitia sunt subtrahenda oculis patris. Anus diligens occultat infantem frugibus & frondibus olivæ canentis, & fasciis levibus; & operatur sacris simulatis, & profert verba orantia. Populus cedit viâ sacris, ipse pater cedit.*

NOTÆ.

x *Faciam*] Pro *faccrem.*

y *Reprendo*] *Reprimo.*

z *Lucina*] *Juno;* quæ parturientibus adesse solet.

a *Negabat*] *Fœtum emittere non poteram.*

b *Mors quoque*] Quia crimine accelerata.

c *Scissâ*] Ex dolore, quòd sororem ità laborantem videret.

d *Pressa*] *Doloribus,* scil.

e *Tuis*] Dixit ipsum superincubuisse. Solemus enim, quos amamus, in dolorum & mortis angustiis benevolentiæ & amoris testificandi causâ, solandi etiam, amplecti.

f *Duos*] *Te & filium.*

g *De quo*] *Cujus facto.* De seipso Macareus loquitur.

h *Quid tibi*] Seipsam alloquitur; quæ, tanquam de bono aliquo, de partu suo visa est loqui; cùm pernicies ab Æoli crudelitate immineret.

i *Sedet*] *Qui otiosè omnia circumspicit, omnibusque providet.*

k *Frugibus*] Molâ salsâ: quâ in sacrificiis utebantur, Ut infantem auferret, simulavit anus se, quæ ad rem sacram faciendam requisita essent, portare.

l *Vittis*] *Fasciis,* quibus victimæ coronabantur.

m *Dicitque precantia*] Hymnos & supplicationes.

n *Dat*] Id est, *Omnes loco, & viâ cedunt, nec quisquam anui affert impedimentum.*

Jam

Jam prope [o] limen erat: patrias [p] vagitus ad aures
Venit, & indicio proditur [q] ille suo.
Eripit infantem, [r] mentitaque sacra revelat
Æolus: insanâ regia voce sonat.
Ut mare [s] fit tremulum, tenui cùm [t] stringitur aurâ;
Ut quatitur [u] tepido [x] fraxina virga Noto?
Sic mea [y] vibrari pallentia membra videres.
Quassus ab imposito corpore lectus erat.
[z] Irruit; & nostrum vulgat clamore [a] pudorem:
Et vix à misero continet ore manus.
Ipsa nihil, præter lacrymas, pudibunda profudi:
Torpuerat gelido lingua retenta metu.
Jamque dari parvum canibusque avibusque nepotem
Jusserat; in solis destituique locis.
Vagitus dedit ille miser: sensisse putares:
Quâque suum poterat voce rogabat avum.
Quid mihi tunc animi credas, germane, fuisse;
(Nam potes ex animo colligere ipse tuo)
Cùm mea me coram sylvas [b] inimicus in altas
[c] Viscera montanis ferret edenda lupis?
[d] Exiêrat thalamo: tunc demum pectora plangi
Contigit, inque meas unguibus ire genas.

INTERPRETATIO.

Jam ad limen pervenerat: vagitus penetravit ad patris aures, & ille detegitur indicio suo. Æolus corripit infantem, & detegit sacra ficta: regia personat voce boante. Quemadmodum mare tremit cùm raditur vento levi, quemadmodum virgultum fraxineum pulsatur Austro calido; sic cerneres meos artus pallidos tremere. Cubile conculiebatur à superstrato corpore. Pater *irrumpit & propalat clamore nostrum dedecus: & vix abstinet manus à facie infelici. Ego pudore suffusa nihil nisi lacrymas emisi: lingua stupuerat repressa timore frigido. Jamque imperaverat tenerum nepotem projici canibus & avibus, & relinqui in locis desertis. Ille infelix edidit vagitus; crederes intellexisse: & orabat avum suum verbis quibus poterat. Quid putes, frater, fuisse tunc mihi animi (nam potes ipse inferre ex ingenio tuo) cùm in meo conspectu deferret præcordia mea in excelsas sylvas devoranda à lupis montanis? Excesserat cubiculo: tunc denique concessum tundi pectora, & immittere ungues in meas genas.*

NOTÆ.

o *Limen*] Ad regiæ portam pervenerat, quâ egrederetur.
p *Vagitus*] *Pueruli clamor.*
q *Ille*] *Infans.*
r *Mentita*] *Infantem ipsum*, quem sacra esse anus simulaverat.
s *Fit tremulum*] *Fremit & crispatur, cùm primùm vento agitatur.*
t *Stringitur*] *Leviter percutitur, & corrugatur.*
u *Tepido*] Quia spirat à meridie.
x *Fraxina*] Cujus folia tenuja & oblonga facilè commoventur. *Fraxina* verò positum pro *fraxinea.*
y *Vibrari*] *Moveri, tremere.*
z *Irruit*] *In meum cubiculum intrat.*
a *Pudorem*] *Dedecus, infamiam.*
b *Inimicus*] Quivis ejus patris satelles, qui infantem in sylvas & loca sola deferret.
c *Viscera*] *Filium meum.*
d *Exiêrat*] *Pater*, scil.

Interea

Interea patrius, vultu mœrente, satelles
Venit, & indignos edidit ore sonos :
[e] *Æolus hunc ensem mittit tibi,* tradidit [f] ensem :
Et jubet ex [g] *merito scire* [h] *quid iste velit.*
Scimus : & utemur violento fortiter ense :
Pectoribus [i] condam dona paterna meis.
His mea muneribus, genitor, connubia donas?
Hâc tua dote, pater, filia dives erit?
Tolle procul, decepte, faces, [k] Hymenæe, maritas :
Et fuge [l] turbato tecta [m] nefanda pede.
Ferte [n] faces in me, quas fertis, [o] Erinnyes [p] atræ :
Ut meus ex [q] isto luceat igne rogus.
Nubite [r] felices [s] Parcâ [t] meliore, sorores ;
Admissi memores sed tamen este mei.
[u] Quid puer admisit [x] tam paucis editus horis?
Quo læsit facto, vix bene natus, avum?
[y] Si potuit meruisse necem, meruisse putetur.
[z] Ah miser admisso plectitur ille meo!

INTERPRETATIO.

Interea minister patrius accedit vultu tristi, & emisit ore horrendas voces ; Æolus mittit tibi hunc gladium : *porrexit gladium :* & imperat nôsse ex merito quid iste significet. *Novimus, & utemur intrepidè sævo gladio : abdam munera paterna meo cordi. Munerariis, pater, his donis meum conjugium? Filia tua, pater, erit opulenta hâc dote. Hymenæe eluse, procul summove tædas nuptiales ; & vita domum scelestam pede exterrito. Furiæ nigræ, in me concutite faces, quas geritis, ut rogus meus accendatur exisio igne. Sorores beatæ, nubite fato lætiore, sed tamen memineritis mei facinoris. Quid puer patravit natus antè tam paucas horas? Quo facinore offendit avum, vix bene editus? Si potuit meruisse mortem, credatur meruisse. Ah ille infelix punitur ob factum meum?*

NOTÆ.

e *Æolus*] Verba sunt satellitis Æoli.

f *Tradidit ensem*] Verba Canaces.

g *Merito*] Per crimen, incestum scilicet.

h *Quid iste velit*] *Quid cum isto gladio tibi faciendum.*

i *Condam. Me eo interficiam.*

k *Hymenæe*] Deus nuptiarum præses.

l *Turbato.*] *Celeri & præcipiti.* Metonymia est antecedentis pro consequente.

m *Nefanda*] *Propter meum incestum.*

n *Faces*] Nuptijs adhiberi solitas, ut anteà vidimus.

o *Erinnyes*] Furiæ, malefactorum ultrices Deæ.

p *Atræ*] Quia infernales.

q *Isto*] *Infernali, ex vestris facibus accenso.*

r *Felices*] Id est, *Feliciter.*

s *Parcâ*] Ex parcarum seu fatorum ordine omnia fieri Ethnici etiam crediderunt. Tres autem fuerunt Parcæ, Clotho, Lachesis, Atropos.

t *Meliore*] *Magis propitiâ.*

u *Quid puer*] Postquam de se statuit, ad infantem revertitur Canace, ejusque causâ patrem arguit.

x *Tam paucis horis*] Id est, *Ante pauculas horas.* Gall. *Il y a si peu de tems.* Angl. *The time is so short.*

y *Si potuit*] Permissione hâc insontem puerum esse ostendit. Nec fortiter negat hæc figura, & commiserationem movet.

z *Ah*] Commiserantis.

Nate

Nate, dolor matris, rapidarum præda ferarum,
(Hei mihi) [a] natali dilacerate tuo:
Nate, parum fausti miserabile [b] pignus amoris;
Hæc tibi prima dies, hæc tibi summa fuit.
Non mihi te licuit lacrymis perfundere [c] justis:
In tua [d] non tonsas ferre sepulchra comas.
Non [e] superincubui: non oscula frigida carpsi.
Diripiunt avidæ viscera nostra feræ,
Ipsa quoque infantes [f] cum vulnere prosequar umbras:
[g] Nec mater fuero dicta, nec orba diu.
Tu tamen, ô frustrà miseræ sperate [h] sorori,
[i] Sparsa precor nati collige membra tui:
Et refer ad matrem, socioque impone sepulchro:
Urnaque nos habeat, quamlibet arcta, duos.
Vive memor nostri, lacrymasque in vulnere funde
Neve [k] reformida corpus amantis amans.
[[l] Tu (rogo) [m] projectæ nimiùm mandata sororis
[n] Perfer: mandatis [o] perfruar ipsa patris.]

INTERPRETATIO.

Fili, dolor matris, rapina ferarum avidarum, (Hei mihi) discerpte tuo die *natali: fili, pignus flebile amoris infelicis; hæc fuit tibi prima lux, hæc tibi* fuit *ultima. Non mihi fuit concessum te irrorare justis lacrymis, non immittere in tuos rogos capillos desectos. Non me superimmisi: non sumpsi oscula gelida; fœræ rapidæ dilaniant nostra præcordia. Ipsa quoque comitabor umbras infantes cum vulnere; nec dicta fuero diu mater, nec orba. Tu tamen, ô incassùm sperate infelici sorori, collige artus dissitos filii tui; & eos reporta ad matrem, & immitte tumulo communi: & urna quantumvis parva capiat nos duos. Vive memor nostri, & effunde lacrymas in plagam; neve metue amans corpus amantis. Tu (quæso) perfice jussa sororis nimiùm infelicis: ipsa exequar imperata patris.*

NOTÆ.

a *Natali*] *Die*, scilicet.

b *Pignus amoris*] Hinc liberi *pignora* simpliciter dicuntur.

c *Justis*] Quæ, cùm justa mortuo persolvuntur, in exequiis effunduntur.

d *Non tonsas*] Hubertinus has duas voces conjunctim legit. Non bene, credo. Optimè Mycillus *non* refert ad *licuit*; deinde *tonsas* simpliciter intelligit comas; quas, funerali more etiam tondere, & in rogum, aut sepulchrum mittere, in gravi funere mulieres solebant.

e *Superincubui*] Parentes enim, ex affectu, matres præsertim, cadavera etiam liberorum, solent amplecti & osculari.

f *Cum vulnere*] Id est, *Per vulnus quod mihi gladio infligam.*

g *Nec mater*] *Quia mortuus est filius, & ipsa jamque moriar.*

h *Sperate*] In matrimonium, scil.

i *Sparsa*] *A canibus & lupis huc illùc distracta.*

k *Reformida*] Quanquam ipsa mortuum cadaver exhorruisset.

l *Tu, rogo*] Totum hoc distichon à manu secundâ in Puteaneo codice, optimè interpolatorum esse, & elegantiâ Ovidianâ indignum, censuit clarissimus Heinsius.

m *Projectæ*] *Infelicis & abjectæ.*

n *Perfer*] *Perfice.*

o *Perfruar*] *Quod imperavit pater efficiam.*

EPIS-

EPISTOLA XII.

ARGUMENTUM.

Jason, cùm primum Colchon attigit, à Medeâ, Æëtæ Cholchorum regis & Hecates filiâ, receptus est, & amatus: interpositâque conjugii sponsione, illum edocuit quonam pacto ad optatam perveniret prædam. Aureo igitur vellere rapto, clam cum Medeâ fugam arripuit. Quos cùm insequeretur Æëta, illa Absyrti fratris, quem secum ducebat, occisi membra dispersit: ut ita patrem ossa filii legentem moraretur. Et sic incolumes in Thessaliam tandem devenerunt: ubi Æsonem Jasonis patrem, annis jam decrepitum, ad viridem ætatem reduxit. Jason dein Medeam repudiavit: & Creüsam, Creontis regis Corinthiorum filiam, uxorem assumpsit. Furibunda igitur Medea ad Jasonem scripsit, ingratum ejus animum accusat, præsentemque ultionem nisi recipiatur, interminatur.

MEDEA JASONI.

[a] AT tibi [b] Colchorum (memini) [c] regina [d] vacavi;
[e] Ars mea, cùm peteres, ut tibi ferret [f] opem.
[g] Tunc, quæ [h] dispensant mortalia [i] fila, [k] sorores
Debuerant fusos [l] evoluisse meos.
Tunc potui Medea mori [m] bene. Quicquid ab illo
Produxi vitæ tempore, [n] pœna fuit.
Hei mihi! cur unquam juvenilibus [o] acta lacertis
[p] Phryxeam petiit [q] Pelias [r] arbor ovem?

INTERPRETATIO.

At (memini) ego regina Colchorum tibi operam præstiti, cùm rogares, ut ars mea tibi auxilium præberet. Tunc sorores, quæ dividunt fila mortalia, debuerant exhausisse fusos meos. Tunc potui Medea bene fato fungi. Quidquid protraxi vitæ ab illo tempore fuit supplicium. Hei mihi! quamobrem navis Pelias impulsa brachiis juvenilibus expetivit vellus Phryxeum?

NOTÆ.

a *At*] Admirantis est simul & indignantis. Principio verò utitur abrupto, ubi multa subintelligenda sunt, majoris affectûs declarandi causâ.

b *Colchorum*] Colchi populi sunt Ponti Euxini, ab ortu. accolæ.

c *Regina*] Quippe Æëtæ Colchorum regis filia.

d *Vacavi*] *Operam præstiti, inservivi.*

e *Ars*] *Magica.* Veneficiis verò Medea notissima.

f *Opem*] In tollendo vellere aureo; omnibusque, quibus septum erat illud inceptum, superandis difficultatibus.

g *Tunc*] *Cùm primùm opem meam petiisti.*

h *Dispensant*] *Cuique vitæ modum & mensuram assignant.*

i *Fila*] Tres Parcas fatale exercere lanificium, earumque primam stamen ducere, alteram fusum versare, tertiam filum abrumpere, ex fabulis notissimum. Quanquam variè hæc omnia fingunt poëtæ.

k *Sorores*] Parcæ.

l *Evoluisse*] Id est, *Vitæ meæ finem imposuisse.*

m *Bene*] *Quia felix & honesta ad illud tempus fueram.*

n *Pœna*] *Nam per criminum omnia genera, curasque & dolores, vitam traduxi.*

o *Acta*] *Impulsa.*

p *Phryxeam*] *Vellus aureum*, quod Marti Phryxus appendit.

q *Pelias*] *Thessalica*: à Pelio monte Thessaliæ, ubi decisæ arbores, ex quibus Argo navis fabricata est. Muliebri verò more malorum suorum causam Medea longè repetit.

r *Arbor*] Pro navi, quâ in Colchos vecti sunt Argonautæ.

Cur

Cur unquam Colchi [s] Magnetida vidimus Argo;
[t] Turbaque [u] Phasiacam Graia [x] bibistis aquam?
Cur mihi [y] plùs æquo [z] flavi placuêre capilli;
Et decor, & [a] linguæ gratia ficta tuæ?
Aut (semel in nostras quoniam [b] nova puppis arenas
Venerat, audaces attuleratque viros)
Isset [c] anhelatos non [d] premedicatus in ignes
[e] Immemor [f] Æsonides, [g] oraque adunca boûm.
[h] Semina jecisset; totidem sensisset & [i] hostes,
[k] Ut caderet cultu cultor ab ipse suo.
Quantum perfidiæ tecum, scelerate, perîsset!
Dempta forent capiti quam mala multa meo!
Est aliqua ingrato meritum exprobrare voluptas.
[l] Hâc fruar: hæc de te gaudia sola feram.
[m] Jussus [n] inexpertam Colchos advertere puppim,
Intrâsti patriæ regna [o] beata meæ.

INTERPRETATIO.

Cur unquam Colchi aspeximus Argo Magnetida; & agmen Græcum potâstis aquam Phasiacam? Quamobrem coma flava, & forma, & lepos simulatus linguæ tuæ arriserunt mihi plùs justo? Aut (quandoquidem nova navis semel appuleratnostris littoribus, & advexerat viros temerarios) ingratus Æsonides descendisset nullis medicamentis præmunitus in ignes efflatos, & ora recurva boûm. Sparsisset semina; & expertus esset totidem hostes, ut ipse agricola interiret ab agriculturâ suâ. Quantum perfidiæ tecum interiissel, sceleste! quàm multa mala subtracta essent meo capiti! Est aliqua suavitas objicere beneficium immemori. Hâc gaudebo; consequar de te hanc solam voluptatem. Coactus Colchos dirigere rudem navem, subiisti regna felicia patriæ meæ.

NOTÆ.

s *Magnetida*] *Thessalicam;* à Magnesiâ, regiunculâ Thessaliæ, in quâ mons Pelias; nisi quòd veriùs illam huic conterminam dixeris.

t *Turba*] Argonautæ.

u *Phasiacam*] *Colchicam;* à Phasi, Colchorum fluvio.

x *Bibistis*] Id est, *Cur venistis?* Vim majorem habet interrogatio quàm si dixisset simpliciter, se optare, ut nunquam Argonautæ Colchos vidissent.

y *Plus æquo*] *Ut tui causâ patrem perdiderim, aliaque multa patraverim.*

z *Flavi*] Qui etiam nunc sunt in pretio; Gall. *blonds*, & Angl. *Yellow, flaxen.*

a *Linguæ*] Dicit, Jasonem mellita verba, orationemque bene comptam, dolo malo, ut ipsam caperet, quæsivisse: non ex animo, nec verâ gratiâ locutum esse.

b *Nova*] Cui similem nunquam viderant. Quanquam Ovidius, aliique, primam Argo navem fuisse voluerunt.

c *Anhelatos*] *Ex taurorum Æneipedum naribus emissos.*

d *Præmedicatus*] Venenis Medea Jasonem instruxerat, ne in subigendis tauris ab ipsis læderetur. De quibus omnibus suprà in Hypsipyle.

e *Immemor*] *Beneficiorum à me acceptorum*, scil. *Ingratus.*

f *Æsonides*] *Jason*, Æsonis, Thessaliæ regis, filius.

g *Ora adunca*] Propter cornua.

h *Semina*] *Dentes serpentis.*

i *Hostes*] Qui ex jactis seminibus nati sunt.

k *Ut caderet*] *Ut Jason, qui tanquam agricola dentes serpentis in terram misisset, ab hostibus armatis, qui ex illo semine nascerentur, interficeretur.*

l *Hâc*] *Exprobrandi*, scil. *beneficia.*

m *Jussus*] *A Peliâ patruo tuo.*

n *Inexpertam*] Navi tribuit, quod nautis referendum.

o *Beata*] *Ditia.*

Hoc

Hoc illîc Medea fui, [p] nova nupta quod [q] hîc est.
Quàm pater est illi, tam mihi dives erat.
Hic [r] Ephyren [s] bimarem; [t] Scythiâ [u] tenus [x] ille [y] nivosâ
Omne tenet, [z] Ponti quà plaga læva jacet.
Accipit hopitio [a] juvenes Æëta Pelasgos,
Et [b] premitis pictos corpora Graia toros.
Tunc ego te vidi: tunc cœpi scire quid esses.
Illa fuit mentis prima ruina meæ.
Ut vidi, ut perii! [c] nec notis ignibus arsi:
[d] Ardet ut ad magnos pinea tæda Deos.
Et formosus eras, & me mea [e] fata trahebant:
[f] Abstulerant [g] oculi lumina nostra tui.
Perfide, [h] sensisti: quis enim bene celat amorem?
[i] Eminet indicio prodita flamma suo.
Dicitur interea tibi [k] lex; ut [l] dura ferorum
Insolito premeres [m] vomere colla boûm.

INTERPRETATIO.

Ego *Medea illîc id fui, quod nova nupta est hîc. Pater erat mihi tam opulentus, quàm pater est illi. Hic imperium habet in Ephyren bimarem; ille in omnem partem Scythiæ nivalis, quà regio sinistra Ponti porrigitur. Æëta excipit hospitio juvenes Pelasgos; & vos, Græci, discumbitis lectis pictis. Tum ego te aspexi, tunc primùm cognovi quid esses: illa prima fuit pernicies animi mei. Ut aspexi, ut interii! nec incensa sum flammis cognitis:* Incensa sum *tanquam tæda pinea flagrat ad magnos Deos. Et pulcher eras & fata mea me cogebant. Oculi tui rapuerant nostros oculos. Perfide, advertisti; quis enim bene tegit amorem? Flamma apparet manifestata suo indicio. Interea conditio tibi proponitur, ut urgeres fortes cervices boûm ferocium vomere inassueto.*

NOTÆ.

p *Nova nupta*] *Creüsa;* de qua in argumento.

q *Hic*] Creon, Creusæ pater.

r *Ephyren*] Corinthus est, cui primo illud nomen datum.

s *Bimarem*] Quia est inter duo maria.

t *Scythiâ*] Alii habent *Scythiæ latus ille nivosæ.* De Scythis jam antea diximus, qui populi fuerunt Asiæ, itemque Europæ.

u *Tenus*] Id est, *Usque ad Scythiam.*

x *Ille*] *Pater meus.*

y *Nivosâ*] *Frigidâ;* qui multùm ad Septentrionem vergit.

z *Ponti*] *Maris Euxini.*

a *Juvenes*] *Argonautas, Græcos.*

b *Premitis*] *Discumbitis in lectis, tapetibus ornatis.*

c *Nec notis*] Id est, *Maximis;* nisi fortè indicat tantùm, se antea non amâsse.

d *Ardet*] *Arsi, ut tæda ardet.*

e *Fata trahebant*] Dicit se, & Jasonis elegantiâ, & fato suo ad ipsum amandum compulsum fuisse.

f *Abstulerant*] Id est, *Nisi te, nihil amplius videre poteram.* Quod maximum est indicium amoris.

g *Oculi*] In illis verò vis multa est ad provocandum amorem.

h *Sensisti*] *Me amore teneri.*

i *Eminet*] *Apparet.*

k *Lex*] Quâ vellus aureum tollendum erat.

l *Dura*] *Ferocia, minùsque jugo assueta.*

m *Vomere*] Non equidem vomere, sed jugo premuntur colla boûm; nisi quòd jugo aratrum, cujus vomer pars est, alligatur.

[n Martis erant tauri plùs, quàm per cornua, sævi ;
Quorum terribilis o spiritus ignis erat.]
Ære p pedes solidi, prætentaque naribus æra :
Nigra per afflatus hæc quoque facta suos.
q Semina prætorea, r populos genitura, juberis
Spargere s devotâ lata per arva manu,
t Qui peterent u secum natis tua corpora telis.
Illa est agricolæ x messis iniqua suo.
y Lumina custodis, succumbere nescia somno,
Ultimus est aliquâ z decipere arte labor.
a Dixerat Æëtes. b Mœsti consurgitis omnes :
Mensaque purpureos c deserit alta toros.
d Quàm tibi nunc e longè regnum dotale Creüsæ,
Et socer, & f magni nata Creontis erant !
Tristis abis. g Oculis abeuntem prosequor udis :
Et dixit tenui murmure lingua, *Vale.*
Ut positum tetigi thalamo h malè i saucia lectum ;
k Acta est per lacrymas nox mihi, quanta fuit.

INTERPRETATIO.

Tauri erant Martis magis terribiles quàm per cornua, quorum flatus erat flamma formidabilis. Pedes duri ære, & æra inducta naribus : hæc quoque facta atra per halitus suos. Imperaris insuper jacere manu consecratâ per vastos agros semina emissura populos, qui inveherentur in tua membra jaculis secum ortis. Illa messis parùm favet suo cultori. Labor postremus est fallere aliquo dolo oculos custodis fugientes superari à somno. Absolverat Æëtes. Omnes prorumpitis : & mensa sublimis destituit lectos purpureos. Quàm procul tibi erant tunc & regnum dotale Creüsæ, et socer, & filia magni Creontis ! Mœstus recedis. Comitor discedentem oculis humidis ; & lingua dixit levi murmure, Vale. *Postquam malè vulnerata pressi torum admotum cubiculo ; nox, quàm longa fuit, est mihi præterita per fletus.*

NOTÆ.

n *Martis*] Hoc distichon Heinsio Ovidianæ venæ esse non videtur. Videtur equidem : quomodo tamen ex textu tolli possit, non video.

o *Spiritus*] *Halitus.* Ore flammam emittebant.

p *Pedes*] *Ungula*, scilicèt.

q *Semina*] *Dentes serpentis.*

r *Populos*] *Homines armatos.* De quibus in Hypsipyle.

s *Devotâ*] *Quæ se huic fato devoverat.* Ita optimè Hubertinus. Quo sensu *devoti* dicuntur, qui se in medios hostes, vel ineluctabile discrimen præcipitant.

t *Qui peterent*] *Qui in te irruerent.*

u *Secum natis*] Armati illi ex terra prodiisse dicuntur.

x *Messis*] Segetem intellige.

y *Lumina custodis*] *Oculos draconis pervigilis, qui vellus aureum custodiebat.*

z *Decipere*] *Sopire*, puta.

a *Dixerat*] *Omnia proposuerat, quæ priùs absolvenda essent, quàm vellus aureum avelleret.*

b *Mœsti*] Quòd impossibilia crederent quæ imperabantur.

c *Deserit*] Remota est mensa, postquam Argonautæ surrexissent.

d *Quàm tibi*] Quàm vero appositè jam istud internectit !

e *Longè*] *De iis minimùm cogitabas.*

f *Magni*] Ex Jasonis ingenio loquitur : Gall. *Je crois qu'alors la grandeur de votre beau-père ne vous occupoit guerres l'esprit.* Angl. *I think that at that time the grandeur of your father-in-law did not much run in your mind.*

g *Oculis*] Egregiè amorem suum declarat.

h *Male*] *In perniciem meam.*

i *Saucia*] *Amore inconsæ.*

k *Acta*] *Per totam noctem lacrymavi.*

Ante

Ante oculos [l] taurique meos, segetesque nefandæ,
Ante meos oculos pervigil anguis erat.
Hinc amor, hinc timor est; ipsum [m] timor auget amorem.
[n] Manè erat, & thalamo chara recepta soror;
Disjectamque comas aversaque in ora [o] jacentem
Invenit, & lacrymis omnia plena meis.
[p] Orat opem [q] Minyis: petit altera, & * altera habebit.
[r] Æsonio juveni, quod rogat illa, damus.
[s] Est nemus & [t] piceis & frondibus [u] ilicis atrum:
Vix illùc radiis solis adire licet.
Sunt in eo, fuerantque diu, [x] delubra Dianæ:
Aurea barbaricâ stat [y] Dea facta manu.
[z] Nescio an exciderint mecum loca. Venimus illûc.
Orsus es infido sic prior ore loqui:
Jus tibi & arbitrium nostræ Fortuna salutis
Tradidit: inque tuâ vitaque morsque manu.
[a] Perdere posse sat est; si quem juvet ipsa potestas.
Sed tibi servatus gloria major ero.

INTERPRETATIO.

Et tauri & segetes infandæ oculis obversabantur; *draco pervigil erat præ oculis meis. Ex unâ parte est amor, ex alterâ metus; amor crescit ipso metu. Manè erat, & dilecta soror admissa in cubiculum* me *comperit & sparsam capillos, & cubantem in faciem aversam, & omnia redundantia lacrymis meis. Rogat auxilium Minyis. Altera rogat, & altera habebit. Concedimus quod illa petit juveni Æsonio. Est nemus obscurum & piceis, & ramis ilicis; vix conceditur radiis Solis illùc intrare. Stant in eo, & diu steterant templa Dianæ: Dea aurea erecta est facta manu barbarica. Haud scio an locorum oblitus fueris sicuti mei. Illuc accessimus; sic primus cæpisti loqui ore perfido: Fortuna tibi obtulit jus & potestatem nostræ salutis, & vita & mors* est *in tuâ manu. Abunde est posse opprimere; si quis delectetur ipsa potestate. Sed liberatus, ero tibi laus major.*

NOTÆ.

l *Taurique*] *A quibus tibi metuebam.*

m *Timor auget*] Verissimum, & diligenter notandum. Sese invicem acuunt & augent affectus: imò inter se commutantur.

n *Mane erat*] *Postquam matutinum tempus adumisset, Chalciope soror mea cubiculum meum intravit.*

o *In ora jacentem*] *Cubantem in faciem, ut mos est dolentibus.*

p *Orat*] Quia naufragos ejus liberos, nudosque & inopes, Jason adjuverat; ut refert Hygînus.

q *Minyis*] *Argonautis*: quorum dux Jason ex Iolcho oriundus; quò ex Orchomeno, quod & Minyeum dictum, coloni deducti, *cui Jasonem servavimus.*

* *Altera habebit*] Creüsa, scilicet.

r *Æsonio*] *Jasoni Æsonis filio.*

s *Est nemus*] Locum, ubi cum Medeâ Jason collocutus est, describit.

t *Piceis*] Picea arbor est, ex quâ resina defluit.

u *Ilicis*] Ilex arbor est glandifera, durissima.

x *Delubra*] *Templa, Dianæ dedicata.*

y *Dea*] *Diana.*

z *Nescio an*] Id est, *Nescio an locorum sicut mei oblitus fueris.* Affectum verò movet hæc commemoratio & dubitatio.

a *Perdere*] Id est, *Si quis potestate delectatur, ei satis esse debet, quòd possit nocere aut perdere; nocere autem revera non debet.*

Per mala nostra precor, quorum potes esse levamen;
Per [b] genus & numen cuncta videntis [c] avi;
Per [d] triplicis vultus [e] arcanaque sacra Dianæ;
Et si forte alios gens habet ista Deos:
O virgo, miserere mei; miserere meorum!
Effice me meritis tempus in omne tuum.
Quòd [f] si fortè virum non dedignare [g] Pelasgum,
(Sed mihi tam faciles unde [h] meosque Deos?)
Spiritus antè meus tenues [i] vanescat in auras,
Quàm thalamo, nisi tu, nupta sit ulla meo.
[k] Conscia sit Juno, [l] sacris præfecta maritis;
Et [m] Dea, marmoreâ cujus in æde sumus.
Hæc animum (& [n] quota pars hæc sunt?) movere [o] puellæ
Simplicis; & dextræ dextera juncta meæ.
[p] Vidi etiam lacrymas, [q] an pars est fraudis in illis?
[*] Sic citò sum verbis capta puella tuis.

INTERPRETATIO.

Oro per mala nostra, quorum potes esse solatium; per genus & potestatem avi omnia intuentis; per faciem & sacra mystica Dianæ triplicis; & si fortè hæc natio agnoscit alios Deos; ô virgo, moveare commiseratione erga me; moveare commiseratione erga meos! Devincito me tibi in omne tempus officiis. Quòd si fortè non aspernaris virum Pelasgum (sed unde sperem Deos tam benignos mihi & faventes?) Anima mea priùs discerpatur in aëra subtilem, quàm uxor ulla, nisi tu, subeat meum cubiculum. Juno præposita sacris jugalibus sit testis: & Dea, in cujus delubro marmoreo stamus. Hæc (& quantula pars hæc sunt?) tetigerunt mentem puellæ credulæ; & manus commissa meæ manui. Aspexi etiam lachrymas: an pars doli invenitur in illis? sic puella sum statim decepta verbis tuis.

NOTÆ.

b *Genus*] *Tuum*, scil.

c *Avi*] *Solis.* Æëta enim Medeæ pater, illius fuit filius.

d *Triplicis*] Quam Lunam in cœlis, Dianam in terris, Proserpinam apud inferos poëtæ fabulati sunt: illam etiam triplici capite, equino, humano, canino, fecerunt.

e *Arcana*] *Mystica nocturnaque.*

f *Si fortè*] Non audet nunc sperare, se non contemptum iri Jasoni, qui postea Medeam asprevit.

g *Pelasgum*] *Me Græcum.* Fuerunt enim Pelasgi Græciæ populi.

h *Meos*] *Mihi propitios. Quamobrem sperem Deos mihi usque adeo propitios, ut efficiant me à te non contemni?*

i *Vanescat*] *In nihilum redigatur.*

k *Conscia*] *Quæ mihi læsi sui numinis pœnas infligat, si pejeravero.*

l *Sacris maritis*] *Solemnitatibus nuptialibus.*

m *Dea*] *Diana.*

n *Quota pars*] Dicit, se paucula referre eorum omnium, quæ Jason promiserat.

o *Puellæ*] Ipsius Medeæ, scilicet.

p *Vidi etiam*] Dicit etiam Jasonem lacrymas effudisse.

q *An pars est*] Illud est quod de lacrymis dixit poëta in Phyllide:

—— *An & hæ simulare docentur?*
Hæ quoque habent artes, quâque jubentur eunt?

[*] *Sic*] *Cum jurasses: dextram dextræ junxisses: lacrymas addidisses.*

[r] Jungis

[r] Jungis & æripedes [s] inadusto corpore tauros,
Et solidam [t] jusso vomere findis humum.
Arva venenatis pro semine dentibus imples:
Nascitur, & gladios scutaque miles habet.
[u] Ipsa ego, quæ dederam medicamina, [x] pallida sedi;
Cùm vidi [y] subitos arma tenere viros.
Donec [z] terrigenæ (facinus miserabile) fratres
Inter se [a] strictas conseruêre manus.
Pervigil, ecce draco, squamis crepitantibus horrens,
Sibilat; & [b] torto pectore verrit humum.
[c] Dotis opes ubi tunc, ubi tunc tibi regia conjux?
Quique maris gemini distinet [d] Isthmos aquas?
Illa ego, quæ tibi sum nunc [e] denique barbara facta,
Nunc tibi sum pauper, nunc tibi visa [f] nocens;
[g] Flammea [h] subduxi medicato lumina somno:
Et tibi, quæ raperes, vellera [i] tuta dedi.
[k] Proditus est genitor; regnum patriamque reliqui:
[l] Munus in exilio quodlibet esse tuli.

INTERPRETATIO.

Et jugas tauros æripedes, corpore igni intacto, & scindis terram duram vomere imperato. Spargis agros dentibus venenatis pro semine: miles erumpit, & gerit enses & clypeos. Ego ipsa, quæ obtuleram medicamenta, expallui; cùm aspexi viros repentinos tractare arma, usquedùm fratres terrâ sati (factum flebile) in sese invicem converterunt manus expromptas. Ecce serpens pervigil horridus squamis strepentibus edit sibila, & abstergit terram sinuoso pectore. Ubi tùm divitiæ dotis? Ubi tùm tibi uxor regalis? Et Isthmus qui dividit aquas maris duplicis? Illa ego quæ sum tibi nunc denique facta barbara, nunc sum tibi visa egena, nunc tibi visa venefica; submovi oculos igneos somno medicamine inducto, & tradidi tibi vellera securè tollenda. Pater est proditus, deserui regnum & patriam: & existimavi bonum omne esse in exilio.

NOTÆ.

r *Jungis*] *Jugo subjicis.* Narrat Medea, quomodo à se impetrato auxilio, quæcunque pater Æëtes imperavisset, Jason perfecerit.

s *Inadusto*] Referunt ad tauros: malim ego ad Jasonem, ut intelligatur Medeæ ope ipsum spiritu terribiles illos tauros incolumem subegisse.

t *Jusso vomere*] Id est, *Jussus terram duram findis.*

u *Ipsa ego*] *Quantò magis alii timere debuissent, tu præsertim, si absque medicamine in certamen venisses.*

x *Pallida*] Ex timore oritur pallor.

y *Subitos*] *Subitò natos.*

z *Terrigenæ*] *Milites ex terrâ geniti.*

a *Strictas*] *Strictis ensibus, in pugnam expeditas.*

b *Torto*] Obliquè & sinuosè sese agitando, serpentes prorepunt.

c *Dotis*] *Quam ex Creüsâ tuâ nunc speras.*

d *Isthmos*] Corinthiacum intellige, qui maris utrimque illum alluentis aquas retinet, & dividit.

e *Denique barb.*] Jasoni exprobrat quòd se barbaram appellet, postquam aliò amorem suum, beneficiorum oblitus, transtulerit.

f *Nocens*] *Venefica.*

g *Flammea*] *Flammam & ignem jaculantia.*

h *Subduxi*] *Sopivi*, uno verbo.

i *Tuta*] Id est, *Quæ tuto raperes.*

k *Proditus*] *A me.*

l *Munus in exilio*] Id est, *Exulare tecum mihi omnium bonorum loco esse duxi.*

Virginitas

Virginitas facta est peregrini præda latronis:
Optima cum carâ [m] matre relicta soror.
[n] At non te fugiens sine me, germane, reliqui.
[o] Deficit hoc uno litera nostra loco.
[p] Quod facere ausa mea est, non audet scribere dextra.
[q] Sic ego, [r] sed tecum, dilaceranda fui.
Nec tamen [s] extimui ([t] quid enim post [u] illa timerem?)
Credere me pelago [x] fœmina, jamque nocens.
[y] Numen ubi est? ubi Dî? meritas [z] subeamus in alto,
Tu [a] fraudis pœnas, [b] credulitatis ego.
[c] Compressos utinam [d] Symplegades elisissent.
Nostraque [e] adhærerent ossibus ossa tuis!

INTERPRETATIO.

Virginitas facta est rapina externi prædonis; optima soror destituta est cum matre dilectissimâ. At, frater, abiens non te deserui. Epistola nostra manca est hoc uno loco. Manus non audet consignare quod sustinuit patrare. Ego sic fui dilanianda, sed tecum. Nec tamen sum verita (quid enim vererer post illa?) puella etiam scelerata committere me mari. Ubi est numen? Ubi Dii? Afficiamur suppliciis meritis in mari, tu doli, ego simplicitatis. Utinam Symplegades oppressissent constrictos, & ossa nostra conjungerentur ossibus tuis!

NOTÆ.

m *Matre*] Hypseam eam vocant nonnulli, plerique Idyiam.

n *At non te*] Fratris Absyrti vices dolet; quem, ut insequentem patrem remoraretur, fugiens Medea laceravit, membraque ejus, quæ ille colligeret, hùc illùc per viam dispersit.

o *Deficit*] *Quia ex omnibus quæ pro te feci, hoc unum est, quod scribere non audeo.* Loquitur de fratris lacerati morte.

p *Quod facere*] De fratris laceratione iterum loquitur.

q *Sic*] *Ut frater à me discerptus est.*

r *Sed tecum*] *Quia etiam meruisti.*

s *Extimui*] Ex conscientiæ stimulis, quæ sontibus vindictam furiasque objicit.

t *Quid enim*] Ne jocum ex verbis malè captâsse Naso videatur, Medeæ totam sententiam sic accipe. *Quanquam nunc non audeam scribere, quæ ipsa patravi; non verita sum tamen anteà mari me credere: nam quid non ausa esset, quæ potuit ea omnia, quæ in patrem & fratrem peccavi, admittere?* Se fatetur anteà inconsultè ut veluti per dementiam, aut rabie quâdam divexatam, omnia fecisse.

u *Illa*] *Patrem proditum, fratrem laniatum.*

x *Fœmina*] A naturâ timidior.

y *Numen*] *Deorum potestas, quâ sontes puniremur.*

z *Subeamus*] De præteritò attentè cogitans, ut de præsenti loquitur. Id est, *Cur non in profundum ultrici Deorum irâ projecti fuimus?*

a *Fraudis*] *In me.*

b *Credulitatis*] *Quæ tibi perfido crediderim:* veriùs dixisset *crudelitatis:* nisi metri ratio repugnaret.

c *Compressos*] Quia procul visentibus juncti videbantur scopuli Symplegades, ideò eos disjungi, dein concurrere poëtæ fabulati sunt. Hinc vides quamobrem dixit Medea, *compressos.*

d *Symplegades*] Cyaneæ etiam dictæ sunt duæ insulæ, vel potiùs scopuli in Bosphoro Thraciæ, aut veriùs in Ponti Euxini ostio.

e *Adhærerent*] *Postquam collisa simul & confracta fuissent.*

Aut

Aut nos Scylla [f] rapax [g] canibus misisset edendos!
[h] Debuit ingratis Scylla nocere viris.
[i] Quæque vomit fluctus totidem, totidemque resorbet,
Nos quoque [k] Trinacriæ supposuisset aquæ.
Sospes ad [l] Hæmonias victorque reverteris urbes.
Ponitur ad patrios aurea [m] lana Deos.
[n] Quid referam Peliæ natas [o] pietate nocentes,
[p] Cæsaque virgineâ membra paterna manu?
[q] Ut culpent alii, tibi me laudare necesse est:
Pro quo sum toties esse coacta nocens.
Ausus es (ò justo desunt sua verba dolori)
Ausus es, [r] Æsoniâ, dicere, *cede domo.*
Jussa domo cessi, natis comitata duobus;
Et, qui me sequitur semper, amore tui.

INTERPRETATIO.

Aut Scylla vorax nos tradidisset devorandos canibus! Scylla debuit obesse viris ingratis. Et quæ reddit undas totidem, & totidem resumit, nos quoque submersisset aquâ Siculâ. Voti compos redis incolumis ad urbes Hæmonias: vellus aureum appenditur Diis patriis. Quid commemorem filias Peliæ scelestas pietate, & artus paternos discerptos manu puellari? Quamvis alii me vituperent, cogeris me probare, tu, *cujus causâ toties coacta sum esse noxia. Potuisti ô (verba sua destituunt justum dolorem) potuisti dicere,* Amolire te domo Æsoniâ. *Coacta excessi domo, stipata filiis duobus, & amore tui, qui nunquam me derelinquit.*

NOTÆ.

f *Rapax*] *Quæ naves attrahit.*

g *Canibus*] Poëtæ Scyllam scopulum infernâ parte canum & luporum capita habuisse, propter aquæ fremitum undarumque æstum, fabulati sunt. Adeòque dixit poëta noster *misisset.*

h *Debuit*] Quia ipsa etiam in numero amantium fuit Scylla Phorci filia. Indignata autem Circe, quòd illa mutuo Glauci amore teneretur, quæ Glaucum ipsum perditè amabat, fontem, in quo lavare puella consueverat, noxiis herbis infecit. Cujus rei ignara Scylla, de more fontem ingressa, ubi advertit inferiorem sui corporis partem in caninos rictus esse mutatam, amissæ dolore formæ exhorrescens, se in vicinum mare præcipitem jecit; ubi in scopulum naufragiis infamem versa est. Quanquam verò hæc potissimùm à poëtis Scylla intelligitur, quæ in scopulum versa sit; illam tamen Ovidius cum Scyllâ, aliâ Nisi filiâ, quæ Minoï, a quo contempta est postea, patriam patremque, amore incensa prodidit, alicubi Naso confudit. Atque hinc meliùs cognoscitur, quamobrem Medea dicat, *Debuit ingratis Scylla nocere viris;* quippe hæc, cùm se à Minoë spretam vidisset, doloris impatientissima, non sine causâ ingratis infensa existimetur.

i *Quæque vomit*] Charybdis vorago intelligitur, quam dicit Sallustius universa sorbere, eaque circum littus Tauromenitanum egerere. Ne quis verò miretur quamobrem Scyllam Charybdimque Medea meminerit, sciendum est, quòd illùc etiam Jason, immissâ ab irato Jove, propter Absyrti necem, tempestate, delatus sit.

k *Trinacriæ*] Siciliæ, quæ sic à Græcis dicta propter figuram. Anteà autem monuimus Scyllam & Charybdim in mari Siculo esse.

l *Hæmonias*] *Thessalicas*, ab Hæmo monte quo à Thraciâ dividitur, ità dictas.

m *Lana*] *Vellus aureum.*

n *Quid referam*] Aliud in Jasonem Medea commemorat beneficium; quæ Pelian ipsius filiarum manibus, pollicita se eum ad juvenilem ætatem reducturam, jugulavit.

o *Pietate*] Patri enim juvenilem ætatem non mortem, adferre arbitrabantur.

p *Cæsa*] Patrem verò illæ Medeæ hortatu dissecuerunt.

q *Ut*] *Quamvis.*

r *Æsoniâ*] *Patris mei Æsonis.*

Ut

Ut subitò nostras Hymen [a] cantatus ad aures
Venit, & accenso [t] lampades igne micant,
[u] Tibiaque [x] effundit socialia carmina vobis,
At mihi [y] funestâ flebiliora tubâ;
Pertimui; nec adhuc [z] tantum scelus esse putabam:
Sed tamen in toto pectore [a] frigus erat.
[b] Turba ruunt, &, *Hymen*, clamat: *Hymenæe*, [c] frequentant.
Quò propior vox hæc, [d] hôc mihi pejùs erat.
[e] Diversi flebant [f] servi, lacrymasque tegebant.
Quis vellet tanti nuncius esse mali?
Me quoque, quicquid erat, potiùs [g] nescire juvabat:
[h] Sed tanquam scirem, mens mea tristis erat.
Cùm minor è [i] pueris, [k] jussus, [l] studioque videndi,
Constitit ad [m] geminæ limina prima [n] foris:
Hic mihi, *Mater, abi;* [o] *pompam pater,* Inquit, *Jason*
Ducit; & [p] *adjunctos* [q] *aureus urget equos.*

INTERPRETATIO.

Ut repentè Hymen celebratus penetravit ad aures nostras; & faces fulgent igne excitato, & tibia vobis expromit carmina nuptialia, at mihi luctuosiora tubâ lugubri; exterrita sum, nec arbitrabar adhuc tantum esse flagitium: sed tamen horror hærebat in toto pectore. Turba prorumpunt, & vociferantur, Hymen, Hymenæe *ingeminant. Quò hic sonus vicinior, eò mihi erat tristiùs. Servi dejecti lacrymabantur, & celebant lacrymas. Quis cuperet esse index tanti mali? Proderat me quoque ignorare potiùs quidquid erat; sed animus meus mœstus erat quasi cognovissem. Cùm junior è pueris, missus, & desiderio inspiciendi, substitit ad prima limina portæ duplicis: Hic mihi,* Mater, excede, *ait,* pater Jason vehit pompam, & splendidus instat equis jugatis.

NOTÆ.

a *Cantatus*] *Cantibus celebratus.*

t *Lampades*] *Faces,* in nuptiis Jasonis & Creüsæ adhibitæ.

u *Tibiaque*] Vel ex Terentii fabulis, tibias nuptiis adhiberi solitas esse, clarum est.

x *Effundit*] Ad tibiam carmen nuptiale cantabatur.

y *Funesta*] *Funeribus admoveri solitâ.*

z *Tantum*] *Ut, me spretâ, aliam uxorem duceres.*

a *Frigus*] *Timor,* ex quo frigus.

b *Turba ruunt*] Pergit in describendis Jasonis cum Creüsâ nuptiis.

c *Frequentant*] *Ingeminant, iterum atque iterum,* de more, *invocant.*

d *Hôc*] *Tantò.*

e *Diversi*] Id est, *Hîc, illîc.* Gall. *Les uns d'un coté, les autres d'un autre.* Angl. *Some on one side, and some on the other.* Ita & loquitur Sallustius alicubi in Jugurthâ.

f *Servi*] *Mei,* scil. *quòd me desertam viderent.*

g *Nescire juvabat*] Omne enim, quod est interea tempus, priusquam id rescitum lucro est, ut habet Comicus.

h *Sed Tanquam*] Sic & Terentius in Heaut. *Nescio quid profectò mihi animus præsagit mali.*

i *Pueris*] Mermerum & Phereten Jasonis & Medeæ filios vocat Appollodorus.

k *Jussus*] *Jussu meo,* scil.

l *Studioque*] Pueri enim nova omnia videre cupiunt.

m *Geminæ*] Gall. *à deux battans.* Angl. *The outer,* or *great gates.*

n *Foris*] Genitivus singularis. In usu verò est tantùm numerus pluralis.

o *Pompam*] *Apparatum nuptialem.*

p *Adjunctos*] *Currui junctos.*

q *Aureus*] *Aureis vestibus ornatus.*

Protinùs

Protinùs abscissâ planxi mea pectora veste :
Tuta nec à digitis ora fuêre meis.
Ire animus mediæ suadebat in [r] agmina turbæ,
[s] Sertaque compositis demere rapta [t] comis.
Vix me continui, quin sic [u] laniata capillos
Clamarem, [x] *Meus est,* [y] injiceremque manus.
Læse pater, [z] gaude : Colchi gaudete relicti.
[a] Inferias umbræ [b] fratris habete mei.
[c] Deseror (amissis regno patriâque domoque)
Conjuge, qui nobis omnia solus erat.
[d] Serpentes igitur potui, taurosque furentes ;
Unum non potui perdomuisse virum ?
Quæque feros populi doctis medicatibus ignes,
Non valeo [e] flammas effugere ipsa meas ?
Ipsi me [f] cantus, herbæque [g] artesque relinquunt ?
Nîl [h] Dea, nîl Hecates sacra potentis agunt ?
Non mihi grata dies : noctes vigilantur amaræ :
Nec tener in misero pectore somnus adest.
Quæ me non possum, potui sopire draconem.
Utilior cuivis, quàm mihi, [i] cura mea est.

INTERPRETATIO.

Statim percussi mea pectora, amictu laniato : nec vultus fuerunt securi à meis unguibus. Mens impellebat ruere in agmina mediæ turbæ, & auferre corollas direptas capillis complis. Vix me repressi, quin sic scissa comam, exclamarem, Meus est: *& immitterem manus. Pater offense, lætator : Colchi deserti lætamini : umbræ fratris mei habete inferias. Regno, & patriâ & domo perditis, destituor marito, qui unicus erat nobis omnia. Ergo mihi licuit* vincere *& angues & tauros sævos, non potui superâsse unum virum ? Et ego quæ repressi ignes sævos expertis medicaminibus, ipsa non possum vitare ignes meos ? Incantationes ipsæ, & herbæ, & artes destituunt me ? Dea nihil* præstat, *sacra Proserpinæ potentis nihil præstant ? Lux mihi displicet : noctes acerbæ pervigiles ducuntur, nec somnus mollis subit meum infelix pectus. Ego quæ potui soporem inducere serpenti mihi non possum. Ars mea est opportunior cuivis, quàm mihi.*

NOTÆ.

r *Agmina*] *Multitudinem, quæ te sponsamque tuam comitabatur.*

s *Sertaque*] *Coronas.*

t *Comis*] *Sponsæ tuæ,* scil.

u *Laniata capillos*] *Meos,* scil. Gall. *Qu'echevelée, comme fétois.* Angl. *Thus with my hair dishevelled.*

x *Meus est*] *Jason,* scil.

y *Injiceremque manus*] *Ut meum assererem & vindicarem.* De manuum injectione jam aliquid vidimus suprà in Oreste.

z *Gaude*] *Quia nunc gravissimas perfidiæ meæ pœnas luo.*

a *Inferias*] Sunt inferiæ, sacra ad mortuorum placandos Manes : quæ ex inimicorum morte & suppliciis erant gratissima.

b *Fratris*] *Absyrti,* de quo antea.

c *Deseror*] Quomodo plectatur enarrat.

d *Serpentes*] Quàm bene, & apposité in malorum suorum hæret contemplatione, & exulceratione.

e *Flammas*] *Amoris.*

f *Cantus*] *Incantationes.*

g *Artesque*] *Magicæ* scilicet.

h *Dea*] *Diana,* quæ & *Proserpina,* seu *Hecate.*

i *Cura*] *In magicâ arte diligentia.*

Quos

Quos ego servavi, pellex amplectitur artus:
Et nostri fructus illa laboris habet.
Forsitan &, stultæ dum te [k] jactare maritæ
Quæris, & injustis auribus [l] apta loqui,
[m] In faciem moresque meos [n] nova crimina fingas.
Rideat, & vitiis [o] læta sit illa [p] meis.
[q] Rideat, & [r] Tyrio jaceat [s] sublimis in ostro;
Flebit: & ardores [t] vincet adusta meos.
Dum ferrum flammæque aderunt, [u] succusque veneni;
Hostis Medeæ nullus inultus erit.
[x] Quòd si fortè [y] præcordia ferrea tangunt;
Nunc animis audi verba [z] minora meis.
Tam tibi sum supplex, quàm tu mihi sæpe fuisti:
Nec moror ante tuos procubuisse pedes.
Si tibi sum vilis; communes respice natos.
Sæviet in [a] partus dira noverca meos.
Et [b] nimiùm similes tibi sunt: & [c] imagine tangor:
Et quoties video, lumina nostra [d] madent.

INTERPRETATIO.

Adultera complectitur membra, quæ ego vindicavi: & illâ gaudet premiis nostri laboris. Fortè etiam, dum studes te efferre apud imperitam conjugem, & proferre idonea attribus iniquis, comminiscèris inaudita probra in vultus & mores meos; illa rideat, & gaudeat meis probris: rideat, & superba incumbat purpuræ Tyriæ; Ejulabit & cremata superabit meos æstus. Dum ferrum & ignes suppetent, & humor veneni; nullus hostis Medeæ erit impunitus. Quòd si forsitan preces movent dura tua viscera; nunc ausculta voces inferiores meis cogitationibus. Tam sum tibi demissa, quàm tu fuisti mihi sæpe; nec abnuo prostratam fuisse ante tuos pedes. & sum tibi contemnenda; intuere filios communes: Noverca crudelis rabiem exercebit in natos meos. Et sunt tibi prorsùs similes; & moveor similitudine: & quoties intueor, oculi nostri humescunt.

NOTÆ.

k *Jactare*] Gall. *Vous faire valoir.* Angl. *To set yourself off.*

l *Apta*] *Quæ placeant.*

m *In faciem*] *Quòd non sim pulchra.*

n *Nova*] *Inaudita & maxima.*

o *Læta*] Puellarum more, quæ aliarum vitiis delectantur, quòd inde minùs gratas eas fore sciant suis amasiis.

p *Meis*] *Quæ mihi affingis.*

q *Rideat*] Concessio est per indignationem.

r *Tyrio*] Laudatissima fuit Tyria purpura, sive ostrum.

s *Sublimis*] *Magnifica & superba, in solio sedens.*

t *Vincet*] *Magis ardebit.* Quod posteà perfecit, nunc Medea minitatur; quæ in regiam ignem, in quâ Creusa cremata est, immisit.

u *Succusque veneni*] *Venenum.*

x *Quòd si*] Jam ad preces convertitur; si fortè Jasonem flectere queat.

y *Præcordia*] *Tua*, scil. *ô Jason.*

z *Minora*] *Quæ non respondeat superbiæ & iræ meæ.* Hinc summus magister, Horatius, Lib. de Arte Poëticâ;

Sit Medea ferox, invictaque.

a *Partus*] *Liberos nostros communes.*

b *Nimiùm*] Pro *valdè*: eoque sensu etiam apud Terentium legitur.

c *Imagine tangor*] Moveor: non preces nudas, ut vides, Medea protulit: sunt enim quæ dicit amoris plena, & ad persuadendum maximè accommodata.

d *Madent*] *Rigantur lacrymis.*

Per

Per superos oro, per avitæ [e] lumina flammæ,
Per [f] meritum, & natos [g] pignora nostra duos:
Redde [h] torum: pro quo tot res [i] insana reliqui.
[k] Adde fidem dictis: auxiliumque [l] refer.
Non ego te imploro contra taurosque virosque;
Utque tuâ serpens victa [m] quiescat ope.
Te peto, quem merui, quem nobis [n] ipse dedisti;
Cum quo sum pariter facta parente parens.
Dos ubi sit, quæris? campo [o] numeravimus illo,
Qui tibi laturo vellus arandus erat.
Aureus ille aries villo spectabilis aureo,
Dos mea: quam, dicam si tibi, Redde; [p] neges.
Dos mea, tu sospes: dos est mea, [q] Graia juventus.
I nunc, [r] Sisyphias, improbe, [s] confer opes.
Quòd vivis; quòd habes [t] nuptam socerumque potentem,
Hoc ipsum, ingratus quòd potes esse, meum est.
Quos equidem [u] actutùm! sed quid prædicere pœnam
Attinet? ingentes [x] parturit ira minas.
Quò feret ira, [y] sequar. Facti fortasse [z] pigebit;
Et piget infido consuluisse viro.

INTERPRETATIO.

Precor per Deos, per radios solis aviti, per beneficia & duos filios pignora nostra, restitue lectum, cujus gratiâ amens tot res deserui. Præbe fidem dictis tuis; *& opem præsta vicissim. Ego non te oro adversus boves & viros; & ut draco superatus operâ tuâ sopiatur. Te posco, quem merui, quem ipse tradidisti nobis; cum quo parente sum pariter facta parens. Petis ubi sit dos? exhibuimus illo agro, qui erat findendus tibi rapturo vellus* aureum. *Ille arieus aures insignis lanâ aureâ* est dos *mea, quam, si dicam tibi, Restitue, recuses. Dos mea, tu incolumis: juventus Græca est dos mea. I nunc, pessime, compara divitias Sisyphias cum meis. Quòd vitâ frueris, quòd habes maritam & socerum opibus præcellentem; hoc ipsum quòd licet esse ingratus, est meum. Quos equidem confestim! sed quorsùm antè indicare supplicium? Ira concipit maximas minas. Faciam quod ira suadebit. Fortè pœnitebit facinoris, pœnitet etiam favisse viro perfido.*

NOTÆ.

e *Lumina*] *Per radios, lucemque Solis avi mei.*

f *Meritum*] *Meum*, scil.

g *Pignora*] Liberi sunt matrimonii & amoris pignora.

h *Torum*] *Quem mihi demis, Creüsæ tradis.* Id est, *Matrimonium nostrum firma.*

i *Insana*] *Amore demens.*

k *Adde fidem*] *Præstando quod pollicitus es.*

l *Refer*] *Sicut tibi auxilium tuli, parem gratiam referas.*

m *Quiescat*] *Dormiat.*

n *Ipse*] Id est, *Sponte tuâ, ultrò.*

o *Numeravimus*] Beneficia maxima à se accepisse Jasonem, dotis loco, indicat.

p *Neges*] *Nolis mihi dare.*

q *Graia*] *A me tecum servata.*

r *Sisyphias*] Creontis, Sisyphi filii.

s *Confer*] *Cum meis compara.*

t *Nuptam*] *Creüsam.*

u *Actutùm*] Subauditur *puniam*, vel aliquid ejusmodi. Simile est illud Virgilii, *Quos ego——sed motos*, &c.

x *Parturit*] *Cogitat & emittere conatur.*

y *Sequar*] *Faciam quod ira suadebit.*

z *Pigebit*] *Me*, scil. Ad terrorem incutiendum hæc sunt maximè idonea: sed & ad deterrendum locus est aptissimus.

[a] Viderit

[a] Viderit ista Deus, qui nunc mea pectora versat,
Nescio quid certè mens mea [b] majus agit.

INTERPRETATIO.

Deus istis consulverit, qui nunc cor meum agitat; profectò mens mea nescio quid majus movet.

NOTÆ.

a *Viderit*] Gall. dicimus, *Il en arrivera ce qu'il plaira à Dieu.* Angl. *The event shall be what God pleases,* At cum furore hæc sunt pronuncianda.

b *Majus*] *Maximum, & antea inauditum.* Illa verò ex Jasone liberos suos mactavit, regiam, ubi Creüsa periit, venenis quibusdam accendit, deinde Thebas ad Herculem, servandorum Jasonis promissorum sponsorem profugit. Quâ de re plurima, diversissima etiam poëtæ.

EPISTOLA XIII.

ARGUMENTUM.

Protesilaüs, Iphicli filius, ad Trojam quadraginta navibus (ut ait Homerus) navigans, cum cæteris Græcis Aulide, portu Bœotiæ, ob tempestatem clausus est. Quod cum intellexisset Laodamia, Acasti ex Laodatheâ filia, ejus uxor, sincerè maritum amans, multis somniis perterrita, hanc epistolam ad eum scripsit; quâ suadet, ut oraculi memor, à belli periculis abstineat. Datum enim Græcis fuerat responsum, eum, qui primus ex clâsse in terrâ Trojanorum descendisset, periturum. At Protesilaüs magnanimus, primus exscendit, & ab Hectore occisus est.

LAODAMIA PROTESILAO.

MITTIT, & optat amans, quò mittitur, ire, salutem,
[a] Hæmonis Hæmonio Laodamia viro.
[b] Aulide te fama est vento retinente morari.
Ah! me [c] cùm fugeres, [d] hic ubi ventus erat?
Tum freta debuerant vestris obsistere remis:
Illud erat sævis [e] utile tempus aquis.
Oscula plura viro, [f] mandataque plura dedissem;
Et sunt quæ volui dicere plura tibi.

INTERPRETATIO.

Laodamia Hæmonis amans mittit salutem marito Hæmonio, & eam cupit pervenire, quò mittitur. Rumor est te manere in Aulide vento obstante. Ah! ubinam erat hic ventus, cùm à me discederes? Tum maria debuerant adversùs vestros remos niti. Illud tempus erat aptum aquis furentibus. Pluribus suaviis & pluribus mandatis maritum cumulâssem: & sunt plura, quæ volui tibi dicere.

NOTÆ.

a *Hæmonis*] *Thessalica,* ab Hæmo monte.

b *Aulide*] Aulis, oppidum & portus Bœotiæ, ubi Dianæ irâ, ob cervam ab iuscio Agamemnone interfectam, Græci Trojam navigaturi, tempestate, donec ille filiam Iphigeniam immolaret, retenti sunt.

c *Cùm fugeres*] Istud ex desiderio dictum, & affectu: non enim fugit Protesilaüs.

d *Hic*] *Qui te apud me retinuisset.*

e *Utile*] *Quia te mihi servâsset.*

f *Mandataque*] Horata esset ampliùs, et sibi prospiceret, &c.

Raptus

Raptus es hinc [g] præceps: &, qui tua vela vocaret,
Quem cuperent nautæ, [h] non ego, ventus erat.
Ventus erat nautis aptus, non aptus amanti.
Solvor ab amplexu, Protesilaë, tuo;
Linguaque mandantis verba [i] imperfecta relinquit.
Vix illud potui dicere triste, Vale.
[k] Incubuit [l] Boreas, abreptaque vela tetendit.
Jamque meus longè Protesilaüs erat.
Dum potui spectare virum, spectare juvabat:
Sumque [m] tuos oculos usque secuta meis.
Ut te non poteram, poteram tua vela videre:
Vela diu vultus detinuêre meos.
At postquam nec te, nec vela fugacia vidi;
Et quod spectarem, nîl, nisi pontus, erat;
Lux quoque tecum [n] abiit, [o] tenebris exanguis obortis
[p] Succiduo [q] dicor procubuisse genu.
Vix socer Iphiclus, vix me [r] grandævus Acastus,
Vix [s] mater gelidâ mœsta refecit aquâ.
Officium fecêre pium, sed [t] inutile nobis.
Indignor miseræ non licuisse mori.
Ut rediit animus, pariter redière dolores;
Pectora legitimus casta memordit amor.

INTERPRETATIO.

Ablatus es hinc festinus; & ventus flabat qui cieret tua vela; quem nautæ expeterent, non ego. Ventus erat favens nautis, non amanti. Disjungor ab amplexu tuo, Protesilaë; & lingua admonentis destituit voces incompletas. Vix potui proferre mœstum illud, Vale. Aquilo irruit, & inflavit carbasa correpta. Jamque meus Protesilaus erat longè. Dum potui aspicere maritum, proderat aspicere: & sum prosequuta tuos oculos meis. Cum te non possem, poteram tua vela cernere: vela diu retinuerunt oculos meos. At postquam neque aspexi te, neque vela fugientia, & nihil erat quod aspicerem, nisi mare; lumen quoque tecum excessit, caligine inducta perhibeor exanguis cecidisse, genu vacillante. Vix socer Iphictus, vix Acastus senex, vix mater tristis me restituit aquâ frigidâ. Præstiterunt officium pium, sed nobis ineptum. Doleo non licuisse infelici obire. Postquam animus rediit, dolores pariter redierunt; amor pudicus corda casta constrinxit.

NOTÆ.

g *Præceps*] *Festinus.*

h *Non ego*] Quia vento secundo Protesilao erat discedendum.

i *Imperfecta*] *Non potui, quæ dicere volebam, absolvere.*

k *Incubuit*] *Constanter flavit.*

l *Boreas*] Qui ventus ab axe spirans, primò, Protesilao à Molossis, Thessaliæque ora occidentali, ad Aulidem Trojamque navigaturo, secundus fuit.

m *Tuos oculos*] Id est, *Cùm tu oculos ad me converteres, ego etiam ad te assiduè respiciebam.*

n *Abiit*] *Ex meis oculis*, scil.

o *Tenebris*] *Inducta ante oculos caligine.* Quod iis solet accidere, qui animi patiuntur deliquium.

p *Succiduo*] *Debili, & ad cadendum prono.*

q *Dicor*] *Nam ipsa quid egerim nescio.*

r *Grandævus*] *Senex, pater meus.*

s *Mater*] *Mea.*

t *Inutilé*] *Quia melius fuisset mori, quàm tantis de te curis vexari.*

Nec

... capillos :
... legi.
... rmiger hastâ
... agit. eo.
... mihi clamant,
...
... murice vestes,
... ille gerat ?
... caput ille prematur ?
... arma ferat ?
... imitata labores
... tempora tristis agam.
... formose tuorum,
... quàm malus hospes eras.
... culpasse maritæ,
...
... Menelaë, laboras,
... multis flebilis ultor eris !

... ERPRETATIO.

... vir gerat arma aspera? ... sordibus, quantum ... belli spatia. Pari, ... detrimento tuorum, tàm ... eras hospes infidus. ... uxoris Tæna- ... placuisse. Tu, Mene- ... pro sublatâ, hei mihi, ... multis !

NOTÆ.

... ut vestes in- ... non decere, ... cujus san- ... vero voca- ... murice satu- ... Trojana

... rege, à quo ampliata fuit, ...

c ... Protesilaus.

d ...] Elegans Græcismus: quanquam ... habent tectam.

e ...] Quantum possum. Alii habent ... scilicet.

f ...] ... corporis neglectu.

g ...] Nam illius causa patria eversa est.

h ...] Ne Protesilao meo noceas.

i ...] ... Menelaum esses, cujus ... abduxisti.

k ...] Helenæ; à Tænaro Laconiæ, unde ea orta est, promontorio.

l Culpasse] Quod si fecisset, neque Helenam amasset, neque rapuisset, neque inde ortum bellum esset; neque Protesilaus abivisset.

m Multis flebilis] Quia multi hâc tuâ ultione peribunt.

Dî,

Dî, precor, à nobis [n] omen removete sinistrum:
Et sua [o] det [p] reduci vir meus arma Jovi.
Sed timeo: quotiesque subit miserabile bellum,
More nivis lacrymæ sole [q] madentis eunt.
Ilion & [r] Tenedos, [s] Simoïsque & Xanthus & [t] Ide,
Nomina sunt ipso penè [u] timenda sono.
Nec [x] rapere ausurus, nisi se defendere posset,
[y] Hospes erat: vires noverat ille suas.
Venerat (ut fama est) multo spectabilis auro,
Quique suo Phrygias [z] corpore ferret opes.
Classe virisque [a] potens, per quæ fera bella geruntur:
Et sequitur regni pars [b] quotacunque sui.
[c] His ego te [d] victam, [e] consors [f] Ledæa [g] gemellis,
Suspicor: [h] hæc [i] Danaïs posse nocere puto.
Hectora [k] nescio quem timeo. Paris [l] Hectora dixit
Ferrea sanguineâ bella movere manu.

INTERPRETATIO.

Dii, oro, avertite à nobis malum præsagium; & maritus meus suspendat arma sua Jovi reduci. Sed metuo; & quoties in mentem venit bellum lamentabile, lacrymæ fluunt in modum nivis sole liquescentis. Ilion, & Tenedos, & Simoïs, & Xanthus, & Ide sunt nomina ferè metuenda ipso sono. Nec hospes conatus esset Helenam abducere, nisi posset se tueri: ille cognoverat suas opes. Accesserat (ut fama fertur) insignis multo auro, & qui gestaret corpore suo divitias Phrygias. Potens classe, & viris, per quæ bella sæva administrantur: & quotacunque pars regni sui eam *comitatur. Ego conjicio te, ô conjuncta Lædea geminis, superatam fuisse istis; arbitror hæc posse efficere Græcis. Reformido nescio quem Hectorem. Paris dixit Hectorem gerere fera bella manu cruentâ.*

NOTÆ.

n *Omen*] Ominosum videbatur, quòd multis flebilem Menelaum dixisset: non enim de nihilo, sed propter maritorum mortem fleturas matronas Græcas intelligendum est: adeoque addidit Laodamia, *Dî, precor*, &c.

o *Det*] *De more appendat, & sacra faciat.*

p *Reduci*] *Reductori, conservatori.*

q *Madentis*] *Humescentis & liquescentis.*

r *Tenedos*] Insula in Trojæ conspectu.

s *Simoïsque & Xanthus*] Sunt agri Trojani rivuli.

t *Ide*] Ide, seu Ida, mons Phrygiæ.

u *Timenda*] Timidæ, scil. & delicatulæ puellæ; quæ sibi, extra domum attonita, omnia fingit aspera.

x *Rapere*] Helenam, scilicet.

y *Hospes*] *Paris.*

z *Corpore*] Ex quo, illum, qui vidisset tam magnificè ornatum, quàm dives esset Phrygia, poterat judicare.

a *Potens*] Supple, *Paris venerat.*

b *Quotacunque*] Id est, *Minima sequitur. Unde conjicere licet, quantis sit Paris ille instructus viribus.*

c *His*] *Magnifico Paridis ornatu, viribusque.*

d *Victam*] *Ad illum amandum inductam.*

e *Consors*] *Soror.*

f *Ledæa*] *Leda matre orta.*

g *Gemellis*] *Castori & Polluci*, qui gemini fuerunt, non eodem ovo, ut male annotaverunt, sed eodem partu editi.

h *Hæc*] *Vires & divitiæ.*

i *Danaïs*] *Græcis*, à Danao Argivorum rege.

k *Nescio quem*] Fortissimum intelligit, atque hæc, ex puellæ ingenio, itemque decoro, timorem auget dubitatio.

l *Hectora*] Accusat. Græcorum more. Fuit verò Hector Priami filius.

Hectora, quisquis is est, si sum tibi cara, caveto.
Signatum memori pectore [m] nomen habe.
Hunc ubi vitâris, alios vitare memento:
Et multos illic [n] Hectoras esse puta.
Et facito dicas, quoties pugnare parabis,
Parcere me jussit Laodamia [o] *sibi.*
Si cadere [p] Argolico fas est sub milite Trojam;
Te quoque non ullum vulnus habente cadat.
Pugnet, & adversos tendat [q] Menelaüs in hostes:
[r] Ut rapiat Paridi, quam Paris antè sibi.
Irruat; & [s] causâ quem vincit, vincat & armis.
Hostibus è mediis nupta petenda viro est.
Causa tua est [t] dispar. Tu tantùm vivere [u] pugna,
Inque pios dominæ posse redire sinus.
Parcite, [x] Dardanidæ, de tot (precor) hostibus uni
Ne meus ex [y] illo corpore sanguis eat.
[z] Non est, quem deceat nudo concurrere ferro,
Sævaque in oppositos pectora ferre viros.
[a] Fortiùs ille potest, multo quum pugnat amore.
Bella gerant alii; Protesilaüs amet.

INTERPRETATIO.

Vitato Hectorem, quisquis is est, si sum tibi dilecta. Gere nomen illud notatum mente memori. Ubi effugeris hunc, cogites effugere alios: & crede multos Hectoras illic esse. Et cura ut dicas, quoties te instrues ad pugnam, Laodamia mihi imperavit sibi indulgere. *Si fas est Trojam ruere sub milite Argolico; ruat te quoque nullâ plagâ impedito. Menelaüs certet, & eat in hostes appositos; ut auferat Paridi, quam Paris ante sibi* abstulit. *Irrumpat; & superet armis, quem superat causâ. Uxor petenda est viro è mediis hostibus. Causa tua est dissimilis: tu certa tantùm vivere, & posse reverti in pium gremium dominæ. Dardanidæ, ignoscite (quæso) uni de tot hostibus; ne meus sanguis fluat ex illo corpore. Non est cui sit decorum confligere stricto gladio, & agere ferocia pectora in viros adversos. Ille potest generosiùs, cùm certat multo amore. Alii bella moveant; Protesilaüs amet.*

NOTÆ.

m *Nomen habe*] *Ut semper ab illo caveas.*

n *Hectoras*] Id est, *Multos à quibus caveas, viros fortissimos.*

o *Sibi*] Indicat se, ex amore, non nisi in Protesilao vivere.

p *Argolico*] *Græco;* ab Argo, quæ duplex fuit Græcorum civitas; seu Argolide, eorum provinciâ.

q *Menelaus*] *Cujus uxoris causâ bellum inceptum.*

r *Ut rapiat*] Heinsius hunc versum cum sequenti à Puteaneo & Lovaniensi codice abesse testatur.

s *Causâ quem vincit*] Potior Menelaï, cui rapta conjux, causa fuit, quàm Paridis, qui illam rapuerat.

t *Dispar*] *Nam domi uxorem tuam habes: unde non tibi pugnandum ut illam habeas; sed ut vivas.*

u *Pugna*] Prorsùs Protesilao adversùs seipsum pugnare opus fuisset, ne tam acriter in hostes, animi primo impetu victus, irrueret.

x *Dardanidæ*] Trojanos, non sine maximo affectu, tanquam presentes essent, compellat. Illos verò à Dardano suo rege eo nomine appellatos anteà diximus.

y *Illo*] *Mariti mei Protesilaï, in quo ego vivo.*

z *Non est*] Supple *maritus meus.*

a *Fortius*] Suum dicit Protesilaum meliùs Cupidinis, quàm Martis castra sequi: quod quidem ex Laodamiæ votis intelligendum; quæ illum ab hostibus Trojanis in hostium numero non cupit recenseri.

85 Nunc

[b] Nunc fateor; volui [c] revocare; animusque [d] ferebat.
Substitit auspicii lingua [e] timore mali.
Cum foribus velles ad Trojam exire paternis,
Pes tuus offenso limine [f] signa dedit.
Ut vidi, ingemui; tacitoque in pectore dixi:
Signa [g] *reversuri sint precor ista viri.*
Hæc tibi nunc refero, ne sis [h] animosus in armis:
Fac meus [i] in ventos hic timor omnis eat.
Sors quoque [k] nescio quem [l] fato designat iniquo,
Qui primus Danaûm [m] Troada tangat humum.
Infelix, quæ prima virum lugebit ademptum!
Dî faciant, [n] ne tu strenuus esse velis!
Inter mille rates tua sit [o] millesima puppis,
Jamque [p] fatigatas ultima verset aquas.
Hoc quoque præmoneo: de nave novissimus exi.
Non est, quò properes, [q] terra paterna tibi.
Cum [r] venies, [s] remoque move veloque [t] carinam;
Inque tuo celerem littore siste gradum.

INTERPRETATIO.

Nunc agnosco; volui te *retrahere; & mens suadebat. Lingua retenta est metu mali ominis. Cum velles excedere limine paterno ad Trojam, pes tuus omina fecit limine percusso. Ut aspexi, ingemui; & dixi in pectore secreto:* Oro ista sint indicia mariti reditûri. *Nunc hæc tibi narro, ne sis audax in armis: fac hic omnis metus vanescat in auras. Sors etiam destinat nescio quem morti infustæ, qui primus Danaûm attingat solum Trojanum. Misera quæ prima flebit mari tum sublatum! Dii præstent, ne tu velis esse generosus! Inter mille naves tua sit navis millesima, & postrema eruat undas lassas. Hoc quoque ante hortor; prodito ultimus è nave. Solum non est tibi patrium, quò festines. Cum reverteris, impelle navem remo & velo, & fige pedem velocem in tuo littore.*

NOTÆ.

b *Nunc fateor*] *Quod antea non sum ausa dicere, ne male ominari viderer, illud jam moneo.*

c *Revocare*] *Impedire, ne ad bellum Trojanum ires.*

d *Ferebat*] *Cupiebat.*

e *Timore*] *Timens ne malè ominari viderer:* quod jam dixi.

f *Signa*] *Auguria, omina, præsagia.*

g *Reversuri*] Malum erat omen ita cæspitasse; quod satìs indicavit: at ne quidem vult illud effari.

h *Animosus*] *Audax, qui in omne discrimen irruas.*

i *In ventos*] *De nihilo me invaserit; vanusque sit.*

k *Nescio quem*] Fuit ille ipse Protesilaus.

l *Fato*] *Morti.*

m *Troada*] *Troas* vocatur regio Trojana: ex qua patronymicum masculinum. *Tros, Troïs;* & fœminin. *Troas, Troadis.*

n *Ne tu strenuus*] Id est, *Ne tu primus pereas:* sed vocibus abstinet ominosis.

o *Millesima*] *Ultima, quæ terram attingat.*

p *Fatigatas*] *Aliorum remis agitatas.*

q *Terra paterna*] *Ubi ab amicis excipiaris, sed inimica.*

r *Venies*] *Reverteris in patriam.*

s *Remo*] *Ocyssimè redi.*

t *Carinam*] *Navem.* Pars posita est pro toto: est enim carina navis pars ima.

Sive latet [u] Phœbus, seu terris altior extat,
Tu mihi luce dolor, tu mihi nocte, venis.
Nocte tamen, quàm luce, magis ; nox [x] grata puellis :
Quarum suppositas colla [y] lacertus habet.
[z] Aucupor in lecto mendaces [a] cælibe somnos.
Dum careo veris, gaudia falsa juvant.
Sed tua cur nobis pallens occurrit imago ?
Cur venit à verbis multa querela tuis ?
[b] Excutior somno ; [c] simulacraque noctis adoro.
Nulla caret [d] fumo Thessalis ara meo.
Thura [e] damus, lacrymamque super ; [f] quâ sparsa relucet,
Ut solet adfuso surgere flamma mero.
[g] Quando ego, te reducem cupidis amplexa lacertis,
Languida lætitia [h] solvar ab ipsa mea ?
Quando erit, ut lecto mecum bene junctus in uno
Militiæ referas splendida facta tuæ ?
Quæ mihi dum referes ; quamvis audire juvabit,
Multa tamen capies oscula, multa dabis.
Semper [i] in his [k] aptè narrantia verba [l] resistunt.
[m] Promptior est [n] dulci lingua referre mora.

INTERPRETATIO.

Sive sol absconditur, seu sublimior terris eminet ; tu mihi occurris dolor de die, tu mihi dolor *de nocte. De nocte tamen magis quàm de die ; nox suavis puellis, quarum cervicem brachium subjectum amplectitur. Capto somnos fallaces in lecto viduo. Gaudia ficta prosunt, dum destituor veris. Sed quamobrem tua species nobis sistitur pallida ? Quamobrem multa querimonia oritur ex verbis tuis ? Somno excutior ; & veneror imagines noctis. Nullum altare Thessalicum destituitur fumo meo. Exhibemus thura & lachrymas super ea, quibus irrigata, flamma micat, solet erumpere vino instillato. Quando ego, complexa te reducem ulnis avidis, deliquium patiar ipsa deficiens meo gaudio ? Quando erit, ut benè mecum compositus in uno toro narres strenua facta militiæ tuæ ? Quæ dum mihi narrabis ; quamvis gratum erit auscultare ; tamen multa sumes oscula, offeres multa. Voces quæ aliquid referunt semper commodè in his hærent. Lingua est paratior narrare suavi morâ.*

NOTÆ.

u *Phœbus*] Sive *sol*. Dicit se diu noctuque de Protesilao anxiam esse.

x *Grata*] Adeoque ingrata cùm maritus abest.

y *Lacertus*] Mariti, scilicet.

z *Aucupor*] *Studeo læta de te somniare.*

a *Cælibe*] *Viro destituto.*

b *Excutior*] Subitò excitor. Gall. *Je m'eveille en sursaut.* Angl. *I start out of my sleep.*

c *Simulacraque noctis*] *Nocturnas umbras, quæ in somnis tuam imaginem mihi repræsentant.*

d *Fumo*] Id est, *Sacrificio*.

e *Damus*] *Foris injicimus.*

f *Quâ*] In aliis est, *quæ sparsa relucent* ; sic verò referendum ad thura, non ad flammam.

g *Quando*] Affectum auget interrogatio, cum exclamatione.

h *Solvar*] Nimio gaudio etiam animi deliquium patimur.

i *In his*] *Osculis.*

k *Aptè*] *Cum jucunditate & voluptate.*

l *Resistunt*] *Abrumpuntur.*

m *Primptior*] *Paratior.*

n *Dulci*] *Quam fecerunt oscula.*

Sed

Sed cùm Troja [o] subit, subeunt ventique fretumque;
Spes bona sollicitò victa timore cadit.
Hoc quoque, quòd venti [p] prohibent exire carinas,
Me movet: invitis ire paratis aquis.
Quis velit in patriam vento prohibente reverti?
A patriâ pelago vela vetante datis.
Ipse [q] suam non præbet iter Neptunus ad urbem:
[r] Quò ruitis? vestras quisque redite domos.
Quò ruitis, Danaï? ventos audite vetantes.
Non subiti casus, [s] numinis ista mora est.
Quid petitur tanto, nisi turpis adultera, bello?
Dum licet, [t] Inachiæ [u] vertite vela rates.
[x] Sed quid ego revoco hæc? omen revocantis abesto,
Blandaque compositas aura [y] secundet aquas.
[z] Troasin invideo; quæ si lachrymosa suorum
Funera conspicient, [b] nec procul hostis erit;

INTERPRETATIO.

Sed cùm Troja occurrit, occurrunt etiam venti & mare; spes bona superata metu anxio dilabitur. Hoc quoque me percellit, quod auræ obstant, ne naves discedant. Instituitis discedere aquis renitentibus. Quis cupiat redire in patriam vento obstante? Panditis vela à patria mari prohibente. Neptunus ipse non dat viam ad urbem suam. Quò prorumpitis? Quisque repetite vestras domos. Quò prorumpitis, Danaï? auscultate auris prohibentibus. Ista retardatio est Dei, non casus repentini. Quid quæritur tanto bello, nisi infamis adultera? Naves Inachiæ flectite carbasa, dum datur. Sed quid ego hæc repeto? Augurium repetentis abesto, & lenis aura faveat aquis quietis. Æmulor Trojanis, quæ si intuebuntur flebiles cædes suorum, nec hostis erit longè.

NOTÆ.

o *Subit*] *In mentem recurrit.* Sic Gall. dicimus, *Mais quand je songe.* Angl. *But when I think of it.*

p *Prohibent*] Illud suprà vidimus.

q *Suam*] Quia, cum Apolline, Trojæ mœnia ædificaverat.

r *Quò ruitis*] Vim habet maximam & affectum hæc iteratio. Tantùm non inconsideratos & insanos vocat Danaos.

s *Numinis*] *Neptuni Dei; cui non possitis resistere.*

t *Inachiæ*] *Argivæ seu Græcæ;* à prisco Argivorum rege Inacho.

u *Vertite vela*] *Adeoque in patriam revertimini.*

x *Sed quid ego*] Mire hîc variant libri veteres, quorum nonnulli,

Sed quid ago revocans? revocantis nomen abesto.

Longum esset omnia referre. Heinsius putat scribendum,

Sed quid ego hos revoco, revocaminis omen abesto.

Sensus verò apertissimus est. Malum omen ex voto & revocatione suâ Laodamia metuens, correptione utitur; conceditque, ut Græci ad Trojam ire pergant.

y *Secundet*] *Navigationi vestræ favente efficiat.*

z *Troasin*] *Troas invideo* habebat Puteaneus; unde Salmasius, τῷ *in* geminato, feliciter, teste Gronovio, *Troasin invideo*, tertio casu Græco plurali, reponebat. Quod ut approbet Heinsius, quædam ex Propertio similia loca citat. Nihil verò adversus tantos viros ausim proferre: quinquam hanc fateor correctionem mihi non arridere. Accusativus equidem solus vulgò cum verbo *invideo* non ita construitur; at nolim ideò affirmare Ovidium non ita scripsisse,

a *Funera*] *Cædes.*

b *Nec procul*] *Unde sequitur, quod suos maritos sæpe videbunt uxores Trojanæ:* nam istud intelligendum; ne beneficii loco, quod pessimum est, arri[illegible] Laodamia videatur.

Ipsa suis manibus forti nova nupta marito
Imponet galeam, [c] barbaraque arma dabit.
[d] Arma dabit: dumque arma dabit, simul oscula sumet.
Hoc genus officii dulce duobus erit.
[e] Producetque virum; dabit & mandata reverti:
Et dicet, *Referas ista [f] face arma Jovi.*
Ille, ferens dominæ mandata recentia secum,
Pugnabit cautè, respicietque domum.
Exuet hæc reduci clypeum, galeamque resolvet,
Excipietque suo pectora lassa sinu.
[g] Nos sumus [h] incertæ: nos anxius omnia cogit,
Quæ possunt fieri, facta putare, timor.
Dum tamen arma geres [i] diverso miles in orbe,
Quæ referat vultus, est mihi [k] cera, tuos.
Illi blanditias, illi tibi debita verba
Dicimus: amplexus accipit illa meos.
Crede mihi; [l] plus est, quàm quod videatur, imago
Adde [m] sonum ceræ; Protesilaüs erit.
Hanc specto, teneoque sinu pro conjuge vero;
Et tanquam possit verba referre, [n] queror.

INTERPRETATIO.

Nova nupta ipsa optabit cassidem manibus suis strenuo marito, & exhibebit arma barbara. Exhibebit arma: & dum arma exhibebit, simul capiet oscula. Hoc genus officii erit suave ambobus. Et dehinc bit maritum, & admonebit redire: & dicet, Vide ut reportes ista arma Jovi. Ille secum portans jussa nova dominæ, certabit providè, & oculos convertet ad domum. Hæc detrahet scutum reduci, & cassidè levabit, & recipiet pectora defessa gremio suo. Nos sumus dubiæ: metus solicitus subigit credere acta omnia, quæ possunt evenire. Dum tamen arma tractabis, miles in terris remotis, est mihi cera, quæ exhibeat faciem tuam. Loquimur illi blanditias, loquimur illi verba tibi debita; illa fruitur meis amplexibus. Fidem mihi habeto, plus est effigies, quàm quod videatur. Adjice vocem imagini, erit Protesilaus. Hanc intueor, & teneo gremio pro vero marito; & conqueror quasi possit voces reddere.

NOTÆ.

c *Barbaraque*] Epitheton vagum. Arma intellige simpliciter: quamvis barbara vocavit, quia barbarorum Trojanorum.

d *Arma dabit*] Repetit quod Trojanis mulieribus invidet, quasi arma ab uxore tradita vim majorem habeant: quod fortè suo modo verum est.

e *Producetque*] Retardabit: ne tam citò in pericula veniat.

f *Face*] *Fac.* Imperativus antiquorum more.

g *Nos*] *Mulieres Græcæ, quæ tam longè à maritis [illegible]tæ sumus.*

h *Incertæ*] *Quid agant*, scil. *mariti nostri, quid sperandum sit*, &c.

i *Diverso*] *In terris longe remotis*: in Asia, ubi Troja fuit.

k *Cera*] Ex quâ Protesilaï imago ficta erat.

l *Plus est*] Ex maximo erga Protesilaum amore, dicit, se majori in ejus deosculandâ imagine, voluptate frui, quàm cuiquam videretur.

m *Sonum*] *Vocem.*

n *Queror*] *Apud illam imaginem*, scil. *tanquam mihi respondere posset.*

Per

Per reditus, corpusque tuum, mea numina juro;
Perque [o] pares animi conjugiique faces:
Perque, quod ut videam canis [p] albere capillis,
Quod tecum possis ipse referre, caput;
Me tibi [q] venturam comitem, quocunque vocâris:
Sive [r] (quod heu timeo!) sive superstes eris.
Ultima mandato claudetur epistola parvo:
Si tibi cura mei, sit tibi cura tui.

INTERPRETATIO.

Juro per regressus, & corpus tuum, mea numina; & per faces simul animi & conjugii; & per caput quod ipse possis tecum reportare, ut videam canere albâ comâ, me accessuram tibi comitem quocunque jusseris: sive (quod heu metuo!) sive eris superstes. Infima litera finieter parvo monito: Curam geras tui, si me amas.

NOTÆ.

o *Pares animi*] Quæ me tibi pariter animo & corpore conjunxerunt.
p *Albere*] Senescere. Metonymia est.
q *Venturam*] Etiam moriturum; si ipse moriaris.
r *Quod heu timeo*] Id est, *Sive interficiaris.* Cavit autem vocibus uti ominosis.

EPISTOLA XIV.

ARGUMENTUM.

Danaus, Beli prisci filius, ex pluribus conjugibus quinquaginta filias suscepit: quas, cum Ægyptus ejus frater, cui totidem erant filii, rogasset sibi nurus; Danaus, oraculi responso comperto, se manibus generi moriturum, volens periculum evitare, conscensis navibus Argos venit. Indignatur Ægyptus, quod spretus esset, filiosque cum exercitu ad illum oppugnandum mittit, hac lege, ut non nisi interempto Danao ad se redirent, aut filiarum connubia inissent. Ille autem obsidione coactus, filias se daturum spopondit. Sed puellæ, accepto à patre gladio, ut jussum erat, prima nocte, cum vino lætitiaque calentes juvenes arctissimo somno essent sopiti, unaquæque suum jugulavit: Hypermnestra excepta, quæ Lino, quem Eusebius Lynceum appellat, marito suo pepercit, suasitque, ut ad patrem Ægyptum, detecto facinore, quàm primum fugeret. Sed cum pater Danaus ab omnibus perfectum facinus intellexisset, præterquam ab Hypermnestra, eam crudelissimè vinctam in carcerem compegit. Quare maritum hac epistolâ rogat, ut vel opem ferat, vel, si mori contingat, sepulturæ honore non careat. Sed à Lino tandem, Danao trucidato, fuit liberata.

HYPERMNESTRA LYNCEO.

[a] MITTIT Hypermnestra de tot modò [b] fratribus uni:
Cætera nuptarum crimine [c] turba jacet.

INTERPRETATIO.

Hypermnestra scribit uni de tot modò fratribus; cæteri perierunt flagitio uxorum.

NOTÆ.

a *Mittit*] Epistolam, scil.
b *Fratribus*] Patruelibus Hypermnestræ.
c *Turba*] *Fratres tui, à sororibus meis interfecti.*

Clausa

Clausa domo teneor, gravibus coërcita vinclis.
Est mihi supplicii causa, fuisse [d] piam.
Quòd manus extimuit [e] jugulo dimittere ferrum,
Sum rea; laudarer, [f] si scelus ausa forem.
Esse ream præstat, quàm sic placuisse parenti.
Non piget immunes cædis habere manus.
Me pater igne licèt, [g] quem non violavimus, urat;
Quæque aderant [h] sacris, [i] tendat in ora faces:
Aut illo jugulet, quem [k] non benè tradidit, ense;
Ut quâ non cecidit vir nece, nupta cadam:
Non tamen, ut dicant morientia, *Pœnitet*, [l] ora,
Efficiet: [m] non sum, quam piget esse piam.
[n] Pœniteat sceleris Danaüm sævasque sorores.
[o] Hic solet eventus facta nefanda sequi.
Cor pavet [p] admonitu [q] temeratæ sanguine noctis;
Et subitus [r] dextræ præpedit ossa tremor.
[s] Quam [t] tu cæde putes fungi potuisse [u] maritâ,
Scribere de facta [x] non sibi cæde timet.

INTERPRETATIO.

Detineor domo conclusa, & constricta ponderosis catenis. Est mihi causa pœnæ, fuisse piam. Arguor quod dextra verita est exigere ensem per fauces tuas; *celebrarer, si audax fuissem ad flagitium. Satiùs est ream argui, quàm sic gratam fuisse patri. Non pœnitet habere manus insontes homicidii. Quamvis pater me incendat igne, quem non temeravimus, & immittat in faciem tædas, quæ aderant sacris, aut mactet gladio, quem malè exhibuit, quamvis eâ morte occumbam, quâ maritus non occubuit, non tamen adiget, ut ora occumbentia proferant,* Pœnitet: *non sum quam pigeat esse piam. Pigeat Danaüm & sorores crudelès flagitii. Hic eventus solet comitari facta facinorosa. Cor trepidat recordatione noctis pollutæ cruore, & repentinus horror occupat ossa dextræ. Quam tu credas p tuisse perpetrare cædem mariti, metuit scribere de cæde à se non patrata.*

NOTÆ.

d *Piam*] *Erga te, quem servavi.*

e *Jugulo*] *Tuo*, scil. *Quia nolui te interficere.*

f *Si scelus*] *Si te perfidiosè mactassem, à patre laudarer.*

g *Quem*] Facium nuptialium ignem intellige; quem, quia matrimonii fidem interfecto marito, non læserat Hypermnesta, se non violasse dicit.

h *Sacris*] *Nuptialibus*, scil.

i *Tendat*] *In ora immittat.*

k *Non benè*] Quandoquidem ad interficiendum maritum dederat.

l *Ora*] *Mea*, scil. *Non faciet pater meus, ut, quòd te non mactaverim, me pœnitere profitear.*

m *Non sum*] Heinsius legebat *non es*, ut sese alloquatur Hypermnestra.

n *Pœniteat*] Propter mactatos Lyncei fratres.

o *Hic eventus*] Pœnitere, scil.

p *Admonitu*] Id est, *Quando memini, seu recordor: recordatione: cum mentem subit cogitatio.*

q *Temeratæ*] *Pollutæ, maculatæ, fœdatæ, infectæ.*

r *Dextræ*] *Quâ, nuper mactando tibi, nunc scribo.*

s *Quam*] *Dextram*, scil.

t *Tu putes*] Pro *aliquis putet.*

u *Marita*] Alii habent *mariti.*

x *Non sibi*] *Non à se.*

Sed

Sed tamen [y] experiar. [z] Modò facta [a] crepuscula terris ;
[b] Ultima pars lucis, primaque noctis erat :
Ducimur [c] Inachides magni sub tecta [d] Pelasgi ;
Et socer [e] armatas accipit æde nurus.
Undique collucent [f] præcinctæ lampades auro.
Dantur in [g] invitos [h] impia thura focos.
Vulgus, *Hymen, Hymenæe,* vocant : [i] fugit ille vocantes.
Ipsa [k] Jovis conjux [l] cessit ab urbe [m] sua.
Ecce mero [n] dubii, comitum clamore [o] frequentes,
Flore novo [p] madidas impediente comas,
In [q] thalamos læti, thalamos sua busta [r] feruntur ;
[s] Strataque corporibus [t] funere digna premunt.
Jamque cibo vinoque [u] graves somnoque jacebant ;
Securumque quies [x] alta per Argos erat :

INTERPRETATIO.

Sed tamen tentabo. Modò crepuscula advenerant terris ; erat pars novissima diei, erat & prima noctis : Inachides deducimur domum magni Pelasgi, & socer in tecta admittit nurus armis instructas. Lucernæ auro decoratæ fulgent undique. Thura impia mittuntur in aras illa *respuentes. Vulgus invocans* Hymen Hymenæe ; *ille fugit invocantes. Ipsa Jovis uxor discessit ab urbe suâ. Ecce vino labentes, celebrati circumfusorum comitum vociferatione, flore recenti capillos unctos redimiente, festivi eunt in cubicula, cubicula suos rogos, & corporibus incumbent lectis dignis funere. Jamque pressi cibo & vino & somno jacebant ; & profundus sopor habebat Argos quietum.*

NOTÆ.

y *Experiar*] Conabor tibi, quo pacto fratrum peracta sit cædes, perscribere.

z *Modò facta*] Optime totius facti seriem, à tempore facto initio, narrare occipit.

a *Crepuscula*] Quid sit crepusculum sequenti versu dicit : sed aliud est etiam matutinum.

b *Ultima*] Heinsius quosdam sequutus codices legit,

Ultima pars noctis, primaque lucis erat.

Sed vulgata lectio potior videtur, quippe quæ ad ritus matrimoniales servandos est magis accommodata : nam sub noctem sponsa domum sponsi deducebatur.

c *Inachides*] *Inachi proneptes.* Ille enim Io genuit, quæ ex Jove Epaphum ; Epaphus Belum, ex quo, ut in argumento vidimus, Ægyptus, Danausque quinquaginta puellarum pater, orti sunt.

d *Pelasgi*] Qui olim Argis regnaverat.

e *Armatas*] *Pugionibus à patre datis instructas.*

f *Præcinctæ*] *Auro ornatæ & circumdatæ.*

g *Invitos*] Diis enim feralia connubia, nec sacrificia placere poterant. Foci pro Diis positi.

h *Impia*] Quæ ab impiis offeruntur.

i *Fugit*] Non enim vult lætus nuptiarum Deus infaustis connubiis adesse.

k *Jovis conjux*] Juno jugalis pronubaque, quæ connubiis adesse solet.

l *Cessit*] Ne improbum conjugium videret.

m *Sua*] Illi enim sacrum Argos, ubi præcipue colebatur.

n *Dubii*] Sponsos intelligit vino captos, & titubantes.

o *Frequentes*] *Comitibus lætis & strepentibus stipati.*

p *Madidas*] *Unguentis delibutas.* Gall. *Parfumés.*

q *Thalamos, busta*] Appositio. Thalami *busta*, seu *sepulchra* eorum dicuntur, quòd ibi essent illi jugulandi.

r *Feruntur*] *Eunt.*

s *Strata premunt*] *Jacent in lectis, vestimentis linteisque stratis.*

t *Funere digna*] Dicit lectos funeribus magis quàm nuptiis convenire.

u *Graves*] *Gravati & oppressi.*

x *Alta quies*] Omnibus profundo somno sopitis.

Circum

Circum me gemitus [y] morientum audire videbar:
Et [z] tamen audibam; [a] quodque verebar, erat.
Sanguis [b] abit; mentemque [c] calor corpusque relinquit:
Inque [d] novo jacui frigida facta toro.
Ut leni [e] Zephyro fragiles vibrantur aristæ;
Frigida [f] populeas ut quatit aura comas;
Aut sic, aut etiam tremui magis: ipse jacebas:
Quæque tibi dederam vina, [g] soporis erant.
Eucussêre metum violenti jussa parentis.
Erigor; & capio tela tremente manu.
Non ego falsa loquar: ter acutum sustulit ensem,
Ter [h] malè sublato recidit ense manus.
[[i] Admovi jugulo; sine me tibi vera fateri;
Admovi jugulo tela paterna tuo.]
Sed [k] timor & pietas crudelibus obstitit ausis:
Castaque mandatum dextra refugit opus.

INTERPRETATIO.

Videbar audire circum me gemitus morientium: et tamen audiebam, & erat quod metuebam. Sanguis recedit, & calor destituit animam & corpus: & jacui gelida facta in novo lecto. Quemadmodum fragiles aristæ concutiuntur placido Favonio: quemadmodum ventus frigidus concutit frondes populeas: aut sic, aut etiam ampliùs trepidavi: tu jacebas: & vina quæ tibi exhibueram, erant soporifera. Mandata sævi patris expulerunt timorem. Surgo, & sumo ensem manu trepidante. Ego non proferam ficta; manus ter sustulit gladium acuminatum, ter recidit gladio malè sublato. Admovi faucibus; concede me tibi vera confiteri, admovi faucibus tuis ensem paternum. Sed metus & pietas prohibuit sæva cœpta, & manus pudica abnuit opus jussum.

NOTÆ.

y *Morientum*] *Fratrum tuorum*, scil.

z *Tamen*] Pro *omnino*: sed nota vim occultam istius voculæ; quâ efficitur, ut Hypermnestra, præ metu & rei atrocitate, ita turbata videatur, ut ne illa possit satis suis auribus credere; sed, audiatne reverà morientium gemitus, an verò id tantùm ex imaginatione credat, dubia hæreat.

a *Quodque verebar*] *Ne patrueles interficerentur.*

b *Abit*] *In intimas corporis partes, in præcordia, ipsumque adeò cor, ut solet ex metu, relabitur.*

c *Calor*] Siquidem sanguis ad præcordia ex metu fugit, calor cum eo pariter recedit.

d *Novo*] Qui fuit novæ nuptæ.

e *Zephyro*] Ventus est Zephyrus ab occasu spirans. *Favonius* Latinus dicitur.

f *Populeas comas*] *Frondes populi arboris.*

g *Soporis*] *Quæ soporem inducerent.* Succum aliquem soporiferum vino immixtum fuisse innuit.

h *Malè*] *Nec audaciâ, nec, quibus par erat, viribus.* Vel, *malè*, id est, *non justè, adversus maritum.* Prior vera videtur expositio.

i *Admovi*] Alii habent,

At rursus monitis, jussuq; coacta parentis.

Alii aliter. Heinsius expungendum totum hoc distichon putat; utpote à sciolo confictum, qui superiora cum sequentibus non cohærere arbitrabatur. Quæ quidem optimè cohærere dicet ille idem Heinsius, si pro *Sed*, proximo versu *Et* reponas. Nullus certè dubito quin spurii sint illi.

k *Timor*] Qui omnibus à natura est insitus, qui malè faciunt; maximè cùm criminum assuetudine conscientiæ stimulus non elanguit: quanquam aliàs inutiles, strenuæ sunt ad malè faciendum plurimæ mulierculæ.

Purpureos

Purpureos laniata [l] sinus, laniata capillos,
Exiguo dixi talia verba [m] sono;
Sævus, Hypermnestra, pater est tibi; jussa parentis
Effice: germanis sit comes [n] iste suis.
[o] Fœmina sum & virgo, natura mitis & annis.
Non [p] faciunt [q] molles ad fera tela manus.
[r] Quin age, dumque [s] jacet, [t] fortes imitare sorores.
Credibile est cæsos [u] omnibus esse viros.
[x] Si manus hæc aliquam posset committere cædem;
Morte foret [y] dominæ sanguinolenta suæ.
[z] Quo meruere necem [a] patruelia regna tenendo,
Quæ tamen [b] externis danda forent generis?
[c] Finge viros meruisse mori: quid fecimus ipsæ?
[d] Quo mihi commisso non licet esse piæ?
[e] Quid mihi cum ferro? [f] quò bellica tela puellæ?
Aptior est digitis lana colusque meis.

INTERPRETATIO.

Scissa amictus purpureos, scissa comam, protuli talia verba voce demissa: Hypermnestra, parentem habes crudelem. Perfice mandata patris: iste sit socius suis fratribus. Fœmina sum & virgo, mollis naturâ & ætate. Manus teneræ non sunt aptæ ad sæva arma. Quin age, & dum jacet, æmulâtor strenuas sorores. Credibile est maritos esse interfectos ab omnibus. Si hæc dextra posset patrare aliquam cædem, cruenta esset nece dominæ suæ. Quâ re *illi* digni sunt morte possidendo regna patruelia, quæ tamen essent tradenda generis peregrinis? Pone viros dignos esse interire: quid nos commeruimus? Quo facinore non licet mihi esse piæ? Quid mihi cum ense? Quorsum militaria tela virgini? Lana & colus est magis idonea digitis meis.

NOTÆ.

l *Sinus*] *Vestes meas.*

m *Sono*] *Voce demissa.*

n *Iste*] *Lynceus maritus meus.*

o *Fœmina sum*] Ostendit nunc, quod maritum non possit interficere, rationibus à sexu & ætate petitis.

p *Faciunt*] *Aptæ sunt.*

q *Molles*] Quales sunt muliebres.

r *Quin age*] Jam muliebri more mutat consilium, vel potius nutans ad illud mutandum sese hortatur.

s *Jacet*] *Maritus*, scil.

t *Fortes*] Imò furiosæ, quæ suos maritos trucidaverunt: quamobrem etiam à poëtis infame illud genus ad inferos detrusum.

u *Omnibus*] Pro *ab omnibus*. Ita sæpe & eleganter loquuntur poëtæ, Horatius præsertim.

x *Si manus*] Nunc consilium de interficiendo marito respuit.

y *Dominæ*] *Mei ipsius, quæ me potiùs ipsa quàm maritum interficerem.*

z *Quo*] *Quâ re? quo crimine?* Nullum dicit esse in patruelibus crimen, ad quos, ex suo cum Danaï filiabus conjugio, jure ejus regnum perveniat, cùm hæredibus masculis ille careret.

a *Patruelia*] *Quæ hæreditario jure ad patrueles suas obvenirent; quæque per suum cum illis conjugium suæ fierent.*

b *Externis*] *Qui ex suâ gente non essent: quibuscvis aliis hominibus.*

c *Finge*] *Pone.* Gall. *Supposez.* Angl. *Suppose.*

d *Quo commisso*] *Propter quod peccatum?*

e *Quid mihi*] *Quamobrem in manus meas gladium pater posuit?*

f *Quo*] *Fine*, scilicet. Sciebat equidem esse ea ad interficiendos patrueles, quorsum verò spectaret illa cædes nesciebat, aut nescire simulabat.

[g] Hæc ego : dumque queror, lacrymæ [h] sua verba sequuntur,
Deque meis oculis in tua membra cadunt.
Dum [i] petis amplexus, sopitaque brachia [k] jactas ;
Penè manus telo saucia facta tua est.
Jamque patrem, famulosque patris, lucemque timebam.
Expulerunt somnos hæc mea dicta tuos :
Surge age, [l] *Belide, de tot modò fratribus* [m] *unus :*
Nox tibi, ni properas, ista [n] *perennis erit.*
Territus exsurgis : fugit omnis [o] inertia somni.
Aspicis in timida [p] fortia tela manu.
Quærenti [q] causam, *Dum nox sinit, effuge,* dixi.
Dum nox atra sinit, tu fugis : ipsa moror.
Mane [r] erat : & Danaüs generos ex cæde jacentes
Dinumerat ; [s] summæ criminis unus abes.
Fert [t] malè [u] cognatæ jacturam mortis in uno ;
Et queritur [x] facti sanguinis esse parum.
[y] Abstrahor à patriis pedibus ; [z] raptamque capillis
(Hæc meruit [a] pietas præmia) carcer habet.

INTERPRETATIO.

Hæc ego ; & dum conqueror, lacrymæ subsequuntur sua verba, & fluunt in tuos artus de meis oculis. Dum quæris me *complecti, & agitas lacertos sopitos ; manus tua est propemodum vulnerata gladio. Jamque metuebam patrem & ministros patris, & diem. Hæc mea verba excusserunt somnos tuos :* Surge age, Belide, solus de tot modò fratribus. Ista nox erit tibi perpetua, nisi festinas. *Tremefactus exculeris : omnis segnities somni dilabitur ; cernis tela valida in manu pavida. Dixi tibi sciscitanti causam,* Prorumpe, dum nox concedit. *Dum nox obscura facit copiam, tu abis : ego remaneo. Mane erat : & Danaïis enumerat generos prostratos ex nece : solus desideraris summæ flagitii. Iniquè patitur damnum mortis consanguineæ in uno ; & queritur esse parum sanguinis effusi. Abripior à pedibus paternis ; & vincula (pietas meruit hanc mercedem) tenent ablatam comâ.*

NOTÆ.

g *Hæc ego*] *Depressâ voce dixi,* supple.

h *Sua verba*] Id est, *Quæ ejusmodi querimoniæ & lacrymis competerent.*

i *Petis amplexus*] *Inter dormiendum vis me amplecti.*

k *Jactas*] *In somnis moves.*

l *Belide*] *Beli nepos.* Ille verò est vocativus Græcorum more, à nominativo *Belides.*

m *Unus*] *Solus.*

n *Perennis*] *Per annos omnes duratura : æterna.*

o *Inertiâ*] Illam intelligit pigritiam, quâ non benè experrecti teneri soleut.

p *Fortia*] Id est, *Quæ solent esse fortium virorum.*

q *Causam*] *Quamobrem telum manibus haberem.*

r *Erat*] Pertinet istud ad sequentem narrationem.

s *Summæ*] *Ex omni numero, tu solus deeras, qui non esses conjugis socerique crimine mactatus.*

t *Malè*] *Iniquè.* Danaum dicit iratum ideò, quòd unus ex suis consanguineis morti esset ereptus.

u *Cognatæ*] *Consanguineæ.* Id est, *Pro morte unius consanguinei.*

x *Facti*] *Sparsi, effusi.*

y *Abstrahor*] Scilicet ad patris pœnas, delicti veniam petens procubuerat. Quanquam alii codices habent *manibus ;* alii *laribus.*

z *Raptamque*] *Quæ in carcerem capillis protracta fuit.*

a *Pietas*] *Erga te.* Ironicè, adversus patrem loquitur.

[b] Scilicèt

[b] Scilicet ex [c] illo Junonia permanet ira;
Quo [d] bos ex homine est, ex bove facta Dea.
At [e] satis est pœnæ teneram [f] mugisse puellam:
[g] Nec [h] modò formosam posse placere Jovi.
Adstitit in ripâ [i] liquidi [k] nova vacca parentis,
Cornuaque in patriis [l] non sua vidit aquis:
Conatoque [m] queri mugitus edidit ore:
Territaque est formâ, territa voce suâ.
Quid [n] furis, infelix? quid te miraris [o] in umbrâ?
Quid [p] numeras factos ad nova membra pedes?
[q] Illa Jovis magni [r] pellex metuenda sorori,
Fronde [s] levas nimiam [t] cespitibusque famem.
Fonte bibis, spectasque tuam stupefacta figuram:
Et te ne feriant, quæ geris, [u] arma, times.

INTERPRETATIO.

Nempe ira Junonia perstat ex illo tempore, *quo vacca facta est fœmina, & ex vaccâ Dea. At satis est supplicii mollem puellam mugisse; nec jam pulchram posse gratam esse Jovi. Nova juvenca constitit in ripa patris fluvii, & aspexit cornua aliena in aquis paternis; & mugitus emisit ore nivo conqueri: & tremefacta est figurâ suâ, tremefacta est sono. Quamobrem insanis, misera? Quamobrem te stupes in umbrâ? Quamobrem dinumeras pedes accommodatos ad novos artus? Illa adultera timenda sorori excelsi Jovis, sedas foliis & herbis nimiam famem. Fonte potas, & mirabunda aspicis tuam formam; & metuis arma, quæ gestas, ne te appetant.*

NOTÆ.

b *Scilicet*] Tantam domus suæ & patruelium calamitatem, muliebri more, altiùs repetit; ab irâ Junonis scil. propter Jovis cum Io vaccâ consuetudinem.

c *Illo*] *Tempore*, scilicet.

d *Bos*] Io est ab Jove in vaccam mutata, de quâ postea in Metamorphosi videbimus. Suprà ex eâ Danaum Ægyptumque per avos suos ortos esse diximus: adeoque jam notandum est tantùm, quòd, pellici illi ab Junone immisso œstro, per furorem maximâ orbis terrarum parte pererratâ, tandem in Ægyptum delata sit; ubi pristinam formam postquam Jovis auxilio recuperasset, ab Egyptiis pro Deâ est habita, vocataque *Isis*.

e *Satis est pœnæ*] *Io supplicio satis magno à Junone afflicta est; jamque ejus posteris deberet parcere.*

f *Mugisse*] *In vaccam mutatam esse.* Ab ipso Jove in vaccam mutata est Io, ne suum cum illâ adulterium ab interveniente Junone cognosceretur.

g *Nec posse placere*] Propter vaccæ formam: quanquam nec ipse Jupiter, quamlibet satiandi turpissimi amoris causâ, induere dedignatus est.

h *Modò formosam*] Pulcherrima fuit Io, antequam vaccæ formam indueret.

i *Liquidi*] *Inachi*, fluvii Peloponnesi.

k *Nova*] *Non à longo tempore ex puellâ facta.*

l *Non sua*] Non enim cornua hominum, sed brutorum sunt.

m *Queri*] De suâ transmutatione, & infortunio.

n *Furis*] Oestro percita Io, hùc illùc furens à poëtis errasse fingitur. Quamobrem illud fecerit, ejus calamitatis, Junonisq; iræ describendæ causâ, Hypermnestra quærit.

o *In umbrâ*] *Cùm tuam umbram vides.*

p *Numeras*] Quia quatuor erant, hoc petit. Commiserationem verò habent ejusmodi compellationes.

q *Illa*] *Tu, Io, antè pellex illa, quam Juno ob formam metueret, jam,* &c.

r *Pellex*] Ita vocatur Io, quæ Junonem ex Jovis mariti lecto pelliciendo, si vim vocis spectes, pelleret.

s *Levas*] *Mimis; sedas.* Non verò sine commiseratione hæc proferenda.

t *Cespitibusque*] *Herbis.* Propriè vero est cespes, herba cum terrâ revulsa.

u *Arma*] *Cornua.*

Quæque

Quæque modò, ut possis etiam Jove digna videri,
Dives eras; nudâ nuda recumbis humo.
Per mare, per terras, [x] cognataque flumina curris.
[y] Dat mare, dant amnes, dat tibi terra viam.
Quæ tibi causa fugæ: quid, Io, freta longa pererras?
Non poteris [z] vultus effugere ipsa tuos.
[a] Inachi, quò properas? [b] eadem sequerisque fugisque.
Tu tibi dux comiti: tu comes ipsa duci.
[c] Per septem [d] Nilus [e] portus emissus in æquor
Exuit [f] insanæ [g] pellicis [h] ora bovi.
[i] Ultima [k] quid referam, [l] quorum mihi cana senectus
Auctor? dant anni quod querar, ecce, mei.
Bella pater patruusque [m] gerunt: regnoque domoque
Pellimur: ejectos [n] ultimus orbis habet.

INTERPRETATIO.

Et quæ modo eras opulenta, ut possis etiam videri digna Jove: jaces nuda in terra nuda. Erras per mare, per terras, & flumina consanguinea. Mare præbet tibi iter, flumina præbent, terra præbet. Quæ tibi causa fugæ? Quamobrem, Io, discurris per vasta maria? Non ipsa poteris vitare tuam faciem. Inachi, quo festinas? Eadem insequeris & fugis. Tu dux tibi comiti, tu ipsa comes duci. Nilus erumpens in mare per septem ostia detraxit faciem pellicis vaccæ furenti. Quamobrem commemorem remotissima, quorum senectus cana est mihi auctor? Ecce mea ætas suppeditat quod conquerar. Pater & patruus bella exercent: ejicimur regno & domo: remotissimas regiones tenent expulsos.

NOTÆ.

x *Cognata*] Propter patrem fluvium.

y *Dat mare*] Hujus est versus, qui superioris, idem sensus: verba differunt.

z *Vultus*] *Bovillos*, scil.

a *Inachi*] Vocativus Græcus patronymici fœminini. Id est, *filia Inachi*.

b *Eadem seq.*] Id est, *Cum ipsa vacca sis, fugiendo vaccam, eandem sequeris; nec fugiendo, vaccam esse desines.*

c *Per septem*] Dicit eam in Ægypto figuram bovis deposuisse.

d *Nilus*] Fluvius est Ægypti maximus, in mare per septem ostia influens: quanquam plura alii memorant.

e *Portus*] Ostia Nili portus appellat: bene quidem, ejusque ratio aperta.

f *Insanæ*] *Oestro, & Junonis ira furentis.*

g *Pellicis*] *Quæ fuerat Junonis pellex, dum formam hominis obtineret.*

h *Ora*] Omnemque adeo formam.

i *Ultima*] *Remota, & antiqua.*

k *Quid referam*] Vel contra librorum auctoritatem *refero* reponendum esse censet clarissimus Heinsius. Quamobrem non video. Sensum enim optimum illa alia lectio efficit; ut innuat Hypermnestra plura à se de Io posse referri, quibus ejus pœnarum atrocitatem, Junonisque erga suam domum sævitiam augeret; nisi amplam querendi materiam de novo haberet. Atque egregie illud ad Hypermnestræ scopum pertinet. Forte dicat aliquis, *At omnia de Io memoraverat Hyperm.* Ne omnia quidem: illud etiam si esset: tamen ex Rhetorica arte, sic loqui, ubi rem augere est opus, sæpe solemus.

l *Quorum cana senectus auctor*] Id est, *Quæ à senibus didici.*

m *Gerunt*] Quas vidit ipsa calamitates narrare incipit.

n *Ultimus*] Peloponnesus est, quo aufugisse Danaum in argumento vidimus. Ultimus vero dicitur, vel ex puellæ ingenio, pro remotissimo; vel, quia ea parte orbis terrarum terminus est, cum mari cingatur: qua ratione etiam Britanniam alterum orbem dixerunt.

[o] Ille ferox solus solio sceptroque potitur:
Cum [p] sene nos inopi turba vagamur inops.
De fratrum populo pars [q] exiguissima [r] restas.
Quique dati leto, [s] quæque dedere, fleo.
Nam mihi quot fratres, totidem [t] periere sorores.
Accipiat lacrymas [u] utraque turba meas.
En ego, [x] quòd vivis, pœnæ crucianda reservor.
[y] Quid fiat sonti, cùm [z] rea laudis agar?
Et consanguineæ quondam [a] centesima turbæ
Infelix, [b] uno fratre manente, cadam?
At tu, si qua [c] piæ, Lynceu, tibi cura sororis,
[d] Quæque tibi tribui munera, [e] dignus habes;
Vel fer opem, vel dede neci: defunctaque vitâ
Corpora [f] furtivis insuper adde rogis.
Et sepeli lacrymis perfusa fidelibus ossa:
Scriptaque sint [g] titulo nostra sepulcra brevi:
Exul Hypermnestra [h] *pretium pietatis iniquum,*
Quam mortem fratri depulit, ipsa tulit.

INTERPRETATIO.

Ille ferociens solus occupat solium & sceptrum: nos turba egena erramus cum sene egeno. Superas pars minima de turba fratrum. Lugeo illos qui morti traditi sunt, & quæ tradiderunt. Nam quot fratres mihi amissi, totidem sorores amissæ. Uterque populus habeat meas lacrymas. Ecce ego torquenda destinor supplicio, quia vivis. Quâ pœnâ mulctetur conscia, cùm ejus arcessar quod laudandum? & misera, olim centesima populi cognati, moriar, uno fratre superstite? At tu, Lynceu, si qua tibi cura piæ patruelis, & non immeritus frui donis, quæ tibi exhibui; vel auxilium præbe, vel trade morti: & insuper impone rogis secretis artus jacentes. Et conde ossa delibuta lacrymis fidelibus: & noster tumulus sit signatus brevi elogio: Hypermnestra profuga mercedem injustam reportavit pietatis necem, quam à fratre summovit.

NOTÆ.

o *Ille*] *Patruus Ægyptus.*

p *Sene*] *Danao patre nostro.*

q *Exiguissima*] Quippe solus superstes, cæteris ab uxoribus interfectis.

r *Restas*] Lynceum alloquitur, cui aliam suam calamitatem memorat.

s *Quæque*] Quia miseræ, quæ tantum facinus perpetraverant, quibus Hypermnestræ carendum erat.

t *Periere sorores*] Qui cum illis non est, quia perditæ illæ, quæ nocentes, quia pœna sua illas attinget.

u *Utraque*] *Patruelium & sororum.*

x *Quod vivis*] *Quia te non jugulavi.*

y *Quid fiat*] Quasi dicat, *multò crudeliùs.* Patris crudelitatem arguit. Alii codices habent *fiet*, *fieret.*

z *Rea laudis*] *Cùm de eo accuser, quod laudem meretur.*

a *Centesima*] Omninò. Fuerunt enim quinquaginta Danai filiæ, totidemque Ægypti filiii, patrueles, qui omnes centesimum numerum implent.

b *Uno fratre*] *Solo Lynceo superstite.*

c *Piæ*] *Quæ te servavit.*

d *Quæque*] *Vitam.* scilicet.

e *Dignus habes*] *Mereris. Si mereris vitam, quam tibi dedi.*

f *Furtivis*] *Quos, si non ausus fueris, aut non potueris palam, furtim & occultè excitaveris.*

g *Titulo*] *Epigrammate sequenti.*

h *Pretium, mortem*] Appositio. Id est, *Mortem in pretium.*

Scribere

Scribere plura libet: sed pondere lassa catenæ
Est manus; & vires subtrahit ipse [i] timor.

INTERPRETATIO.

Vellem plura scribere, sed manus est defessa oncre catenæ; & ipse timor aufert vires.

NOTÆ.

i *Timor*] *Ne pater, aut ab eo aliquis, scribenti interveniat.*

EPISTOLA XV.

ARGUMENTUM.

Tradunt scriptores, duas hoc nomine Sappho extitisse: quarum altera Eresin, poëtria percelebris, quæ Tarquinii Prisci tempore claruit: quæ etiam plectrum prima adinvenit: altera Mytilenæa, longè junior, quæ psaltria & meretrix fuit. Ælianus libr. 12. scribit, pulcherrimum mortalium omnium Phaonem fuisse, in cujus amorem omnes mulieres Lesbiæ exarserint: præ cæteris verò impatientissimè atque ardentissimè eum esse à Sappho adamatum. Cum verò Phaon in Siciliam fortè discessisset, Sappho amoris ignibus incensa, & planè ardens, se ab illo sperni timens, statuit etiam capitis periculo furorem lenire, præcipitato in mare corpore, ex Leucate Epiri promontorio. Sed antequam illùc accederet, per inconstantiam muliebrem tentans quod desperaverat, hac epistolâ eum advocare studet: faciens absenti invidiam suæ conditionis & calamitatis, quam omnibus incommodis miserabilem ostendit. Denique omnes misericordiæ angulos percurrit; nec quidquam, quod movere possit, prætermittit.

SAPPHO PHAONI.

[b] ECQUID, ut inspecta est [c] studiosæ littera dextræ,
Protinus est oculis cognita nostra tuis?
An, nisi [d] legisses auctoris nomina Sapphûs,
Hoc breve nescires unde movetur [e] opus?

INTERPRETATIO.

An non postquam visum est signum manus sedulæ, statim nostrum est agnitum oculis tuis? | *An, nisi legisses nomina Sapphus auctoris, ignorares à quo est hoc breve opus?*

NOTÆ.

a *Epist.*] In nullis Heroïdum Ovidianarum exemplaribus, nisi recentissimis, apparere hanc epistolam testatur clarissimus Heinsius, qui eam insuper in calcem operis rejectam dicit. Quod fortè non sine causâ factum fuit, cùm sit omnium pulcherrima.

b *Ecquid*] Interrogatio hæc Ironiam habet, & affectum auget: ut hinc Sapphus dolorem intelligas; quæ sè usque adeò à Phaone neglectam saltem simulat, ut manum ne quidem suam, nisi addito nomine, ab ipso putet cognitum iri.

c *Studiosæ littera*] *A manu accuratâ & doctâ scripta.*

d *Legisses*] *Annon, nisi inscriptum vidisses,* Sappho Phaoni, *unde esset epistola, nescivisses?*

e *Opus*] Epistolam suam intelligit, cui nomen suum, de more, præfixerat.

Forsitan

Forsitan & quare mea sint [f] alterna [g] requiras,
Carmina; [h] cum lyricis sim magis apta modis.
[i] Flendus amor meus est: elegïa [k] flebile carmen.
Non [l] facit ad lacrymas [m] barbitos ulla meas.
Uror, ut, [n] indomitis ignem [o] exercentibus Euris,
Fertilis accensis messibus [p] ardet ager.
Arva Phaon [q] celebrat [r] diversa [s] Typhoïdos [t] Ætnæ.
Me [u] calor Ætnæo non minor igne coquit.
[x] Nec mihi, [y] dispositis [z] quæ jungam carmina nervis.
Proveniunt; vacuæ [a] carmina mentis opus.
[b] Nec me [c] Pyrrhiades [d] Methymniadesve puellæ,
Nec me [e] Lesbiadum cætera turba [f] juvant.

INTERPRETATIO.

Fortè etiam petas, quare mei versus sint alterni, cùm sim magis parata ad numeros lyricos. Amor meus est lugendus: elegëia carmen lugubre. Nulla cithara apta est meis lacrymis. Ardeo, ut campus fertilis flagrat messibus inflammatis, Euris furentibus excitantibus ignem. Phaon incolit agros dissitos Ætnæ Typhoïdos: ardor non levior flammâ Ætnâ me torret. Nec mihi profluunt carmina, quæ accommodem chordis concinatis: carmina sunt *opus animi tranquilli. Nec Pyrrhiades aut Methymniades puellæ mihi gratæ sunt, nec populus reliquus Lesbiadum mihi* gratus est.

NOTÆ.

f *Alterna*] Qualia sunt Elegiaca, quæ alternis vicibus hexametris & pentametris constant.

g *Requiras*] *Postquam quæsieris cujus sit epistola, forsan & velis scire quamobrem*, &c.

h *Cum lyricis*] *Cùm magis soleam carmina, quæ ad lyram cantentur, componere.* Hoc verò dicit, quia in lyricis Sappho maximè claruit, à quâ etiam Sapphicum carmen, cujus ea inventrix fuit, appellatum est.

i *Flendus*] Rationem reddit quamobrem elegos scripserit.

k *Flebile*] *Rebus, quæ fletum moveant scribendis aptum.*

l *Facit*] *Convenit. Apta est.*

m *Barbitos*] Instrumentum est musicum cytharæ seu lyræ proximum, quod multis chordis fuisse indicat Theocritus. Hîc verò, per barbiton, carmina ad barbitos cantari solita intelligenda sunt.

n *Indomitis*] *Vehementibus.*

o *Exercentibus*] *Hùc illùc jactantibus: urgentibus & excitantibus.*

p *Ardet*] *Ardere solet.*

q *Celebrat*] Pro *incolit, frequentat.* Sed vox illa dignitatem habet.

r *Diversa, Remota, & hinc procul posita.*

s *Typhoïdos*] *Sub quo Typhonem seu Typhœum gigantem fulmine ictum Jupiter coërcuit.*

t *Ætnæ*] Ætna mons Siciliæ, ignibus quos evomit notissimus.

u *Calor*] *Amoris*, nempe.

x *Nec mihi*] Id est, *Jam, nimio amore tabida, ad versus deducendos sum inutilis.*

y *Dispositis*] Scilicet suo quoque loco, pro ratione gravis aut acuti soni, nervi seu chordæ instrumentis musicis accommodantur.

z *Quæ jungam*] *Lyrica:* quæ simul voce & cytharâ cantentur.

a *Carmina, opus*] Appositio. Carmina dicit ab otiosâ mente provenire.

b *Nec me*] Dicit se puellarum, quibus ad pangendos versus olim incitabatur, jam nullâ moveri.

c *Pyrrhiades*] Musæ; à Pyrrhâ & Pyrrhæâ seu Thessaliâ sic dictæ; enimverò a locis quæ incoluerunt, poëtæ solent illas appellare. Sed malim per Pyrrhiades, Pyrrhæ, Lesbiæ urbis, puellas, quàm musas, intelligere: quanquam Domitio aliter visum, cujus hîc certè in querendis allegoriis odiosa visa est nimia diligentia.

d *Methymniadesve*] A Methymna Lesbi insulæ urbe celebri.

e *Lesbiadum*] *Puellarum in Lesbo insula commorantium.*

f *Juvant*] *Ad versus pangendos incitant:* si tamen probanda sit Domitii expositio. Vel *non juvant*, id est, *non curant.*

Vilis

Vilis [g] Anactorie, [h] vilis mihi candida Cydno:
Non oculis grata est Atthis, ut antè, meis.
[i] Atque aliæ [k] centum, quas non sine crimine amavi.
[l] Improbe, multarum [m] quod fuit, unus habes.
[n] Est in te [o] facies, [p] sunt apti lusibus anni.
O facies oculis insidiosa meis!
Sume [q] fidem & [r] pharetram; [s] fies manifestus Apollo.
Accedant capiti cornua; Bacchus eris.
[t] Et Phœbus [u] Daphnen, & [x] Gnosida Bacchus amavit.
[y] Nec nôrat lyricos illa vel illa modos.
At mihi [z] Pegasides [a] blandissima carmina dictant:
Jam canitur toto nomen in orbe meum.

INTERPRETATIO.

Anactorie mihi nullius pretii, nec mihi cordi est formosa Cydno. Atthis non est accepta meis oculis, ut antè. Atque aliæ centum, quas non amavi sine flagitio, viles sunt. *Proterve, solus tenes quod fuit multarum. Est in te forma, ætas est apta deliciis. O forma insidiosa oculis meis! Cape citharam & pharetram, eris verè Apollo. Cornua addantur capiti, eris Bacchus. Et Apollo amavit Daphnen, & Bacchus Gnosida. Nec illa vel illa sciebat numeros lyricos. At Pegasides suggerunt mihi carmina mollissima. Jam nomen meum celebratur per omnes terras.*

NOTÆ.

g *Anactorie*] Una fuit ex iis quas Sappho impudicè amavit. Nisi tamen, quòd Telesippam & Megaram, pro Anactorie & Cydno apud Suidam positas invenies.

h *Vilis*] *Non curo, postquam tui amore correpta sum.*

i *Atque aliæ*] *Viles sunt*, scilicet.

k *Centum*] Numerus certus pro incerto.

l *Improbe*] Benè pro avido, neque etiam re immodicâ contento, improbum sumi, optimò annotavit Domitius. Attamen hîc locum non habet hæc significatio, sed simpliciter per *improbum* malus est intelligendus.

m *Quod fuit*] *Amor, quem in multas dispensaveram.*

n *Est in te*] Jam suum amasium laudat.

o *Facies*] Pro pulchritudine & elegantiâ.

p *Sunt apti*] Id est, *Juvenis es.*

q *Fidem*] *Citharam.* Synedoche est, pars pro toto, chorda pro toto instrumento ponitur.

r *Pharetram*] Gall. *Le carquois.* Angl. *The Quiver.* Fuerunt verò cithara & pharetra Apollinis, qui musicâ & sagittis claruit, duo insignia.

s *Fies manifestus*] Id est, *Tam elegans es, ut nullus te cum Apolline comparare diffitentur.*

t *Et Phœbus*] Jam Phaonem ad amorem sui, rationibus ab exemplo petitis, Sappho perducere nititur.

u *Daphnen*] Daphnes Penei fluvii filiæ in laurum mutatæ historiam posteà in Metamorphosi videbimus.

x *Gnosida*] Id est, *Ariadnen*, Minoïs filiam, qui Cretam insulam tenuit, ubi Gnosus civitas.

y *Nec norat*] Se dicit quàm Daphne & Ariadne, quòd neutra versus pangere docta fuisset, præstantiorem.

z *Pegasides*] Musæ, Græca etymologia, ab Heliconis fonte clarissimo, quem ictu ungulæ Pegasus alatus equus aperuisse fingitur, sic dictæ.

a *Blandissima*] *Suavissima.* Carminum vero suavitate præcipuè Sappho commendatur.

[b] Nec plus [c] Alcæus, [d] consors patriæque [e] lyræque,
Laudis habet : quamvis grandiùs ille sonet.
[f] Si mihi [g] difficilis formam natura negavit ;
Ingenio forma damna [h] rependo meæ.
Sum [i] brevis : at nomen, quod terras impleat omnes,
Est mihi : mensuram nominis ipsa [k] fero.
Candida si non sum ; placuit [l] Cepheïa Perseo
Andromede, [m] patriæ fusca colore suæ.
Et [n] variis albæ junguntur sæpe columbæ ;
Et niger à [o] viridi turtur amatur ave.
Si, nisi quæ [p] facie poterit te digna videri,
[q] Nulla futura tua est ; nulla futura tua est.
At, [r] me cum legeres, etiam formosa videbar.
[s] Unam jurabas usque decere loqui.
Cantabam ; memini (meminerunt omnia amantes)
Oscula cantanti tu mihi [t] rapta dabas.
[u] Hæc quoque laudabas : omnique à parte placebam :
Sed tum præcipue, cum fit amoris opus.

INTERPRETATIO.

Nec Alcæus socius patriæ & lyræ consecutus est majorem gloriam, quamvis ille cantet sublimius. Si natura iniqua mihi non tribuit pulchritudinem ; compenso dispendia pulchritudinis meæ, ingenio. Sum parva : at fama est mihi, quæ feratur per omnes terras ; ipsa fero vastitatem meæ gloriæ. Si non sum albo, Andromede Cepheia grata fuit Perseo, nigra colore patriæ suæ. Columbæ etiam candidæ sæpe copulantur cum versicoloribus ; & turtur ater diligitur ab alite viridi. Si nulla futura est tua, nisi quæ poterit videri te digna pulchritudine, nulla futura est tua. At cum legeres mea opuscula, videbar etiam pulchra : sine fine jurabas mihi *soli decorum esse loqui. Canebam ; recordor (amantes omnia recordantur) tu oscula capiebas canentis. Probabas hæc etiam : & grata eram ab omni parte : sed tum præsertim, cum tentatur negotium amoris.*

NOTÆ.

b *Nec plus*] *Quia sicuti ille granditate laudem consecutus est, ita ego suavitate.*

c *Alcæus*] Poëta fuit Mitylenæus seu Lesbius, cui, propter granditatem & elocutionis sublimitatem, aureum plectrum veteres attribuerunt.

d *Consors*] *Ejusdem patriæ :* nam uterque patriam habuit Lesbon.

e *Consors lyræque*] *Qui ejusdem generis carmina lyræ aptanda, sicut & ego, scripsit.*

f *Si mihi difficilis*] Quod firmissimum causari potuisset Phaon, formæ vitium, scilicet, ipsa Sappho diluere conatur.

g *Difficilis*] *Iniqua & maligna.*

h *Rependo*] *Compenso.*

i *Brevis*] *Parva statura.*

k *Ipsa fero*] *Adeoque magna sum.*

l *Cepheïa*] Andromede est, Cephi Æthiopum regis filia, à Perseo liberata, & amata.

m *Patriæ*] Scilicet Æthiopia, solis ardoribus exusta, candidos non gignit homines.

n *Variis*] *Colorum varietate distinctis.*

o *Viridi ave*] *Psittaco.* De hoc psittacorum amore Plinius : de quo etiam posteà aliquid ab ipso Nasone habebimus.

p *Facie*] *Pulchritudine.*

q *Nulla*] *Puella,* scil. Prior vero hæc negatio conditioni annexa est : posterior absolute & affirmando intelligenda est. Gall. *Si vous n'en voulez point qui ne vous paroisse digne de vous par sa beauté, vous n'en aurez point du tout.* Angl. *If you will have no Woman but such as shall appear worthy of you in point of Beauty, you never will have any.*

r *Me*] *Meos versus.*

s *Unam*] *Me solam sine fine jurabas decere loqui.*

t *Rapta dabas*] *Furtim raptimque oscularis.*

u *Hæc*] Oscula rapta. Multa verò est hic non suavitas modò, sed lascivia.

Tunc te plus solito lascivia nostra juvabat,
Crebraque mobilitas, aptaque verba joco:
Quique, ubi jam amborum fuerat confusa voluptas,
Plurimus in lasso corpore languor erat.
Nunc tibi [x] Sicelides veniunt novâ prædâ puellæ.
[y] Quid mihi cum Lesbo? Sicelis esse volo.
[z] At [a] vos [b] erronem tellure remittite nostrum
[c] Nisiades matres, Nisiadesque nurus.
Neu vos decipiant blandæ [d] mendacia linguæ,
[e] Quæ dicit vobis, dixerat ante mihi.
Tu quoque quæ montes celebras, [f] Erycina, [g] Sicanos,
(Nam [h] tua sum) vati consule, Diva, tuæ.
[i] An gravis [k] incœptum peragit Fortuna tenorem,
Et manet in cursu semper acerba suo?
Sex mihi [l] natales ierant; cum [m] lecta parentis
[n] Ante diem lacrymas ossa bibere meas.

INTERPRETATIO.

Tunc luxuria nostra tibi placebat plus solito, & frequens mobilitas, & verba idonea lusibus, & languor multus qui erat in corpore defesso, postquam gaudia amborum fuerant commixta. Nunc Sicelides puellæ accedunt tibi novâ rapinâ. Quid mihi cum Lesbo? Cupio esse Sicula. At vos, matronæ Nisiades & nurus Nisiades, remittite terrâ vestrâ vagum nostrum. Neve doli mitis linguæ vos fallant; mihi antè dixerat quæ dicit vobis. Tu quoque, Dea Erycina, quæ frequentes colles Siculos, fave vati tuæ (nam tua sum.) An fortuna adversa absolvit tenorem incœptum, & crudelis perstat semper in suo processu? Sex anni mihi præterierant, cum ossa patris collecta ante tempus hauserunt meus lacrymas.

NOTÆ.

x *Sicelides*] *Siculæ*. Phaoni exprobrat, quòd veteris amoris oblitus, ad puellas Siculas animum adjecerit.

y *Quid mihi*] Patriam, ut in Siciliam, ubi suus est Phaon, concedat, cupit Sappho deserere.

z *At vos*] Corrigit votum, meliùsque judicat, si à Siculis suus sibi remittatur Phaon.

a *Vos*] Clarissimus Heinsius putat *vestra* legendum.

b *Erronem*] *Phaonem; qui, relictâ patriâ, in alienis regionibus errat.*

c *Nisiades*] Megarenses intellige; quæ à Niso, qui Megaris in Siciliâ, non procul à Syracusis, regnavit, illud nomen habuerunt.

d *Mendacia*] *Quæcunque Phaon, ut vos ad sui amorem pellexit, proferre poterit.*

e *Quæ dicit*] *Quæ vobis ille nunc promittit, eadem & mihi ante pollicitus erat, fidem, constantiam, &c. & tamen me destituit.*

f *Erycina*] Venus est; quæ ab Eryce Siciliæ monte, ubi matri Veneri templum Æneas constituit, illud nomen sortita est.

g *Sicanos*] Siculos; à Sicano rege sic dictos.

h *Tua sum*] Omninò, siquidem amans amatoria scripserit.

i *An gravis*] Fatorum iniquitatem & pertinaciam hâc interrogatione arguit.

k *Incœptum peragit*] *Ut mihi antehac, ità porro infesta erit.*

l *Natales*] *Anni intelliguntur:* quibus singulis natalis dies celebrabatur.

m *Lecta*] Ossa, cineresque mortuorum, quos cremare olim solebant, postquam rogi flamma subsedisset, colligebantur.

n *Ante diem*] Patrem dicit funere immaturo obiisse.

Arsit

Arsit [o] inops [p] frater victus meretricis amore;
Mistaque cum turpi damna pudore tulit.
Factus inops agili [q] peragit freta cærula remo;
Quasque [r] male amisit, nunc male quærit opes.
Me quoque, quòd * monui bene multa fideliter, odit.
[s] Hoc mihi libertas, hoc pia lingua dedit.
Et tanquam desint, quæ me sine fine fatigent,
Accumulat curas [t] filia parva meas.
Ultima tu nostris accedis causa querelis.
[u] Non agitur vento nostra carina [x] suo.
Ecce, jacent collo sparsi [y] sine lege capilli:
Nec premit [z] articulos lucida gemma meos.
Veste tegor vili! nullum est in crinibus aurum:
Non [a] Arabo noster rore capillus olet.
[b] Cui colar infelix, aut cui placuisse laborem?
Ille mei cultus unicus [c] auctor abest.
Molle meum [d] levibus cor est violabile telis:
Et semper causa est, cur ego semper amem.
Sive ita nascenti legem dixere [e] sorores;
[f] Nec data sunt vitæ [g] fila severa meæ;

INTERPRETATIO.

Frater egenus incensus est superatus amore scorti; & passus est dispendia juncta cum infamia. Egenus factus percurrit maria glauca remo ceteri; & nunc malè captat divitias, quas malè perdidit. Me etiam odio persequitur, quia plurima fideliter admonui. Facilitas & ingenuitas mihi hoc attulit, hoc pia lingua. Et, tanquam absint quæ me indesinenter urgeant, parva filia auget meam solicitudinem. Tu advenis causa postrema nostris querimoniis. Nostra navis non impellitur vento suo. Ecce coma diffusa recumbit collo sine ordine: nec gemma micans circumdat meos digitos. Induor amictu minimi pretii: nullum aurum est in capillis; coma nostra non fragrat rore Arabo. Cui orner misera, aut cui cupiam placuisse? Ille solus causa mei ornatus abest. Cor meum tenerum est obnoxium telis mollibus: & est semper causa, cur ego semper amem. Seu sorores sic posuerunt legem nascenti; nec fila dura sunt tradita vitæ meæ;

NOTÆ.

o *Inops*] Meretricis Rhodopes causa bonis omnibus dilapidatis.

p *Frater*] *Charaxus.* Larychus & Eurigius duo alii fuerunt.

q *Peragit*] Piraticam, amissis bonis, exercuit.

r *Malè*] *Turpiter & per infamiam.*

* *Monui*] Imò fratrem multis carminibus laceravit.

s *Hoc*] *Fratris odium.*

t *Filia*] Cleis nomine; quam ex Cercâly aut Cercolâ viro peperisse Sappho auctor est Suidas.

u *Non agitur*] Metaphora à nautis petita se infelicem esse dicit.

x *Suo*] *Propitio.*

y *Sine lege*] *Incompti & sine ordine.*

z *Articulos*] *Digitis annulum nullum ornatus causa habeo.*

a *Arabo rore*] Myrrham, aut quemlibet odorem intellige. Ex Arabiâ verò plurimos adsportari non opus est indicare.

b *Cui*] *In cujus gratiam.*

c *Auctor*] Phaon, scil. cui ut placeret, sesè Sappho ornabat.

d *Levibus*] Qualia Amoris esse decet.

e *Sorores*] *Parcæ;* quas anteà cuique vitam & sortem assignare vidimus.

f *Nec*] Contra librorum fidem vocem istam pro & reposuit clar. Heinsius. Quæ lectio, qualemcunque ex aliâ se[illegible] eruere satagas, meliorem & eleganti[illegible] efficit.

g *Fila*] Per fila, quæcunque ad vitam spectant intellige.

Sive abeunt studia in mores, [h] artesque magistras;
Ingenium nobis molle [i] Thalia facit.
Quid mirum, [k] primæ si me [l] lanuginis ætas
[m] Abstulit, atque [n] anni, quos vir amare potest?
[o] Hunc ne pro [p] Cephalo raperes, [q] Aurora, timebam.
Et faceres: sed te [r] prima rapina tenet.
Hunc si conspiciat, quæ conspicit omnia, [s] Phœbe;
[t] Jussus erit somnos continuare Phaon.
Hunc Venus in cœlum curru vexisset [u] eburno;
Sed videt & [x] Marti posse placere suo.
[y] O nec adhuc juvenis, nec jam puer; utilis ætas!
O decus, atque ævi gloria magna tui!
Hùc ades: inque sinus, formose, relabere nostros.
Non ut ames, oro, [z] verum ut amare sinas.
Scribimus, & lacrymis oculi rorantur obortis.
Aspice, quàm sit in hoc [a] multa litura loco!

INTERPRETATIO.

Sive studia concedunt in consuetudinem & in artes magistras; Thalia nobis dat ingenium tenerum. Quid mirum si ætas primæ lanuginis me abripuit, & anni quos vir potest amare? Aurora, metuebam ne hunc tolleres pro Cephalo. Et tolleres; sed prima præda te retinet. Si Phœbe, quæ videt omnia, hunc videat, Phaon coactus erit prorogare somnos. Venus transtulisset hunc in cœlum curru eburneo; verum scit eum *posse etiam gratam esse suo Marti. O nec adhuc juvenis, nec jam puer; ætas idonea! O honor, & gloria magna tui sæculi! Hùc redi, & pulcherredi in gremium nostrum. Non precor ut ames, verum ut concedas amare. Scribimus, & oculi irrigantur lacrymis prorumpentibus. Vide quàm multa litura sit in hoc loco!*

NOTÆ.

h *Artesque magistras*] Omnino scribendum esse *magistræ* clarissimus Heinsius censebat: attamen re accuratiùs pensatâ sensum prope eundem esse, nec, sine manuscriptorum auctoritate, lectionem mutandam esse, contendère me posse arbitror. Utrobique enim significaverit Sappho, ex studio, & ad rem aliquam propensione, deinde & artibus, formari mores; quibus difficile sit resistere. Illa vero de artibus amatorlis præcipue hoc in loco intelligit.

i *Thalia*] Novem Musarum una est, quam à cantûs amœnitate & lascivia sic dictam volunt. Hìc verò per illam studium intellige poëtices, & rerum delectabilium.

k *Primæ lanuginis ætas*] Id est, *Juvenilis.*

l *Lanuginis*] Lanugo vocantur primi & teneri pili, quales adolescentium genis cernuntur. Gall. *Du poil follet.* Angl. *Downy hair.*

m *Ab*[illegible]] *In amores illectam ab omni re alia averti.*

n *Anni*] Id est, *Si amoribus eo tempore indulsi, cum à viris poteram amari.*

o *Hunc*] *Phaonem.*

p *Cephalo*] Hunc Aurora amavit; cujus fabulam prolixè in Metamorph. v Ilebimus.

q *Aurora*] Vocativi est casus: illam enim compellat Sappho. Quo artificio Phaonem suum elegantissimum fingit.

r *Prima*] *Cephalus*, quem rapuisse Auroram finxerunt poëtæ.

s *Phœbe*] *Luna*, Phœbi soror.

t *Jussus*] Ad Endymionis pastoris fabulam alludit; quem perpetuo somno à Jove damnatum Luna dicitur amasse.

u *Eburno*] Lunæ argenteum, Veneri eburneum currum poëtæ tribuerunt.

x *Marti*] Martis cum Venere adulterium vel pueris notum. Dicit Sappho, quod nisi Venus suis cum Marte amoribus detineretur, Phaonem sibi præriperet.

y *O nec*] Phaonis sui ætatem aliaque bona, furore amoris correpta Sappho miratur.

z *Verum ut*] Durum hoc cl. Heinsio visum: adeoque legeret *Me sed.*

a *Multa*] *Quam fecerunt lacrymæ.*

Si

Si tam certus eras hinc ire, [b] modestiùs isses ;
Et modò dixisses, [c] *Lesbi puella, vale.*
Non tecum lacrymas, non oscula [d] summa tulisti.
Denique [e] non timui, [f] quòd dolitura fui.
Nil de te mecum est, nisi tantùm [g] injuria : nec te
Admonuit, quòd tu pignus amantis habes.
[i] Non mandata dedi, neque enim mandata dedissem
Ulla, nisi, ut nolles immemor esse mei.
[k] Per tibi, [l] qui nunquam longè discedit, Amorem,
Perque [m] novem juro numina nostra Deas !
Cùm mihi nescio quis, *Fugiunt tua* [n] *gaudia*, dixit ;
Nec me flere diu, [o] nec potuisse loqui.
Et lacrymæ deerant oculis, & lingua palato.
Astrictum gelido [p] frigori pectus erat.
Postquàm se dolor [q] invenit ; nec pectora plangi,
Nec puduit scissis exululare comis :
Non aliter, quàm si gnati pia mater adempti
Portet ad exstructos corpus [r] inane rogos.

INTERPRETATIO.

Si tam benè constitueras hinc discedere, leniùs discessisses ; & saltem dixisses ; Vale, puella Lesbi. *Non portasti tecum lacrymas, non suavia ultima. Denique non metui, quòd fui fletura. Nihil est mecum de te, nisi tantùm injustitia : nec te coarguit, quòd tu habes pignus amantis. Non jussis instruxi : neque verò jussis ullis instruxissem, nisi ut non obliviscereris mei. Juro tibi per Cupidinem, qui nunquam procul abeat, & per novem Deas nostra numina ! cùm nescio quis mihi dixit,* Excessit tua voluptas, *me diu nec lugere potuisse, nec verbum proferre. Et lacrymæ destituebant oculos, & lingua palatum. Pectus erat oppressum gelido frigore. Postquàm dolor se comperit nec puduit pectora percuti, nec afflictim ejulare capillis laniatis : non aliter feci quàm si pia mater ferat ad rogos congestos corpus vacuum filii erepti.*

NOTÆ.

b *Modestiùs isses*] Rusticitatem accusat, quod discedens, ne amasiam quidem salutaverit.

c *Lesbi puella*] Hæc erat appellatio, sine omni amoris indicio.

d *Summa*] *Ultima.*

e *Non timui*] Nulla verò hîc à Phaone injuria, verba si spectes : at metonymicè per *non timere discessum*, intelligendum est de eo Phaonem non monuisse.

f *Quòd dolitura*] *Discessum.*

g *Injuria*] *Quòd, scil. me deseruisti.* Nam ad concubitum referre non placet.

h *Admonuit*] *Admoneat* alii. Causam ostendit, inquit Domitius, quare munera discedentibus amicis dari, accipique soleant ut, scilicet, sint monumenta amici absentis, cujus repræsentent memoriam. Malim ego ità intelligere. *Nec pignora quæ habes mei amoris, te admonuerunt, ut saltem discedens valediceres.* Si tamen legas *admoneat*, Domitii favebis interpretationi.

i *Non mandata dedi*] *Sicuti mos est valedicentibus.*

k *Per tibi, qui nunquam longè discedit*] Alii habent *Per, tibi qui nunquam longè discedat, Amorem*, sensu, ut vides, diverso.

l *Qui nunquam longè discedit*] *Quamvis tu discesseris ; perque amorem præsens es.*

m *Novem*] *Musas.*

n *Gaudia*] *Phaon*, scil. quem gaudia sua amatorie dicit.

o *Nec potuisse*] Muti sunt, scilicet, affectus violenti.

p *Frigore*] Sanguine, scilicet, per dolorem ad præcordia retracto.

q *Invenit*] Alii *imminuit*, eodem sensu, sed illud præcedit : postquàm enim remiserunt dolores, qui naturam opprimebant, ipsa sensus & vires revocat, & invenit. Gall. *Les sens se rappellent.* Angl. *The senses recollect themselves.*

r *Inane*] *Ex quo anima evolavit.*

Gaudet,

Gaudet, & è nostro crescit mœrore Charaxus
Frater; & antè oculos [t] itque reditque meos.
Utque [u] pudenda mei videatur causa doloris;
[x] *Quid dolet hæc? certè filia* [y] *vivit,* ait.
[z] Non veniunt in idem pudor atque amor, [a] omne videbat
Vulgus; eram lacero pectus [b] aperta sinu.
Tu mihi cura, Phaon: te somnia nostra [c] reducunt;
Somnia formoso [d] candidiora die.
[e] Illìc te invenio; quamquam regionibus absis.
Sed [f] non longa satis gaudia somnus habet.
Sæpè tuos nostra cervice onerare lacertos,
Sæpè tuæ videor supposuisse meos.
Blandior interdum, [g] verisque simillima verba
Eloquor: & [h] vigilant sensibus ora meis.
Oscula cognosco, quæ tu committere linguæ,
Aptaque consueras accipere, apta dare.
Ulteriora pudet narrare: sed omnia fiunt:
Et juvat, & sine te non libet esse mihi.

INTERPRETATIO.

Frater Charaxus lætatur, & augetur ex nostro luctu; & meat & remeat antè vultus meos. Et ut causa meæ mœstitiæ videatur erubescenda; Quamobrem hæc luget? *inquit:* certè filia vivit. *Pudor & amor non conveniunt; vulgus omne cernebat, nuda eram pectus amictu laniato. Tu, Phaon, mihi cura; somnia nostra, somnia splendidiora pulchro die te revehunt. Illic te reperio; quanquam sis terris dissitus. Sed somnus non habet voluptatem satis prolixam. Sæpè videor premere brachia tua nostro collo, sæpè submisisse mea tuo. Nonnunquam mulceo, & profero voces simillimas veris. Et ora mea sunt experrecta sensibus meis. Agnosco suavia quæ solitus eras concredere linguæ, & sumere jucunda, & offerre jucunda. Erubesco referre cætera, sed omnia fiunt: & prodest & mihi non placet esse sine te.*

NOTÆ.

s *Crescit*] Hanc figuram Gallicè retinuimus, cùm ità aliquem ex alienis malis exultantem interrogamus, *êtes-vous bien plus gras?* Angl. *Are you much the fatter for it?*

t *Itque reditque*] Ejusmodi verò itiones sunt quasi insultationes: atque, ut metuunt qui in mœrore degunt luctus suos inimicos testes habere, ità alii qui sunt infensi iis præsentiâ suâ dolorem refricare & augere amant.

u *Pudenda*] *Quòd te tamen.*

x *Quid dolet hæc?*] Verba sunt Charaxi sororem objurgantis. *Quamobrem hæc luget?*

y *Vivit*] *Adeoque luctus causam hanc non habet.* Ex quo pronum erat aliam et veram suspicari.

z *Non veniunt*] Ratio est ejus quod sequitur. Pudorem dicit & amorem non eadem curare, adeoque se pudoris, quæ amori indulsisset, rationem non habuisse. Ovidius alibi,

—— *Quid deceat non videt ullus amans.*

a *Omne*] *Populus tametsi me videret, negligebam tamen, & coram illo lacero eram pectore.*

b *Aperta*] *Præ dolore, ob tuum discessum.*

c *Reducunt*] *Reducem fingunt.*

d *Candidiora*] *Quæ tuam speciem mihi exhibent.*

e *Illic*] *In somniis.*

f *Non longa*] Quia experrectis evanescunt.

g *Verisque*] Id est, *Iis quæ à vigilante proferuntur.*

h *Vigilant sensibus*] Id est, *Os linguaque experrecta est, & prompta ad exprimendum ea, quæ animo percipio & sentio.*

At cùm se [i] Titan ostendit, & omnia secum ;
Tam citò me somnos destituisse [k] queror.
Antra nemusque peto ; tanquam nemus antraque prosint.
Conscia deliciis illa fuere tuis.
Illùc mentis inops, ut quam furialis [l] Erichtho
Impulit, in collo crine [m] jacente, [n] feror.
Antra vident oculi [o] scabro [p] pendentia tofo,
Quæ mihi [q] Mygdonii [r] marmoris instar erant.
Invenio sylvam, quæ sæpè cubilia nobis
Præbuit, & multa texit opaca [s] coma :
At non invenio dominum silvæque meumque.
Vile solum locus est : [t] dos erat ille loci.
Agnovi [u] pressas noti mihi cespitis herbas :
De nostro curvum pondere gramen erat.
Incubui ; tetigique locum, quâ parte fuisti.
[x] Grata prius lacrymas combibit herba meas.
Quin etiam rami [y] positis lugere videntur
Frondibus : & [z] nullæ [a] dulce queruntur aves.

INTERPRETATIO.

At cùm Titan se profert, et omnia secum, doleo somnos me dereliquisse tam citò. Me confero in specus, & silvas, tanquam silvæ & specus juvent. Illæ fuerunt testes tuorum gaudiorum. Illùc irrumpo amens, coma sparsa per cervices, ut quam Erictho furibunda perculit. Oculi aspiciunt specus arcuatas tofo aspero, quæ mihi erant pro Mygdonio marmore; reperio silvam, quæ sæpè suppeditavit nobis lectos, & obscura nos velavit multis frondibus : at non reperio dominum & silvæ & meum. Locus est terra aspernanda. Ille erat præstantia loci. Agnovi herbas proculcatas cespitis mihi cogniti : herba erat trita de nostro pondere. Incubui, & tetigi locum, quâ parte fuisti. Herba antè jucunda absorbet meas lacrymas. Quin etiam rami videntur dolere foliis amissis, & nullæ aves suavius conqueruntur.

NOTÆ.

i *Titan*] *Sol*, ex Titanibus ortus.

k *Queror*] Voluisset nempe diutiùs Phaonem suum in somnis amplecti.

l *Erichtho*] Veneficiis famosa fuit Thessala mulier, cujus nomen hîc pro qualibet veneficâ positum.

m *Jacente*] *Sparso*, furentium more.

n *Feror*] *Hùc illùc discurro.*

o *Scabro*] *Roboteux, rugged.*

p *Pendentia*] *Abrupto, & à naturâ cavato tofo facta.*

q *Mygdonii*] Phrygium intellige, quòd pretiosissimum fuit : nam Mygdonia Phrygiæ est contermina, aut pars ejus, si Stephano credimus.

r *Marmoris*] *Quamdiu mecum eras*, scilicet.

s *Coma*] *Arborum frondibus.*

t *Dos erat*] *Phaon meus pretium dabat loco.*

u *Pressas*] Ubi Phaon & Sappho procubuerant, ibi herba erat proculcata. Affectus verò movent ejusmodi locorum commemorationes.

x *Grata*] *Nunc verò ingrata, cum tu abeis.*

y *Positis*] Ingeniosè admodum luctus sui arbores, anni tempestate folia cætero quin dimittentes, participes facit, ut suum augeat. Illæ enim viriditate sua spoliatæ, solitudinem, frigus, mœstitiamque inducere videntur.

z *Nullæ queruntur*] Adeoque maximus luctus, maximi enim doloris signum est silentium.

a *Dulce*] Est verò etiam suâ in cantu lugubri suavitas.

Sola

Sola virum [b] non ulta pie mœstissima [c] mater
[d] Concinit [e] Ismarium [f] Daulias ales [g] Ityn.
[h] Ales Ityn, Sappho desertos cantat amores,
[i] Hactenus; ut [k] media cætera nocte silent.
Est nitidus, vitroque magìs perlucidus omni.
Fons sacer; hunc multi numen habere putant.
Quem suprà ramos expandit aquatica [l] lotos,
[m] Una nemus: tenero cespite terra viret.
Hìc ego cùm lassos posuissem fletibus artus,
Constitit ante oculos [n] Naïas una meos.
Constitit, & dixit, *Quoniam* [o] *non ignibus æquis*
Ureris, [p] *Ambracias terra* [q] *petenda tibi.*
[r] *Phœbus ab excelso, quantum patet, aspicit æquor:*
[s] *Actiacum populi* [t] *Leucadiumque vocant.*

INTERPRETATIO.

Sola avis Daulias mater tristissima impiè ulta maritum, cantat Ityn Thracium. Avis celebrat Ityn, Sappho amores destitutos. Hactenus reliqua tacent ut media nocte. Fons est sacer limpidus, splendidior omni vitro; multi arbitrantur hunc habere Deum. Suprà quem lotas aquatica, quæ *sola silvam* efficit, *porrigit ramos. Humus virescit molli cespite. Cùm ego hùc misissem membra defessa luctibus, Naïas una adstitit ante vultos meos. Adstitit, & dixit,* Quandoquidem non inflammata es ignibus mitibus, tellus Ambracias tibi est adeunda. Phœbus spectat, è sublimi, mare, quantum porrigitur. Populi appellant Actiacum & Leucadium.

NOTÆ.

b *Non pie*] Quia in eo ulciscendo filium Ityn patri epulandum apposuit. Quâ de re posteà in Metamorph.

c *Mater*] Progne est, Terei uxor, cujus fabulam vide sis in Metamorph. Philomelam verò sororem in lusciniam mutatam fuisse trita est fabula; sed hìc cùm quibusdam aliis facit Ovid. qui Prognen dicit.

d *Concinit*] *Filii fata quæritur.*

e *Ismarium*] *Thracium*; ab Ismaro monte Thraciæ. Pater enim Tereus rex fuit Thraciæ.

f *Daulias ales*] Luscinia avis, in quam mutata fingitur Progne. Quanquam, ut dixi, plerique ipse etiam alibi poëta noster, Philomelam in lusciniam, Prognem in hirundinem mutatam esse dicit. Vocatur verò Daulias a Daulià Phocidis urbe, ubi etiam Tereum imperium tenuisse scribit Thucydides.

g *Ityn*] Fuit Itys Terei ex Progne filius, quem ipsa, quòd Philomelæ sorori vim intulisset, patri comedendum apposuit.

h *Ales*] *Progne* in lusciniam mutata.

i *Hactenus*] Dixerat, *nulla queruntur aves:* deindè tamen querelarum & luctus consortem sibi fecerat Prognen, seu lusciniam: nunc omninò præter suam & lusciniæ vocem, aliam ullam in sylva audiri negat.

k *Media*] Quo tempore omnia silent & quiescunt.

l *Lotos*] Arbor est in Africa, cujus fructu qui vescuntur, lotophagi dicti sunt. Tantæ autem dicitur esse fructus ille suavitatis ut, vix illinc abduci possint, qui eum semel gustaverunt: patriæque oblivionem inducat.

m *Una nemus*] Appositio. Dicit unam arborem, ramorum suorum vastitate, nemus efficere.

n *Naïas*] Sunt Naïades fontium nymphæ,

o *Non æquis*] Omninò, siquidem à Phaone relicta esset.

p *Ambracias*] Alii habent *Ambracia.* Acarnaniam i. tellige, ad Ambracium sinum positam; in quâ urbs fuit Actium, quæ templum Apollini seu Phœbo sacrum habuit.

q *Petenda*] Quamobrem dicetur posteà.

r *Phœbus*] *Templum illi dicatum.*

s *Actiacum*] Ab Actio oppido.

t *Leucadiumque*] A Leucade nunc vicina insula; quam olim Acarnaniæ adhæsisse, unamque simul cum illâ peninsulam seu Chersonesum fecisse scripsit Strabo.

Hinc

Hinc se [u] *Deucalion, Pyrrhæ succensus amore,*
Misit, & illæso corpore pressit aquas.
Nec mora: [x] *versus amor* [y*] *tetigit* [z] *lentissima Pyrrhæ,*
Pectora: Deucalion [a] *igne levatus erat.*
[b] *Hanc legem locus ille tenet, pete protinus altam*
Leucada; nec saxo [c] *desiluisse time.*
Ut monuit; cum voce [d] abiit, ego frigida surgo:
Nec gravidæ lacrymas continuere genæ.
Ibimus, ô Nmphæ, monstrataque saxa petemus.
Sit procul insano victus amore [e] timor.
[f] Quicquid erit, meliùs quàm nunc erit; [g] aura, subito.
Et mea [h] non magnum corpora pondus habent.
Tu quoque, mollis Amor, [i] pennas suppone cadenti:
Ne sim Leucadiæ mortua [k] crimen aquæ.
[l] Inde [m] chelyn Phœbo [n] communia munera [o] ponam:
Et sub ea versus unus & alter erunt.

INTERPRETATIO.

Deucalion flagrans amore Pyrrhæ se hinc præcipitem dedit, & impulit aquas corpore inoffenso. Et statim, amor mutatus movit frigidissimum cor Pyrrhæ, Deucalion erat sanatus ardore. Ille locus habet hanc conditionem, adi sublimem Leucada sine mora, nec reformida te misisse ex scopulo. *Postquam hortata est, excessit cum voce: ego frigida erigor: nec palpebræ turgidæ cohibuerunt lachrymas. Proficiscemur, ô Nymphæ, & adibimus scopulos indicatos. Metus recedat superatus amore furioso. Quicquid erit, erit jucundiùs quàm nunc: aura subito: & mea corpora non sunt multum gravia. Tu etiam, tener Cupido, submitte pennas ruenti: ne defuncta sim probrum aquæ Leucadiæ. Inde appendam Phœbo citharam munera communia: & versus unus & alter inscribentur sub eâ.*

NOTÆ.

u *Deucalion*] Promethei fuit filius; à quo & Pyrrhâ uxore post diluvium reparatum dicitur genus humanum.

x *Versus*] *Mutatus:* à Deucalione in Pyrrham conversus.

y *Tetigit*] *Ad amandum impulit.*

* *Tetigit lentissima Pyrrhæ*] Naugerius habet, *fugit lentissima mersi.*

z *Lentissima*] *Tardè ad amorem inclinantia, non amantia.* Convitium est amatorium.

a *Igne*] *Amore.*

b *Hanc legem*] Ut qui ex illâ petrâ in mare sese immitteret, amoris flamma levaretur.

c *Desiluisse*] *In mare te dedisse.*

d *Abiit*] *Naïas* scil.

e *Timor*] Se de saxo dejiciendi.

f *Quicquid erit*] Mortem sibi non vult ominari: sed eam tamen præsenti calamitate minus molestam dicit.

g *Aura subito*] Jam, quasi sese in mare mittere vellet, auram, quæ corpus sustineat, appellat, ut subeat.

h *Non magnum*] *Adeoque me facile poteris sustinere.*

i *Pennas*] Mos fuit, ut in Apollinis Actiaci sacrificio, sontem aliquem ex specula dejicerent, avertendæ numinis iræ gratia; quem tamen pennis instruebant, multisque naviculis excipere conabantur, ut posteà servatum extra patrios fines mitterent. Ad illud jam alludit Sappho.

k *Crimen*] Id est, Invidiæ & infamiæ causa.

l *Inde*] *Postquam ex aquâ prodierim.*

m *Chelyn*] Per testudinem, seu Græcorum Chelyn, cytharam intellige, ex testudine animali primo à Mercurio fabricatam.

n *Communia*] Fuit vero cythara, quam suam facit Sappho, quòd versus lyricos ad eam cantandos componeret, etiam Apollinis ejus inventoris proprium gestaren.

o *Ponam*] *Appendam: sacra faciam.*

[p] *Grata lyram posui tibi, Phœbe, poëtria Sappho:*
Convenit illa mihi, convenit illa tibi.
[q] Cur tamen Actiacas miseram me mittis ad oras,
Cùm profugum possis ipse referre pedem?
Tu mihi Leucadia potes esse salubrior unda:
Et forma & meritis tu mihi Phœbus eris.
An potes, ô scopulis, undaque ferocior illa,
Si moriar, [r] titulum mortis habere meæ?
At quanto meliùs jungi mea pectora tecum,
Quàm poterant saxis præcipitanda dari!
[s] Hæc sunt illa, Phaon, quæ tu laudare solebas;
Visaque sunt toties ingeniosa tibi.
Nunc vellem [t] facunda forent: [u] dolor artibus obstat;
Ingeniumque meis [x] substitit omne malis.
Non mihi [y] respondent veteres in carmina vires:
[z] Plectra dolore tacent: muta dolore lyra est.
[a] Lesbides [b] æquoreæ, nupturaque nuptaque proles;
Lesbides, [c] Æoliâ nomina [d] dicta lyrâ;

INTERPRETATIO.

Sappho vates memor tibi suspendi lyram, Phœbe: illa mihi apta est, illa tibi apta est. *Cur tamen me ablegas in littora Actiaca, cùm ipse possis retroagere pedem exulem? Tu mihi plus potes esse salutaris quàm aqua Leucadia: tu eris mihi Phœbus & pulchritudine & beneficiis. An potes, ô sævior saxis & aqua illa, dici causa meæ mortis, si peream? At quanto meliùs mea pectora poterant copulari tecum, quàm tradi dejicienda ex scopulis! Hæc sunt illa, Phaon, quæ tu consueveras probare; & sunt visa tibi toties solertia. Nunc vellem diserta essent: mœror officit ingenio; & omne acumen obtusum meis malis. Antiquæ vires non mihi sufficiunt in carmina. Plectra silent luctu: lyra muta est luctu. Lesbides marinæ, progenies nuptura & nupta; Lesbides, nomina celebrata lyrâ Æoliâ.*

NOTÆ.

p *Grata*] *Quod tuo numine sim servata, grato animo recolens.*

q *Cur tamen*] Jam Phaonem Sappho alloquitur.

r *Titulum*] *Adeoque mortis meæ causa esse.*

s *Hæc*] *Carmina.*

t *Facunda*] Ut reditum persuaderent.

u *Dolor*] Dolorem dicit non sinere ut artificiosa pangat carmina.

x *Substitit*] Verè equidem necessitatem omnium inventorum matrem esse dicunt: at certè non omnis necessitas est inventrix. Necessitati sua est lex etiam & necessitas, ne certas quasdam metas transgrediatur, quas ultrà adeò non acuit ingenium, ut contrà illud retundat atque habetet.

y *Respondent*] *Non mihi præsto sunt.* Elegantissimè verò hic illa est vox posita.

z *Plectra*] Plectrum instrumentum est, quo chordæ fidesve pulsantur.

a *Lesbides*] Quas docuit & amavit puellas Sappho compellat. Hujus verò vocis repetitione non modò usus est Ovidius majoris affectus declarandi, sed etiam Sapphus, cui hæc figura fuit familiaris, imitandi causa.

b *Æquoreæ*] Quia insulares.

c *Æolia*] Id est, *Lyrâ Sapphus Æoliæ, seu Lesbiæ:* fuit enim Lesbes Æoliæ, Asiæ minoris regiunculæ, imò Æolicarum fermè urbium metropolis, ut scribit Strabo: unde & Æolicam linguam originem sortitam esse auctor est Dionysius.

d *Dicta*] *Celebrata.*

Lesbides

Lesbides [e] infamem quæ me fecistis amatæ;
[f] Desinite ad citharas turba venire meas.
[g] Abstulit omne Phaon, quod vobis ante placebat,
(Me miseram! dixi quàm modo pæne, meus!)
[h] Efficite ut redeat: vates quoque vestra redibit.
Ingenio vires ille dat, ille rapit.
[i] Ecquid ago precibus? [k] pectusne agreste movetur?
An [l] riget? & [m] Zephyri verba [n] caduca [o] ferunt?
[p] Qui mea verba ferunt, vellem tua vela referrent.
[q] Hoc te, si saperes, lente decebat opus.
Sive [r] redis, puppiquæ tuæ [s] votiva parantur
Munera; quid laceras pectora nostra mora?
Solve ratem: Venus [t] orta mari, [u] mare præstet eunti.
Aura dabit cursum; tu modo solve ratem.
Ipse gubernabit residens in puppe Cupido:
Ipse dabit tenera vela [x] legetque manu.
Sive juvat longè fugisse [y] Pelasgida Sappho;
Non [z] tamen invenies, cur ego digna fuga.

INTERPRETATIO.

Lesbides dilectæ, quæ me præstitistis infamem: omittite accedere turba ad meas lyras. Phaon (Me infelicem! quàm propemodum modò dixi, meus!) avexit omne quod vobis antea arridebat. Perficite ut revertatur, vates quoque vestra revertetur. Ille præbet vires ingenio, ille aufert. Ecquid promoveo precibus? Anne cor durum tangitur? An obfirmatur? & Zephyri rapiunt verba inania? Optarem ut qui abripiunt mea verba, reducerent tua vela. Hoc opus, si saperes, tardè te decebant. Seu reverti cogitas, & dona votiva apparantur tuæ navi; quamobrem mactas nostra pectora cunctatione! Tolle anchoras: Venus procreata mari, præbeat mare venienti. Ventus præstabit reditus; tu tantum tolle anchoras. Ipse Cupido sedens in puppi reget: ipse pandet & colliget vela molli manu. Sive placet longè effugisse Sappho Pelasgida: non tamen comperies, quamobrem ego digna fuga.

NOTÆ.

e *Infamem quæ*] Concubinas intelligit.

f *Desinite*] Quamobrem dicit versu sequenti.

g *Abstulit*] Scilicet neque versus facere, neque eos lyræ sociare, absente Phaone suo, amabat.

h *Efficite*] Puellas easdem quas modò appellat.

i *Ecquid ago*]. Scripti plerique *Hæc quid ego*, vel *Ecquid ego*; unus *Hæc ego quid?* Heinsius legit *Sed quid ego hæc?* prout sæpè noster aliique locuti sunt. Quæ quidem lectio mihi placeret.

k *Pectus*] Phaonis, scil.

l *Riget*] *Duritiem suam servat.*

m *Zephyri*] *Venti.* Spirat verò Zephyrus ab occasu æquinoctiali.

n *Caduca*] *Mea*, Scil. *quæ Phaonis animum non possint mollire.*

o *Ferunt*] *Inutilia sunt.*

p *Qui mea*] Non frustrà ferunt vela, qui venti frustrà ferunt verba.

q *Hoc opus*] Reditus.

r *Redis*] *De reditu cogitas.*

s *Votiva*] *Quæ navi salva, teque reduce persolvantur.*

t *Orta mari*] Ex ejus spuma formatam voluerunt poëtæ.

u *Mare*] Alii habent, *mare præstat amanti*; quod Heinsio placuit; non mihi.

x *Leget*] *Contrahet.*

y *Pelasgida*] *Græcam, Lesbiamque:* per universam enim Græciam vagos errasse Pelasgos, nomenque suum plurimis dedisse auctor est Strabo, Hesiodum, Homerumque secutus.

z *Non tamen*] Parenthesim, quam hinc deturbaverat Heinsius, hùc revocandam judicavi.

[[a] O saltem miseræ, crudelis epistola dicat:
Ut mihi [b] Leucadiæ fata petantur aquæ.]

INTERPRETATIO.

O saltem epistola dura dicat miseræ: ut fata mihi quærantur aquæ Leucadiæ.

NOTÆ.

a *O saltem*] Alii *hoc saltem*, eodem propè sensu: sed illud ex scriptis, cl. Heinsii testimonio, proculdubio est præferendum. Prostremum verò hoc distichon, quod attinet, vix est ut pro legitimo agnoscât idem Heinsius: nec satis assequi, quid sibi velit, fatetur. Cur ita crediderit vir clarissimus certè non video: imò, absque hoc disticho epistolæ clausulam suam deesse, mihi quidem videtur. Sensus profecto apertus est. *Si*, inquit, *velis longè à me fugere, moneas saltem, ut huic malo remediam in aquis Leucadiis quæram.*

b *Leucadiæ fata*] Id est, *Quæ per eas aquas absolvuntur.* In eas verò se misisse Sappho auctor est Strabo: quod quidem mihi locus est fabulæ.

EPISTOLA XVI.

ARGUMENTUM.

Paris, qui alio nomine Alexander dictus est, ob Helenam sibi à Venere promissam, navigat Lacedæmona: ubi à Menelao honorificè acceptus est. Menelaus, ad procurandam ab Atreo relictam hæreditatem, in Cretam proficiscitur; atque interea, dum alias res agit, Helenam suam committit Paridi, serioque bonum hunc illi hospitem commendat. Paris amator, hanc oblatam sibi opportunitatem minimè negligendam ratus, omnibus modis Helenam solicitat, eidemque hac epistolâ artificiosè amoris sui æstum significat, ab omnibus sese commendans virtutibus, quibus laudari amatores solent. Et, quia muliebrem esse sexum fragilem noverat, formæque gloria duci, nihil prætermittit Paris, quo conciliare sibi Helenes animum possit, maritumque in contemptum ejus adducit. Suadet ergo fugam, quam facilè tueri se Trojanis viribus posse confirmat.

PARIS HELENÆ.

HANC tibi [a] Priamides mitto, [b] Ledæa, salutem;
Quæ tribui sola te mihi dante potest.
[c] Eloquar? an [d] flammæ non est opus indice notæ;
Et plus, quàm vellem, jam meus [e] extat amor?

INTERPRETATIO.

Ego *Priamides mitto tibi, ô filia Ledæ, hanc salutem, quæ potest mihi advenire te sola præbente. Dicamne? An non est opus indice flammæ cognitæ, & amor jam plus appareat quàm cuperem?*

NOTÆ.

a *Priamides*] *Filius Priami.*

b *Ledæa*] *Helena*, filia Ledæ.

c *Eloquar*] *Anne opus est verbis tibi amorem meum patefacere?* Deliberatione verò utitur, ut paulatim, utpote id turpi causa subdola, obrepat oratio.

d *Flammæ*] *Amori jam tibi cognito.*

e *Extat*] *Apertus, cognitus est.*

Ille quidem malim lateat; dum tempora dentur
Lætitiæ mistos [f] non habitura metus.
Sed male dissimulo, quis enim celaverit [g] ignem,
Lumine qui semper proditur ipse suo?
Si tamen expectas, vocem quoque [h] rebus ut addam;
[i] Uror: habes animi nuncia verba mei.
Parce, precor, [k] fasso: nec vultu cætera [l] duro
Perlege, sed formæ [m] conveniente tuæ.
[n] Jamdudum gratum est, quòd epistola nostra [o] recepta
Spem facit, [p] hoc recipi me quoque posse modo.
[q] Quæ rata sint, nec [r] te frustrà promiserit, opto,
[s] Hoc mihi quæ suasit [t] mater Amoris iter.
Namque ego divino monitu, [u] ne nescia pecces,
Evehor: & cœpto non leve numen adest.

INTERPRETATIO.

Malim equidem ille tegatur, donec tempora concedantur non habitura timores conjunctos gaudio. Sed malè fingo: quis enim occultaverit ignem, qui ipse semper detegetur splendore suo? Si tamen cupis ut verba quoque rebus adjiciam, ardeo: habes voces indices meæ mentis. Ignosce, quæso, confitenti; nec perlege reliqua vultu severo, sed digno tuæ pulchritudinis. Jamdudum juvat, quòd littera nostra accepta spem fovet, me quoque posse accipi hoc modo. Quæ certa sint percupio, nec mater Cupidinis quæ me ad hoc iter compulit, te incautum pollicita sit. Namque, ne ignorans impingas, ego advenio hortatu divino, & numen non parvum favet ausibus.

NOTÆ.

f *Non habitura*] *Postquam cognovere me tibi non esse ingratum, teque uno & eodem amore teneri; si modo tanta me manet delectatio.*

g *Ignem*] Egregia amoris cum igne comparatio.

h *Rebus*] *Quibus satis superque amorem meum prodidi.*

i *Uror*] *Amore ardeo.*

k *Fasso*] *Mihi qui confessus sum amorem meum.*

l *Duro*] *Difficili; irato, infenso.*

m *Conveniente*] *Læni, facili.*

n *Jamdudum*] Gall. *Il y a long tems.* Ang. *Long ago.* Temporis habet rationem hæc vocula: at nonnunquam rerum de quibus agitur connexum, & consequentiæ necessitatem notat. Quæ vis vocis & significatio melius sentitur quàm exprimitur. Locus est in Terentii Eunucho, ex quo maxime quid ego velim cognosci possit. Ibi, de meretricula, sic ad Thrasonem loquitur Gnatho,

Quando illud, quod tu das, expectat atque amat,
Jamdudum amat te; jam illi facile sit quod doleat.

Jamdudum in nostro Ovidii loco sic resolvas, *Statim mihi & valdè gratum fuit; mihique gratulatus sum; jamque gratum est, quod apertè & statim gratum fuit.*

o *Recepta*] Metri causa ea voce usus est: cujus loco dicimus *accepta.*

p *Hoc*] Quo epistola recepta.

q *Quæ*] *Ab Helenâ recipi*, scilicet; *lætum amoris exitum habere*, &c.

r *Te*] Helenam Paridi Venus promiserat, cùm pro suâ pulchritudine judicium in monte Ida tulisset.

s *Hoc*] *Quod tui videndæ & obtinendæ causa in Græciam suscepi.*

t *Mater amoris*] *Venus.*

u *Ne nescia pecces*] Sic intellige: *Ne pecces, si nesciveris me divino instinctu quidquid in hac re conor, incipere.*

Præmia

Præmia magna quidem, [x] sed non indebita, posco.
Pollicita est thalamo te [y] Cytherea meo.
Hac duce [z] Sigæo [a] dubias à littore [b] feci
Longa [c] Phereclea per freta puppe vias.
Illa dedit faciles auras, ventosque secundos.
In mare nimirum jus habet orta mari.
[d] Perstet: &, ut pelagi, sic [e] pectoris adjuvet æstum:
[f] Deferat in portus & mea [g] vota suos.
[h] Attulimus flammas, non hîc invenimus, illas.
Hæ mihi tam longæ causa fuere viæ.
Nam neque tristis [i] hyems, neque nos hùc appulit error:
[k] Tænaris est classi terra [l] petita meæ.
[m] Nec me crede fretum merces portante carina
Findere: [n] quas habeo, Di tueantur, opes.
Nec venio Graias veluti spectator ad urbes.
Oppida sunt regni divitiora mei.
Te peto; quam lecto pepigit Venus [o] aurea nostro
Te prius optavi, quàm mihi nota fores.

INTERPRETATIO.

Peto equidem magnam mercedem, sed non indebitam. Cytherea promisit te cubiculo meo. Hac duce iter feci incertum ab ora Sigæa, per vasta maria navi Phereclea. Illa præbuit auras lenes, & ventos faventes. Scilicet mari procreata habet potestatem in mare. Permaneat: & sic mulceat impetum cordis, ut mulsit impetum *maris; & perducat in portus suos mea optata. Adveximus illos ignes, non hîc reperimus. Illi fuerunt mihi causa tam prolixi itineris. Nam neque sæva tempestas, neque error nos hùc applicuit. Tellus Tænaris est quæsita meæ classi. Nec arbitrare me sulcare maria navi ferente mercimonia; Dii servent divitias, quas possideo. Nec advehor tanquam spectator ad urbes Græcas: urbes mei regni sunt splendidiores. Te quæro; quam formosa Venus pollicita est nostro toro. Te ante expetivi, quàm mihi esses cognita.*

NOTÆ.

x *Non indebita*] Quia à Venere promissa, quo tempore maxima in ejus gratiam, à Junone & Minervâ, Paris contempsit.

y *Cytherea*] *Venus*, à Cytheris insulâ inter Cretam & Peloponnesum, quò primum e mari emergens appulisse dicitur, ita dicta.

z *Sigæo*] *Trojano*, à Sigæo promontorio.

a *Dubias*] Scilicet in mari via non est trita.

b *Feci*] *Dubiam à Troja in Græciam navigationem suscepi.*

c *Phereclea*] Eo nomine, à Phereclo fabricatore appellata est navis, quæ Alexandrum vexit, quod ex Homero liquet.

d *Perstet*] *Ut mihi hactenus, ita porro faveat Venus.*

e *Pectoris æstum*] *Amorem.*

f *Deferat*] *Ad optatum exitum vota mea perducat.*

g *Vota*] Quæ erant ut Helena potiretur.

h *Attulimus*] Se dicit, ante visam Helenam, Trojæ ejus amore arsisse.

i *Hyems*] *Tempestas.* Ita & loquitur Horatius, itemque Virgilius.

k *Tænaris*] *Laconica*, à Tænaro promontorio.

l *Petita*] Id est, *Dedita opera, propter te in hanc regionem iter direxi.*

m *Nec me*] *Neque etiam credas me, faciendæ mercaturæ causa, per maria currere.*

n *Quas habeo*] Quasi dicat, *Nil mihi est opus, ut fiam dives, maris pericula subire: jam sunt amplissimæ, si modò Dii servaverint, opes paratæ.*

o *Aurea*] *Formosa, magnifica, munifica*, &c.

Ante

Ante tuos animo vidi, quàm [p] lumine, vultus :
Prima fuit vultus nuncia fama tui.
[[q] Nec tamen est mirum, [r] si, sicut oporteat, arcu
Missilibus telis eminus ictus, amo.
Sic placuit fatis : quæ ne [s] convellere tentes,
[t] Accipe cum vera dicta relata fide.
Matris adhuc utero, partu remorante, tenebar :
Jam gravibus justo pondere venter erat.
Illa sibi ingentem visa est sub imagine somni
Flammiferam pleno reddere ventre facem.
Territa consurgit ; metuendaque [u] noctis [x] opacæ
Visa seni Priamo, [y] vatibus ille, refert.
Arsuram [z] Paridis vates canit Ilion [a] igni.
[b] Pectoris, ut nunc est, fax fuit illa mei.
[c] Forma vigorque animi, quamvis de plebe videbar,
Indicium [d] tectæ nobilitatis erant.

INTERPRETATIO.

Intuitus sum priùs tuam faciem mente, quàm oculis ; fama fuit prima nuncia tuæ formæ. Nec tamen est mirum, si, ut par est, sagittis procul arcu emissis, vulneratus amo. Sic fata voluerunt ; quæ ne studeas infringere, accipe verba prolata cum certa fide. Eram adhuc in matris utero, partu cunctante ; jam venter tumescebat justo onere. Illa visa est sibi sub specie somni emittere utero gravido tædam maximam inflammatam. Tremefacta erigitur, & narrat Priamo seni somnia reformidanda noctis obscuræ, ille enarrat aruspicibus. Aruspex respondet, Trojam flagraturam flamma Paridis. Illa fuit fax pectoris mei, ut nunc est. Species, & vis animi, quamvis videbar de plebe, erant signum nobilitatis absconditæ.

NOTÆ.

p *Lumine*] *Oculis.*

q *Nec tamen*] Ab hoc versu 39 ad 143, ex omnibus scriptis codicibus centum & quatuor versus absunt, quos tanquam nothos non immerito, neque hac unâ causâ rejiciendos, plerique rejecerunt. Quamobrem camulo, discriminis causa, inclusimus.

r *Si sicut oporteat arcu*] Hæc sana non esse putat clariss. Heinsius ; legitque *sicut oportuit actum.* Nihil mutavero. Sensus verò est, nihil mirum esse, si Cupidinis arcu & telis, eminus, sicuti missilibus oporteat, ictus, amet.

s *Convellere*] *Irrita facere.*

t *Accipe*] Id est, *Audi quæ mihi dicta sunt, tibique cum vera fide refero.* Digressio est, quâ causam & amoris sui originem est expositurus.

u *Noctis*] Id st, *Quæ per noctem in somnis viderat.*

x *Opacæ*] *Obscuræ.*

y *Vatibus*] Ut somnii sensum scrutarentur, illudque interpretarentur.

z *Paridis*] Prolepsis est ; nondum enim nomen illud habebat, qui ne quidem natus erat.

a *Igni*] Quem patriæ ex suo amore, bello ideo inter Græcos Trojanosque concitato, intulit.

b *Pectoris*] Id est, *Amorem, quo uror, fax illa significabat.* Vatum conjectionem invertit, ut de amore suo tantum facem illam interpretetur.

c *Forma vigorque*] Hoc distichon post hujus epistolæ versum nonagesimum, rejicit clar. Heinsius. Quam merito hoc loco alienum dixerit, nullus, credo, non videbit.

d *Tectæ*] *Sub pastoris habitu latentis.*

Est

Est locus in mediæ nemorosis vallibus [e] Idæ
[f] Devius, & piceis ilicibusque frequens:
Qui nec ovis placidæ, nec amantis saxa capellæ,
Nec patulo tardæ carpitur ore bovis.
Hinc ego [g] Dardaniæ muros excelsaque tecta,
Et freta prospiciens, arbore nixus eram.
Ecce pedum pulsu visa est mihi terra moveri.
Vera loquar, [h] veri vix habitura fidem.
Constitit ante oculos, actus velocibus alis,
Atlantis magni [i] Pleïonesque [k] nepos.
Fas vidisse fuit; fas sit mihi visa referre:
Inque Dei digitis [l] aurea virga fuit.
Tresque simul Divæ, Venus, & cum Pallade Juno,
Graminibus teneros imposuere pedes.
Obstupui; gelidusque comas erexerat horror.
Cùm mihi, *Pone metum*, nuncius [m] ales ait.
[n] *Arbiter es formæ: certamina* [o] *siste Dearum;*
[p] *Vincere quæ forma digna sit una* [q] *duas.*
Neve recusarem, [r] verbis Jovis imperat: & se
Protinus ætherea tollit in astra via.

INTERPRETATIO.

Est locus devius in vallibus frondosis mediæ Idæ, & consitus piceis & ilicibus, qui ne quæ tondetur ore mitis ovis, nec capræ sectantis rupes, nec patulo ore *lentæ vaccæ. Ego hinc prospectans mœnia, & domus sublimes Trojæ, & maria, fultus eram arbore. Ecce tellus visa est mihi agitari ictu pedum; dicam vera, vix consecutura fidem veri. Nepos magni Atlantis & Pleïones impulsus alis celeribus substitit ante oculos. Fas mihi fuit spectasse; fas sit spectata enarrare; & baculus aureus fuit in manibus Dei. Et tres Deæ simul, Venus, & Juno cum Pallade herbis immiserunt molles pedes. Dirigui, & horror frigidus arrexerat capillos. Cum alatus nuncius mihi dixit.* Depone timorem, Judex es pulchritudinis: finem impone litibus Dearum; utra sit digna superare duas pulchritudine. *Et ne abnuerem, jubet nomine Jovis, & statim evehitur in cœlum via ætherea.*

NOTÆ.

e *Idæ*] Ida, mons fuit Phrygiæ, in quo Paris educatus fuit.

f *Devius*] *Ab omni via trita remotus.*

g *Dardaniæ*] Impropriè, pro Trojâ urbe, regionem posuit.

h *Veri*] Hanc vocem pro *vero*, aut *verum* fortè sine necessitate supposuit Heinsius.

i *Pleïonesque*] Fuit Pleïone Nympha Oceani & Tethyos filia, uxor Atlantis, Maïæ mater, ex quâ Maïa Jupiter Mercurium suscepit.

k *Nepos*] *Mercurius*, ut patet ex proxime præcedenti notâ.

l *Aurea virga*] *Caduceum*, Mercurii gestamen, Gall. *Son caduce.* Angl. Mercury's *wand.*

m *Ales*] Mercurius, talariis instructus: itemque galero, & virga pariter alatis.

n *Arbiter*] Paridis de trium Dearum formâ, ut pulchriori Discordiæ pomum traderetur, judicium notiùs est, quàm ut opus sit prolixam eâ de re fabulam hùc transcribere.

o *Siste*] Paridis judicio standum statuerat Jupiter.

p *Vincere*] *Pronuncia* supple.

q *Duas*] *Deas* scil.

r *Verbis*] *Mercurius Jovis nomine imperat, at dicerem utra Dearum esset pulchrior.*

Mens

Mens mea convaluit, subitoque [s] audacia venit:
Nec timui vultu [t] quamque notare meo.
[u] Vincere erant omnes dignæ: judexque verebar,
Non omnes [x] causam vincere posse suam.
Sed tamen ex illis jam tunc magìs una placebat:
Hanc esse [y] ut scires, unde movetur amor.
Tantaque * vincendi cura est; ingentibus ardent
Judicium donis [z] sollicitare meum.
Regna [a] Jovis conjux, virtutem [b] filia [c] jactat.
Ipse [d] potens dubito, [e] fortis an, esse velim.
Dulcè Venus [f] risit, *Nec te, Pari, munera tangant;*
Utraque suspensi [g] *plena timoris*, ait.
[h] *Nos dabimus quod ames: & pulchræ* [i] *filia Ledæ*
[k] *Ibit in amplexus, pulchrior ipsa, tuos.*
Dixit: & [l] ex æquo donis formaque probata,
Victorem cœlo retulit illa pedem.

INTERPRETATIO.

Animus meus confirmatus est, & derepentè confidentia orta est: nec expavi unamquamque spectare oculis meis. Omnes merebantur superare, & arbiter pavebam non omnes posse tenere suam causam. Sed tamen una ex illis jam tunc magis placebat; ut cognosceres hanc esse, à qua amor ingeneratur. Et tantum est desiderium superandi; flagrant corrumpere meum judicium præmiis maximis. Uxor Jovis prædicat regna, filia virtutem. Ipse nescio cupiamne esse opulentus, an virtute præditus. Venus suaviter arrisit, Nec te, *inquit*, moveant dona, Pari; utraque sunt plena metus solliciti. Nos exhibebimus quod diligas; & filia formosæ Ledæ, ipsâ formosior, veniet in complexus tuos. *Dixit; & illa, muneribus, & pulchritudine pariter approbatâ, retulit pedem victorem cœlo.*

NOTÆ.

s *Audacia*] Ut dearum litem cognosceret, deque eâ sententiam ferret.

t *Quamque notare*] Nudas verò vidisse eas fingitur apud Lucianum.

u *Vincere*] Quia pulcherrima erat quælibet.

x *Causam*] *Vincere causam*, Latinum non esse annotavit Heinsius; quanquam *tenere causam* benè dicatur.

y *Ut scires*] *Ut facilè esset scire.*

* *Vincendi cura est*] Dicit Deas maximè cupivisse singulas, ut pro suâ pulchritudine Paris judicaret.

z *Sollicitare*] Imò corrumpere.

a *Jovis conjux*] *Juno.*

b *Filia*] *Pallas seu, Minerva.*

c *Jactat*] Quæ Paridi esset datura, si pro se judicaret, certatim ostentabat Dearum quælibet.

d *Potens*] *Ex regnis à Junone promissis*, scilicet.

e *Fortis*] *Ex virtute quam Pallas offerebat.*

f *Risit*] Appositè, & ex Veneris ingenio & more istud.

g *Plena*] Dicit Junonis & Palladis munera ea esse, quæ sine assiduo metu non possint retineri.

h *Nos dabimus*] Egregiè verò Venus, quæ semper grata adveniens; mox tamen pectus totum curis, timoribus, & omni mœrore implet.

i *Filia Ledæ*] *Helena*, Jovis & Ledæ filia.

k *Ibit*] Id est, *Illam tibi tradam.*

l *Ex æquo donis*] Hujus loci sensus est, Paridem donis, Helenâ scilicet à Venere promissâ, contentum fuisse; eundemque Veneris pulchritudinem approbasse, Junonique & Palladi prætulisse.

Interea (credo, [m] versis ad prospera fatis)
Regius agnoscor per [n] rata signa puer.
Læta [o] domus nato [p] per tempora longa recepto;
Addit & ad festos [q] hunc quoque Troja diem.
Utque ego te cupio, sic me cupiere puellæ.
[r] Multarum votum sola tenere potes.
Nec tantùm regum natæ petiere ducumque:
Sed [s] Nymphis etiam curaque [t] amorque fui.
At mihi cunctarum subeunt fastidia, postquam
Conjugii spes est, [u] Tyndari, facta tui.
Te vigilans oculis, animo te nocte [x] videbam;
Lumina cùm placido victa sopore jacent.
Quid facies præsens, quæ nondum visa placebas?
Ardebam; quamvis hic procul [y] ignis erat.
Nec potui [z] debere mihi spem longiùs istam,
[a] Cæruleâ peterem quin [b] mea vota viâ.

INTERPRETATIO.

Interea (puto, fatis flexis ad lætiora) cognoscor filius regis per indicia certa. Regia festiva, filio recuperato per producta tempora. Troja annumerat quoque et hunc diem feriatis. Et ut ego te expeto, sic puellæ me expetiverunt. Sola potes frui optatis multarum. Nec solummodò filiæ Regum & Dynastarum me cupiverunt, sed fui quoque cura & amor Nymphis. At contemptus omnium mentem occupavit, Tyndari, postquam spes est indulta tui connubii. Experrectus intuebar te oculis, te nocte intuebar mente, cùm oculi superati jucundo somno jacent. Quid præstabis præsens, quæ nondum aspecta placebas? Flagrabam, quamvis hæc flamma longè erat. Nec potui distineri diutiùs spe istâ, quin quærerem mea desideria viâ glaucâ.

NOTÆ.

m *Versis*] Fata verò adversa fuerant, cùm regiâ domo ejectus inter pastores tenuissimâ fortunâ educaretur; atque adeò nunc versa sunt, cùm ad patris regiam reducitur.

n *Rata*] *Crepandia*, scil. *aliaque certa signa.*

o *Domus*] Priami regiam intellige.

p *Per*] Pro *post.*

q *Hunc*] Illum quo receptus fuit.

r *Multarum votum*] *Me*, scil.

s *Nymphis*] De Oenone suprà multa vidimus. Cæterùm sua omnia egregiè, more amantium, extollit.

t *Amorque fui*] Post hunc versum Palatinus & veteres editiones addunt,

Quas super Oenonen facies mutarer in orbem.
Nec Priamo est ad te dignior ulla nurus.

Quos Ovidianos esse versus non dubito. Sed prior est mendosissimus, ac proinde uterque à nuperis editionibus jussus exulare, ni fallor; idque pessimo exemplo. Posteriori legendum est *A te.* Noster alibi,

A Veneris facie non est prior ulla, tuaque. Heinsius.

u *Tyndari*] Helena, Tyndari filia, ut vulgo credebatur. Vocativi casus.

x *Videbam*] *Videre credebam, aut fingebam.*

y *Ignis*] Helenam suum ignem vocat. Ita & Terentianus ille Parmeno ad dominum de Thaïde meretricula, *Accede ad ignem hunc.*

z *Debere spem istam longiùs*] Id est, *Spem mei amoris longiùs differre.*

a *Cæruleâ*] *Per mare cæruleum.*

b *Mea vota*] *Te Helenam, quam mihi exoptabam.*

Troïa cæduntur Phrygiâ pineta securi,
Quæque erat æquoreis utilis arbor aquis:
Ardua proceris spoliantur [c] Gargara sylvis:
Innumerasque mihi longa dat Ida trabes.
Fundatura citas flectuntur robora naves:
Texitur & costis [d] panda carina suis.
Addimus [e] antennas, & vela sequentia malos:
Accipit & pictos puppis [f] aduncа [g] Deos.
Quâ tamen ipse vehor, comitata Cupidine parvo,
[h] Sponsor conjugii stat Dea picta sui.
Imposita est factæ postquam manus ultima classi:
Protinus [i] Ægæis ire [k] lubebat aquis.
Et [l] pater & [m] genetrix inhibent mea vota rogando;
Propositumque piâ voce morantur iter.
Et soror [n] effusis, ut erat, [o] Cassandra capillis,
Cùm [p] vellent nostræ jam dare vela rates;
Quò ruis? exclamat: *referes* [q] *incendia tecum.*
Quanta per has nescis flamma petatur [r] *aquas.*
Vera fuit vates; dictos invenimus ignes:
Et ferus in molli pectore flagrat [s] amor.

INTERPRETATIO.

Pineta Trojana abscinduntur securi Phrygiâ, & arbor quæ erat apta aquis marinis: Gargara excelsa viduantur excelsis arboribus; & vasta Ida mihi præbet trabes sine numero. Incurvantur robora fundamenta datura navibus celeribus: & curva carina construitur suis lateribus. Adjicimus antennas, & vela concomitantia malos: & puppis curva sumit Deos pictos. Dea tamen sponsor sui connubii, stipata parvo Cupidine erigitur picta navi *quâ ipse feror. Postquam manus novissima admota est structæ classi, statim volebam vehi aquis Ægeis. Et pater & mater morantur mea desideria orando & retardant iter incœptum voce piâ. Et soror Cassandra, ut erat comâ sparsâ, cùm nostræ naves jam vellent pandere vela;* Quò festinas? *exclamat;* revehes tecum incendia? ignoras quantus ignis quæratur per has aquas. *Vera fuit fatidica; reperimus flammas prædictas, & amor sævus ardet in tenero pectore.*

NOTÆ.

c *Gargara*] Mons & oppidum Troadis, in summitate montis Idæ.

d *Panda*] *Curva.*

e *Antennas*] Antenna lignum est illud malo transversum, cui vela alligantur.

f *Adunca*] *Curva.*

g *Deos*] Ex eo quòd ita Deos aliaque insignia in poppi locarent, multus fabulæ locus datus est.

h *Sponsor*] Venus est.

i *Ægeis*] Scilicet mare Ægeum Græciam à Troja dividit.

k *Lubebat*] Pro hac voce quam clarissimi Heinsius substituit, priscæ editiones *jubebat* aut *jubebar* habent. Atque Micyllus intelligit Paridem à fatis jussum fuisse.

l *Pater*] *Priamus.*

m *Genitrix*] *Hecuba.*

n *Effusis*] Furentium, dolentium, & vaticinantium more.

o *Cassandra*] Paridis soror, quæ in concubitus mercedem vaticinandi facultatem ab Apolline acceperat.

p *Vellent*] Inanimatis tribuit navibus quod animatorum est, quod Paridis fuit.

q *Incendia*] Fuit verò Helenæ raptus incendii Trojani causa.

r *Aquas*] Per mare Ægæum.

s *Amor*] Aliorsum Cassandræ sororis vaticinia detorquet.

Portubus egredior; ventisque ferentibus usus
Applicor in terras, [t] Oebali Nympha, tuas.
Excipit hospitio vir me tuus: hoc quoque factum
Non sine consilio numinibusque Deûm.
Ille quidem ostendit, quidquid [u] Lacedæmone totâ
Ostendi dignum conspicuumque fuit.
Sed mihi laudatam cupienti cernere formam,
Lumina, nil aliud, quo caperentur, erat.
Ut vidi, obstupui; præcordiaque intima sensi
Attonitus curis [x] intumuisse novis.
His similes vultus, quantum reminiscor, habebat,
[y] Venit in arbitrium cùm [z] Cytherea meum.
Si tu venisses pariter certamen in [a] illud;
[b] In dubium Veneris [c] palma futura fuit.
[d] Magna quidem de te rumor præconia fecit,
Nullaque de facie nescia terra tuâ est.
Nec tibi par usquam [e] Phrygia, [f] nec solis ab ortu
Inter formosas altera nomen habet.
Credis & hoc nobis? [g] minor est tua gloria vero:
Famaque de formâ pœnè [h] maligna tua est.

INTERPRETATIO.

Solvo è portubus; & potitus ventis secundis appello ad tua littora, Nympha Oebali. Maritus tuus me accipit hospitio: hoc quoque factum non sine voluntate & numinibus Deorum. Ille quidem monstrat quidquid dignum monstrari, & insigne fuit totâ Lacedæmone. Sed nihil aliud erat mihi desideranti aspicere pulchritudinem celebratam, quo oculi delinerentur. Ut aspexi, stupefactus hæsi; & perculsus, ultima viscera expertus sum turbasse novis curis. Cùm Cytherea descendit in meum judicium, habebat, quantum recordor, faciem huic parem. Si tu accessisses pariter in illam pugnam; palma Veneris ventura fuit in discrimen. Fama equidem magnis laudibus te celebravit, & nulla pars orbis est ignara formæ tuæ: nec tibi usquam similis in Phrygiâ, nec altera ob ortu solis, famam consecuta est inter pulchras. Fidem etiam nobis adhibes in hac re? Laus tua est minor vero, & fama de pulchritudine tuâ est propemodùm invida.

NOTÆ.

t *Oebali*] Helena est, sic, ab avo Oebalo, Tyndari patre, cognominata.

u *Lacedæmone*] In celebri illâ Peloponnesi urbe regnavit Menelaus, Helenæ maritus.

x *Intumuisse*] Libri habent *intonuisse*: quod, non sine causâ, Heinsius, aliique alienum huic loco judicarunt. Porro idem Heinsius mallet *indoluisse*.

y *Venit in arbitrium*] Loquitur de famigerato illo de tribus Deabus judicio.

z *Cytherea*] *Venus*, ob ante dictam rationem.

a *Illud*] *Quod Deas inter de pulchritudine fuit.*

b *In dubium*] Ita & Terentius dixit, *me esse in tantum honorem.* Sed usitatus est sextus casus in locis ejusmodi.

c *Palma*] Notum eam arborem victoriæ fuisse indicium; non immeritò, siquidem curvata validiùs in sublime nitatur. Ergo dicit Paris, quòd Veneri certa non fuisset de pulchritudine victoria, si quarta adjudicium accessisset Helena.

d *Magna*] *Multùm equidem tuam formam fama celebravit.*

e *Phrygiâ*] Pro *in Phrygiâ*.

f *Nec solis*] Id est, *Tibi non est similis.*

g *Minor est*] *Minùs quàm digna est laudatur tua forma.*

h *Maligna*] *Quæ parcè bene prædicat.*

Plus

Plus [i] hîc invenio, quàm quod promiserit illa :
[k] Et tua materiâ gloria victa suâ est.
Ergo [l] arsit meritò, qui noverat omnia, Theseus :
Et visa es tanto digna rapina viro :
More tuæ gentis [m] nitidâ dum nuda [n] palæstrâ
Ludis, & es nudis fœmina mista viris.
Quod rapuit, laudo : miror, quod reddidit unquam.
Tam bona constanter præda tenenda fuit.
Antè recessisset caput [o] hoc cervice cruentâ,
Quàm tu de thalamis abstraherere meis.
Te-ne manus unquam nostræ dimittere vellent?
Te-ne meo paterer vivus abire sinu?
Si reddenda fores, [p] aliquid tamen antè tulissem :
Nec Venus [q] ex toto nostra fuisset iners.
Vel mihi virginitas esset libata ; [r] vel illud,
Quod poterat salvâ virginitate rapi.
Da modò te ; quæ sit Paridi constantia, nosces.
[s] Flamma rogi flammas finiet [t] una meas.
Præposui regnis ego te ; quæ maxima [u] quondam
Pollicita est nobis nupta sororque Jovis.
[x] Dumque tuo possem circumdare brachia collo,
Contempta est virtus Pallade dante mihi.

INTERPRETATIO.

Plus hîc reperio, quàm quod illa pollicita sit ; & laus tua est superata causâ suâ. Ergo Theseus, cui omnia perspecta, jure inflammatus est ; & visa es præda digna tanto viro ; dum nuda ludis more tuæ gentis in palæstrâ unctâ, & puella es immixta viris nudis. Probo quod abstulit, stupeo quod restituit unquam : tam bona rapina fuit firmiter retinenda. Caput hoc priùs detractum esset collo sanguinolento, quàm tu avellereris de meis cubiculis. Manusne nostræ vellent unquam te remittere ? Vivusne sinerem te excedere gremio meo ? Si esses retinenda, tamen aliquid priùs consecutus essem ; nec Venus nostra fuisset omninò ignava. Vel virginitas mihi esset derepta, vel illud, quod poterat decerpi integrâ virginitate. Trade te modò ; cognosces quæ sit firmitas Paridi. Solus ignis rogi finem imponet ignibus meis. Ego te anteposui regnis, quæ maxima & uxor & soror Jovis nobis olim promisit. Et dummodo possem amplecti collum tuum lacertis, virtus spreta est Pallade eam mihi exhibente.

NOTÆ.

i *Hîc*] *Cum video te.*

k *Et tua*] Id est, *Et gloria tua ex pulchritudine minor est, quàm materia & pulchritudo ipsa.*

l *Arsit*] *Tui amore correptus est* ; quâ de re in præcedentibus epistolis.

m *Nitidâ*] *Uncta.*

n *Palæstra*] Gall. *La lutte.* Angl. *The wrestling-ring.* Ad illud verò studium se maximè adjungebant Laconici.

o *Hoc*] *Meum.*

p *Aliquid tamen*] *Non te intactam, ut Theseus, remisissem.*

q *Ex toto*] *Penitus.*

r *Vel illud quod*] Oscula, puta.

s *Flamma rogi*] *Postquam martuus fuero.*

t *Una*] *Sola.*

u *Quondam*] Cum de pulchritudine inter Deas judicavit.

x *Dumque*] *Modò ut.* Gall. *Pourvu que.* Angl. *Provided that.*

Nec

Nec piget; aut unquam stultè [y] legisse videbor:
Permanet in [z] voto mens mea firma suo.
Spem modò ne nostram fieri patiare [a] caducam,
Te precor, ô tanto digna labore peti.
Non ego conjugium generosæ [b] degener optо:
Nec mea (crede mihi) turpiter uxor eris.
[c] Pliada, [d] si quæras, in nostrâ gente Jovemque
Invenies: [e] medios ut taceamus avos.
Sceptra parens Asiæ, quâ nulla beatior [f] ora,
[g] Finibus immensis vix obeunda tenet.
Innumeras urbes atque [h] aurea tecta videbis:
Quæque suos dicas templa decere Deos.
[i] Ilion aspicies, firmataque turribus altis
Mœnia, [k] Phœbeæ structa [l] canore lyræ.
Quid tibi de turbâ narrem [m] numeroque virorum?
Vix populum tellus sustinet [n] illa suum.

INTERPRETATIO.

Nec pœnitet, aut unquam videbor ineptè elegisse: animus meus peritat constans in desiderio tuo. Te oro tantùm, ne spem nostram sinas esse inanem, ô merita quæri tanto labore. Ego non sum ignobilis, qui cupiam connubium nobilis: nec, crede mihi, eris inhonestè uxor mea. Si exquiras, reperies Pleïadem, & Jovem in nostris stemmatibus; ut prætereamus avos medios. Pater tractat sceptra Asiæ, quâ regione nullâ opulentior, vix ambienda infinitis finibus. Cernes oppida vino numero, & domos magnificas; & ædes quas fateatis decere Deos suos. Cernes Ilion, & muros suffultos excelsis turribus, positos ad sonum lyræ Phœbeæ. Quid tibi commemorem de populo & copia virorum? Vix illa terra fert suos incolas.

NOTÆ.

y *Legisse*] *Elegisse: Cùm te potiùs quàm Junonis aut Palladis dona elegerim, nunquam stultè elegisse videbor.*

z *Voto suo*] *Ut te conjugem habeam.*

a *Caducam*] *Vanam.*

b *Degener*] *Ignobilis.* Alias *degener* est qui à majorum virtute descivit.

c *Pliada*] Alii habent *Pleïada.* Hîc verò Electra intelligitur, ex septem Pleïadibus Atlantis & Pleiones filiabus, una, ex quâ Jupiter Dardanum, qui, ut habet Virgil.

Dardanus Iliacæ primus pater urbis & auctor.

Ex quo adeoque, per Erichthonium, Troëm, Ilum, Laomedontem, Priamum, Paris gênus ducebat.

d *Si quæras*] *Si in natales meos inquiras.*

e *Medios*] Qui modò recensiti Reges fuerunt.

f *Ora*] Pro regione posita est.

g *Finibus*] *Propter immensa spatia, & longè remotos fines vix peragranda.*

h *Aurea*] *Auro ornata;* adeoque *magnifica.*

i *Ilion*] *Urbem, Trojæ caput:* nam Troja regio est, quæ etiam pro urbe ipsâ ponitur.

k *Phœbeæ*] Jam suprà Phœbum, seu Apollinem, cum Neptuno, Trojanæ urbis conditorem vidimus.

l *Canore*] Dicuntur ad Apollinis cantum saxa in opus exiliisse: cujus fabulæ ad politicos accommodationem passim apud mythologos reperies.

m *Numeroque virorum*] *Quibus, scil. imperium nostrum Asiaticum suffultum est.*

n *Illa*] *Asiatica, seu Trojana.*

[o] Occurrent denso tibi Troades agmine matres:
[p] Nec capient Phrygias atria nostra nurus.
O quoties dices, *Quàm pauper* [q] *Achaïa nostra est!*
Una domus [r] quasvis urbis habebit opes.
Nec mihi fas fuerit Sparten contemnere vestram.
In quâ tu nata es, terra beata mihi est.
[s] Parca sed est Sparte: tu cultu divite digna es.
Ad [t] talem formam [u] non facit iste locus.
Hanc faciem largis sinè fine [x] paratibus uti,
Deliciisque decet [y] luxuriare novis.
Cùm videas cultum nostrâ de gente virorum;
[z] Qualem Dardanidas credis habere nurus?
Da modò te [a] facilem: nec dedignare maritum,
Rure [b] Therapnæo nata puella, [c] Phrygem.
Phryx erat & nostro genitus de sanguine, [d] qui nunc
Cum Dîs potandas nectare miscet aquas.
Phryx erat Auroræ [e] conjux, tamen abstulit illum
Extremum noctis [f] quæ Dea finit iter.

INTERPRETATIO.

Matronæ Troades tibi obviam procedent spisso agmine; nec atria nostra continebunt nurus Phrygias. O quoties dices, Quam misera est nostra Achaia! *unica domus fruetur omnibus divitiis urbis. Nec mihi fas fuerit spernere vestram Sparten. Tellus in quâ nata es, est mihi felix. Sed Sparte est frugalis: tu mereris ornatum splendidum. Iste locus non aptus est ad ejusmodi pulchritudinem: hos decet vultus semper uti multis ornatibus, & affluere novis deliciis. Cùm aspicias ornatum virorum de nostrâ nationè; qualem arbitreris puellas Dardanidas habere? Præbe te tantùm lubentem; nec aspernare maritum Phrygem, puella nata rure Therapnæo. Qui nunc cum Divis miscet nectare equas bibendas, erat Phrygius, & procreatus de nostro sanguine. Maritus Auroræ erat Phrygius, tamen Dea quæ terminat viam ultimam nocti, illum rapuit.*

NOTÆ.

o *Occurrent*] Honoris gratiâ.

p *Nec capient*] *Cùm in regiam ad te excipiendam concurrent.*

q *Achaïa*] Peloponnesus est. Alibi pro Græciâ sumitur.

r *Quasvis*] *In una domo, quamcumque in nostrâ regione delegeris, unius Græcæ urbis opes invenire licebit.*

s *Parca*] *Ex institutis Lycurgi*, dixit aliquis. Quasi verò ex illius institutis, qui mortuo Paride, & post ejus mortem longo interjecto tempore, in lucem prodierit. Parca fuit Sparte, quia nec divites, adeoque nec sumptuosi Lacedæmonii, sicut Asiatici seu Trojani, qui suâ luxuriâ famosi facti sunt.

t *Talem*] *Qualis est tua, ô Helena.*

u *Non facit*] *Non respondet. Indignus est iste locus, qui te talem habeat.*

x *Paratibus*] *Ornatibus, cultibus.*

y *Luxuriare*] *Abundare, affluere.*

z *Qualem*] *Multò pulchriorem, & splendidiorem.*

a *Facilem*] *Exorabilem.*

b *Therapnæo*] *Laconico*; sunt enim Therapnæ agri Laconici non longè à Sparta, ad flumen Eurotan.

c *Phrygem*] Paridem intelljge, qui Trojanus, adeoque Phryx fuit.

d *Qui nunc*] Ganymedem intelligit, qui Trois, Trojanorum regis filius, à Jove, in aquilam transmutato, raptus est; cui in deliciis, & pincernæ loco fuit.

e *Conjux*] Tithonus est, Laomedontis filius, Priamique frater.

f *Quæ Dea*] Aurora, scilicet; quæ noctem finit, diem inchoat.

Phryx

Phryx etiam [g] Anchises: [h] volucrum cui [i] mater amorum
Gaudet in Idæis concubuisse jugis,
Nec, puto, [k] collatis formâ Menelaüs & annis,
Judice te, nobis anteferendus erit.
Non dabimus certè [l] socerum [m] tibi, clara fugantem
Lumina; qui trepidos [n] à dape vertat [o] equos.
[p] Nec pater est Priamo soceri de cæde cruentus;
Et qui [q] Myrtoas [r] crimine signet aquas.
Nec [s] proavo [t] Stygiâ nostro captantur in undâ
Poma, nec in mediis quæritur humor aquis.
Quid tamen hoc refert, si te tenet [u] ortus ab illis?
Cogitur huic domui Jupiter esse * socer.
Heu facinus! totis indignus noctibus ille
Te tenet; amplexu perfruiturque tuo.

INTERPRETATIO.

Anchises etiam erat Phrygius; cum quo mater amorum alatorum amat latus conseruisse in collibus Idæis. Nec, arbitror, Menelaus, specie & ætate comparatis, nobis erit præponendus, te judice. Non exhibebimus certè tibi socerum in fugam vertentem clarum Solem; qui avertat equos territos à convivio. Nec pater est Priamo sanguinolentus de nece soceri, & qui notet flagitio aquas Myrtoas. Nec poma expetuntur à proavo nostro in fluctibus Stygiis, nec aqua desideratur in mediis aquis. Quid tamen hoc interest, si illis satus te habet? Jupiter tenetur esse socer huic familiæ. Heu nefas! ille indignus te tenet totis noctibus, & usque gaudet tuo amplexu.

NOTÆ.

g *Anchises*] Filius fuit Capys, adeoque ex stirpe regiâ Æneæ pater.

h *Volucrum*] Quippe finguntur alati.

i *Mater amorum*] Venus est, quæ cum Anchise in monte Idâ concubuisse, deinde Æneam peperisse, fingitur.

k *Collatis*] *Formâ & annis meis cum formâ & annis Menelai comparatis, Menelaus, credo, non erit nobis præferendus.*

l *Socerum*] *Qualis est Atreus, Menelai pater*, supple.

m *Tibi clara*] *Qui te cogat oculos avertere.* Ad Atrei, Menelai patris, factum alludit; qui, ut violati à Thyeste fratre, tori sui injuriam ulcisceretur, ei proprios ejus filios epulandos apposuit. Cujus facinoris horrore Sol retrocessisse dicitur.

n *A dape*] Nefaria, scil. qualis fuit illa Atrei.

o *Equos*] Equis vehi Solis currum apud Poëtas vulgatum est. Adeoque *vertere equos*, est *retrocedere.*

p *Nec pater*] *Sicuti Atreo Menelai patri est pater Pelops, qui, ut Hippodamia potiretur, Oenomaum ejus patrem interfecit.* Istud verò contra Menelaüm Paris commeminit.

q *Myrtoas*] Mare Myrtoum, quod pars est Ægæi, à Myrtilo Oenomai aurigâ, quem in illud Pelops præcipitavit, quidam dictum esse volunt, quos quidem Paridi serviendi causâ hîc sequitur Ovidius.

r *Crimine*] In eo fuit Pelopis crimen, quòd Myrtilum benè meritum, & cujus opera Oenomaum Hippodamiæ patrem curuli certamine vicerat, in mare præcipitaverit.

s *Proavo*] *Sicuti Tantalo Pelopis patri*, supple; cujus apud inferos supplicium Menelao pronepoti objicitur. Fingitur verò ille aquis tantum non submersus fugientis flumina captare, quæ ad extinguendæ sitim attingere non liceat; pomisque circumstantibus inhiare, quæ comprehendere nequeat. Quâ de re Poëtæ sunt multi.

t *Stygia*] Styx inferorum fluvius esse dicitur, per quem Dii jurare soliti.

u *Ortus*] Menelaus, scilicet.

* *Socer*] Omninò, si Menelao Helena Jovis filia nupta mansisset, ipsius Menelai Jupiter socer fuisset.

[x] At mihi conspiceris positâ vix denique mensâ.
Multaque, quæ lædant, hoc quoque [y] tempus habet.
Hostibus eveniant convivia talia nostris,
Experior posito qualia sæpe mero.
[z] Pœnitet hospitii, cùm, me spectante, lacertos
Imposuit collo [a] rusticus iste tuo.
[b] Rumpor, & invideo ([c] quid enim tamen omnia narrem?)
Membra superjectà cum tua veste fovet.
Oscula cùm verò coram [d] non dura daretis;
Ante oculos [e] posui pocula sumpta meos.
Lumina demitto, cùm te tenet arctiùs ille:
[f] Crescit & invito lentus in ore cibus.
Sæpe dedi gemitus: & te, lasciva, [g] notavi
In gemitu risum non tenuisse meo.
Sæpe mero volui [h] flammam compescere: at illa
Crevit; & ebrietas [i] ignis in igne fuit.
Multaque ne videam, [k] versâ cervice recumbo.
Sed [l] revocas oculos protinus ipsa meos.
Quid faciam dubito; dolor est meus illa videre.
Sed dolor à facie major abesse tuâ.
Quâ licet & possum, luctor celare furorem:
Sed tamen apparet dissimulatus amor.

INTERPRETATIO.

At ægrè à me spectaris tandem mensâ admotâ; Et hoc quoque tempus habet plurima quæ offendant. Epulæ qualibus, admittor sæpè vino apposito, admoveantur tales hostibus nostris. Piget hospitii, cùm me intuente ille agrestis admovit brachia collo tuo. Crucior, & æmulor (quid enim tamen omnia referam?) cùm calefacit artus tuos tunicis superstratis. Cùm verò præberetis in meo conspectu suavia mollia, tenui pocula capta ante oculos meos. Dejicio oculos, cùm ille te urget plusculum: & cibus gravis crescit in ore nauseante. Sæpè duxi suspiria; & observavi, proterva, te non repressisse risum in suspirio meo. Sæpè volui coercere ignem vino; at ille auctus est, & ebrietas fuit ignis in igne. Et ne aspiciam multa, decumbo collo reflexo. Sed tu statim retrahis meos oculos. Incertus sum quid agam: piget illa cernere, sed major est dolor recedere à vultu tuo. Quatenus licet & possum, conor occultare mentis impetum, sed tamen amor tectus cernitur.

NOTÆ.

x *At mihi*] Queritur quòd tantùm, vixque etiam tempore cœnæ Helenam videre possit.

y *Tempus*] Quo cœna sumitur, scil.

z *Pœnitet hospitii*] Id est, *Nollem hospitium mihi cùm Menelao esse.*

a *Rusticus iste*] *Menelaus.*

b *Rumpor*] *Discrucior.*

c *Quid enim*] Alii *quid nunc.* Alii aliter.

d *Non dura*] *Mollia & lasciva.*

e *Posui*] *Ne videret*, scil.

f *Crescit*] *Videtur crescere, quia præ dolore comedere non possum.*

g *Notavi*] *Adverti.*

h *Flammam*] *Amorem.*

i *Ignis*] Vini calor amoris flammam accuebat.

k *Versâ Cervice*] Id est, *Cervice & capite in aliam partem verso, discumbo.*

l *Revocas*] Id est, *Facit forma tua, ut statim oculos ad te convertam.*

Nec

Nec tibi verba damus: [m] sentis mea vulnera, sentis.
Atque utinam soli sint ea nota tibi!
Ah quoties lacrymis venientibus [n] ora reflexi,
Ne causam fletûs quæreret [o] ille mei!
Ah quoties [p] aliquem narravi potus amorem,
Ad vultus [q] referens singula verba tuos!
[r] Indiciumque mei ficto sub nomine feci.
[s] Ille ego, si nescis, verus amator eram.
Quin etiam, ut possem verbis [t] petulantiùs uti,
Non semel ebrietas est simulata mihi.
[u] Prodita sunt (memini) tunicâ tua pectora laxâ,
Atque oculis aditum nuda dedere meis;
Pectora vel puris nivibus, vel lacte, tuamque
Complexo matrem candidiora [x] Jove.
Dum stupeo visis (nam pocula fortè tenebam)
[y] Tortilis è digitis excidit ansa meis.
Oscula si natæ dederas; ego protinus illa
Hermiones tenero lætus ab ore tuli.
Et [z] modò cantabam [a] veteres [b] resupinus amores:
Et modò per nutum [c] signa tegenda dabam.

INTERPRETATIO.

Nec tibi imponimus: sentis meas plagas, sentis. Atque utinam illæ sint tibi soli perspectæ! Ah quoties detorsi faciem lacrymis erumpentibus, ne ille peteret causam mei luctus! Ah quoties potus commentus sum aliquem amorem, effingens singulas voces ad oculos tuos! & me declaravi sub nomine commentitio. Ego ille eram verus amator, si ignoras. Quin etiam, ut possem procaciùs verba profundere, ebrietas non est mihi semel ficta. Aperta sunt (recordor) tua pectora veste laxatâ, & nuda præbuerunt accessum meis oculis, pectora splendidiora vel nivibus intaminatis, vel lacte, & Jove complexo tuam matrem. Dum stupidus hæreo aspectis (nam fortè tractabam pocula) ansa flexuosa elapsa est meis digitis. Si oscula præbueras filiæ, ego statim gaudens illa sumpsi ab ore molli Hermiones. Et modò resupinus celebrabam veteres amores: & modò exhibebam per nutum indicia occultanda.

NOTÆ.

m *Sentis mea vulnera*] *Scis certò me tui amore teneri.*

n *Ora reflexi*] *Faciem alio converti, ne lacrymas videret Menelaus.*

o *Ille*] *Menelaus*, cujus invidiosè nomen reticuit.

p *Aliquem*] Puteanus & alii nonnulli habent *juvenum*. Se dicit aliorum exposuisse amores, ut suum aperiret.

q *Referens*] *Ut intelligeres me propter te, & tui amore inceptum ea omnia dixere.*

r *Indiciumque*] *Me amare indicavi.*

s *Ille*] *Cujus tibi amorem enarrabam.*

t *Petulantiùs*] Alii habent *petulantibus*; quod magis placeret.

u *Prodita*] *Aperta, patefacta.*

x *Jove*] Cygni verò, naturâ candidissimi formam indutus, Ledam Helenæ matrem Jupiter vitiavit.

y *Tortilis*] Ansas amabant in poculis intortas & implicatas.

z *Modò*] *Interdùm.*

a *Veteres*] *Veterum, qui amoribus inclaruerunt.*

b *Resupinus*] Tanquam animo mero correptus fuisset.

c *Signa tegenda*] *Signa, quibus amorem meum tibi declarabam, celanda omnibus, præsertim verò Menelao marito.*

Et

Et comitum [d] primas Clymenen [e] Æthramque tuarum
[f] Ausus cum blandis nuper [g] adire sonis.
Quæ mihi non aliud, [h] quàm formidare, locutæ,
Orantis medias [i] deseruere preces.
[k] Dî facerent, magni pretium certaminis esses;
Teque suo victor posset habere toro.
[l] Ut tulit [m] Hippomenes Schœneïda [n] præmia cursûs,
Venit ut in [o] Phrygios Hippodamia sinus;
Ut ferus [p] Alcides [q] Acheloïa cornua fregit,
Dum petit amplexus, Deïanira, tuos;
Nostra [r] per has leges [s] audacia fortiter isset:
Teque mei scires esse laboris [t] opus.
Nunc mihi nil superest, nisi te, formosa, precari;
Amplectique tuos, si patiare, pedes.

INTERPRETATIO.

Ausus sum *etiam nuper alloqui suavibus verbis, Clymenen & Æthram primas comitum. Quæ mihi non aliud respondentes, quàm se timere, destituerunt medias preces rogantis; Dii annuerent esse præmium gravis pugnæ, & victor posset te fovere suo lecto. Quemadmodum Hippomenes reportavit Schœneïdæ pretium cursus; quemadmodum Hippodamia iniit in gremium Phrygium; quemadmodum sævus Alcides elisit cornua Achelöia, dum cupit tuos complexus, Deïanira; nostra fortitudo strenuè certasset his conditionibus: & noscere te esse præmium mei laboris. Nunc nihil mihi est reliquum, ô pulchra, nisi te orare, & complecti tuos pedes, si sinas.*

NOTÆ.

d *Primas*] *Præcipuas & intimas.*

e *Æthramque*] Hanc Thesei matrem fuisse scribit Hubertinus, quod tamen temporum ratio non sinit. Adeoque hæc ab illâ Thesei matre alia est.

f *Ausus cum*] Alii habent *Ausus sum.*

g *Adire*] Ut sibi in suis amoribus opem ferrent.

h *Quam formidare, locutæ*] *Quæ, cum nihil mihi respondissent, nisi quòd dicerent se timere.*

i *Deseruere*] Adeoque noluerunt ejus preces auscultare; multò minùs illi obtemperare. Sed alii habent *destituere.*

k *Di facerent*] *Utinam* supple.

l *Ut tulit*] Quorundam sumit exempla, qui pro suis amoribus certarunt, quos fortiter se esse dicit imitaturum.

m *Hippomenes*] Hic fuit Macarei, vel, ut alii scribunt, Megarei filius, qui Atalantam Schœnei filiam, à Venere adjutus, quæ illi tria poma ex Hesperidum hortis dedit, quorum pulchritudine puellæ cursum impedivit, cursu superasse traditur. Quâ de re posteà in Metamorph.

n *Præmia*] Ipsam Atalantam, quæ se eâ lege in viri manus venturam sposponderat, si à quopiam cursu vinceretur.

o *Phrygios*] *Pelopis Phrygii*, qui Oenomaum Hippodamiæ patrem curuli certamine superavit.

p *Alcides*] Hercules est, à rebore Græcâ etymologiâ sic dictus, ἄλκη enim robur est. Vel ab Alcæo avo, ut placet Herodoto.

q *Acheloia*] *Acheloi fluvii*, qui cum Herculè pro Deïanirâ sibi promissâ pugnavit, à quo altero corna in certamine multatus est.

r *Per has leges*] *Ut pariter victori, tu, Helena, in matrimonium cederes.*

s *Audacia fortiter*] Vossianus codex habet *fortiter e* quod cl. Heinsio, mihi quoque placet. Alii *victoria* pro *audacia.*

t *Opus*] *Victoriæ meæ præmium.*

O de-

O decus, ô [u] præsens [x] geminorum gloria fratrum;
O Jove digna viro, ni Jove nata fores!
Aut ego [y] Sigeos repetam te conjuge portus:
Aut ego [z] Tænariâ contegar exul humo.
Non mea sunt [a] summâ leviter [b] districta sagittâ
Pectora: descendit [c] vulnus ad ossa meum.
Hoc mihi (nam [d] repeto) fore ut à [e] cœleste sagittâ
Figar, erat verax vaticinata [f] soror.
[g] Parce [h] datum fatis, Helene, contemnere amorem:
[i] Sic habeas faciles in tua vota Deos.
[k] Multa quidem [l] subeunt: sed coràm ut plura loquamur,
Excipe me lecto nocte silente tuo.
An [m] pudet, & metuis Venerem temerare maritam,
[n] Castaque legitimi fallere jura tori?
Ah nimium simplex, Helene, ne rustica dicam,
[o] Hanc faciem culpâ posse carere putas!
Aut faciem mutes, aut sis non dura, [p] necesse est.
[q] Lis est cum formâ magna pudicitiæ.

INTERPRETATIO.

O honos, ô gloria certa fratrum gemellorum; ô digna Jove marito, nisi esses Jove procreata! Aut ego revehar in portus Sigeos, te uxore; aut ego extorris sepeliar in terrâ Tænariâ. Mea pectora non sunt leviter vulnerata extremâ sagittâ: plaga mea porrigitur ad ossa. Soror verè prædixerat hoc mihi (nam recordor) futurum ut confoderer à cœleste sagittâ. Noli, Helene, spernere amorem immissum fatis; sic fruaris Diis propitiis tuis desideriis. Multa quidem succurrunt: sed, ut plura proferamus in conspectu, excipe me toro tuo nocte tacitâ. An pudet, & times violare Venerem conjugialem? & ludificare jura pudica lecti legitimi? Ah nimium rudis, Helene, ne dicam stupida, credis talem formam posse carere crimine! aut oportet immutes vultus, aut sis non crudelis. Gravis est discordia castitatis cum pulchritudine.

NOTÆ.

u *Præsens*] *Magnum, certumque.* Hanc vocem nota; vim habet & dignitatem.

x *Geminorum*] *Castoris & Pollucis.*

y *Sigeos*] *Trojanos;* à Sigeo Promontorio.

z *Tænariâ*] *Laconicâ,* à Tænaro promont.

a *Summâ*] Id est, *Sagittæ tantùm parte extremâ.*

b *Districta*] *Vulnerata;* sed vulnus leve indicat per se vox ista: quod notandum. Gall. *Ce n'est pas une petite égratignure.* Angl. *'Tis not a slight scratch.*

c *Vulnus*] *Amor.*

d *Repeto*] *Recolo,* multi ex scriptis. Id est, *In memoriam reduco.*

e *Cœleste*] Pro *cœlesti,* antique metri necessitate.

f *Soror*] *Cassandra,* de quâ suprà.

g *Parce*] *Noli.*

h *Datum*] Clar. Heinsius vellet *ratum.* Pro amore à fati necessitate arguit.

i *Sic*] *Ita invenias Deos ad ea quæ optaveris exorabiles, ut mihi nunc ausculta veris.*

k *Multa*] *Quæ tibi scribam,* suppl.

l *Subeunt*] *In mentem veniunt.*

m *Pudet*] *Me toro tuo excipere,* scil.

n *Castaque legit*] *Maritalem Venerem* hîc versus interpretatur. *An pudicitiam maritalem violare metuis?*

o *Hanc*] *Tuam, tam pulchram.*

p *Necesse est*] Malè verò cessit pulchritudini, si necessariò cum impudicitiâ conjuncta sit.

q *Lis est*] —*Rara est adeo concordia formæ*
Atque pudicitiæ.

Jupiter

Jupiter his gaudet, gaudet Venus aurea [r] furtis.
[s] Hæc tibi nempe patrem furta dedere Jovem.
[t] Vix fieri, [u] si sunt vires in semine avorum,
[x] Et Jovis & Ledæ filia, casta potes.
Casta tamen tum sis, cùm te mea Troja tenebit:
Et tua sim, quæso, [y] crimina solus ego.
Nunc ea peccemus, quæ [z] corrigit [a] hora jugalis:
[b] Si modò promisit non mihi vana Venus.
Sed tibi & hoc suadet [c] rebus, non voce, maritus:
Neve sui furtis hospitis obstet, abest.
[d] Non habuit tempus, quo [e] Cressia regna videret,
Aptius, [f] ô mira calliditate virum!
Ivit, & [g] *Idæi mando tibi*, dixit iturus,
Curam [h] *pro nobis hospitis, uxor, agas.*
Negligis absentis (testor) mandata mariti:
Cura tibi non est hospitis ulla tui.
[i] Huccine tu speres hominem [k] sine pectore [l] dotes
Posse satìs formæ, Tyndari, nosse tuæ?

INTERPRETATIO.

Jupiter lætatur adulteriis, Venus splendida illis lætatur. Nempe hæc adulteria tibi fecerunt Jovem patrem. Filia Jovis & Ledæ vix potes fieri pudica, si sit aliqua potestas in semine avorum. Pudica sis tamen tùm, cùm Troja te habebit: & ego solus precor sim tua flagitia. Nunc ea delinquimus, quæ hora conjugalis emendet: si saltem Venus non est mihi pollicita inania. Sed & maritus tibi est hujus autor factis, non verbis: & ne prohibeat adulteria sui hospitis, peregrè est. Non habuit tempus commodius, quo adiret regna Cretensia: ô virum egregiè astutiâ! Discessit, & profecturus dixit, Conjux, tibi præcipio curam geras hospitis Idæi pro nobis. *Contemnis (juro) jussa viri absentis; nulla est tibi cura tui hospitis. Anne tu speres hunc hominem insulsum posse satis cognoscere pretium formæ tuæ?*

NOTÆ.

r *Furtis*] *Adulteriis.*

s *Hæc*] Jupiter verò furtivò cum Læda concubitu Helenam genuit.

t *Vix fieri*] Scilicet, ut *fortes creantur fortibus & bonis*, ita plerumque ex corvi malo ovo malus corvus nascitur.

u *Si sunt*] Atque sunt certè ut plurimum, etiam quod ad mores attinet.

x *Et Jovis & Ledæ*] Utriusque adulterio.

y *Crimina solus*] *Cum nemine præterea peccet.*

z *Corrigit*] Faciet legitima, aut saltem resàrciet. Duo habent *corrigat*: quod cl. Heinsius retinuit.

a *Hora jugalis*] Pro matrimonio.

b *Si modò*] Id est, *Si saltem uxor esse mea debeas, sicuti à Venere mihi est promissum: nec me illa decepit.*

c *Rebus*] *Quandoquidem, me hic tecum relicto, discesserit.*

d *Non habuit*] Menelaum irridet, qui tali formâ conjugem secum relinquerit.

e *Cressia*] *Cretæ Insulæ.*

f *O mira*] Irrisio est Menelai.

g *Idæi*] Paridis; ab Idâ monte Phrygiæ sic dicti.

h *Pro nobis*] *Loco nostro.*

i *Huccine*] Menelaum eum esse negat hominem, qui Helenæ pulchritudinem satis noverit æstimare.

k *Sine pectore*] *Sine sapientiâ.* Ita & Horatius loquutus est de Tibullo; *Tu non corpus eras sine pectore.*

l *Dotes*] *Excellentiam, & pretium.*

Fal-

Falleris: [m] ignorat: nec, si bona magna putaret
Quæ tenet, externo crederet illa viro.
[n] Ut te nec mea vox, nec te meus incitet ardor;
Cogimur [o] ipsius commoditate frui.
Aut erimus stulti, [p] sic ut superemus & ipsum,
Si tam securum tempus abibit [q] iners.
Pænè suis ad te manibus deducit [r] amantem.
Utere non vafri simplicitate viri.
Sola jaces viduo tam longâ nocte cubili:
In viduo jaceo solus et ipse toro.
Te mihi, meque tibi communia gaudia jungant.
Candidior medio nox erit [s] illa die.
Tunc ego jurabo quævis tibi numina; meque
Adstringam [t] verbis in sacra [u] jura tuis.
Tunc ego, [x] si non est fallax fiducia nostri,
Efficiam præsens, ut mea regna petas.
Si pudet; & metuis, ne me videare secuta;
Ipse reus sine te criminis hujus [y] agar.
[z] Nam sequar [a] Ægidæ factum, [b] fratrumque tuorum.
Exemplo tangi non [c] propiore potes.
Te rapuit Theseus; geminas [d] Leucippidas illi:
Quartus in exemplis enumerabor ego.

INTERPRETATIO.

Hallucinaris; nescit: nec si crederet magna bona esse quæ possidet, illa committeret viro peregrino. Quamvis te nec mea verba, nec te meus amor urgeat, cogimur uti facilitate ipsius. Aut erimus stolidi, ita ut etiam ipsum vincamus, si opportunitas tam tuta prætereat inutilis. Perducit propemodum amantem ad te manibus suis. Utere imperitia mariti simplicis. Sola decumbis lecto destituto nocte tam prolixâ: ipse etiam solus decumbo in lecto viduo. Voluptas communis copulet te mihi & me tibi. Illa nox erit splendidior medio die. Tunc ego jurabo tibi quosvis Deos, & me obligabo vocibus tuis in jura sacra. Tunc ego, si fiducia nostri non est mendax, præsens præstabo ut adsis nostra regna. Si pudet: & times ne videaris secuta me; ipse constituar reus hujus flagitii sine te. Nam imitabor admissum Ægidæ, & fratrum tuorum. Non potes moveri exemplo propiore. Theseus te abstulit; illi duas Leucippidas; ego quartus recensebor in exemplis.

NOTÆ.

m *Ignorat*] Quod sit formæ tuæ pretium, scil.

n *Ut*] Quamvis.

o *Ipsius*] Gronovianus *absentis commoditate viri.*

p *Sic ut*] *Adeò ut ipso Menelao simus stultiores.*

q *Iners*] *Sine amoris effectu.*

r *Amantem*] *Me*, scil.

s *Illa*] Qua *jungemur*, scil.

t *Verbis tuis*] *Jurando secundum eam quam præscripseris formulam.*

u *Jura*] *Matrimonii*, scil. *quod nunquam dissolvam.*

x *Si non est*] *Nisi fortè majora quàm possim exequi animo præsumo.*

y *Agar*] Alii *ero.* Id est, *Volo hujus facti culpam omnem in me transferri.*

z *Nam*] Dicit se Helenam à se raptam fuisse velle fateri.

a *Ægidæ*] *Thesei, Ægei filii, qui te rapuit.*

b *Fratrum*] *Castoris & Pollucis.*

c *Propiore*] Sunt verò fratres inter se maximè propinqui.

d *Leucippidas*] *Leucippi filias*, Phœben & Elairam; quâ de re posteà plenius in Fastis.

Troïa

Troïa [e] classis adest, armis instructa virisque.
Jam [f] facient celeres remus & aura vias.
Ibis Dardanias ingens regina per urbes :
Teque novam credet vulgus adesse Deam.
Quaque [g] feres gressus, [h] adolebunt [i] cinnama flammæ :
Cæsaque [k] sanguineam victima [l] planget humum.
Dona pater fratresque, & cum genitrice sorores,
[m] Iliadesque omnes, totaque Troja, dabunt.
Hei mihi ! pars à me vix dicitur ulla [n] futuri.
Plura feres, quàm quæ littera nostra refert.
Nec tu [o] rapta time, ne nos fera bella sequantur ;
Concitet & vires Græcia magna suas.
[p] Tot priùs abductis, [q] ecquæ repetita per arma est ?
Crede mihi, [r] vanos res habet ista metus.
Nomine ceperunt Aquilonis [s] Erechthida Thraces :
Et tuta à bello [t] Bistonis ora fuit.

INTERPRETATIO.

Classis Trojana munita armis & viris, hîc est. Remus & ventus jam præstabunt iter expeditum. Incedes superba regina per oppida Trojana : & vulgus arbitrabitur te adesse novam Deam. Et quâ pedes movebis, imponent cinnamoma in ignem : & victima macta percutiet terram cruentam. Pater & fratres & sorores cum matre, & omnes Iliades, totaque Troja præbebunt munera. Hei mihi ! vix pars ulla futuri narratur à me Pluribus cumulaberis, quàm quæ epistola nostra commemorat. Nec tu abrepta metue, ne sæva bella nos persequantur ; & magna Græcia commoveat opes suas. Tot antè ablatis, ecquæ revocata est per arma ? Fidem mihi adhibe : res ista habet timores inanes. Thraces abstulerunt Erechthida nomine Boreæ : & regio Thracia fuit secura à bello.

NOTÆ.

e *Classis*] Adeoque facilis discessus.

f *Facient celeres*] Id est, *Facient ut celeriter viam conficiamus.*

g *Feres gressus*] *Ibis.*

h *Adolebunt*] *In tuum honorem, tanquam Deæ, cremabunt.*

i *Cinnama*] Cinnamum & Cinnamomum frutex est, cujus corticis usus est etiam apud nos vulgaris. Gall. *De la canelle.* Angl. *The Spice called Cinnamon.* Hîc verò pro quovis odoramento positum est.

k *Sanguineam*] Postquam victimæ sanguis eam rorâverit, scilicet.

l *Planget*] *Percutiet*, cum in terram cadet.

m *Iliadesque*] *Mulieres Trojanæ.*

n *Futuri*] Id est, *Bonorum & commoditatum, quæ tibi Trojæ tempore futuro evenient.*

o *Rapta*] *Si rapta, vel, postquam rapta fueris.*

p *Tot*] Puellis, *scil.* antehac raptis.

q *Ecquæ repetita*] Id est, *Nulla repetita est.*

r *Vanos res*] Id est, *De nihilo & sine causa istud metueris.*

s *Erechthida*] Orithyiam, Erechthei Atheniensium regis filiam ; quam cùm Aquilo seu Boreas bona gratia non posset impetrare, vi rapuit. Atque ex eâ Zethen & Calaim suscepit, qui Argonautas Harpyas fugaverunt.

t *Bistonis*] *Thracia ;* à Bistonide palude, vel Bistonia urbe, vel, qui eam condidit, Bistone Martis filio.

345 u Pha-

[a] Phasida puppe novâ vexit [x] Pagasæus Iason :
* Læsa nec est Colchâ Thessala terra manu.
Te quoque qui rapuit, rapuit [y] Minoïda Theseus :
Nulla tamen Minos [z] Cretas ad arma vocat.
Terror [a] in his ipso major solet esse periclo :
Quæque timere [b] libet, pertimuisse pudet.
[c] Finge tamen, si vis, ingens consurgere bellum.
Et mihi sunt vires : & mea tela nocent.
Nec minor est Asiæ, quàm vestræ copia terræ.
Illa viris dives, dives abundat equis.
Nec plus [d] Atrides animi Menelaüs habebit,
Quàm Paris ; aut armis anteferendus erit.
Pænè puer cæsis [e] abducta armenta recepi
Hostibus : & [f] causam nominis inde tuli.
Pænè puer vario juvenes certamine vici :
In quibus [g] Ilioneus, [h] Deïphobusque fuit.
Neve putes, non me nisi cominus esse timendum :
[i] Figitur in jusso nostra sagitta loco.

INTERPRETATIO.

Jason Pagasæus abduxit Phasida navi nova : nec terra Thessala vexata est manu Colchâ. Theseus qui te abstulit, abstulit Minoïda : Minos tamen nullos Cretas ciet ad arma. Trepidatio in his solet esse major ipso discrimine : Et pudet reformidasse quæ libet reformidare. Pone tamen, si vis, bellum grave excitari. Et mihi vires suppetunt ; & mea arma officiunt. Nec minores sunt opes Asiæ quàm terræ vestræ ; illa opulenta viris, opulenta abundat equis. Nec Menelaüs Atrides habebit plus audaciæ, quàm Paris, aut præferendus erit bello. Propemodum puer recuperavi armenta abacta, hostibus profligatis ; & inde habui causam nominis. Propemodum puer superavi juvenes diversa pugna : inter quos Deiphobus & Ilioneus. Et ne credas me non esse reformidandum nisi ex propinquo, sagitta nostra tangit locum appetitum.

NOTÆ.

u *Phasida*] *Medeam ;* à Phasi Colchorum fluvio celeberrimo sic dictam.

x *Pagasæus*] *Thessalicus*, à Pagasis Thessaliæ urbe, juxta quam Argo navis ædificata est, à quâ etiam propinquus sinus unde Jason navem solvit, Pagasæus dictus est.

* *Læsa nec*] *Nec quisquam ex Colchis propter Medeam raptam adversus Thessalos bellum movit.*

y *Minoïda*] *Ariadnen*, Minoïs filiam.

z *Cretas*] *Qui in Græciam, Ariadnen repetitum navigent*, supple.

a *In his*] *Cùm rapta est aliqua puella.*

b *Libet*] *Et pudet timuisse, quæ voluimus timere, quanquam timenda non essent.* Stultum & ex ineptâ libidine esse metum illum innuit.

c *Finge*] *Pone.* Gall. *Supposez.* Angl. *Suppose.*

d *Atrides*] *Atrei filius.*

e *Abducta*] A latronibus, dum ille in Idâ monte inter pastores ageret.

f *Causam nominis*] Ille verò Græcâ etymologiâ Alexander ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν, id est, à viro, & ἀλέγω, *auxilior*, dictus est.

g *Ilioneus*] Vir fuit Trojanus, fortissimus, Phorbantis filius. Æneæ comes.

h *Deiphobusque*] Paridis frater bellicosissimus.

i *Figitur*] Sese sagittandi peritiâ commendat.

Num

Num potes hæc [k] illi primæ dare facta [l] juventæ?
Instruere Atriden num potes [m] arte meâ?
Omnia si dederis; nunquid [n] dabis Hectora fratrem?
Unus is innumeri militis [o] instar habet.
Quid valeam, nescis: & te mea robora [p] fallunt.
Ignoras, cui sis nupta futura viro.
Aut igitur nullo belli repetere tumultu;
Aut cedent [q] Marti [r] Dorica castra meo.
Nec tamen indigner pro tanta sumere ferrum
Conjuge: certamen præmia magna movent.
Tu quoque, si [s] de te [t] totus contenderit orbis,
[u] Nomen ab æternâ posteritate feres.
Spe [x] modo non timidâ, Dîs [y] hinc egressa secundis,
Exige [z] cum plena munera [a] pactâ fide.

INTERPRETATIO.

Anne potes illi tribuere hæc facinora primæ juventutis? Anne potes adornare Atriden peritiâ meâ? Quamvis omnia tribueris, numquid tribues fratrem Hectorem? Is habet præstantium militis innumeri. Ignoras quanti sim, & meæ vires te latent. Nescis cui viro sis futura conjux. Vel igitur nullo belli motu revocaberis; aut exercitus Græci vincentur à Marte meo. Nec tamen ægrè feram ferrum corripere pro tantâ uxore: magna munera pugnam cient. Tu quoque, si universus orbis certaverit propter te, consequeris famam ab æternâ posteritate. Tantum hinc profecta Diis propitiis spe haud incertâ reposce promissa præmia cum certâ fide.

NOTÆ.

k *Illi*] *Menelao.*
l *Juventæ*] *Meæ*, scilicet.
m *Arte*] *Ad omne certamen peritia.*
n *Dabis Hectora*] Id est, *Tam strenuum ut frater est.*
o *Instar*] Similitudinem notare hanc vocem dicunt Grammatici; at, ni fallor, præstantiam & dignitatem insuper habet: quod quidem hic etiam suum locum invenit.
p *Fallunt*] *Quæ sint ignoras.*
q *Marti*] *Virtuti & viribus bellicis*, Mars enim Deus belli.
r *Dorica*] *Græca:* Pars pro toto.
s *De te*] *Propter te;* nam eam vim habet quoque præpositio *de*, exemplaque sunt obvia.
t *Totus*] Europam & Asiam intellige, quæ Helenæ causa bello decennali collisæ sunt.
u *Nomen*] *Gloriam.* Credere est enim pulcherrimam fuisse ob quam tantæ motæ lites.
x *Modo*] *Tantummodo.*
y *Hinc*] *Ex Menelai domo.*
z *Cum fide*] *Non dubitans quin omnia præstem.*
a *Pacta*] *Tibi à me promissa.*

EPISTOLA XVII.

ARGUMENTUM.

Helena, lectâ Paridis epistolâ, quasi offensa, primum objurgat eum. Deinde, ut pudorem tuletur, Paridis suasiones infringere conatur; ita tamen, ne omnino illius amorem negligere videatur. Et sic apertè ostendit mulebre ingenium varium esse, atque mutabile: juxta illud Ovidii in Arte amandi: Forsitan & primò veniet tibi litera tristis, Quæque roget, ne se sollicitare velis, Quod rogat illa, timet: quod non rogat, optat ut instes.

Postremò, Paridis voluptatem explatura, ut honestiùs, ita tutiùs visum est, si quid sit, non litteris mandare, sed per Clymenem & Æthram, socias fidissimas agere. Idque cum fecissent, rebus compositis, unà Trojam abierunt. Multi hanc epistolam non esse Ovidii contendunt, sed Sabini.

HELENA PARIDI.

NUNC oculos tua cùm violarit epistola nostros:
[a] Non rescribendi gloria visa [b] levis.
Ausus es hospitii [c] temeratis advena [d] sacris
Legitimam nuptæ sollicitare fidem?
[e] Scilicet [f] idcirco ventosa per æquora vectum
Excepit portu [g] Tænaris ora suo?
Nec tibi [h] diversa quamvis è gente venires,
[i] Oppositas habuit regia nostra fores;
Esset ut [k] officii merces [l] injuria tanti?
Qui [m] sic intrabas, hospes an hostis eras?
Nec dubito, quin hæc, cùm sit tam justa, vocetur
Rustica judicio nostra querela tuo.
Rustica sim sane: [n] dum non oblita pudoris:
Dumque [o] tenor vitæ sit sine labe meæ.

INTERPRETATIO.

Postquam tuæ litteræ læserunt oculos nostros, gloria non respondendi visa est parva. Ausus es hospes, violatis sacris hospitii, labefactare fidem legitimam maritæ? Nempe eâ causâ regio Tænaris accepit portu suo te adductum per maria procellosa? Nec palatium nostrum habuit valvas tibi clausas, quanquam accederes è natione peregrinâ, ut injustitia esset præmium tanti beneficii? Qui sic ingrediebaris, erasne hospes an hostis? Nec dubito quin hæc querimonia, cùm sit tam justa, dicatur ineptajudicio tuo. Sim profectò inepta, modò non immemor pudicitiæ: & modò orbo meæ vitæ sit sine maculâ.

NOTÆ.

Puteaneus margini adscriptos habet hos versus initio epistolæ,

Si mihi quæ legi, Pari, non legisse liceret,
Servarem numeros, sicut & ante, probæ.

a *Non*] Duplex potest esse sensus, qui tamen propè eodem redeat, prout voculam istam *non* ad *rescribendi*, vel ad *levis* retuleris.

b *Levis*] *Parva.*

c *Temeratis*] *Violatis.* Enimvero hospitii jura violat, qui hospitis uxorem adulterio corrumpere nititur.

d *Sacris*] Scilicet, Jovi & diis hospitalibus sacra fiebant, in hospitii sanciendo fœdere.

e *Scilicet*] Ironiæ apta etiam vocula.

f *Idciro*] *Ut me corrumperes.*

g *Tænaris*] *Laconica;* à Tænaro promontorio, de quo jam sæpè.

h *Diversa*] *Remota, & quæ aliis moribus vivit.* Barbarorum verò nomine alios omnes Græci contemnebant. Hospites Spartani præsertim odio habebant.

i *Oppositas*] *Clausæ. Regia non exclusit.*

k *Officii*] Communicati hospitii.

l *Injuria*] In adulterium solicitationem intellige, quam beneficii mercedem Helena arguit.

m *Sic*] *Cum desiderio me abducendi.*

n *Dum*] *Dummodo.* Gall. *Pourueu que.* Angl. *Provided that.*

o *Tenor*] Seriem, continuationem, & cursum notat vox ista. Gall. *Le cours de ma vie.* Angl. *The course of my life.*

15 p Si

[p] Si non est [q] ficto vultus mihi tristis in ore;
Nec sedeo [r] duris [s] torva [t] supercilliis;
Fama tamen clara est: & adhuc sine crimine [u] lusi:
Et [x] laudem de me nullus adulter habet.
Quo magis admiror, quæ sit fiducia [y] cœpto;
Spemque tori dederit quæ tibi causa mei.
[z] An, quia vim nobis [a] Neptunius attulit heros,
Rapta semel, videor bis quoque digna rapi?
[b] Crimen erat nostrum, si [c] delinita fuissem.
Cùm sim rapta, meum quid [d] nisi nolle fuit?
Non tamen è [e] facto fructum tulit ille [f] petitum:
Excepto redii passa timore nihil.
Oscula [g] luctanti tantummodo pauca protervus
Abstulit: ulterius nil habet ille mei.
[h] Quæ tua nequitia est, non [i] his contenta fuisset:
Dî melius! [k] similis non fuit ille tui.
Reddidit [l] intactam; minuitque modestia crimen:
Et juvenem [m] facti [n] pœnituisse patet.

INTERPRETATIO.

Si species mihi non est severa in ore simulato: nec sum terribilis sævis supercilliis; fama tamen est illustris, & jocata sum adhuc sine flagitio; & nullus stuprator habet gloriam de me. Quo magis stupeo, quæ sit fiducia ausa; & quæ causa tibi præbuerit spem lecti mei. An, quia heros Neptunius nobis vim fecit, abducta semel, videor quoque digna bis abduci? Nostrum erat flagitium, si pellecta fuissem. Cùm sim ablata, quid fuit meum nisi nolle? Ille tamen non consecutus est ex cœpto præmium quæsitum: reverti nihil passa, si metum tollas. Tantum procax rapuit renitenti pauca suavia: ille nihil habet mei amplius. Quæ tua est protervia, non fuisset contenta his. Dî melius! ille tibi par non fuit. Restituit illibatam, & modestia leviorem fecit ejus culpam, & manifestum est juvenem pœnituisse facinoris.

NOTÆ.

p *Si non est*] Ad id quod primum ex vultûs hilaritate conjici potest, Helena respondet. Testaturque se, quamvis festivam, castam tamen esse.

q *Ficto*] Major non est profectò earum puellarum virtus, quæ tristitiam & severitatem nescio quam ridiculam affectant.

r *Duris*] *Quæ inexorabilem severitatem prædicent.*

s *Torva*] *Terribilis.*

t *Supercilliis*] In quibus præsertim severitatis & superbiæ sedes.

u *Lusi*] Verbum amatorium. Alii habent *vixi.*

x *Laudem*] Id est, *De me non potest res jactare.*

y *Cœpto*] *Tuo*, scil. *qui me corrumpere quæras.*

z *An, quia*] Tota hæc Helenæ ratio persuadere magis, quàm dissuadere videtur.

a *Neptunius*] *Thesei*, Neptuni nepos.

b *Crimen*] *Culpa.*

c *Delinita*] *Thesei blanditiis capta, & ad ejus amorem perducta.*

d *Nisi nolle*] Per vim à Theseo se dicit abductam.

e *Facto*] *Raptu.*

f *Petitum*] *Desideratum.*

g *Luctanti*] *Mihi*, scil. *quæ ipsi resistebam.*

h *Quæ tua nequitia*] Gall. dicimus, *Méchant comme vous êtes.* Ang. *Wicked as you are.*

i *His*] *Osculis.*

k *Similis*] *Ita ut tu es protervus & libidinosus.*

l *Intactam*] *Non vitiatam.* Quanquam non defuerunt qui aliter senserint.

m *Facti*] *Raptus.*

n *Pœnituisse patet*] Omnino, si quidem intactam sponte reddidisset: at verò vi magnâ repetentibus fratribus reddita est.

Thesea [o] pœnituit, Paris ut succederet illi;
[p] Ne quando nomen non sit in ore meum?
[q] Nec tamen irascor (quis enim succenset amanti?)
Si modò, quem [r] præfers, non simulatur amor.
[s] Hoc quoque enim dubito; non quòd [t] fiducia desit,
Aut mea sit facies non bene nota mihi:
Sed quia credulitas damno solet esse puellis;
[u] Verbaque dicuntur vestra carere fide.
[x] At peccant aliæ; matronaque rara pudica est.
[y] Quid prohibet raris nomen inesse meum?
Nam mea quod [z] visa est tibi mater idonea; cujus
Exemplo flecti me quoque posse putes:
Matris in [a] admisso [b] falsâ sub imagine lusæ
[c] Error inest: plumâ tectus adulter erat.
[d] Nil ego, si peccem, possim nescîsse: nec ullus
Error, qui facti crimen obumbret, erit.
Illa [e] bene erravit, vitiumque [f] auctore [g] redemit.
Felix in culpa [h] quo Jove dicar ego;

INTERPRETATIO.

Pœnituit Thesea, ut Paris illi substitueretur, ne aliquando nomen meum non teratur ore hominum? *Nec tamen succenseo (quis enim succenseat amanti?) si modò amor quem indicas non fingatur. Nam de hoc etiam incerta sum: non quòd confidentia absit, aut mea forma non sit mihi perspecta: sed quia facilitas solet esse detrimento puellis, & vestra verba dicuntur esse absque fide. At aliæ delinquunt, & matronæ paucæ sunt castæ. Quid obstat nomen meum esse inter paucas? Nam quòd mater mea tibi visa est apta, cujus exemplo credas me posse quoque moveri: error est in facto matris deceptæ sub fictâ specie; stuprator erat velatus pennis. Ego, si delinquam, nihil possim ignorasse, nec ullus error erit, qui velet probrum admissi. Illa bene erravit, & compensavit stuprum auctore. Quo ego Jove beata vocer in crimine?*

NOTÆ.

o *Pœnituit*] Interrogativè & quadam cum indignatione legendum.

p *Ne quando*] Id est, *Ut semper sinistris hominum rumoribus differar.*

q *Nec tamen*] Ecce, anteà paciscentem veriùs quàm resistentem Helenam, jam statim sese more muliebri prodentem.

r *Præfers*] *Indicas & prædicas.*

s *Hoc quoque*] *Ego quoque dubito, ne fortè amorem simules.*

t *Fiducia desit*] Id est, *Non quòd de formâ meâ diffidam.*

u *Verbaque dicuntur*] *Fidelem haud fermè mulieri invenias virum.* Terent.

x *At peccant*] *Quamvis fideles non sint viri, tamen, quasi essent, puellæ peccant.* Objectio est, quasi ex parte Paridis: dixerat verò ille, *Lis est cum formâ magnâ pudicitiæ.*

y *Quid prohibet*] Responsio est Helenæ ad objectionem. *Quid prohibet*, inquit, *me inter paucas pudicas recenseri?*

z *Visa est*] Dixerat vero Paris, *Hoc tibi nempe patrem furta dedere Jovem.*

a *Admisso*] *Adulterio.*

b *Falsa*] Cygni, scilicet.

c *Error*] Cygnum enim esse eum credidit, qui fuit Jupiter.

d *Nil ego*] Adeoque non pudicitiæ securitatem, sed impudicitiæ latibulum quæsrit; qualis ingenii plurimas inveneris mulieres.

e *Bene*] *Feliciter.* Sed vocis ambiguitas orationi subservit.

f *Auctore*] *Jove.* Nullum dicit fuisse Ledæ crimen, quod ei à Jove vitium oblatum fuerit.

g *Redemit*] *Compensavit.*

h *Quo Jove*] Id est, *Nullo.* Paridem Jovem esse, quo crimen suum compensetur, negat Helena.

[l] Quod [k] genus & proavos, & regia nomina jactas :
Clara satis domus [l] hæc nobilitate suâ.
Jupiter [m] ut soceri [n] proavus taceatur, & omne
Tantalidæ Pelopis [o] Tyndareique decus ;
Dat mihi Leda Jovem cycno decepta parentem ;
Quæ falsam gremio credula fovit avem.
[p] I nunc, & Phrygiæ late primordia gentis,
Cumque suo Priamum Laomedonte refer.
Quos ego [q] suspicio ; sed, qui tibi gloria magna est,
[r] Quintus, is à nostro nomine [s] primus erit.
[t] Sceptra tuæ quamvis reâr esse potentia Trojæ,
Non tamen [u] hæc illis esse minora puto,
[x] Si jam divitiis locus hic numeroque virorum,
Vincitur : at certè barbara terra tua est.
Munera tanta quidem promittit epistola [y] dives,
Ut possint ipsas illa movere Deas.
Sed si jam fines vellem transire pudoris :
[z] Tu melior culpæ causa futurus eras.

INTERPRETATIO.

od prædicas gentem & proavos & nomina ja : hæc domus satis est illustris suâ nobili- e. Quamvis Jupiter proavus soceri præter- itatur, & omnis honos Pelopis Tantalidæ, Tyndarei : Leda delusa cycno, quæ simplex efficit sim avem fictam, facit mihi Jovem rem. I nunc & prolixe commemora initia veris Phrygii, & Priamum cum suo Laome- nte. Quos ego veneror ; sed quintus, qui tibi est magna gloria, is erit primus à nostro nomine. Quanquam arbitrer sceptra tuæ Trojæ esse valida, non tamen credo hæc esse inferiora illis. Tametsi hic locus superetur opibus & nu- mero virorum, at profectò terra tua est barbara. Litteræ tuæ magnificæ equidem pollicentur tanta dona, ut illa valeant tangere ipsas Deas. Sed si maximè cuperem transgredi limites ho- nestatis, tu futurus eras potior causa peccati.

NOTÆ.

l *Quod*] Gall. *Quant à ce qui.* Angl. *As to that which.*

k *Genus*] *Extractio.*

l *Hæc*] *Mea.*

m *Ut*] *Quamvis.*

n *Proavus*] Vide suprà.

o *Tyndareique*] Fuit Tyndareus Ledæ ma- ıs, dictusque adeo Helenæ pater.

p *I nunc*] Quasi dicat, *frustrà genus tuum as.*

q *Suspicio*] *Veneror.*

r *Quintus*] De Jove loquitur. Miror verò bertinum, qui quidem optimè ex Mytho- is Paridis genealogiam scripsit, ejusque us à Priamo, Laomedonte, Ilo, Troë, chthonio, Dardano, Jove repetit ; hunc), qui septimus est, quintum facit. Cre- dum est itaque, vel locum hunc corrup- ı esse ; vel aliter quàm solent Nasonem idis avos recensuisse ; vel denique, de ustriâ errantem fœminam induxisse.

s *Primus*] Quia pater. Eò verò optimè majorem suam facit dignitatem Helena, quò minùs à Jove distat : Ut maximè nos- trorum quorundam stultorum homuncio- num demirer ineptiam, qui quò plus à ma- joribus suis ætate & virtute sunt remoti, eò sibi majorem partam credunt nobilita- tem. Egregiè verò, siquidem minus ab illis remotissimis istorum socordiæ lumen afful- get. Virtus est, scilicet, minus pravum videri !

t *Sceptra*] Ad id respondet quod dixerat Paris, *Sceptra parens Asiæ*, &c.

u *Hæc*] *Nostra.*

x *Si jam*] Paridi concedit quidem ejus Asiam Græcia opulentiorem, sed barbaram esse dicit.

y *Dives*] *Quæ divitias pollicetur.*

z *Tu melior*] *Tua elegantia magis flecterer, quàm divitiis.* Jam diu victa est, quæ sic loquitur.

Aut

Aut ego perpetuò famam sine labe tenebo;
Aut ego te potiùs quàm tua dona sequar.
Utque ea non sperno; sic acceptissima [a] semper
Munera sunt, [b] auctor quæ pretiosa facit.
[c] Plus multò est quòd amas; quòd sum tibi causa laboris;
Quòd per tam [d] longas [e] spes tua venit aquas.
[f] Illa quoque apposita quæ [g] nunc facis, [h] improbe, mensa,
(Quamvis [i] experiar dissimulare) noto.
Cùm modò me spectas oculis, lascive, [k] protervis;
Quos vix [l] instantes lumina nostra ferunt:
Et modò suspiras: modò pocula proxima nobis
Sumis; [m] quâque bibi, tu quoque parte bibis.
Ah quoties [n] digitis, quoties ego tecta notavî
Signa supercilio [o] pæne loquente dari!
Et sæpè extimui, ne vir meus illa videret:
[p] Non satìs occultis erubuique notis.

INTERPRETATIO.

Vel ego tuebor semper nomen sine maculâ, vel ego potiùs te sequar quàm tua munera. Et ut ea non contemno; sic dona sunt semper gratissima, quæ auctor reddit pretiosa. Amplius est multò quòd amas; quòd sum tibi causa laboris; quòd spes tua accedit per tam vasta maria. Adverto etiam illa quæ nunc proterve agis, mensa admota, quamvis conor dissimulare. Cùm modò me aspicis oculis procacibus, luxuriose; quos urgentes vix oculi nostri tolerant: & modo gemis, modò capis pocula proxima nobis & tu quoque bibis parte quâ bibi. Ah quoties advertî notas occultas exhiberi digitis, quoties supercilio propemodum & loquente? Sæpè pertimui ne maritus meus illa cerneret; & erubui signis non satis tectis.

NOTÆ.

a *Semper*] Gottorphianus *quondam, pro quandoque, nonnunquam*: quod clar. Heinsio, non sine causa, elegans visum est.

b *Auctor quæ*] Terent. de meretricula in Eunucho,

—— *Læta est, non tam ipso quidem*
Dono, quam ab eo datum esse: id verò serio triumphat.

c *Plus multò*] *Ut me in tui amorem pellicias*, scil.

d *Longas*] Scilicet, à Troja ad Peloponnesum non est brevis via.

e *Spes tua*] *Tu, me abducere speraus.* Metonym.

f *Illa*] Quæ versibus sequentibus recenset.

g *Nunc*] Vide quo sensu hâc voce utatur, de re præteritâ quidem loquens, sed præsentem quam facit.

h *Improbe*] Non hîc *nefarium*, aut *scelestum* exposueris; sed *procacem, audacem, assiduum.*

i *Experiar dissimulare*] Id est, *Conor simulare me non intelligere.*

k *Protervis*] *Petulantibus, procacibus, & lascivis.*

l *Instantes*] *Nimirum quid vellet declarantes, & quasi petentes.*

m *Quâque*] *Quâ parte.*

n *Digitis*] Manu etiam amoris sui signa Paris dederat.

o *Pæne loquente*] Maxima est in oculis animi declaratio.

p *Non satis occultis*] Quia signis illis ipse etiam Menelaüs Paridis amorem, imo & Helenæ culpam, cognoscere potuisset.

Sæpe

Sæpè vel exiguo, [q] vel longo murmure, dixi,
Nil pudet [r] *hunc.* [s] Nec vox hæc mea falsa fuit.
[t] Orbe quoque in mensæ [u] legi sub nomine nostro,
Quod deducta mero littera fecit, A M O.
Credere me tamen [x] hoc oculo [y] renuente negavi.
Hei mihi! jam didici [z] sic quoque posse loqui.
His ego blanditiis, si [a] peccatura fuissem,
Flecterer: his poterant pectora nostra capi.
[b] Est quoque (confiteor) facies tibi rara: potestque
Velle sub amplexus ire puella tuos.
Altera [c] vel potiùs felix sine crimine fiat,
Quàm cadat [d] externo noster amore pudor.
Disce [e] meo exemplo, formosis posse carere.
Est [f] virtus placitis abstinuisse bonis.
Quàm multos credas juvenes optare, [g] quod optas,
[h] Qui sapiant? oculos an [i] Paris unus habes?

INTERPRETATIO.

Sæpè dixi, vel tenui, vel protracto murmure, Nihil pudet hunc. *Nec hæc mea verba fuerunt falsa. Legi etiam in ambitu mensæ sub nomine nostro,* AMO, *quod littera exarata vino fecit. Negavi tamen me his fidem habere oculo abnuente. Hei mihi! jam docta sum posse quoque sic loqui. Ego moverer his blandimentis, si fuissem lapsura: pectora nostra poterant his deliniri. Est quoque tibi, agnosco, species præstans: & puella potest velle venire in complexus tuos. Vel altera fiat potiùs beata sine culpa, quàm noster pudor recedat amore peregrino. Disce meo exemplo posse vivere sine pulchris. Est virtus sibi temperare à bonis placitis. Quàm multos juvenes arbitreris cupere, quod cupis, qui sibi temperent? An solus Paris habes oculos?*

NOTÆ.

q *Vel longo*] Quod est quodammodo admirantis & subirascentis.

r *Hunc*] *Paridem.*

s *Nec vox*] Quia pudore carebat Paris.

t *Orbe mensæ*] *In mensâ rotundâ.*

u *Legi sub nomine*] Postquam Helenæ nomen vino Paris scripsisset, hanc nomini vocem suppositi *Amo*; ut intelligeret Helena se ab illo amari.

x *Hoc*] *Me à te amari.*

y *Renuente*] *Nutu tibi respondente, & negante.*

z *Sic*] Oculorum nutu.

a *Peccatura*] *Si conjugii voluissem fidem fallere.*

b *Est quoque*] Respondet ad id quod dixit Paris, *Nec puto collatus forma Menelaus*, &c.

c *Vel*] Quantam vim habet hoc in loco hæc vocula, quamque prodit benè occultum Helenæ amorem!

d *Externo*] *Viri extranei, qui maritus non est.*

e *Meo exemplo*] *Quæ licet non habeam maritum pulchrum, tamen eo sum contenta,* ut exponit Hubertinus. Quod minimè placet. Tacitè indicat Helena se Paridis amore captam esse, cui per virtutem resistat.

f *Virtus*] Maxima quidem, ut vix detur major, ex quo solenne illud Epicteti summi Philosophi, *Sustine & Abstine.*

g *Quod optas*] Ejus concubitus, *scil.*

h *Qui sapiant*] *A me abstineant.* Sapientiæ verò non angustos admodum posuit fines, cui vota impura sint licita.

i *Paris unus*] Unus Vaticanus, *Pari solus.* Plurimis suam dicit esse cognitam pulchritudinem.

Non

Non tu plus cernis: sed plus temerarius audes.
Nec tibi plus cordis, sed magis [k] oris adest.
Tunc ego te vellem celeri venisse carina,
Cum mea virginitas mille petita procis.
Si te vidissem, [l] primus de mille fuisses.
Judicio veniam vir dabit ipse meo.
Ad possessa venis [m] præceptaque gaudia serus.
Spes tua lenta fuit: quod petis, alter habet.
[n] Ut tamen optarem fieri tibi Troïa conjux,
[o] Invitam sic me nec Menelaüs habet.
Desine [p] molle, precor, verbis [q] convellere pectus:
Neve mihi, quam te dicis amare, [r] noce.
Sed sine, quam tribuit sortem Fortuna, [s] tueri:
Nec spolium nostri turpe pudoris habe.
[t] At Venus hoc pacta est: & in altæ vallibus Idæ
Tres tibi se nudas exhibuere Deæ:
Unaque cùm regnum, belli daret altera laudem;
[u] *Tyndaridos conjux*, [x] tertia dixit, *eris*.
Credere vix equidem cœlestia corpora possum
Arbitrio formam supposuisse tuo.

INTERPRETATIO.

Tu non ampliùs visu polles, sed temerariùs ampliùs audes. Nec tibi plus inest animi, sed plus linguæ. Ego vellem te tunc accessisse veloci nave, cum mea virginitas quæsita est mille procis. Si te aspexissem, fuisses primus de mille. Ipse maritus ignoscet meo judicio. Accelis tardus ad voluptatem occupatam & correptam. Spes tua fuit tarda; alter possidet quod cupis. Quamvis tamen cuperem fieri tibi uxor Trojana, Menelaus nec me ita retinet coactam. Omitte, quæso, labefactare verbis cor tenerum: neve mihi obsta, quam profiteris te amare. Sed pauca me servare conditionem quam Fortuna exhibuit, nec refer indecorum spolium nostræ pudicitiæ. At Venus hoc pollicita est, & tres Deæ ostenderunt se tibi sine vestibus in vallibus Idæ excelsæ, & cùm una polliceretur imperium, altera gloriam belli, tertia dixit, Fies maritus filiæ Tyndari. *Vix equidem possum credere corpora cœlestia permisisse pulchritudinem judicio tuo.*

NOTÆ.

k *Oris*] *Incærecundiæ.* Alii habent, *sed magis oris inest.*

l *Primus*] Scilicet, ne quis ex procis offenderetur, si cui pater Helenam desponderet, consenserunt omnes, ut, quem vellet, cui reliqui auxilio essent, ipsa eligeret.

m *Præceptaque*] *Ante occupata.*

n *Ut*] *Quanquam.*

o *Invitam*] Dicit se nec malè nec contra animi desiderium cum Menelao esse.

p *Molle*] *Ad amandum pronum.*

q *Convellere*] *Commovere, labefactare, ab officio deflectere, in tui amorem pellicere.*

r *Noce*] *In crimen & dedecus me impellendo.*

s *Tueri*] *Ut caste cum Menelao vivam.*

t *At Venus*] Respondet ad id quod dixerat Paris, *Pollicita est thalamo te Cytherea meo.*

u *Tyndaridos*] *Helenæ.* Vide sis Paridis epistolam; quæ huic vicem præstet commentarii.

x *Tertia*] *Venus*, scil.

y Utque

[y] Utque sit [z] hoc verum; certè [a] pars altera ficta est,
[b] Judicii pretium quà data dicor ego.
Non est tanta mihi fiducia [c] corporis, [d] ut me
Maxima teste Deâ dona fuisse putem.
Contenta est oculis hominum mea forma probari:
Laudatrix Venus est invidiosa mihi.
Sed nihil [e] inficior: faveo quoque laudibus istis.
Nam mea vox quare, [f] quod cupit, esse neget?
Nec tu [g] succense [h] nimium mihi [i] creditus ægrè.
Tarda solet magnis rebus inesse fides.
Prima mea est igitur Veneri placuisse voluptas:
Proxima, [k] me visam præmia summa tibi;
Nec te Palladios, nec te Junonis honores
Auditis Helenæ præposuisse [l] bonis.
Ergo ego [m] sum virtus? ego sum tibi [n] nobile regnum?
Ferrea sim, si non [o] hoc ego pectus amem.
[p] Ferrea, crede mihi, non sum: [q] sed amare repugno
Illum, quem fieri vix puto posse meum.

INTERPRETATIO.

Et quamvis hoc sit verum, certè pars altera est falsa, quâ ego dicor facta merces judicii. Non mihi tanta est confidentia corporis, ut credam me fuisse maxima munera Deæ judicio. Meæ pulchritudini satis est laudari oculis hominum. Venus approbatrix est mihi invidiosa. Sed nihil nego, probo etiam ista præconia. Nam quamobrem meus sermo inficietur esse quod optat? Nec tu vix creditus nimium mihi irascaris. Fides lenta solet tribui magnis rebus. Ergo prima gaudia sunt placuisse Veneri: altera, me visam tibi maxima munera; nec te prætulisse honores *Palladios, nec te* prætulisse honores *Junonis bonis auditis Helenæ. Ergo ego sum tibi virtus? Ego sum splendidum regnum? Inhumana forem, si ego non diligam hunc* tuum *animum. Crede mihi, non sum inhumana; sed refugio illum diligere, quem arbitror vix posse fieri meum.*

NOTÆ.

y *Utque*] *Quamvis.*

z *Hoc*] *Quod. de formâ Dearum judicaveris.*

a *Pars altera*] *Eorum quæ dicis*, scil.

b *Judicii*] *Quo Veneri palmam tulisti.*

c *Corporis*] *Quod ad pulchritudinem spectat*, intellige.

d *Ut me*] Vide ut magis de formâ quàm de pudicitiâ solicita sit, utque victam se tradat potiùs, quàm ab adultero tueatur.

e *Inficior*] Alii *Infirmo.*

f *Quod cupit*] Esse pulchram, *scil.*

g *Succense*] *Irascere.* Enimvero istud etiam curaverit mulier pudica!

h *Nimium mihi*] Ex Paridis personâ loquitur, cum ipsum nimis ægrè creditum dicit, quasi is ideo queri posset, quod sibi Helena non crederet.

i *Creditus*] De iis intellige, quæ de Helena prædicasse Venerem, Paris dicebat.

k *Me visam*] *Me putatam & judicatam esse.*

l *Bonis*] Pulchritudine, *scil.*

m *Sum virtus*] Hoc dicit, quia se virtutis à Pallade promissæ loco, Paris elegerat.

n *Nobile regnum*] Id est, *Regni à Junone promissi loco.*

o *Hoc*] *Tuum, talem.*

p *Ferrea*] *Dura, inhumana, quæ amare nesciam.*

q *Sed*] Illud verò *sed* nihil est. Atque etiam *vix* subdit.

[r] Quid

[r] Quid [s] bibulum curvo proscindere littus aratro,
[t] Spemque sequi coner, quam [u] locus ipse neget?
Sum rudis ad Veneris furtum: nullâque fidelem
(Di mihi sunt testes) [x] lusimus arte virum.
[y] Nunc quoque, quod [z] tacito mando mea verba libello,
Fungitur officio littera nostra [a] novo.
[b] Felices, quibus [c] usus adest! ego nescia rerum
[d] Difficilem culpæ suspicor esse viam.
Ipse [e] malo metus est: [f] jam nunc confundor, & [g] omnes
In nostris oculos vultibus esse reor.
Nec reor hoc falsò; sensi mala murmura vulgi:
Et [h] quasdam voces rettulit [i] Æthra mihi.
At tu dissimula: nisi si [k] desistere mavis.
Sed cur desistas? dissimulare potes.
Lude, sed occultè; [l] major, non maxima, nobis
Est data libertas, quòd Menelaüs abest.
Ille quidem procul est, ita re cogente, profectus.
Magna fuit subitæ justaque [m] causa viæ:

INTERPRETATIO.

Quamobrem tantam fiducia littus bibulum adunco vomere, & spem fovere, quam ipse locus prohibeat? Sum imperita ad furtum Veneris: & (Dii mihi sunt testes) nullâ fraude decepimus maritum fidum. Nunc etiam quod committo mea verba libello secreto; epistola nostra facit officium insolitum. Beatæ quibus experientia adest: ego imperita conjicio iter ad crimen esse asperum. Ipse timor est oneri: jam nunc turbata sum, & puto omnes oculos hærere in nostrâ facie. Neque hoc falso reputo. Experta sum sinistros rumores vulgi; & Æthra renuntiavit mihi quædam verba. At tu dissimula, nisi si præoptas desinere. Sed quamobrem desinas? potes dissimulare. Ludito, sed clam: licentia major, non maxima est nobis indulta, quòd Menelaus procul est. Ille quidem abest, digressus re ita urgente. Magna & justa causa fuit repentino itineri:

NOTÆ.

r *Quid bibulum*] Per similitudinem ostendit sibi Paridis amori non esse frustrà indulgendum.

s *Bibulum*] Nimirum littus arenosum statim aquam omnem ebibit, & sterile est.

t *Spemque*] *Velim ex semente lætam messem sperare, quam locus ipse deneget.* Sese à Paride amari fingit non credere.

u *Locus*] *Littus arenosum & sterile.*

x *Lusimus*] *Decepimus.*

y *Nunc quoque*] Ad alium se anteà unquam scripsisse negat.

z *Tacito*] *Secreto.*

a *Novo*] *Insolito.*

b *Felices*] Suspirans istud dicit proba mulier.

c *Usus*] *Experientia, exercitatio.*

d *Difficilem*] Adeoque maxime cavendum in principio, ne peccemus.

e *Malo est*] *Mihi nocet; molestus est.*

f *Jam nunc*] *Antequam peccavero; quid postea esset?*

g *Omnes*] *Qui fraudem & peccatum meum arguant.*

h *Quasdam voces*] *Populi*, scil. *de amore nostro obmurmurantis.*

i *Æthra*] Helenæ altera comes.

k *Desistere*] *Amore supersedere.*

l *Major*] *Quam si adesset maritus*, intellige: *at non omnis tamen data est.* Dixerat Paris, *Sed tibi & hoc suadet rebus, non vox maritus*; ad hoc respondet Helena.

m *Causa*] Ea fuit, ut dividerentur in Creta Atrei bona.

Aut

Aut mihi [a] sic visum est. Ego, cùm dubitaret an iret,
Quamprimum, dixi, *fac redituras eas.*
[o] Omine lætatus [*] dedit oscula: *Resque, domusque,*
Et tibi sit curæ [p] *Troïcus hospes,* ait.
[q] Vix tenui risum; quem dum compescere luctor,
Nil illi potui dicere, præter, [r] *Erit.*
Vela quidem [s] Creten ventis dedit ille secundis:
Sed tu non ideo cuncta licere puta.
Sic meus hinc vir abest, ut me custodiat absens.
An nescis longas regibus esse manus?
Fama quoque [t] est oneri; nam quò constantiùs ore
Laudamur vestro, justiùs [u] ille timet.
Quæ [x] juvat, [y] ut nunc est, eadem mihi gloria [z] damno est:
Et meliùs famæ [a] verba dedisse foret.
Nec, quòd [b] abest, hîc me tecum mirare relictam:
Moribus & vitæ credidit ille meæ.
[c] De facie metuit, [d] vitæ confidit: & illum
Securum probitas, forma timere facit.

INTERPRETATIO.

Aut sic mihi visum est. Ego, cum incertus esset, an proficisceretur, Fac, *inquam,* discedas mox reversurus, *Gaudens præsagio* me *deosculatus est: & inquit,* Et res, & domus, & hospes Trojanus sit tibi curæ. *Vix repressi risum; quem dum conor coërcere, nihil potui illi dicere, præter,* Erit. *Ille quidem expandit carbasa Cretan ventis propitiis. Sed tu ne credas ideo omnia esse concessa. Maritus meus ita hinc abest, ut absens me servet. An ignoras manus longas esse regibus? Fama quoque gravis est; nam quò certiùs celebramur ore vestro, ille metuit justiùs. Gloria quæ prodest, ut nunc est, eadem mihi est detrimento. Et aptiùs esset fefellisse famam, Nec, quia procul est* maritus, *mireris me hîc tecum desertam: ille confisus est moribus & vitæ meæ. Timet de formâ, vitæ credit; & integritas* præstat *illum tutum, pulchritudo cogit metuere.*

NOTÆ.

a *Sic*] *Ut Menelaus in Cretam proficisceretur, causam esse justam.* Quippe justam fingebat adultera, quæ discedere maritum cupiebat.

o *Omine*] Illo nempe, quod dixisset Helena, *Quamprimum redituras eas.*

* *Dedit*] *Mihi,* scil.

p *Troïcus*] *Paris.*

q *Vix tenui*] Quia ovem lupo concredere Menelaum sciebat.

r *Erit*] *Curæ,* scil. *domus, & res, & Troïcus hospes.*

s *Creten*] Id est, *Ut in cretam iret.*

t *Est oneri*] *Me retinet, ne omnia quæ libens faccerem, audiam.*

u *Ille*] *Menelaus,* adeoque maritus quilibet.

x *Juvat*] *Quia mihi amorem tuum conciliavit.*

y *Ut nunc est*] Maxima, ex pulchritudinis laude.

z *Damno*] *Quia per eandem ex pulchritudine laudem & gloriam minus licere & peccare licet.* Nihil enim ad rem dixisse videntur commentatores.

a *Verba dedisse*] Ut nesciret fama tantopere viris placere Helenam.

b *Abest*] Menelaüs, supple.

c *De facie*] *Quia pulchra sum, ne quis mihi insidietur, metuit.*

d *Vitæ*] *Quam antèa pudicè egi.* Quanquam ratiocinatio hæc, *Casta fuit, ergo erit,* cautione egeat; vixque possit certò scire quisquam, quantumvis fuerint castæ non paucæ, hæcne an illa talis sit,

* Tem-

Quid Priamus de me, Priami quid [k] sentiet uxor;
Totque tui fratres, Dardanidesque nurus?
Tu quoque, quî poteris tibi me sperare fidelem.
Et non exemplis [l] anxius esse [m] tuis?
Quicunque Iliacos intraverit advena portus,
Is tibi solliciti [n] causa timoris erit.
Ipse mihi quoties iratus, *Adultera*, dices!
Oblitus [o] nostro crimen inesse tuum.
Delicti fies idem reprehensor & auctor.
Terra, precor, vultus obruat [p] ante meos.
[q] At fruar Iliacis opibus, cultuque beato:
Donaque promissis uberiora feram.
Purpura nempe mihi, pretiosaque texta dabuntur:
Congestoque auri pondere dives ero.
Da veniam [r] fassæ; non sunt tua munera tanti.
Nescio quo tellus me tenet [s] ista modo.
Quis mihi, si lædar, Phrygiis succurrat in oris?
Unde petam fratres, unde parentis opem?
Omnia Medeæ fallax promisit Jason:
Pulsa est [t] Æsonia num minus illa domo?

INTERPRETATIO.

Quid cogitabit Priamus de me, quid conjux Priami; & tot tui fratres, & nurus Trojanæ? Tu quoque, quomodo poteris sperare me tibi fidelem, & non esse solicitus tuis exemplis? Quicunque peregrinus subierit portus Iliacos, is erit tibi causa metus anxii. Quoties ipse infensus, mihi dices, Adultera! *immemor flagitium tuum esse in nostro. Idem fies censor & auctor peccati. Tellus, oro, priùs defodiat faciem meam. At gaudebo divitiis Iliacis, & ornatu splendido; & consequar munera majora pollicitis. Nimirum exhibebuntur mihi purpura, & splendida vestimenta, & ero opulentus pondere congesto auri. Ignosce confitenti, tua dona non sunt tanti. Nescio quomodo ista terra me retinet. Quis mihi opem ferat in terris Phrygiis, si offendar? Unde arcessam fratres, unde auxilium patris? Jason mendax omnia pollicitus est Medeæ: num illa minus est ejecta domo Æsonia?*

NOTÆ.

k *Sentiet*] *Sentiat* sex libri: unus habet *censeat.*

l *Anxius*] Quis verò sibi fidelem credat mulierem, quam ipse perfidiam docet?

m *Tuis*] *Qui me à Menelao marito non dubites abstrahere.*

n *Causa timoris*] *Quia eo, quo tu hùc appulisti, animo, eòdem illum advenire credes.*

o *Nostro crimen*] *Te uno & eodem crimine mecum reum esse.*

p *Ante*] *Quàm*, intelligo, *tu reprehendas meum delictum.* Nam illud tantum metuit adultera, utcumque dissimulet.

q *At fruar*] Istud pollicitus erat Paris.

r *Fassæ*] *Mihi ingenue confitenti, tua munera tanti non esse, ut hinc discedam.*

s *Ista*] *Laconica*; solum patrium; cujus dulcedine capi cunctos alicubi canit Poëta.

t *Æsonia*] *Domo Æsonis*, qui fuit Jasonis pater.

Non

[u] Non erat Æëtes, ad quem despecta rediret:
Non [x] Ipsea Parens, Chalciopeque soror.
Tale nihil timeo: [y] sed nec Medea timebat.
[z] Fallitur augurio spes bona sæpè suo.
Omnibus invenies, quæ nunc jactantur in [a] alto,
Navibus [b] à portu lene fuisse frètum.
Fax quoque me terret: quam se peperisse cruentam
Ante diem partûs est tua visa parens.
Et vatum timeo monitus: quos igne Pelasgo
Ilion arsuram præmonuisse fuerunt.
Utque favet [c] Cytherea tibi, quia [d] vicit, habetque
Parta per arbitrium [e] bina tropæa tuum;
Sic [f] illas vereor: quæ, [g] si tua gloria vera est,
Judice te causam non tenuêre duæ.
Nec dubito, quin, te si prosequar, arma parentur.
Ibit per gladios (hei mihi) noster amor.
An fera Centauris indicere bella coëgit
[h] Atracis [i] Hæmonios Hippodamia viros?

INTERPRETATIO.

Non erat Æëtes, ad quem spreta reverteretur: non mater Ipsea & soror Chalciope. Nihil tale metuo, sed nec Medea metuebat. Spes bona sæpè decipitur omine suo. Comperies mare fuisse mite à portu omnibus navibus, quæ nunc agitantur in aperto mari. Fax quoque, quam sanguinolentam mater vidit se peperisse ante diem puerperii, mihi terrorem incutit. Et metuo responsa vatum, quæ aiunt prædixisse Trojam flagraturam igne Pelasgo. Et quemadmodum Cytherea tibi est æqua, quia superior discessit, & consecuta est duo tropæa per judicium tuum; sic timeo illas, quæ duæ, si honor tuus non est fictus, causa exciderunt te arbitro. Nec dubito, quin, si te comiter, arma commoveantur. Hei mihi! noster amor feretur per enses. An Hippodamia Atracis adegit viros Hæmonios denunciare nova bella Centauris?

NOTÆ.

u *Non erat*] Erat quidem; sed ad quem accedere auderet Medea, non erat: quamquam accessisse, imo ipsum regno pulsum restituisse eam scripsit Apollodorus.

x *Ipsea*] Hîc maximè variant codices: unde corruptum locum esse licet conjicere; eò præsertim, quòd nullus, quod quidem sciam, illo nomine hanc Medeæ matrem appellaverit. Reponendum itaque, ex Hesiodo, Apollonio, Apollodoro, Hygino, *Idya*: quæ est communis opinio; tametsi aliam nonnulli meminerunt.

y *Sed nec*] Argutè profectò. Exemplo nihil metuentis Medeæ, se posse destitui dicit Helena.

z *Fallitur*] *Non ea eveniunt quæ benè speravimus; contrà sæpè cedunt malè omniq.*

a *Alto*] *In mari, procul à terris.*

b *A portu*] Hâc comparatione innuit, non esse statim primæ rerum speciei credendum.

c *Cytherea*] *Venus.*

d *Vicit*] *Per te, qui ipsi pulchritudinis palmam detulisti.*

e *Bina*] De Junone & Pallade.

f *Illas*] Junonem & Palladem.

g *Si tua*] *Si verum est quod ad tuam gloriam dicis, te, de pulchritudine, Dearum illam dimisse.*

h *Atracis*] Atrace, seu Atracia Thessaliæ urbe oriunda, nisi fortè Atracia pro Thessalia generatim posita. Nam quòd Antonius Atracis fluvii Hippodamiam filiam facit, nullibi potui reperire.

i *Hæmonios*] *Thessalos*: Pirithoum, scilicet, Theseum, Herculem, Lapithas; qui, ut vidimus in Phyllide, Centauros, in Hippodamiæ & Pirithoi nuptiis, mulieribus vim parantes partim interfecerunt, partim fugaverunt.

Tu

Tu fore tam justâ lentum Menelaon in irâ,
Et geminos [k] fratres, Tyndareumque putas?
Quòd bene te jactas, & fortia facta recenses;
A verbis facies dissidet [l] ista suis.
Apta magìs Veneri, quàm sint tua corpora Marti:
Bella gerant fortes: tu, Pari, semper ama.
Hectora, quem laudas, pro te pugnare jubeto:
[m] Militia est operis altera digna tuis.
[n] His ego, si [o] saperem, paulóque audacior essem,
Uterer; utetur, si qua puella sapit.
Aut ego deposito [p] faciam fortasse pudore;
Et dabo [q] conjunctas [r] tempore victa manus.
Quod petis, ut furtim præsentes plura loquamur,
[s] Scimus quid captes, colloquiumque voces.
Sed nimiùm properas; & adhuc tua messis [t] in herbâ est.
Hæc mora [u] sit voto forsan amica tuo.
[x] Hactenus [y] arcanum furtivæ conscia mentis
Littera jam lasso pollice [z] sistat opus.
Cætera per socias Clymenen Æthramque loquamur,
Quæ mihi sunt comites [a] consiliumque duæ.

INTERPRETATIO.

Tu arbitraris Menelaum, & fratres gemellos, & Tyndareum futurum tardum in vindictâ tam justâ? Quod magnifice te effers, & enumeras strenua facinora; iste vultus dissentit à suis vocibus. Tua corpora sint magis idonea Veneri, quam Marti. Strenui sequuntur arma, tu, Pari, semper ama. Fac Hector, quem celebras, pro te certet; altera militia est digna tuis laboribus. Ego, si sapierem, & essem paulo cordatior uterer his; utetur puella, si qua sapit. Aut ego fortasse uter pudore profligato, & aliquando superata porrigam manus connexas. Quod postulas, ut in conspectu clam plura fabulemur, novimus quid quæras, & vocites colloquium. Sed nimium festinas, & tua messis est adhuc in herbâ. Forsitan hæc dilatio sit grata tuo desiderio. Hactenus epistola particeps animi secreti modum faciat operi furtivo pollice jam defesso. Aperiamus reliqua per socias Clymenen & Æthram, quæ duæ sunt mihi comites & consilium.

NOTÆ.

k *Fratres*] *Meos, Castorem & Polluccm.*

l *Ista*] Quæ amorem, non bellum, præ se fert.

m *Militia*] Amoris *scil.* Enimvero *Militat omnis amans, & habet sua castra cupido.*

n *His*] Operis, *scil.*

o *Saperem*] *Si mihi & voluptati meæ consulerem, remque meam facere vellem.*

p *Faciam*] *Tuis bonis, & in amoribus, tua opera utar.* Sed unus & alter codex venuste habent *sapiam.*

q *Conjunctas*] Quales eorum soleni esse, qui sese dedunt & submittunt.

r *Tempore*] *Aliquando, tandem.*

s *Scimus*] Difficile non fuit; cum dixerit Paris,

Excipe me lecto, nocte silente, tuo.

t *In herbâ*] Adeoque tempus ejus remotum, Metaphoræ verò sensus apertus est.

u *Sit*] Pro *erit.* Vides mulicbre ingenium, & quàm bene Ovidio perspectum fuerit.

x *Hactenus conscia*] *Cui hactenus mentis meæ secreta commisi.* Hæc omnia ex Amandi arte.

y *Arcanum opus*] *Secreta scribendi officium.*

z *Sistat*] *Finiat.*

a *Consiliumque*] Quibus adeo omnia licet tuto concredere. Scilicet, ut multa alia per internuncios melius geruntur res ista.

EPISTOLA XVIII.

ARGUMENTUM.

Hellespontiacum mare septem tantùm stadiis Europam ab Asia dividit. Sestos in Europa, Herûs patria; & Abydos in Asia, ex quâ fuit Leander, adversæ urbes sunt. Cum autem Leander Abydenus Sestiam puellam Hero miserè deperiret, per Hellespontum noctu ad eam natare consueverat. Sed maris tempestate interclusus, jam præteritis septem diebus, ad amicam Hero, per audacem nautam ea tempestate Sestos navigantem, hanc epistolam misit: in quâ primum amorem suum firmum & stabilem esse ostendit. Deinde queritur, quod natandi facultas ob ferventissimum maris æstum ei sit ablata. Demum verò pollicetur se brevi venturum: & quamvis mare non fuerit tranquillum, se tamen periculis potiùs vitam suam commissurum, quàm illius jucundissimo conspectu atque colloquio cariturum.

LEANDER HERONI.

MITTIT [b] Abydenus, quam [c] mallet ferre, salutem,
[d] Si cadat ira maris, [e] Sesta puella, tibi.
Si mihi Dî [f] faciles, & sunt in amore [g] secundi,
[h] Invitis oculis hæc mea verba leges.
Sed non sunt faciles, nam cur mea vota morentur,
[i] Currere me [k] nota nec patiantur aqua?
[l] Ipsa vides cœlum pice [m] nigrius; & freta ventis
Turbida, perque cavas vix adeunda rates:
Unus, & hic audax, à quo tibi littera nostra
Redditur, è portu navita movit iter.

INTERPRETATIO.

Puella Sesta, Abydenus mittit tibi salutem, quam præoptaret ferre, si impetus maris remitteret. Si Dii sint mihi benigni & propitii in amore, leges hæc mea verba oculis reluctantibus. Sed non sunt benigni: nam cur distineant mea vota; nec sinant me natare aquâ assuetâ? Ipsa cernis cœlum obscurius pice, & maria turbata ventis, & vix tangenda navibus. Unus nauta, & hic audax, à quo epistola nostra tibi exhibetur, solvit è portu.

NOTÆ.

b *Abydenus*] *Leander, ex Abydo urbe.*

c *Mallet*] *Malit* meliùs ad verbum sequens *cadat* responderet.

d *Si cadat*] *Si fluctus maris, seu tempestas sedata fuerit.*

e *Sesta*] Mallet clar. Heinsius, *Sesti*, sicut alibi *Lesbi*, si per antiquos libros liceret. Non immeritò certè; nam aliud hujusce formationis nomen haud facilè invenias. Statio Hero *Sestias* dicitur, quam *Sestiam* etiam analogicè dixeris. Cæterùm in Puteaneo codice, manu recentiore legebatur hoc distichon, cujus loco excerpta Dousæ.

Quam cuperem solitas, Hero, tibi ferre per undas.
Accipe Leandri, dum venit ipse, manum.

f *Faciles*] *Exorabiles & propitii.*

g *Secundi*] *Faventes.*

h *Invitis*] *Ita ut, quod opto, malueris me, quàm epistolam videre.*

i *Currere*] *Natare.*

k *Notâ*] *Assuetâ.*

l *ipsa vides*] Vide verò quàm aptè Poëta omnia connectit, & facilè ad singula descendit.

m *Nigrius*] Sollicet aquis tempestate turbatis nigricat mare.

Ascensurus eram: nisi quòd, cùm vincula proræ
Solveret, [a] in speculis omnis [o] Abydos erat.
[p] Non poteram celare meos, velut ante, parentes:
Quemque tegi volumus, non latuisset amor.
Protinus hæc scribens, *felix, i, litera*, dixi:
Jam tibi formosam porriget [q] *illa manum.*
Forsitan admotis etiam tangere labellis; [1]
Rumpere dum [r] *niveo* [s] *vincula dente volet.*
Talibus exiguo dictis mihi murmure verbis,
Cætera [t] cum chartâ dextra locuta mea est.
[u] Ah quanto mallem, quàm scriberet, [x] illa natares,
Meque per assuetas sedula ferret aquas!
Aptior illa quidem placido [y] dare verbera ponto:
Est tamen & sensûs apta ministra mei.
[z] Septima nox agitur, spatium mihi longius anno,
[a] Sollicitum [b] raucis [c] ut mare [d] fervet aquis.
[e] His ego si [f] vidi mulcentem pectora somnum
Noctibus: [g] insani [h] sit mora longa freti.
Rupe sedens aliqua specto tua littora tristis:
Et quò non possum corpore, mente feror.

INTERPRETATIO.

Ingressurus eram; nisi quòd cùm revelleret funes proræ, tota Abydos erat in speculis. Non poteram dissimulare meis parentibus amorem, ut antea, & quem volumus celari, non occultatus esset. Statim hæc scribens, Proficiscere, *dixi*, beata epistola; illa jam tibi præbebit pulchram manum; fortè etiam tangêris labiis adductis, dum cupiet solvere linum dente candido. *Talibus verbis à me prolatis parvo murmure, manus mea protulit reliqua cum chartâ. Ah quantò mallem illa maria agitaret, quàm pingeret, & diligens me portaret per aquas solitas! Illa quidem magis idonea est percutere mare tranquillum. Est tamen etiam idonea ministra animi mei. Nox septima currit, tempus mihi prolixius anno, postquam mare turbidum æstuat agris sonantibus. Si ego somno definitus fui his noctibus, longa mora mare sævum æstuat. Mœstus insistens saxo aliquo prospicio tua littora; & vehor animo quò non possum corpore.*

NOTÆ.

n *In speculis*] *In locis editioribus, unde discedentem navem prospicerent.*
o *Abydos*] Pro Abydenis.
p *Non poteram*] *Navem.* inquit, *non ascendi: quia, ascendendo, amorem nostrum, ut antea, non poteram celare meos parentes.*
q *Illa*] *Hero, amica mea.*
r *Niveo*] *Nivis instar albo.*
s *Vincula*] Linum, quo constringebantur tabellæ.
t *Cum chartâ*] Id est, *Scripsi.*
u *Ah*] Alii *At.*
x *Illa*] *Manus mea.*
y *Dare verbera*] *Natare.*
z *Septima nox, spatium*] *Appositio.*
a *Sollicitum*] *Commotum.*
b *Raucis*] *Frementibus.*
c *Ut*] *A quo tempore.* Optimè.
d *Fervet*] *Æstuat.*
e *His*] Septem, *scil.* noctibus.
f *Vidi somnum*] *Dormivi.*
g *Insani*] *Æstuantis & furentis.*
h *Sit mora*] *Ita ut te videre non possim.*

[1] Lumina

[i] Lumina quin etiam summâ [k] vigilantia turre,
Aut videt, aut [l] acies nostra videre putat.
Ter mihi deposita est in siccâ vestis arenâ,
Ter grave tentavi carpere nudus iter.
Obstitit inceptis tumidum [m] juvenilibus æquor:
Mersit & adversis [n] ora natantis aquis.
At tu de rapidis [o] immansuetissime ventis,
Quid mecum [p] certâ prælia mente geris?
In me, si nescis, Borea, non æquora, sævis.
[q] Quid faceres, esset ni tibi notus amor?
Tam gelidus [r] cùm sis, non te tamen, improbe, quondam
Ignibus [s] Actæis incaluisse negas.
[t] Gaudia rapturo si quis tibi [u] claudere vellet
Aërios aditus; quo paterere modo?
Parce, precor; [x] facilemque move moderatiùs auram.
Imperet [y] Hippotades [z] sic tibi triste nihil.
[a] Vana peto, precibusque meis [b] obmurmurat ipse:
Quasque [c] quatit, nullâ parte [d] coërcet aquas.

INTERPRETATIO.

Quin etiam oculi nostri cernunt, aut arbitrantur cernere, faces accensas in fastigio turris. Amictus ter mihi demissus est in aridâ arenâ, ter nudus conatus sum ingredi molestum vium. Mare inflatum cohibuit audax juventilla: & obruit vultus natantis undis oppositis. At tu immitissime de ventis furentibus, quamobrem moves certamina mecum animo obstinato? Furis in me, Aquilo, si ignoras, non adversus æquora. Quid agerres, nisi amor esset tibi cognitus? Cùm sis tam frigidus, proterve, non tamen diffiteris te flagrasse olim ignibus Actæis. Si quis caperet denegare accessus aërios tibi capturo gaudia; quomodo ferres? Ignosce, quæso, & age leniùs auram placidam. Sic Hippotadès nihil te jubeat, quod grave sit; frustrà precor, & ipse obstrepit meis petitionibus: & nullo modo mulcet aquas, quas commovet.

NOTÆ.

i *Lumina*] Facem intelligit, quam in summa turri Hero accendebat, ut ad ejus lucem Leander natatum dirigeret.

k *Vigilantia*] *Accensa.*

l *Acies*] Oculorum, *scil.* acies. *Oculi.*

m *Juvenilibus*] Ineptum profectò & juvenile fuit inceptum: attamen *audax* intelliga.

n *Ora natantis*] *Mea.*

o *Immansuetissime*] Boream compellans, convenientissimo nomine appellat; est enim vehementissimus.

p *Certâ*] *Obstinatâ.* Jam per septem dies & noctes maria turbabat.

q *Quid faceres*] Quasi dicat, *multò magis sævires.*

r *Cùm*] Puteaneus habet *quòd*; deinde *non* pro *non*; ut hæc per interrogationem legantur.

s *Actæis*] *Atheniensibus*, Orithyiæ Erechthei filiæ, quam amasse Borean suprà vidimus.

t *Gaudia*] Ex amore *scil.*

u *Claudere*] *Ut ne ad amicam ire posset.*

x *Facilem*] *Mobilem, levem.*

y *Hippotades*] Æolus ventorum Deus, Hippotæ, ex Egestâ, Segestâ, aut Acestâ, ejus filiâ, nepos.

z *Sic*] Adjurantis. *Ita nihil tibi imperet Æolus, quod displiceat, ut jam moderatiùs auram moveris.*

a *Vana*] Non vana quidem, sed *in vanum, frustrà.*

b *Obmurmurat*] *Contra murmurat.*

c *Quatit*] *Concitat, turbat, commovet.*

d *Coërcet*] *Mulcet, placat.*

Nunc daret [e] audaces utinam mihi [f] Dædalus alas !
[g] Icarium quamvis hîc propè littus adest.
Quicquid erit, patiar: liceat modò corpus in auras
Tollere ; quod [h] dubiâ sæpe pependit aquâ.
Interea, dum [i] cuncta negant ventique fretumque,
Mente [k] agito furti tempora prima mei.
Nox erat incipiens (namque est meminisse voluptas)
Cùm foribus patriis egrediebar amans.
Nec mora : deposito pariter cum veste timore,
Jactabam liquido brachia [l] lenta mari.
Luna ferè [m] tremulum præbebat lumen eunti,
Ut comes in nostras officiosa vias.
Hanc ego [n] suspiciens, *Faveas, Dea candida,* dixi ;
Et [o] *subeant animo* [p] *Latmia saxa tuo.*
[q] *Non sinat Endymion te pectoris esse severi.*
Flecte, precor, [r] *vultus ad mea furta tuos.*
[s] *Tu, Dea, mortalem cœlo delapsa petebas.*
Vera loqui liceat: quam sequor, ipsa [t] *Dea est.*

INTERPRETATIO.

Utinam Dædalus nunc mihi exhiberet alas temerarias! quanquam littus Icarium hîc prope est. Quicquid erit, feram ; detur modò efferre in aërem corpus, quod sæpe fluctuavit aquâ incertâ. Interea dum venti & mare recusant omnia, animo revolvo prima tempora mei furti. Nox erat ingruens (namque voluptati est recordari) cùm amans discedebam domo paternâ. Nec mora, metu pariter cum amictu, ablato, agebam mobilia brachia per mare fluidum. Luna tanquam comes obsequiosa propemodum lumen mobile exhibebat in nostrum iter natanti. Ego hanc venerans, Benigna sis, *dixi,* Dea splendida, & rupes Latmiæ obversentur menti tuæ. Endymion non patiatur te esse cordis duri. Converte, quæso, faciem tuam ad mea furta. Tu, Dea, devecta cœlo quærebas mortalem. Fas sit vera dicere ; quam peto, ipsa est Dea.

NOTÆ.

e *Audaces*] Non alæ, sed homo audax est, qui pennis sibi non datis utitur.

f *Dædalus*] Qui sibi & Icaro filio fabricatis alis, Minoïs iram effugit.

g *Icarium*] Dictum est ab Icaro, qui contra patris jussa, cùm altiùs volasset, cerâ, quâ pennæ continebantur, liquefactâ, in maris Ægæi partem illam decidit, quæ ab ipso nomen obtinuit. Quòd vero istud Leander meminit, perinde est ac si dixisset, *Quamvis periculosissimum esse aëra tentare, me admoneat propinquum littus Icarium.*

h *Dubia*] Cuique adeò non satis tutò vitam Leander crediderat.

i *Cuncta*] Vossianus habet *cota.*

k *Agito*] Id est, *Animo omnia, quæ primo nostro congressu acta sunt, recolo.*

l *Lenta*] *Mollia ; natatu flexibilia ; quæque remorum modo lentari & flecti possent.*

m *Tremulum*] *Propter aquæ motum.*

n *Suspiciens*] *Hanc Lunam venerans.*

o *Subeant*] *Ut inde quid sit amor recordans, mihi amanti faveas.*

p *Latmia*] Montis Latmi, in Cariâ, ubi cum Endymione Luna concubuisse dicitur.

q *Non sinat*] Quasi dicat, *Quemadmodum votis tuis & amori juventem cupis habere Endymionem ; ita tu aliorum, meo præsertim, amori indulgeas.*

r *Vultus*] Diceret ad alium *Flecte cor ;* sed ad Lunam argutè (verbi *flecte* sensu nonnihil diverso) *vultus,* dixit ; quia nimirum ejus lumine opus habebat.

s *Tu Dea*] Rationem addit, cur sibi favere Luna debeat, argumento à minori desumpto.

t *Dea*] Cujus pulchritudo, aliaque, cum Dearum pulchritudine comparari possint.

Nec

Neu referam mores cœlesti pectore dignos;
Forma nisi in veras non cadit illa Deas.
A Veneris facie non est [u] *prior ulla, tuaque.*
Neve meis credas vocibus, ipsa vides.
Quanto, cùm fulges radiis argentea puris,
Concedunt [x] *flammis sidera cuncta tuis;*
Tanto formosis formosior omnibus illa est.
Si dubitas, [y] *cæcum,* [z] *Cynthia, lumen habes.*
Hæc ego, vel certè non his diversa, locutus
Per mihi [a] cedentes nocte ferebar aquas.
Unda [b] repercussæ radiabat imagine Lunæ,
Et nitor in [c] tacitâ nocte [d] diurnus erat:
Nullaque vox, nostras nullum veniebat ad aures,
Præter dimotæ corpore murmur aquæ.
• Alcyones solæ memores Ceycis amati
Nescio quid visæ sunt mihi [f] dulce queri.
Jamque fatigatis [g] humero sub utroque lacertis,
Fortiter in summas erigor altus aquas.
Ut procul aspexi [h] lumen, [i] *Meus ignis* [k] *in illo est,*
Illa meum, dixi *littora* [l] *lumen habent.*

INTERPRETATIO.

Neve commemorem mores dignos pectore cœlesti; illa pulchritudo non datur nisi veris Deabus. Post vultus Veneris, & tuos, nulli sunt splendidiores. Neve fidem adhibeas meis verbis, ipsa cernis. Quantò omnes ignes cœlestes vincuntur tuis ignibus, cùm candida splendes radiis nitidis; tantò illa est pulchrior omnibus pulchris. Si dubitas, Cynthia, habes aciem obtusam. *Ego hæc fatus, vel certè non his aliena, vehebar nocte per aquas mihi transitum præbentes. Aqua fulgebat specie lunæ repercussæ, & splendor diurnus erat in nocte silenti: & nullus sonus, nullus strepitus illabebatur in aures nostras, nisi aquæ impulsæ. Solæ Alcyones non oblitæ Ceycis dilecti sunt mihi visæ queri nescio quid suave. Et jam brachiis defessis sub utroque humero, sublimis strenuè efferor in supremas aquas. Ut longè vidi lumen,* Meus ignis est in illo, *dixi,* illa littora tenent lumen meum.

NOTÆ.

u *Prior*] Pulchritudine, *scil.*
x *Flammis*] *Lumini.*
y *Cæcum lumen habes*] *Cæcutis, cæca es.*
z *Cynthia*] Diana; à Cynthio Deli monte.
a *Cedentes*] Aqua, nimirum, solidis corporibus non negat transitum.
b *Repercussæ*] Gall. *Refléchie.* Angl. *Reflected.* Lumen dicitur repercuti, cum ab aliquâ corporis soliditate remittitur.
c *Tacitâ*] Cujus nec silentium, nec per Lunam irradiatio, ventis, aut strepitu aquarum turbabatur. Sed vide mihi, quæso, quàm artificiosè animo expatietur noster auctor; quamque benè jucundissimis rebus narrationem suam ornet.
d *Diurnus*] *Nox ut dies clara erat.*
e *Alcyones*] Aves sunt, ab Alcyone, Ceycis uxore, in eam avem mutatâ, sic dictæ; quæ dùm nidificant, tranquillum æquor dicunt habere. Sed de tota hac fabula videbimus posteà in Metamorphosi.
f *Dulce*] Id est, *Voce, utut lugubri, dulci tamen & suavi.*
g *Humero*] Ibi verò & in humerorum brachiorumque commissurâ, ex natationis labore, dolor primùm sentitur.
h *Lumen*] Ex face, quæ in turri accensa erat.
i *Meus ignis*] Amor.
k *In illo*] Propter amicam, *scil.*
l *Lumen*] Amicam intelligit.

Et

Et subitò lassis vires rediere lacertis :
Visaque, quàm fuerat, [m] mollior unda mihi.
Frigora ne possim gelidi sentire [n] profundi,
Qui calet in cupido pectore, prestat amor.
Quo magis accedo, propiorque littora fiunt.
Quoque minus [o] restat, plus libet ire mihi.
Cùm verò possum cerni quoque, protinus addis
Spectatrix animos, ut valeamque facis.
Tunc etiàm nando dominæ placuisse laboro,
Atque oculis [p] jacto brachia nostra tuis.
Te tua vix prohibet nutrix descendere in [q] altum.
Hoc quoque enim vidi : nec mihi verba dabas.
Nec tamen effecit, quamvis retinebat [r] euntem,
Ne fieret primâ pes tuus udus aquâ.
Excipis amplexu, felicisque oscula jungis :
Oscula (Di magni !) trans mare digna peti.
Eque tuis demptos humeris mihi tradis amictus :
Et madidam siccas æquoris [s] imbre comam.
Cætera nox, & nos, & turris conscia novit,
Quodque mihi [t] lumen per vada monstrat iter.
Nec magis illius numerari gaudia noctis
Hellespontiaci quàm maris [u] alga potest.
Quo brevius spatium nobis ad furta dabatur,
Hôc magis est cautum, ne foret illud iners.

INTERPRETATIO.

Et statim vires recurrerunt in brachia defessa ; & aqua mihi visa facilior, quàm fuerat. Amor qui viget in pectore avido, efficit ne possim tangi frigoribus maris frigidi. Quò magis appropinquo, & littora fiunt viciniora, & quò minùs superest, plus mihi libet natare. Cùm verò possum quoque videri, statim spectatrix auges animos, & causa es ut valeam. Tunc etiam conor gratum esse Dominæ natando, & moveo lacertos nostros tuis oculis. Nutrix tua vix te arcet in mare currere. Vidi enim hoc quoque ; nec mihi imponebas. Nec tamen consecuta est, quamvis reprimebat currentem, ne pes tuus fieret humidus primâ aquâ. Accipis complexu, & connectis beata suavia : suavia (Dii magni !) digna peti trans mare. Et porrigis mihi vestes detractas humeris tuis ; & comprimis capillos humidos rore maris. Nox, & nos, & turris testis, & lumen, quod mihi ostendit viam per maria, scit reliqua. Nec magis deliciæ illius noctis possunt numerari, quàm alga æquoris Hellespontiaci. Quò tempus brevius nobis concedebatur ad furta, eò magis est provisum, ne illud esset inutile.

NOTÆ.

m *Mollior*] Quæ faciliùs cederet.
n *Profundi*] Maris.
o *Minus*] Spatii, *scil.* ad ripam usque.
p *Jacto*] *Cum arte per ostentationem moveo.*
q *Altum*] *Mare.*
r *Euntem*] *Te.*
s *Imbre*] *Aquâ* : quomodo & Virgilius locutus est.
t *Lumen*] Fax, de quâ jam supra.
u *Alga*] Herba est quædam nullius fere usus, maris ejectamentum.

Jamque,

Jamque, [x] fugaturâ [y] Tithoni conjuge noctem,
Prævius Auroræ [z] Lucifer ortus erat.
Oscula congerimus properata sine ordine raptim,
Et querimur [a] parvas noctibus esse moras.
Atque ita, [b] cunctatus monitum nutricis amaræ,
Frigida desertâ littora turre peto.
Digredimur flentes; repetoque ego [c] virginis æquor,
Respiciens dominam, dum licet, usque meam.
Si qua fides vero est; veniens huc esse natator;
Cùm redeo, videor naufragus esse mihi.
Hoc quoque [d] si credas; ad te via [e] prona videtur:
A te cum redeo, clivus [f] inertis aquæ.
Invitus repeto patriam: quis credere possit?
Invitus certè [g] nunc moror urbe meâ.
Hei mihi! cur animo juncti, secernimur undis?
Unaque mens, tellus non habet una duos?
Vel tua me Sestos, vel te mea sumat Abydos:
Tam tua terra mihi, quàm tibi nostra placet.
Cur ego [h] confundor, quoties confunditur æquor?
Cur mihi causa [i] levis ventus [k] obesse potest?

INTERPRETATIO.

Jamque, uxore Tithoni profligaturâ noctem, Lucifer præcursor Auroræ lucebat. Cumulamus raptim suavia accelerata sine ordine, & querimur exigua spatia dari noctibus. Atque ita moratus admonitus nutricis severæ, vado ad littora gelida, turre derelictâ. Disjungimur lugentes, & ego ineo mare virginis, respiciens indesinenter meam Dominam, dum datur. Si qua est fides vero, mihi videor huc accedens esse natator, cùm revertor, videor *esse naufragus. Hoc quoque si credas, iter videtur declive ad te; cùm revertor à te,* videtur *collis aquæ immobilis. Nolens revertor in patriam: quis possit credere? Nunc certè nolens maneo in urbe meâ. Hei mihi! quamobrem connexi mente, sejungimur aquis? Animus quoque unus habet duos, terra non* habet? *Vel Sestos tua me capiat, vel mea Abydos te; tua tellus tam mihi arridet, quàm tibi nostra. Quamobrem ego perturbor, quoties mare perturbatur? Quamobrem ventus, levis causa, potest mihi nocere?*

NOTÆ.

x *Fugaturâ*] Id est, *Cùm Aurorâ noctis umbras discutere deberet.* Matutinum tempus circumscribit.

y *Tithoni conjuge*] *Aurora.*

z *Lucifer*] Stella est errans, quam Venerem quoque appellamus, quæ ortum Solis quia præcedit, *Posphorus & Lucifer*; quia ejusdem occasum sequitur, *Hesperus* nominatur.

a *Parvas*] *Noctes breves esse.*

b *Cunctatus*] Quid hoc in loco significet vox ista, res ipsa declarat. De discessu Leandram admonebat nutrix; ille interim manebat. Gellius dixit *tolerare & cunctari dolores.*

c *Virginis æquor*] *Hellespontum*, ab Helle puella in illud mare delapsâ ita dictum.

d *Si credas*] Fortè, *vix credas.* Heinsius.

e *Prona*] *Declivis, facilis, minimeque adeò laboriosa.*

f *Inertis*] *Concretæ, crassæ, obstantis, inviæ, & natatu difficilis.*

g *Nunc*] *Cùm ad te præsertim nare non possum.*

h *Confundor*] *Turbor: quòd ad amicam difficile iter fore cognoscam.*

i *Levis*] In vocis ambiguitate ludit.

k *Obesse*] Cùm cœlum & maria turbat.

Jam

Jam nostros [l] curvi nôrunt delphines amores:
Ignotum nec me [m] piscibus esse reor.
Jam [n] patet attritus solitarum limes aquarum;
Non aliter, multâ quàm via pressa rotâ.
Quòd mihi non esset, nisi [o] sic iter, antè querebar:
At nunc per ventos [p] hoc quoque deesse queror.
Fluctibus immodicis [q] Athamantidos æquora [r] canent,
Vixque manet portu tuta carina suo.
Hoc mare, cùm primùm de [s] virgine nomina mersâ,
Quæ tenet, est nactum, tale fuisse puto.
Et satis amissâ locus hic infamis ab Helle est:
[t] Utque mihi parcat, [u] crimine nomen habet.
[x] Invideo Phryxo; quem per freta tristia tutam
Aurea lanigero vellere vexit ovis.
Nec tamen officium pecoris [y] navisve requiro:
Dummodo, quas [z] findam corpore, detur aquæ.
[a] Arte egeo nullâ: fiat modo copia nandi;
Idem navigium, navita, [b] vector, ero.

INTERPRETATIO.

Delphines pandi jam cognoscunt meos amores: & arbitror me nec incognitum esse piscibus. Jam calle aquarum consueturum conspicitur notatus, non aliter quàm iter tritum frequenti rotâ. Dolebam antèà, quòd via mihi non daretur nisi sic: at nunc doleo hanc quoque denegari per ventos. Maria Athamantidos albicant vastis undis, & navis vix stat secura in portu suo. Arbitror hoc mare tale fuisse, cùm primùm invenit nomina quæ habet de puellâ obrutâ. Et hic locus est satis infamatus ab Helle perditâ; & quamvis mihi ignoscat, habet nomen culpâ. Æmulor Phryxo; quem eumdem aries aureus vellere lanifero portavit per maria luctuosa. Nec tamen expeto servitium pecoris seu navis, dummodò æquæ præbeantur, quas sulcem corpore. Nullâ arte opus habeo, modò præbeatur locus natandi, idem ero navis, nauta, vector.

NOTÆ.

l *Curvi*] Repando quoque dorso illi pinguntur.

m *Piscibus*] Aliis *scil.* qui homines, ut delphini, non amant.

n *Patet*] Hyperbole.

o *Sic*] *Per natatum.* Alii habent *sic iterare.*

p *Hoc*] *Cùm per ventorum furorem maria sulcare nequeam.*

q *Athamantidos æquora*] *Hellespontus:* fuit enim Athamas Helles pater, ipsaque adeò Athamantis.

r *Canent*] *Albescunt* ex spumâ.

s *Virgine*] Helle; quæ, accepto à patre ariete aureo, cum Phryxo fratre novercales insidias fugiens, in mare quod trajiciendum fuit, periculi magnitudine perterrita, decidit: quod & ab eâ nomen accepit *Hellespontus.*

t *Utque*] *Quamvis.*

u *Crimine nomen*] Alii *nomine crimen;* quod nec invenustum.

x *Invideo*] Quia ille, quantumvis tristia fuerint, maria tamen potuit transnatare.

y *Navisve*] Tacitè explicat quid fuerit decantatus ille aries, navis *scil.* cujus ille insigne fuit.

z *Findam*] *Findere possum.*

a *Arte*] Nauticâ, *scil.* Multum hic variant codices: at quam cum vulgatis retinuimus, lectionem, potior est.

b *Vector*] Patet ex textu, per vectorem eum intelligi oportere qui vehitur: quanquam & pro eo qui vehit idem noster auctor usurpavit in Fastis.

Nec

Nec [c] sequar aut [d] Helicen, aut, quâ [e] Tyros utitur, [f] Arcton:
[g] Publica non curat sidera noster amor.
[h] Andromedan alius spectet, claramve [i] Coronam,
Quæque micat gelido [k] Parrhasis [l] Ursa polo.
At mihi, quas [m] Perseus & cum [n] Jove [o] Liber amarunt,
Indicium dubiæ [p] non placet esse viæ.
Est aliud lumen multo mihi certius istis;
Non erit in tenebris quo duce noster amor.
[q] Hoc ego dum spectem, Colchos, & in ultima Ponti,
Quâque viam fecit [r] Thessala pinus, eam:
Et juvenem possim superare [s] Palæmona nando,
Miraque quem subitò reddidit herba [t] Deum.

INTERPRETATIO.

Nec aspiciam aut Helicen, aut Arcton, quâ Tyros utitur: noster amor non curat sydera quæ sunt omnium. Alius intueatur Andromedan, seu lucidam Coronam, & ursam quæ Parrhasis fulget axe gelido. At mihi non placet, quas Perseus, & Liber cum Jove dilexerunt, esse duces itineris incerti. Est mihi aliud lumen multò certius istis: quo duce noster amor non versabitur in caligine. Modò illud aspiciam, proficiscar Colchos, & in remotissima Ponti, & quâ navis Thessala aperuit iter; & possim vincere juvenem Palæmona natando, & quem herba admirabilis protinùs effecit Deum.

NOTÆ.

c *Sequar*] *Illius intuitu & observatione iter meum dirigam.*

d *Helicen*] Quòd nullâ arte egere se dixit, explicat. Notum est verò syderibus iter suum nautas dirigere. Helicen quod attinet, Ursa est major, signum seu sydus Septentrionale, quod & Septentrio dicitur; in quod sydus Callisto Lycaonis filia à Jove mutata est, postquam Junonis, aut Dianæ irâ, Ursæ formam induisset.

e *Tyros*] Pro nautis Tyriis & Phœnicibus, Syriæ, ad Mediterraneum, incolis.

f *Arcton*] Ursa est minor, sydus etiam Septentrionale, alio nomine *Cynosura* dictum; quo potissimùm utebantur Tyrii & Phœnices propter Thaletem natione Phœnicem, qui huic *Arctos* nomen primus, & ab illo alii imposuerunt.

g *Publica non curat*] *Sed amicæ lumine tanquam Cynosurâ ducitur.*

h *Andromedan*] Hanc Cephei filiam Perseique conjugem, Minervæ beneficio, & Persei gratiâ, inter sydera collocatam fuisse poëtæ finxerunt: quam observasse dicuntur nautæ Egyptii.

i *Coronam*] Sydus ex Ariadnæ corona in cœlum à Libero patre translatâ: quam secutos esse Cretenses quidam volunt.

k *Parrhasis*] *Arcadica*, nam Arcadiæ pars est Parrhasia; ubi & urbs fuit eo nomine; mons quoque *Parrhasus*.

l *Ursa*] Major *scil.* quæ Callisto est Arcadia, Lycaonis, Arcadiæ regis, filia.

m *Perseus*] Andromedan, quam à Ceto liberavit, amavit.

n *Jove*] Callistonem vitiavit.

o *Liber*] Ariadnen Bacchus uxorem habuit, de cujus coronâ mentionem fecit Ovidius.

p *Non placet*] A se solo amatam amicam suam itineris vult habere directricem. Atque hæc sunt & elegantissima, & ex intimo naturæ sinu deprompta.

q *Hoc ego*] Argonautarum tangit expeditionem; cui parem, duce amicâ, posse suscipere se profitetur.

r *Thessala*] Jasonis & Argonautarum navis.

s *Palæmona*] Hic, *Melicertes* etiam dictus, Athamantis fuit filius, in Deum marinum mutatus: cujus fabulam posteà in Metam. videbimus.

t *Deum*] Glaucus est, piscator, qui degustatâ quâdam herbâ, ad cujus contactum pisces in ripa positos, subitò collectis viribus, in aquam exilire viderat, ipse in mare sese præcipitavit, Deusque factus est.

Sæpe

Sæpe per assiduos languent mihi brachia motus,
Vixque per immensas fessa trahuntur aquas.
His ego cùm dixi, *Pretium non vile laboris,*
Jam dominæ vobis colla tenenda dabo:
Protinus illa valent, atque ad sua præmia tendunt;
Ut celer [u] Elêo carcere missus equus.
Ipse meos igitur [x] servo, [y] quibus uror, amores:
Teque, magìs cœlo digna puella, sequor.
Digna quidem cœlo, sed adhuc tellure morare:
Aut dic ad Superos & mihi quâ sit iter.
[z] Hîc es, [a] & exiguùm misero contingis amanti:
[b] Cumque meâ fiunt turbida mente freta.
Quid mihi, quòd lato non separor æquore, prodest?
Num minùs hôc nobis tam brevis obstat aqua?
An malim [c] dubito toto procul orbe remotus
[d] Cum dominâ longè spem quoque habere meâ.
Quo propiùs nunc es, [e] flammâ propiore calesco:
Et res non semper, [f] spes mihi semper adest.

INTERPRETATIO.

Sæpè lacerti mihi sunt debiles per agitationes continuas, & vix lassi moventur per vasta æquora. Cum ego illis dixi, Jam exhibebo vobis præmium non leve laboris, colla amplectenda Dominæ; *illi statim fiunt validi, atque adnituntur ad suam mercedem; ut equus emissus carceribus Elæis. Ergo ego intueor amores meos, quibus ardeo; et te aspicio, puella magis digna cœlo. Digna es quidem cœlo, sed mane adhuc in terrâ; aut dice quâ viâ sit mihi etiam ad Deos. Hîc es; & minimùm conjungeris infelici amanti: & maria commoventur cum mente meâ. Quid me juvat, quòd non disjungor vasto mari? Num minùs eo tam arcta aqua nobis officit? Nescio an malim, longè dissitus toto orbe habere quoque spem precùl cum dominâ meâ. Sub propiùs nunc es, ardeo igne propiore; at res non semper mihi præsens est, spes est semper.*

NOTÆ.

u *Elêo*] In Elide juxta Pisam, in Peloponneso, celebrari solitos fuisse ludos Olympicos nemo nescit. Carceres verò erant in Circo, locus unde equi ad cursum emitterentur: adeòque quid sit *carcer Elêus*, clarum est.

x *Servo*] Tanquam sydera *observo; quibus cursus meos dirigam.*

y *Quibus uror*] Quique adeò ignes sunt, & sydera.

z *Hîc*] In terris, non in cœlo.

a *Et exiguùm*] *Et, quamvis remota non sis, modicè tamen & rarò es cum amante.* Dolens & querens istud dicit.

b *Cumque*] Dixisset, si per carminis leges licuisset, *Cum fretis turbatur mens mea.*

c *Dubito*] Quia tantâ impatientiâ non teneretur, si remotior amica esset; uti quidem postmodum indicat.

d *Cum domina longè*] Nimirum, si domina, spes quoque longe esset.

e *Flammâ propiore*] *Ardentiore, & impatientiore amore*: quæ causa est, ut dixi, cur, num ab amicâ, remotior esse malleï, dubitaret: nam quò majus desiderium, eò gravior privatio. Hîc verò aliquantulum immoratam esse non pigebit, credo, virum philosophum, postquam cognoverit motus etiam animi violentissimos privatione quoque posse sedari, salutemque in desperatione inveniri: usque adeò verum est quod alicubi legisse videor, in orbem omnia in orbe recurrere, ubi extrema quæque sese contingant; ut maximus etiam dolor, maximæ etiam Epicureorum voluptati, indolentiæ dico, sit proximus. Quamquam prolixiori disquisitione hæc omnia opus habent.

f *Spes*] Quæ est desiderii aculeus, sine quo statim elanguescit. Quis enim, nisi stultus & excors est adolescentulus aut fœmina, in eo hæreat, quod planè esse non potest?

Penè

Pænè manu, quod amo (tanta est vicinia) tango;
Sæpe sed (heu!) lacrymas [g] hoc mihi *pænè* movet.
[h] Velle [i] quid est aliud [k] fugientia prendere poma,
[l] Spemque suo refugi fluminis ore sequi?
Ergo ego te nunquam, nisi [m] cùm volet [n] unda, tenebo?
Et me felicem [o] nulla videbit [p] hyems?
Cumque minùs firmum nil sit, quàm ventus & unda,
In ventis & aquâ spes mea semper erit?
[q] Æstus adhuc tamen est: [r] quid cùm mihi [s] læserit æquor
[t] Plias & [u] Arctophylax [x] Oleniumque pecus?

INTERPRETATIO.

Tango propemodum manu (tanta est propinquitas) quod amo: sed heu! hoc propemodum *sæpè mihi ciet lacrymas. Quid est aliud captare poma elabentia, & petere ore suo spem fluvii dilabentis? Ergo ego nunquam te amplectar, nisi cum fluctibus libebit, & nulla tempestas me aspiciet beatum? Et cùm nihil sit minùs constans quàm ventus & aqua, spes mea semper erit in ventis & aquâ? Attamen æstus est adhuc: quid erit cùm Plias & Arctophylax & pecus Oleniun turbaverit mihi mare?*

NOTÆ.

g *Hoc pænè*] *Quod pænè tango.* Gall. *Ce* presque *est ce qui me fache.* Angl. *This* almost *it is that grieves me.* Illud est quod dixi, quò major est spes, majus est desiderium; nec sæpè tantus est ex objecti privatione dolor, si ejus tantùm valorem consideres, quàm ex eo, quòd maximè illud speraris & expectans perdideris: quia, scilicet, tam maximè spiritus sunt in maximo motu. Atque hinc est, quòd plerumque, quietis sensibus, quid nos turbare potuerit, attoniti miramur; quanquam cauti & philosophorum præceptis imbuti, eundem toties non errant errorem.

h *Velle*] Tantali pœnæ hoc suum desiderium comparat, cùm & ipse in mediis aquis, ut videtur, id est, propè in amicæ sinu, eâ non potuit potiri.

i *Quid est aliud*] Periade ac si dicat, *Idem est.*

k *Fugientia*] De Tantalo alicubi noster Ovidius.

Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat.

Et Seneca in Hercule furente,

In amne medio faucibus siccis senex
Sectatur undas, abluit mentum senex;
Fidemque cùm jam sæpè decepto dedit,
Perit unda in ore: poma destituunt famem.

Alia plurima poëtæ; sive ut avaros insectentur; sive ut alia ingenii humani mala arguant.

l *Spemque*] Id est, ex spe suâ, fugientia flumina captare, ut loquitur Horatius.

m *Cum volet unda*] Allusio ad Tantali fugientia flumina.

n *Unda*] *Mare*, cùm tranquillum erit.

o *Nulla videbit*] Id est, *Per eam mihi non licebit.*

p *Hyems*] *Tempestas, aut maris æstus, & turbatio.*

q *Æstus*] *Æstatis tempus*, quo placidius est mare.

r *Quid cùm*] *Multò minùs ad amicam ire licebit.*

s *Læserit*] *Turbaverit.*

t *Plias*] Pleïades, Atlantis ex Pleïone nympha filiæ, in cœlum translatæ sydus faciunt, quod ortu & occasu pluvias & tempestates ciêre vulgò dicitur.

u *Arctophylax*] Stella est, quæ & Bootes dicitur, Ursæ majori quasi comes & custos addita.

x *Olenium*] Capram intellige, cum hædis, si voles, quas cum matre in cœlum ob lactis ab ipsâ præbiti beneficium, Jupiter in cœlum transtulit, sydusque, *si credere fas est*, fecit pluviale & procellosum. Dicta verò est, capra Olenia ab Oleno Bœotiæ civitate, ubi nutrita fuit; vel ab Oleno quodam Vulcani filio, Ægæ & Ælices nymphārum patre, quæ Jovis nutrices fuerunt. Sed Hygīnum vide; unde fabularum istarum confusionem cognoscere licebit, nisi mavis sapientes contemnere.

Aut

Aut ego [y] non novi, quàm sit temerarius; aut me
In freta non cautus [z] tunc quoque mittet Amor
Neve putes id me, [a] quod abest, promittere [b] tempus,
[c] Pignora polliciti non tibi tarda dabo.
Sit tumidum paucis etiam nunc noctibus æquor:
Ire per invitas experiemur aquas.
Aut mihi continget felix audacia salvo:
Aut mors solliciti finis amoris erit.
[d] Optabo tamen, ut partes expellar in [e] illas;
Et [f] teneant portus naufraga [g] membra tuos,
Flebis enìm, tacţûque meum dignabere corpus:
Et, *Mortis*, dices, *huic ego* [h] *causa fui.*
Scilicet interitûs offenderis [i] omine nostri:
Litteraque invisa est hâc mea parte tibi.
Desino; parce [k] queri: sed & ut mare finiat iram,
Accedant, quæso, fac tua vota meis.
[l] Pace [m] brevi nobis opus est; dum transferor istò:
Cùm tua contigero littora, perstet hyems.

INTERPRETATIO.

Aut ego nescio quantùm amor sit inconsultus, aut ille *imprudens me quoque tum in mare propellet. Et ne credas me polliceri illud tempus, quia remotum est: exhibebo tibi pignora non remota promissi. Mare sit nunc inflatum aliquot adhuc noctibus; tentabimus transire per æquas reluctantes. Aut erit læta audacia mihi incolumi; aut interitus erit finis amoris anxii. Cupiam tamen ut ejiciar in illa littora; & artus naufragium passi subeant portus tuos. Nam lugebis, & cohonestabis meos artus tactu, & dices,* Ego fui huic causa obitûs. *Nimirum læseris præsagio nostræ mortis: & epistola mea est tibi odiosa hoc loco. Omitto; noli conqueri. Sed etiam, fac, oro, tuæ preces jungantur meis, ut æquor deponat furorem, Opus est nobis exiguâ tranquillitate, donec illùc transvehor: tempestas duret postquam pervenero ad tua littora.*

NOTÆ.

y *Non novi*] Diceremus Gallicè, *Où il faudra que j'oublie bien jusques où va la temerité de l'Amour, où, &c.* Angl. *Either I must have forgotten how far the Rashness of Love will carry a Man, or, &c.* Quod loquendi genus potest quandoque aliquam parere obscuritatem. Sensus est hoc in loco, velle Leandrum, nisi temerarium esse amorem oblitus fuerit, atque adeò temerarius esse ipse desierit, procelloso mari sese per hyemem committere.

z *Tunc*] Syderibus concitato mari.

a *Quod abest*] Plurimi nimirum remoto periculo strenui videntur.

b *Tempus*] *Vel me potiùs illo tempore.*

c *Pignora*] Innuit se, quanquam turbato [illegible] ad amicam brevi venturum.

d *Optabo tamen*] Unus Patavinus habet, *Et tamen optabo ut*; quod, rejectâ tamen particulâ *ut*, probat Heinsius. Dicit Leander, si moriendum fuerit, se optaturum, ut fluctibus ad amicæ ripam deferatur.

e *Illas*] *Amicæ.*

f *Teneant*] *Ad eos perveniant.*

g *Membra*] *Mea*, scil.

h *Causa*] *Quia propter mei amorem tam turbidum mare est ausus ingredi.*

i *Omine*] Ille verò tempestate jactatus in aquis periisse dicitur.

k *Queri*] *Quòd mihi malè videar ominari.*

l *Pace*] Maris tranquillitate.

m *Brevi*] *Quia longa non est via, & benè nota.*

Illìc

Illìc est aptum nostræ [n] navale [o] carinæ :
Et meliùs nullâ stat mea puppis [p] aquâ.
Illìc me [q] claudat Boreas, ubi dulce morari.
[r] Tunc piger ad nandum, tunc ego [s] cautus ero.
[t] Nec faciam [u] surdis [x] convitia fluctibus ulla :
[y] Triste nataturo nec querar esse frétum.
Me pariter venti teneant, pariterque [z] lacerti :
Per causas istìc impediarque duas.
Cùm patietur hyems, [a] remis ego corporis [b] utar.
Lumen [c] in aspectu tu modò semper habe.
Interea pro me pernoctet epistola tecum ;
Quam precor ut miniṃâ prosequar ipse morâ.

INTERPRETATIO.

Illìc est idoneum navale nostræ navi : & mea puppis nullâ aquâ manet tranquilliùs. Aquilo me illic cohibeat, ubi est jucundum manere. Tunc ego ero segnis ad natandum, ego tunc ero *prudens. Nec probra ulla objiciam surdis undis : nec dolebo mare esse asperum nataturo. Venti me pariter morentur, & pariter brachia tua ; & istìc detineat per duas causas. Cùm tempestas sinet, ego utar remis corporis. Tu modò pone semper lumen in prospectu. Interea literæ pernoctent tecum pro me, quas opto ut ipse subsequar minimo spatio.*

NOTÆ.

n *Navale*] Locus est ubi stare possunt naves, adversus tempestatem. . . . . .

o *Carinæ*] Seipsum navi comparat.

p *Aquæ*] Amicæ sinum intelligit.

p *Claudat*] Id est, *Flatibus suis ita totum commoveat mare, ut redire nequeam, sed cum amicâ manere cogar.*

r *Tunc*] Cùm per venti violentiam apud amicam manere coactus fuero.

s *Cautus*] *Qui me furentibus undis concredere noluero.*

t *Nec faciam*] Imò votis ullis nequidem iratum mare placare studuerit, qui per ejus iram ad amicam detineatur.

u *Surdis*] *Quasi meas preces non audiant*, intellige.

x *Convitia*] Innuit Leander iratis fluctibus se, quoniam ad amicam iter præcluderent, convitia fecisse plurima.

y *Triste*] *Adversum.*

z *Lacerti*] *Mei*, scil. Se cupit, ut voluntate propriâ, ita & maris irâ, séu ventis, ad amicam retineri.

a *Remis*] Brachiis, *scil.* & pedibus. *Ad te nabo.*

b *Utar*] *Ut ad te eam*, scilicet.

c *In aspectu*] *In turri* scil. *ut eo lumine natatum possim dirigere.*

EPISTOLA XIX.

ARGUMENTUM.

Hero, acceptâ Leandri epistolâ, respondet: id agens, ut se ardenter redamare significet, & ad mutuos amplexus amatorem vocat. Dissidiam virò interdum accusat: ut ostendat, quàm sincero & continuo amore semper eum amet. Aliquando mari irascitur. Nonnunquam timet, ne Leander aliò suum animum transtulerit. Verùm, statim amoris suspicionem in amantium consuetudinem, qui omnia timent, rejicit & conjecturam minuit. Demum suadet, ut non nisi tranquillo freto se committat.

HERO LEANDRO.

QUAM mihi misisti verbis, Leandre, salutem,
Ut possim missam [a] rebus habere; veni.
Longa mora est nobis [b] omnis, quæ gaudia differt.
Da veniam [c] fassæ; non patienter amo.
Urimur igne pari: sed sum tibi [d] viribus impar.
Fortius ingenium suspicor esse viris.
Ut corpus, teneris ita mens infirma puellis.
Deficiam; parvi temporis adde moram.
Vos, modò venando, modò rus [e] geneale colendo,
[f] Ponitis in variâ tempora longa morâ.
Aut fora vos retinent, aut [g] unctæ dona palæstræ:
Flectitis aut fræno colla [h] sequacis equi.
Nunc volucrem laqueo, nunc piscem ducitis hamo.
Diluitur [i] posito serior [k] hora mero.

INTERPRETATIO.

Ut mihi licuit per res salute frui, quâ me impertitus es verbis, Leandre, adesto. Omne spatium quod remoratur voluptatem, est nobis prolixum. Ignosce confitenti; amo solicitè. Ardemus flamma æquali, sed sum te minor fortitudine. Arbitror animum esse validiorem viris. Ut corpus est imbecille mollibus puellis, ita est animus. Differ exiguo tempore, linquar animo. Vos interdum venando, interdum colendo agrum amœnum collocatis tempora prolixa in diversâ morâ. Vel fora vos morantur, vel munera nitidæ palæstræ, vel subigitis fræno cervices equi docilis. Interdum carpitis avem reti, interdum piscem hamo: hora vespertina delinitur vino admoto.

NOTÆ.

a *Rebus*] *Effectu.*
b *Omnis*] Etiam brevissima.
c *Fassæ*] *Mihi amoris impatientiam confitenti.*
d *Viribus*] *Animi robore, ad resistendum amori.*
e *Geneale*] *Amœnum & lætum*, naturæ enim & voluptatis Deus est Genius.
f *Ponitis*] Pergit in reddendis rationibus, quamobrem minùs sint viri impatientes.
g *Unctæ*] Oleo sese perfundere solitos esse athletas tritum est. Inde unctæ dicuntur palæstræ.
h *Sequacis*] *Fræno parentis.*
i *Posito*] Prompto & apposito.
k *Hora*] Id est, viri etiam sub noctem vino sese oblectant.

15 [l] His

[l] His mihi [m] submotæ, vel si minùs aciter [n] urar,
Quod faciam, superest, præter amare, nihil.
Quod superest facio: teque ô mea sola voluptas,
Plus quoque, [o] quam reddi quod mihi possit, amo.
Aut ego cum carâ de te nutrice susurro;
Quæque tuum miror causa moretur iter:
Aut mare prospiciens, odioso concita vento,
Corripio verbis æquora pænè [p] tuis:
Aut ubi sævitiæ paulum gravis unda remisit;
Posse quidem, sed te nolle venire, queror.
Dumque queror; lacrymæ per amantia lumina manant:
Pollice quas tremulo conscia siccat anus.
Sæpe tui specto si sint in littore passus:
Impositas [q] tanquam servet arena [r] notas.
Utque rogem de te, & scribam tibi, si quis Abydo
Venerit, aut quæro, si quis Abydon eat.
Quid referam, quoties dem vestibus oscula, quas tu
Hellespontiacâ ponis iturus aquâ?
Sic ubi lux acta est, & [s] noctis amicior hora
Exhibuit pulso [t] sidera clara die;
Protinus in summo [u] vigilantia lumina tecto
Ponimus, assuetæ signa notamque viæ.

INTERPRETATIO.

hil restat quod agam, mihi prohibitæ istis us, quamvis etiam minùs vehementer ar- em, præter amare. Ago quod concedi- , & te amo, ô meum unicum suavium, e etiam quàm quod mihi queat retribui. t ego submissè de te loquor cum dilectâ trice, & stupeo quæ causa distineat tuum cessum. Aut prospectans æquor arguo pro- nodum tuis vocibus maria turbata vento in- ieso: aut, ubi fluctus odiosi parùm de aspe- ie deposuerunt, conqueror te posse quidem nolle accedere. Et dum queror, lacrymæ ui oculis amore correptis, quas anus conscia abstergit pollice tremente. Sæpè exquiro num conspiciantur tua vestigia in littore; quasi sa- bulum retineat signa impressa: & ut interro- gem de te, exquiro num aliquis accesserit Aby- do, ut scribam tibi, aut num aliquis eat Aby- don. Quid memorem quoties despeculer amictus, quos tu deponis nataturus mari Hellespontiaco? Sic ubi dies præteriit, & hora gratior noctis prodidit, fulgentia sidera, die exacto, sta- tim admovemus facem pervigilem in fasti- gio tecti, indicium & notam itineris so- liti.

NOTÆ.

l *His*] Venatione, agriculturâ, aucupio, icatu, &c.
m *Submotæ*] Id est, *Quæ illis negotiis & illis non possum detineri.* Alii habent *subtis.*
n *Urar*] Amore, *scil.*
o *Quàm reddi*] Venustè: plus amare se :it, quam posset amari.
p *Tuis*] *Ventis* verbis maris æstum accu- *sasti, iisdem propè de eo queror.*
q *Tanquam servet*] Quod tamen non facit. Sed ab amantibus, cupientibus, timentibus, sperantibus, omni denique perturbatis affectu, quælibet finguntur, & creduntur.
r *Notas*] Hic vestigia intelliguntur.
s *Noctis amicior hora*] *Nox.*
t *Sidera*] Lunam, &c.
u *Vigilantia*] *Accensa.*

x Tortaque

[x] Tortaque versato ducentes stamina fuso
[y] Fœmineâ tardas [z] fallimus arte moras.
Quid loquar interea tam longo tempore, quæris?
Nil, nisi Leandri nomen, in ore meo est.
[a] *Jamne putes exîsse domo* [b] *mea gaudia, nutrix?*
An vigilant [c] *omnes? &* [d] *timet ille suos?*
Jamne suas humeris illum deponere vestes;
[e] *Pallade jam pingui tingere membra putes?*
Annuit [f] illa [g] ferè: non nostra quod oscula curet;
Sed [h] movet obrepens somnus [i] anile caput.
Postque moræ minimum, *Jam certè* [k] *navigat*, inquam,
Lentaque [l] *dimotis brachia jactat aquis.*
Paucaque cùm [m] tactâ [n] perfeci stamina terrâ,
An medio possis [o] quærimus esse freto?
Et modò prospicimus: timidâ modò voce precamur,
Ut tibi det faciles utilis aura vias.
Auribus [p] interdum voces captamus, & omnem
Adventûs strepitum credimus esse tui.

INTERPRETATIO.

Et trahentes fila inlorta fuso versato, decipimus studio muliebri longa tempora. Petis quid dicam interea tam prolixo spatio? Nihil nisi nomen Leandri est in ore meo. Jamne credas voluptatem meam domo prodiisse, nutrix? An omnes sunt experrecti? & ille metuit suos? Jamne credas illum exuere amictus suos humeris; & jam ungere artus pingui olivo? *Illa ut plurimùm annuit; non quòd moveatur nostris suaviis; sed somnus subiens agitat caput anile. Et post exiguum spatium,* Jam certè natat, *dico;* & movet lacertos flexiles aquis depulsis. *Et postquam pauca fila traxi terrâ percussâ, petimus an possis esse medio æquore. Et modò prospectamus, modò oramus voce pavidâ, ut ventus propitius tibi præbeat iter expeditum. Nonnunquam aucupamur, sonos auribus, & arbitramur omnem susurrum esse tui accessûs.*

NOTÆ.

x *Tortaque*] *Nentes*, uno verbo.

y *Fœminea*] Nere enim propium est fœminarum.

z *Fallimus moras*] *Tædium ex tuâ morâ minuimus.*

a *Jamne putes*] Verba Herûs ad nutricem.

b *Mea gaudia*] Leandrum, *scil.*

c *Omnes*] *Sui* scil. *aut Abydeni, qui Leandri discessum impediant.*

d *Timet*] Ne sint discessus oculati testes.

e *Pallade*] *Oleo;* cujus usum prima Pallas, seu Minerva, homines docuisse dicitur. Eo autem ungebantur natatores, ne aquarum frigiditate nervi rigescerent, atque eorum potiùs facilior motus esset.

f *Illa*] Nutrix.

g *Ferè*] Pro *ferè semper:* ut alibi.

h *Movet*] Dormitantis verò caput annuenti modo simili movetur.

i *Anile*] Nutricis.

k *Navigat*] *Leander meus*, scil. Verba sunt quæ ad anum dixisse, se prædicat Hero.

l *Dimotis*] Scilicet inter natandum aqua hinc inde quodammodo dimovetur.

m *Tactâ*] Clar. Heinsius *tractâ* reponendum censet, deinde ex uno aut altero codice pro *terrâ* reponit *telâ*, quod illi maximè, eò præsertim, uti quidem videtur, arrisit, quòd satìs, ut ille ait, quid *tactâ terrâ* sibi velit, non sit assequutus. Quanquam verò argutè vir clarissimus, locum tamen non necesse habeam solicitare. Quippe notum est fila trahentibus fœminis propemodum necessarium esse, ut filo producto, terram tangant priùs fuso, quàm illud evolvant.

n *Perfeci stamina*] *Nevi fila.*

o *Quærimus*] Ex nutrice, *scil.*

p *Interdum*] Puteanus *incertas.*

Sic

Sic ubi [q] deceptæ pars est mihi maxima noctis
Acta; subit furtim lumina fessa sopor.
Forsitan invitus, mecum tamen, [r] improbe, dormis:
Et quanquam non vis ipse venire, venis.
Nam modò te videor prope jam spectare natantem:
Brachia nunc humeris humida ferre meis:
Nunc dare, quæ soleo, madidis velamina membris;
Pectora nunc juncto [s] nostra fovere sinu.
Multaque præterea, linguæ reticenda modestæ;
Quæ fecisse juvat, facta referre pudet.
[t] Me miseram! brevis est hæc & non vera voluptas.
Nam tu cum somno semper abire soles.
Firmius ô cupidi tandem coëamus amantes:
Nec careant verâ gaudia nostra fide.
Cur ego tot viduas exegi frigida noctes?
Cur toties à me, lente natator, abes?
Est mare (confiteor) nondum tractabile nanti:
Nocte sed hesternâ lenior aura fuit.
Cur ea præterita est? cur non [u] ventura timebas?
Tam bona cur periit, nec tibi rapta via est?
[x] Protinus ut similis detur tibi copia cursus;
Hoc melior certè, quo prior, [y] illa fuit.

INTERPRETATIO.

Sic postquam pars maxima noctis deceptæ est mihi præterita, somnus sensim in oculos lassos irrepit. Forsitan coactus, cubas tamen mecum, proterve; & quamvis ipse non cupias accedere, accedis. Nam modò videor aspicere te jam propè nantem; modò admovere udos lacertos meis humeris. Modò porrigere amictus; quos sum assueta porrigere *artubus humidis: modò calefacere pectora nostra gremio admoto. Et multa insuper prætermittenda linguæ honestæ; quæ prodest fecisse; cum acta sunt, pudet narrare. Hei mihi! hæc gaudia sunt brevia & minus sincera. Nam tu soles semper recedere cum sopore. O conjungamur denique; certius avidi amantes: nec voluptas nostra sit sine certâ fide. Quamobrem ego gelida transegi tot noctes desertas; Quamobrem toties sejungeris à me, tarde natator? Æquor nondum est moderabile nanti: sed ventus fuit placidior nocte hesternâ. Quamobrem ea effluxit? Quamobrem non reformidabas futura? Quamobrem iter tam facile tibi subtractum nec correptum est? Quamvis continuo par tibi concedatur facultas natandi, illa fuit profectò eo commodior, quo prior.*

NOTÆ.

q *Deceptæ*] *Decipere noctem est,* aliquid agendo, tædium ejus levare. Vide tamen annon satius sit vocem istam ad puellam ipsam referre, quæ decepta sit, & frustrà amantem expectaverit.

r *Improbe*] Contumelia amatoria.

s *Nostra*] Quidam habent *vestra*, quod placuit clar. Heinsio.

t *Me miseram*] Distichon hoc suspectum habet idem Heinsius.

u *Ventura*] Ventum, *scil.* & tempestatem.

x *Protinus ut*] *Quamvis statim, & sine mora tibi detur, ut ad me venire possis.*

y *Illa*] Prior copia. Priorem ad se veniendi opportunitatem eo meliorem fuisse decit, quod prior fuerit.

[z] At cito mutata est jactati forma profundi:
[a] Tempore, cùm properas, sæpè minore venis.
Hic, puto, [b] deprensus [c] nil, quod quererêris, haberes;
Meque tibi amplexo nulla noceret hyems.
Certè ego [d] tum ventos audirem [e] lenta sonantes,
Et nunquam placidas esse precarer aquas.
Quid tamen evenit, cur sis metuentior undæ?
[f] Contemptumque prius, nunc vereare, fretum?
Nam [g] memini, cùm te sævum veniente minàxque
Non minùs, aut multò non minùs æquor erat.
Cum tibi clamabam, *Sic tu* [h] *temerarius esto,*
Ne miseræ virtus sit tua flenda mihi.
Unde novus timor [i] hic? quòque illa audacia fugit?
Magnus ubi est spretis [k] ille natator aquis?
Sis tamen [l] hoc potiùs, quàm [m] quod priùs esse solebas:
Et facias placidum per mare tutus iter.
Dum modò sis idem: dum sic, ut scribis, amemur:
[n] Flammàque [o] non fiat frigidus illa cinis.

INTERPRETATIO.

At brevi conversa est facies maris turbati: sæpè, cùm festinas, accedis tempore breviore. Hic correptus, nihil credo contingeret, quamobrem doleres, & nulla tempestas obesset tibi me complexo. Certè ego tum auscultarem secura ventos obstrepentes, & nunquam orarem æquora esse tranquilla. Quid tamen accidit, quamobrem sis timidior fluctuum? Et nunc expavescas mare spretum anteà? Nam recordor cùm te accedente fretum non minus erat, aut non multò minùs asperum & periculosum: cùm tibi inculcabam, Sic tu esto audax, ne virtus tua sit lugenda mihi infelici. *Unde hic metus subitus? Et quò illa confidentia recessit? Ubi est illa peritus natator contemptis undis? Sis tamen potiùs hoc, quàm quòd consueveris esse anteà; & securus viam ingrediaris per æquor tranquillum. Dummodò sis idem, dummodò ita diligamur, ut scribis, & ille ignis non fiat cinis gelidus.*

NOTÆ.

z *At citò*] Objectio est & excusatio ex parte Leandri: quasi dicat Hero, *Tu moræ causam facis non benè sedatum mare, veritus ne intra breve tempus intumesceret.*

a *Tempore*] Responsio est Herus: quasi dicat, *Utcunque maris tumorem reformidares, cùm tamen paululum de irâ suâ remitteret, poteras venire; nam sæpè tempore minora fretum tranas.*

b *Deprensus*] Propriè & optimè deprehendi dicuntur nautæ tempestate oppressi.

c *Nil*] Nihil equidem, cùm Leander ipse ventis ad amicam retineri in epistolâ suâ optaverit.

d *Tum*] *Cùm me amplectereris.*

e *Lenta*] *Minimè solicita & quieta.* Alii habent *læta.*

f *Contemptumque*] Vide quantus eâ de re ipse Leander in epistolâ suâ fuerit.

g *Memini cùm te veniente*] *Memini ejus temporis, quo, cùm ad me venires.*

h *Temerarius*] *Qui ad me, obstantibus ventis, magno cum periculo venis.*

i *Hic*] *Cùm jam non audeas venire.*

k *Ille*] *Leander, qui ad me adversantibus undis venire solitus erat.*

l *Hoc*] Timidus.

m *Quod priùs*] Audax.

n *Flamma*] Amor.

o *Non fiat*] *Non prorsus extinguatur.*

Non

Non ego tam ventos timeo mea vota morantes,
Quàm [p] similis vento ne tuus [q] erret amor:
[r] Ne non sim tanti, [s] superentque pericula causam:
Et videar merces esse labore minor.
Interdum metuo, [t] patria ne lædar; & impar
[u] Ducar Abydeno [x] Thressa puella [y] toro.
Ferre tamen possum patientiùs omnia, quàm si
[z] Otia nescio quâ pellice captus agas:
In tuâ si veniant alieni collâ lacerti:
Sitque novus nostri finis amoris amor.
Ah potiùs peream, quàm [a] crimine vulnerer isto.
[b] Fataque sint culpa nostra priora tua!
Nec quia [c] venturi dederis mihi signa doloris,
Hæc loquor, aut [d] fama sollicitata nova.
Omnia sed vereor (quis enim securus amavit?)
Cogit & absentes plura timere [e] locus.
Felices illas, sua quas [f] præsentia nosse
Crimina vera [g] jubet, falsa timere vetat!

INTERPRETATIO.

Ego non tam metuo auras obstantes meis desideriis, quàm ne amor tuus par auræ vagetur; ne non tanti ducar, & discrimina vincant causam, & videar esse præmium levius operâ. Nonnunquam timeo ne mihi noceat patria, & puella Thracia credar indigna lecto Abydeno. Possum tamen pati tolerantiùs quælibet, quàm si moreris correptus nescio quâ pellice, si aliena brachia amplectantur tuum collum, & novus amor sit finis nostri amoris. Ah priùs inteream quàm lædar isto flagitio; & mors nostra prævertat tuum crimen! Neque hæc dico, quòd mihi præbueris indicia futuri doloris, vèl inducta rumore novo. Sed omnia paveo (quis enim quietus amavit?) Et locus subigit absentes plura metuere. Beatas illas, quas sua præsentia cogit cognoscere veras culpas, prohibet metuere vanas!

NOTÆ.

p *Similis vento*] Levis & inconstans, *scil.*

q *Erret*] *Ad aliam transferatur.*

r *Ne non sim tanti*] Supple, *metuo*, aut *timeo*. Gall. *Je crains que vous ne pensiez que je n'en vaux pas la peine;* I am afraid lest you should think I am not worth the trouble.

s *Superentque*] Id est; *Tanta tibi videantur pericula, ut mei causa ea nolis adire.*

t *Patria ne lædar*] *Mihi damno sit patria tua ignobilior.*

u *Ducar*] Alii *dicer.*

x *Thressa*] Hæc est Puteanei lectio, quam optimam censuit clar. Heinsius; qui insuper Thracias mulieres despectas fuisse, exemplo Themistoclis, Timothei, aliorum, quibus Thressæ matres objectæ sunt, multis denique probat. Alii codices habent *Sesta;* quæ fortè vera est lectio.

y *Toro*] Alii habent *viro.*

z *Otia agas*] *Cesses; moreris.*

a *Crimine*] *Si aliquam aliam amaveris.*

b *Fataque*] *Mors.*

c *Venturi dederis*] Id est, *Mihi ullo modo quicquam palefeceris, ex quo manere me dolorem tuæ conjecerim.*

d *Fama sollicit.*] Id est, *Quod fama aut nuncio ullo, sinistra de amore tuo audiverim.*

e *Locus*] Remotus, *scil.* aut loci distantia.

f *Præsentia*] Siqua sint tamen.

g *Jubet*] Ni jubeat, cogit certè præsentia cognoscere quæ coram fiunt.

Nos tam [h] vana movet, quàm [i] facta injuria fallit :
Incitat & [k] morsus error [l] uterque pares.
O utinam venias ! aut ut ventusve paterve,
Causaque sit [m] certæ fœmina nulla moræ !
Quod si [n] quam sciero ; moriar (mihi crede) dolendo.
[o] Jamdudum [p] peccas, si mea [q] fata petis.
Sed neque peccabis, frustraque ego terreor [r] istis :
Quoque minus venias, invida [s] pugnat hyems.
Me miseram ! quanto planguntur littora fluctu !
Et latet [t] obscurâ condita nube dies !
Forsitan ad pontum [u] mater pia venerit Helles,
[x] Mersaque [y] roratis [z] nata fleatur aquis :
An [a] mare ab inviso [b] privignæ nomine dictum
Vexat in æquoream versa [c] noverca Deam ?
Non favet, [d] ut nunc est, teneris [e] locus iste puellis.
Hâc Helle periit ; hâc ego lædor aquâ.
At tibi [f] flammarum memori, Neptune, tuarum,
Nullus erat ventis impediendus amor :

INTERPRETATIO.

Offensa falsa tam nos cruciat, quàm oblata latet ; & utraque ignorantia ciet æquales cruciatus. O utinam accedas ! aut vel aura, vel pater, nisi puella sit causa longæ cunctationis ! Quod si aliquam cognovero ; obibo (mihi crede) dolore. Jam diu delinquis, si quæris meam mortem. Sed neque delinques & ego falsò moveor istis : & tempestas æmula obstat quò minùs accedas. Me infelicem ! quantis undis littora pulsantur ! dies quoque absconditur tectus nube atrâ ! forsitan mater pia Helles descenderit ad mare, & filia submersa lugeatur aquis effusis : an noverca mutata in Deam marinam percellit æquor cognominatum ab odioso nomine privignæ ? Iste locus qualis nunc est, non est propitius mollibus puellis. Helle hâc aquâ interiit, ego hâc solicitor. At, Neptune, nullus amor erat tibi prohibendus recordanti ignes tuos.

NOTÆ.

h *Vana*] Id est, Quæ non facta sed ficta est.

i *Facta*] *Siqua facta sit tamen*, supple.

k *Morsus*] *Animi curas doloresque.*

l *Uterque*] Cùm tibi crimina falsa affingo, deinde quæ vera sunt, cùm nescire me cogito.

m *Certæ*] Alii habent *tantæ* ; quod propè idem est, quoad sensum, nisi quòd illud majorem significat impatientiam.

n *Quam*] *Fœminam*, scil. *quæ te à me avellat.*

o *Jamdudum*] *Valde* vel *jamdiu* exponunt. Hæc est vis vocis, ut rei certam & exploratam veritatem notet.

p *Peccas*] *Me occidis.*

q *Fata petis*] *Mortem quæris.*

r *Istis*] Suspicionibus.

s *Pugnat hyems*] *Obstat tempestas.*

t *Obscura*] *Quam obscura.*

u *Mater pia*] Nephele est, quam fortè tempestatem ejere dicit Hero.

x *Mersaque*] De submersâ Helle nota fabula, quam etiam ante vidimus.

y *Roratis*] *Instar roris effusis* ; allusio est ad nubem quæ Græce Nephele dicitur ; ex quâ ros aut pluvia decidit.

z *Nata*] Helle.

a *Mare*] Hellespontum.

b *Privignæ*] Helles.

c *Noverca*] Ino est, Athamantis altera uxor, adeoque Helles noverca ; quæ in Leucothean seu Matutam, Deam marinam, transmutata est.

d *Ut nunc est*] Ita tumidus.

e *Locus iste*] Hellespontus.

f *Flammarum*] *Amorum.*

[g] Si neque [h] Amymone, nec laudatissima formâ
Criminis est [i] Tyro fabula vana tui,
[k] Leucidaque [l] Alcyone, [m] Circeque, & Alymone nata,
Et [n] nondum nexis angue Medusa comis,
Flavaque [o] Laodice, cœloque recepta [*] Celæno,
Et quarum memini [p] nomina lecta mihi.
Has certè pluresque canunt, Neptune, poëtæ
Molle latus lateri composuisse tuo.
Cur igitur toties vires expertus amoris,
Assuetum nobis [q] turbine claudis iter?

INTERPRETATIO.

Si neque Amymone, nec Tyro celeberrima pulchritudine est fabula inanis tui vitii, & splendida Alcyone, & Circe, & Alymonis filia, & Medusa capillis nondum implicitis serpentibus, & flava Laodice, & Celæno reposita cœlo. & quarum recordor nomina lecta à me. Certè poetæ prædicant has & plures conseruisse tenerum latus lateri tuo, Neptune. Quamobrem ergo toties vim passus amoris, obstruis nobis viam solitam tempestate?

NOTÆ.

g *Si neque*] Id est, *Siquidem verum est te amasse hanc, illam, &c.*

h *Amymone*] Una fuit ex Danai filiabus à Neptuno compressa; ex quâ Nauplium suscepit, patrem Palamedis.

i *Tyro*] Fuit hæc Salmonei filia, quæ ex Neptuno, Enipei fluvii formam, induto, Pelian Nelcumque uno partu edidit.

k *Lucida*] Quippe in cœlum translata; quâ re ab aliis ejusdem nominis distinguitur.

l *Alcyone*] Fuit una ex Pleiadibus, Atlantis filia; ex quâ etiam Neptunus filios duos, & filiam unam suscepit.

m *Circeque & Alymone*] Non expediunt se ex hoc loco interpretes, qui haud dubie mendosissimus est. Monstra lectionum in vetustis codicibus apparent. Pro *Circe* plerique *Cayce, Ceireque, Ceycreque.* Pro *Alymone* scripti *Avenone, Aveone, Arreone, Aneone, Anonone, Ameone, Anemone, Amione, Augone, Aminone, Alcione, Avetione, Arnione, Amintone, Alienone, Avidne, Anthone, Amione, Antheone, Acteone, Anthonoe,* & quid non? sed ita ut plerique *Aveone,* aut *Aneone* agnoscant. Puteanus *Ceuceque & Aveone nata.* Scribo *Calyceque Ecatheone nata.* Hyginus fabula 107. ubi Neptuni filios recenset, *Cygnus ex Calyce Hecatonis filia,* ubi Hecatonis videtur rescribendum. Scholiastes Theocrit. Idyll. 16. Κύκνον λέγει τὸν Ποσειδῶνος καὶ Κήϋκος; vel, ut aliæ editiones habent Καΰκος. Lego Καλύκης. Addit autem *Hecatone nata,* ut ab altera Calyce, Endymionis matre, filia Æoli distinguat. Certè Cygni matrem, quocumque tandem appellatam nomine hîc intelligi ab Ovidio non est dubium. Si quis meliora protulerit, is Musas singulari beneficio demerebitur. *Heinsius.*

n *Nondum nexis*] Medusæ crines, quorum pulchritudine præsertim ipsa Neptuno placuerat, Pallas indignata, quòd in templo sibi dicato ille fugientem assecutus esset & compressisset, in serpentes convertit.

o *Laodice*] Plures eo nomine memorantur, interque eas Priami una, alia Agamemnonis, tertia Cygni filia. Fuit & eò nomine nympha, Apis & Niobes mater, itemque aliæ. Quam vero Neptunus amaverit non liquet, nisi fortè Laodicen Priami.

* *Celæno*] Hæc est è Pleïadibus una, Alcyones soror, quam etiam amasse Neptunum testatur Apollodorus. Anteà verò vidimus Pleïadas cœlo receptas sidus efficere; quod Latini *Vergilias* appellant.

p *Nomina*] Nomina sunt profectò, & ea quidem fabulosa; ut nimia in his discutiendis videatur criticorum diligentia.

q *Turbine*] Turbo ventus est validissimus & vorticosus. Adeoque non tam hic ventus, cui propriè non imperat Neptunus, quàm ejus effectum, maris *scil.* commotio est intelligenda. Duo scripti habent *turbide.*

Parce

Parce, ferox; latoque mari [r] tua prælia misce;
Seducit terras hæc [s] brevis unda [t] duas.
Te decet aut magnas magnum jactare carinas;
Aut etiam totis classibus esse trucem.
Turpe Deo pelagi, juvenem terrere natantem:
Gloriaque est [u] stagno quolibet ista minor.
Nobilis [x] ille quidem est, & clarus origine: sed [y] non
A tibi [z] suspecto ducit Ulysse genus.
Da veniam, servaque duos: natat [a] ille; sed isdem
Corpus Leandri, spes mea, pendet aquis.
[b] Sternuit & lumen: posito nam scribimus illo:
Sternuit; & nobis prospera signa dedit.
Ecce merum nutrix [c] faustos instillat in ignes:
Crasque erimus plures, inquit, & ipsa bibit.
Effice nos plures [d] evicta per æquora [e] lapsus,
O penitùs toto corde recepte mihi.
[f] In tua castra redi, socii dèsertor amoris.
Ponuntur [g] medio cur mea membra toro?
Quod timeas, non est: [h] auso Venus ipsa favebit:
[i] Sternet & æquoreas [k] æquore nata vias.

INTERPRETATIO.

Ignosce, sæve, & exerce tua certamina in vasto æquore. Hæc aqua quæ separat duas terras est exigua. Tibi ingenti pulchrum est aut agitare ingentes naves; aut etiam esse terribilem totis classibus. Indecorum est Deo maris pavorem incutere adolescenti nanti, & laus ista est inferior quovis stagno. Ille equidem est generosus, & stirpe generosa, sed non repetit originem ab Ulysse tibi inviso. Ignosce, & duos salvos præstato: ille natat; sed corpus Leandri, & spes mea natat in iisdem aquis. Lucerna etiam strepuit, nam scribimus illa admota. Strepuit, & nubis facit læta omina. Ecce nutrix immittit vinum in flammas felices; & ait, Cras erimus plures, *& ipsa potat. Fac nos plures esse progressus per maria superata, & prorsus infixe mihi toto animo. Revertere in tua castra, desertor socii amoris. Quamobrem mei artus collocantur in medio lecto? Non est quod reformides; ipsa Venus juvabit audentem; & orta mari muniet iter marinum.*

NOTÆ.

r *Tua prælia*] *Undas tuas, alias aliis impinge.*

s *Brevis*] Quæ adeo ea non est, ubi sua prælia Neptunus benè miscere possit.

t *Duas*] Europam & Asiam.

u *Stagno*] Id est, *Gloria quam in quolibet turbando stagno, aut parva aqua posses habere.*

x *Ille*] Leander.

y *Non ducit*] *Adeoque illi infensus esse non debes.*

z *Suspecto*] Alii Neptuno suspectum volunt fuisse Ulyssem propter Palamedem nepotem, qui ejus insidiis periit; alii propter Polyphemum filium, ab eodem Ulysse, etiam cum patris contemptu excæcatum. Ob utramque causam fuerit.

a *Ille*] Quasi dicat, *Solus quidem.*

b *Sternuit*] *Strepitum ad sternutantis modum edidit.*

c *Faustos*] *Fausta significantes.*

d *Evicta*] *Tuis lacertis superata.*

e *Lapsus*] Id est, *Progressus.*

f *In tua castra*] *Ad me*, scil. Metaphora à militibus.

g *Medio*] *Quod non fieret, si tu adesses.*

h *Auso*] *Tibi*, scil.

i *Sternet*] *Componet: placebit.*

k *Æquore natæ*] Ex maris spuma orta dicitur.

Ire

Ire libet medias ipsi mihi sæpe per undas:
Sed solet hoc maribus tutius esse fretum.
[l] Nam cur, hoc vectis [m] Phryxo Phryxique [n] sorore,
Sola [o] dedit vastis fœmina nomen aquis?
Forsitan ad reditum metuas ne tempora desint,
Aut [p] gemini nequeas ferre laboris onus.
At nos [q] diversi medium coëamus in æquor:
Obviaque in summis oscula demus aquis:
Atque ita quisque suas iterum redeamus ad urbes.
Exiguum, sed plus quàm nihil, [r] illud erit.
Vel pudor hic utinam, qui nos clam cogit amare,
Vel timidus famæ [s] cedere vellet amor!
Nunc [t] malè res junctæ [u] calor & reverentia [x] pugnant.
Quid sequar; [y] in dubio est, hæc decet, ille juvat.
[z] Ut semel intravit Colchos [a] Pagasæus Iason,
Impositam celeri [b] Phasida puppe tulit.
Ut semel [c] Idæus Lacedæmona venit adulter;
Cum [d] præda rediit protinus ille sua.

INTERPRETATIO.

Sæpè mihi ipsi fert animus vadere per aquas medias: sed hoc mare consuevit esse tutiùs masculis. Nam quamobrem Phryxo & germana Phryxi actis hoc freto, sola puella imposuit nomen profundis aquis? Fortè timeas tempus ut detur ad regressum, aut non valeas tolerare molestiam duplicis laboris. At nos dissiti conveniamus in medium mare, & suavia præbeamus concurrentia in extremis aquis. Atque ita unusquisque revertamur iterum ad suas sedes. Illud erit minimum, sed ampliùs quàm nihil. Utinam vel hic pudor qui nos subigit furtim amare, vel amor pavidus vellet concedere famæ! Nunc amor & pudor res malè collatæ certant. In incerto est quid agam: hic est decorus, ille utilis. Postquam Iason Pagasæus, iniit Colchos, avexit Phasida injectam in navem velocem. Postquam adulter Idæus semel accessit Lacedæmona, ille statim reversus est cum rapinâ suâ.

NOTÆ.

l *Nam cur*] Exemplo probat mare de quo loquebatur puellis minus favere.

m *Phryxo*] Phryxus Athamantis & Nephelæ fuit filius, qui conscenso aurei velleris ariete Pontum; cum sorore, transfretare aggressus est.

n *Sorore*] Helle.

o *Dedit*] Ab ipsâ verò Hellespontus dictus est.

p *Gemini*] Veniendi, & abeundi, *scil.*

q *Diversi*] Qui *in diversis mundi partibus commoramur.*

r *Illud*] In medium æquor colisse, ibique oscula dedisse.

s *Cedere*] *Ita ut pudor amori; amor omnia famæ permitteret. Amori per pudorem, famæ per amorem omnia licerent; amor, à pudore concessa, famæ traderet; pudor quæ amor faceret, non curaret. Amor, quæ fama vulgaret, contemneret: nosque adeo securi nostro palam gauderemus amore.*

t *Malè*] *Voluptatis nostræ dispendio.*

u *Calor*] Amor.

x *Pugnant*] Quia dissuadet pudor, quod amor imperat.

y *In dubio est*] *Dum pudor & amor pugnant, utri obsequar dubito.*

z *Ut*] *Postquam.* Innuit Herò, se à Leandro, ut à Jasone Medea, abduci velle.

a *Pagasæus*] *Thessalicus*, ab urbe Thessaliæ Pagasis.

b *Phasida*] Medeam, à Phaside Colchorum fluvio.

c *Idæus*] Paris, de quo suprà.

d *Prædâ*] Helena.

Tu,

Tu, quàm sæpe petis quod amas, tam sæpe relinquis:
Et quoties [e] grave fit puppibus ire, natas.
[f] Sic tamen, ô juvenis tumidarum victor aquarum,
Sic facito spernas, ut vereare, fretum.
Arte laboratæ merguntur ab æquore puppes:
Tu tua plus remis brachia posse putes!
Quod cupis, hoc nautæ [g] metuunt, Leandre, natare.
[h] Exitus hic fractis puppibus esse solet.
Me miseram! [i] cupio non persuadere, quod hortor:
Sisque, precor, monitis fortior ipse meis.
Dummodo [k] pervenias, excussaque sæpe per undas,
Injicias humeris brachia lassa meis.
Sed mihi, cœruleas quoties obvertor ad undas,
Nescio quæ pavidum [l] frigora pectus habent.
Nec minus hesternæ [m] confundor imagine noctis,
Quamvis est sacris [n] illa piata meis.
[o] Namque sub auroram, jam [p] dormitante lucernâ,
(Somnia quo cerni tempore [q] vera solent)
Stamina de digitis cecidêre sopore remissis:
Collaque pulvino nostra ferenda dedi.
Hic ego ventosas nantem delphina per undas
Cernere non dubiâ sum mihi visa fide.

INTERPRETATIO.

Tu tam sæpe deseris quod amas, quàm sæpe invisis: & quoties durum est navibus progredi, natas. Vide tamen, ô juvenis, domitor aquarum turbaturum, ita contemnas mare, ut timeas. Naves artificiosè constructæ obruuntur mari: credasne tuos lacertos amplius valere quàm remos? Quod optas natare, Leandre, nautæ hoc timent. Hæc sors consuevit esse navibus effossis. Me infelicem! opto non efficere quod moneo: & oro ipse sis animosior meis præceptis. Dummodo pertingas, & immittas humeris meis lacertos defessos sæpe agitatos per aquas. Sed quoties converto oculos ad aquas glaucas, nescio quæ frigora meum occupant cor trepidum. Nec minus turbor simulacris noctis hesternæ, quamquam illa est piata meis sacris. Namque sub auroram, lampade jam extinctâ (quo tempore somnia certa solent videri) fila exciderunt digitis laxatis somno: & præbui nostras cervices sustinendas pulvino. Hic ego sum mihi visa fide haud incertâ aspicere delphinum natantem per aquas ventis agitatas.

NOTÆ.

e *Grave*] Id est, Navibus periculosum.

f *Sic*] Repetitione movet affectum.

g *Metuunt*] Quia tantum post naufragium natatu maria conantur trajicere.

h *Exitus hic*] Enimvero navibus fractis, perturbatum marenatare nautæ coguntur.

i *Cupio*] Quia, per amoris impatientiam, Leandrum, etiam turbato mari, vellet venire.

k *Pervenias*] *Ad me*, scil.

l *Frigora*] Ex metu.

m *Confundor*] *Somnio turbor.*

n *Illa*] Imago, *scil.* noctis, aut somnium: non nox, ut existimavit Hubertinus. Solebant verò, ut somniis prænunciata mala averterent, Diis sacra facere.

o *Namque*] Somnium enarrare instituit.

p *Dormitante*] Id est, propemodum deficiente; quemadmodum, consumpto oleo, evenire solet.

q *Vera*] *Vera significantia*: quæ tamen quatenus vera non inepte videri possint, longum esset definire.

Quem,

Quem, postquam bibulis illisit fluctus arenis,
Unda simul [r] miserum vitaque deseruit.
Quicquid id est, timeo; nec tu mea somnia ride:
Nec nisi tranquillo brachia crede mari.
Si tibi non parcis, dilectæ parce puellæ:
Quæ nunquam, nisi te sospite, sospes erit.
Spes tamen est fractis vicinæ pacis [s] in undis.
Tum placidas tuto pectore finde vias.
Interea, nanti quoniam freta pervia non sunt,
Leniat invisas littera missa moras.

INTERPRETATIO.

Quem, postquam unda afflixit bibulo arbulo, eumque & vita simul destituit infelicem. Quidquid id est, metuo: nec tu contemne mea somnia: nec committe lacertos nisi mari quieto. Si tibi non indulges, indulge amatæ puellæ, quæ nunquam erit incolumis nisi te incolumi. Spes tamen datur quietis mox futuræ in fluctibus aliquatenus sedatis. Tum scinde iter quietum securo pectore. Interea, quandoquidem maria non sunt aperta natanti, epistola transmissa mulceat moras odiosas.

NOTÆ.

r *Miserum*] Delphinum, *scil.* quo Leander repræsentatur.

s *Fractis in undis*] Id est, quæ jam non ita intumescunt. Nisi *in* per *ex* malueris exponere, deinde per *fractis* violenter agitatas undas intellexeris; ut tantam perturbationem necessario consequi debeat tranquillitas.

EPISTOLA XX.

ARGUMENTUM.

Profectus ad sacra Dianæ Acontius, quæ in Delo, insula maris Ægæi, omnium Cycladum clarissimo, frequenti virginum conventu celebrabantur, in amorem Cydippes, puellæ nobilis, adolescens exarsit. Sed cùm illam ob generis imparitatem non auderet solicitare, novam commentus fraudem, pulcherrimo pomo scripsit duos hosce versus: Juro tibi sane per mystica sacra Dianæ, Me tibi venturam comitem, sponsamque futuram, *atque illud ad pedes puellæ projecit: quæ fraudis inscia cùm imprudens legeret, paciscitur cum Acontio. Nam, quæ ante Deos in templo Deliæ Dianæ dicerentur, rata esse, lex erat. Cùm autem paulo post pater, hujusce rei inscius, illam alii desponderet, subita febri correpta est. Quare hâc epistolâ Acontius conatur eidem persuadere, hunc morbum à Diana immissum esse: propterea quòd non impleret, quæ Deâ præsente promisisset.*

[a] ACONTIUS CYDIPPÆ.

[b] PONE metum: [c] nihil hîc iterum jurabis amanti.
Promissam satis est te semel esse mihi.

INTEPRETATIO.

Mitte timorem: nihil hîc denuo jurabis amanti. Sufficit te mihi esse sponsam semel.

NOTÆ.

a *Acontius*] Juvenis fuit ex insulâ Ceâ, in mari Ægæo.

b *Pone metum*] *Ne verearis hanc meam epistolam legere, quasi aliquam juramenti formulam contineret.*

c *Nihil hîc jurabis*] *Ut anteà fecisti in templo Dianæ, ubi contra animi tui propositum fidem mihi tuam obstrinxisti.*

Perlege:

Perlege: discedat [d] sic corpore [e] languor ab [f] isto,
Qui meus est, [g] ullâ parte dolente, dolor.
Quid pudor [h] ora subit? nam, sicut in æde Dianæ,
Suspicor, ingenuas erubuisse genas.
Conjugium pactamque fidem, non crimina, posco:
[i] Debitus ut conjux, non ut adulter, amo.
Verba [k] licet repetas, quæ [l] demptus ab arbore fœtus
Pertulit ad castas, me jaciente, manus;
Invenies illic [m] id te spondere, quod opto,
[n] Te potiùs, virgo, * quàm meminisse Deam.
Nunc quoque [o] idem timeo: sed [p] idem tamen acrius illud
Assumpsit vires; auctaque [q] flamma [r] morâ est.
Quique fuit nunquam parvus, nunc tempore longo,
Et [s] spe, quam dederas tu mihi, crevit amor.
Spem mihi tu dederas: meus hic tibi credidit ardor.
Non potes [t] hoc factum teste negare Deâ.
Adfuit, & præsens, ut [u] erat, tua verba notavit:
Et visa est motâ dicta probasse comâ.

INTERPRETATIO.

Perlege: sic morbus tuus, *qui est meus dolor, aliquo membro* tuo *afflicto, abeat ab isto* tuo *corpore. Quamobrem rubor irrepit in vultum? Nam conjicio genas verecundas rubore suffusas fuisse sicut in templo Dianæ. Peto connubium & fidem promissam, non flagitia: amo ut conjux legitimus, non ut adulter. Quamvis denuo proferas voces, quas fructus raptus ab arbore pertulit ad* tuas *manus pudicas, me mittente, ibi comperies te illud polliceri, quod cupio te, virgo, potiùs recordari quàm Deam. Nunc etiam metuo idem; sed tamen illud idem vehementiùs collegit vires, & ignis crevit tempore. Et amor qui nunquam fuit levis, nunc auctus est prolixâ morâ, & spe quam tu mihi feceras. Tu mihi spem feceras: hic meus amor tibi fidem adhibuit. Non tibi licet inficiari hoc actum esse Deâ conscià. Interfuit, & ut aderat, observavit tuas voces: & visa est prolata approbasse capillis agitatis.*

NOTÆ.

d *Sic*] *Ut tu legeris*, scil. De isto genere jam sæpe vidimus.

e *Languor*] Febris.

f *Isto*] *Tuo.*

g *Ullâ parte dolente*] Id est, *Si aliqua tui parte ægrotaveris.* Dicit se, ægrotante dominâ, pariter ægrotare.

h *Ora*] Alii habent *ante.*

i *Debitus*] *Ex pacto legitimus, modoque debito, & honesto; ut sponsus.*

k *Licet*] *Licitum est.*

l *Demptus ab arbore fœtus*] *Pomum*, in quâ versus, de quibus in argumento, Acontius scripserat.

m *Id te spondere*] Matrimonium, *scil.*

n *Te potius*] *Ut*, scil. *promissa serves, mihique nubas.*

* *Quam meminisse Deam*] Quia ab ea immissam febrem auctem iri metueret.

o *Idem*] *Ne*, scilic. *amori meo nolis respondere.*

p *Idem tamen*] Istud non videntur omnino exposuisse quidam, quos vidi, interpretes. Referendum istud *idem* ad *opto.* Votum & desiderium suum, ut ejus quod pollicita erat matrimonii recordaretur Cydippe, adeoque amorem suum sumpsisse vires, atque crevisse testatur Acontius.

q *Flamma*] Amor.

r *Morâ*] *Tempore.*

s *Spe*] Ea vero fovet amorem, qui desperatione sæpius extinguitur.

t *Hoc factum*] Matrimonii sponsionem intellige.

u *Erat*] *Erant* in Puteano & Patavino legitur; quod optimo sensu ad verba refertur, quæ inscia pronunciavit Cydippe, qualia erant intellexit Diana.

De-

Deceptam dicas nostra te fraude licebit :
Dum fraudis nostræ causa feratur amor.
Fraus mea quid petiit, nisi utì tibi jungerer uni ?
[x] Id me, quod quereris, conciliare potest.
[y] Non ego [z] naturâ, nec sum tam callidus usu :
Solertem tu me (crede) puella, [a] facis.
Te mihi compositis [b] (si quid tamen egimus) à me
Adstrinxit verbis ingeniosus Amor.
Dictatis ab eo feci [c] sponsalia verbis :
[d] Consultoque fui juris amore vafer.
Sit fraus huic nomen facto ; dicarque dolosus :
[e] (Si tamen est, quod ames velle tenere, dolus.)
[f] En iterum scribo, mittoque rogantia verba.
Altera fraus hæc est ; quodque queraris, habes.
Si noceo quod amo ; fateor, sine fine nocebo ;
Teque petam : caveas tu licet ipsa peti.
Per gladios alii placitas rapuere puellas :
Scripta mihi caute littera crimen erit ?

INTERPRETATIO.

Tibi dabitur dicere te delusam fuisse nostro 'o, modo amor dicatur causa doli nostri. id quæsivit meus dolus, nisi ut tibi solo necterer ? Illud quod a[illegible]is potest me tibi ungere. Ego non sum t[illegible] versutus natu- nec experientiâ : tu (crede) puella, me is ingeniosum. Amor solers colligavit te hi verbis à me constructis (si quid tamen estitimus.) Scripsi sponsalia vocibus ab eo gestis, & fui juris peritus amore interrogato. Dolus sit nomen huic facinori, & dicar fraudulentus (si tamen fraus est velle possidere quod ames.) Ecce denuo scribo, & mitto verba precantia. Hic est alter dolus, & habes quod expostules. Si officio quia amo ; confiteor, semper officiam, & te requiram, quamvis tu ipsa fugias requiri. Alii abstulerunt amatas puellas per enses ; epistola à me callide exarata erit flagitium ?

NOTÆ.

x *Id me*] Distichon hoc valdè mendosum, t Ovidianæ venæ non esse censuit clar. iinsius : quod tamen ita com[illegible]simè poni posse arbitror. *Id*, nempe [illegible]*jungi*, *d tibi querimoniæ causam præbuisse pu-*, *id ipsum est quod potest nos conciliare.* Ire suo in ambiguo ludit Ovidius. Enimro per matrimonium conjunguntur corre & conciliantur, qui fortè animo sunt ldè alieni.

y *Non ego*] Amorem, non se, fraudis auc-em facit.

z *Naturâ*] *Versutus* dicitur, cujus per naram mens celeriter versatur : *callidus* ve-, cujus, tanquam manus opere, sic anias usu concaluit.

a *Facis*] Quasi dicat, *non sum.*

b *Si quid*] Versuum, quibus Cydippen deperat auctorem vult videri Amorem.

c *Sponsalia*] Versus illos intelligit, quibus futurarum nuptiarum repromissio, quam fecerit Cydippe, continebatur. *Les fiançailles*, A Contract of Marriage.

d *Consultoque*] *Jurisperito Amore interrogato, qui me nuptiarum solemnia verba docuit, vafer fui.*

e *Si tamen*] Acutus est ubique Ovidius. Hic Acontii fraudem falsâ definitione diluere nititur.

f *En iterum*] Vide quàm ingeniosè priorem in scribendo super pomo Acontii fraudem cum posteriori epistolæ scriptione confundat ; atque utrobique idem crimen quasi ex Cydippes persona supponat ; ut ex eo quod in posteriori nullum videatur, tacitè in priori nullum esse concludatur.

Dî

Dî faciant, [g] possim plures imponere [h] nodos !
Ut tua sit nullâ libera parte fides.
Mille doli restant: clivo [i] sudamus in imo.
Ardor inexpertum [k] nil sinet esse meus.
Sit dubium, possisne capi; [l] captabere certè.
[m] Exitus in Dîs est: [n] sed capiêre tamen.
[o] Ut partem effugias, non omnia [p] retia falles:
Quæ tibi, quam credis, plura tetendit Amor.
Si non proficiant artes, veniemus ad arma;
Inque [q] tui cupido rapta ferêre sinu.
Non sum, qui soleam Paridis reprehendere factum:
Nec quenquam, qui, [r] vir possit ut esse, [s] fuit.
Nos quoque: sed taceo: mors hujus pœna rapinæ
[u] Ut sit, erit, quam te non habuisse, [x] minor.
[y] Aut esses formosa minus, peterere modeste.
Audaces [z] facie cogimur esse tuâ.
Tu facis [a] hoc, oculique tui; quibus ignea cedunt
Sydera; qui flammæ causa fuêre meæ.

INTERPRETATIO.

Utinam per Deos mihi liceat te *pluribus nodis implicare! ut tua fides nullo modo sit soluta. Mille fraudes supersunt; hæremus in collis aditu. Amor meus nihil patietur intentatum. Incertum sit an possis capi; certè captaberis. Eventus est penes Deos: sed tamen capieris. Quamvis evites partem, non tamen eludes omnes casses quos amor tibi posuit plures quàm veris. Si doli non prosint, recurremus ad arma, & correpta abducceris in gremio tui avido. Non sum qui consueverim carpere admissum Paridis; nec ullum, qui fuit, vir ut possit esse. Nos quoque* te rapiemus; *sed silentio premo. Quamvis interitus sit minor hujus raptus, minus erit gravis, quàm te carnisse. Vel esses minus pulchra, poscerris modeste; cogimur esse temerarii formâ tuâ. Tu, hoc præstas, & tui oculi, quibus astra radiantia sunt inferiora, qui fuerunt causa mei ardoris.*

NOTÆ.

g *Possim plures*] *Plures possim tibi ponere nodos.* Moreti codex venustè, *Heinsius.*

h *Nodos*] *Ad fidem tuam astringendum.* Unum posuerat, cum dolo Cydippen ad jurandum induxerat.

i *Sudamus*] Quasi diceret, *in primo limine inepte substiti; jam progredior, aliaque tentabo.*

k *Nihil sinet*] *Donec votis meis, teque potior.*

l *Captabere*] Captare est conâri accipere. *Tâcher de prendre & d'avoir,* To try to get and enjoy.

m *Exitus in Dîs est*] *Penes Deos est, qui qualem daturi sint finem, ignoro.*

n *Sed capiêre*] Est quasi ejus, quod dixit, correctio, exitum in Dîs esse, ut ipsi Amoris impetu minores esse videantur.

o *Ut*] *Quamvis.*

p *Retia*] Metaphora à venatoribus sumpta, in manus suas venturam tandem Cydippen dicit Acontius.

q *Tui cupido*] Alii *meo cupido*; multi *mei cupido*; Heinsius legit *meo cupidi.*

r *Vir possit ut esse*] Quis vero damnaverit eum, qui vir esse cupiat? At verò alius sensus est: atque is damnari debet, qui vir & fortis & audax est, ut per vim maritus cujusquam fiat puellæ.

s *Fuit*] Vir *scil.* fortis, &c.

t *Nos quoque*] Deest verbum; sed intelligitur Acontium quoque virum esse præbere velle, Cydippenque rapturum.

u *Ut*] *Quanquam.*

x *Minor*] Pœna *scil.*

y *Aut*] Quantus est in hâc oratione impetus! Vel ex istâ voculâ intelligitur.

z *Facie*] *Pulchritudine.*

a *Hoc*] *Ut simus audaces,* &c.

Hoc

Hoc flavi faciunt crines, & eburnea cervix;
[b] Quæque precor veniant in mea colla manus:
Et decor, & vultus [c] sine rusticitate pudentes:
Et, [d] Thetidi quales vix rear esse pedes.
Cætera si possem laudare, beatior essem:
Nec dubito, totum quin sibi par sit opus.
Hâc ego compulsus, non est mirabile, formâ,
Si [e] pignus volui vocis habere tuæ.
Denique, [f] dum captam tu te cogare fateri,
Insidiis esto [g] capta puella meis.
Invidiam patiar: passo [h] sua præmia dentur.
Cur suus à tanto crimine fructus abest?
[i] Hesionen [k] Telamon, Briseïda cepit Achilles:
Utraque victorem victa secuta suum.
[l] Quamlibet accuses, & sis irata licebit;
Iratâ liceat dum mihi posse frui:
Iidem, qui facimus, factam [m] tenuabimus iram:
Copia [n] placandi sit modo parva tui.
Ante tuos flentem liceat consistere vultus:
Et liceat lacrymis addere verba suis.

INTERPRETATIO.

Capilli flavi hoc præstant, & collum candidum; & manus quæ oro implicent mea colla; & gratia, & facies pudica sine asperitate: & pedes quales ægre credam habere Thetidem. Si liceret celebrare reliqua, essem felicior: nec sum incertus, quin totum opus sit sibi simile. Non est novum, si ego permotus hac tua pulchritudine expetivi habere pignus tuæ vocis. Denique dummodo tu inducaris agnoscere te correptam, esto puella correpta dolis meis. Feram odium; merces sua concedatur ferenti. Quamobrem tantum scelus sua caret utilitate? Telamon rapuit Hesionen, Achilles Briseida, utraque superata comitata est suum victorem. Licebit quantumvis arguas, & sis infensa, modo mihi liceat gaudere infensa. Nos iidem qui movemus iram, minuemus motam, modo concedatur exigua facultas tui mulcendæ. Concedatur lacrymantem stare coram tuis oculis, & detur adhibere voces suis lacrymis.

NOTÆ.

b *Quæque*] Plurimi *quasque*.

c *Sine rusticitate*] Ineptus est etiam & rusticus quidam pudor.

d *Thetidi*] Cujus tamen candidissimi fuerunt pedes; nam ab Homero ἀργυρόπεζα dicitur. Fuit autem Thetis Nerei filia, Achillis mater.

e *Pignus*] Matrimonii sponsionem in pomo scriptam.

f *Dum*] *Modo ut.* Gall. *Pourvu que. Angl.* Provided that.

g *Capta*] Vide quam ingeniose in vocum ambiguitate laudat: facile captam, seu deceptam se fateretur Cydippe, non ita captam seu obligatam, ut Acontio nubere teneretur.

h *Sua præmia dentur*] *Mihi nubas.*

i *Hesionen*] Laomedontis fuit filia, Telamoni in Trojæ expugnatione ideo data, quod Pergama primus conscendisset.

k *Telamon*] Æaci fuit filius, Herculis in expugnatione Trojæ socius, unus etiam ex Argonautis.

l *Quamlibet*] *Quantumvis, quantumlibet.* Gall. *Plaignez vous de moy tant qu'il vous plaira. An.* Complain of me as much as you please.

m *Tenuabimus*] *Minuemus.* Gall. *Nous vous appaiserons. Ang.* We will pacify you.

n *Placandi*] Meliores cum Puteaneo *placandi*. Recte. Alterum *placandæ* Latine vix dicitur. *Heinsius.* Optime.

Utque

Utque solent famuli, cum verbera sæva verentur,
Tendere submissas ad tua crura manus.
[o] Ignoras tua jura; [p] voca: cur arguor absens?
Jamdudum dominæ more venire jube.
Ipse meos scindas licet imperiosa capillos,
Oraque sint digitis livida facta tuis;
Omnia perpetiar: tantum fortasse timebo,
Corpore lædatur ne manus ista meo.
Sed neque [q] compedibus, nec me compesce catenis;
Servabor firmo vinctus amore tui.
Cum bene se, quantumque volet, satiaverit ira;
Ipsa tibi dices, *Quam patienter amat!*
Ipsa tibi dices, ubi videris omnia [r] ferre;
Tam bene qui servit, serviat iste mihi.
Nunc reus infelix absens agor: & mea, cum sit
Optima, non ullo causa tuente, perit.
[s] Hoc quoque, [t] quod jus est, [u] sit scriptum injuria nostrum,
[x] Quod de me solo [y] nempe queraris, habes.
[z] Non meruit [a] falli mecum quoque [b] Delia, si non
Vis mihi promissum reddere, redde Deæ.

INTERPRETATIO.

Et ut solent servi, cum timent flagra rigida, porrigere manus victas ad tuos pedes. Nescis tua jura: arcesse: quamobrem absens accusor? Impera accedere more jamdiu dominæ. Quamvis tu aspera lanies meos crines, & facies sit facta fusca tuis digitis, perferam omnia, solummodo metuam, ne forte manus tua violetur meo corpore. Sed nec me coerceas compedibus, neque vinculis; custodiar constrictus valido amore tui. Posquam ira se bene expleverit, & quantum libuerit, ipsa tibi dices, Quam toleranter amat! *Postquam adverterit* me *omnia pati, ipsa tibi dices,* Iste qui tam bene servit, mihi serviat. *Nunc miser absens arguor, & quamvis causa mea sit justissima, profligatur nemine eam defendente. Hoc quoque, scriptum nostrum quod est jus, sit injustitia, nimirum habes quod queraris de me solo. Delia non digna est decipi quoque mecum: si nolis mihi præstare pollicitum, præstato Deæ.*

NOTÆ.

o *Ignoras*] Se servum esse significat.

p *Voca*] *Quia non debes damnare nisi citata parte*, explicat bonus alioqui commentator. Non bene, meo quidem judicio, ut sequentia satis demonstrant. Sed sensus est. *Non jure tuo in servum uteris, quæ absentem accuses, cum ipsum vocare, præsentemque male mulctare liceat.*

q *Compedibus*] Quibus retinentur fugitivi servi.

r *Ferre*] *Me*, scil.

s *Hoc quoque*] Variant equidem hoc in loco codices; plerique tamen cum in sensum bonum conspirent, quamobrem totum hoc distichon adulterinum crediderit clar. Heinsius, plane non video.

t *Quod jus est*] Nempe ille etiam est in culpa, qui, alterius jussu, male aliquid facit.

u *Sit scriptum*] *Illud scriptum nostrum in pomo sit injuria in te.*

x *Quod de me solo*] Istud non intellexit Autonius, nec exposuit Hubertinus. Ironice pronunciandum esse arbitror, ut intelligat Acontius, non de se, sed de Amore esse querendum.

y *Nempe*] Ironiæ vox maxime apta.

z *Non meruit*] Jam serio ad rem venit.

a *Falli*] Fallustur, aut falli dicuntur Dii, cum ea quæ, iis testibus, promittimus, postea non præstamus.

b *Delia*] Diana; à Delo insula, ubi nata, & culta dicitur.

Adfuit;

Adfuit, & vidit, cum tu [c] decepta [d] rubebas:
Et [e] vocem memori condidit aure tuam.
Omina [f] re [g] careant: nihil est violentius [h] illa,
Cum sua, [i] quod nolim, numina læsa videt.
[[k] Testis erit [l] Calydonis aper. [m] nam scimus, ut illo
Sit magis in [n] natum sæva reperta parens.]
Testis & [o] Actæon, quondam fera creditus [p] illis,
Ipse dedit leto cum quibus ante feras.
Quæque superba [q] parens, saxo per corpus oborto,
Nunc quoque [r] Mygdonia flebilis adstat humo.
Hei mihi, Cydippe! timeo tibi dicere verum;
Ne videar [s] causa falsa monere mea:
Dicendum tamen est: [t] hoc est (mihi crede) quod ægra
Ipso nubendi tempore sæpe jaces.
Consulit ipsa tibi; neu sis perjura laborat:
Et salvam [u] salva te cupit esse fide.

INTERPRETATIO.

Adfuit, & aspexit, cum tu delusa erubescebas & servavit aure memori verba tua. Præsagia sint sine effectu; nihil est impetuosius illâ, quando, quod nolim, cernit sua numina spreta. Aper Calydonius erit testis: nam novimus quomodo mater sit inventa crudelior in filium, quam ille. Testis etiam Actæon, olim fera habitus illis canibus, *cum quibus ipse priùs feras morti tradidit.* Testis *quoque mater arrogans, quæ petrâ per corpus suborta, nunc etiam miserabilis manet terrâ Mygdoniâ. Hei mihi Cydippe! vereor tibi verum proferre, ne videar vana commemorasse commodo meo. Attamen proferendum est: hoc est (mihi crede) quod sæpe ægrota decumbis ipso nubendi tempore. Illa tibi cavet, & operam dat, ne sis perjura, & cupit te esse incolumem fide intemerata.*

NOTÆ.

c *Decepta*] *Verbis in pomo scriptis capta.*

d *Rubebas*] Quod conscise mentis, quocumque tandem modo, signum est.

e *Vocem*] *Cum te futuram uxorem meam jurasti.*

f *Re*] *Effectu.*

g *Careant*] Quasi dicat, *Nihil tibi à Diana male eveniat.*

h *Illa*] *Diana.*

i *Quod nolim*] Sibi nempe Cydippen sponsam cupiebat.

k *Testis erit*] Barbarum & insulsum hoc distichon, judicio suo, ex scholio quopiam conflatum esse putat Heinsius.

l *Calydonis aper*] Hunc, ira Dianæ ab Oeneo in sacrificiis neglectæ, regionis vastandæ causa immissum, ante vidimus.

m *Nam scimus*] Quidam codices habent, *sic sævus:* quod, miror cur non assumpserit Heinsius, cum versus insulsitatem, quam dixerit maximam, tollat.

n *Natum*] Meleagrum; de quo in Deianira.

o *Actæon*] De eo in cervum ira Dianæ mutatum, & à canibus suis laceratum, postea in Metam. videbimus.

p *Illis*] Canibus vel sociis: quod ex sequenti versu intelligitur.

q *Parens*] Niobe est, Tantali filia, quæ, cum ex Amphione plurimos genuisset liberos, sese fœcunditate Latonæ præponere non dubitavit: quamobrem, interfectis omnibus liberis, ipsa, Deæ irâ, in saxum transformata est. Qua de re fusius in Metam.

r *Mygdonia*] Regio est minoris Asiæ, ubi mons Sipylus, quem frequentasse Nioben videbimus postea in Metamorph.

s *Causa mea*] *In meum commodum.*

t *Hoc est*] Id est, Dianæ perjurio violatæ numine evenit.

u *Salva*] *Perjurio non violata.*

Inde

Inde fit, ut, quoties existere perfida tentas,
Peccatum toties corrigat illa tuum.
Parce [x] movere feros animosæ virginis arcus.
Mitis adhuc fieri, si patiare, potest.
Parce, præcor, [y] teneros corrumpere febribus artus.
Servetur facies ista fruenda mihi.
Serventur vultus ad nostra [z] incendia nati:
Quique subest niveo lætus in ore [a] rubor.
Hostibus è si quis, ne fias nostra, repugnat,
[b] Sic sit, ut [c] invalida te solet esse mihi.
Torqueor ex æquo, vel te [d] nubente vel ægra;
Dicere nec possum, quid [e] minus ipse velim.
[f] Maceror interdum, quod sim tibi causa dolendi:
Teque mea lædi calliditate puto.
In caput hæc nostrum dominæ purjuria queso,
Eveniant: pœna tuta sit illa mea.
Ne tamen ignorem, quid agas; ad [g] limina crebro
Anxius hoc illuc dissimulanter eo.
Subsequor ancillam furtim famulumve, requirens
Profuerint somni quid tibi, quidve cibi.
Me miserum! quod non medicorum [h] jussa ministro,
[i] Effingoque manus, insideoque toro.
Et rursus miserum! quod, me procul inde remoto,
Quem minime vellem, forsitan [k] altar adest.

INTERPRETATIO.

Inde oritur, ut quoties conaris esse infida, illa toties arguit crimen tuum. Noli concutere sævos arcus virginis generosæ. Potest adhuc fieri lenis, si velis. Noli, quæso, perdere membra mollia febribus: isti cultus custodiantur mihi possidendi. Custodiatur facies facta ad nostros ardores; & rubor vivus qui subest in vultu candido. Si aliquis ex hostibus meis obnititur, ne fias nostra; sic sit, ut consuevi esse te ægrotâ. Crucior pariter vel te nubente, vel te invalidâ: nec possum ipse dicere quid minus cupiam. Crucior nonnunquam quod sim tibi causa morbi; & credo te affligi mea versutia. Hæc, oro, perjuria dominæ cadant in nostrum caput, illa sit secura meo supplicio. Ne tamen nesciam quis sit tuus status, sæpius solicitus huc illuc occulte accedo ad tuas *fores. Sector occultè famulam vel servum, petens quantum te somni, vel quantum cibi juverint. Me infelicem! quod non porrigo quæ medici imperaverunt, & demulceo manus, & lectum premo. Et iterum infelicem! quod, me procul inde repulso, alius forte adest quem minime cuperem.*

NOTÆ.

x *Movere*] *In te convertere.*
y *Teneros*] *Tuos* scil.
z *Incendia*] Amorem.
a *Rubor*] Febri vero sincerus color corrumpitur.
b *Sic*] Pessime *scil.* se ex febri Cydippes magno affici dolore innuit.
c *Invalida te*] *Te ægrotante.*
d *Nubente*] *Alii quam mihi,* scil.
e *Minus*] *Vel alii nubas, vel ægrotes.*
f *Maceror*] *Doleo.*
g *Limina*] *Tua* scil.
h *Jussa*] Medicinas *scil.* & remedia.
i *Effingoque*] Id est, demulceo, leviterque tergeo: quo sensu poëta noster alibi, itemque Virgilius & Cicero usurpaverunt.
k *Alter*] Sponsus *scil.*

Ille

Ille manus istas & fingit, & assidet ægræ,
[l] Invisus Superis, cum Superisque mihi.
Dumque suo tentat salientem pollice venam;
Candida [m] per causam brachia sæpè tenet:
Contrectatque sinus; & forsitan oscula jungit.
Officio merces plenior ista suo est.
[n] Quis tibi permisit nostras [o] præcidere messes?
[p] Ad septem alterius quis tibi [q] fecit iter?
Iste sinus meus est: mea turpiter oscula sumis.
A mihi promisso corpore tolle manus.
Improbe, tolle manus; quam tangis, nostra futura est.
Postmodò si facias istud, adulter eris.
Elige de [r] vacuis, quam non sibi vindicet alter.
Si nescis, dominum res habet [s] ista suum
Nec mihi credideris: recitetur [t] formula pacti.
Neu falsam dicas esse; face [u] ipsa legat.
Alterius thalamo, tibi nos, tibi dicimus, exi.
Quid facis hîc? exi, non vacat [x] iste torus.
Nam quòd habes & tu [y] humani verba altera [z] pacti,
Non erit idcircò par tua causa meæ.

INTERPRETATIO.

Ille odiosus Divis & mihi cum Divis demulcet manus istas, & assidet ægrotanti. Et dum scrutatur pollice suo venam micantem; sæpè tractat lacertos niveos per causam; & tangit pectus; & fortè figit suavia. Istud præmium est majus officio suo. Quis tibi concessit decerpere nostras messes? Quis tibi viam struxit ad sepem alterius? Istud pectus meum est; impudice, carpis mea suavia. Remove manus à corpore mihi sponso. Remove manus, proteive; quam tangis ventura esto nostra. Si postmodo istud agas, eris adulter. Elige de liberis, quam alter non suam asserat. Si ignoras, res ista habet dominum suum. Nec mihi fidem adhibueris; pronuncietur formula conventi. Et ne dicas fuisse deceptam, fac ipsa legat. Nos tibi, tibi dicimus, egredere cubiculo alterius. Quid hîc agis? Egredere, iste lectus non est vacuus. Nam quod tu etiam habes verba alia conventi, tua causa non erit ideò æqualis meæ.

NOTÆ.

l *Invisus Superis*] *Dianæ præsertim, quòd ille contra fidem à te datam, matrimonio tibi jungi postulat.*

m *Per causam*] Id est, *Specie tentandi venam.* Gall. *Sous le pretexte de vous tâter le pouls.* Under pretence of feeling your pulse.

n *Quis tibi*] Rivalem alloquitur.

o *Præcidere*] Quidam *præcerpere*, vulgati *decerpere*, alii aliter.

p *Ad sepem*] Alii *ad spem*: minùs benè.

q *Fecit iter*] *Ut ejus audeas messem demetere.* Negant & increpant ejusmodi interrogationes.

r *Vacuis*] *De iis puellis, quas sponsus nullus sibi devinxerit; nullus occupaverit.*

s *Ista*] Cydippe.

t *Formula*] Versus *scil.* de quibus in argumento.

u *Ipsa*] Ut, *scilicet*, Acontio fidem suam de novo obstringat.

x *Iste*] *Dominæ meæ Cydyppes, qui meus est.*

y *Humani*] Quod non testibus, aut approbantibus Diis, imò aversâ Dianâ præsertim, intercessit.

z *Pacti*] A patre inscio desponsatam Cydippen in argumento vidimus.

[a] Hæc mihi se pepigit: pater hanc tibi, [b] primus ab illâ:
Sed propior certè, quàm pater, ipsa sibi est.
Promisit pater hanc: hæc [c] adjuravit amanti.
Ille homines, hæc est [d] testificata Deam.
[e] Hic metuit mendax, timet [f] hæc perjura vocari.
Num dubites, hic sit major, an ille metus?
Denique, ut amborum conferre pericula possis,
Respice ad eventus: hæc [g] cubat; ille valet.
Nos quoque dissimili [h] certamina mente subimus.
Nec spes par nobis, nec timor [i] æquus adest.
Tu [k] petis ex tuto: gravior mihi morte [l] repulsa est:
Idque ego jam, quod tu [m] forsan amabis, amo.
Si tibi justitiæ, si recti cura fuisset;
Cedere debueras [n] ignibus ipse meis.
Nunc quoniam ferus hic pro causâ pugnat iniquâ:
[o] Ad quid, Cydippe, littera nostra redit?
Hic facit ut jaceas, & sis suspecta Dianæ.
Hunc tu, si sapias, limen adire vetes.
[p] Hoc faciente subis tam sæva pericula vitæ.
Atque utinam pro te, qui movet illa, cadat!

INTERPRETATIO.

Hæc se devinxit mihi: pater alter ab illâ tibi hanc promisit. *Sed profectò ipsa sibi est propinquior, quàm pater. Pater pepigit hanc; hæc juravit amanti. Ille testes adhibuit homines, hæc Deam. Hic timet dici fallax, hæc metuit* appellari *perjura. Anne sis incertus, hic an ille timor sit major? Denique ut possis comparare discrimina amborum, converte animum ad exitus: hæc jacet; ille firmâ utitur valetudine. Nos quoque pugnam inimus dispari animo; nec spes nobis est æqualis, nec metus similis. Tu ambis securè, repudiatio est mihi molestior interitu. Et ego jam diligo, quod tu fortè diliges. Si te æqui, si justi amor tenuisset,* tu *ipse debueras cedere meis amoribus. Nunc quandoquidem hic inhumanus, certat pro causâ injustâ, quò spectat, Cydipp, nostra epistola? Hic causa est, ut ægrotes, & sis invisa Dianæ. Si sapias, tu prohibeas hunc accedere ad fores. Dum facit, inis tam crudelia discrimina vitæ. Atque utinam ille pro te occumbat, qui illorum causa est.*

NOTÆ.

a *Hæc*] Cydippe.

b *Primus*] Non dicit *primus omninò*, sed *primus ab illâ*.

c *Adjuravit*] Pro *valdè* aut *omninò-juravit*: quod multò amplius est quàm promittere.

d *Testificata*] *In testimonium vocavit*. Quo sensu etiam simplici utimur *testari*.

e *Hic*] Cydippes pater.

[illegible]] Cydippe.

[illegible]] Febri lecto affixa.

[illegible]] Ad obtinendam Cydippen.

[illegible]] *Par; æqualis*.

k *Petis ex tuto*] Quid hoc sibi velit ex opposito intelligitur: quasi dicat, *Nihil mali tibi ex repulsâ imminet*.

l *Repulsa*] Matrimonialis, *scil.*

m *Forsan amabis*] *Adeoque forsan non amabis*.

n *Ignibus*] Amoribus.

o *Ad quid*] Quasi dicat, *Vides quò spectet mea epistola; vides me tibi benè consulere, qui te ex injustis manibus eripiam*.

p *Hoc faciente*] *Illo, meo rivali ad te veniente, & conjugium tuum petente*.

Quem

Quem si reppuleris, nec, quem Dea damnat, [q] amaris,
Et tu continuò, certè ego salvus ero.
Siste metum, virgo : [r] stabili potiêre salute.
Fac modò polliciti conscia templa [s] colas.
Nec bove mactato cœlestia numina gaudent;
Sed, quæ præstanda est [t] & sinè teste, fide.
Ut valeant aliæ, ferrum patiantur & ignes :
Fert aliis tristem succus amārus opem.
Nil opus est istis; tantùm perjuria vita :
Teque simul serva, meque, datamque fidem.
Præteritæ veniam dabit ignorantia culpæ :
[u] Exciderint animo fœdera lecta tuo.
[x] Admonita es modò voce mea, modò * cassibus istis;
Quos quoties tentas [y] fallere, [z] ferre soles.
His quoque vitatis, [a] in partu nempe rogabis,
Ut tibi luciferas offerat illa manus.

INTERPRETATIO.

Quem si rejeceris, nec amaveris quem Dea improbat; & tu statim, ego certè sospes ero. Depone timorem, puella; frueris firmâ valetudine. Fac tantùm frequentes ædes conscias promissi. Nec numina cœlestia lætantur bove immolato; sed fide, quæ etiam est exsolvenda sine arbitris. Aliæ subeant ferrum & ignes, ut valetudini restituantur: succus amarulentus subministrat aliis ingratum auxilium. Nihil opus est istis; tantùm fuge perjuria; & te simul libera, & me, & fidem obligatam. Inscitia excusabit peccatum præteritum: fœdera lecta elapsa fuerint memoriâ tuâ. Admonita es modò verbis meis, modò istis rebus; quæ quoties conaris effugere, soles gestare. His etiam delusis, nimirum in partu orabis, ut illa tibi præbeat manus luciferas.

NOTÆ.

q *Amaris*] *Amaveris.*

r *Stabili*] *Firmâ.*

s *Colas*] Ad templa Cydippem suam remittit, ut locus etiam ipsam moveat, & ad fidem exsolvendam hortetur.

t *Et sine teste*] *Quanquam nulli testes adfuissent.*

u *Exciderint*] Ferè quasi dicat. *Ponatur (ut ignorantia excuseris) animo excidisse fœdera.* Sciebat Acontius ea non excidisse, sed, ut Cydippæ faciliorem ad pœnitentiam, deinde ad veniam, viam sterneret, ultrò excidisse ea fœdera concedit; vel potiùs eam excusationem suggerit.

x *Admonita es*] Adeoque ignorantiâ excusari non poteris.

* *Cassibus*] Alii habent *casibus. Cassibus* verò alibi noster, atque Tibullus, in rebus amatoriis usi sunt. Hic per casses morbus intelligitur, quo à violandâ fide Cydippen Diana absterrebat.

y *Fallere*] *Effugere.* Quomodo verò febrim effugeret, aut effugere conaretur Cydippe, quæ de eâ ne quidem cogitabat, multùm diuque frustrà cogitavi : tandem tamen animum subiit, metonymicè per *tentare fallere*, fallere simpliciter, per *fallere* negligere, aut non cogitare, esse intelligendum.

z *Ferre*] Nimirum in febrem incidebat Cydippe, quoties incogitans alii quàm Acontio nubere studebat.

a *In partu*] Quia parturientibus Diana, Lucina, seu Lucifera (ut in duobus nummis argenteis, cum emblemate Dianæ tædam gerentis, habere se testatur clar. Heinsius) adesse, fœtumque in lucem educere, dicitur.

[b] Audiet; &, repetens quæ sint audita, requiret
Ipsa, tibi de quo conjuge partus eat.
[c] Promittes votum; [d] scit te promittere falsò.
Jurabis: scit te fallere [e] posse Deos.
Non agitur de me: curâ [f] majore laboro;
Anxia sunt vitæ pectora nostra tuæ.
Cur modò te [g] dubiam pavidi flevêre parentes,
Ignaros [h] culpæ quos facis esse tuæ?
Et cur ignorent? matri licet omnia narres.
Nil tua, Cydippe, facta [i] ruboris habent.
Ordine fac referas, ut sis mihi cognita primùm,
Sacra [k] pharetratæ dum facis [l] ipsa Deæ.
Ut, te conspectâ, subitò ([m] si fortè notasti)
Restiterim fixis in tua membra [n] genis:
Ut, te dum nimiùm miror (nota certa [o] furoris)
Deciderint humero pallia lapsa meo.
[p] Postmodo [q] nescio quà venisse [r] volubile malum,
Verba ferens [s] doctis insidiosa [t] notis.

INTERPRETATIO.

Auscultabit; & revocans in memoriam quæ fuerint audita, ipsa interrogabit de quo marito hic tibi sit partus. Paciscēris votum, novit te pacisci inaniter: jurabis; novit te posse decipere Deos. Non agitur de me: angor solicitudine majore: noster animus est solicitus de vitâ tuâ. Quamobrem parentes timidi, quos reddis nescios tui criminis, modò te luxerunt salutis incertam? Et quamobrem nesciant? Licet omnia referas matri. Admissa tua, Cydippe, nihil habent pudendum. Fac commemores ordine, quomodo primùm deveneris in meam notitiam, dum ipsa das operam sacris Deæ pharetratæ: quomodo te visâ protinus (si fortè advertisti) hæserim vultu defixo in tuos artus: quomodo dum te nimium suspicio (certum indicium amoris) pallia delapsa humero meo defluverint. Postmodò nescio quâ pomum rotundum ad te devolutum esse verba continens dolosa callidis signis.

NOTÆ.

b *Audiet*] *Cum ejus opem imploraveris*, scil. *dixerisque, ut illa altera Terentii*, Juno Lucina, fer opem; serva me, obsecro.

c *Promittes votum*] Mos eorum antiquissimus, qui à Diis aliquid impetrare student. Cæterùm cum aliquo contemptu legenda sunt hæc verba, ut etiam vocis sono frustrà vota promissuram esse Cydippen, intelligatur.

d *Scit*] *Quia antè teste eâ te mihi nupturam juraveras; quod tamen non præstitisti.*

e *Posse*] Gall. *Que vous êtes capable de vouloir tromper les Dieux*, That you are capable of attempting to deceive the Gods.

f *Majore*] *Quia, propter Dianæ iram, de te sum maximè solicitus.*

g *Dubiam*] *In mortis discrimine, ex febri, positam.*

h *Culpæ*] De perjurio, eoque violatâ Dianâ intelligit.

i *Ruboris*] *Pudoris*, ut habent alii. Id est, *nihil habent facta tua quamobrem pudendum sit.*

k *Pharetratæ*] Arcu & sagittis, adeoque pharetra instructam fuisse venatricem Deam, notum est.

l *Ipsa*] Otiosè hoc in loco positam hanc vocem animadvertit, clar. Heinsius, proque eâ *ædè*, quam literarum cognatione, omissam credit, restituit.

m *Si fortè notasti*] Nisi hæc esset parenthesis, judicio suo poëta non consuluisset.

n *Genis*] *Oculis*. De quâ voce antèà.

o *Furoris*] *Amoris*.

p *Postmodo*] *Fac referas*, supple.

q *Nescio quâ*] Parte templi, *scil.*

r *Volubile*] Nimirum volubile est rotundum pomum seu malum.

s *Doctis*] *Callidè scriptis*: Sed contra omnium membranarum fidem *ductis* legendum esse contendit clar. Heinsius.

t *Notis*] Versus intelligit, de quibus jam sæpè.

[u] Quod

[u] Quod quia sit lectum sanctâ præsente Dianâ,
Esse tuam vinctam numine teste fidem.
Ne tamen ignoret, quæ sit sententia scripto;
Lecta tibi quondam nunc quoque verba [x] refer.
[y] Nube, precor, dicet, cui te bona numina jungunt:
Quem fore jurasti, sit gener ille mihi.
Quisquis is est, placeat; quoniam placet antè Dianæ.
[z] Talis erit mater; [*] si modò mater erit.
Sed tamen inquirat, qui sim qualisque, jubeto:
Inveniet vobis consuluisse Deam.
Insula [a] Corvciis quondam celeberrima Nymphis
Cingitur Ægæo nomine [b] Cea mari.
Illa mihi patria est: nec [c] si generosa probaris
Nomina, despectis arguor ortus avis.
Sunt & opes nobis: sunt & sine crimine mores:
[d] Amplius atque nihil, me tibi jungit amor.
[e] Appeteres talem vel non jurata maritum:
[f] Juratæ vel non talis habendus erat.
[g] Hæc tibi me in somnis jaculatrix scribere [h] Phœbe.
Hæc tibi me vigilans scribere jussit Amor.
E quibus [i] alterius mihi jam nocuere sagittæ:
[k] Alterius noceant ne tibi tela, cave.

INTERPRETATIO.

Quod quia sit lectum sacrâ Dianâ adstante, tuam fidem esse obligatam Deâ teste. Ne tamen nesciat quæ sit significatio scripto: repete nunc quoque verba olim à te lecta. Nube, quæso, inquiet, cui boni Dii te addicunt; ille sit mihi gener, quem jurasti futurum. Quisquis ille est, gratus sit, quandoquidem fuit antè Dianæ. Talis erit mater, si saltem erit mater. Sed tamen moneto exquirat qui sim & qualis; comperiet Deam vobis favisse. Insula nomine Cea, olim nobilissima Nymphis Coryciis claudituri mari Ægæo. Illa est mihi patria: nec, si laudaveris nomina nobilia, dicor satus avis contemptis. Sunt etiam nobis divitiæ; sunt etiam mores sinè probro: & quamvis nihil esset amplius, amor me tibi connectit. Non jurata etiam cuperes talem maritum, talis erat possidendus etiam à non juratâ. Phœbe venatrix mihi imperavit per somnia hæc tibi scribere: Amor experrectus mihi imperavit tibi hæc scribere; è quibus tela alterius jam mihi obfuerunt; vide ne jacula alterius tibi officiant.

NOTÆ.

u *Quod*] Pomum, *scil.*

x *Refer*] Ut eo iterum astringeretur ejus fides, verba jubet referre.

y *Dicet*] *Mater tua* scil.

z *Talis*] Id est, quæ talia dicet.

* *Si modò mater erit*] *Si verò & materno erga te affectu fuerit.*

a *Coryciis*] Musæ intelliguntur, à Coryco Parnassi (itemque Ciliciæ) antro, sic dictæ.

b *Cea*] Cea, seu Ceos, insula est maris Ægæi, juxta Eubœam.

c *Si generosa*] Id est, *Si à generosis parentibus ortum ducere, in honore ponas.*

d *Amplius atque nihil*] Id est, *Ut nihil magis me tibi vel jungat vel jungere possit.*

e *Appeteres*] *Appetere deberes.*

f *Juratæ vel non*] *Vel non juratæ.*

g *Hæc*] *Quæ in epistolâ meâ leguntur.*

h *Phœbe*] Diana, Phœbi soror, venatrix adeoque jaculatrix Dea.

i *Alterius*] Amoris, *scil.*

k *Alterius*] Dianæ, si jam perjurio violaveris.

[l] Juncta

[l] Juncta salus nostra est: miserere meique tuique.
Quid dubitas unam ferre duobus opem?
Quod si contigerit, cùm jam data [m] signa sonabunt,
[n] Tinctaque votivo sanguine [o] Delos erit:
Aurea ponetur [p] mali felicis imago,
[q] Causaque versiculis scripta [r] duobus erit:
Effigie pomi testatur Acontius hujus,
[s] *Quæ fuerint in eo scripta, fuisse rata.*
Longior [t] infirmum ne lasset epistola corpus,
[u] Clausaque consueto sit [x] sibi fine. vale.

INTERPRETATIO.

Salus nostra est connexa; miserere & mei, & tui. Quamobrem cunctaris unum præbere auxilium duobus? Quod si evenerit, cùm jam data signa audientur, & Delos erit imbuta sanguine votivo, effigies aurea appendetur pomi salutaris, & causa erit exarat a duobus versiculis: Acontius profitetur imagine hujus pomi, confirmata fuisse quæ fuerint exarata in eo. Ne literæ prolixiores fatigent corpus debile, & sint tibi absolutæ fine solito, vale.

NOTÆ.

l *Juncta*] Quàm ingeniosè.

m *Signa*] Tibiis, aliisque instrumentis musicis in sacrificiis utebantur.

n *Tinctaque*] Id est, Quando in Delo Dianæ festa sacrificiis celebrabuntur.

o *Delos*] Ægæi maris insula, ubi nata & culta Diana.

p *Mali*] *Pomi*. Ludit verò in vocibus poëta.

q *Causa*] Cur, *scil.* Deæ appendatur pomi imago.

r *Duobus*] Qui sequuntur; quosque adeò diverso charactere excudendos curavi.

s *Quæ fuerint*] Sponsionem *scil.* matrimonialem.

t *Infirmum*] *Tuum* scil.

u *Causaque*] Epistolas hâc voce *vale* claudere consueverant.

x *Sibi*] Alii habent *tibi*: atque illa altera lectio est à clar. Heinsio.

EPISTOLA XXI.

ARGUMENTUM.

Cùm intellexisset Cydippe, hanc sibi felicem Dianæ indignatione contigisse, in Acontii vota contra paternam voluntatem concedere maluit, quàm diutius torqueri. In primis respondet, se non ausam fuisse mentem suam clare exprimere: ne ut in pomo, iterum juraret. Deinde narrando quomodo insidiosum illud pomum acceperit, in ipsum Acontium invehitur.

CYDIPPE ACONTIO.

PERTIMUI, scriptumque tuum [a] sine murmure legi:
Juraret ne quos inscia lingua Deos.
Et puto [b] captasses iterum: nisi, ut ipse fateris,
Promissam scires me satìs esse semel.

INTERPRETATIO.

Expavi, & tacitè legi tuam epistolam; ne lingua imprudens juraret aliquos Deos. Et, credo, insidiatus esses, nisi, ut ipse agnoscis, scires satis esse me semel sponsam.

NOTÆ.

a *Sine murmure*] Ne iterum inscia voto aliquo esse obstringeret.

b *Captasses*] *Me iterum decipere tentasses.*

5 Nec

Nec lectura fui : sed, si tibi [c] dura fuissem,
Aucta foret sævæ forsitan ira Deæ.
[d] Omnia cùm faciam, cùm dem pia thura Dianæ ;
Illa tamen justa plus tibi parte favet.
[e] Utque cupis credi, memori te vindicat irâ.
Talis in [f] Hippolyto vix fuit illa suo.
At [g] meliùs virgo favisset virginis annis ;
[h] Quos vereor paucos ne velit esse mihi.
* Languor enim causis non apparentibus hæret :
Adjuvor & nullâ [i] fessa medentis ope.
Quàm tibi nunc gracilem vix hæc rescribere, quamque
Pallida vix cubito membra [k] levare putas ?
Huc timor accedit, ne quis nisi conscia nutrix
[l] Colloquii nobis sentiat esse vices.
Ante fores sedet hæc : quid agamque rogantibus [m] intus ;
Ut possim tutò scribere, *Dormit*, ait.
Mox ubi secreti longi causa optima somnus
Credibilis tardâ desinit esse morâ.

INTERPRETATIO.

Nec volui legere ; sed si tibi sæva fuissem, fortè ira crudelis Deæ crevisset. Quamvis omnia præstem, quamvis thura pia exhibeam Dianæ, illa tamen plus æquo tibi indulget. Et, sicuti optas tibi fidem haberi, tè vindicat irâ memori. Illa vix talis fuit erga suum Hippolytum. At virgo justiùs indulsisset ætati virginis, quàm timeo ne cupiat mihi esse brevem. Morbus enim permanet causis incognitis. Et exhausta nullo medici auxilio reficior. Quantum macilentam arbitraris me nunc tibi hæc rescribere, quantumque ægrè sustinere artus pallentes cubito ? His adde metum, ne quis nisi nutrix conscia cognoscat nobis esse vices colloquii : Hæc stat ante januam ; &, ut possim securè scribere, dicit petentibus quid faciam intus, stertit. *Mox ubi somnus causa optima prolixi secreti cessat esse verisimilis longo spatio.*

NOTÆ.

c *Dura*] *Quæ epistolam tuam legere dedignata essem.*

d *Omnia*] Sacra, *scil.* in honorem Dianæ.

e *Utque cupis credi*] Ita verò ille prædicaverat, & in epistolâ suâ scripserat.

f *Hippolyto*] Fuit ille Thesei & Hippolytes Amazonis filius, ob eximiam castitatem Dianæ carus : cujus historiam passim, posteà etiam apud Ovidium reperies.

g *Melius*] *Justius ; cùm, ipsa virgo sit, sicut & ego virgo sum.*

h *Quos vereor*] Codices omnes, præter unum aut alterum, quia post hunc versum deficiunt, ideò plurimi, sequentes versus Ovidii esse negant : quæ ratio quanquam satis firma non videtur, attamen cùm Ovidianæ elegantiæ non satis respondeat tota epistola, suo non caret pondere.

* *Languor*] Febris.

i *Fessa*] *Defecta viribus, & vi morbi exhausta.*

k *Levare*] Solent nimirum, qui morbo aut languore aliquo, caput præsertim, aut corpus non valent erigere, illud cubito sustentare.

l *Colloquii nobis*] *Me tibi vicissim rescribere cognoscat.*

m *Intus*] Ex restitutione Heinsianâ est vox ista, cujus loco alii *inter* exhibebant : *rogabant inter*, pro *interrogabant* : unde hos versus solicitare, atque Ovidio abrogare, aggressi sunt nonnulli : cùm eâ figurâ quam Tmesin vocant, hâc in voce præsertim, & in fine versus usum esse poëtam, qui oratione planâ & æquabili gaudet, non sit verisimile.

Jam-

Jamque venire videt quos non admittere durum est;
Excreat: & fictâ dat mihi signa notâ:
Sicut eram, properans verba imperfecta relinquo:
Et tegitur trepido littera [n] cauta sinu.
Inde meos digitos iterum repetita fatigat.
Quantus sit nobis, aspicis ipse, labor.
[o] Quâ peream, [p] si dignus eras, ut vera loquamur:
Sed melior justo, quamque mereris, [q] ego.
Ergo te propter toties incerta salutis
[r] Commentis pœnas doque dedique tuis?
Hæc nobis formæ te laudatore superbæ
Contingit merces? & placuisse nocet?
Si tibi deformis, quod mallem, visa fuissem;
Culpatum nullâ corpus egeret ope.
Nunc laudata gemo: nunc me certamine [s] vestro
Proditis; & proprio vulneror ipsa [t] bono.
Dum neque tu cedis, nec se putat ille secundum;
Tu votis obstas illius, ille tuis.
Ipsa, velut navis, jactor; quam [u] certus in altum
Propellit Boreas, [x] æstus & unda refert.
Cumque [y] dies caris optata parentibus instat,
Immodicus pariter corporis ardor inest:

INTERPRETATIO.

Et jam cernit accedere, quos difficile est non intromittere; expuit; & mihi facit indicia signo simulato; festinans, sicut eram, desero verba nondum absoluta: & epistola tecta absconditur gremio timido. Inde repetita iterum lassat meos digitos. Ipse cernis quantus sit nobis labor. Quâ epistolâ, *inteream, si, ut verum dicamus, dignus eras: sed ego sum indulgentior æquo, & quàm dignus es. Ergo toties dubia salutis propter te exsolvo, & exsolvi pœnas tuis figmentis? Hoc nobis obsunt præmium pulchritudinis eximiæ, te approbante; & officit gratam fuisse? Si, quod mallem, visa tibi fuissem turpis; corpus vituperatum nullo opus haberet auxilio. Nunc celebrata affligor; nunc me perditis vestrâ pugnâ; & ipsa lædor proprio bono. Dum nec tu cedis, nec ille se credit inferiorem, in officis desideriis illius, ille tuis: ego agitor, tanquam navis, quam asper Boreas rapit in apertum* mare, *æstus & unda repellit. Et cùm dies expetita dilectis parentibus adest, calor sæviens corporis inest pariter.*

NOTÆ.

n *Cauta*] *Quæ cautè & secretò scripta est.*

o *Quâ*] Epistolâ, *scil.* Scripti habent *Quæ.*

p *Si dignus eras*] *Si mererêris.*

q *Ego*] Hanc vocem ex Naugerio reposuit Heinsius. Alii habent *ero*: quod certè non displiceat.

r *Commentis*] *Dolis.* De scripturâ in pomo intelligit, cujus sensum saltem in superioris epistolæ argumento vidimus.

s *Vestro*] De Acontio & ejus rivali loquitur; quanquam ille tantùm erat in culpâ.

t *Bono*] Formâ *scil.*

u *Certus*] *Vehemens.*

x *Æstus & unda*] Id est, unda æstuosa, unda quæ est æstus. Gall. *Le flux de la mer.* Angl. *The tide.* Hâc etiam figurâ quæ per duo unum significat, usus est Virgilius, cùm dixit, *molemque & montes insuper altos.*

y *Dies*] Quâ fieri debent nuptiæ.

Et

Et mihi conjugii tempus crudelis ad ipsum
[z] Persephone nostras pulsat acerba fores.
Jam pudet: & timeo, quamvis mihi conscia non sim,
[a] Offensos videar ne meruisse Deos.
Accidere [b] hoc aliquis casu contendit: & alter
Acceptum Superis hunc negat esse virum.
Neve nihil credas in te quoque dicere famam,
Facta veneficiis pars putat ista tuis.
Causa latet: mala nostra patent: [c] vos pace movetis
Aspera submotâ prælia: plector ego.
[d] Dicam nunc, solitoque tibi me [e] decipe more:
Quid facies odio, sic ubi amore noces?
Si lædis, quod amas, hostem [f] sapienter amabis,
Me, precor, ut serves, perdere [g] velle velis.
Aut tibi jam [h] nulla est speratæ cura puellæ,
Quam ferus indignâ tabe perire sinis:
Aut Dea si frustrà pro me tibi sæva rogatur,
Quid mihi te jactas? gratia nulla tua est.

INTERPRETATIO.

Et sub ipsum tempus sævi connubii aspera Proserpina mihi concutit nostram januam. Jam erubesco, & quamvis mihi non sim conscia, metuo ne videar meruisse Deos infestos. Aliquis affirmat hoc evenire fortuito; & alius negat hunc virum esse gratum Diis. Et ne arbitreris famam nihil quoque jacere in te, quidam arbitrantur ista parata veneficiis tuis. Causa occultatur: damna nostra apparent: vos pace profligatâ miscetis dura certamina; ego punior. Jam dicam, & me falle more tibi consueto: quid agas odio, cùm ita officias amore? Si malo officis quod amas, amabis hostem utiliter. Oro ut me velis perimere, ut incolumem præstes. Aut nulla est jam tibi cura puellæ speratæ, quam pateris, crudelis, interire tabe immeritâ; aut si Dea crudelis frustrà à te colitur pro me, quid te mihi prædicas? Gratia tua est nulla.

NOTÆ.

z *Persephone*] Proserpina est, Plutonis conjux, inferorum domina ac regina, Jovis & Cereris filia: de quâ Tibullus,

At mihi Persephone nigram denunciat horam:

unde hic noster Ovidii locus intelligitur.

a *Offensos videar*] Sensus patet; sed est phrasis insolens.

b *Hoc*] *Quod ita in ipso nuptiarum puncto ægrotem.*

c *Vos pace*] Isthoc propemodum sensu dixit Horat. *Quicquid delirant reges, plectuntur Achivi.*

d *Dicam nunc*] Heinsius legit *I jam nunc*: quo reverà sensus melior, minusque intricatus efficitur. Quid si legas? *Dic jam nunc.*

e *Decipe*] *Ita ut ex iis, quæ in te sunt, contraria consequantur effecta; ex amore quæ sunt odii, ex odio quæ sunt amoris.*

f *Sapienter*] Quid hæc vox hoc in loco significet, ex opposito intelligitur.

g *Velle velis*] Locum manifestè corruptum arbitratur cl. Heinsius; vultque τὸ *velle* perperam, ex *velis* proximè sequenti, inculcatum, cùm ultimas duas syllabas in *perdere* librarius geminare neglexisset: legit vero ille *perdere, dure, velis.*

h *Nulla*] Erat tamen Acontii in eo gratia, quòd, quomodo Deam placaret Cydippe indicaverat. Sed ex materiâ subjectâ tantùm intelligenda est ista negatio.

Elige

Elige quid [i] fingas : [k] non vis placare Dianam ;
Immemor es nostri : non potes ; illa tui est.
Vel nunquam mallem, vel non mihi tempore [l] in illo
Esset in Ægæis cognita Delos aquis.
Tunc mea [m] difficili deducta est æquore navis ;
Et fuit ad cœptas hora [n] sinistra vias.
Quo pede processi ! quo me pede [o] limine movi !
[p] Picta citæ tetigi quo pede texta ratis !
Bis tamen adverso redierunt [q] carbasa vento.
Mentior ah demens ! ille [r] secundus erat.
Ille secundus erat, qui me referebat euntem ;
Quique parum felix impediebat iter.
Atque utinam constans contra mea vela fuisset !
Sed stultum est venti de levitate queri.
Mota [s] loci famâ properabam visere Delon ;
Et facere [t] ignavâ puppe videbar iter.
Quàm sæpè, ut tardis, feci convitia remis ;
Questaque sum vento lintea parca dari !
Et jam transieram [u] Myconon, jam Tenon, & Andron !
Inque meis oculis [x] candida Delos erat.

INTERPRETATIO.

Dispice quid ponas : non vis delinire Dianam ; nostri oblitus es : nequis, illa est tui oblita. *Vel mallem nunquam mihi Delos esset cognita in mari Egæo, vel non esset* cognita *illo tempore. Tunc mea navis soluta est mari infausto ; & hora fuit inauspicata ad iter propositum. Quo pede eam progressa ! quo pede limine discessi ! Quo pede pressi fabricam pictam navis velocis ! Vela tamen bis retroacta vento reflante. Ah mentior insana ! Ille erat propitius. Ille erat propitius, qui revocabat me proficiscentem ; & qui prohibebat iter infaustum. Atque utinam firmus fuisset adversus mea vela ! Sed ineptum est conqueri de inconstantiâ venti. Illecta celebritate loci festinabam invisere Delon ; & videbar iter facere lenta navi. Quàm sæpè increpui remos tanquam lentos ; & eam questa vela exigua tradi vento ! Et jam præterieram Myconon, jam Tenon, & Andron ; & Delos splendida erat in conspectu.*

NOTÆ.

i *Fingas*] Non tantùm argumento, quod Dilemma vocant, Acontium urget Cydippe, quo argumenti genere, utrumvis eligat adversarius, utrobique premitur ; sed insuper ex duobus argumenti membris, quod causæ suæ faveat, non posse assumere eum dicit.

k *Non vis placare*] Hæc est Cydippes argumentatio, *Aut non vis, aut non potes placare Dianam : prius si dicas ; ergo immemor es nostri, nec nos curas : posterius si fingas : ergo Diana est tui immemor, nec te curat.*

l *In illo*] *Quo tibi, verbis in pomo scriptis, fidem meam obstrinxi.*

m *Difficili*] *Infausto.*

n *Sinistra*] *Inauspicata & infelix.*

o *Limine*] *Domo.* Habent verò hæc, cum admiratione conjuncta interrogationes, & dolorem, & detestationem.

p *Picta tecta ratis*] Pro *navem pictam.*

q *Carbasa*] *Vela*, totaque adeò navis.

r *Secundus*] Quia malum, quod in insula Delo Cydippæ evenire debuit, avertebat.

s *Loci fama*] Apollinis & Dianæ natalibus, & oraculo præsertim fuit celebris Delos insula ; quæ, cùm antè erratica fuisset, & sub aquis latuisset, repentè Latonæ locum ad pariendum quærenti sese ostendit.

t *Ignavâ*] *Lentè procedente.*

u *Myconon*] Myconos una est Cycladum, in mari Ægæo : Tenos est alia, itemque Andros.

x *Candida*] Δῆλος manifestum & clarum significat.

Quam

Quam procul ut vidi, *Quid me fugis, insula,* dixi ?
Laberis in magno nunquid, ut antè, mari ?
Institeram terræ, cùm jam propè luce peractâ
[y] Demere purpureis Sol juga vellet equis :
[z] Quos idem solitos postquam revocavit ad ortus,
Comuntur nostræ matre jubente comæ.
Ipsa dedit gemmas digitis, & crinibus aurum :
Et vestes humeris induit ipsa meis.
Protinus egressæ Superis, quibus insula sacra est,
Flava salutatis thura merumque damus.
Dumque parens aras votivo sanguine tingit,
Festaque fumosis ingerit [a] exta focis ;
Sedula me nutrix alias quoque ducit in [b] ædes,
Erramusque vago per loca sacra pede.
Et modò porticibus spatior, modò [c] munera regum
Miror : & in cunctis stantia [d] signa locis.
Miror & innumeris structam [e] de cornibus aram,
[f] Et de quâ pariens arbore nixa Dea est :
Et quæ prætereà (neque enim meminíve, libétve,
Quidquid ibi vidi, dicere) Delos habet.
Forsitan hæc spectans, à te spectabar, Aconti ;
Visaque simplicitas est mea posse capi.

INTERPRETATIO.

Quam ut procul aspexi, Quamobrem inquam, me vitas, insula ? *Nunquid fluctuas vasto mari, ut anteà ? Imposita eram terræ, cùm, jam propè die finito, Sol vellet detrahere juga equis purpureis : quos postquam sol idem reduxit ad ortus consuetos, capilli nostri ornantur matre imperante. Ipsa apposuit gemmas digitis, & aurum capillis, & ipsa admovit vestimenta humeris meis. Continuò profectæ exhibemus flava thura & vinum Diis salutatis, quibus insula est dicata. Et dum mater imbuit altaria sanguine votivo, & immittit viscera festa, aris fumosis, nutrix diligens me ducit quoque in alia templa, & vagamur pede erroneo, per sacra loca. Et modò deambulo porticibus, modò suspicio dona regum, & statuas positas in omnibus locis. Stupeo etiam altare positum de cornibus innumeris, & de arbore quâ Dea partum emittens fulta est. Et quæ insuper (neque enim aut recordor, aut placet referre quidquid ibi sum intuita) Delos habet. Fortè hæc inspiciens à te aspiciebar, Aconti ; & mea simplicitas visa est posse falli.*

NOTÆ.

y *Demere*] Periphrasis est vespertini temporis.

z *Quos idem*] Id est, *Postero die.*

a *Exta*] Eo nomine, pluralis numeri tantùm appellantur viscera maximè extantia aut apparentia. Gall. *Les entrailles.* Angl. *The entrails.*

b *Ædes*] Sacras, *scil.* ut patet.

c *Munera*] Quæ in honorem numinum apposita erant.

d *Signa*] *Statuas.*

e *De cornibus*] De hâc apud Callimachum in hymno Apollinis, quam Apollo ipse construxisse dicitur, cornua ex venatione Dianâ suppeditante.

f *Et de quâ*] Oleæ ac palmæ innixam parientem Latonam 6. Metam. docet noster poëta.

In templum redeo [g] gradibus sublime Dianæ,
[h] Tutior hoc ecquis debuit esse locus?
Mittitur ante pedes malum cum carmine [i] tali,
Hei mihi juravi nunc quoque pænè tibi:
Sustulit hoc nutrix, miratáque, Perlege, dixit.
[k] Insidias legi, magne poëta, tuas.
[l] Nomine conjugii dicto, confusa pudore
Sensi me totis erubuisse genis:
[m] Luminaque in gremio veluti defixa tenebam;
Lumina propositi facta [n] ministra tui.
Improbe, quid gaudes? aut quæ tibi gloria parta est?
Quidve vir elusâ virgine laudis habes?
Non ego constiteram sumptâ [o] peltatâ securi,
Qualis in Iliaco [p] Penthesilea solo.
[q] Nullus Amazonio cælatus balteus auro,
Sicut ab Hippolyte præda relata tibi est.
[r] Verba, quid exultas, tua si mihi verba dederunt;
Sumque parum prudens capta puella dolis?

INTERPRETATIO.

Revertor in templum Dianæ gradibus excelsum: quisnam locus debuit esse hoc tutior? Pomum jacitur ante pedes cum tali carmine. Hei mihi! nunc quoque propemodùm tibi juravi. Nutrix hoc sustulit, & stupens, perlege, inquit. Fraudes tuas legi, poëta egregie. Nomine connubii prolato, pudore turbata, adverti me erubuisse totis genis: & tenebam oculos quasi immotos in sinu; oculos factos famulos tui inscpti. Proterve, quid lætaris? Aut quænam tibi est comparata? Quidve vir reportas gloriæ puellâ deceptâ? Ego non accesseram peltâ instructâ, securi correptâ, qualis Penthesilea in terrâ Iliacâ. Nullum balteum pictum auro Amazonio reportatum est tibi spolium tanquam ab Hippolyte. Quid triumphas, si verba tua me fefellerunt; & puella parum cauta sum decepta tuis fraudibus?

NOTÆ.

g *Gradibus*] Dîis enim superis in locis excelsis templa ponebantur.

h *Tutior*] Acontium arguit, qui sibi in templo insidiatus fuerit.

i *Tali*] Græcum carmen quale fuerit nemo hactenus tradidit.

k *Insidias*] Heinsio suspectus est hic versus: quamobrem non dixit: sed apparet satis.

l *Nomine conjugii*] Hinc vides Acontii non fuisse duos illos versus, quos in superioris epistolæ argumento vidimus.

m *Lumina*] *Oculos.*

n *Ministra*] Operam suam in legendis Acontii versibus præbuerant.

o *Peltatâ*] *Peltâ armatâ.* Fuit verò pelta scutum quo peculiariter Amazones utebantur.

p *Penthesilea*] Regina fuit Amazonum, securis inventrix; quam in bello Trojano Achilles occidit.

q *Nullus*] Sensus est, Acontio prædam nullam à Cydippe expectandam, qualem ab Hippolyte Amazone Hercules reportavit. Desumptum est istud ex hujus Herois historiâ, cui Eurystheus, ut sibi Amazonis illius balteum afferret, imperavit.

r *Verba*] Dare verba alicui significat etiam fallere. Dissimulatâ ferè ea ambiguitate ludit poëta.

Cy-

Cydippen pomum, pomum [s] Schœneïda cepit.
Tu nunc [t] Hippomenes scilicet alter eris.
At fuerat melius (si te [u] puer iste tenebat,
Quem tu nescio quas dices habere faces)
More bonis solito spem [x] non corrumpere fraude.
Exoranda tibi, non [y] capienda fui.
Cur, cùm me peteres, [z] ea non profitenda putabas,
Propter quæ nobis ipse petendus eras?
Cogere cur potiùs, quàm persuadere volebas,
Si poteram auditâ conditione capi?
Quid tibi nunc prodest [a] jurandi formula juris,
Linguaque præsentem testificata Deam?
Quæ jurat, mens est: nil conjuravimus illâ.
Illa fidem dictis addere sola potest.
Consilium prudensque animi sententia jurat,
[b] Et nisi judicii vincula nulla valent.
Si tibi conjugium volui promittere nostrum;
Exige polliciti debita jura tori:
Sed si nil dedimus, præter sinè pectore vocem;
Verba suis frustrà viribus orba tenes.
Non ego juravi: legi jurantia verba.
Vir mihi non isto more [c] legendus eras.

INTERPRETATIO.

Pomum fefellit Cydippen, Pomum, fefellit *Schœneïda. Nimirum tu jam eris alter Hippomenes. At fuerat melius (si iste puer, quem tu ais gerere nescio quas tædas, te urgebat) ritu bonis familiari, non temerare spem dolis. Fui tibi precibus consequenda, non fallenda. Quamobrem cùm me ambires, non credebas ea confitenda, propter quæ ipse eras nobis ambiendus? Quamobrem malebas vim facere quàm persuadere, si poteram pellici cognitâ conditione? Cujus nunc est tibi utilitatis formula sacramenti, & lingua testata Deam præsentem? Animus est qui jurat; nihil juravimus cum illo. Ille solus potest facere fidem prolatis. Consilium & conscia sententia mentis jurat, & nulla vincula nisi voluntatis sunt firma. Si volui tibi polliceri nostrum connubium; repete jura debita lecti promissi: sed si nihil exhibuimus, nisi sonum sine voluntate, frustrà habes voces destitutas suo valore. Ego non juravi; legi verba jurantia. Non eras mihi vir legendus isto modo.*

NOTÆ.

s *Schœneïda*] *Atalantam Schœnei filiam*; de quâ in Metam.

t *Hippomenes*] Hic fuit, cujus dolo, aureis pomis currenti projectis, Atalanta tandem victa est.

u *Puer*] Cupido; quem ignorare se virgo fingit.

x *Non corrumpere*] Sed potiùs apertè ambire, & sibi sponsam petere.

y *Capienda*] *Fraude circumvenienda.*

z *Ea non prof.*] Genus, puta, divitias, aliaque ejusmodi, quæ ambientes proci solent prætendere.

a *Jurandi*] *Formula juris jurandi.* Gall. *Le serment conçu dans les propres termes du Droit.* An oath conceived in proper terms of law.

b *Et nisi judicii*] Id est, & nullus, nisi qui attendit, & judicio suo utitur, sacramento alligatur.

c *Legendus*] *Eligendus. Ludus* verborum.

145 [d] Decipe

Decipe sic alias : succedat epistola pomo.
Si valet hoc ; [e] magnas divitis aufer opes.
Fac jurent reges sua se tibi regna daturos ;
Sitque tuum, toto quicquid in orbe placet.
Major es hâc ipsâ multo (mihi crede) Dianâ,
Si tua tam [f] præsens littera numen habet.
Cùm tamen [g] hæc dixi, cùm me tibi [h] firma negavi,
Cùm benè promissi causa [i] peracta mei est ;
Confiteor, timeo sævæ [k] Latoïdos iram :
Et corpus lædi suspicor [l] inde meum.
Nam quare, quoties [m] socialia sacra parantur,
Nupturæ toties languida membra cadunt ?
Ter mihi jam veniens positas Hymenæus ad aras
Fugit ; & è thalami limine [n] terga dedit.
Vixque manu [o] pigrâ toties [p] infusa [q] resurgunt
[r] Lumina : [s] vix moto corripit igne faces.
Sæpè coronatis stillant unguenta capillis,
Et [t] trahitur multo splendida [u] palla [x] croco.

INTERPRETATIO.

Sic falle alias ; epistola sequatur pomum. Si hoc est firmum, tolle magnas divitias locupletis. Huc reges jurent se tibi tradituros sua regna, & tuum fiat quicquid arridet in toto mundo. Multò major es (mihi crede) hâc ipsâ Dianâ, si tuum scriptum habet numen tam certum. Postquam tamen hæc dixi, postquam constanter me tibi recusavi, postquam causa promissi mei est bene perorata ; fateor, metuo iram crudelis Latoïdos, & suspicor meum corpus inde affligi. Nam quamobrem quoties sacra conjugalia adornantur, toties artus labidi languent nupturæ ? Jam ter Hymenæus accedens ad altaria mihi admota recessit, & vertit terga è limine cubiculi. Et lumina toties instillata manu segni ægrè accenduntur, vix tædas capit igne concusso. Sæpè odores fluunt comâ redimitâ, & palla fulgens multo croco trahitur.

NOTÆ.

d *Decipe*] Ab absurdo, Acontii dolum arguit.

e *Magnas*] *Eodem dolo divitias extorque.* Ineptam, ut videtur, Acontii rationem irridet. At verò in superioris epistolæ argumento legem vidimus, quâ Cydippes ratiocinatio tollitur.

f *Præsens*] *Certum & propitium.*

g *Hæc*] Ea omnia intellige, quæ, ut Acontii dolum eluderet, dixit Cydippe.

h *Firma*] Pro *firmiter.*

i *Peracta*] Gall. *Achevée de plaidér.* Angl. *Fully pleaded.*

k *Latoïdos*] Dianæ, Latonæ filiæ. Patronymicum est Græcum, à Λητω Latona, η in α de more mutato.

l *Inde*] A Dianæ irâ.

m *Socialia*] Nuptiarum.

n *Terga dedit*] *Abivit.* Nuptiæ interruptæ sunt.

o *Pigrâ*] *Lassa ;* toties accendendo.

p *Infusa*] Oleum nempe infunditur lampadibus.

q *Resurgunt*] *Accenduntur.*

r *Lumina*] *Faces nuptiales.*

s *Vix moto*] Hypallage, *pro vix motis & adhibitis facibus, corripit ignem.*

t *Trahitur*] *Et longa cyclade verrit humum.* Propert.

u *Palla*] Vestis est propriè muliebris exterior, quâ palam utebantur.

x *Croco*] Lutei coloris esse crocum, atque eo colore, non modò nubentium flammeum, seu capitis tegumentum, sed alia quoque nuptiis dicata vestimenta fuisse alii observaverunt.

Cùm

Cùm tetigit limen, lacrymas mortisque timorem
Cernit; & à cultu multa [y] remota suo.
Projicit ipse suas [z] deductâ fronte coronas,
Spissaque de [a] nitidis tergit [b] amoma comis.
Et pudet in tristi lætum consurgere turbâ:
Quique erat in pallâ, transit in ore [c] rubor.
At mihi (væ miseræ!) torrentur febribus artus:
Et [d] gravius justo pallia pondus habent.
Nostraque plorantes video super ora parentes:
Et, face pro thalami, fax mihi mortis adest.
Parce laboranti. pactâ [e] Dea [f] læta pharetrâ;
Daque salutiferam jam mihi [g] fratris opem.
Turpe tibi est, [h] illum causas depellere leti;
Te contrà [i] titulum mortis habere meæ.
Nunquid, in umbroso cùm velles fonte lavari,
Imprudens [k] vultus ad tua labra tuli?
[l] Præteriine tuas de tot cœlestibus aras?
Atque tua est nostrâ [*] spreta parente parens?
Nil ego peccavi, nisi quòd [m] perjuria legi;
Inque parum fausto carmine docta fui.

INTERPRETATIO.

Cùm Hymenæus pervenit ad limen, videt lacrymas & metum leti, & multa aliena ab ornatu suo. Ipse deripit fronte contractâ sua serta, & abstergit densa amoma de unctis capillis. Et festivum pudet exultare in mœstâ turbâ; & rubor qui erat in pallâ transmittitur in vultum. At (væ miseræ!) membra mihi æstuant febribus; & pallia sunt æquò graviora. Et video parentes flentes super nostram faciem; et tæda leti mihi adest pro tæda nuptiarum. Ignosce ægrotanti, Dea gaudens pharetrâ decorâ; & mihi jam præbe auxilium salutiferum fratris. Indecorum est tibi, illum removere causas mortis; te contra esse causam mei obitus. Anne cùm velles ablui in fonte opaco, inscia converti oculos ad tua balnea? Omisine altaria tua de tot cœlestibus? Anne & mater tua contempta est a nostrâ matre? Ego nihil admisi, nisi quòd legi perjuria, & fui perita in carmine infelici.

NOTÆ.

y *Remota*] Enimverò cum lacrymis aut timore Hymenæus à nubentibus puellis non solet excipi.

z *Deductâ*] *Contractâ*; unde tristi ait seu mœstitia cognoscitur.

a *Nitidis*] *Unguento delibutis.*

b *Amoma*] Pro quovis unguento. Est verò amomum exoticus frutex, antiquis in odoribus pretiosus, ex cujus floribus Hymenæi coroliæ.

c *Rubor*] Aliquid ex rubeo habet croceus color.

d *Gravius*] Propter debilitatem ex febri.

e *Dea*] Diana.

f *Læta Pharetrâ*] *Pharetrata.*

g *Fratris*] Apollinis, qui medicæ præest.

h *Illum*] *Apollinem, fratrem tuum.*

i *Titulum mortis habere*] *Causam esse mortis meæ.*

k *Vultus*] Immeritam se à Dianâ plecti queritur Cydippe; quæ nec ipsam nudam, sicut Actæon viderit, nec alio modo in ipsam peccaverit.

l *Præteriine*] Istud fecit Oeneus Calydoniæ rex, in cujus rei vindictam Diana,

—— *Oeneos ultorem spreta per agros*
Misit aprum;—

ut ipse loquitur Ovidius.

* *Spreta*] Alludit ad fabulam Niobes, cujus omnis proles, quòd eâ sese Latonæ præferre non dubitasset, Apollinis & Dianæ sagittis confecta est.

m *Perjuria*] Versus, qui perjurio locum præbuerunt.

[n] Tu quoque pro nobis, si non [o] mentiris amorem,
Thura [p] feras: prosint, quæ nocuêre, manus.
Cur, quæ succenset, quòd adhuc tibi pacta puella
Non tua fit, [q] fieri ne tua possit, agit?
Omnia de vivâ tibi sunt speranda: [r] quid aufert
Sæva mihi vitam, spem tibi Diva mei?
Nec tu credideris illum, cui destinor uxor,
Ægra superpositâ membra fovere manu.
Assidet ille quidem, quantum permittitur ipsi:
Sed [s] meminit nostrum virginis esse torum.
Jam quoque nescio quid de me sensisse videtur;
Nam lacrymæ causa sæpè latente cadunt.
Et minùs audacter blanditur, & oscula [*] rara
Accipit, & timido mè vocat ore suam.
Nec miror sensisse, notis cùm prodar apertis.
In [t] dextrum versor, cum venit ille, latus.
Nec loquor, & tecto simulatur [u] lumine somnus;
[x] Captantem tactus rejicioque manum.
Ingemit, & tacito suspirat pectore: [y] meque
[z] Offensam, quamvis non mereatur, habet.
Hei mihi, quòd gaudes, & te juvat ista [a] voluptas!
Hei mihi, quòd sensus sum tibi fassa meos!

INTERPRETATIO.

Tu quoque, si non simulas amorem, adole thura pro nobis: manus quæ obfuerunt juvent. Quamobrem illa *quæ irascitur, quòd puella tibi promissa non fit tua, efficit ne tua queat fieri? Omnia sunt tibi expectanda de vivente; quamobrem Dea crudelis tollit mihi vitam, tibi spem mei? Nec tu arbitratus fueris illum, cui conjux addicor, calefacere artus morbidos manu admotâ. Ille quidem assidet, quantùm ipsi conceditur; sed recordatur nostrum lectum esse virginis. Videtur jam quoque nescio quid olfeciisse de me; nam lacrymæ sæpè* illi *defluunt causâ occultâ. Et minùs liberè* me *delinit, & sumit rara suavia, & me dicit suam ore pavido. Nec miror* eum *olfecisse, cum indicer signis manifestis. Quando ille accedit, me averto in dextrum latus. Nec loquor, & somnus fingitur clausis oculis; & repello manum quærentem me tangere. Gemit, & suspirat pectore secreto, & me invenit infensam, quamvis immeritus. Me miseram, quòd lætaris, & istud gaudium tibi prodest! Me miserum, quod tibi aperui mea cogitata!*

NOTÆ.

n *Tu quoque*] Jam ad Acontium sese convertit Cydippe.

o *Mentiris*] *Simulas quem non sentis amorem.*

p *Feras*] *Ad Dianæ altaria*, scil. *quo mihi fiat propitia.*

q *Fieri ne*] Videlicet Acontio non potuisset nubere mortua Cydippe.

r *Quid*] *Propter quid? Cur?*

s *Meminit*] Illibatam omninò virginitatem esse testatur.

* *Rara accipit*] Accipiebat tamen: quod durum Acontio.

t *Dextrum*] Alii habent *lævum*, sensu eodem, nam utrumlibet assùmas, pari modo Cydippen à sponso sese avertisse intelligitur.

u *Lumine*] *Oculis.*

x *Captantem tactus*] *Volentem me tangere.*

y *Meque*] Imò *me quod.* Heinsius.

z *Offensam*] Imò *infensum*; quod ex illo intelligitur.

a *Voluptas*] Heinsius corrigit *simultas.*

Si

[b] Si mihi lingua foret; tu nostrâ justiùs irâ,
Qui mihi tendebas retia, dignus eras.
Scribis, ut invalidum liceat tibi visere corpus;
Es procul à nobis: [c] & tamen indè noces.
Mirabar, quare tibi nomen Acontius esset.
Quod faciat longè vulnus, [d] acumen habes.
Certè ego convalui nondum de vulnere tali;
Ut jaculo, scriptis eminus icta tuis.
Quid tamen huc venias? anne ut miserabile corpus,
Ingenii videas [e] bina [f] tropœa tui.
Concidimus macie; color est sine sanguine; qualem
In pomo [g] refero mente fuisse tuo.
Candida nec misto [h] sublucent ora rubore,
Forma [i] novi talis marmoris esse solet.
Argenti color est inter convivia talis,
Quod tactum gelidæ frigore pallet aquæ.
Si me nunc videas, visam priùs esse negabis:
[k] Arte nec est, dices, ista petenda meâ:
[l] Promissique fidem, ne sim tibi juncta, remittes;
Et cupies illud non meminisse Deam.
Forsitan et faciès, jurem ut contraria rursus;
Quæque legam, mittes altera verba mihi.
Sed tamen aspiceres vellem, prout ipse rogabas,
Et discas sponsæ languida membra tuæ.

INTERPRETATIO.

Si liceret mihi dicere; tu qui mihi ponebas Lynceos, potius merebaris nostram iram. Scribis, ut tibi concedatur invisere corpus infirmum. Longè es à nobis, & tamen inde officis. Stupebam quamobrem nomen tibi esset Acontius; habes aciem quæ plagam impingat è longinquo. Certè ego nondum valetudini sum restituta ex tali plagâ, vulnerata ex longinquo tuis litteris tanquam jaculo. Quamobrem tamen huc accedis? Anne ut aspicias corpus flebile bina tropœa tui ingenii? Penitùs languescimus macie, color est exsanguis, & pallidus, qualem recordor fuisse in pomo tuo. Nec facies nivea splendet suffuso rubore. Species nuper politi marmoris consuevit esse talis. Color argenti inter epulas, quod pallet madefactum frigore aquæ gelidæ, est talis. Si me nunc aspicias, negabis antea fuisse aspectam; nec, dices, ista est ambienda meis dolis; & remittes fidem polliciti, ne sim tibi connexa: & optabis Deam non recordari illius. Forsitan etiam efficias ut rursus jurem opposita, & mihi mittas alia verba quæ legam. Sed tamen optarem videres, sicuti ipse orabas, & cognosceres artus infirmos tuæ sponsæ.

NOTÆ.

b *Si mihi lingua foret.*] Locus corruptus. *Si me digna forem* argutè elegantissimus Gronovius. *Heinsius.* Annon tamen sic possemus exponere, *Si mihi lingua foret*, id est, *Si mihi dicere liceret.*

c *Et tamen indè*] Quasi dicat: *Cur potiùs ut propiùs accedas?*

d *Acumen*] *Cuspidem*; Quasi dicat, *Tu revera es jaculum.* Alludit ad nominis significationem; ἀκόντιον enim jaculum est latinè.

e *Bina*] Priùs cùm ipsam versibus in pomo scriptis fefellit: posteriùs cùm in eândem Dianæ iram excitavit.

f *Tropœa*] Signa sunt victoriæ, & hostis profligati, ab hostium conversione & fuga Græcè sic dicta.

g *Refero mente*] *Animo reputo, in memoriam revoco.*

h *Sublucent*] Optimè expressit.

i *Novi*] *Non à longo tempore secti, aut politi.* Album verò marmor intelligitur.

k *Arte*] *Dolis.*

l *Promissi*] Matrimonialem sponsionem.

[m] Durius et ferro cùm sit tibi pectus, Aconti;
Tu veniam [n] nostris vocibus ipse petas.
Ne tamen ignores, ope quâ revalescere possim:
Quæritur à [o] Delphis fata canente Deo.
[p] Is [q] quoque [r] nescio quam nunc, [s] ut vaga fama susurrat,
[t] Neglectam queritur [u] testis habere fidem.
[x] Hoc deus & [y] vates, hoc et mea [z] carmina dicunt.
[a] At desunt voto [b] carmina nulla tuo.
Unde tibi favor hic? nisi quòd nova fortè reperta est,
Quæ [c] capiat magnos littera lecta Deos.
[d] Teque tenente Deos, numen sequor ipsa Deorum;
Doque libens victas in tua vota manus.
Fassaque sum matri deceptæ fœdera linguæ,
Lumina fixa tenens plena pudoris humo.
Cætera cura tua est; [e] plùs hoc quoque virgine factum,
Non timuit tecum quòd mea charta loqui.
Jam satìs invalidos calamo lassavimus artus;
Et manus officium longiùs ægra negat.
Quid, nisi quòd cupio me jam conjungere tecum,
Restat, ut ascribat littera nostra? *Vale.*

INTERPRETATIO.

Quamvis cor geras immitius etiam ferro, Aconti; tu ipse peteres veniam nostro nomine. Ne tamen nescias quo auxilio possim valetudini restituti, exquiritur à Deo prædicente fata Delphis. Ille quoque nunc, ut incerta fama murmurat, queritur nescio quam negligere fidem testis. Deus et vates, et mea carmina hoc prædicant. Ah! nulla carmina destituunt tua vota. Unde tibi hæc gratia? nisi quòd forsitan novum scriptum inventum, quod lectum implicet magnos Deos. Te habente etiam Deos, ipsa consequor numen Deorum, et sponte tradr manus superatas in tua desideria. Et aperui matri fœdera linguæ ludificatæ, defigens in terram oculos pudore suffusos. Reliqua cura est tua: hoc quoque factum ultra quàm deceat virginem, quòd mea charta non metuit tecum sermonem habere. Jam satis fatigavimus stylo membra infirma, & manus morbida recusat prolixius servitium. Quid superest ut nostra epistola adjiciat Vale, *nisi quòd opto me jam tecum copulare?*

NOTÆ.

m *Durius & ferro cùm*] Putat ab auctore scriptum fuisse clar. Heinsius *Durius ut ferro jam.* Quidam pro *cùm, si*, exhibent; quod idem Heinsius non annotavit.

n *Nostris vocibus*] Adeóque & nomine.

o *Delphis*] Delphi, urbs Phocidis ad Parnassum montem, Apollinis oraculo celebris.

p *Is*] Apollo. Versum verò hunc cum tribus sequentibus, quos ut inexplicabiles aliis discutiendos remisit Micyllus, alii reliquerunt, ita explicare conabor, ut aliorum etiam judicio meam quoque explicationem lubentissimè subjiciam.

q *Quoque*] *Sicut & Diana.*

r *Nescio quam*] Puellam, *scil.*

s *Ut vaga fama*] Dixerat *nescio quam*, quæ tamen eam se esse sciebat; adeóque ne mendacii argueretur, si ex se loqui videretur, *ut vaga fama susurrat*, addidit.

t *Neglectam habere*] *Negligere.* Terent. in Eunucho, *quæ nos, nostramque adolescentiam habent despicatam.*

u *Testis*] Apollo; perjurii Cydippes, unà cum sorore Dianâ conscius. Sensus itaque totius Distichi hic est, *Is quoque Apollo testis queritur nescio quam puellam (ut quidem fama loquitur) habere fidem neglectam.*

x *Hoc*] Neglectam esse fidem.

y *Vates*] Acontius *scilicet.*

z *Carmina*] Latenter indicat versus suos in certâ manu aut etiam stylo scriptos neglectam. Dianam arguere, quæ morbum immiserit.

a *At*] Lego *Ah!*

b *Carmina nulla*] Ludit in vocis homonymiâ, quæ incantationem, vaticinium, & versus significat: atq; his omnibus usus est Acontius.

c *Capiat*] *Sicuti capta sum.*

d *Teque tenente*] *Quandoquidem Deos ipsos etiam tenes, propitios habes, & iis uteris.*

e *Plùs hoc*] *Ultra quàm virginem deceat.*

INDEX

VOCABULORUM omnium, quæ in NASONIS EPISTOLIS leguntur.

Numerus primus *paginam;* secundus, tertius, *aliique, ubi occurrerint, versum indicant.*

A.

A, 21. 1 | 23. 8 | 31. 3. 34. 15 | 36. 4 43. 5 | 50. 9 | 54. 15 | 60. 8, 9, 10. 63. 14 | 69. 14, 16 | 80. 4 | 97. 9. 104. 2 | 108. 10. 118. 14 | 121. 2. 127. 1 | 130. 8. 131. 6 | 138. 17. 145. 10, 17 | 158. 3 | 168. 6 | 169. 20 | 172. 7 | 175. 9, 16 | 181. 10. 191. 6 | 192. 4. 193. 9 | 197. 3. 199. 12 | 209. 16. 219. 7, 8 | 221. 12 | 225. 10 | 235. 21 | 239. 2 | 241. 4 | 242. 4

ab 2. 12 | 4. 3 | 5. 5 | 16. 12 | 23. 5. 26. 3 | 29. 4 | 30. 2 | 31. 10 | 37. 7. 39. 3 | 43. 17. 51. 16 | 54. 11. 58. 16 | 63. 9. 66. 2 | 67. 2 | 82. 4 | 84. 10 | 88. 2. 92. 7, 10 | 93. 18 99. 4 | 103. 10. 106. 16 | 108. 8. 111. 5 | 117. 10. 125. 4 | 130. 14. 135. 8 | 152. 13. 164. 17 | 168. 11. 170. 18 | 177. 12. 200. 11 | 212. 13. 216. 5 | 218. 1, 7 | 219. 9 | 226. 1 | 236. 16

abdere 59. 4

abdicat 38. 8

abducta 83. 6 | 176. 13

abductis 175. 13

abeo 57. 8

aberat 83. 1

aberitque 37. 3

abes 6. 6, 15 | 12. 5 | 138. 14 | 209. 16

abesse 7. 13 | 10. 10 | 169. 20

abest 5. 12 | 37. 2. 87. 17 | 88. 9 | 147. 16 | 173. 10 | 186. 16 | 187. 9 | 188. 5 | 204. 8 | 221. 12

Abesto 131. 13

abeunt 148. 1

abeuntem 114. 15

abeuntis 45. 7

abeuntis 17. 1

abi 120. 15

abibit 174. 6 | 189. 12

abjectus 64. 5

abies 44. 7

abiit 28. 11 | 125. 15 | 153. 7

abire 165. 12 | 209. 12

abires 13. 13

abis 82. 11 | 114. 15

ablsti 17. 9

abit 6, 9 | 136. 3

abreptaque 125. 7

abscissâ 121. 1

absens 8. 11 | 187. 9 | 222. 3

absentes 59. 9 | 211. 16

absentis 173. 15

abseis 159. 9

abstinuisse 183. 14

abstraherere 165. 10

abstrahor 57. 7 | 138. 17

abstrusa 73. 17

abstuleram 113. 12

abstulit 50. 8 | 63. 8 | 148. 4 | 155. 3. 167. 17 | 179. 14

absum 22. 5

abundat 58. 10 | 176. 10

abydeno 211. 6

abydenus 193. 1

abydo 207. 15

abydon 207. 16

abydos 194. 2 | 199. 17

Acastus 125. 17

accedant 144. 8. 204. 16

accedere 85. 7

accedet 73. 5

accedis 147. 9

accedit 231. 13

accedo 198. 5

accedunt 19. 11

accensis 143. 6

accenso 120. 2

acceperat 99. 7

accepta 38. 1

acceptas 36. 2

acceptissima 182. 3

acceptos 99. 8

acceptum 233. 6

accessus 99. 20

accidere 233. 5

accipe 74. 2 | 159. 6

INDEX

accipere 23. 6 | 150. 16
accipias 141. 6
accipit 44. 8 | 113. 5 | 132. 16 | 135. 4 | 163. 8 | 240. 14
accumulat 147. 8
accuses 221. 15
acer 34. 10
acerba 63. 18 | 84. 7 | 146. 14 | 233. 2
Achaïa 78. 3 | 167. 3 | 189. 17
Achaiadas 24. 17
Acheloïa 171. 9
Acheloïs 94. 17
Achille 22. 9 | 23. 7 | 28. 7
Achillem 80. 1
Achilles 221. 13
Achilli 83. 5
Achillides 77. 3
Achivis 3. 6
acies 195. 2
Aconti 235. 21 | 242. 1
Acontius 230. 7 | 241. 5
Acrisius 155. 23
acriter 207. 1
acriùs 218. 11
acta 16. 11 | 60. 3 | 79. 18 | 111. 7 | 114. 18 | 207. 19 | 209. 2
Actæ 32. 11
Actæas 11. 2
Actæis 195. 12
Actæon 223. 7
acti 79. 7
Actiacas 154. 3
Actiacum 152. 14
Actis 79. 17
acto 18. 3
actor 8. 13
actus 62. 17 | 160. 9
actutum 123. 17
acumen 241. 6
acus 59. 10
acutâ 51. 3
acutæ 27. 7
acutis 40. 11
Acutum 136. 11
Ad 3. 11 | 6. 8 | 11. 11 | 12. 4 | 18. 9. 22. 4, 11 | 36. 4. 43. 14 | 49. 2. 51. 12, 13 | 62. 4. 64. 16 | 66. 9 | 71. 4 | 72. 3 | 87. 13. 93. 18 | 106. 20. 107. 13 | 108. 1. 110. 13 | 113. 10. 119. 5, 6 | 120. 1. 14 | 129. 3 | 131. 7 | 137. 6 | 139. 10 | 143. 4 | 149. 18 | 154. 3 | 155. 2 | 158. 15 | 162. 1,4 | 167. 8 | 170. 6 | 172. 6 | 174. 7 | 176. 4 | 184. 7 | 186. 3 | 191. 1. 196. 16 | 197. 13. 198. 23 | 199. 11. 202. 5, 10 | 205. 4 | 212. 11 | 215. 5, 9 | 216. 13. 218. 8 | 220. 9. 222. 2 | 224. 7, 17 | 225. 8 | 226. 8, 16 | 233. 1 | 234. 6 | 235. 5 | 238. 13 | 239. 16
adamanta 102. 3
adamantaque 20. 1
adamante 148. 6
addam 157. 5
adde 58. 7 | 60. 1. 71. 16 | 123. 4. 132. 18 | 141. 14. 189. 7 | 206. 8
addere 221. 20 | 237. 14
addidit 38. 5
addimus 41. 11 | 163. 7
addis 26. 10 | 89. 1 | 198. 7
addit 162. 4
addita 22. 17 | 66. 6
adducit 93. 19
adductas 10. 18
adductis 97. 15
adductos 19. 13
adduxerat 105. 15
adduxit 225, 23
ademptæ 78. 9
adempte 99. 10
adempti 149. 17
ademptum 129. 11
ademptus 9. 4 | 84. 2
adeò 24. 16
aderant 134. 8
aderunt 122. 9
ades 148. 13
adesse 175. 4
adesset 104. 7
adest 63, 10 | 76. 2 81. 2 | 88. 10 | 121. 18 | 157. 14 | 175. 1 | 184. 2 | 186. 7. 196. 2 | 202. 18. 224. 24 | 226. 10. 239. 10
adesus 98. 6
adeunda 193. 8
adfuit 19. 1 | 56. 4 | 218. 17 | 223. 1
adiuso 130. 12
adhærerent 118. 12
adhuc 95 9 | 120. 5 | 148. 11 | 159. 7 179. 3 | 188. 3. 192. 15 | 202. 9. 203. 9 | 224. 4. 240. 3
adjiciuntque 237. 14
adire 73. 9 | 115. 10 | 171. 2 | 226. 18
aditum 170. 12
aditus 195. 14
adjunctos 120. 16
adjuravit 226. 3
adjutus 5. 5
adjuvet 158. 7
admiror 179. 5
admisit 109. 19
admisitque 51. 12
admissi 71. 10 | 109. 14
admisso 109. 18. 180. 13
admissos 4. 9
admittar 205. 3
admittere 232. 1
admonita 227. 13
admonita 94. 13. 134. 15
admonitura 98. 22
admonuisse 28 2
admonuit 149. 6
admotam 105. 5
admotis 106. 15. 194. 7
admotumque 221. 9
admovi 136. 13, 14
adolebunt 175. 5
adolesse 53. 11
adoro 103. 13 | 130. 9
adscribi 60. 1
adsit 30. 11 | 41. 5. 42. 11
adspicias 76. 1
adstat 223. 10
adstitit 139. 5
adstringam 174. 14
adstrinxit 219. 8
advehit 47. 10
advena 93. 19 | 178. 3 | 190. 5
adventus 208. 18
adversâ 41. 8
adversis 67. 6 | 195. 6
adverso 53. 7 | 65. 2 | 234. 9
adversos 128. 9
adulter 2. 3 | 31. 12 | 179. 4 | 180. 14 | 215. 7 | 218. 6 | 225. 12
adultera 50. 5 | 62. 9 | 89. 7 | 131. 11 190. 7
adulterio 31. 12
adunca 112. 8 | 163. 8
adunco 32. 3
adurimur 31. 11
adusta 122. 8
Æacida 25. 15
Æacidæ 79. 7
Æacide 77. 7
Æacides 4. 8 | 80. 11
æde 71. 5 | 116. 12 | 135. 4 | 218. 3 | 235. 13
Æëta 113. 5
Æëtæ 56. 10

Æëtes 139. 11 | 191. 1
Æëtine 60. 5
Ægæis 163. 12
Ægæo 239. 12
Ægeus 103. 3
Ægidæ 174. 19
Ægidas 15. 3
Ægides 33. 11
Æginæque 25. 1
ægra 223. 13 | 240. 8 | 242. 18
ægrâ 224. 11
ægraque 106. 10
ægræ 225. 1
ægrè 185. 9
Ægystus 80. 9
Aëllo 101. 1
Ænea 65. 7
Æneam 66. 8, 11
Æneas 66. 7 | 76. 13
Æneïdos 74. 5
Æoli 106. 6
Æoliâ 154. 18
Æolus 107. 15 | 108. 4
æqua 14. 14 | 25. 6
æqualiter 67. 15
æquaque 91. 6
æquis 152. 11
æquo 112. 3 | 161. 15 | 224. 11
æquor 7. 6 | 19. 10 82. 4 | 140. 9 | 152. 13 | 195. 5 | 199. 7, 19 | 203. 9 204. 5 | 210. 10 215. 7
æquora 13. 4 | 16. 13 | 19. 4, 7 | 24. 11 | 36. 13 | 40. 9 | 46. 14 | 68. 3, 7 | 86. 13 | 98. 9 | 99. 21 | 178. 5 | 195. 9 | 200. 7 207. 8 | 214. 15
æquore 202. 13 214. 20 | 216. 5 239. 5
æquoreæ 154. 17
æquoream 212. 14
æquoreas 68. 12 214. 20
æquoreis 45. 14, 163. 2
æquoris 198. 18
æquus 3. 8 | 216. 10
aënum 200. 9
aëra 64. 1
æra 114. 3
ærane 117. 1
ære 22. 15
aëre 114. 3
æërios 195. 14
æripedes 117. 1
Æëta 239. 16
Æsonia 119. 12 190. 20
Æsonide 61. 1
Æsonides 54. 13 60. 5 | 112. 8
ætas 57. 4
æstum 158. 7
æstus 203. 9 | 232 10
ætas 9. 12 | 48. 2 148. 11
ætatis 55. 8
æternâ 177. 12
æterna 101. 6
Æthalion 127. 7
ætheriâ 160. 20
Æthra 186. 12
Æthræ 103. 3
Æthramque 171. 1 192. 19
Ætnæ 143. 7
Ætnæo 143. 8
Ætolide 94. 9
ævi 148. 12
ævo 38. 11 | 85. 5
affixa 92. 3
afflatus 114. 4
Afrum 75. 3
agam 27. 18 | 126, 12
ágamque 231. 15
Agamemnonis 23. 4
agar 141. 8 | 174. 18
agas 35. 8 | 173. 14 | 211. 8 | 224. 17
agat 19. 6
age 62. 17 | 68. 15 137. 7 | 138. 7
agebas 46. 15
ager 143. 6
agili 147. 3
agilis 41. 5
agis 16. 4
agit 54. 13 | 79. 16 | 124. 2 | 240. 4
agitari 67. 5
agitaris 73. 11
agitatur 13. 1
agito 196. 6
agitur 147. 10 | 194. 15 | 228. 5
agmen 5. 8 | 92. 14
agmina 121. 3
agmine 167. 1
agnoscor 167. 2
agnovi 151. 13
ago 155. 7
agor 72. 5 | 122. 15
agreste 155. 7
agricolæ 114. 8
agrius 95. 13
agros 62. 5
Ah 29. 1 | 45. 1 50. 3 | 91. 7 | 106. 15 | 109. 18 | 124. 6 | 170. 3, 5 | 172. 15 | 182. 18 | 194. 11 | 211. 11 | 239. 10
ahenipedes 55. 4
ait 55. 1 | 106. 21 150. 4 | 160. 16 161. 12 | 187. 4 231. 16
alas 196. 1
alat 100. 19
alba 11. 8 | 71. 6 90. 4
albæ 145. 9
albere 133. 3
albentis 107. 17
albus 64. 6
Alcæus 145. 1
Alcathoën 154. 4
Alcidæ 94. 11
Alcide 91. 3
Alcides 171. 9
Alcimede 60. 7
Alcyone 213. 3
Alcyones 197, 15
alecto 19. 1
ales 152. 2, 3 | 160. 16
alga 75. 6 | 198, 22
aliæ 34. 13 | 144, 3 | 180. 9 | 227. 7
alias 235. 23 | 238. 1
alieni 211. 9
alii 45. 11 | 119. 9 128. 20 | 219. 17
aliis 5. 13 | 227. 8
alios 8. 11 | 116. 4 128. 3
aliqua 112. 13 | 194. 19
aliquâ 114. 10
aliquam 137. 9
aliquem 170. 5
aliquid 28. 1 | 29. 10 | 31. 7 | 104. 11 | 165. 13
aliquis 4. 4 | 16. 9 39. 5 | 60. 3 | 233. 5
alis 8. 12 | 160. 9
aliter 147. 17 | 200. 4
aliud 164. 8 | 171. 3 | 201. 7 | 203. 3
alius 201. 3
alloquor 65. 2 | 77. 1
alma 13. 7
alta 8. 5 | 16. 6 41. 6 | 97. 20 | 98. 8 | 114. 12
altaque 40. 2
altæ 189. 15
altam 153. 5
alteria 3. 10
altas 108. 19
alter 16. 10 | 21. 11 | 65. 15 | 77. 2 95. 16 | 153. 16 184. 8 | 224. 14 225. 13 | 233. 5 237. 2
altera 13. 6 | 17. 13 | 65. 12, 15, 16 104. 3 | 115. 7 135. 14 | 164. 18 143. 11 | 184. 17 185. 1 | 192. 8 219. 14 | 225. 19 241. 22
alterius 21. 11 | 225. 8, 17 | 229. 21, 22.

INDEX

alterna 143. 1
alternâ 35. 13
alternant 55. 10
altior 130. 1
altis 67. 3 | 166. 13
alto 42. 15 | 63. 9 95. 13 | 118. 9 191. 5
altum 198. 11 | 232. 19
altus 66. 2 | 84. 5 87. 12 | 197. 18
alvo 57. 9
Alymone 213. 3
Ama 192. 6
amabis 226. 12 233. 13
amandum 36. 3
amans 15. 1,10 | 40. 6 | 106. 4 | 110. 16 | 124.3 | 196.8
amante 11. 6
amantem 20. 11 95. 5 | 174. 7
amantes 11. 3 | 145. 15 | 209. 13
amanti 17. 11 | 125. 3 | 180. 3 | 202. 11 | 217.11 | 226. 3
amantia 207. 11
amantis 3. 7 | 17. 3 22. 10 | 110. 16 149. 6 | 160. 3
amaræ 121.17 | 199. 5
amare 60. 15 | 148. 4, 14 | 184. 12 185. 17 | 207. 2 215. 11
amârunt 201. 5
amarus 227. 8
amas 106. 6 | 182. 5 | 216. 1 | 233. 13
amâsse 74. 16
amâsti 94. 15 | 105. 11
amat 31. 4 | 34. 16 222. 12
Amata 79. 14
amatæ 155. 1
amati 197. 15
amator 170. 8
amatur 145. 10
amavi 12. 9 | 144. 3
amavit 12. 9 | 144. 3
Amazonio 29. 8. 236. 15
ambage 79. 1
ambiguas 99. 18
ambit 86. 12
ambitiose 144. 10
ambo 39. 5 | 99. 13
ambobus 61. 11
amborum 146. 3 226. 7
ambos 99. 7
ambracias 152. 12
amem 197. 18 | 185. 16
amemur 210. 17
amens 261. 13
ames 41. 4 | 148. 14 | 161.13 | 219. 12
amet 66. 4 | 128. 20
amica 27. 2 | 29. 2 46. 6 | 93. 8 | 102. 16 | 192. 16
amicas 128. 15
amicior 207. 19
amictu 92. 16
amictus 198. 17
amicum 5. 7
amisit 147. 4
amissâ 200. 11
amissis 23. 17 | 121. 9
amnes 140. 4
amo 50. 10 | 66. 11 84. 16 | 183. 4 203. 1 | 206. 4 207. 4 | 218. 6 219. 5 | 226. 12
amoma 239. 4
amor 2, 9 | 12. 3 17. 14 | 21. 12 23. 8 | 28. 9 | 30. 6, 7, 15 | 33. 4 34. 10 | 39. 14 40. 4 | 44 10 | 47. 9 | 51. 15 | 54. 9 58.10 | 50.12 | 65 15 | 66. 4 | 68. 9 75. 13 | 87. 10 115. 3 | 125. 22 143. 3 | 150. 5 153. 3, 13 | 156. 6 | 161. 6 | 163. 20 | 169.22 | 186. 4 | 188. 17 | 189. 12 | 191.16 | 194. 4 | 195. 10 | 198. 4 | 201.2,8 | 204. 2 | 211.2,10 | 212. 18 | 215.12 | 218. 14 | 219.2,8 | 220. 8 | 229. 16, 20
amorque 162. 8
amore 12. 6 | 40. 13 | 48.8,11 | 119. 14 | 128.19 | 147. 1 | 153. 1. 10. 183. 12 | 189. 7 | 193. 3 | 219. 10 | 222.10 | 233. 12
amorem 33. 5 | 79. 13 | 113.13 | 115. 3 | 149. 9 | 170. 5 172. 9 | 240. 1
amores 31. 1 | 89. 1 152. 3 | 170. 19 200. 1 | 202. 7
amori 3, 8 | 30. 5 79. 11 | 188. 15
amoris 36. 8 | 43. 18 | 68. 9 | 76. 8 96.6 | 110. 3|145. 18 | 157.12 | 204. 8 | 211. 10 | 213. 9 | 214. 17
amorum 168. 1
Amphitryon 88. 10
amplectere 66. 13
amplecti 17. 3
amplectique 171. 14
amplectitur 122. 1
amplexa 130. 13
amplexo 210. 4
amplexos 99. 5
amplexu 125. 4 168. 14 | 198. 15
amplexus 48. 6 132. 16 | 138. 3 161. 14 | 171. 10 183. 10
amplius 229. 16
Amyclæo 82. 2
Amyntore 22. 16
an 14. 3 | 23. 9 25. 11 | 42.1 | 54. 16 | 78. 7 | 95. 7 100. 20 | 115. 13 116. 15 | 142. 5 146. 13 | 154. 7 155. 8 | 156. 5 161. 10 | 172. 13 178. 10 | 179. 7 183. 16 | 187. 1, 10 | 189.13 | 191. 17 | 202.15 | 208. 6, 14 | 212. 13 226. 6
Anactorie 144. 1
Anchisæ 74. 14
Anchises 168. 1
Anchora 10. 12
Ancillam 224. 19
Ancillis 19. 12
Androgeos 101. 13
Andromache 49. 1
Andromachen 78. 3
Andromedam 201. 3
Andromede 145. 8
Andros 234. 19
angue 92. 8 | 213. 4
angues 59. 16 | 87. 5
anguis 115. 2
anhelatos 112. 7
anile 208. 10
anili 106. 5
animæ 22. 12
animam 90. 1
animi 24. 6 | 108. 17 | 133. 2 | 157. 6 | 159. 15 | 176. 11 | 237. 15
animis 122. 12
animo 31. 2 | 66. 8 67. 10 | 100. 15 106. 5 | 108. 18 159. 1 | 162. 11 196. 14 | 199. 15 227. 12
animoque 57. 3
animos 25. 13 | 26, 13 | 30. 12 | 38. 10 | 41. 1 | 93. 3 198. 8
animosæ 229. 3
animosus 77.3 | 129. 7
animum 116. 13
animumque 65. 3
animus 55. 3 | 75. 15 | 98. 7 | 121.3 175.

175. 21
animusque 129. 1
Anna 76. 9
Anne 241. 9
Anni 140. 12 | 144. 5 | 148. 4
Annis 10. 3 | 52. 7 79. 5 | 83. 11 137. 5 | 168. 3 231. 7
anno 194. 15
annos 12. 15 | 28. 5 | 74. 13 | 81. 7 | 189. 3
annua 106. 1
annuit 208. 9
ansa 170. 16
Anthæus 90. 11
ante 5. 6, 10 | 11. 4 14. 11 | 15. 4 24. 9 | 25. 12, 15. 34. 9 | 50. 6 | 69. 1 | 72. 2 | 78. 12 80. 10 | 91. 10 93. 19 | 98. 24 107. 5 | 115. 12 116. 9 | 122. 14 128. 10 | 144. 2 146. 10 | 150. 2 152. 10 | 159. 1 160. 9 | 165. 9, 13 | 169.10 | 190. 10 | 191. 8 | 221. 19 | 223. 8 | 229. 7 | 231. 15 | 235. 9 | 236. 3
antè 155. 3 | 194. 3 200. 5
anteferendus 168. 4 176. 12
antennas 167. 7
Antenor 48. 1
Antilochum 2. 12
Antilochus 3. 1
Antoniique 8. 10
antra 151. 3, 7
antraque 151. 3
antrum 70. 9
anus 19. 8 | 106. 22 | 107.18 | 207. 12
anusque 44. 5
anxia 228. 6
anxius 132.11 | 190. 4 | 124.18
aper 36. 12 | 41. 8 92. 1 | 223. 5
aperta 39. 10 | 46. 13 | 150. 6
apertis 240. 15
aperto 80. 9
Apollo 144. 7
apparent 98. 5
apparentibus 231. 9
apparet 169. 22
appelles 50. 11
appeteres 229. 17
applicor 72. 7 | 164. 2
appositâ 182. 7
appositæ 71. 6
apposui 154. 2
apposuisse 89. 14
appulit 158. 11
apros 43. 1
aprosque 88. 3
apta 18. 8 | 24. 16 31. 2 | 47. 8 | 81. 8 | 93. 14 | 122. 4 | 143. 2 | 150. 16 | 192. 5 | 194. 14
aptaque 146.2 | 150. 16
apte 87. 16 | 130. 19
apti 144. 5 | 186. 13
aptior 90. 4
aptius 173. 12
aptiùs 282. 3
aptum 205. 1
aptus 125. 3
aqua 43. 14 | 45. 6 | 103. 8 | 188. 16 | 202. 14
aquâ 11. 12 | 16. 16 94. 18 | 125. 18 193. 6 | 196. 4 198. 14 | 203. 8 205. 2 | 207. 18 212. 16
aquæ 58. 2 | 68. 4 101. 8 | 119. 4 153. 14 | 156. 2 192. 14 | 199. 12 200. 16 | 241. 16
aquam 112. 2
aquarum 200. 3 216. 3
aquas 18. 10 | 19. 10 | 59. 5 | 67. 2 68. 12 | 89. 12 95. 2 | 117. 10 129. 14 | 131. 14 153. 2 | 163. 18 167. 16 | 168. 8 182. 6 | 194. 10 195. 18 | 197. 12, 18 | 202. 2 | 204. 6 | 210. 6
aquatica 152. 7
aquiloni 105. 1
aquilonibus 103. 11
aquilonis 175. 15
aquis 2. 3 | 45. 14 68. 10 | 70. 10 98. 6 | 131. 4 139. 6 | 163. 2 12 | 168.10 | 194. 16 | 195. 6 | 208. 12 | 210.14 | 212. 12 | 214.10 | 215. 4, 8 | 234. 4
aquosæ 23. 19
ara 10. 2 | 130. 10
Arabo 147. 14
aram 235. 17
arandus 123. 10
aras 72. 3 | 235. 11 238. 13 | 239. 17
arâsse 55. 4
arat 6. 1
aratra 87. 13
aratris 6. 4
aratro 186. 1
arbiter 88. 11 | 160. 17
arbitrio 184. 20
arbitrium 44. 2 | 79. 6 | 105. 15 | 164. 12 | 191. 12
arbor 111. 8 | 163. 2 | 181. 13
arbore 42. 13 | 160. 6 | 218. 7 | 235. 18
arcanaque 116. 3
arcanum 192. 17
arce 66. 2 | 102. 20
arcta 110. 14
arctius 169. 11
arcton 201. 1
arctophylax 203. 10
arcu 32. 3 | 159. 3
arcus 13. 6 | 19. 13 35. 15 | 83. 3 224. 3
ardebam 162. 14
ardent 161. 7
ardet 48. 11 | 113. 10 | 143. 6
ardor 174. 3 | 218, 15 | 232. 22
ardores 122. 8
ardua 101. 16 | 163. 3
area 7. 5
arena 45. 8 | 97. 20 | 195. 3 | 207. 14
arenæ 49. 9
arenas 112. 5
arenis 217. 1
arentem 41. 10
argentea 197. 5
argenti 241. 15
Argo 57. 13 | 112. 1
Argolicâ 58. 14
Argolicas 82. 5
Argolici 3. 10
Argolico 128. 7
Argolidas 58. 15
Argos 135. 14
arguor 222. 3 | 229. 14
arida 49. 4
aries 56. 9 | 123 11
aris 227. 5
aristâ 49. 5
aristæ 136. 5
arma 25. 15, 20. 28.6 | 35. 15 | 48. 4 | 52. 6 | 55. 6 62. 16 | 72. 12. 74. 8 | 78. 8 | 80. 5 | 82. 5 | 83. 9, 93. 16 | 117. 6 126. 10 | 127. 2 132. 2, 3, 6; 13 139. 14 | 175. 13 176. 4 | 191. 15 220. 9
armatas 135. 4
armenta 78. 7 | 176. 13
armentaque 46. 15
armenti 92. 5

armi-

INDEX

armiferam 16. 10
armis 3. 2 | 9. 10 26. 3 | 44. 1 | 47. 11 | 93. 1 | 128. 21 | 129. 7 | 175. 1 | 176. 12
ars 31. 3 | 111. 2
arsi 113. 9
arsit 36. 7 | 147. 1 165. 3
arsuram 159. 13 191. 10
arsuros 56. 2
arte 22. 16 | 48. 9 51. 16 | 114. 10 177. 2 | 186. 4 200. 17 | 208. 2 216. 5 | 241. 18
artes 10. 4 | 14. 4 32. 1 | 51. 11. 220. 9
artesque 121. 15 148. 1
artibus 106. 16 154. 13
articulo 103. 12
articulos 147. 12
artis 51. 16
artus 94. 13 | 102. 16 | 105. 15 | 122. 1 | 152. 9 | 224. 5 | 239. 7 | 242. 17
arva 6. 12 | 65. 14 114. 6 | 117. 3 143. 7
arundine 96. 5
Ascanius 69. 9
Ascaniusque 74. 13
ascendo 98. 7
ascensurus 194. 1
ascribat 242. 20
Asiæ 166. 9 | 176. 9 | 189. 18
aspectu 205. 10
aspectus 80. 12
aspera 51. 8 | 78. 16 | 93. 10 | 233. 10
aspexi 197. 19
aspice 67. 8 | 103. 7, 9 | 148. 16
aspiciam 100. 2
aspicienda 94. 2
aspicies 21. 3 | 166. 13
aspicis 138. 10 | 232. 6
aspicit 45. 13 | 152. 13
aspiciuntur 58. 2
aspiceres 241. 23
assidet 225. 1 | 240. 9
assiduis 49. 6
assiduos 202. 1
assuetæ 207. 21
assuetas 194. 12
assueti 22. 18
assueto 58. 6
assuetum 213. 10
assumpsit 218. 12
asto 19. 11
astra 160. 10
astrictum 149. 14
at 4. 11 | 5. 6 | 12. 5 | 13. 11 | 16. 7, 13 21. 15 | 22. 16 | 26. 6 | 27. 1 | 31. 11 38. 1 | 46. 15 | 50. 2. 13 | 56. 5 | 70. 1 | 78. 5 | 79. 7 86. 7 | 87. 11 | 102. 6 | 106. 4 | 111. 1 118. 2 | 120. 4 125. 13 | 139. 3 141. 11 | 144. 11 145. 5, 13 | 146. 7 | 151. 1, 11 154. 9 | 162. 9 169. 1, 15 | 180. 9 | 181. 14 | 184. 15 | 186. 13 190. 11 | 195. 7 | 200. 6 | 201. 5 | 210. 1 | 212. 17 | 215. 7 | 231. 7 | 237. 3 242. 8
atque 4. 4 | 8. 11 16. 9 | 24. 6 | 58. 10 | 60. 3 | 63. 14 65. 6 | 94. 11 | 98. 7 | 144. 3 | 148. 4, 12 | 150. 5 | 166. 11 | 170. 2, 12 198. 10 | 199. 5 202. 5 | 215. 9 226. 20
Atalanta 36. 7
Athamantides 200. 7
Athenas 16. 9
Atlantis 160. 10
Atlas 87. 2
atra 93. 13 | 138. 12
Atracis 191. 18
atræ 190. 11
Atreus 79. 1
atria 167. 2
Atrida 23. 5
Atridâ 223. 16
Atridæ 28. 18
Atriden 177. 2
Atrides 48. 7 | 176. 11
atrum 115. 9
attamen 1. 2
Atthis 144. 2
attigit 46. 3
attinet 123. 18
attoniti 44. 5
attonitus 164. 10
attonuêre 33. 2
attrahe 127. 1
attritus 200. 3
attuleratque 112. 6
attulimus 158. 9
attulit 106. 12 | 179. 7
aucta 131. 2
auctor 61. 12 | 71. 11 | 73. 6 | 79. 5 140. 12 | 147. 16 184. 4 | 190. 9
auctore 180. 17
auctores 103. 4
auctoris 142. 5
auctorisque 104. 8
aucupor 88. 7 | 130. 5
audaces 111. 6 | 196. 1 | 220. 16 *bis.*
audaci 106. 12
audacia 161. 1 | 204. 7 | 210. 13
audacior 192. 9
audacter 240. 13
audax 193. 9
audes 184. 1
audet 118. 5
audi 122. 12
audibam 136. 2
audiêram 71. 1 | 93. 17.
audiet 228. 1
audire 105. 13 | 130. 17 | 136. 1
audirem 210. 5
audires 98. 19
audit 36. 14
audita 228. 1
auditâ 237. 10
auditæ 131. 9
auditis 185. 14
audito 70. 6
avem 181. 6
aversaque 115. 5
aversata 29. 4
avertere 112. 15
averti 94. 1
aves 97. 8 | 151. 18
aufer 238. 2
auferet 73. 8
aufert 240. 5
Augen 89. 3
augurio 191. 4
auguror 19. 8
avi 116. 2
avia 20. 5 | 40. 9 55. 2 | 224. 15
avibus 18. 11
avibusque 108. 13
avida 74. 5
aridæ 110. 8
avidas 8. 10
avido 30. 11 | 100. 18
avidos 76. 14
avidosque 88. 3
avidum 96, 5
avis 18. 14 | 229. 14
aula 8. 7 | 78. 11
aulâ 107. 15
Aulide 124. 3
avorum 105. 5 | 173. 3
avos 166. 8
aura 17. 6 | 23. 10 45. 5 | 75. 5 | 131. 14 | 136. 6 | 153. 11 | 155. 14 | 175. 2 | 208. 16 | 209. 18
aurâ 46. 3 | 61. 1 118. 5
auras 7. 12 | 102. 15 | 116. 9 | 158. 5 | 196. 3
auratâ 126. 2
auratæ 53. 2

aure 93. 18 | 223. 2
aurea 60. 6 | 115. 12 | 119. 6 | 158. 17 | 160. 12 | 166. 11 | 173. 1 | 200. 14 | 230. 5
aurem 12. 7
aureo 56. 9 | 123. 11
aures 24. 5 | 108. 1 | 120. 1 | 197. 13
aureus 120. 16 | 123. 11
auri 22. 17 | 190. 14
auribus 122. 4 | 208. 17
auro 89. 13 | 94. 5 | 127. 9 | 135. 5 | 236. 15
auroque 208. 23
aurora 148. 5. | 183. 7
auroræ 36. 3 | 167. 17 | 192. 2
auroram 216. 17
aurum 147. 13 | 235. 7
aurumve 51. 9
ausa 118. 5 | 154. 4
ausis 136. 15
auso 214. 19
auspicii 129. 2 | 182. 8
auspiciis 28. 6
ausurus 127. 7
ausus 5. 3 | 17. 3 | 90. 3 | 119. 11 | 12 | 171. 2 | 178. 3
aut 6. 7, 15 | 20. 10 | 24. 10 | 28. 9 | 32. 7, 8 | 33. 1 | 47. 4 | 66. 15 | 67. 5 | 85. 5, 6 | 98. 11 | 99. 3, 5 | 100. 17 | 112. 5 | 119. 1 | 126. 15, 16 | 134. 9 | 136. 7 | 147. 15 | 166. 1 | 172. 3, 4, 17 | 174. 5 | 176. 12 | 177. 7, 8 | 180. 6 | 182. 1, 2 | 187. 1 | 192. 11 | 195. 2 | 201. 1 | 202. 10 | 204. 1, 7, 8 | 206. 11, 12 | 207. 5, 7, 9, 16 | 210. 10 | 212. 3 | 214. 3, 4 | 215. 6 | 220. 15. | 233. 15, 17 | 236. 11
autem 28. 15
avum 13. 4 | 108. 16 | 109. 16
avus 40. 11 | 61. 7 | 79. 1, 6, 8 | 82. 8
auxêre 18. 5
auxerunt 22. 14
auxiliis 9. 13
auxilium 52. 4
auxiliumque 123. 4
axe 82. 12

B

BACCHA 99. 4
Bacchi 61. 7
Bacchiadæ 185. 1
Bacchus 61. 7 | 144. 8, 9
baltheus 236. 15
barbara 3. 11 | 54. 7 | 58. 15 | 78. 2 | 117. 13 | 181. 14
barbaraque 132. 2
barbarica 21. 2 | 115. 12
barbitos 143. 4
beata 112. 16 | 167. 6
beatior 166. 9 | 221. 5
beato 193. 11
Belide 138. 7
bella 7. 2 | 27. 11 | 47. 10 | 72. 11 | 78. 16 | 126. 8 | 127. 11, 16 | 128. 20 | 140. 13 | 175. 11. | 191. 17 | 192. 6
Bellando 27. 14
belli 74. 5 | 126 12 | 177. 7 | 184. 17
bellica 137. 15
bellis 72. 11
bello 15. 7 | 131. 11 | 175. 16
bellua 101. 20
bellum 26. 3 | 127. 3 | 176. 7
bene 3. 8 | 5. 6 | 11. 3 | 21. 2 | 26. 14 | 31. 11 | 49. 1 | 50. 10 | 54. 12 | 70. 6 | 72. 20 | 76. 5 | 84. 1 | 87. 11 | 102. 21 | 109. 16 | 111. 5 | 113. 13 | 130. 15 | 134. 9 | 147. 5 | 180. 6 | 188. 11 | 192. 3 | 232. 11 | 14 | 238. 8
bibat 68. 12
bibere 146. 16
bibis 139. 13 | 182. 12
bibistis 112. 2
bibit 214. 14
bibulis 217. 1
bibulum 186. 1
bicornes 33. 1
bicorniger 126. 3
bimarem 113. 3
bimembres 15. 7
bimembri 92. 13
bina 34. 6 | 36. 13 | 61. 14 | 79. 4 | 191. 12 | 241. 10
bis 22. 17, 18 | 94. 16 | 179. 8 | 234. 9
bisque 57. 4
Bistoniâ 16. 17
Bistonis 175. 16
blanda 45. 12
blandæ 22. 14 | 146. 9
blandaque 131. 14
blandior 150. 13
blandis 14. 1 | 171. 2
blandissima 144. 11
blanditias 88. 11 | 132. 15
blanditiis 183. 7
blandiatur 240. 13
blandus 188. 8
bona 107. 11 | 131. 2 | 165. 8 | 174. 1 | 191. 4 | 209. 20 | 229. 5
bonis 93. 8 | 183. 14 | 185. 14 | 237. 5
bono 232. 16
Boöte 53. 16
boreâ 195. 9
Boreas 125. 7 | 205. 3 | 232. 20
bos 139. 2
bove 62. 1 | 139. 2 | 227. 5
bovem 101. 16
boves 53. 10 | 55. 4
bovi 140. 10
bovis 160. 4
boum 9. 8 | 99. 16 | 112. 8 | 113. 16
braccis 106. 13 | 179. 13
brachia 40. 6 | 44. 14 | 68. 9 | 72. 16 | 97. 12 | 138. 3 | 165. 2 | 196. 10 | 198. 10 | 202. 1 | 208. 12 | 209. 6 | 216. 6, 12 | 217. 4 | 225. 4
bractea 48. 4
breve 69. 5 | 142. 6
brevi 76. 6 | 141. 16 | 204. 17
brevibus 19. 1 | 83. 13
brevis 145. 5 | 202. 14 | 209. 11 | 214. 2
brevius 198. 23
Briseida 28. 7 | 221. 13
Briseide 21. 1
bubus 49. 10
Busiris 90. 9
busta 135. 11
Byzantia 39. 5

C

CADAM 134. 10 141. 10
cadant 216. 2
cadat 41. 8 | 88. 2 128. 8 | 183. 12 193.

INDEX

193. 2 | 226. 20
cadent 69. 4
cadenti 153. 13
cadentibus 57. 11
cadere 128. 7
caderet 112. 10
cadit 88. 8 | 131. 2 | 197. 2
cado 19. 2
caduca 155. 8
caducam 166. 3
cadunt 26. 6 | 49. 4 | 138. 2 | 238. 12 | 240. 12
cæca 15. 8
cæcis 104. 1
cæcum 30. 16 | 197. 8
cæde 62. 11 | 64. 2 | 92. 4 | 104. 2 134. 17, 18 | 138. 13 | 168. 7
cædem 137. 9
cædis 29. 4 | 134. 6
cæduntur 163. 1
cælatus 236. 15
cæleste 172. 7
cælestia 184. 19
cælestibus 239. 17
cælibe 130. 5
cælo 105. 5 | 161. 16
cælum 193. 7
cælumque 7. 13 45. 1
cærula 44. 8 | 58. 1 | 147. 3
cærulea 162. 16
cæruleas 216. 13
cæruleis 67. 16
cærulens 70. 10
cærulus 86. 12
cæsa 44. 7
cæsaque 119. 8 175. 6
cæsis 176. 13
cæsos 5. 1 | 137. 8
cætera 25. 13 | 57. 12 | 61. 16 | 77. 6 133. 10 | 143. 12 152. 4 | 157. 7 192. 19 | 194 10 198. 19 | 221. 5 242. 15
calamo 242. 17
calamum 104. 3
calathis 91. 4
calathum 91. 1
calco 19. 3
calesco 202. 17
calet 198. 4
calliditate 173. 12 224. 14
callidus 219. 5
calor 136. 3 | 143. 8 | 215. 13
Calydonis 223. 5
campo 123. 9
cana 11. 12
candida 34. 11 | 144. 1 | 145. 7 | 196. 13 | 225. 4 | 234. 30 | 241. 13
candidaque 98. 21
candidior 174. 12
candidiora 150. 8 170. 14
candor 31. 10
canebat 49. 7
canent 200. 7
canente 242. 4
canes 32. 6 | 43. 4 88. 4 | 92. 7
canescant 24. 11
canet 45. 6
canibus 119. 1
canibusque 108. 13
canis 133. 3
canit 159. 13
canitur 144. 12
canore 166. 14
cantabam 145. 15 170. 19
cantanti 145. 16
cantat 152. 3
cantata 59. 2
cantatus 120. 1
cantus 121. 15
canunt 34. 1 | 213. 7
cape 25. 15
capella 160. 7
caperentur 164. 8
capererne 22. 3
caperes 27. 11 | 38. 2
capi 14. 6 | 23. 20 183. 8 | 220. 5 235. 22 | 237. 10
capiat 242. 10
capient 167. 2
capière 220. 6
capies 31. 5 | 130. 18
capilli 34. 11 | 35. 1 | 112. 3 | 147. 1
capillis 59. 7 | 94. 3 99.3 | 133.3 | 138. 17 | 163. 15 | 238. 17
capillos 21. 15 | 25. 7 | 51. 7 | 82. 10 90. 3 | 103. 9, 19 121. 5 | 126. 1 137. 1 | 222. 5
capillus 147. 14
capio 136. 10
capit 34. 4 | 74. 8 188. 6
capiti 112. 12 | 144. 8
capta 15. 10 | 23. 2 | 34. 4 | 50. 6 116. 16 | 221. 10 236. 18
captâ 78. 1
captabere 220. 5
captam 221. 9
captamus 208. 17
captantem 240. 18
captantur 168. 9
captarum 94. 3
captâsses 230. 13
captavi 83. 13
captes 192. 14
captiva 24. 15 | 26. 9 | 94. 1 | 101. 3
captivo 6. 1
capto 93. 2
captus 7. 9 | 30. 18 211. 8
caput 26. 15 | 51. 3 126. 9 | 133. 4 165. 9 | 208. 10 224. 15
caputque 26. 2
cara 100. 4 | 118. 2 | 128. 1 | 207. 5
carbasa 75. 5 | 98. 10 | 234. 9
carcer 138. 18
carcere 202. 6
careant 209. 14 223. 3
careas 67. 14
careat 16. 11
carendus 5. 12
carent 61. 2
careo 130. 6
carere 3. 3 | 12. 8 66. 10 | 172. 16 180. 8 | 183. 13
cares 80. 5
caret 33. 13 | 130. 10
carina 13. 12 | 147. 10 | 163. 6 | 200. 8
carinæ 45. 15 | 58. 1 | 205. 1
carinam 129. 17
carinas 73. 17 | 131. 3 | 214. 3
caris 232. 21
carissima 107. 9
caritura 29. 7
carmen 18. 14 | 43. 12 | 76. 12 | 143. 3
carmina 120.3 | 143. 2, 9, 10 | 144. 11 154. 15 | 242. 7, 8
carmine 20. 10 | 59. 1 | 236. 3 | 239. 20
carpere 31. 7 | 195. 4
carpitur 160. 4
carpsi 110. 7
Carthaginis 66. 1
Carthago 65. 9
casa 42. 16
Cassandra 163. 15
cassibus 227. 13
casta 50. 13 | 125. 22
castaque 18. 12 136. 16 | 172. 14
castas 58. 7 | 218. 8
casto 3. 8
Castori 82. 2
castra 5. 4 | 56. 12 177. 8 | 214. 17
castris 3. 6
casus 131. 10
catena 101. 3
catenæ 142. 1

catenis 222. 9
catulos 43. 3
cavas 193. 8
cave 229. 22
caveas 219. 16
caveto 128. 1
causa 3. 1 | 6. 6 20. 9 | 25. 18 | 38. 4 | 48. 4 | 68. 14 78. 10 | 80. 8 | 94. 16 | 95. 8 | 103. 15, 16 | 106. 19 128. 13 | 134. 2 140. 5 | 147. 9, 18 150. 3 | 158. 10 179. 6 | 181. 18 182. 5 | 186. 18 190. 6 | 199. 20 204. 12 | 207. 6 219. 2 | 220. 18 222. 16 | 224. 13 225. 20 | 226. 15 231. 17 | 233. 9 238. 8 | 240. 12
causâ 128. 11 | 223. 12
causam 20. 12 | 76. 13 | 106. 3 | 138. 11 | 161. 4 | 174. 4 176. 14 | 191. 14 211, 3 | 225. 4
causaque 212. 4 230. 6
causas 7. 7 | 12. 4 71. 15 | 205. 8 239. 13
causis 102. 12 | 231. 9
cauta 232. 4
cautas 114. 10
cautè 132. 8 | 219. 18
cautum 198. 24
cautus 5. 6 | 204. 2 | 205. 4
cecidêre 216. 19
cecidisse 3. 2 | 23. 14
cecidit 134. 10
cecinit 18. 14
Cecropi 101. 14
Cecropidum 227. 15
Cecropios 102. 19
cede 93. 8 | 119. 12
cedent 177. 8.
cedentes 197. 10
cedere 215. 12 | 226. 14
cedis 232. 17
cedunt 87. 8 | 220. 17
Celæno 213. 5
celare 39. 3 | 169. 21 | 194. 3
celat 107. 18 | 113. 13
celatur 57. 9
celaverit 157. 3
celavimus 106. 13
celeberrima 42. 3 229. 11
celebrare 126. 4. 170. 17 | 224. 7
celebras 146. 11
celebrat 143. 7
celer 45. 9 | 202. 6
celerem 129. 18
celeres 32. 6 | 51. 1 | 155. 2
celeri 184. 3 | 215. 16
celsa 4. 7
celsus 102. 20
Centauris 191. 16
centesima 141. 9
centum 100. 1 | 144. 3
ceperunt 175. 15
Cephalo 148. 5
Cephalus 36 1
Cepheia 145. 7
cepit 221. 13 | 231. 1
cera 132. 14
cerâ 132. 18
ceratæ 66. 5
ceratas 44. 8
Cerberus 92. 8
cerea 59. 9
Cerealis 37. 7
cernam 97. 17
cernere 98. 19 | 164. 7 | 216. 22
cerni 198. 7 | 216. 18
cernis 184. 1
cernit 239. 2
certa 40. 4 | 56. 11. 195. 8 | 228. 15
certæ 212. 4
certamen 164. 13 177. 10
certamina 160. 17 226. 9
certamine 176. 15 232. 15
certaminis 171. 5
certaque 59. 8
certi 40. 4
certior 53. 4
certis 75. 4
certius 75. 7 | 201. 7
certo 49. 1
certus 65. 5 | 149. 1 | 188. 17 | 232. 19
cervice 150. 11 | 165. 9 | 169. 17
cervis 32. 5
cervix 221. 1
cespite 152. 8
cespitibusque 139. 12
cespitis 157. 13
cessas 22. 6
cessasse 54. 5
cesses 35. 16
cessi 119. 13
cessit 84. 1 | 103. 13 135. 8
Ceycis 197. 15
Chalciopeque 191. 2
Chara 115. 4
Chraxus 150. 1
charta 6. 11 | 104. 4 | 242. 16
chartâ 194. 10
chartas 50. 5
chelyn 153. 15
cibo 135. 13
cibos 105. 16
cibus 169. 12 | 180. 10
cibusque 101. 10
cinerem 3. 9
cineres 76. 10
cineresque 72. 5
cingit 99. 17
cingitur 229. 12
cinis 210. 18
Cinnama 175. 5
Cinyraque 36. 5
Circeque 213. 3
circum 136. 1
circumdare 165. 21
circumspicit 58. 3
cita 46. 3
citæ 234. 8
citari 71. 7.
citas 163. 6
citharæ 27. 4
citharas 155. 2
citius 10. 2
citò 23. 8 | 48. 6. 116. 6
cito 21. 7
citos 43. 4
clam 215. 11
clamabam 82. 11. 210. 11
clamabis 48. 9
clamant 120. 7 | 126. 5
clamantem 77. 9
clamanti 98. 1
clamantis 106. 22
clamarem 121. 6
clamat 48. 8
clamata 66. 15 *bis.*
clamore 108. 9 | 135. 9
clara 168. 5 | 179. 3 | 181. 2 | 207. 20
claramve 201. 3
clarus 36. 1 | 214. 7
classe 2. 2 | 44. 7. 127. 11
classem 29. 5
classi 24. 14 | 158. 12 | 163. 12
classibus 214. 4
classis 17. 2 | 75. 9 175. 1
clava 37. 9 | 93. 15. 100. 11
claudat 205. 3
claudere 195. 13
claudetur 133. 7
claudis 213. 10
clausa 73. 4 | 134. 1
clausaque 230. 10
clivo 220. 3
clivus 199. 12
Clymenen 171. 1 192. 19
clypeos 27. 7
clypeum 132. 9

INDEX

coacta 68. 18 | 105. 16 | 119. 20 | 188. 14
coactus 57. 5
coëamus 209. 13 215. 7
coëgi 55. 1
coëgit 59. 15 | 191. 17
cœlestes 72. 20 | 83. 7
cœlesti 197. 1
cœlestia 227. 5
cœlo 12. 1 | 196. 17 202. 8, 9
cœloque 213. 5
cœlum 87. 1 | 89. 12 | 101. 9 | 148. 9
cœpi 55. 3 | 66. 15 113. 7
cœpisti 87. 7
cœpit 43. 18.
cœptas 62. 2 | 234. 6
cœpto 157. 14 | 179. 5 | 188. 15.
coërcet 195. 18
coërcita 134. 1
cogare 221. 9
coge 28. 10
cogente 186. 17.
cogere 188. 11 | 237. 9
coges 28. 11
cogimur 174. 4 | 220. 16
cogis 28. 10
cogit 7. 15 | 107. 1 | 132 11 | 211. 16 | 215. 11
cogitat 66. 11
cogitur 168. 12
cognataque 140. 3
cognatæ 138. 15
cognato 39. 4
cognatos 105. 6
cognita 26. 16 | 56. 3 | 100. 2 | 142. 4 | 228. 11 | 234. 4
cognoscens 61. 15
cognosces 95. 11
cognosco 150. 15
cognovi 45. 15
cognovit 62. 9
cogor 107. 4
cohibere 89. 13
coïre 72. 13
coïmus 188. 7
coissent 10. 11
coït 39. 1
coitura 38. 9
colam 37. 1
colar 147. 15
colas 227. 4
Colcha 176. 2
Colchi 121. 7
Colchisque 62. 7
Colchorum 3. 1
Colchos 62. 12 | 112. 15 | 201. 9 | 215. 15
colendo 206. 9
colenti 61. 9
coli 34. 16
colit 72. 20.
colla 20. 5 | 35. 3 88. 13 | 86. 10 113. 16 | 130. 4 202. 4 | 206. 12 211. 9 | 221. 2
collaque 216. 20
collatis 168. 3
collige 110. 12
colligere 108. 18
colligit 59. 8
collo 44. 14 | 89. 11 | 90. 11 | 147. 11 | 151. 6 | 165. 21 | 169. 6
colloque 17. 3
colloquii 231. 14
colloquiumque 192. 14
collucent 135. 5
collum 28. 1
color 105. 1 | 241. 11, 15
colorque 28. 11
colos 25. 4
colubris 19. 1
colum 93. 14.
columbæ 145. 9
colunt 101. 11
colusque 137. 16
comâ 97. 16 | 151. 10
comaque 107. 7
coma 27. 8 | 218. 18
comæ 50. 2 | 90. 4 235. 6
comam 198. 18
comas 110. 6 | 115. 5 | 126. 9 | 135. 10 | 136. 6 | 160. 15
combibere 107. 4
combibit 151. 16
comes 21. 10 | 22. 12 | 36. 11 | 43. 3 137. 4 | 140. 8 196. 12
comesque 62. 18
cominus 176. 17
comis 49. 8 | 69. 2 | 77. 10 | 92. 8 121. 4 | 149. 16 213. 4 | 239. 4
comitata 22. 13 63. 1 | 119. 13 163. 9
comitem 133. 5
comites 45. 2 | 74. 10 | 192. 20
comitesque 99. 19
comiti 140. 8
comitum 135. 9 171. 1
commentis 232. 10
comminuêre 28. 4 91. 8
commisit 205. 9
commissaque 12. 13
commisso 137. 14
commoditate 174. 4 188. 2.
communes 122. 15
communia 153. 15 174. 11
communiter 210. 15
compedibus 222. 9
compensavimus 23. 17
compererim 50. 10
compesce 222. 9
compescere 169. 15 187. 5
complexo 170. 14
compositas 131. 14.
compositis 121. 4 219. 7
composuisse 213. 8
compressa 92. 12
comprimat 9. 7
compulit 70. 10
compulsus 221. 7
compti 34. 15
conantur 235. 6
conabar 63. 19
conata 30. 3
conatoque 139. 7
concava 57. 14. 98. 2
concedat 31. 13
concedite 69. 3
concedunt 97. 6
concidat 58. 2
conciderant 36. 2
concidimus 241. 11
concidit 76. 14
conciliandus 59. 12
conciliare 219. 4
concinit 64. 6 | 152. 2
conciperêre 86. 8
concita 13. 4 | 99. 4 | 207. 7
concitet 67. 8 | 175. 12
concubitus 70. 8
concubuisse 168. 2
concurrere 128. 17
concutit 25. 10
condam 109. 6
condas 10. 5 | 66. 1
condat 102. 14
condicitur 31. 3
condidit 84. 8 | 223. 2.
condita 212. 10
conditione 237. 20
coner 186. 2
confer 123. 14
conferre 226. 7
confidit 187. 7
confisum 92. 13
confiteor 183. 9 209. 17 | 238. 9
confundere 17. 5
confunditur 199. 19
confundor 199. 19 216. 15
confusa 146. 3 236. 7

con-

congerimus 193. 3
congestoque 190. 14.
conjuge 23. 3 | 26. 7 | 46. 11 | 78. 8 83. 6 | 87. 14, 17 121. 10 | 132. 19 172. 3 | 177. 10 188. 5 | 199. 1 228. 2
conjugii 12. 16 | 75. 12 | 95. 10 | 162. 10 | 163. 10
conjugiique 133. 2
conjugio 64. 3
conjugis 25. 20 | 60. 2 | 69. 1 | 77. 2 93. 16
conjugium 166. 5 218. 5 | 237. 7
conjunctas 192. 12
conjungere 242. 19
conjuravimus 237. 13
conjux 4. 3 | 7. 10 8. 2 | 17. 13 | 23. 3 | 24. 18 | 26. 5 42. 1 | 61. 4, 7 63.13 | 71.9 | 72.3 83.1 | 84.1 | 95. 7 117. 11 | 135. 8 161. 9 | 167. 17 184. 8, 9, 18 | 218. 6
connexos 77. 8
connubia 16. 7 | 109. 7
connubialia 56. 1
consanguineæ 144. 9
conscendis 57. 13
conscia 76. 9 | 106. 22 | 116. 11 | 151. 4 | 192. 17 | 198. 19 | 207. 12 | 227. 4 | 231. 13 | 233. 3
conscius 33. 4
consedit 181. 6
conseruêre 117. 8
conseruisse 14. 10
consilio 164. 4
consilium 237. 15
consiliumque 192. 20
consistere 221. 19
consita 43. 9, 11
consors 127. 13 145. 1
consortes 23. 13
conspecta 228. 13
conspiceris 169. 1
conspiciare 39. 12
conspiciat 148. 7
conspicient 131. 16
conspicit 148. 7
conspicumque 164. 6
conspicuus 51. 5
constans189.7 | 234. 16
constanter 165. 8
constantia 67. 13 165. 17
constantiuś 187. 11
constiteram 236. 13
constitit 44. 6 | 120. 14 | 152. 10, 11 160. 9
constitui 72. 9
consueras 150. 16
consueto 230. 10
consule 48. 2 | 60. 7 | 146. 12
consulit 223. 15
consultoque 219. 10
consului 16. 15 | 44. 5
consuluisse 16. 14 123. 20 | 229. 10
consuluit 3. 8
consumpserit 64. 1
consumpta 76. 11
consurgere 176. 7 219. 5
consurgit 159. 11
consurgitis 119. 11
contactas 33. 2
contegar 172. 4
contemnere 30. 7 167. 5 | 172. 9
contemno 189. 15
contempta 25. 9 165. 22
contemptumque 210. 8
contenderit 177. 11
contendit 233. 5
contenta 42. 9 | 70. 7 | 179. 15 | 185. 5
conterrita 97. 13
contigerit 230. 3
contigero 204. 18
contigit 24. 5 | 108. 22
continet 75. 6 | 108. 10
continget 73. 18 204. 7
contingit 202. 11 232. 12
continuare 148. 8
continuêre 153. 8
continui 121. 5
continuo 107. 3 227. 8
contra 77. 4 | 123. 5 | 234. 13 | 239. 14
contraria 241. 21
contrectatque 225. 5
convalui 241. 7
convaluit 161. 1
convellere 159. 5 184. 1
conveniant 47. 9 131. 15
conveniente 157. 8
convenit 104. 12 154. 2
conveniunt 46. 13 76. 5 | 126. 5
convicia 205.5 | 234. 17
convivia 169.3 | 241. 15
copia 14. 1 | 176. 9 200. 17 | 209. 21 221. 18
coquit 143. 8
cor 58. 10 | 134. 15 147. 17
coram 25. 7 | 81. 1 108. 19 | 169. 9 172. 11
corda 40. 8
corde 46. 4 | 105. 14 214. 16
cordis 184. 2
cornea 35. 7
cornibus 235. 17
cornigerumque 51. 3
cornu 102. 1
cornua 20. 11 | 19. 14 | 94. 17 | 114. 1 | 148. 8 | 171. 9
cornuaque 139. 6
coronâ 61. 7
coronam 201. 3
coronas 239. 3
coronatis 238. 17
corpora 23. 2 | 28. 15 | 62. 6 | 84. 13 94. 12 | 113. 6 114. 7 | 126. 2 141. 14 | 153. 12 184. 19 | 192. 5
corpore 73. 4 | 107. 10 | 108. 8 | 117. 1 | 127. 10 | 128. 16 | 146. 4 | 153. 2 | 194. 20 | 197. 14 | 200. 16 | 218. 1 | 222. 8 | 225. 10
corporibus 135. 12
corporis 185. 3 | 205. 9 | 232. 22
corpus 19. 15 | 32. 8 | 51. 10 | 103. 11 | 110. 16 | 149. 18 | 196. 3 | 204. 11 | 206. 7 | 214. 10 | 223. 9 | 230. 9 | 232. 14 | 238. 10 | 241. 3. 9
corpusque 28. 11 65. 3 | 133. 1 | 136. 3
corrigat 224. 2
corriget 173. 7
corripio 207. 8
corripit 238. 16
corruit 171. 7
corrumpere 41. 1 224. 5 | 237. 5
cortex 62. 17 | 63. 3
cortice 43. 12
Coryciis 229. 11
costas 93. 9
costis 163. 6
crasque 214. 14
crassaque 91. 5
crastina 24. 3
cratere 185. 18
creandis 52. 3
creatum 36. 5

crebraque 146. 2
credar 34. 1 | 83. 1 95. 10
credas 32.1 | 108.17 183. 15 | 197. 4 199. 1 | 233. 7
credat 60. 4
credatur 50. 9
crede 107. 13 | 132. 17 | 158.13 | 166. 6 | 175. 14 | 185. 17 | 212. 5 | 217. 4 | 219. 6 | 223. 13 | 238. 5
credentem 14. 15
credentibus 54. 3
credere 93. 17 | 118. 8 | 183. 5 | 184. 19 | 199. 13
crederet 174. 2.
credens 91. 9
credet 175. 4
credi 231. 5
credibile 137. 8
credibilis 231. 18
credideris 225. 15 240. 7
credidimus 14. 1, 2, 3, 5
credidit 187. 16|238. 15
credimus 11.6 | 208. 18
credis 68. 4 | 164.19 167. 12 | 220. 8
credita 11. 5 | 55. 2 97. 2
credite 27. 18
creditur 86. 7 | 126. 4
creditus 185. 9 | 223. 7
credo 162. 1
credor 84. 14
credula 54. 9 | 161. 6
credule 111. 20
credulitas 180. 7
credulitatis 118. 10.
credulus 48. 12
cremer 24. 10
Creontis 114. 14
crepitantibus 117.
[illegible]sula 135. 1
[illegible]ns 106. 4
crescentia 65. 9
crescit 150. 1 | 169. 12
crescunt 43. 7
cressa 16. 2 | 29. 8
Cressia 173 11
Cretæam 101. 20
Cretas 176. 4
Crete 40. 15 | 100. 1
Creten 187. 7
crevit 169. 16 | 218. 14
Creüsa 114. 1
crimen 7. 12 | 31. 3 | 33. 10 | 42. 6 74. 16 | 89. 5, 7 107. 6 | 153. 14 179. 9, 17 | 180. 16 | 190. 8 | 219. 18
crimina 80. 11 | 106. 21 | 107.16 | 122. 5 | 173. 6 | 211. 18 | 218. 5
crimine 12. 10 | 30. 14 | 31. 9 | 62. 14 94. 15 | 133. 10 144. 3 | 168. 8 179. 3 | 183. 11 200. 12 | 211. 11 221. 12 | 229. 15
criminis 138. 14 174. 18 | 213. 2
crine 151. 6
crines 221. 1
crinibus 147. 13 235. 7
croco 238. 18
crucianda 141. 7
crudeles 102. 5, 7
crudelibus 98. 9 138. 15
crudelis 75. 16 | 102. 9 | 156. 1 | 233. 1
crudi 90. 7
cruenta 20. 3 | 23. 15 | 52. 6 | 64. 2 165. 9
cruentam 191. 7
cruentavit 80. 10
cruentus 168. 7
cruore 72. 18
crura 222. 2
cubat 226. 8
cubent 74. 14
cubilia 26. 17 | 151. 9
cucurrit 44. 3 | 57. 4
cui 18. 1, 11 | 24. 7 | 39. 2 | 60. 8 61. 15 | 78. 10 86. 7 | 89. 12|101. 5 | 147. 15 | 168. 1 | 177. 6 | 229. 5 240. 7
cuique 25. 2
cujus 15. 20 | 18. 5 72. 17 | 116. 12 121. 20 | 180. 11
culpa 21. 8 | 23. 7 39. 4, 11 | 70. 2 172. 16 | 180. 18 211. 12
culpæ 40. 3 | 71. 11 76. 9 | 181. 18 186. 8 | 227. 11 228. 8
culpam 50. 11 | 188. 9
culpâsse 126. 15
culpatum 232. 14
culpent 119. 9
culpo 62. 15
culte 91. 10
cultor 73. 1 | 112. 10
cultu 90. 9 | 92. 16 99. 15 | 112. 10 167. 7 | 239. 2
cultuque 190. 11
cultum 167. 11
cultus 83. 15 | 94. 6 147. 16
cùm 2. 2 | 10. 11 15.5 | 22.7 | 24. 3 42. 9 | 43. 13 49.3 | 53.6 | 57. 5 61. 1 | 68. 9 | 75. 5 | 78. 4 | 79. 9 83. 10 | 84.5|87. 6 98. 11 | 100. 5, 7 107. 7 | 108. 19 117. 6 | 120. 13 123. 8 | 124. 6 129. 3, 17 | 131. 1 141. 2 | 146. 15 149.11|151.1|154. 3 | 160. 16 | 163. 16 | 167. 11, 16 178. 11 | 179. 10 182. 9 | 184. 4, 17 195. 11 | 196. 8 197. 5 | 198. 7 199. 10, 12 | 200. 9 | 203.9 | 204. 18 205. 9 | 210. 9 222. 11 | 223. 4 231. 3 | 235. 3 237. 7 | 238. 7 239, 1 | 242. 1
cumque 17. 5
cum, præp. 7. 3 | 17. 2 | 26. 14 | 33. 3 42. 14 | 45.1 | 46. 15 | 47. 14 | 52. 6 56.7 | 65. 4,7 | 66 1 | 80. 13 | 94. 15 98. 18 | 102. 20 104. 11 | 108. 5 110. 9 | 209. 12 210.2, 11 | 215.18 222. 15 | 223. 1, 8 225. 2|230.3 | 236. 3 | 238. 8 | 239. 15 | 240. 15, 16, *et alibi frequenter.*
cumque 23. 3 | 27. 12 | 73. 7 | 181. 8 188. 18 | 202. 12 203. 7 | 232. 21
cumulâsse 14. 9
cuncta 116. 2 | 187. 8 | 196. 5 | 197. 6
cunctarum 162. 9
cunctatus 199. 5
cunctis 235. 16
cunis 87. 6 | 91. 14
cuperem 104. 7
cuperent 125. 2
cuperes 53. 6
cupias 189. 7
cupidæque 58. 5
cupidi 22. 1 | 209.13
cupidine 163.9
cupidis 130. 16
Cupido 155. 15
cupido 50. 9 | 198. 4 220. 10
cupienti 164. 7
cupière 162. 5
cupies 75. 8 | 241. 20
cupio 47. 5 | 162. 5 | 216. 9 | 242 19

cupis 73. 16 | 216. 7 | 231. 5
cupit 185. 8 | 223. 16
cupressifero 92. 1
cur 28.15 | 38.2 | 53. 9 | 61.2 | 95.9|99. 13 | 103.16 | 105. 11 | 106.3 | 111.7 112. 1, 3 | 130. 7, 8 | 147. 18 | 154. 3 | 155. 18 | 186. 14 | 193. 5 | 199. 15, 19, 20 | 210. 7 | 213.9 | 214.18 215. 3 | 221. 12 222. 3 | 228. 7, 9 237. 7, 9 | 240. 3
cura 3. 5 | 9. 9 | 78. 5 | 83. 15 | 121. 20 | 126. 1 | 133. 8 | 141.11 | 150.7 161. 7 | 173. 16 189. 6 | 226. 13 233. 15 | 242. 15
curaque 162. 8
curâ 228. 5
curæ 66. 16 | 187. 4
curam 173. 14
curas 7. 5 | 147. 8
curat 201. 2
curet 208. 9
curis 164. 10
cûrrêre 193. 6
curret 67. 16
curris 140. 3
curro 97. 19
curru 59. 3 | 148. 9
currus 32. 9
cursibus 189. 11
cursu 50. 1 | 146. 14
cursuque 55. 11
cursum 155. 14
cursus 11. 10 | 171. 7 | 209. 21
curva 33. 12
curvi 200. 1
curvis 6. 4
curvo 186. 1
curvum 151. 14
cuspide 41. 8
cuspidis 27. 7
custode 22. 1
custodiat 187. 9
custodis 114. 9
custos 39. 8
custosque 9. 8
cycno 181. 5
Cydippe 223. 11 225. 10 | 226. 16
Cydippen 237. 1
Cydno 149. 1
Cygni 81. 9
Cytherea 158. 2 164. 12 | 191. 11

D.

DA 40. 8 | 69. 5 | 71. 11 165. 17 | 167. 13 190. 15 | 206. 4 214. 9
daque 239. 12
dabam 106. 2 | 170. 20
dabat 98. 7
dabatur 198. 23
dabimus 161. 13 168. 5
dabis 39. 10 | 76. 10 | 130. 18 | 177. 3
dabit 30. 10 | 65. 14 | 75. 5 | 132. 2, 3, 5 | 155. 14, 16 | 184. 6 | 227. 11
dabo 192. 12 | 202. 4 | 204. 4
dabunt 175. 8
dabuntur 190. 13
Dædalus 196. 1
damna 9. 1 | 95. 10 145. 4 | 147. 2
damnaret 83. 4
damnat 227. 1
damnent 70. 3
damni 74. 12
damnis 58. 12 | 92. 10
damno 126.13 | 180. 7 | 187. 13
damus 115. 8 | 130. 11 | 170. 1 | 235. 10
Danaas 25. 14
Danaïs 1. 3 | 47. 13 52. 6 | 127 14
Danaüm 134. 13
Danaûm 129. 10
Danaüs 78. 4 | 138. 13
danda 22 5 | 65. 16. 137. 12
dant 140. 4, 12
dante 156. 4 | 165. 22
dantque 75. 4
dantur 24. 2 | 135. 6
dape 90. 8 | 168. 6
Daphnen 144. 9
Dardana 74. 10
Dardaniæ 160. 5
Dardanias 175. 3
Dardanidæ 128. 15
Dardanidas 167. 12
Dardanidesque 190. 2
Dardanius 79. 16
dare 23. 6 | 24. 4 57. 5 | 150. 16 163. 16 | 177. 1 194. 13 | 209. 7
daret 84. 17 | 196. 1
daretis 169. 9
dari 99. 19 | 108. 13 154. 10 | 182. 14. 234. 18
dat 62. 16 | 94. 7 107. 20 | 140. 4 155. 6 | 163. 4 181. 5 | 232. 2
data 21. 10 | 22. 5 25.3 | 80. 8 | 102. 10 | 147.20 | 185. 2 | 186. 16 | 188. 1 | 230. 3
datamque 227. 10
dati 141. 4
datis 131. 6
datum 172. 9
datura 18. 6
daturos 238. 3
datus 155. 2
Daulias 152. 2
de 6. 9 | 13. 9 | 16. 1 | 21. 5, 6 | 30. 18 | 34. 6 | 42. 4, 10 | 47. 2 | 50. 7 59. 8 | 60. 3 | 62. 11 | 74.11 | 89. 2, 6 | 103. 5 | 107. 12 | 112.14 | 200. 9 | 207.5,15 | 216 19 | 222.18 | 225. 13 | 228.2,5 | 234. 14 | 235. 17, 18 239. 4, 17 | 240. 5, 11 | 241. 7. *et alibi frequenter.*
deque 138. 2
Dea 28. 17 | 32. 3, 41. 5 | 115. 12 116. 12 | 121. 16 139. 2 | 163. 10 167. 18 | 185. 4 196. 13, 17, 18 218. 16 | 227. 1 233. 17 | 235. 18 239. 11
Deæ 13. 8 | 88. 12 184. 16 | 222. 20 228. 12 | 231. 2
Deam 175. 4 | 212. 14 | 218.10 | 226. 4 | 209. 10 | 237. 11 | 241. 20
Dearum 160. 17
Deas 149. 10 | 181. 16 | 197. 2
debebimus 75. 11
debent 85. 3 | 86. 13
debere 67. 9 | 162. 15
debet 105. 12
debita 71. 9 | 103. 14 | 132. 15 | 237. 18
debitus 218. 6
debueram 53. 4
debuerant 111. 4 124. 7
debueras 23. 6 | 246. 14
debuit 14. 8 | 119. 2 | 236. 2
deceat 40.6 | 128. 17
decebat 155. 10
decentior 44. 1
decepit 71. 11
decepta 15. 1 | 181. 5 | 223. 1

INDEX

deceptæ 69. 1 | 209. 1 | 242. 13
deceptam 219. 1
decepte 109. 9
decepto 22. 1 | 33. 9
decere 47. 6 | 145. 14 | 166. 12
decet 35. 2 | 167. 10 | 214. 3 | 215. 14
deciderint 228. 16
decipe 233. 11 | 238. 1
decipere 114. 10
decipiant 146 9
decipiendus 39. 8
declive 70. 9
decolor 86. 2
decor 112. 4 | 221. 3
decus 148. 12 | 172. 1 | 181. 4
dede 141. 13
dedecuisse 90. 6
dederam 117. 5 136. 8
dederas 29. 9 | 100. 12 | 170. 17 | 218. 14, 15
dedêre 71. 2, 14 | 98. 20 | 141. 4
dederis 29. 7 | 177. 3 211. 13
dederit 179. 6
dederunt 236. 17
dedi 13. 13 | 18. 4, 6 | 21. 14, 15 | 61. 14 | 62. 1 | 70. 6 100. 6 | 117. 16 149. 7 | 169. 13 216. 20
dedique 232. 10
dedignare 116. 7 167. 13
dedignor 40. 1 | 66. 15
dedimus 237. 19
dedisse 187. 14
dedissem 101. 17 124. 9 | 149. 7
dedit 20. 11 | 62. 10 | 84. 4 | 108. 15 | 129. 4 | 147. 6 | 158. 5 | 187. 3, 7 | 214. 12 | 215. 4 | 223. 8 | 235. 7 238. 14
deducere 59. 3
deducis 91. 5
deducit 174. 7
deducta 183. 3 234. 5 | 239. 3
deerant 149. 13
deerat 98. 17
deesse 200. 6
defendere 127. 7
defensa 42. 16
deferat 158. 8
deficiam 206. 8
deficior 51. 16
deficit 118. 4
deformis 232. 13
defunctaque 141. 13
degener 166. 5
Dei 15. 8 | 79. 12 160. 12
Deianira 95. 6, 12 96. 2, 8 | 171. 10
Deïanirâ 94. 9
dejecit 106. 7
Deïphobo 47. 14
Deïphobusque 176. 16
delapsa 196. 17
Delia 32. 4 | 222. 19
delicîis 151. 4
deliciisque 167. 10
delicti 190. 9
deligere 31. 8
delinita 179. 9
delituisse 81. 10
Delon 234. 15
Delos 230. 4 | 234. 4, 20 | 235. 20
delphina 216. 21
delphines 200. 1
Delphis 242. 4
delubra 115. 11
dem 207. 17 | 231. 3
demens 7. 4 | 62. 7 | 234. 10
demere 121. 4 | 235. 4
demeruisse 12. 10
demissos 103. 9
demitto 169. 11
Demophoön 10. 9 12. 7 | 18. 3 | 20. 11
Demophoöuta 17. 8
dempta 112. 12
dempto 5. 12
demptos 198. 17
demptus 218. 7
demum 108. 21
demus 215. 8
denaque 106. 18
denique 3. 6 | 12. 3 | 35. 8 | 47. 9 96. 23 | 117. 3 149. 4 | 169. 1 221. 9 | 226. 7
denso 167. 1
dent 41. 9 | 57. 7
dente 36. 12 | 100. 18 | 194. 8
dentes 55. 5
dentibus 117. 3
dentur 157. 1 | 200. 16 | 221. 11
Deo 55. 2 | 65. 2 73 11 | 88. 9 | 99. 5 | 214. 5 | 242. 4
Deorum 13. 9 | 101. 9 | 242. 11
Deos 3. 11 | 11. 13 19. 8 | 30. 8 | 50. 6 | 69. 10 | 72. 19 73. 2 | 74. 10 | 113. 10 | 116. 4, 8 | 119. 6 | 163. 8 | 166. 12 | 233. 4 | 242. 10. 11
depellere 239. 13
deperit 48. 10
depone 35. 9
deponere 208. 7
deposita 195. 3
deposito 94. 10 192. 11 | 196. 9
deprecor 25. 5 | 96. 3
deprêndi 68. 16
deprênsus 210. 3
depudùit 40. 7
depulit 141. 18
descendere 198. 11
descendit 172. 6
desererer 13. 12
deserit 114. 12
deseror 121. 9
desertaque 46. 11
deserta 199. 6
desertæ 24. 8
deserto 2. 4
desertor 214. 17
desertos 152. 3
desertum 95. 14
deserûêre 171. 4
deseruisse 26. 18 43. 6
deseruistis 172. 10
deseruit 50. 6 | 62. 12 | 217. 2
desiêrant 99. 2
designat 129. 9
desiluisse 153. 6
desinat 25. 17
desine 184. 11
desinis 87. 7
desinit 231. 18
desinite 155. 2
desino 204. 15
desint 147. 7 | 215. 5
desistas 186. 14
desistere 186. 13
desit 74. 7 | 180. 5
despecta 191. 1
despecti 16. 7
despectis 229. 14
despice 47. 8
destinor 240. 7
destitit 30. 4
destituantque 46. 14
destituique 108. 14
destituisse 151. 2 189. 4
destituor 63. 13 | 101. 10
desunt 119. 11 | 242. 8
det 107. 11 | 127. 2 | 208. 16
detegit 55. 11
detinet 37. 4
detinuêre 125. 12
detinuisset 34. 8
detrahat 90. 11 195. 7
detrahit 71. 12
Deucalion 153. 14
devenerata 11. 4
devia 18. 14
devicto 55. 9
devius 160. 2
devorer 24. 9

devota 95. 13.
devotâ 114. 6
devoto 64. 4
devovet 59. 9
devovi 11. 9
devovit 26. 2
Deum 38. 8 | 105. 14 | 201. 12
Deûm 164. 4
Deus 3. 8 | 12. 14. 42. 5 | 52. 4 | 73. 9 | 124. 1 | 242. 7
dextera 12. 13 | 101. 16 | 102.9|116. 14.
dextra 53. 12 | 72. 20 | 104 3 | 118. 5 | 136. 16 | 194. 10
dextræ 12. 13 | 116. 14 | 134. 16 | 142. 3
dextrum 240. 16
Di 9. 6 | 15. 2 | 27. 13 | 49. 13 | 69. 9 103. 5 | 118. 9 127. 1 | 129. 12. 158. 14 | 171. 5 179. 16 | 186. 4 193. 3 | 198. 16 220. 1
Dianâ 229. 1 | 238. 5
Dianæ 35. 11, 15. 115. 11 | 116. 3 218. 3 | 226. 17 229. 7 | 231. 3 236. 1
Dianam 234. 1
dic 12. 9 | 62. 17 202. 10
dicam 26. 19 | 123. 12 | 172. 15 | 233. 11
dicant 134. 11
dicar 8. 1 | 16. 14 39. 6 | 47. 2 | 54. 9 | 75. 1 | 126. 12 180. 18
dicarque 219. 11
dicas 25. 8 | 69. 3 128. 5 | 166. 12 219. 1 | 225. 16
dicat 156. 1
dicebas 23.20 | 100.7
dicendum 223. 13
dicere 17. 7 | 30. 6 45.4 | 54.4|92.16 | 119 12 | 124 10 | 125.6|187.6 | 223. 11 224. 12 | 233. 7 | 235. 20
diceris 41. 10 | 53. 2 | 62. 8 | 91. 2 189. 4
dices 20. 2 | 167. 3 190. 7 | 204. 12 222. 12, 13 | 241 18
dicet 132. 6 | 229. 5
dicimus 132. 16
dicis 74. 16 | 184. 12 | 237. 4
dicit 146. 10
dicitque 107. 19
dicitur 113. 15 | 175. 9
dicor 125. 16 | 185. 2
dicta 110. 10 | 138. 6 | 154. 18 | 159. 6 | 218. 18
dictant 149. 11
dictas 83. 12
dictatis 219 9
dictis 123. 4 | 194. 9 237. 14
dicto 236. 7
dictos 163. 19
dictu 236. 3
dictum 212. 13
dictus 5. 8
Dictys 120. 21
dicunt 242. 7
dicuntur101.1 | 180. 8
didici 101. 12 | 183. 6
Dido 65. 5, 15 | 68. 18 | 73. 3 | 75. 2. 76. 15
die 19. 5 | 150. 8 174. 12 | 207. 20
diem 10. 6 | 11. 4 40. 12 | 146. 16 162. 4 | 191. 8
dies 2. 5 | 43. 17. 70. 9 | 110. 4 121. 17 | 212. 10 232. 21
diesque 66. 8
differri 21. 13
differt 206. 3
difficilem 186. 8
difficili 234. 5
difficilis 145 3
diffidimus 101. 11
diffundimus 81. 3
diffusis 49. 8 | 99. 3
digesta 100. 1
digestus 92. 7
digitis 6. 11 | 27. 6 | 51. 8 | 91. 7 102. 14 | 121. 2. 137. 16 | 160. 12 170. 16 | 182. 13 216. 19 | 222. 6 235. 7
digitos 232. 5
digna 14. 16 | 25. 1 | 35. 10 | 37.12. 53. 8|102. 18|135. 12 | 140. 1 | 145. 11 | 155.18 | 160. 18 | 165. 4 | 166. 4 | 167. 7 | 172. 2 179. 8 | 192. 8 198. 16 | 202. 8, 9
dignaque 47. 5
dignæ 52. 5 | 161. 3
dignabere 204. 11
dignam 51. 11
dignior 56. 2
digno 31. 14
dignos 197. 1
dignum 164. 6
dignus 63. 4, 26 87. 6 | 141. 2
digredimur 199. 7
dilaceranda 118. 6
dilacerate 110. 2
dilaniantur 8. 8
dilectæ 217. 5
dilectam 189. 3
dilexit 33. 8
diluitur 206. 14
dimissæ 45. 3
dimittere 11.9 | 134. 3 | 165. 11
dimotæ 197. 14
dimotis 208. 12
dinumerat 138. 14
Diomedis 90. 7
dira 45. 12 | 122. 16
diraque 59. 2
diriguêre 50. 2
diripiunt 110. 8
dirum 8. 9
diruta 5. 13 | 23. 11 84. 4
Dis 14. 5 | 167. 16 177. 13 | 220. 6
Disque 218. 7
discas 241. 24
disce 183. 13
discedat 218. 1
discedens 17. 7 | 44. 9
discedente 10. 7
discedere 7. 14
discedimus 99. 13
discedit 149. 9
discincta 59. 7
disjecta 5. 9
disjectamque 115. 5
dispar 128. 13
dispensant 111. 3
displicuisse 126. 16
dispositis 143. 9
dissidet 67. 2 | 192. 4
dissimiles 87. 8
dissimili 226. 9
dissimula 186. 13
dissimulanda 47. 4
dissimulante 33. 8
dissimulanter 224. 18
dissimulare 93. 20 182. 8 | 186. 14
dissimulo 157. 3
distincta 43. 3
distinet 81. 11 | 117. 12
districta 172. 5
diu 37. 3 | 40. 3. 63. 15 | 75. 16. 98. 13. | 110. 10. 115. 11 | 125. 12 149. 12
diva 36. 4 | 71. 13. 146. 12 | 240. 6
divæ 160. 13
diversa 197. 9 | 143. 7
diversâ 178. 7
diversi 120. 9 | 215. 7
diverso 132. 13
dives 18. 5 | 53. 2. 92. 5, 10 | 109. 8 113. 21 | 140. 2 176.10 | 181.15 | 190. 14

INDEX

divino 157. 13
divite 167. 7
divitiis 181. 13
divitiora 158. 16
divitis 238. 2
diurna 55. 8
diurnus 197. 12
dixerat 50. 1 | 114. 11 | 146. 10
dixêre 147. 19
dixi 12. 2 | 26. 10 | 54.13 | 77.7 | 129. 5 | 137.2 | 138.11 155.4|183.1 | 187. 2 | 194. 5 | 196. 13 | 197. 20 | 202. 3 | 235. 1 | 238. 7
diximus 225. 17
dixisses 149. 2
dixit 22. 8 | 30. 9. 43. 17 | 71. 8 | 96. 6 | 106. 6 | 114.16 127. 15 | 149. 11. 152. 11 | 161. 15. 173. 13 | 184. 11. 236. 5
dixti 107. 9
docentur 14. 3
docta 239. 20
doctam 198. 16
doctas 16. 9
doctis 121. 13 | 228. 18
doleat 46. 11
dolenda 42. 8
dolendi 224. 13
dolendo 212. 5
dolent 80. 14
dolente 218. 2
dolet 48. 8 | 58. 10. 150. 4
doli 220. 3
dolis 236. 18
dolitura 149. 4
dolo 5. 2, 4 | 15. 10
Dolonaque 5. 1
dolor 62. 16 | 98. 18. 107. 1 | 110. 1 130. 2 | 149. 15 154. 13 | 169. 19, 20 | 218. 2
dolore 98.24 | 106.2. 154. 16
dolores 106.19 | 125. 21
dolori 119. 11
doloris 150. 3 | 211. 13
dolos 3. 3
dolosas 219. 11
dolus 219. 12
doma 40. 8
domina 202. 16
dominæ 91. 2, 10. 104. 2 | 128. 14. 132. 7 | 137. 10. 198. 9 | 202. 4 222. 4 | 224. 15.
dominam 26. 9 | 199. 8
domini 26. 8 | 29. 6
domino 21. 6 | 77. 8
dominoque 21. 5
dominos 30. 8
dominum 27. 15 | 151. 11 | 225. 14
dominus 23. 18
domitæ 15. 7
domitrice 93. 15
domo 23. 6 | 34. 6. 88 1 | 119. 12,13. 134. 1 | 190. 20 208. 5
domoque 121.9 | 140. 13
domos 6. 5 | 131. 8
domui 74. 15 | 168. 12
domum 86. 14 | 132. 8
domumque 49. 11
domus 34. 3 | 39 9. 95.13|162.3 | 167. 4 | 181. 2 | 188. 8
domusque 187. 3
dona 3. 12 | 22. 14 51.12 | 58.11 | 76 10 | 109. 6 | 175. 7 | 182. 2 | 185. 4. 206. 11
donaque 190. 12
donas 109. 7
donavi 72. 8
donec 117. 7
donis 161. 8, 15
doque 232. 10 | 242. 12
Dorica 177. 8
dormis 188. 5 | 209. 3
dormit 231. 16
dormitante 216. 17
dos 61. 9| 123 9, 12, 13 | 151. 12
dotale 119. 13
dotalis 40. 15
dotata 24. 1 | 62. 14
dote 47. 12 | 109. 8
dotem 74. 1
dotes 173. 17
dotis 117. 11
draco 117. 9
draconem 54. 1 |121. 19
Dryades 33. 1
duabus 34. 3
duæ 191. 14 | 192. 20
duas 34. 5 | 160. 18 | 205. 8 | 214. 2
dubia 70. 3 | 88. 8 | 196. 4 | 216. 22
dubiæ 201. 6
dubiam 228. 7
dubias 102. 22 | 158. 3
dubii 135. 9
dubiis 188. 4
dubio 215. 14
dubitanti 30. 9
dubitaret 187. 1
dubitas 72. 15 | 95. 6. 12 | 96. 2, 8 197. 8 | 230. 2
dubites 226. 6
dubito 161. 10 | 162. 19 | 178. 11 | 180. 5 | 191. 15 | 215. 15 | 221. 6
dubium 164. 14 | 220. 5
ducar 211. 6
duce 73. 11 | 100. 6. 158. 3 | 201. 8
ducentes 208. 1
ducentia 33. 11
duces 3. 10
ducet 120. 16
duci 140. 8
ducimur 135. 3
ducit 214. 8 | 235. 13
ducitis 206. 13
ducum 80. 2
ducumque 162.7
dulce 61. 12 | 132. 4 | 161. 11 | 197. 16 | 205. 3
dulcè 151. 18
dulci 130. 20
dulcis 27. 10
Dulichii 8. 5
dum 5. 7 | 7. 8 | 9. 5 11. 11 | 14. 12 | 25.9 | 27. 11 | 46. 1 | 49. 13 | 55. 11 67. 12, 14 | 75. 2 13 | 91. 7 | 100.8. 122. 3, 9 | 125. 9 130. 6, 17|131. 12 132. 13|138. 3, 11 157. 1|165. 5|170. 15 | 171.10 | 178. 13 | 189.9 | 194.8 196. 5|199. 8|201. 9 | 204. 17 | 210. 17 | 219. 2 | 221. 9, 16 | 228. 12,15. 232. 17
dumque 132.3 | 137. 7 | 138. 1 | 165. 21 | 178. 14 | 207. 11 | 225. 3 | 233. 11
dummodo 200. 16 216. 11
duo 81. 11 | 83. 10. 99. 12
duobus 83. 10 | 119. 13 | 132. 4 | 230. 2, 6
duorum 63. 13
duos 36. 6 | 39. 9 73 8 | 99.12 | 107. 10 | 110.14 | 123. 2|199. 16 | 214. 9
dura 44. 4 | 101. 3. 113. 15 | 126. 10. 169. 9 | 172. 17. 231. 1
duraque 40. 8
durabile 35. 13
durante 5. 11
duras 72. 6
durat 72. 1
duri 39. 7
duris 91. 7 | 179. 2
duritia 20. 1

duritiâ 68. 2
duritiem 35. 9
durius 242. 1
duro 69. 16 | 90. 11 104. 6 | 157. 7
durum 232. 1
durumque 66. 13
dux 80. 2 | 126, 13 140. 8

E

E 33. 6 | 52. 2 57. 9, 13 | 93. 2 | 97.16 | 120.13 128. 12 | 150. 1 170. 16 | 178. 7 179. 11 | 193. 10 224. 9 | 229. 21 238. 44
ea 33. 7 | 153. 16 170. 2 | 173. 7 182. 3 | 209. 19 237. 7
eadem 140. 7 | 187. 3
eam 65. 13 | 201. 10
eant 149. 4
eas 187. 2
eat 16. 9 | 28. 6 74. 6 | 128. 16 129. 8 | 207. 16 228. 2
eatque 24. 18
ebrietas 169. 16 170. 10
eburnea 221. 1
eburno 148. 9
ecce 83. 2 | 117. 9 135. 9 | 140. 12 147. 11 | 160. 7 214. 13
ecquæ 175. 13
ecquid 142. 3 | 155. 7
edenda 108. 20
edendi 8. 13
edendos 119. 1
edere 107. 1
edidit 90. 2 | 109. 2 | 139. 7
edisco 75. 14
edita 42. 10 | 68. 10
editus 109. 15
effecit 198. 13
efferus 90. 8
effice 116. 6 | 137. 4 214. 15
efficiam 174. 16
efficiet 134. 12
efficite 155. 5
effigie 230. 1
effingoque 224. 22
effuge 138. 11
effugere 121. 14 140. 6
effugias 220. 7
effundere 75. 15
effundit 120. 3
effusis 69. 2 | 163. 15
egens 8. 13
egenti 18. 5
egerat 79. 15
egeret 232. 14
egi 43. 4
egimus 219. 7
egit 95. 5 | 126. 4
ego 2. 4, 8 | 7. 8. 10. 7 | 21.7 | 22. 1 23. 12 | 24. 14 | 25 18 | 27.17 | 30.13 34.1 | 38.4 | 40. 1 45.15 | 47.1 | 51.1 52.6 | 54.3 | 56. 3 194. 17 | 196. 13 197. 9 | 199. 7. 19 200. 17 | 201. 3 202. 3 | 233. 10 236. 13 | 237. 21 239.19 | 241.7&c.
egrediebar 196. 8
egredior 164. 1
egregio 35. 2
egressa 177. 13
egressæ 235. 9
eguisse 53. 12
ejectam 75. 6
ejectos 140. 14
ejectum 70. 5
ejusdem 57. 10
elapsa 72. 7
elapsaque 107. 3
elapsis 73. 1
elapsos 73. 2
electu 20. 8
elegeïa 143. 3
Elelcïdes 32. 11
Eleo 202. 6
Eleusin 34. 7
elige 225. 13 | 234.1
elisis 91. 13
elisissent 118. 11
Elissa 71. 8 | 76. 11
eloquar 156. 5
eloquor 150. 14
elusa 236. 12
emaduisse 170. 8
emeruitque 62. 14
eminet 113. 14
eminus 159. 4 | 241. 8
emissus 140. 9
emo 72. 8.
emunt 51. 10
en 34. 1 | 50. 4 | 61. 6 | 93. 18 | 141. 7 | 219. 13
Endymion 196. 15
enim 44. 5 | 46. 5 66. 15 | 69. 13 113. 13 | 118. 7 149.7|157.3 | 169. 7 | 180. 3,5 | 198. 12 | 204.11 | 211. 15 | 231. 9 | 235. 19
enixa 33. 10
ense 57. 13 | 109. 5 134. 9 | 136. 12
ensem 76. 3, 13 109. 3 | 136. 11
enses 26. 16
ensis 28. 18 | 76. 2 81. 2
enumerabor 174. 22
eo 34. 2 | 71. 4 115. 11 | 126. 4 219. 9 | 224. 18 230. 8
eos 24. 3
Ephyren 113. 3
Epimethida 24. 10
epistola 29. 9 | 53. 7 133. 7 | 156. 1 157.9|178.1 | 181. 15 | 205.11 | 230. 9 | 238. 1
equæ 92. 4
equas 90. 8
equestre 92. 14
equi 22. 18 | 32. 10 35.3 | 106. 12
equidem 58. 13 | 82. 6 | 101. 19 | 123. 17 | 184. 19
equinus 95. 2
equis 5. 8 | 67. 16 84.5 | 87.12 | 176. 10 | 235.4 | 236.2
equos 4. 9 | 59. 4 106. 18 | 120. 16 168. 6
equus 30. 18 | 202. 6
eram 2. 11 | 20. 2 61.4 | 78. 15 | 83. 10 | 97. 2 | 106. 4 150. 6 | 160. 6 170. 8 | 194. 1 232. 3
erant 73. 13 | 82. 7 106. 8 | 114. 1, 14 136. 8 | 151. 8 159. 16 | 161. 3
eras 5. 6 | 13. 2 | 23. 18 | 42.9, 12 | 46. 15 | 63. 4 | 73. 1 79.2 | 83.19 | 149. 1 | 178. 10|181.18 232. 7 | 237, 8,22. 241. 2
erat 3. 1 | 6. 7 | 9. 13 10. 14 | 12. 14, 16 22. 2 | 23. 14, 15 26.3 | 27. 10 | 28. 18 | 31. 10|34. 11, 14 | 180. 14 | 194. 2 | 196.7 | 197.12 199. 2 | 210. 10 212. 18 | 218. 17 229. 18 | 234. 10 11. 20 | 239. 6
Erechthida 175. 15
ereptos 69. 10
ereptus 98. 23
erexerat 160. 15
ergo 45. 11 | 102. 3 165. 8 | 185. 15 203. 5 | 232. 9
Erichtho 151. 3
erigor 136. 10 | 197. 18
Erimantho 92. 1
erimus 174. 5 | 214. 14
Erinnyes 109. 11
Erinnys 56. 5
eripit 108. 3
eripuisse 35. 12

INDEX

eris 13. 10 | 20. 10 22 8 | 32. 11 | 41. 2 | 68. 2 | 73. 16 133. 6 | 144. 8 154. 6 | 166. 6 184. 18 | 225. 12 237. 2 *et alibi*
erit 16. 10 | 19. 16 24. 8 | 25. 6 | 35. 16 | 39. 8 | 61. 9 66. 1, 4 | 68. 16 71. 16 | 76. 4, 12 84.2 | 94. 10 | 95. 10 | 102.14 | 201. 8 | 203. 8 | 204.8. 215. 10 | 217. 6 219. 18 | 220. 14 223. 5 | 225. 20 229.8|230.6 *et alibi*
ero. 8. 2 | 57. 8 | 85. 6 | 99. 22 | 115. 18 | 189 14 | 190. 14 | 200.13 | 205. 4 | 227. 2
errabunt 104. 1
erramusque 235. 14
errandum 71. 15
errat 59. 7 | 81. 7 89. 9 | 188. 17
erravi 99. 3
erravit 180. 17
erret 64. 2 | 211. 2
erronem 146. 7
error 71. 15 | 158. 11 | 180. 14, 16 212. 2
errorem 84. 16
erroribus 18. 3
erubui 106. 7
erubuique 182. 16
erubuisse 218. 4|236. 8
erudiendus 10. 4
erunt 89. 5 | 153. 16
eruta 45. 6
Eryciua 146. 11
es 5.3,8 | 17. 3 | 65. 5, 7 | 79.15 | 90.3 93.5,12 | 107. 11, 12 | 238. 5 | 241. 4 *et alibi*
esse 7. 7 | 9. 11 | 19. 8 | 25. 2 | 29. 10 38.13 | 44. 6 | 47. 3 | 52. 8 | 53. 4 73. 2 | 75. 2, 16 89. 2 | 105. 12 214. 4 | 215. 2 216. 8 | 217. 12 220.4.12,16 | 221. 4 | 223. 16 | 224. 10 | 225.16 | 228. 8 *et alibi*
essem 192. 9 | 221. 5
esses 68 1 | 79. 2 93.4 | 113.7 | 171. 5 | 220. 15
esset 2. 3 | 21. 12 100. 12 | 106. 4 165. 15 | 178. 9 195. 10 | 200. 5 234. 4 | 241. 5
est 2. 9 | 3. 5, 9 4. 6 | 6,2, 13 | 7.8 9. 4 | 10. 3 | 12. 11 | 13.3 | 14. 15 15.10 | 19.13 | 20 3,8 | 21. 6,8 | 22. 6, 9 | 23. 3 | 24. 16 | 25.17,20 | 26 1 | 27.5 | 28. 1, 6, 9 | 29.7,9 | 30. 5, 7 | 31. 7 | 223. 3, 13 | 225, 6, 9, 11 226. 2,4, 11 | 227. 6. 9 | 229. 7, 13 230.1 | 232.1|233. 18 | 234. 2, 5, 14 235.9,18,22 | 236. 11, 16 | 237. 13 238.8 | 239. 13,18 241. 11, 15, 18 242. 9, 15 *et alibi*
este 109. 14
esto 210. 11 | 221. 10
esuros 88. 4
& 4. 5 | 5. 1. 6. 10 6. 14 | 7. 2, 3, 5, 10, 12, 15 | 8. 4, 5 | 10. 2 | 11. 6 12. 4, 7, 12, 16 13. 1, 3, 8 | 14. 3, 10 | 15. 1, 3, 6, 7, 8 | 17. 7, 11, 14 18, 2, 10, 14 | 19. 7, 12, 16 | 97. 5, 8, 19 | 98 3, 14 99. 9 | 100. 3, 9, 19 | 101.1, 2|102. 10, 21 | 227. 2, 6, 7 | 228, 1.9 | 229. 15 | 237.16 | 238. 10,14,18 | 239. 2, 5. 8, 10 | 240. 13, 14, 17, 19, 21 241. 4, 20 21, 24 242. 1, 7, 18
etiam 6. 16 | 13. 11 24 3 | 61. 11 | 68. 5 | 71. 17 | 82. 10 98. 11 | 116. 15 130. 1 | 198. 9 204. 5 | 214. 4
evehor 157. 14
eveniant 66. 3 | 169. 3 | 224. 16
evenit 210. 7
Eveno 95. 1
eventu 16. 12
eventus 134. 14|226. 8
eversa 23. 2
eversas 67. 8
evicta 214. 15
Eumenides 71. 2
eunt 14. 4 | 81. 4 127. 4
euntem 198. 13|234. 11
eunti 155. 13 | 196. 11
euntibus 9. 6
euntis 61. 4
evolvisse 111. 4
Eure 105. 2
Euris 104. 9 | 143. 5
Europen 33. 7
Eurus 67. 8
Eurybates 21. 9
Eurybati 21. 10
Eurymachique 8. 10
Eurystheus 86. 5|88. 11
Eurytidusque 94. 11
ex 14. 14 | 22. 15 23.4 | 38. 3 | 42.7 97. 3 | 108. 18 109. 4, 12 | 128. 16 | 138.13 | 139. 1, 2 | 161. 5, 15. 165. 14 | 224. 11, 226. 11
exacta 188. 3
exacto 31. 4
exagitet 25. 5
exanguis 125. 15
excelsaque 160. 5
excelso 152. 13
excepit 178. 6
excepto 179. 12
exciderint 115. 13
excidimus 18. 1
excidit 170. 16
excipe 172. 12
excipienda 19. 12
excipietque 132. 10
excipis 164. 3 | 198. 15
excitor 98. 13, 14
exclamat 163. 17
exclamo 54. 16 | 98. 15 | 99. 12
excreat 232. 2
excusat 16. 3
excussaque 216. 11
excussêre 97. 13 136. 9
excusso 32. 7
exeuteretur 106. 14
excutienda 188. 12
excutior 130. 9
exegi 209. 15
exegit 96. 1
exemplis 174. 22 190. 4
exemplo 78. 9 | 79. 14 | 174.20 | 180. 12 | 183. 13
exemplum 49. 2
exercentibus 143. 5
exercere 35. 11
exerces 67. 13
exhibitis 189. 2
exhibiturus 99. 8
exhibuêre 184. 16
exhibuit 207. 20
exi 129. 15 | 225. 17, 18
exiêrat 108. 21
exige 71. 3 | 177. 14 237. 18
exigeretur 104. 8
exigit 18. 10 | 68. 8
exiguas 75. 10
exiguissima 141. 3

exiguo 4. 5 | 35. 4 137. 2 | 183. 1 194. 9
exiguum 215. 10.
exiguùm 202. 11
exilio 117. 18
exilui 54. 15
eximii 91. 11
exire 129. 3 | 131. 3
exisse 208. 5
exissem 63. 1
existère 224. 1
exit 84. 16
exitus 16. 11 | 216.8 220. 6
exoranda 237. 6
expandit 152. 7
expectas 157. 5
expectata 58. 16
expectem 17. 9, 10
expectes 17. 8
expecto 17. 11
expediunt 189. 8
expellar 204. 4
expellere 101. 1
experiar 135.1 | 182. 8
experiemur 204. 6
experior 169. 4
expertæ 68. 4
expertus 213. 9
exprobrare 112. 13
expulerunt 138. 6
expectas 25. 11
exspes 64. 2
exta 235. 12
extat 130. 1 | 156. 6
externis 137. 12
externo 48. 8 | 174. 2 | 183. 12
externos 101. 12
externum 16. 8
extimui 118. 7 | 182. 15
extimuit 134. 3
extinguar 85. 5
extremis 34. 10
extremum 10.6 | 72. 1 | 167. 18
extructos 149. 18
exuet 132. 9
exuit 140. 10
exul 72. 5 | 99. 22 141. 17 | 172. 4
exulat 95. 15
exulet 63. 16
exultos 236. 17
exululare 149. 16
exurgis 138. 9
exuta 93. 9

F

FABULA 213, 2
fac 129. 8 | 187. 2 | 204. 16 | 227. 4 | 228.11 | 238. 3
face 17. 8 | 19. 2 132. 6 | 225. 16 239. 10
facem 159. 10
facere 118. 5 | 234. 16
facerem 106. 3
facerent 99. 1 | 103. 5 | 171. 5
faceres 80. 6 | 148. 6 | 195. 10
faceret 106. 19
faces 13. 6 | 56. 6. 109. 9, 11 | 133. 2 134. 8 | 237. 4 | 238. 16
faciam 93. 15 | 107.1 169. 19 | 192. 11 205. 5 | 207. 2 231. 3
faciant 15.2 | 129.12 220. 1
facias 210. 16 | 225. 12
faciat 241. 6
facie 50. 5 | 59. 1 145. 11 | 164. 16 169. 20 | 187. 17 197. 3 | 220. 16
faciem 122. 5 | 126. 15 | 167. 9 | 172. 16, 17
facienda 65. 11
facient 175. 2
faciente 226. 19
facientia 13. 5
facies, *verb.* 162. 13 | 233.12 | 241. 21
facies, *nom.* 83. 18 144. 5, 6 | 180. 6 183. 9 | 192. 4 224. 6
facilem 167. 13
facilemque 195. 15
faciles 106. 1 | 116. 8 158. 5 | 172. 10 193. 3, 5 | 208. 16
facimus 221. 17
facinus 62. 15 | 97. 6 117. 7 | 168. 13
facio 207. 3
facis 28. 11 | 49. 9 77.7 | 182.7 | 198. 8 | 219. 6 | 220. 17 | 225. 18 | 228. 8, 12
facit 38. 14 | 107. 19 | 143. 4 | 148. 2 | 157. 10|164.15 167. 8, &c.
facito 128. 5 | 216. 4
faciunt 9. 8 | 62. 4 197. 9 | 221. 1
facta 10. 8 | 13. 14 16.12 | 26.20 | 27 9|42. 2|49. 4|51. 8 55. 3, 10 | 65. 11 83. 4 | 87. 4, &c.
factaque 91. 12
factæ 163. 11
factam 221. 17
facti 95. 9 | 123. 19 | 138.16 | 179. 18 | 180. 16
factis 38. 8 | 60. 1 86. 2
factisque 16. 1
facto 100. 4 | 103.14 109. 16 | 179. 11 219. 11
factos 139. 10
factum 164. 3 | 174. 19|218. 16|220.11. 242. 15
factus 147. 3
facunda 154. 13
facundus 27. 17
fagi 43. 5
faginea 47. 7
falcatus 19. 13
falce 6. 2 | 43. 6 59. 2
fallaci 18. 12
fallar 7. 12
fallas 65. 16
fallax 174. 15 | 190. 19
fallentem 26. 18
falleuti 50. 13
fallere 2. 6 | 14. 15 16. 19 | 61. 16 69. 13 | 172. 14 227. 14 | 228. 4
falleris 93. 11 | 174. 1
falles 220. 7
falli 50. 14 | 222. 19
fallimus 208. 2
fallit 212. 1
fallitur 191. 4
fallor 50. 7 | 67. 1
fallunt 177. 5
falsa 57. 11 | 130. 6 136. 11 | 180. 13 183. 2 | 211. 18 223. 12
falsæ 68. 17
falsam 181. 6 | 225. 16
falsis 3. 2 | 54. 10
falso 12. 14 | 67. 1
falsò 186. 11
fama 6. 13 | 24. 3 30. 14 | 53.9|70. 8 86. 1 | 95. 4 | 124. 5 | 127. 9 | 159. 2 179. 3 | 187. 11 242. 5
famâ 211. 14 | 234. 15
famaque 164. 30
famæ 31. 5 | 88. 7 93. 17 | 187. 14 189. 15 | 215. 12
famam 65. 3 | 182. 1 233. 7
famem 139. 12
famosus 94. 12
famulæ 50. 1
famulæque 25. 3
famuli 222. 1
famulosque 138. 5
famulumve 224. 19
farra 282. 12
fas 21. 6 | 38. 14 128. 7 | 160. 11 167. 5
fassa 94. 4 | 240. 22
fassaque 242. 13
fassæ 40. 8 | 190. 15 206. 4

fasso 157. 7
fastidia 162. 9
fastus 40. 2
fata 4. 1 | 54. 16 | 55. 8 | 56. 11 | 57. 7 | 64. 5 | 113. 11 | 156. 2 | 212. 6 | 242. 4
fataque 211. 12
fatalo 34. 3
fatali 95. 16
fatabor 83. 17
fatentis 106. 8
fatetur 189. 1 | 212. 15
fateri 136. 13 | 221. 9
fateris 250. 13
fati 10. 6 | 72. 2
fatigat 232. 5
fatigatas 129. 14
fatigatis 197. 17
fatigent 147. 7
fatis 9. 6 | 71. 2 | 73. 5 | 96. 4 | 159. 5. 162. 1 | 172. 9
fato 33. 5 | 76. 5 | 81. 7 | 129. 9
fatum 43. 17
fatus 22. 13
fauce 92. 12
faucibus 91. 13
faveant 41. 7
faveas 196. 13
favebit 214. 19
favente 25. 16 | 61. 14
faventes 12. 1.
faventia 58. 5
faveo 185. 7
favet 60. 2 | 191. 11 | 212. 15 | 231. 4
favisset 231. 7
favit 17. 14
faunique 33. 1
Faunus 51. 4
favor 242. 9
favore 14. 16
fausti 110. 3
fausto 239. 20
faustos 214. 13
fax 159. 14 | 191. 7 239. 10
faxque 56. 2
febribus 224. 5
239. 8
fecerat 61. 12
fecère 21. 3 | 125. 19
feci 12. 9 | 95. 5 158. 3 | 170. 7 219. 9 | 234. 17
fecimus 137. 13
fecisse 209. 10
fecistis 155. 1
fecit 83. 7 | 183. 4 201. 10 | 225. 8
felicem 203. 6
felices 109. 13 | 186. 7 | 211. 17
felici 99. 21
feliciaque 193. 15
felicior 26. 5
felicis 230. 5
feliciter 74. 13
felicius 74. 3
felix 49. 1 | 61. 13 180. 18 | 183. 11 188. 14 | 194. 5 204. 7 | 234. 12
fer 141. 13
fera 4. 4 | 27. 11 43. 5 | 127. 11 137. 6 | 175. 11 | 191. 17 | 223. 7
feræ 36. 2, 8 | 67. 4 87. 9 | 110. 8
feram 27. 16 | 58. 11 | 112. 14 | 190. 12
ferar 16. 8 | 99. 15
ferare 68. 14
ferarum 93. 15 | 97. 1 110. 1
feras 32. 2 | 41. 6 78. 8 | 87. 18 | 223. 8 | 240. 2
ferat 46. 12 | 126. 10 | 189. 10
feratur 219. 2
ferè 196. 11 | 208. 9
ferebar 197. 10
ferebat 83. 9 | 129. 1
ferenda 216. 20
ferendos 62. 1
ferendum 42. 7
ferens 132. 7 | 228. 18
ferent 65. 6
ferentem 87. 15
ferentibus 164. 1
ferêre 220. 10
feres 103. 22 | 175. 5, 10 | 177. 12
feret 75. 2 | 123. 19
feri 93. 12
feriant 139. 14
feris 37. 10 | 101. 10
feriuntur 6. 4 | 76. 7
fero 52. 6 | 145. 6
ferocior 28. 3 | 154. 7
ferocis 35. 3
feror 32. 11 | 58. 4 61. 6 | 72. 6 | 87. 11 | 151. 6 | 194. 20
ferorum 113. 15
feros 41. 1 | 59. 15 121. 13 | 224. 3
ferox 26. 3 | 35. 6 141. 1 | 214. 1
ferre 52. 4 | 59. 15 89. 1 | 93. 14 193. 1, &c.
ferrea 102. 1 | 122. 11 | 127. 16 | 185. 16, 17
ferret 108. 20. | 111. 2 | 127. 10 | 194. 12
ferreus 6. 7 | 28. 8 30. 10
ferro 5. 1 | 28. 15 | 35. 7 | 128. 17 | 137. 15 | 242. 1
ferrum 20. 1 | 96. 7 | 104. 3 | 105. 7 122. 9 | 134. 3 177. 9 | 227. 7
fers 69 11
fert 138. 15 | 227. 8
ferte 109. 11
fertilis 92. 10 | 143. 6
fertis 109. 11
fertur 52. 2 | 68. 10
fervet 194. 16
ferunt 3. 12 | 87. 5 155. 8, 9 | 182. 20 191. 10
feruntur 30. 1 | 135. 11
ferus 74. 12 | 81. 2 104. 9 | 163. 20 171. 9 | 226. 25 233. 16
fessa 202. 2 | 209. 2 231. 10
fessaque 16. 16 | 35. 14
festaque 235. 12
festos 162. 4
fias 224. 9
fiat 141. 8 | 183. 11 | 200. 17 | 210. 18
fibræ 88. 5
ficta 112. 4 | 185. 1
fictâ 232. 2
fictaque 107. 19
ficto 170. 7 | 179. 1
fictus 13. 3
fida 39. 6
fidam 48. 5
fide 12. 8 | 51. 5 159. 6 | 177. 14 180. 8 | 209. 14 216. 22 | 223. 16 227. 6
fidelem 186. 3 | 190. 3
fidelibus 141. 15
fidelis 9. 9
fideliter 147. 5
fidem 55. 10 | 68. 7 71. 16 | 123. 4 144. 7 | 160. 8 178. 4 | 218. 5 227. 10 | 229. 2 237. 14 | 241. 19 242. 6
fidemque 65. 6
fides 12. 13 | 17. 12 56. 1 | 65. 16 | 100. 12 | 102. 10 | 185. 10 | 199. 9 | 220. 2
fidesque 102. 11
fiducia 174. 15 179. 5 | 180. 5 185. 3
fidus 12. 3
fieret 198. 14.
fieri 23. 7 | 47. 5 132. 12 | 166. 3 173. 3 | 184. 9 185. 14 | 224. 4
fierine 240. 4

fies 144. 7 | 190. 9
fiet 31. 6
figar 172. 8
figat 30. 12
figi 102. 1
figit 59. 9
figitur 176. 18
figura 103. 6
figuræ 100. 15
figuram 193. 13
fila 33. 11 | 91. 5 100. 6, &c.
filia 63. 18 | 101. 5 109. 8 | 147. 8
filius 103. 4
findam 200. 16
finde 217. 8
findere 158. 14
findis 117. 2
fine 5. 12 | 21. 15 34. 16 | 79. 17, &c.
fines 181. 17
fingas 122. 5 | 234. 1
finge 41. 12 | 68. 15 99. 19 | 137. 13 176. 7
fingebam 2. 10
fingit 225. 1
finiat 240. 15
finibus 166. 10
finiet 165. 18
finis 204. 8 | 211. 10
finit 167. 18
finitimis 72. 10
finxit 12. 4
firma 13. 12 | 39. 1 166. 2 | 238. 7
firmataque 166. 13
firmius 188. 18
firmiùs 209. 13
firmo 222. 10
firmum 203. 7
fit 31. 3 | 46. 3 108. 5, &c.
fiunt 150. 17 | 198. 5 | 202. 12
fixa 236. 9 | 242. 14
fixi 72. 9
fixis 228. 14
fixus 54. 14
flagrat 163. 20
flaminaque 102. 8
flamma 113. 14 | 130. 12, &c.
flammâ 202. 17
flammaque 210. 18
flammæ 123. 1 156. 5
flammæque 122. 9
flammam 169. 15 152. 8
flammarum 212. 17
flammas 121. 14 158. 9 | 165. 18
flammea 117. 15
flammiferam 159. 10
flammis 197. 6
flava 34. 12 | 235 10
flavaque 213. 5
flaventes 50. 2
flavi 112. 3 | 221. 1
fleatur 212. 12
flebam 3. 3
flebant 120. 9
flebat 82. 8
flebile 143. 3
flebiliora 120. 4
flebilis 126. 17 | 223. 10
flebis 204. 11
flebit 122. 8
flecte 42. 1 | 98. 16 103. 21 | 196. 16
flecterer 183. 8
flecti 180. 12
flectitis 206. 12
flectuntur 163. 5
flenda 210. 12
flendo 81. 3
flendus 143. 3
flens 94. 17
flentem 221. 19
flentes 199. 7
flentis 44. 11
fleo 142. 4
flere 81. 3 | 83. 6 149. 12
flerent 99. 1
fles 22. 8
flêsti 44. 9, 11
fletus 170. 4
flevêre 228. 7
flevi 98. 23
flexit 26. 5
flexos 35. 4
flore 34. 11 | 135. 10
fluctibus 36. 13 | 67. 6
fluctu 212. 9
fluctus 19. 17 | 45. 16 | 119. 3
flumina 59.5 | 140.3
flumine 42. 20
fluminei 81. 9
fluminis 81. 4 | 203. 4
fluviali 43. 9
focis 11. 14 | 66. 6 235. 12
focos 135. 6
fœcunda 52. 3
fœcundo 92. 9
fœdera 30. 13 | 39. 13 | 48. 7
fœdere 65. 7
fœmina 15. 1 | 28. 14 | 34. 15 | 72. 11 | 93. 13 | 100. 10
fœmineâ 56. 12 105. 8 | 208. 2
fœminæ 77. 6
fœmineas 46. 6
fœmineo 18. 8
fœnoque 42. 15
fœtu 63. 1
fœtus 218. 7
foliis 42. 14 | 49. 3
fons 152. 6
fonte 81. 6 | 139. 16 239. 16
fontem 43. 14
fora 206. 11
fore 172. 7 | 199. 1 | 229. 6
forem 22. 3 | 54. 4 63. 9 | 134. 4
forent 38. 6 | 73. 14 | 112. 12
fores 158. 18 | 165. 13 | 172. 2
foret 7. 3 | 11. 12 13. 12 | 17. 6, &c.
foribus 129. 3 | 196. 8 | 158. 4
foris 120. 14
forma 15. 6 | 23. 1 34. 4 | 185. 5 154. 6 | 241. 14
formâ 59. 12 | 139. 8 | 160.18 | 221.7
formaque 92. 13
formâque 161. 15
formæ 145.4 | 157.8 160. 17 | 232. 11
formam 145.5 | 164. 7 | 167. 8 | 184. 20
formidare 177. 3
formosa 145. 13 | 171. 13 | 220. 15
formosæ 91. 16
formosam 139. 4 194. 6
formosas 164. 18
formosè 126. 13 148. 13
formosi 69. 15
formosior 197. 7
formosis 183. 13 197. 7
formoso 150. 8
formosus 113. 11
formula 225. 15 237. 11
forsan 192. 16 | 226. 12
forsitan 7. 10 | 11. 10 17. 14 | 33. 5 73. 3 | 143. 1 209. 3 | 225. 5
fortasse 123. 19 | 192. 11 | 222. 7
fortè 22. 3 | 34. 1 116. 4, 7 | 122. 11 170. 15 | 228. 13 242. 9
fortes 26. 13 | 89. 13
forti 54. 2 | 57. 2 132. 1
fortia 93. 3 | 138. 10 192. 3
fortior 9. 12 | 216. 10
fortis 34. 4 | 80. 7
fortissime 26. 19
fortiter 75. 14 | 85. 4 | 109. 5
fortius 206. 6
fortiùs 128. 19
fortuna 28. 6 | 115. 15 | 146. 13 | 184. 13
fortunam 94. 4
fosso 28. 16
fossus 41. 8
fovêre 209. 8 | 240. 8

INDEX

[illegible]

fratrem 47. 13 | 66. 3 | 77. 2 | 100. 11
fratremque 31. 13 77. 1 | 102. 9
fratres 38. 13 | 117. 7 | 141. 5, &c.
fratresque 28. 13 82. 8 | 175. 7
fratri 63. 17 | 104. 5
fratribus 26. 1 | 133. 9 | 138. 7
fratrique 72. 7
fratris 37. 9 | 49. 2 62. 5 | 121. 8 239. 12
fratrum 26. 13
fratrumque 174. 19
fraudata 64. 3
fraude 68. 18 | 100. 10 | 219. 1 | 237. 5
fraudis 16. 4 | 116. 15 | 219. 2
fraus 219. 3, 11, 14
fraxina 108. 6
fregerit 86. 4
fregit 171. 9
frequens 160. 2
frequentent 120. 7
frequentes 135. 9
freta 19. 6, 9 | 67. 12 75. 3, 13 | 81. 11 85. 2 | 101. 1 | 103. 18 | 124. 7 | 140. 5 147. 3 | 158. 4 160. 7
freti 194. 18
freto 73. 12 | 77. 9 208. 14
fretoque 72. 7
fretum 191. 6 | 158. 13 | 205. 6 | 210. 8 | 215. 2 | 216. 4
fretumque 103. 4 131. 1 | 196. 5
frigida 2. 4 | 19. 5 99. 5 | 110. 7
frigidior 98. 12
frigidius 3. 7
frigidus 210. 18
frigora 198. 3 | 216. 4
frigore 149. 14 | 241. 16
frigus 120. 6
frigusque 94. 13
fronde 47. 7 | 97. 8 139. 12
frondes 71. 6
frondibus 115. 9, 12 151. 18
fronte 239. 3
frontem 40. 11
fruar 112. 14 | 190. 11
fructum 179. 11
fructus 122. 2 | 221. 12
fruenda 224. 6
fruetur 58. 9
frugibus 107. 17
frui 59. 14 | 174. 4 221. 16
fruitur 16. 5
fruorque 100. 15
frusta 2. 4
frustra 233. 17 | 237. 20
frustraque 212. 7
frutices 98. 5
fruticosaque 19. 3
fueram 10. 7 | 23. 12
fuerantque 115. 11
fuerat 46. 5 | 146. 8 198. 2 | 237. 3
fuêre 73. 14 | 98. 18 | 121. 2 | 220. 18
fuêre 151. 4 | 158. 10
fuerim 47. 4
fuerint 230. 8
fuerit 15. 5 | 167. 5
fuero 110. 10
fuga 155. 18
fugacia 125. 13
fugacis 32. 10
fugæ 74. 10 | 140. 5
fugam 63. 19
fugantem 168. 5
fugatura 199. 1
fuge 109. 10
fugerat 105. 15
fugeres 124. 6
fugias 24. 2
fugiens 118. 3
fugientia 203. 3
fugio 84. 10
fugis 65. 11 | 67. 7, 12 | 91. 3 | 98. 15 | 138. 12 | 235. 1
fugisque 140. 7
fugisse 155. 17
fugit 23. 8 | 33. 12 38. 8 | 94. 13 | 135. 7 | 138. 9 | 210. 13 | 238. 14
fugitiva 47. 11
fugiturus 13. 13
fugiunt 16. 7 | 149. 11
fui 11. 7 | 12. 4 | 18. 6 22. 5
fuisse 14. 8 | 23. 20 108. 17
fuissem 23. 5 | 70. 7 179. 9
fuisses 63. 5 | 80. 7 184. 5
fuisset 14. 11 | 21. 13 28. 17
fuisti 50. 3 | 151. 15
fuit 2. 1 | 5. 10 | 6. 2 11. 5, &c.
fulges 197. 5
fulmina 40. 10 | 69. 4
fulminis 24. 10
fulserit 24. 3
fulsit 46. 1 | 87. 2
fulva 54. 2
fulvos 22. 15 | 100. 19
fumant 3. 10
fumo 130. 10
fumosis 66. 6 | 235. 12
fundatura 163. 5
funde 110. 15
funebria 105. 7
funera 131. 16
funere 68. 13 | 135. 12
funeribus 101. 14
funeris 73. 6
funesta 120. 4
fungi 134. 17
fungitur 186. 6
funguntur 84. 9
furentem 50. 1
furentes 121. 11
furialis 151. 5
furiis 32. 11
furiosa 13. 11 | 46. 5
furis 139. 9
furor 33. 3 | 95. 5 126. 4
furorem 169. 21
furoris 228. 15
furta 173. 2 | 196. 16 | 198. 23
furti 196. 6
furtim 56. 3 | 192. 13 | 209. 2 | 224. 19
furtis 28. 7 | 173. 1, 10
furtivæ 197. 17
furtivis 141. 14
furtivum 106. 10
furtum 186. 3
fusca 145. 8
fusique 15. 7
fuso 208. 1
fusos 91. 8 | 111. 4
fusum 23. 15
futura 20. 8 | 69. 6 70. 2 | 107. 11 145. 12 | 164. 14 177. 6 | 235. 11
futuri 175. 9
futuro 38. 11
futurus 73. 1 | 181. 18

G

GÆTULO 72. 15
galea 126. 9
galeam 27. 18 | 132. 2
galeamque 132. 9
Gargara 163. 3
gaude 121. 7
gaudent 227. 5
gaudes 236. 11 | 240. 21
gaudet 150. 1 | 168. 2 | 173. 1
gaudete 121. 7
gaudia 26. 20 | 112. 14 | 130. 6 | 141. 11 | 150. 10 | 174. 11 | 184. 7 | 189. 12 | 195. 13 | 198. 21 | 206. 3 | 208. 5 | 209. 14
gelida 125. 18
gelidi 198. 3
gelido 60. 8 | 108. 12 | 149. 14 | 201. 4
gelidus 195. 11
gelidusque 44. 3 160. 15
gemellam 61. 13
gemelli 82. 8
gemellis 127. 13
gemello 63. 1
geminæ 120. 14
geminas 174. 21
gemini 117. 12 | 215. 6
geminorum 172. 1
geminos 87. 5 | 192. 2
gemit 63. 11
gemitu 169. 14
gemitum 106. 2
gemitus 107. 1, 3 136. 4 | 169. 13
gemma 147. 12
gemmas 51. 9 | 89. 14 | 235. 7
gemo 232. 15
genæ 81. 6 | 98. 24 153. 8
genas 46. 4, 8 | 76. 3 | 108. 22 | 218. 4
gener 229. 6
generi 14. 12
generis 33. 5 | 39. 1 | 87. 7 | 137. 12
generisque 23. 13 85. 1
genero 79. 13
generos 138. 13
generosa 229. 13
generosaque 61. 5
generosæ 166. 5
geniale 206. 9
genibusque 40. 5
genis 104. 10 | 228. 14 | 236. 8
genitor 40. 9 | 109. 7 | 117. 17
genitrice 175. 7
genitrix 163. 13
genitura 114. 5
genitus 167. 15
gens 116. 4
gente 33. 6 | 74. 11 166. 7 | 167. 11 178. 7
gentes 189. 18
gentis 33. 7 | 34. 2 165. 5 | 181. 7
genu 125. 16
genus 85. 1 | 97. 1 116. 2 | 132. 4 181. 1 | 214. 8
geram 126 7
gerant 128. 20 | 192. 6
gerat 126. 8
geres 132. 13
geris 139. 14 | 195. 8
germana 49. 7 | 63. 17 | 86. 5
germanaque 96. 9
germane 118. 3
germanis 137. 4
germanus 95. 15
gerunt 140. 13
geruntur 127. 11
Geryones 92. 6
gessi 26. 7 | 31. 9
gestu 93. 3
glacialis 18. 9
glacie 3. 7 | 98. 12
gladio 20. 4
gladios 101. 2 | 117. 4 | 191. 16 | 219. 17
gloria 14. 10 | 27. 10 | 115. 18 | 148. 12 | 164. 19 | 165. 2 | 172. 1 | 178. 2 181. 9 | 187. 13 191. 13 | 236. 11
gloriaque 214. 6
guati 149. 17
Gnosia 34. 8
Gorge 96. 9
gracilem 230. 11
gradibus 236. 1
gradu 22. 12
gradum 129. 18
Græca 21. 2
Græcia 25. 12 | 175. 12
Graia 49. 11, 12 112. 2 | 113. 6 123. 13
Graius 78. 2 | 158. 15
gramen 151. 14
graminea 32. 8
graminibus 52. 3 160. 14
grandævus 125. 7.
grande 54. 6 | 69. 6
grandia 22. 14 | 101. 4
grandius 145. 2
grata 3. 12 | 21. 13 83 14 | 121. 17 130. 3 | 144. 2 151. 16 | 154. 1
gratare 61. 11
gratia 67. 7 | 103. 14 | 112. 4 | 233. 18
gratior 37. 2
gratulor 53. 3 | 85. 7
gratum 157. 9
gratus 66. 9
gravatur 57. 9
grave 107. 6 | 195. 4 | 216. 2
gravem 93. 14
graves 103. 10 | 135. 13
gravibusque 134. 1
gravidæ 61. 12 | 153. 8
gravidam 73. 3
gravidus 159. 8
gravior 226. 11
graviora 2. 8
gravis 48. 1 | 79. 5 146. 13 | 207. 9
gravius 239. 8
graviùs 30. 15 | 78. 1
grege 30. 18
greges 42. 13
gremio 46. 6 | 76. 2 | 83. 14 | 94. 14 104. 4 | 181. 6 236. 9
gremioque 106. 7
gressus 175. 5
gubernabit 155. 15

H

HABE 22. 10 128. 2 | 184. 14 | 205. 10
habeas 172. 10
habeat 110. 14
habebat 79. 6 | 164. 11
habebit 115. 7 | 167. 4 | 176. 11
habenda 49. 2
habendam 65. 13 74. 15
habendus 65. 15 229. 18
habenis 91. 9
habent 14. 4 | 21. 4 | 30. 16 | 61. 16 97. 18 | 153. 12 197. 20 | 216. 14 228. 10 | 239. 8
habente 128. 8
habeo 81. 5 | 95. 9 158. 14
habere 61. 10 | 69. 8 | 84. 14 | 134. 6 152. 6 | 154. 8 | 167. 12 | 171. 6 | 202. 16 | 206. 2 | 221. 8 | 237. 4 | 239. 14 | 242. 6
haberes 210. 3
haberet 40. 4
habes 43. 12 | 79. 18 | 80. 3 | 102. 4 123. 15 | 141. 12 144. 4 | 149. 6 157. 6 | 183. 16 197. 8 | 219. 14 222. 18 | 225. 19 236. 12 | 241. 6

habet

INDEX

habet 7. 6 | 12. 12 30. 8 | 35. 6 | 36. 8 | 51. 6 | 60. 4 62. 12 | 68. 6 71. 15 | 72.4 | 76. 8 | 77. 2, &c
habetque 191. 11
habitantque 101. 11
habitantia 15. 7
habitas 6. 15
habitura 157. 2 160. 8
habuisse 53. 6 | 220. 14
habuit 173. 11 | 178. 8
hâc 4. 6 | 29. 10 47. 12 | 100. 17 109. 8 | 112. 14 158. 3 | 204. 14 212. 16 | 221. 7 238. 5
hactenus 87. 11 152. 4 | 192. 17
hæ 14. 3, 4 | 158. 10
hæc 6. 8 | 7. 8 | 25. 8 | 31. 2 | 35. 14 37. 7 | 60. 5 | 64. 3 | 70. 1 | 77. 8 84. 1 | 86. 10 | 89. 1 *et alibi*
Hæmonias 119. 5
Hæmoniis 54. 11
Hæmonio 129. 4
Hæmonios 191. 18
Hæmonis 124 4
Hæmum 18. 9
hærebat 46. 6
hærentem 103. 8
hæres 93. 8
hæret 231. 9
hæsisset 11. 12
hæsit 30. 3 | 34. 10
hamo 206. 13
hanc 1. 1 | 59. 13 62. 7 | 80. 9 | 132. 19 | 153. 5 | 156. 3 | 161. 6
haræ 9. 9
has 46. 10 | 81. 5 103. 17 | 163. 18 171. 11 | 213. 7
hastâ 27. 14
hastâ 126. 3
hastam 3. 4 | 27. 7
hastile 35. 5
Hebri 11. 11
Hebrus 18. 10
Hecates 121. 16
Hector 4. 9 | 25. 14
Hectora 47. 13 | 127. 15 | 128. 1 | 177. 3 | 192. 7
Hectoras 128. 4
Hectore 2. 12 | 73. 14
Hectoreo 2. 11
Hecubæ 47. 2
hei 18. 2 | 21. 14 45. 12 | 95. 5 | 110. 2 | 111. 7 | 126. 17 | 175. 9 | 183. 6 | 191. 16 | 199. 15 | 223. 11 | 236. 4 | 240. 21, 22.
Heleuæ 185. 14
Helene 46. 11 | 172. 9, 15
Helenem 83. 14
Helicen 201. 1
Helle 200. 11 | 212. 16
Helles 212. 11
Hellespontiaca 207. 18
Hellespontiaci 198. 22
heræ 91. 6
herba 6. 5 | 36. 6 42. 14 | 51. 13 151. 16
herbâ 192. 15
herbæque 121. 15
herbam 36. 1
herbas 106. 11 | 151. 13
herbis 51. 15 | 59. 11 | 64. 5
Hercule 87. 2 | 94. 7
Herculeæ 90. 4
Herculeo 89. 11
Herculis 87. 11 | 95. 9
heredem 16. 4
Hermione 77. 1 81. 1
Hermiones 170. 18
heros 37. 3 | 179. 7
hesterna 209. 18
hesternæ 216. 15
heu 7. 1 | 13. 14 40. 2 | 49. 14 | 56. 1 | 105. 3 | 133. 6 168. 13 | 203. 2
hiatu 24. 9
hic 5. 2 | 15. 10 25. 10 | 37. 1 | 56. 9 | 57. 4 | 74. 8 80. 2 | 87. 8 | 96. 6 | 113. 1, 3 | 120. 15 | 124. 6 | 129. 8 | 134. 14
hîc 4. 6 | 7. 9 | 22. 8 | 152. 9 | 158 9 165. 1 | 196. 2 202. 11 | 210. 3
hiemis 67. 7
hiems 57. 4 | 67. 7 | 70. 4 | 158. 11 203. 6 | 204. 18 205. 9 | 210. 4 212. 8
hinc 19. 15 | 45. 15 | 57. 8 | 61. 3 71. 7 | 115. 3 | 125. 1 | 149. 1 | 153. 1 160. 5 | 177. 13 187. 9
Hippodamia 171. 8 191. 18
Hippolyte 236. 16
Hippolyto 40. 16 231. 6
Hippolytum 31. 14
Hipponoenes 171. 7 237. 2
Hippotades 195. 16
hirsuti 93. 6
hirsutos 90. 3
his 23. 3 | 30. 1 | 41. 11 | 70. 7 | 90. 1 109. 7 | 127. 13 130. 19 | 164. 11 173. 1 | 176. 5
hiscere 63, 2
hoc 7. 12 | 9. 6, 8 | 12. 12 | 14. 8 | 15. 9 | 20. 10 | 21. 8 28. 12 | 34. 3 | 43. 12 | 44. 9 | 49. 7 50. 10 | 53. 3 | 73. 11 | 76. 12 | 81. 7 84. 4 | 120. 8
hodierna 96. 11
homine 139. 2
hominem 173. 17
homines 226. 4
hominum 85. 5 | 92. 4 | 99. 16
honesta 14. 12
honestas 71. 15
honor 87. 15
honores 185. 13
hora 105. 15 | 173. 7 | 206. 14 | 207. 19 | 234. 6
horis 109. 15
horrens 117. 9
hortet 103. 11
horror 160. 15
hortari 32. 6
hortor 216. 9
hos 74. 1 | 103. 19
hospes 20. 11 | 54. 11 | 73. 16 | 87. 17 | 126. 14 | 127. 8 | 178. 10 | 187. 4
hospita 10. 9 | 15. 10 | 56. 12 | 75. 1
hospite 50. 6 | 82. 4
hospitibus 188. 17
hospitii 169. 5 | 178. 3
hospitio 113. 5 164. 3
hospitis 173. 10, 14, 16
hospitium 14. 9
hospitiumque 18. 4
hoste 29. 4 | 30. 2 58. 16 | 72. 6 | 84. 10 | 88. 2 | 106. 16
hostem 74. 7 | 233. 13
hostes 112. 9 | 128. 9
hosti 29. 2
hostia 58. 12
hostibus 9. 11 | 128. 12, 15 | 169. 3 176. 14 | 224. 9
hostis 22. 2 | 30. 2 68. 12 | 87. 9 122. 10 | 126. 14 131. 16 | 178. 10

huc 58. 4 | 158. 11 199. 9 | 224. 18 231. 13 | 241. 9
huc & illùc 97. 19 99. 13 | 126. 4 148. 13
huic 6. 11 | 86. 4 90. 10 | 168. 12 | 204. 12 | 219. 11
hujus 174. 18 | 220. 13 | 230. 7
humana 90. 8
humani 225. 19
hument 81. 6
humeris 198. 17 208. 7 | 209. 6 216. 12 | 235. 8
humero 197. 17 228. 16
humeros 69. 12
humerus 90. 2
humet 45. 8
humi 37. 10
humida 209. 6
humiles 25. 3.
humili 42. 16 | 86. 10
humilisque 40. 1
humo 32. 8 | 54. 14 | 140. 2 | 172. 4 | 223. 10 | 242. 14
humor 168. 10
humum 55. 7 | 86. 12 | 92.2 | 101. 20 117. 2, 10 | 129. 10 | 175 6
humus 6. 3 | 19. 5 34. 8 | 73. 10
hunc 33. 5 | 36. 4 109. 3 | 128. 3 148. 5, 7, 9 | 152. 6 | 162. 4 | 183. 2 226. 18 | 233. 6
huuccine 173. 17
Hydros 91. 13
hyemi 43. 18
Hylle 96. 12
Hyllus 96. 12
Hymen 56. 4, 5 94. 12 | 120. 1, 7 135. 7
Hymenæe 109. 9 120. 7 | 135. 7
Hymenæus 12. 15 238. 13
Hypermnestra 133. 9 137. 3 | 141. 17
Hyppodamia 82. 1
Hypsipyle 57. 7 63. 11 | 189. 1
Hypsipyles 62. 8

I

I 22. 10 | 38. 7 93. 3 | 123. 14 181. 7 | 194. 5
jaceas 226. 17
jaceat 121. 7
jacebam 47. 7
jacebant 135. 13
jacebas 136. 7
jacent 26. 14 | 40. 2 | 85. 4 | 147. 11 162. 12.
jacente 151. 6
jacentem 115. 5
jacentes 138. 13
jacentibus 42. 15
jaceo 174. 10
jacere 24. 14
jaces 174. 9 | 223. 14
jacet 1. 3 | 25. 12 27.12 | 40.13 | 48. 12 | 94. 14 | 104. 4 | 113. 4 | 133. 10 | 137. 7
jaciente 218. 8
jactabam 196. 10
jactantem 23. 16
jactantes 21. 11
jactantur 191. 5
jactare 122. 3 | 214. 3
jactas 69. 11 | 138. 3 | 181. 1 | 192. 3 | 233. 18
jactat 70. 4 | 161. 9 | 208. 12
jactatæ 98. 20
jactati 210. 1
jactatur 67. 1
jactis 53. 11
jacto 198. 10
jactor 88. 4 | 232.19
jactos 55. 5
jacturam 138. 15
jacui 136. 4
jacuisse 27. 5
jacuissem 2, 4
jaculatrix 229. 19
jaculo 241. 8
jaculum 32. 7
jam 6. 2 | 10. 5 | 14. 5 | 16. 14 | 17. 13 24. 13 | 32. 3 | 36. 9 | 37. 2 | 67. 15 76. 4, 10 | 87. 6 106. 17 | 108. 1 192. 18
jamdudum 157. 9 212. 6 | 222. 4
jamjam 100. 17
jamne 208. 5, 7
jamque 96. 9 | 98. 23 | 106. 9 | 108. 13 | 118. 8 | 125. 8 | 129. 14
janua 39. 8
Iarbas 72. 15
Jardanis 93. 1
Jason 55. 9 | 61. 11 62. 15 | 120. 15 176. 1 | 190. 19 215. 15
Jasona 58. 11
ibat 4. 6 | 36. 4
Iberi 92. 5
Ibi 235. 20
ibimus 153. 9
ibis 24. 7 | 75. 7 102. 19 | 175. 3
ibit 24. 1 | 102. 15 | 161. 13 | 191. 14, 16
Icarium 196. 2
Icarius 7. 14
Ichnobatesque 100. 3
icta 58. 12 | 241. 8
ictus 159. 4
id 46. 5 | 51. 7 | 69. 3 | 204. 3 | 217. 3 218. 9 | 219. 4
idque 226. 12
Ida 51. 4 | 163.4
Idæ 160. 1 | 184. 15
Idæi 173. 13
Idæis 168. 2
Idæo 32. 12 | 82. 4
Idæus 215. 17
idcirco 178. 5 | 225. 20
Ide 127. 5
Idem 79. 1 | 150. 5 | 190. 9 | 200. 18 | 210. 17 | 218. 11 | 235. 5
Iden 46. 9
ideo 187. 8
idonea 180. 11
idoneus 71. 11
jecisset 112. 9
jecur 59. 10
iêrant 146. 19
iêras 13. 2 | 61. 3
iêre 70. 15
iêrit 240. 10
igitur 121. 11 | 177. 7 | 185. 11 | 202. 7 | 213. 9.
ignarâ 84. 12
ignaros 228. 8
ignarum 226. 20
ignarus 38. 5 | 54. 11 | 89. 5 | 194. 12 | 210. 16
ignava 234. 16
ignavus 78. 11
igne 24. 10 | 30. 11 52. 2 | 73. 1 | 95. 16 | 109. 12 | 120. 2 | 134. 7
ignea 220. 17
ignem 143. 5 | 157. 3
ignes 112. 7 | 121. 13 | 163. 19 | 214. 13 | 227. 7
igni 31. 11 | 159. 13
ignibus 69. 10 | 73. 11 | 86. 14 | 113. 9 | 152. 11 | 195. 12 | 226. 14
ignis 78. 4 | 114. 2 162. 14 | 169. 16 197. 19
ignorantia 227. 11
ignoras 177.6 | 222.3
ignorat 174. 1
ignorem 224. 17
ignorent 228. 9
ignores 242. 3
ignoret 229. 3.
ignoro 7. 4
ignoscet 79. 11
ignotas 32. 1
ignotis 72. 7 | 95. 15
ignotum 200. 2

INDEX

iidem 65. 6 | 221. 17
Iliacis 126.8 | 190.11
Iliaco 236. 14
Iliacos 190. 5
Iliadesque 75. 8
Ilicibus 36. 5
Ilicibusque 160. 2
Ilicis 115. 9
Ilion 5. 10 | 74. 3 127. 5 | 159. 13 166. 13 | 191. 10
Ilioneus 176. 16
Illa 9. 13 | 16. 5 17. 1 | 19. 8 | 23. 6 | 26 5 | 36. 8 37.2 | 39.1, 3 | 43. 17 | 45. 14 | 48. 10 | 49. 14 | 50. 4 57. 14 | 59. 3, 5, 6 | 60. 9 | 62. 6, 9, 11 | 63. 8 | 70. 9 | 80. 6 | 86. 9 93. 4, 12 | 98. 16 113. 8 | 114. 8 115. 8
illac 100. 17
illæ 46, 7, 21
illæso 153. 2
illam 14. 11 | 50. 7
illas 158. 9 | 191. 13 | 204. 9 | 211. 17
ille 4. 11 | 5. 2 | 6. 9. 11 | 7. 10 | 8. 3 9. 4 | 10. 12 | 13. 3 | 20. 12 | 22. 12 26. 3 | 28. 17 | 30. 8, 9, 10
illi 4. 1 | 93. 7 | 113 2 | 126. 16 | 132. 15 | 174. 21 | 177. 1 | 180. 1 | 187. 6
illic 4, 8 | 102. 3, 4 | 113. 1 | 128. 4 | 150. 9 | 205. 1, 3 | 218. 9
illinc 46. 10
illique 134. 7
illis 18. 13 | 22. 17. 61. 15 | 101. 11 116. 15 | 161. 5 168. 11 | 181. 12 223. 7
illisit 217. 1
illita 96. 7
illius 107. 12 | 198. 21 | 232. 18
illo 16. 3 | 36. 2 | 37. 7 | 89. 12 | 97. 3 | 98. 13
illuc 115.10 | 224.18
illuc post huc 97. 19 115. 13 | 126. 4 151. 5
illud 106. 4 | 124. 8 | 125. 6 | 164. 13 | 165. 15 | 198. 24 | 215. 10 | 218. 11 | 241. 20
illum 15. 9 | 37. 4 167. 17 | 185. 18 187. 17 | 208. 7 239. 13 | 240. 7
imagine 77, 3 | 122. 17 | 159. 9 | 180. 13 | 197. 11 | 216. 15
imago 15. 9 | 67. 1 69.1 | 76.1 | 90. 7 104. 5 | 130. 7 132. 17 | 230. 5
imbelles 9. 2
imber 70. 10
imbre 103. 10 | 198. 18
imitanda 35. 15
imitare 137. 7
imitata 126. 11
immansuetissime 195. 7
immemor 112. 8. 149. 8 | 234. 2
immensa 86. 3
immensas 7. 15|202. 2
immensis 57.4 | 166. 10
immensum 45. 13
immistaque 58. 7
immittis 28. 3
immittere 19. 15
immodicis 200. 7
immodicus 232. 22
immundæ 9. 9
immunes 134. 6
imo 220. 3
impar 206. 5 | 211. 5
impavidus 59. 14
impediarque 205. 8
impediebat 234. 12
impediendus 212. 18
impediente 135. 10
impellere 29. 5
impensâ 76. 6
imperat 105. 2 | 160. 19
imperet 195. 16
imperfecta 125. 5
imperiosa 222. 5
impetus 32. 2 | 45. 16
impia 72. 17 | 95. 6 | 96. 2, 8 | 101. 14 | 135. 6
impiger 25. 15
impleat 28. 5 | 74. 13 | 145. 5 | 189. 16
imples 117. 3
implêsse 55. 8
implêssem 63. 7
implésti 57. 6 | 80. 9 | 86. 14
implevique 46. 9
implicitis 92. 8
implicuisse 20. 6
imploro 123. 5
impone 110. 13
imponere 220. 1
imponet 132. 2
imposita 163. 11
mpositas 207. 14
imposito 08. 8
imposuêre 60. 14
imposu 98. 2
imposuisse 86. 4 | 91. 4
imposuit 39. 2 | 169. 6
improbè 100. 11 | 123. 14 | 144. 4 182. 7 | 195. 11 209. 3 | 225. 11 236. 11
imprudens 239. 16
impulit 151. 6
impulsæ 103.
impulsaque 128. 8
imputat 60. 4
in 2. 10, 11 | 3. 9 6. 7 | 7. 5, 12|8. 6 9. 1, 11 | 10. 4|12. 11, 14, 15 | 13, 10 15. 3 | 16. 2, 3 18. 13 | 19. 9, 13. 15 | 20. 8 | 21. 11 22. 7 | 24. 18 | 25. 20 | 26. 8
Inachi 140. 7
Inachiæ 131. 12
Inachides 135. 3
Inadusto 117. 1
inæquales 87. 13
inane 24. 6 | 102 10 | 149. 18
inania 88. 5
incalui 105. 13
incaluisse 195. 12
incendia 163. 17 224. 7
inceptis 23. 10 | 195. 5
incerta 6. 13 | 232. 9
incertæ 88. 7 | 132, 11
incertam 133. 9
incertior 61. 1
incerto 83. 2
incertum 97. 9
incinctæ 35. 11
incingi 90. 6
incipens 196. 7
incipit 69. 14
incisæ 43. 5
incitat 212. 2
incitet 174. 3
inclusam 77. 4
inclusis 80. 14
incœptum 146. 13
incognita 27. 1
incola 6. 1
incolumi 53. 3
increpat 7. 15 | 80. 11
increpet 8. 1
increpuisse 27. 6
incubet 92. 2
incubui 151. 15
incubuit 25. 7
incubuitque 62. 2
incultæ 81. 6
incultis 94. 3
incumbo 99. 11
inde 14. 6 | 61. 3 70. 2 | 98. 9 | 153. 15 | 176. 14

indebita 158. 1
indice 156. 5
indicio 108. 2 | 113. 14
indicium 59. 16 | 201. 6
indiciumque 170. 7
indignâ 233. 16
indignæ 42. 8
indigner 177. 9
indignor 26. 7 | 125. 20
indignos 109. 2
indignus 168. 13
indomitis 143. 5
inducto 66. 5
indue 126. 6
induit 80. 6 | 235. 8
iners 126. 14 | 165. 14 | 174.6 | 198.24
inertem 102. 5
inertia 138. 9
inertis 199. 12
inesse 180. 10 | 185. 10 | 190. 8
inest 180. 14 | 232. 22
inexpertam 112. 15
inexpertum 220. 4
infamem 155. 1
infamis 200. 11
infans 73. 5 | 106. 15
infantem 91. 14 | 107. 17 | 108. 3
infantes 110. 9
infaustas 56. 6
infecit 95. 2
infelix 17. 13 | 21. 16 | 45.7 | 84.6 | 85. 1 | 88. 7 | 91. 9 | 102. 15 | 103. 18 | 107. 1 | 129. 11 | 139. 9
inferias 121. 8
infestis 47. 11
infesto 88. 2
infestum 105. 7
inficianda 86. 2
inficior 185. 7
infide 189. 3
infidis 20. 5
infido 115. 14 | 123. 20
iufidum 66. 12
infirma 206. 7
infirmas 262. 10
infirmum 230. 9
infusa 238. 15
infusus 17. 3
ingemit 240. 19
ingenii 241. 10
ingenio 16. 2 | 55. 11 | 67.2 | 104.12 | 145. 4 | 155. 6
ingeniosa 61.9 | 154. 12
ingeniosus 219. 8
ingenium 148. 2 | 206. 6
ingeniumque 154. 14
ingens 175. 3 | 176. 7
ingentem 159. 9
ingentes 123. 18
ingentibus 161. 7
ingenuas 218. 4
ingenuosa 12. 4
ingenuum 51. 10
ingerit 235. 12
ingratis 119. 2
ingrato 112. 13
ingratus 123. 16
ingreditur 94. 5
inhæret 17. 1 | 66. 1
inhibent 163. 13
inhumata 102. 17
injice 78. 6
injiceremque 121. 6
injicias 216. 12
inimicos 10. 1
inimicus 108. 19
iniqua 114. 8 | 226. 15
iniquæ 88. 11
inique 67. 11.
iniquis 62. 17 | 73. 11
iniquo 129. 9
iniquos 83. 7
iniquum 141. 17
Inita 34. 7
injuria 37. 7 | 83. 7 | 112.1 | 149.5 | 178. 9 | 188. 13 | 222. 17
injustis 122. 4
innataque 67. 3
innumeras 166. 11
innumerasque 163. 4
innumeri 177. 4
innumeris 235. 17
Ino 105. 20 | 149. 5 | 152. 5
inopi 141. 2
inops 64. 2 | 141. 2 | 147. 1,3 | 151. 5
inornatis 77. 10
inquam 208. 11
inque 8. 7 | 16. 6 | 53. 12 | 74.4 | 92. 7 | 108. 22 | 115. 16 | 128.14 | 129. 18 | 136. 4 | 148. 13
inquirat 229. 9
inquire 30. 20
inquit 16. 9 | 120. 15 | 214. 14
insana 68.3 | 123.3
insanæ 140. 10
insani 94. 11 | 194. 18
insanis 2. 3
insano 153. 10
inscia 230. 12
inscius 79. 7
inscribar 76. 11
inscribere 20. 9
insideque 224. 22
insidias 9. 4 | 236. 6
insidiata 96. 4
insidiate 97. 6
insidiis 221. 10
insidiosa 144. 6 | 228. 18
insignis 50. 5
insignitus 92. 15
insimulasse 54. 10
insolita 31. 10
insolito 113. 16
inspecta 142. 3
inspicit 30. 2
instant 79. 4
instantes 182. 10
instar 12. 12 | 66. 1 | 81. 4 | 151.8 | 177. 4
instat 84. 5 | 232. 21
instillat 214. 13
institeram 235. 3
instructa 175. 1
instruere 177. 2
instruis 76. 6
instruxitque 93. 15
insula 40. 15 | 99. 15 | 100. 20
insuper 141. 14
intactam 179. 17
intepuere 99. 10
inter 15. 3 | 24. 17 | 37.11 | 51.16 | 42. 13 | 61.10 | 88.3 | 91.1 | 92.11 | 105. 6 | 117. 8 | 129. 13 | 164. 18 | 241. 15
interdum 11. 11 | 150.13 | 188.13 | 208. 17 | 211. 5 | 224. 13
interea 98. 1 | 109. 1 | 113. 15 | 162. 1 | 196 5 | 205.11 | 208. 3 | 217. 9
interitus 204. 13
internas 72. 3
intima 164. 9
intrabas 178. 10
intrasses 62. 18
intrasti 112. 16
intraverit 190. 5
intravi 83. 16
intravit 215. 15
intulit 46. 12
intumulata 19. 18
intus 30. 15 | 231. 15
invalida 224. 10
invalidos 242. 17
invalidum 241. 3
inveni 97. 1
invenias 65. 13
invenies 155. 18 | 166. 8 | 191. 5 | 218. 9
invenjet 229. 10
invenimus 158. 9 | 163. 19
invenio 150. 9 | 151. 9, 11 | 165. 1
invenit 115. 6 | 149. 15
invida 212. 8
invideo 16. 5 | 131. 15 | 169.7 | 200.13

INDEX

invidiam 71. 12 | 221. 11
invidiosa 20. 9 | 72. 10 | 80. 5 | 185. 6
invisa 1. 3 | 204. 14
invisas 217. 10
inviso 212. 13
invisus 225. 2
invita 77. 5
invitâ 11. 6
invitam 184. 10
invitant 188. 9
invitas 204. 6
invitis 9. 5 | 94. 2 | 131. 4 | 193. 4
invito 169. 12
invitos 135. 6
invitus 199. 13, 14 | 209. 3
inultus 122. 10
involvisse 91. 14
inutile 125. 19
inutilis 9. 10 | 30. 3
Io 140. 5
ïo 49. 12
ïoque 128. 19
joco 146. 2
Iolen 86. 4
Ioles 94. 11
Ionicas 91. 1
Jove 80. 4 | 87. 6 | 140. 1 | 170. 14 | 172. 2 | 180. 18 | 201. 5
Jovem 81. 10 | 82. 9 | 105. 6 | 173. 2 | 181. 5
Jovemque 166. 7
Jovi 31. 14 | 100. 2 | 127. 2 | 132. 6 | 139. 4
Jovis 25. 1 | 40. 15 | 135. 8 | 139. 11 | 160. 19
Iphiolus 125. 17
ipsa 7. 1 | 12. 2 | 20. 12 | 29. 7 | 32. 4 | 36. 11 | 39. 2 | 46. 12 | 50. 12 | 53. 3 | 63, 7, 12 | 75. 8
ipsâ 238. 5
ipsæ 137. 13
ipsas 181. 16
ipse 1. 2 | 8. 4, 12 | 22. 7 | 23. 20 | 41. 2 | 42. 4 | 50. 14
Ipsea 191. 2
ipsi 121. 15 | 188. 17 | 215. 1 | 240. 9
ipsis 188. 13
ipsius 174. 4
ipso 62. 13 | 127. 6 | 176. 5 | 223. 14
ipsum 115. 3 | 123. 16 | 174. 5 | 233. 1
ipsumque 80. 1
ira 25. 17 | 123. 18, 19 | 139. 1 | 192. 1 | 193. 2 | 222. 11 | 231. 2
irâ 58. 10 | 231. 5 | 241. 1
iræ 25. 11 | 88. 11 | 105. 3
iram 81. 3 | 204. 15 | 221. 17 | 238. 9
iramque 25. 13
iraque 22. 6 | 88. 12
irascor 7. 1 | 180. 3
irata 221. 15
iratâ 221. 16
iratis 62. 16
iratus 190. 7
ire 2. 5 | 9. 5 | 24. 12 | 32. 2, 5 | 45. 16 | 56. 2 | 65. 5 | 67. 6 | 73. 9 | 101. 2 | 108. 22 | 121. 3 | 124. 3
iret 187. 1
irruat 128. 11
irruit 108. 9
irus 8. 13
is 84. 2 | 128. 1 | 177. 4 | 181. 10 | 190. 6 | 229. 7 | 242. 5
Isdem 89. 9 | 214. 9
Ismariis 5. 8
Ismarium 152. 2
isse 5. 8 | 53. 10
isses 149. 1
isset 112. 7 | 171. 11
ista 15. 2 | 36. 9 | 38. 11 | 42. 2 | 54. 3 | 65. 2 | 67. 1 | 93. 11 | 100. 19 | 116. 4 | 124. 1
istam 162. 15
istas 225. 1
iste 35. 1 | 44. 10 | 109. 4 | 137. 4 | 167. 8 | 169. 6 | 212. 15 | 222. 14 | 225. 9, 18 | 237. 3
Isthmon 36. 13
Isthmos 81. 11 | 117. 12
istic 205. 8
istis 185. 7 | 201. 7 | 212. 7 | 227. 9, 13
isto 90. 9 | 109. 12 | 211. 11 | 218. 1 | 237. 22
istô 204. 17
istud 225. 12
ita 59. 15 | 98. 7 | 147. 19 | 166. 17 | 189. 15 | 199. 5 | 206. 7 | 215. 9
Itala 65. 8
iter 131. 7 | 157. 12 | 163. 14 | 167. 18 | 193. 10 | 195. 4 | 198. 20 | 200. 5 | 202. 10 | 207. 6 | 210. 16 | 213. 10 | 225. 8 | 234. 12, 16
iterum 21. 16 | 55. 9 | 65. 16 | 216. 9 | 217. 11 | 219. 13 | 230. 13 | 232. 5
iterumque 97. 11
itura 17. 2 | 22. 4 | 99. 18
ituros 2. 10
iturus 13. 7 | 28. 18 | 173 | 13 | 207. 18
Ityn 152. 2, 3
jube 29. 6 | 222. 4
jubeant 9. 6
jubeas 28. 15
jubente 235. 6
jubentur 14. 4
juberis 114. 5
jubet 73. 9 | 109. 4 | 211. 18
jubeto 192. 7 | 229. 9
judexque 161. 3
judice 34. 14 | 168. 4 | 191. 14
judicii 185. 2 | 237. 16
judiciique 60. 6
judiciis 26. 12
judicio 178. 12 | 184. 6
judicium 32. 4 | 161. 8
juga 30. 17 | 32. 6 | 43. 4 | 53. 10 | 59. 15 | 235. 4
jugali 14. 9 | 38. 1
jugalis 173. 7
jugis 51. 14 | 92. 14 | 168. 2
jugosis 35. 9
jugulo 134. 3 | 136. 13, 14
juguloque 80. 9
jugum 86. 4
ivit 173. 13
Iuli 33. 7 | 69. 15
Iulo 69. 7
Iulus 74. 5
juncta 7. 3 | 116. 14 | 230. 1 | 241. 19
junctæ 215. 13
juncti 199. 15
juncto 209. 8
junctura 39. 1
junctus 130. 15.
jungam 143. 9
jungant 174. 11
jungar 79. 10
junge 39. 13
jungere 17. 4
jungerer 219. 3
junget 94. 12
jungi 154. 9
jungis 117. 1 | 198. 15
jungit 225. 5 | 229. 16
jungunt 229. 5
junguntur 145. 9
Juno 31. 13 | 44. 1 | 56. 3, 5 | 86. 3, 9 | 87. 10 | 116. 11 | 160. 13
Junone 70. 10 | 104. 10 | 106. 7
Junonemque 13. 7
Junonia 139. 1
Junonis 88. 11 | 185. 13
junximus 26. 15

Jupiter 33. 7 | 38. 3 | 63. 10 | 168. 12 | 173. 1 | 181. 3
jura 12. 13 | 26. 19 | 56. 1 | 78. 6 | 96. 3 | 172. 14 | 174. 14 | 222. 3 | 237. 18
jurabas 145. 15
jurabis 217. 11 | 228. 4
jurandi 237. 11
jurantia 237. 21
jurare 55. 1
juraret 230. 12
jurarunt 102. 11
jurasti 13. 3 | 229. 6
jurat 237. 13, 15
jurata 12. 5 | 229. 17
juratæ 229. 18
juratus 23. 19
juravi 236. 4 | 237. 21
jure 29. 6 | 93. 4
jurem 241. 21
jurent 238. 3
juris 219. 10 | 237. 11
juro 26. 18 | 85. 1 | 100. 7 | 135. 1 | 149. 10
jus 30. 8 | 115. 15 | 158. 6 | 222. 17
jusque 77. 4
jussa 28. 14 | 119. 13 | 136. 9 | 137. 3 | 224. 21
jusserat 108. 14
jussit 30. 6, 7 | 128. 6 | 229. 20
jusso 117. 2 | 176. 18
jussus 112. 15 | 120. 13 | 148. 8
justa 48. 4 | 178. 11 | 192. 1
justa 231. 4
justam 235. 13
justaque 186. 18
justior 67. 10
justique 4. 2
justis 110. 5
justitiæ 226. 13
justius 187. 12
justiùs 241. 1
justo 100. 3 | 119. 11 | 159. 8 | 232. 8 | 239. 8
justus 63. 10
juvabat 120. 11 | 125. 9 | 146. 1
juvabit 130. 17
juvant 27. 4 | 130. 6 | 143. 12
juvaret 38. 13
juvat 20. 4 | 32. 9 | 35. 8, 11 | 105. 5 | 150. 18 | 155. 17 | 187. 13 | 209. 10 | 215. 14 | 240. 2
juvenca 49. 11, 12 | 50. 4
juvenci 87. 13
juvencos 30. 17
juvene 50. 9
juvenem 179. 18 | 201. 21 | 214. 5
juvenes 34. 15 | 113. 5 | 176. 15 | 183. 15
juvenl 115. 8
juvenelibus 111. 7 | 195. 5
juvenis 148. 11 | 216. 3
juventæ 177. 1
juventus 123. 13
juvet 29. 10 | 115. 17
juvi 14. 7

L.

LABANT 188. 4
labar 99. 21
labat 103. 12
labe 31. 10 | 86. 6 | 178. 14 | 182. 1
labellis 194. 7
laberis 235. 2
labor 39. 3 | 114. 10 | 232. 6
laboranti 239. 11
laboras 126. 1
laborat 223. 15
laboratæ 216. 5
labore 73. 13 | 166. 4 | 211. 4
laborem 147. 15
labores 126. 11
laboris 121. 2 | 171. 12 | 182. 5 | 202. 3 | 215. 6
laboro 198. 9 | 228. 5
laborum 86. 3 | 91. 3
labra 239. 19
labuntur 76. 3
Lacænam 48. 5
Lacedæmona 2. 2 | 215. 17
Lacedæmone 78. 1 | 164. 5
lacer 4. 9
lacerabitur 95. 7
laceras 13. 11 | 155. 12
lacerat 25. 14
lacero 150. 6
lacerti 205. 7 | 211. 9
lacertis 5. 9 | 20. 5 | 28. 1 | 83. 13
lacerto 27. 13 | 32. 7 | 35. 5
lacertos 89. 1 | 150. 1 | 169. 5
lacertum 92. 11
lacertus 35. 6 | 130. 4
lacrymæ 21. 3, 4 | 76. 3 | 81. 4 | 127. 4 | 138. 1 | 149. 13 | 207. 11 | 240. 12
lacrymamque 130. 11
lacrymas 17. 5 | 21. 15 | 41. 11, 12 | 44. 12 | 46. 10 | 58. 5 | 102. 8, 13
lacrymasque 110. 13 | 120. 9
lacrymis 19. 3 | 17. 5 | 28. 4 | 45. 8 | 57. 6, 11 | 58. 4 | 76. 4
lacrymisque 99. 11
lacrymosa 131. 15
lacte 170. 13
lædant 169. 2
lædar 190. 17 | 211. 5
lædaris 184. 17
lædat 92. 2
lædatur 222. 8
lædi 224. 14 | 238. 10
lædis 233. 13
lædor 212. 16
lædunt 11. 5 | 30. 11
Laertaque 22. 13
Laerten 10. 5
Laertenque 9. 3
læsa 42. 4 | 48. 10 | 101. 12 | 106. 2 | 176. 2 | 223, 4
læse 71. 3 | 121. 7
læserit 203. 9
læsi 37. 8
læsis 13. 9
læsit 109. 16
læsura 87. 15
læsus 48. 8 | 68. 9 | 79. 10
læta 122. 6 | 162. 3 | 239. 11
lætaque 86. 6
læter 237. 9
læti 35. 11
lætifero 95. 1
lætitia 130. 14
lætitiæ 157. 2
lætum 239. 5
lætus 170. 18 | 224. 8
læva 113. 4
lævumque 92. 11
lævus 90. 2
Lamo 89. 8
lampades 120. 2 | 135. 5
lana 93. 14 | 119. 6 | 137. 16
lanas 7. 11 | 24. 16
languent 20. 2
languere 98. 13
languida 94. 14 | 97. 9 | 130. 14 | 238. 12 | 241. 24
languor 146. 4 | 218. 1 | 231. 9
laniata 62. 5 | 121. 5 | 137. 1
laniataque 75. 9
lanient 100. 18
lanigero 201. 14
lanuginis 148. 3
lapis 67. 3 | 99. 6
lapsa 17. 12 | 228. 16
lapsus 214. 15
laqueis 20. 6
laqueo 206. 13

largis

INDEX

largis 167. 9
lasciva 169. 13
lasciviæ 90. 5
lascivia 146. 1
lassa 132. 10 | 142. 1 | 216. 12
lassaret 2. 7
lassas 103. 7
lassavimus 242. 17
lasset 230. 9
lassis 198. 1
lasso 146. 4 | 192.18
lassos 152. 6
lata 7. 5 | 19. 4 | 114. 6
latam 86. 12
latè 94. 5 | 98. 7. 20 | 181. 7
lateque 72. 9
latens 6. 7
latent 73. 4 | 157. 1
latebam 51. 1
latente 240. 12
lateri 14. 10 | 213. 8
latet 73. 17 | 130. 1 | 212.10 | 233.9
latissima 18. 7
Latinia 196. 14
lato 35. 7 | 94. 5 | 202. 13
latoque 214. 1
Latoidos 238. 9
Latronis 118. 1
latuisset 194. 4
latuit 11. 1
laturo 123. 10
laturum 87. 1
latus 14. 10 | 27. 14 | 37.13 | 58.3 | 68.6 | 92. 11 | 93. 10 | 99. 17 | 101. 2 | 213.8 | 240.16
lavabis 16. 16
lavari 239. 15
laudabas 145. 17
laudabimur 39. 5
laudamur 187. 12
laudare 119. 9 | 154. 11 | 221.5
laudarer 134. 4
laudas 192. 7
laudataque 189. 13
laudatam 104. 7
laudatissima 213. 1
laudatore 232. 11
laudatrix 185. 6
laudem 179. 4 | 184. 17
laudemque 39. 11 | 80. 11
laudibus 185. 7
laudis 15. 2 | 93.8 | 141. 8 | 145. 2 | 236. 12
laudo 165. 7
laus 27. 12
laxa 170. 11
laxatur 9. 5
Leandre 206 1 | 216. 7
Leandri 208. 4 | 214. 10
lebetas 22. 15
lecta 29. 9 | 80. 8 | 146. 15 | 213. 6 | 227. 12 | 229. 4 | 242. 20
lecti 48. 7 | 63. 11 | 96. 3
lecto 2. 4 | 7. 14 | 14.9 | 39.12 | 130. 5, 15 | 158. 17 | 172. 12
lectule 99. 14
lectum 38. 7 | 114. 17 | 229. 1
lectura 231. 1
lectus 15. 5 | 108. 8
Leda 82. 9 | 181. 5
Ledæ 173. 4
Ledæa 127. 16 | 156. 3
legat 225. 16
legata 27. 15
legatos 62. 1
lege 147. 11
legem 147. 10 | 153. 5
legendus 237. 22
legeres 145. 13
leges 34. 2 | 63. 12 | 74. 8 | 171. 11 | 193. 4
legetque 155. 16
legi 183. 3
legibus 50. 14
legis 21. 1 | 97. 3
legisse 166. 1
legisses 142. 5
legit 94. 17
legitimam 178. 4
legitimi 172. 14
legitimos 46. 14
legitimus 125. 22
legor 43. 6
Lemniadesque 57. 2
Lemniadum 62. 15
Lemnos 55. 10 | 61. 9 | 62. 12
lene 191. 6
leni 136. 5
leniat 217. 10
leniet 44. 19
lenior 209. 18
leniter 42. 7
lenta 11. 5 | 22. 6 | 28. 8 | 184. 8 | 196. 10 | 210. 5
lentaque 208. 12
lentè 155. 10 | 209. 16
lenti 54. 5
letissima 153. 3
lento 1. 1
lentum 35. 5 | 192. 1
lentus 6. 15 | 12. 5 | 78. 8 | 169. 12
leones 88. 3 | 100. 19
leonis 93. 9, 11
Lernæis 93. 13
Lesbi 149. 2
Lesbiadum 143. 12
Lesbide 23. 2 | 154. 17, 18 | 155. 1
Lesbo 146. 6
leti 68. 14 | 239. 13
leto 3. 5 | 20. 11 | 105. 10 | 141. 4 | 223. 8
letum 102. 21
levamen 24. 8 | 116. 1
levare 231. 12
levas 139. 12
levatus 153. 4
Leucada 153. 10
Leucadia 154. 5
Leucadiæ 153. 14 | 156. 2
Leucadiumque 152. 14
Leucippides 174. 21
leve 65. 4 | 157. 14
leves 32. 9
levet 41. 10
levibus 107.18 | 147. 17
levior 49. 3
levis 7. 1 | 23. 8 | 35. 2 | 45. 5 | 49. 6 | 75. 6 | 178.2 | 199. 20
levitate 234. 14
leviter 25. 8 | 172. 5
lex 113. 15
libamina 31. 5
libata 18. 11 | 165. 15
libello 186. 5
libellus 104. 2
libens 242 12
liber 7. 13 | 201. 5
libera 220. 2
liberiore 84. 6
libertas 147. 6 | 186. 16
libet 20. 6 | 32.5 | 126. 2
libetve 235. 19
libido 7. 8
liceat 196. 3, 18 | 211. 16, 19, 20 | 241. 3
licebit 219. 1 | 221. 15
licere 187. 8
licet 6. 7 | 8. 1 | 25. 9 | 28. 3 | 30. 5 | 39. 3. 12 | 45. 8 | 49. 15 | 50. 11 | 79. 17 | 81.3 | 84. 10 | 93. 20 &c.
licuisse 125. 20
licuit 93. 17 | 110. 5
limen 54. 13 | 108. 1 | 226. 18
limes 200. 3
limina 120. 14 | 224. 17
limine 129. 4 | 234. 7
limosa 94. 18
linea 24. 4
lingua 30. 4 | 45. 4 | 69.13 | 92.6 | 108.12 | 114.16 | 129. 2 | 130. 20 | 147. 6 | 149. 13 | 230. 12 | 241. 1
linguaque 125. 5 | 237. 12

linguæ 68. 17 | 112. 4 | 146. 9 | 150. 15 | 209.9 | 242.3
linquor 19. 12
lintea 19. 7 | 45. 5 | 234. 18
liquidi 139. 5
liquido 196. 10
lis 172. 18
lite 43. 11
littera 21.1 | 42. 2 | 43.10 | 53.9 | 118. 4 | 142.3 | 175.10 | 183. 4 | 186. 6
litteraque 103. 12 | 204. 14
littora 6. 8 | 19. 3, 17 | 49.10 | 53.1 | 97.17 | 101.7 | 194. 19 | 197. 20, &c.
littore 97.3 | 98. 1 | 129. 18 | 158. 3 | 207. 13
littoribus 10. 12
littus 72. 8 | 75. 3 | 97. 18 | 186. 1 | 196. 2
litura 148. 16
lituras 21. 3
lituris 104. 1
lividus 222. 6
loca 115. 13 | 235. 14
loci 151. 12 | 234. 15
locique 84. 11
locis 72. 10 | 108. 14 | 235. 16
loco 59. 6 | 74. 4 | 118. 4 | 148. 16 | 176. 18
locoque 14. 7
locum 151. 15
locus 68. 8 | 74. 8 | 76.8 | 98. 3, 4, &c.
locuta 194. 10
locutæ 171. 3
locutus 197. 9
longa 43. 4 | 48. 2 | 67. 12 | 73.12 | 88. 12 | 103. 18 | 140. 5 | 150. 10 | 158. 4 | 162.3 | 163.4 | 194. 18 | 206. 3
longâ 174. 9
longæ 7. 7 | 98. 21 | 158. 10 | 188. 7
longævaque 9. 8
longævosque 44. 6
longas 17. 4 | 182. 6 | 187. 10
longe 24. 17 | 81. 11 | 114.13 | 125. 8 | 149.9 | 155.17 | 202. 16 | 241. 6
longi 231. 17
longior 230. 9
longis 18. 3
longius 58. 6 | 162. 15 | 194.15 | 242. 18
longo 183. 1 | 208. 3 | 218. 3
longos 82. 10
loquamur 172. 11 | 192.13. 19 | 232.1
loquar 136. 11 | 160. 8 | 208. 3
loquendi 55. 11
loqueris 189. 9
loqui 30.3 | 57.12 | 115. 14 | 122. 4 | 145.14 | 149.12 | 183. 6 | 189. 18 | 196. 18 | 242. 16
loquor 211. 14 | 240. 17
lotos 152. 7
lubebat 163. 12
luce 130. 2, 3 | 235. 3
luceat 109. 12
lucemque 138. 5
lucent 19. 5
lucerna 216. 17
lucida 147. 12
lucidaque 213. 3
Lucifer 199. 2
luciferas 227. 16
luciferos 106. 18
Lucina 61. 14 | 107. 5
lucis 135. 2
luctando 51. 7
luctanti 179. 13
luctantia 35. 3
luctor 169. 21 | 187. 5
luctus 82. 6
lude 186. 15
ludis 165. 5
lugebit 129. 4
lugentis 103. 9
lugubria 103. 17
luisses 101. 13
lumen 196. 11 | 197. 8, 19, 20 | 198. 20 | 201. 7 | 205. 10 | 214. 11
lumina 10. 5 | 19. 2 | 21.11 | 35.8 | 54.14 | 58. 6 | 99. 1 | 102. 14, &c.
luminaque 236. 9
lumine 157. 4 | 159. 1 | 240. 17
luna 11. 1 | 97. 17 | 106. 18 | 196. 11
lunæ 10.11 | 197. 11
lunam 59. 3
lupis 108. 20
lupos 100. 18
lusæ 180. 13
lusi 179. 3
lusibus 144. 5
lusimus 186. 4
lustrantem 242. 13
lux 96. 11 | 125. 15 | 207. 19
luxuriare 161. 16 | 167. 10
luxuriat 6. 3
luxuriosa 8. 6
Lyciam 3. 4
Lycurgi 18. 7
Lydo 89. 8
lymphæ 43. 15
Lynceu 141. 11
lyra 154. 16, 18
lyræ 166. 14
lyræque 145. 1
lyram 27. 6 | 154. 1
Lyricis 143. 2
Lyricos 144. 10
Lyrnesia 23. 11

M

MACAREU 105.9
maceror 224. 13
macie 241. 11
macies 105. 15
mactare 5. 5
mactasses 100. 11
mactasset 101. 15
mactato 227. 5
mactatus 72. 3
maculas 87. 4
maculis 43. 3
madent 58. 4 | 122. 18
madentis 137. 4
madidæ 176. 13
madidam 198. 12
madidas 46. 8 | 135. 10
madidis 209. 7
Mæandri 64. 6
Mæandros 89. 9
Mænalia 15. 5
Mæonia 90. 5
Mæonios 146. 19
magis 19. 11 | 44. 10 | 47.8 | 101.6 | 130. 3 | 136. 7 | 143. 2 | 152. 5 | 161.5 | 179.5 | 184. 2 | 192.5 | 198. 5, 21. 24 | 202. 8 | 223. 6
magistra 48. 2
magistræ 148. 1
magna 23. 12 | 24. 14 | 148. 12 | 158. 1 | 164. 15 | 172. 18 | 174. 1 | 175. 12 | 177. 10 | 181. 9 | 186. 18
magnas 101. 1 | 214. 3 | 238. 2
magne 236. 6
Magnetida 112. 1
magni 114. 4 | 135. 3 | 139. 11 | 160. 10 | 171. 5 | 189. 14 | 198. 16
magnificum 28. 14
magnificus 15. 4
magnis 37.8 | 185.10
magnisque 74. 17
magno 42. 10 | 67. 13 | 87.14 | 235.2
magnos 113. 10 | 242. 10
magnum 153. 12 | 214. 3
magnus 210. 14
major 99. 14 | 115. 18 | 160.20 | 176. 5 | 186. 15 | 226. 6 | 238. 5
majore 228. 5

INDEX

majus 23. 6 | 124. 2
mala 56. 11 | 112. 12 | 116. 1 | 186. 11 | 233. 9
malè 17. 14 | 26. 11 | 31.1 | 36.3 | 59. 11 | 63. 15 | 65.4 | 66. 9, 11 | 68. 4 | 76. 9 | 84. 13 | 87. 13, &c.
mali 120. 10 | 129. 2 | 230. 5
maligna 164. 20
malim 157. 1 | 202. 15
malis 84. 11 | 154. 14
malle 147. 17
mallem 14.11 | 194. 11 | 232.13 | 234. 3
mallet 193. 1
malo 45. 5 | 84. 6 | 186. 9
malos 163. 7
maluerim 67. 9
malum 106. 5 | 228. 17 | 236. 3
malus 126. 14
manant 207. 11
manante 99. 11
manda 75. 7
mandas 42. 9
mandata 110. 17 | 132.5, 7 | 149.7 | 173. 15
mandataque 124. 9
mandatis 27. 16 | 110. 18 | 125.5
mandato 133. 7
mandatum 136. 16
mando 173. 13 | 186 5
mane 115. 4 | 138. 13
manebam 5. 11
manente 141. 10
maneo 54. 6
manere 75. 8 | 189. 7
manes 29. 16
manet 50. 13 | 146. 14 | 200. 8
manibus 27.7 | 132. 1 | 174. 7
manifesta 37. 5
manifestus 144. 7
mansuri 71. 14
manus 18. 12 | 21. 2 | 40.10 | 42.2 | 54.2 | 56. 12 | 76. 14 | 84. 12, &c.
manum 20. 12 | 91. 4, 14 | 93. 15 | 94. 6 | 240. 18
manus 2. 7 | 8. 10 | 24.16 | 30.10 | 47. 6 | 51. 12 | 62. 4 | 72. 17 | 77. 6 | 78. 6 | 82.5 | 84.14 | 91. 8 | 94.14 | 97. 10, 11 | 98. 20 | 101, 18, &c.
Marcia 210. 8
mare 13.1 | 36.14 | 64. 1 | 67. 5,16 | 70. 4 | 99. 5, 17 | 101. 7 | 108. 5
margine 43. 11
mari 155. 13 | 158. 6 | 196. 10
maribus 215. 2
marinæ 102. 17
maris 117. 12 | 193. 2 | 198. 22
marita 38. 14
maritâ 134. 17
maritæ 122. 3 | 126. 15 | 154. 9
maritam 172. 13
maritas 109. 9
mariti 39. 7 | 54. 5 | 173. 15
maritis 3.12 | 13.7 | 116. 11
marito 16. 5 | 42. 9 | 49.1 | 50.13 | 78. 15 | 83. 15 | 132. 1
maritum 24. 15 | 167. 13 | 229. 17.
maritus 173. 9
marmore 76. 12
marmorea 71. 5 | 116. 12
marmoris 151. 8 | 241. 14
Mars 74. 12
Marte 23. 11 | 25. 16 | 55. 7 | 74. 6
Marti 53. 10 | 148. 10 | 177.8 | 192.5
Martis 55. 4 | 114. 1
mater 23. 14 | 33. 9 | 37. 14 | 41.2 | 60. 7 | 68. 9 | 69. 15 | 78. 12, &c.
materque 63. 13
materia 55. 10
materiâ 87. 7 | 163. 2
materiam 29. 4 | 66. 16
matre 83. 2, 16 | 118. 2 | 235. 6
matrem 60. 7 | 74. 9 | 110. 13 | 170. 14
matres 24. 17 | 81. 8 | 126.5 | 146.8 | 167. 1
matri 79. 15 | 228. 9 | 242. 13
matris 23. 19 | 67. 2 | 73.5 | 102.13 | 110. 1 | 159. 7 | 180. 13
matrisque 28. 3
matrona 47. 5
matronaque 180. 9
matura 20. 7
mavis 186. 13
maxima 165. 19 | 185. 4 | 186. 15 | 189. 6 | 209. 1
maxime 93. 5
me 7. 14 | 8. 6 | 12. 11 | 13.13 | 14.13 | 17. 9, 17 | 21. 9 | 22. 2 | 24. 7, 11 | 25. 5, 15, 17 | 26. 7, 9, 20, &c.
meque 174. 11, 13 | 194. 12 | 210. 4 | 227. 10 | 240. 19
mea 3. 5 | 7. 3 | 16. 7, 15 | 18.11 | 26. 6, 13 | 27.12 | 30. 12 | 37.2 | 43.5 | 45.10 | 46.10 | 51. 14, 16, &c.
meâ 8. 3 | 70. 2 | 83.9 | 30.14 | 177. 2 | 199. 14 | 202. 12 | 223,12 | 224. 16 | 241. 18
meæ 18.5 | 23.12 | 33.12 | 51. 6 | 66 = 16 | 69.8 | 71.12 76. 9, &c.
meam 100. 8 | 199 8 | 157. 14
Mæandri 64. 6
meas 7. 5 | 41. 12 51.12 | 100.2, &c
mecum 24. 2 | 26 17 | 39.11 | 41.3 115. 13 | 130. 15 149. 5, &c.
Medea 58. 9 | 62. 3 | 63.9 | 111.5 | 113. 1 | 191. 3
Medeæ 62. 4 | 63 9 | 122. 10 | 190. 19
Medeam 62. 3
medendi 51. 13
medentis 231. 10
media 15. 3 | 95.7
mediâ 107. 15 | 152. 4
mediæ 121. 3 | 160. 1
mediam 94. 1
medias 171.4 | 215.1
medicabilis 51. 15
medicabilibus 121. 13
medicamina 106. 11 | 117. 5
medicas 51. 11
medicato 117. 15
medicorum 224. 21
mediis 9. 11 | 128. 12 | 168. 10 | 189. 11
medio 38. 6 | 174. 12 | 208.14 | 214. 18
medios 166. 8
meditor 7. 8
medium 215. 7
Medontaque 8. 9
medullas 30. 11
Medusa 213. 4
mei 5. 6 | 14. 8 | 37.9 | 68. 14 | 71. 10 | 78.5 | 83.15 | 98. 22 | 107.14
meique 230. 1
meis 6. 11 | 7. 1 | 13.14 | 16. 8,14 | 17. 1 | 19. 4, &c.

Melan-

Melanthius 8. 13
Meleagre 95. 11
melior 181. 18 | 209. 22 | 232. 8
meliore 16. 5 | 80. 7 | 109. 13
melius 14. 13 | 27. 13 | 59. 11 | 68. 13 | 179. 16 | 237. 3
Meliùs 29. 3, &c.
membra 16. 16 | 35. 14 | 84. 12 | 106. 10 | 108. 7 | 110. 12 | 119. 8
membraque 97. 14
membris 99. 10 | 209. 7
memento 128. 3
meminerunt 145. 15
memini 26. 9 | 43. 9 | 57. 12 | 82. 6 | 101. 6 | 111. 1 | 145. 15 | 170. 11 | 210. 9 | 213. 6
meminive 235. 19
meminisse 196. 7 | 218. 10 | 241. 20
meminit 240. 10
memor 5. 6 | 43. 10 | 110. 15
memores 109. 14 | 197. 15
memori 128. 2 | 212. 17 | 223. 2
mendaces 130. 5
mendacia 81. 9 | 146. 9
mendax 11. 7 | 226. 5
Menelaë 126. 17
Menelaon 48. 11 | 192. 1
Menelaus 79. 11 | 128. 9 | 168. 3 | 176. 11 | 184. 10 | 186. 16
Menœtiaden 3. 2
Menœtiades 22. 7
mens 19. 16 | 70. 3 | 74. 5 | 94. 13 | 120. 12 | 124. 2 | 161. 1 | 166. 2 | 199. 16 | 206. 7 | 237. 13
mensa 182. 7
mensâ 4. 4 | 169. 1
mensaque 144. 12
mensæ 183. 3
mensura 93. 7
mensuram 145. 6
mente 26. 4 | 80. 13 | 103. 7 | 194. 20 | 195. 8 | 196. 6 | 202. 2 | 226. 9 | 241. 12
mentemque 136. 3
menti 58. 5
mentior 234. 10
mentiris 69. 13 | 240. 1
mentis 68. 16 | 113. 8 | 143. 10 | 151. 5 | 192. 17
mentitaque 108. 3
meo 12. 10 | 17. 10 | 20. 9 | 31. 2 | 39. 6, 12 | 40. 16 | 42. 4 | 44. 14 | 73. 4 | 98. 8 | 100. 4 | 103. 14 *et alibi.*
meorum 116. 5
meos 9. 7 | 17. 2 | 18. 9 | 27. 7 | 93. 8 | 50. 4 | 62. 18 | 63. 7 | 76. 10 | 80. 12 | 93. 19 | 111. 4 | 115. 2 | 122. 5, 8, 16 | 125. 12 |
meosque 116. 8
merces 158. 13 | 178. 9 | 211. 4 | 225. 6 | 232. 12
merearis 67. 11
mereatur 240. 20
merebere 39. 11
merentem 70. 1
mereris 232. 8
meretricis 147. 1
mergite 49. 13
merguntur 216. 5
merita 65. 3
meritas 118. 9
meriti 12. 12 | 14. 8 | 38. 7
meritis 75. 11 | 86. 14 | 116. 6 | 154. 6
meritisve 59. 1
merito 14. 14 | 42. 7 | 109. 4
meritò 165. 3
meritum 103. 13 | 112. 13 | 123. 2
mero 4. 5 | 130. 12 | 135. 9 | 169. 4, 15 | 183. 4
mersa 11. 12 | 40. 8
mersâ 200. 9
mersaque 212. 12
mersit 94. 12 | 195. 6
meruere 69. 9
meruêre 137. 11 | 157. 17
merui 23. 7 | 52. 5 | 69. 3 | 123. 7
meruisse 14. 13 | 109. 17 | 137. 13 | 233. 4
meruit 138. 18 | 222. 19
merum 214. 13
merumque 235. 10
messes 225. 7
messibus 143. 6
messis 57. 5 | 114. 8 | 192. 15
Methymniadesve 143. 11
metior 98. 8
metit 59. 2
metu 5. 7 | 108. 12 | 188. 10
metuas 215. 5
metuenda 139. 11
metuendaque 159. 11
metuentior 210. 7
metuis 172. 13 | 174. 17
metuit 187. 17 | 226. 5
metum 136. 9 | 160. 16 | 217. 11 | 227. 3
metuo 211. 5
metus 25. 10 | 97. 13 | 147. 2 | 175. 14 | 186. 9 | 226. 6
metuunt 216. 7
meum 74. 16 | 101 2 | 123. 16 | 144. 12 | 147. 17 | 161. 8
meumque 151. 11
meus 47. 9 | 54. 13 | 61. 3 | 74. 18 | 97. 5 | 109. 12 | 116. 9 | 121. 6, &c.
micant 190. 2
micat 201. 4
micuêre 5. 7 | 44. 3
mihi 1. 2 | 2. 6 | 4. 11 | 5. 9, 12, 13 | 6. 6, 9 | 7. 10 | 9. 4 | 10. 1 | 11. 7, &c.
miles 106. 20 | 117. 4 | 132. 13
milite 57. 2 | 128. 7
militet 66. 14
militia 192. 8
militiæ 78. 10 | 80. 2 | 130. 16
militis 78. 14 | 177. 4
mille 72. 13 | 78. 13 | 87. 9 | 91. 3 | 100. 15 | 129. 13 | 184. 4, 5 | 220. 3
millesima 129. 13
minante 92. 8
minantur 101. 8
minas 91. 2, 10 | 123. 18
minaxque 210. 9
Minerva 44. 2
minima 205. 12
minime 224. 24
minimos 105. 16
minimùm 208. 11
ministra 194. 14 | 236. 10
ministram 46. 23
ministro 224. 21
Minoëia 34. 1
Minoïa 189. 1
Minoïda 176. 3
Minôo 61. 6
minor 48. 7 | 70. 2 | 87. 14 | 93. 5 | 120. 13 | 143. 8 | 164. 19
minora 61. 8 | 105 4 | 122. 12 | 181. 12
minore 210. 2
Minos 40. 9 | 101. 5 | 176. 4
minuent 25. 4
minuitque 179. 17
minus 49. 5 | 75. 15 | 105. 7 | 207. 1 | 210. 10 | 212. 8 | 224. 12 | 240. 13

INDEX

miræ 100. 16 | 190. 20 | 198. 6 | 202. 14 | 203. 7 | 216. 15 | 220. 15
mimus & mimus 19. 11
Minyis 56. 7 | 115. 7
mira 173. 12
miraque 201. 12
mirabar 241. 5
mirabile 221. 7
mirantur 4. 2
mirare 197. 15
miraris 16.3 | 139. 9
mirataque 236. 5
miror 35. 4 | 47. 1 | 62. 15 | 101. 19 | 165. 7 | 207. 6 | 228.15 | 235.16 | 240. 15
mirum 148. 3 | 159. 3
misce 214. 1
miscendus 30. 5
miscet 167. 16
miscuimus 44. 12
miser 108. 15 | 109. 18
miserabile 110. 3 | 117. 7 | 127. 3 | 241. 9
miserabilis 73. 5
miseræ 24. 5 | 25. 10 | 43.17 | 50.3 | 83. 8 | 98.4 | 110. 11 | 125. 20, &c.
miseram 24. 7 | 28. 8 | 51.15 | 71.4 | 154. 3 | 155. 4 | 188. 8, &c.
miseramque 65. 5
miserere 40. 13 | 52. 5|116. 5|230. 1
misero 87. 3 | 108. 10 | 121. 18 | 202. 11
miseras 23. 9
miserrimus 34. 14
miserum 59. 10 | 217. 2 | 224. 21, 23
[illegible] 13, 14
[illegible] 19. 1
[illegible] 3. 1
misit 153. 2
missa 69. 4 | 217. 10
missâ 53. 8
missam 206. 2
missi 24. 10
missilibus 159. 4
misso 4. 10
missus 202. 6
mista 27. 16 | 98. 18 | 165. 6
mistaque 15. 6 | 42. 14 | 147. 2
misto 241. 13
mistos 157. 2
mistus 58. 10
mite 24. 8
mitescunt 75. 13
mitis 63. 6 | 137. 5 | 224. 4
mitius 97. 1
mitra 90. 3
mitte 71. 9
mittes 241. 22
mittet 204. 2
mittis 154. 3
mittit 1. 1 | 29. 8 | 109. 3 | 124. 3 | 133. 9 | 193. 1
mittite 27. 15
mittitur 124. 3 | 236. 3
mitto 97. 3 | 156. 3
mittoque 219. 13
mobile 19. 10
mobilibus 49. 4
mobilis 61. 1
mobilitas 146. 2
moderatius 195. 15
modestæ 209. 9
modestè 220. 15
modestia 179. 17
modestius 149. 1
modice 19. 13
modicè 44. 5
modico 34. 16
modis 143. 2
modo 6. 10 | 25. 6 | 100. 9 | 138. 7 | 149. 2 | 157. 10 | 190. 16 | 195.14 | 196. 3 | 227. 13 | 228. 7 | 229. 8
modò 9. 12 | 17.11 | 29. 5 | 35. 9 | 57. 7 | 74.9 | 133.9 | 135.1 | 139.4|140. 1 | 155.4,14 | 165. 17, &c.
modos 144. 10
modus 74. 12
modusque 25. 18
Mœnalon 66. 18
mœnia 6. 16 | 23. 11 | 65. 10 | 72. 10 | 166. 14
mœnibus 126. 8
mœreat 63. 12
mœrente 109. 1
mœrere 27. 1
mœrore 150. 1
mœsta 19. 3 | 25. 12 | 103. 6, 19 | 125. 18
mœsti 114. 11
mœstissima 152. 1
mœsto 84. 8
mœstum 18. 14
mœstus 44. 12
mole 19. 14
moles 45. 13
molle 93. 10 | 148. 2 | 184. 11 | 213.8
molles 98. 24 | 137. 6
molli 90. 12 | 163. 20
molliat 24. 16
mollibus 10. 3
mollior 23. 10 | 198. 2
mollis 27. 2 | 35. 16 | 93. 18 | 153. 13
molliter 74. 14
momordit 125. 22
monere 223. 12
monilia 89. 11
monitis 216. 10
monitu 157. 13
monitum 199. 5
monitus 191. 9
mons 45. 14 | 98. 5
monstraque 87. 18
monstrabat 43. 1
monstrarent 101. 17
monstrat 4. 4 | 198. 20
monstrataque 153. 9
montanaque 41. 7
montania 108. 20
montes 67. 3 | 146. 11
monui 147. 5
monuit 153. 7
Mopsopiâ 82. 3
mora 20.8 | 21.13 | 28. 8 | 71. 9
morâ 155. 12 | 206. 10 | 208. 12
morabar 46. 5
moræ 7. 7 | 69. 6 | 208. 11 | 212. 4
moram 206. 8
morandi 6. 6
morantes 211. 1
morantur 163. 14
morare 202. 9
morari 124. 5 | 205. 3
moras 7. 15 | 17.4 | 59. 13 | 75. 10 | 199.4 | 208.2, &c.
more 90. 5 | 94. 3 | 127. 4 | 165. 5 | 222. 4 | 233. 11 | 237. 5, 22
morentur 66. 3
morerer 107. 6
morere 100. 5
mores 148. 1 | 197. 1 | 229. 15
moresque 122. 5
moretur 207. 6
mori 14. 12 | 28. 10.14 | 67.14 | 68. 18 | 95. 6 | 96.2,8
moriar 154. 8 | 212. 5
moribus 59. 12 | 187. 16
morientia 134. 11
morientum 136. 1
morietur 73. 7
moritura 38. 11 | 102. 13
moror 46. 1 | 138. 12 | 122.14 | 199. 14
mors 95. 10 | 107. 5.6 | 204. 8 | 220. 13
morsque 100. 16 | 115. 16
morsus 212. 2
mortalem 196. 17

mortalia 111. 3
morte 20. 4 | 100. 12 | 137.10|226.11
mortem 141. 8
mortis 69. 8 | 76. 13 | 100. 13, &c.
mortisque 239. 1
mortua 107. 13 | 153. 14
mota 19. 2 | 25. 17 | 234. 15
motâ 218. 18
moto 238. 16
motus 12. 6 | 202. 1
move 129. 17 | 195. 15
movebat 106. 18
movebant 36. 11
movent 32. 12 | 88. 6 | 103. 20 | 177. 10
moventur 27. 1
moveor 14. 7
movere 70. 1 | 116. 13 | 127.16 | 224.3
moveri 65. 1
movet 203. 2 | 212. 1 | 226. 20
movetis 233. 9
movetur 142. 6
movi 97. 9
movisset 103. 6
movit 193. 10
mox 231. 17
mugisse 139 3
mugitus 139. 7
mulcentem 194. 17
mulcet 13. 4
multa 6. 8 | 68. 6 | 101. 8 | 112. 12 | 130. 18 | 147. 5 | 148. 16, &c.
multæque 36. 1
multarum 144. 4 | 162. 6
multis 7. 3
multo 127. 9 | 201. 7 | 238. 5, 18
multos 128. 4 | 183. 15
munera 29. 1 | 51. 10 | 66.4 | 76.5 | 105. 7 | 117. 18 | 141. 12 | 153.15 | 155. 12 | 161. 11, &c.
munere 167. 9
muneribus 109. 7
munitor 51. 5
munus 21. 4 | 84. 4
murmur 197. 14
murmure 194. 9 | 230. 11
musarum 172. 1
mutabilis 68. 1
mutandis 210. 1
Myconon 234. 19
Mygdonia 223. 10
Mygdonii 157. 8
Mygdoniusque 57. 8

N.

NACTUM 200. 10
Naias 152. 10
nam 21. 9 | 49. 7 | 53. 5 | 83. 1 | 98. 9 | 100. 3, &c.
namque 4. 10 | 33. 3 | 154. 13 | 196. 7 | 216. 17
nandi 200. 17
nando 198. 9 | 201. 11
nandum 205. 4
nantem 216. 21
nanti 209. 17 | 217. 9
naribus 114. 3
narrabas 91. 12
narrabat 2. 12
narrantia 130. 19
narrantis 4. 3
narraras 70. 1
narrare 150. 17
narraris 102. 21
narrasti 44. 4
narrat 55. 4. 11
narrato 103. 1
narratur 54. 7 | 162. 11
narravi 170. 5
narrem 166. 15 | 169. 7
narres 7. 10 | 228. 9
nascenti 147. 19
nascitur 51. 14 | 117. 4
nata 83. 10 | 61. 6 | 114. 14 | 167. 7, 14 | 172. 2
natæ 162. 7 | 170. 17
natales 146. 15
natali 116. 2
natantem 209. 5 | 214. 5
natantis 195. 6
natare 216. 7
nataret 194. 11
natas 119. 7 | 216. 2
natat 214. 9
natator 199. 2 | 209. 16 | 210. 14
nataturo 205. 6
nate 110. 1
nati 22. 11 | 26. 2 | 37. 12 | 71. 13 | 83. 4, &c.
natis 63. 14. 18 | 114. 7 | 119. 13
nativa 45. 13
nato 4. 11 | 73. 6 | 162. 3
natos 55. 6 | 63. 3 | 122. 15 | 123. 2
natum 223. 6
natura 145. 3
naturâ 219. 5
natus 10. 3 | 109. 16
navale 205. 1
nave 129. 15
naves 65. 7 | 163. 5
naufraga 11. 12 | 204. 10
naufragus 68. 12 | 199. 10
navibus 191. 6
navigat 208. 11
navigium 200. 18
navis 232. 19 | 234. 5
navisve 200. 15
navita 56. 8 | 99. 17 | 193. 10
nautæ 125. 2 | 216. 7
nautis 125. 3
ne 11. 11 | 22. 9 | 25. 5, 9|34. 1 | 38. 2 | 42. 6 | 53. 5 | 58. 14 | 68. 11|74. 7 | 77. 5 | 83. 1 | 88. 2 | 90. 12, &c.
nec 2. 5, 6 | 6. 6 | 10. 1 | 11. 2, 10 | 12. 5, 6 | 14. 7 | 16. 5, 15|22. 6,9 | 23. 10 | 25. 19 | 26. 7 | 28. 3, 14
necavit 102. 9
nece 20. 7 | 63. 4 | 134. 10
necem 53. 12 | 109. 17 | 137. 11
necesse 119. 9 | 172. 17
neci 20. 12 | 141. 13
necis 20. 8 | 103. 16 | 104. 7
necisque 23. 13
nectare 167. 16
nectenda 20. 5
nefanda 109. 10 | 134. 14
nefandæ 115. 1
nefas 44. 6 | 84. 13
negabat 107. 5
negabis 241. 17
negamus 37. 5
negant 196. 5
negantque 75. 4
negare 44. 9 | 218. 16
negas 53. 6 | 189. 5 | 195. 12
negat 99. 20 | 233. 6 | 242. 18
negata 17. 10
negavi 163. 5 | 238. 4
negavit 26. 4 | 145. 3
neges 26. 20 | 123. 12
neget 185. 8 | 186. 2
neglectam 242. 6
negligis 173. 15
Nelcia 6. 12
Nemesa 90. 1
nemorosis 160. 1
nempe 63. 2 | 73. 11, 16 | 90. 1, 10| 173. 2 | 190. 13 | 222. 18 | 227. 15
nemus 32. 5 | 115. 9 | 151. 3, &c.
nemusque 151. 3

Neopto-

INDEX

Neoptolemi 84. 15
Neoptolemo 83. 2
nepos 160. 10
nepote 25. 1
nepotem 108. 13
neptis 79. 6
Neptune 219. 17 | 213. 7
Neptunia 29. 3
Neptunius 37. 3 | 179. 7
Neptunus 131. 7
neque 9. 10 | 16. 15 | 44. 5 | 52. 3 | 66. 15 | 69. 11 | 149. 7 | 158. 11 | 212. 7 | 213. 1 | 222. 9 | 232. 17
nequeas 215. 6
nequitia 30. 13 | 179. 15
Nereidas 45. 9
Nereus 25. 2 | 86. 12
nervis 143. 9
nescia 6. 14 | 106. 19 | 114. 9
nesciat 29. 3
nescierim 59. 11
nescieris 68. 3
nesciet 65. 19
nescio 25. 6 | 50. 8 | 72. 14 | 105. 14 | 115. 13 | 124. 2 | 127. 15
nescire 120. 11
nescires 142. 6
nescis 65. 8 | 93. 11 | 163. 18
nescisse 180. 15
Nesseo 96. 7
Nessus 95. 2 | 96. 5
Nestor 4. 11
Nestoris 6. 12
neu 68. 12 | 146. 9 | 197. 7
neve 7. 13 | 25. 7 | 101. 4 | 110. 16 | 160. 19 | 173. 10
nexa 44. 14
nexis 213. 4
ni 84. 2 | 138. 8 | 172. 2 | 195. 10
niger 145. 10
nigra 114. 4
nigri 15. 8
nihil 108. 11 | 179. 12 | 185. 7 | 188. 18 | 191. 8 | 195. 16 | 207. 2
nil 1. 2 | 97. 18 | 121. 16 | 125. 14 | 149. 5 | 164. 8 | 171. 13 | 179. 14
Nilus 140. 9
nimiam 139. 12
nimirum 158. 6
nimium 50. 3 | 57. 1 | 172. 15 | 228. 15
nimiumque 102. 7.
nimiùm 3. 5 | 106. 15 | 110. 17 | 122. 17 | 126. 17 | 185. 9 | 192. 15
nimiùmque 5. 3 | 13. 5
nisi 12. 9 | 13. 3 | 29. 7 | 37. 5 | 38. 25 | 46. 16 | 50. 7 | 68. 2 | 87. 3 | 97. 17, 18 f
Nisiades 146. 8
Nisiadesque 146. 8
nisu 38. 6
nitida 165. 5
nitidis 239. 4
nitidus 152. 5
nititur 59. 4
nitor 197. 12
niveo 194. 8 | 224. 8
nivibus 170. 13
nivis 127. 4
nivosa 113. 3
nixa 233. 18
nixus 160. 6
nobile 185. 15
nobilis 214. 7
nobilitas 40. 13 | 61. 5
nobilitate 181. 2
nobilitatis 159. 16
nobis 14. 5 | 17. 14 | 23. 8 | 34. 15 | 37. 7 | 46. 12 | 57. 9 | 58. 2 | 69. 14 | 75. 15 | 79. 1 | 83. 18 | 84. 4
noce 184. 12
noceamve 68. 11
noceant 229. 22
nocebat 79. 9
nocebit 29. 9
nocebo 219. 15
nocens 31. 6 | 117. 14, &c.
nocent 11. 6 | 176. 8
nocentes 119. 7
nocenti 68. 11
noceo 219. 15
nocere 119. 2 | 127. 14
noceret 210. 4
noces 233. 12 | 241. 4
nocet 27. 4 | 232. 12
nocitura 38. 5
nocte 59. 14 | 88. 6 | 102. 6 | 130. 2, 3 | 152. 4 | 162. 11 | 172. 12
noctem 2. 6 | 199. 1
noctes 121. 17 | 188. 7 | 209. 15
noctibus 22. 5 | 168. 13 | 194. 18
noctis 130. 9 | 134. 15 | 135. 2
nocturno 5. 4
nocuere 240. 2
nocuit 58. 15 | 70 9 | 86. 9
Nodos 39. 2 | 220. 10
nodoso 101. 15
nolim 223. 4
nolle 179. 10 | 207. 10
nolles 149. 8
nollet 11. 9
nomen 22. 10 | 77. 2, 9 | 84. 15 | 98. 2 | 102. 10 | 128. 2 | 144. 12
nomina 38. 10 | 43. 5, 7 | 61. 5 | 79. 4 | 100. 4 | 105. 5 | 127. 6 | 142. 5
nomine 2. 11 | 18. 8 | 39. 4 | 50. 7. 11 | 70. 6 | 84. 15 | 94. 10 | 170. 7
nominer 87. 11
nominibusque 14. 2
nominis 26. 10 | 145. 6 | 176. 14
non 2. 4, 8 | 7. 11 | 11. 4 | 12. 9 | 13. 10 | 14. 15 | 20. 2 | 21. 7 | 23. 3 | 24. 14, 15 | 25. 6 | 30. 7, 13 | 31. 2
nondum 42. 9 | 73. 6 | 162. 13 | 209. 17 | 213. 4 | 241. 7
noram 106. 4
norat 144. 10
norunt 57. 1 | 61. 16 | 200. 1
nos 6. 12 | 25. 3 | 36. 9 | 70. 9 | 99. 7 | 105. 9 | 110. 14 | 119. 1, 4
nosces 165. 17
nosse 173. 18 | 211. 17
noster 21. 12 | 147. 14 | 183. 12 | 191. 16 | 207. 2, 8
nosti 18. 1
nostra 8. 8 | 11. 4 | 16. 13 | 25. 4, 8 | 30. 14 | 34. 6 | 35. 8 | 58. 6 | 65. 1
nostrâ 219. 1 | 239. 18 | 241. 1
nostræ 72. 1 | 104. 7 | 115. 15 | 163 16 | 165. 11 | 205. 1 | 219. 2
nostraque 118. 12 | 239. 9
nostram 29. 1 | 166. 3
nostras 17. 5 | 30. 11 | 112. 5 | 120. 1 | 196. 12 | 197. 13 | 225. 7 | 233. 2
nostri 3. 1 | 28. 9 | 43. 10 | 63. 11 | 99. 14 | 110. 15 | 122. 2 | 174. 15 | 184. 14 | 204. 13
nostris 10. 12 | 25. 19 | 42. 5 | 96. 11 | 106. 13 | 147. 9 | 169. 3 | 186. 10 | 242. 2
nostro 12. 6 | 52. 2 | 72. 8 | 76. 5 | 79. 11 | 150. 1 | 151. 14 | 158. 17
nostros 44. 11 | 81. 7 | 148.

148. 13 | 178. 1 | 200. 1
nostrum 108. 9 | 146. 7 | 179. 9 | 222.17 | 224.15 | 237. 17 | 240. 10
nostrûm 31. 9 | 100. 8
nostrumque 26. 15
nota 26. 1 | 75. 3 | 83. 18|93. 2 | 158. 18 | 170. 2 | 180. 6 | 228. 15
notâ 87. 4 | 193. 6 | 232. 2
notæ 156. 5
notamque 207. 21
notanda 16. 12
notandus 31. 10
notare 161. 2
notas 30. 2 | 201. 14
notasti 228. 13
notata 6.11 | 21. 2 | 43. 6
notavi 169. 13 | 182. 13
notavit 218. 17
nothus 38. 2
noti 151. 13
notior 87. 17
notis 24. 4 | 30. 1 | 65. 14 | 113. 9 | 182.16 | 228.18 | 240. 15
notitia 87. 3
noto 71. 7 | 98.10 | 105. 1 | 108. 6 | 182. 8
notos 11. 8
notus 20. 10 | 195. 10
nova 31. 5 | 42. 1 | 65. 9 | 106. 20 | 112. 5
novâ 211. 14
novam 175. 4
novas 126. 10
novat 35. 14
novata 3. 5
novem 149. 10
noverat 165. 3
noverca 38. 9 | 39. 6 | 62. 2 | 86. 6 | 89. 8 | 122. 16 | 212. 4
novercâ 62. 3
novi 204. 1 | 241. 14
novies 106. 17
novis 164. 10 | 167. 10
novissima 72. 1 | 96. 11
novissimus 129. 15
novit 198. 19
novitatis 189. 11
novo 135. 10 | 136. 4 | 186. 6
novos 83. 16
novus 188. 15 | 210. 13 | 211. 10
nox 14. 12 | 84. 7 | 86.7 | 106.1 | 114. 18 | 130. 3 | 138. 8, 11, 12
noxque 27. 4 | 66. 8
noxæ 71. 12
nube 87. 16 | 212. 10 | 229. 5
nubebam 79. 9
nubendi 223. 14
nubente 224. 11
nubere 42. 12 | 87. 16
nubiferis 24. 4
nubite 109. 13
nuda 44.2 | 68. 10 | 95. 14 | 165. 5
nudâ 140.2
nudas 184. 16
nudis 165. 6
nudo 128. 17
nudus 195. 4
nulla 21. 14 | 26. 17,20 | 46. 16 | 47. 9 | 71. 9 | 89. 6 | 99. 18 | 103. 14
nullâ 48.9 | 71. 16 | 195. 18 | 200. 17
nullaque 164. 16 | 186. 3 | 197. 13
nullæ 151. 18
nullam 18. 1
nulli 79. 9
nullis 8. 7
nullo 26. 6 | 106. 2 | 166. 9 | 177. 7
nullum 68. 15 | 147. 13 | 197. 13
nullus 97. 11, 12 | 122, 10 | 179. 4 | 212. 18 | 236. 15
num 105. 7 | 177. 1,2 | 190.20 | 202. 14 | 226. 6
numen 116. 2 | 118. 9 | 152. 6 | 157. 14
numeramus 11. 3
numerari 198. 21
numeras 139. 10
numeravimus 123. 9
numeremur 36. 9
numeres 11. 3 | 80. 4
numero 9. 2 | 61. 13
numeroque 166.16 | 181. 13
numeros 35. 12 | 78. 14
numerum 98. 18
Numidasque 144. 17
numina 12. 6 | 13. 9 | 23. 19 | 26. 13 | 41.7 | 42.5 | 70.3 | 133.1 | 149. 10 | 174.13 | 223. 4 | 227. 5 | 229. 5
numine 33. 2 | 229. 2
numinibusque 64. 4
numinis 131. 10
nunc 6. 16 | 9. 13 | 11. 6 | 12.13,15 | 16.9 | 22. 10 | 26. 19 | 28. 5, &c.
nuncia 53. 9 | 95. 3 | 157. 6 | 159. 2
nuncius 120. 10 | 160. 16
nunquam 17. 9 | 35. 16 | 41.4 | 86.3 | 149. 9 | 203. 5 | 210. 6 | 217. 6 | 218. 13 | 234. 3
nunquid 177. 3 | 235. 2 | 239. 15
nuper 9. 4 | 54.11 | 77. 1 | 171. 2
nupta 24. 15 | 38. 1 | 49. 1 | 75. 1 | 78.12|87. 11,14 | 107. 11, &c.
nuptaque 64. 4 | 154. 17
Nuptæ 78. 9 | 178. 4
nuptam 123. 15
nuptarum 133. 10
nupturaque 154. 17
nupturæ 238. 12
nurui 66. 13
nurum 22. 4 | 58. 14
nurus 25. 1 | 47. 2 | 60. 8 | 78.2 | 135. 4 | 146. 8 | 167.2, 12 | 190. 2
nusquam 99. 17
nutrice 207. 5
nutricis 199. 5
nutrix 9. 8 | 106. 5, 6,11 | 107. 2 | 198. 11 | 208. 5 | 214. 13, &c.
nutum 170. 20
Nympha 42. 10, 12 | 84.4 | 93.1 | 164. 2
Nymphæ 3. 12 | 41.9 | 47. 3 | 153. 9
Nymphas 71. 1
Nymphis 162. 8 | 229. 11

O

O 2. 2 | 5. 3 | 34. 7 | 38. 5 | 54. 3 | 62.7 | 96.12 | 105. 9 | 107. 9 | 110. 11 | 116. 5 | 119. 11, &c.
obesse 83. 8 | 199. 20
obest 41. 6 | 60. 2
obeunda 166. 10
obliquaque 59. 5
obliquo 36. 12
oblita 84. 11 | 178. 13
oblite 5. 3
oblitos 98. 22
oblitus 104. 2 | 190. 8
obmurmurat 155. 17

INDEX

obortis 84. 9 | 125. 15 | 148. 15
oborto 223. 9
obrepens 208. 10
obruat 190. 10
obruet 69. 10
obrutus 2. 3
obscœnam 49. 13
obscura 212. 10
obscuras 76. 6
obsequium 54. 6
observem 75. 5
obses 12. 6
obsistere 124. 7
obstas 232. 18
obstat 12. 3 | 67.7 | 154. 13 | 202. 14
obstet 173. 10
obstitit 136. 15 | 195. 5
obstupui 160. 15 | 164. 9
obvertor 216. 13
obvia 83. 12
obviaque 63.1 | 215. 3
obumbret 180. 16
occidere 103. 22
occidit 69. 16 | 72. 3
occubuit 95. 1
occulit 6. 5
occulte 186. 15
occultis 182. 16
occurramque 19. 18
occurrent 68. 17
occurrerent 167. 1
occurrit 130. 7
occurrunt 100. 15
ocellos 44. 11 | 106. 7
oculi 84. 9 | 97.18 | 113.12 | 148.15 | 151. 7
oculique 220. 17
oculis 17. 11 | 19. 4, 18 | 45.7 | 66.7 | 94.2 | 96. 11 | 98. 23 | 103. 7, &c.
oculo 183. 5
oculos 9. 7 | 28. 2 | 69.1 | 93.19 | 107. 5 | 115. 1,2 | 125. 10 | 152. 2, &c.
odi 66. 11
odia 67. 13
odio 233. 12
odioso 207. 7
odisse 41.9
odit 147. 5
Oechaliam 85. 7 | 94. 8
Oenea 95. 14
Oenides 25. 20 | 36. 7
Oenone 42. 3 | 43 6. 13 | 46. 16 | 49. 9 | 50. 13
Oenonen 43. 16 | 189. 4
Oeta 95. 7
offenderis 204. 13
offensam 240. 20
offenso 129. 4
offensos 233. 4
offerat 227. 16
officii 132. 4 | 178. 9
officiis 70. 7 | 102. 18
officio 79. 4 | 186. 6 | 225. 6
officiosa 102.8 | 196. 12
officium 54. 5 | 125. 19 | 200.15 | 242. 18
Ogygio 99. 4
Oleniumque 203. 10
olet 147. 14
olim 79. 15
olivæ 107. 17
olor 64. 6
omen 84. 16 | 127. 11 | 131. 13
omina 223. 3
ominaque 88. 6
omine 68. 15 | 187. 3 | 204. 13
omne 38. 14 | 58. 3 | 62. 4 | 97. 1 | 99.17|113.4 | 116. 6 | 150. 5
omnem 208. 17
omnes 8.11 | 28. 5 | 38.3 | 80. 1 | 114. 11 | 145. 5 | 161. 3, 4 | 175. 8
omni 152. 5
omnique 145. 17
omnia 4. 10 | 7. 4 | 33. 4 | 66. 3 | 69. 13 | 82.6, 7 | 115. 6 | 121.10|132. 11
omnibus 9. 5 | 137. 8 | 191. 5 | 197. 7
omnis 129. 8 | 138. 9 | 194. 2 | 206. 3
onerare 150. 11
oneri 187. 11
onus 26.10 | 61.12 | 87.15 | 92.12|106. 10 | 215. 6
onusque 33. 10 | 107. 14
opaca 151. 10
opacæ 159. 11
ope 33. 12 | 59. 16 | 123. 6 | 231. 10 | 232.14 | 242. 3
opem 26. 4 | 51. 13|98. 4 | 107. 5 | 111. 2
operata 88. 1
operi 80. 8
operis 192. 8
operosa 14. 15
operoso 22. 15
opes 8. 8 | 18. 5 | 24. 2 | 25. 14 | 47. 1 | 74. 2 | 78. 4
opibus 190. 11
opis 52. 1
oporteat 159. 3
oportet 8. 1
oportuit 62. 17
oppida 158. 16
opposita 54. 14
oppositas 178. 8
oppositos 128. 18
opposuit 42. 5
oppugnant 36. 13
optabo 204. 9
optare 183. 15
optarem 184. 9
optas 183. 15
optat 124. 3
optata 232. 2
optavi 158. 18
optima 118. 2 | 222. 16 | 231. 17
opto 16. 11 | 157. 11 | 166. 5
opus 23. 3 | 104.8 | 136. 16 | 142. 6 | 143.10 | 145.18 | 155. 10
ora 32. 10 | 34. 12 | 35.6 | 37.4|57. 11
oraque 51. 8 | 106. 22 | 112. 8 | 222. 6 | 288. 17
orabat 82. 9
orantis 171. 4
oras 154. 3
orat 115. 7
orba 26. 1 | 63. 14 | 83. 10 | 110. 10 | 237. 20
orbe 6. 7 | 10. 11 | 11. 1 | 35. 4 | 51. 14 | 63. 16 | 132. 13 | 144. 12
orbem 65. 11 | 86. 11
orbis 140. 14 | 177. 11
ordine 9. 6 | 79. 8 | 97. 19 | 199. 3 | 228. 11
ore 4. 3 | 12. 14 | 30 4|35.2 | 71.7 | 83. 12 | 103. 9 | 105. 15 | 108. 10
Orestæ 77. 9 | 84. 15
Oreste 78. 5
Orestes 84. 1
Oresti 81. 1
origine 214. 7
origo 33. 7
oris 54.11 | 95. 15 | 184. 2 | 190. 17
oriunda 74. 17
Ormeni 89. 4
ornavit 93. 1
oro 41. 3 | 45. 9 | 64. 3 | 103. 20
orsus 115. 14
orta 106. 17 | 155. 13 | 158. 6
ortu 164. 17
ortus 168. 11 | 199. 2 | 229. 14 | 235. 5
osque 58. 4
oscula 17. 4 | 21. 14 | 27. 16 | 39. 10 | 45.3 | 110.7 | 124. 9
ossa 6. 5 | 25. 10 | 26.11,12 | 37.9 | 44. 4 | 59. 8 | 74. 14 | 85.3 | 102.17

ossibus 34. 10 | 118. 12
ostendi 164. 6
ostendit 151. 1 | 164. 5
ostendo 103. 19
ostro 122. 7
otia 211. 8
ovem 111. 8
ovis 53. 2 | 60. 6 | 160. 3 | 200. 14

P.

PABULA 59. 2
pacata 99. 21
pacatum 86. 11.
pace 204. 17 | 233. 9
pacis 74. 8 | 217. 7
pacta 10. 12 | 53 5 | 56. 1 | 83. 15 | 101. 6 | 177. 14 184. 15 | 240. 3
pactamque 218. 5
pacti 225. 15, 19
pæne 9. 4 | 62. 1 | 127. 6 | 174. 7 | 176. 13, 15 | 182. 14|203. 1, 2 | 207. 8 | 236. 4
Pagasæus 176. 1 | 215. 5
Palæmona 201. 11
palestrâ 165. 5
palestræ 206. 11
palato 149. 13
palla 238. 18 | 239. 6
Pallade 160. 13 | 165. 22 | 208. 8
Palladios 185. 13
pallens 130. 7.
pallentia 108. 7
pallet 241. 16
pallia 228. 16 | 239. 8
pallida 2. 11 | 117. 5 | 231. 12
palma 164. 14
palmis 97. 15
paludibus 60. 9
panda 53. 10 | 163. 6
panes 41. 7
par 164. 17 | 221. 6 | 225. 20 | 226. 10
parabis 128. 5
parante 83. 16
parantur 47. 9 | 155. 11 | 238. 11
pararis 78. 13
paras 29. 5 | 67. 6
parat 9. 5
parata 44. 7 | 83. 2
parati 102. 7
paratibus 165. 9
paratis 131. 4
paratur 189. 9
paravit 128. 23
parca 167. 7 | 234. 18
parcâ 109. 13
parcas 41. 3
parcat 39. 14 | 200. 12
parcatur 69. 7
parce 40. 14 | 44. 9 | 66. 13 | 74. 15| 172. 9 | 195. 15 | 204. 15 | 214. 1 | 217. 5 | 224. 3, 5 | 239. 11
parcere 40. 14 | 128. 6
parceret 62. 6
parcis 217. 5
parcite 128. 15
parcius 78. 3
parens 26. 2 | 37. 12 | 57. 10 | 71. 13| 123. 8 | 166. 9 | 191. 2, 8
parente 34. 4 | 73. 7 | 84. 3 | 94. 8 | 123. 8 | 239. 18
parentem 80. 3 | 85. 1 | 181. 5
parentes 194. 3 | 228. 7
parenti 63. 17 | 100. 3 | 134. 5
parentibus 232. 21
parentis 16. 1 | 38. 7 | 79. 18 | 83. 18| 136. 9|137. 3 | 139. 5|146. 15 | 190. 18
parentur 191. 15
pares 22. 16 | 133. 2 | 212. 2
Pari 126. 13 | 161. 11 | 192. 6
pari 87. 16 | 206. 5
Paridi 78. 12 | 128. 10 | 165. 17
Paridis 159. 13 | 220. 11
pariens 235. 18
Paris 43. 13. 16 | 127. 15 | 128. 10 | 176. 12 | 180. 1 | 183. 16
pariter 23. 13 | 31. 6 | 86. 13 | 123. 8| 125. 21 | 164. 13 | 196. 9 | 205. 7 | 232. 22
pariterque 105. 7
paro 72. 12
Parrhasis 201. 4
pars 23. 12 | 80. 2 | 84. 1 | 99. 14|116. 13, 15 | 127. 12 | 135. 2 | 141. 3 | 175. 9 | 185. 1 | 209. 1 | 233. 8
parsque 73. 4
parta 63. 15 | 191. 12 | 236. 11
partaque 27. 10
parte 14. 6 | 54. 8 | 71. 16 | 101. 16 | 143. 17 | 151. 15 | 182. 12
partem 220. 7
partes 79. 16 | 204. 9
Partheniis 89. 3
partibus 60. 3
partis 8. 12
partu 159. 5 | 227. 15
parturit 123. 18
partus 74. 6 | 89. 4, 10 | 122. 16 | 228. 2
partûs 191. 3
parva 20. 8 | 75. 12 | 83. 9 | 89. 12| 147. 8 | 188. 16 | 221. 18
parvas 199. 4
parui 206. 8
parum 22. 9 | 34. 1 | 89. 1 | 110. 3 | 138. 16 | 234. 12 | 236. 18 | 239. 20
parvo 22. 8 | 133. 7 | 163. 9
parvum 108. 13
parvus 218. 13
Pasiphäe 33. 9
passa 28. 17 | 179. 12
passis 59. 7 | 188. 13
passo 221. 11
passos 222. 2
passura 100. 13
passus 100. 6 | 207. 13
pastor 46. 16
patens 58. 3
patent 19. 4 | 233. 9
patentia 72. 9
pater 7. 14 | 15. 4 | 28. 5 | 58. 14 | 60. 81. 71. 13 | 79. 7, 15 | 80. 6, 10 | 83. 4, 9 | 88. 10 | 96. 9, &c.
paterque 69. 2 | 74. 18
paterer 165. 12
paterere 195. 14
paterna 38. 2 | 99. 20 | 109. 6
paternis 129. 3
paterve 212. 3
patet 7. 5 | 18. 9 | 152. 13 | 179. 18
pati 75. 14 | 100. 14
patiantur 193. 6 | 227. 7
patiar 196. 3 | 221. 11
patiare 25. 7, 9 | 42. 7 | 166. 3 | 171. 14 | 224. 4
patienter 206. 4 | 222. 12
patientius 211. 7
patior 13. 14 | 93. 20
patitur 30. 18 | 98. 13
patrem 62. 11 | 138. 5 | 173. 2
patri 104. 6
patria 26. 14 | 27. 12 | 37. 2 | 96. 10

patriâ 50. 7 | 56. 8 | 60. 10 | 211. 5
patriaque 26. 14 | 102. 19 | 171. 9
patriæ 16. 4 | 23. 12 | 26. 4 | 48. 3 | 96. 10 | 102. 16 | 145. 8
patriæque 145. 1
patriam 131. 5 | 189. 10 | 199. 13
patriamque 49. 11 | 72. 5
patrias 10. 4
patriique 24. 13
patriis 79. 12 | 138. 17 | 139. 6 | 196. 8
patrios 3. 11 | 119. 6
patris 9. 13 | 61. 16 | 77. 3 | 85. 3 | 107. 16, &c
patrium 73. 15
patrius 109. 1
patrnelia 137. 11
patrui 85. 3
patruusque 140. 13
patulo 160. 4
pauca 21. 5, 6 | 179. 13
pauesque 208. 13
paucis 109. 15 | 204. 5
paucos 231. 8
pavet 134. 15
Pavidas 24. 5
pavidi 228. 7
pavidum 216. 14
pavisse 52. 1
pavit 90. 8.
pauloque 192. 9
paulum 207. 9
pauper 46. 15 | 117. 14 | 167. 3
pauperis 46. 16
pax 86. 13
peccabis 212. 7
peccant 180. 9
peccas 212. 6
peccatum 224. 2
peccatura 183. 7
peccavi 239. 19
peccem 180. 15
peccemus 173. 7
pecces 157 13
pecoris 200. 15
pecorisque 8. 13
pectar 126. 9
pectendos 126. 1
pectora 23. 16 | 30. 16 | 46. 7 | 76. 7 | 97. 15 | 103. 17 | 107. 8
pectoraque 80. 14
pectore 28. 16 | 54. 15 | 102. 2 | 117. 10 | 120. 6 | 121. 18.
pectoribus 109. 6
pectoris 158. 7 | 159. 14 | 196. 15
pectus 3. 7 | 24. 6 | 28. 18 | 31. 1 | 96. 5 | 149. 14 | 150. 6 | 184. 11.
pectusne 155. 7.
pecudum 88. 5
pecus 203. 10
pede 51. 2 | 86. 10 | 109. 10 | 234. 7, 8 | 235. 14
pedem 154. 4 | 161. 16
pedes 25. 12 | 35. 4 | 91. 10 | 97. 20 | 114. 3 | 122. 4 | 139. 10
pedibus 92. 13 | 138. 17
pedum 160. 7
Pegasides 144. 11
Pegasis 42. 3
pejus 31. 4, 12 | 66. 12 | 97. 2 | 120. 18
pejusque 63. 15
pelagi 158. 7 | 214. 5
pelagique 69. 5
pelago 17. 10 | 68. 5 | 118. 8 | 131. 6
pelagoque 12. 1 | 30. 1
Pelasgi 135. 3
Pelasgiadas 86. 1
Pelasgidæ 155. 17
Pelasgo 191. 9
Pelasgos 113. 5
Pelasgum 116. 7
Peleus 28. 6
Peliæ 60. 3 | 119. 7
Pelias 27. 14 | 111. 8
Pelides 8. 3
pellere 10. 1 | 56. 12
pellex 58. 15 | 93. 19 | 122. 1 | 139. 11
pellice 45. 12 | 211. 8
pellicis 63. 7 | 94. 10 | 140. 10
pellimur 140. 14
Pelopeia 83. 1
Pelopeius 79. 1
Pelopen 80. 3
Pelopis 181. 4
Pelopisque 80. 3
peltata 236. 13
penates 24. 13
Penates 69. 9
Penatibus 92. 3
pendentem 55. 3
pendentia 45. 5 | 151. 7
pendet 4. 3 | 98. 6 | 214. 8
pendula 2. 7
Penelope 1. 1 | 8. 2
penitus 106. 13 | 214. 16
pennas 153. 13
pennis 105. 2
pensa 25. 5 | 91. 16 | 101. 4
pensare 20. 7
Penthesilea 236. 14
pependit 92. 12 | 196. 4
peperi 61. 11
peperisse 191. 7
peperit 37. 12
pepigit 158. 17 | 226. 1
pepulit 121. 13
per 5. 8 | 9. 4 | 13. 1, 2, 5, 8 | 17. 4 | 22. 2, 13 | 23. 19 | 26. 11 | 32. 2, 6 | 36. 1 | 39. 7 | 41. 3 | 43. 4 | 44. 4 | 45. 16 | 46. 13 | 58. 5 | 59. 7, &c.
perque 13. 3 | 26. 13, 15, 16 | 74. 10 | 76. 3 | 81. 4 | 97. 12 | 133. 2, 3
peracta 238. 8
peractâ 235. 2
peracto 112. 13
peragit 146. 13 | 147. 3
perambulat 94. 13
percussus 96. 5
percutiente 36. 2
perdam 68. 11, 13
perdat 49. 12
perde 107. 10
perdendas 41. 6
perdere 29. 3 | 63. 4 | 115. 17 | 233. 14
perdiderim 65. 4.
perdita 68. 11
perdo 58. 11
perdomuisse 121. 12
peream 188. 9
pereant 188. 1
pereas 67. 12
peregit 37. 13.
peregrina 72. 11
peregrinam 6. 8
peregrinas 102. 15
peregrini 118. 1
peregrinis 82. 1
peregrino 7. 9
peregrinos 89. 1
peremptos 55. 7
perenne 81. 6
perennis 138. 8
pererras 140. 5
pereundi 100. 15
perfeci 208. 13
perfer 110. 18
perfida 224. 1
perfide 16. 4 | 69. 11 | 72. 8 | 99. 14
perfidiæ 63. 4 | 68. 8 | 112. 11
perfidus 33. 11.
perfracta 37. 9
perfruar 110. 18
perfruiturque 168. 14
perfruor 84. 6
perfundere 110. 5
perfusa 141. 15
Pergama 4. 5 | 5. 13 | 29. 4 | 73. 13 | 189. 13 | 223. 15
Pergis 19. 16
periclo 176. 5
pericula 2. 8 | 7. 6 | 100. 7 | 211. 3
periere 141. 5
perii 113. 9

periit 209. 20 | 212. 16
perire 20. 4 | 35. 10 | 95. 4 | 233. 16
perisset 112. 11
perit 222. 16
perjura 223. 15 | 226. 5
perjuri 100. 10
perjuria 68. 17 | 224. 15 | 227. 9
perlege 42. 1 | 99. 9 | 157. 8
perlegis 41. 12 | 42. 1
perlocidus 152. 5
permaneam 42. 6
permaßet 139. 1 | 166. 2
permisit 79. 13 | 225. 7
permittet 79. 13
permittur 240. 9
pernoctet 205. 11
perpetiar 222. 7
perpetuo 182. 1
Perseo 145. 7
persequiturque 87. 18
Perseus 201. 5
persolvam 58. 9
persolvenda 58. 8
perstet 158. 7 | 204. 18
persuadere 216. 9 | 237. 9
persuades 188. 11
pertimui 46. 2 | 120. 5 | 230. 11
pertimuisse 91. 1, 10 | 176. 6
pertulit 218. 8
pervenias 73. 16 | 216. 11
pervenit 86. 1
pervia 217. 9
pervigil 115. 2 | 117. 9
pervigilem 54. 1
pes 129. 4 | 198. 14
pessima 43. 18
pestis 90. 1
petam 190. 18 | 219. 16
petantur 156. 2
petas 174. 16 | 242. 2
petat 28. 17 | 33. 6
petatur 163. 18
pete 28. 15 | 29. 4 | 39. 3 | 153. 5
petebas 196. 17
petebat 2. 2
petemus 153. 9
petenda 128. 12 | 152. 12 | 241. 18
petendus 237. 8
peterem 162. 16
peterent 114. 7
peterore 220. 15
peteres 111. 2 | 237. 7
peti 166. 4 | 198. 16 | 219. 16
petiere 162. 7
petiit 111. 8 | 219. 3
petis 65. 11 | 73. 15 | 138. 3 | 184. 8 | 192. 13
petit 115. 7 | 171. 10
petita 73. 18 | 88. 6 | 158. 12 | 184. 4
petitum 179. 11
petitur 131. 11
peto 75. 12 | 123. 7 | 151. 3 | 195. 17
petulantius 170. 9
Phædra 34. 14
Phædræ 37. 6
Phaon 143. 5 | 148. 8 | 150. 7
pharetra 239. 11
pharetram 144. 7
pharetratæ 228. 12
Phasiacam 112. 2
Phasias 10. 5
Phasida 176. 1 | 215. 19
Phasidos 60. 19
Pherææs 52. 1
Phereclea 158. 4
Phocas 101. 1
Phœbe 148. 7 | 154. 1 | 229. 19
Phœbeque 82. 8
Phœbi 6. 16 | 101. 5 | 106. 17
Phœbo 153. 15
Phœbus 130. 1 | 144. 9 | 152. 13 | 154. 6
Phœnix 27. 17
Phryges 189. 8
Phrygia 94. 6
Phrygiâ 68. 18 | 163. 1 | 164. 17
Phrygiæ 181. 7
Phrygias 78. 4 | 127. 10 | 167. 2
Phrygii 49. 14
Phrygiis 42. 3 | 190. 17
Phrygio 6. 3
Phrygios 171. 8
Phryx 167. 15, 17
Phryxeæ 60. 6
Phryxeam 111. 8
Phryxique 215. 3
Phthias 74. 17
Phthiis 24. 11
Phylleides 126. 5
Phillí 17. 8 | 20. 2
Phillida 18. 1 | 20. 11
Phyllis 10. 9 | 14. 12 | 18. 2
pia 69. 6 | 71. 13 | 78. 5, 10 | 147. 6
piâ 163. 14
piæ 137. 14 | 141. 11
piam 62. 13 | 134. 2. 12
piata 216. 16
pice 193. 7
piceis 115. 9 | 160. 2
picta 163. 10 | 234. 8
pictâ 239. 11
pictos 113. 6 | 163. 8
piè 152. 1
pietas 38. 11 | 136. 15 | 138. 18
pietate 83. 3 | 119. 7
pietatis 141. 17
pigeat 90. 12 | 94. 16
pigebit 123. 19
pigendus 71. 16
piger 205. 4
piget 123. 20 | 134. 6, 12 | 166. 1
pignora 14. 5, 6, 14 | 183. 2 | 204. 4
pignore 37. 14
pignoribus 62. 6
pignus 36. 8 | 95. 10 | 110. 3
pigrâ 238. 15
pinea 113. 10
pineta 163. 1
pingit 4. 5
pingues 92. 4
pingui 208. 8
pinguis 6. 3
pinu 51. 3 | 56. 7
pinus 201. 10
pios 178. 14
Pirithoi 37. 4
Pirithoum 37. 6
Pirithoumque 37. 6
Pisandrum 8. 9
piscem 206. 13
piscibus 200. 2
Pittheia 37. 1
Pittheidos 103. 3
pium 38. 13 | 125. 19
piumque 77. 4
placandi 221. 18
placare 234. 1
placeat 229. 7
placebam 145. 17
placebant 27. 9
placebas 34. 9 | 162. 13
placebat 155. 3 | 161. 5
placent 24. 13
placere 104. 6 | 139. 4 | 148. 10
placet 59. 1 | 199. 18 | 201. 6 | 229. 7 | 238. 4
placidæ 60. 3
placidas 210. 6 | 217. 9
placidi 155. 18
placido 162. 12 | 194. 13
placidum 210. 16
placitas 219. 17
placitis 183. 14
placuere 112. 3
placui 72. 13
placuisse 88. 9 | 134.

INDEX

134. 5 | 147. 15
placuisset 83. 5
placuit 34.3 | 83.5 | 145. 7
plaga 113. 4
plangendo 103. 17
planget 175. 6
plangi 108. 21 | 149. 15
plangore 98. 17
planguntur 212. 9
planxi 46. 7 | 121. 1
plebe 159. 15
plectitur 109. 18
plector 69. 14 | 233. 10
plectra 27. 1 | 154. 16
Pleiones 160. 10
plena 2. 9 | 71. 4 | 82. 7 | 115. 6
plenâ 177. 14
plenas 25. 4
plenior 225. 6
plenis 31. 7
pleno 10. 11 | 159. 10
Pliada 166. 7
Plias 203. 10
plorantes 239. 9
ploret 46. 11
plumâ 180. 14
plumis 81. 10
plura 124. 9, 10 | 142. 1
plures 214. 14, 15 | 230. 1
pluresque 213. 7
plurima 41. 3
plurimus 12. 14 | 146. 4
plus 27. 17, 18 | 62. 3 | 79. 8 | 86. 9 | 105. 11
pocula 169. 10 | 170. 15 | 182. 11
pœna 42. 8 | 70. 2 | 103. 15
pœnâ 224. 16
pœnaque 73. 8
pœnæ 21. 13 | 100. 16 | 139.3 | 141.7
pœnam 123. 17
pœnas 13. 10 | 68. 8 | 71. 3 | 118.10 | 232. 20
pœne 138. 4 | 155. 4 | 164. 20
pœniteat 134. 13
pœnitet 14. 10 | 25. 11 | 73. 2
pœnituisse 179. 18
pœnituit 180. 1
pœta 236. 6
poëtæ 213. 7
poëtria 154. 1
pollice 91. 5 | 192. 18 | 207. 12 | 225. 3
pollicita 158. 2 | 165. 20
polliciti 61. 2 | 204. 4 | 227. 4 | 237. 18
Polluci 82. 2
pollutas 84. 14
polo 201. 4
Polybumque 8. 9
Polydamanta 47. 14
poma 168. 10 | 203. 3
pomaria 31. 7
pomi 230. 7
pomo 238. 1 | 241. 12
pompam 120. 16
pompis 91. 11
pomum 237. 1
ponam 153. 15
pondera 21. 4 | 106. 9
pondere 22. 16 | 26. 6 | 49. 3 | 61. 2 | 92.2 | 142.1 | 151. 14 | 159. 8 | 190. 14
pondus 12. 12 | 49. 5 | 68. 15 | 153. 12 | 239. 8
pone 72. 19 | 160. 16 | 217. 11
ponent 67. 15
ponere 32. 8
ponetur 230. 5
ponimus 207 21
ponis 207. 18
ponite 34. 6
ponitis 206. 10
ponitur 3. 11 | 119.6
ponti 113. 4 | 201. 9
ponto 49. 13 | 194. 13
pontum 212. 11
pontus 68. 6 | 125. 14
ponuntur 214. 18
poposci 51. 9
popule 43. 11
populeas 136. 6
populi 104. 12 | 152. 14
populo 89. 6 | 94. 7 | 141. 3
populos 55. 7 | 66. 2 | 74. 1
populum 60.4 | 166. 16
populus 43. 9 | 90. 4 | 107. 20
porrectus 81. 11
porriget 194. 6
porrigit 19. 10
portante 158. 13
portas 72. 12
portent 19. 7
portet 149. 18
porticibus 235. 15
portu 178. 6 | 191. 6 | 193. 10 | 200.8
portuque 14. 7
portubus 164. 1
portus 10.2 | 17.2 | 18.4 | 62. 18 | 102. 19 | 140. 9 | 158. 8 | 172. 3
poscenti 21. 7 | 102. 10
posco 158. 1 | 218. 5
poscunt 75. 9
posita 4. 4 | 169. 1
positas 238. 13
positique 35. 1
positis 26. 3 | 151. 17
posito 169. 4 | 206. 14
positos 36. 6 | 102. 16
positum 107. 14 | 114. 17
posse 3. 3 | 65. 1 | 75. 14 | 104. 6 | 105. 6 | 115. 17 | 127. 14 | 128. 14 | 139. 4 | 148. 10 | 157. 10
possem 54. 3 | 165. 21 | 170.9 | 221.5
posses 98. 19
possessa 184. 7
posset 79. 8 | 127. 6 | 137. 9 | 171. 6
possidet 40. 9 | 50. 4 | 105. 4
possim 180.15 | 198. 3 | 201. 11 | 206. 2 | 220. 1 | 231. 16 | 242. 3
possint 47.6 | 68.3 | 181. 16
possis 29.3 | 96.12 | 133. 4 | 140. 1 | 154. 4 | 188. 11 | 208. 14
possisne 220. 5
possit 41.4 | 72.17 | 132.20 | 199. 13 | 207. 4 | 220. 12
possum 99. 9 | 121. 19 | 126.11 | 169.21
possunt 132. 12
post 15. 9 | 118. 7 | 242. 15
postque 208. 11
posteritate 177. 12
postmodo 223. 12 | 228. 17
postquam 99. 2 | 125.13 | 149.15 | 162. 9 | 163. 11 | 217. 21
postulat 75. 10
posui 154. 1 | 169. 10
posuissem 152. 9
potandas 167. 16
potens 51. 13 | 127. 11 | 161. 10
potentem 123. 15
potenti 88. 9
potentia 181. 11
potentis 47. 5 | 121. 16
poteram 106. 3 | 125. 11 | 194. 3 | 237. 10
poterant 102. 1 | 154. 10 | 183. 8
poteras 50. 14
poterat 108. 16 | 165. 16
poteris 140.6 | 190.3

Poterit 39. 4 | 43. 13 | 145. 11 | 189. 17
potes 7. 9 | 52. 4 | 53. 6 | 59. 13 | 61. 10 | 75. 16 | 92. 16 | 103. 7, &c.
potest 29. 10 | 89. 2 | 100. 14 | 128. 15 | 148. 4 | 156. 4 | 198. 22, &c.
potestque 183. 9
potestas 115. 17
potiere 227. 3
potitur 141. 1
potiùs 29. 1 | 68. 14 | 74. 1 | 99. 1 | 120. 11 | 182. 2
potui 12. 10 | 14. 6 | 21. 13 | 77. 5
potuisse 57. 12 | 134. 17 | 149. 12
potuit 41. 1 | 62. 5 | 87. 10 | 109. 17
potus 170. 5
præbeat 41. 6 | 66. 16
præbebat 36. 3 | 196. 11
præbebimus 74. 7
præbebis 75. 5
præbent 29. 3
præbere 126. 1
præbet 131. 7
præbuerim 72. 16
præbuerunt 20. 6
præbuit 20. 12 | 42. 14 | 50. 12 | 76. 13
præceps 125. 1
præceptaque 184. 7
præcidere 225. 7
præcinctæ 135. 5
præcincti 34. 11
præcinctus 51. 3
præcipis 188. 1
præcipitanda 154. 10
præcipitata 97. 14
præcipiti 98. 10
præcipue 34. 9 | 68. 9 | 145. 18
præconia 91. 11 | 164. 5 | 189. 15
præcordia 96. 20 | 102. 1 | 222. 11
præcordiaque 164. 9
præda 3. 11 | 37. 10 | 83. 2 | 101. 10
prædicere 123. 17
præfecta 116. 11
præfers 180. 9
præfertur 89. 7
prægrave 92. 12
prælia 4. 4 | 195. 8 | 214. 1 | 233. 10
præmedicatus 112. 7
præmia 72. 4 | 138. 18 | 158. 1
præmoneo 129. 15
præmonuisse 191. 10
præmoriar 85. 5
præpediente 15. 18
præpedit 134. 16
præpetis 79. 12
præponere 48. 3
præpositura 31. 14
præposui 165. 11
præposuisse 16. 8 | 62. 8 | 72. 14 | 185. 14
præposuit 37. 5
præradiat 61. 8
prærupta 19. 14
præsens 162. 13 | 172. 1 | 174. 16 | 218. 17 | 238. 6
præsensit 106. 5
præsente 229. 1
præsentem 237. 12
præsentes 192. 13
præsentia 211. 17
præsentisque 28. 2
præsidet 13. 7
præsignis 32. 3
præstante 23. 1
præstat 134. 5 | 198. 4
præstet 155. 13
prætentaque 114. 3
præter 53. 5 | 74. 16 | 108. 11
præterea 114. 5 | 209. 9 | 235. 19
prætoriine 239. 17
præterita 209. 19
præteritæ 227. 11
præterito 44. 10
prætulit 56. 6
prævalidæ 91. 8
prævius 199. 2
precamur 208. 15
precantia 107. 19
precantis 41. 11
precarer 210. 6
precari 40. 1 | 171. 13
prece 11. 14 | 25. 20 | 65. 1
preces 22. 14 | 58. 7 | 122. 11
precibus 25. 19 | 91. 11 | 155. 7
precibusque 8. 3 | 195. 17
Precor 9. 6 | 10. 3 | 17. 13 | 24. 9 | 27. 13 | 40. 5 | 43. 11 | 52. 8 | 68. 13 | 74. 15 | 79. 3 | 110. 12
prematur 126. 9
preme 25. 16
premenda 102. 6
premendo 86. 9
premeres 113. 16
premeret 17. 2
premit 95. 14 | 147. 12
premitis 113. 6
premitur 87. 14
premunt 135. 12
prendere 203. 3
prenderet 22. 2
prensuras 97. 10
pressa 17. 4 | 73. 10 | 103. 12 | 107. 8 | 200. 4
pressâ 27. 8
pressas 151. 13
pressêrunt 69. 12
pressimus 99. 12
pressisque 32. 5
pressisse 87. 5
pressit 106. 22 | 153. 2
pretio 23. 5 | 63. 4
pretiosa 67. 13 | 182. 4
pretiosaque 190. 13
pretium 51. 9 | 69. 6 | 141. 17
Priami 4. 7 | 22. 4 | 47. 2 | 190. 1
Priamide 126. 13
Priamides 42. 11 | 156. 3
Priamo 159. 12 | 168. 7
Priamum 181. 8
Priamus 2. 1 | 47. 3 | 48. 1 | 190. 1
prima 30. 17 | 32. 3 | 33. 7 | 37. 11 | 45. 15 | 106. 5, 6 | 110. 4
primaque 69. 14 | 135. 2
primæ 148. 3 | 177. 1
primam 1. 8
primas 19. 10 | 171. 1
primis 83. 11 | 87. 7
primo 30. 4, 9
primò 56. 11 | 76. 7
primóque 85. 5
primordia 181. 7
primos 31. 1
primùm 36. 9 | 97. 7 | 200. 9 | 228. 11
primus 129. 10 | 181. 10 | 184. 5 | 226. 1
prior 31. 9 | 46. 12 | 53. 9 | 79. 8 | 87. 1 | 115. 14 | 197. 3
priora 87. 4 | 211. 12
priorum 4. 13
privignæ 212. 13
privigno 38. 9 | 39. 6
priùs 103. 22 | 151. 19 | 158. 18 | 175. 13 | 210. 8, 15 | 241. 17
pro 3. 12 | 11. 7 | 26. 6, 7, 14 | 27. 9 | 34. 14 | 45. 12 | 55. 5 | 58. 12 | 62. 1
proavi 40. 10
proavo 168. 9
proavos 181. 1
proavum 80. 3
proavus 181. 3
probabas 27. 11
probari 185. 5
probaris 229. 13
probasse 218. 18
probat 16. 11 | 60. 7

pro-

INDEX

probatâ 161. 15
probitas 187. 16
probris 189. 16
procedit 93. 7
procellis 67. 9
procellosos 11. 8
proceris 163. 3
procerumque 60. 1
processi 234. 7
proci 8. 6
procis 72. 13 | 184. 4
procrustes 15. 5
procubuique 84. 8
procubuisse 122. 14 | 125. 16
procul 19. 7 | 34. 15 | 109. 9 | 131. 16 | 153. 10 | 162. 14 | 186. 17
procurro 19. 19
prodar 240. 15
proderit 79. 14
prodest 5. 9 | 68. 7 | 202. 13 | 237. 11
prodidit 62. 11 | 97. 5
prodigiumque 92. 5
prodis 106. 21
prodita 100. 4 | 102. 12 | 113. 14 | 170. 11
proditis 232. 16
proditur 108. 2 | 157. 4
proditus 5. 2 | 117. 17
producetque 132. 5
produxi 111. 6
profanas 72. 19
profecturis 49. 10
profectus 186. 17
proficiant 220. 9
profitenda 237. 7
profudi 108. 11
profuerint 224. 20
profugum 154. 4
profugusque 40. 7
profundi 198. 3 | 210. 1
profundo 81. 5
profundum 45. 13
[illegible]is 99. 11
[illegible]mere 67. 4
[illegible]sa 22. 3
prohibe 49. 12
prohibent 131. 3
prohibente 131. 5
prohibentibus 8. 9
prohibet 42. 1 | 180. 10 | 198. 11
projectæ 110. 17
projectam 19. 17
projicit 239. 3
prolemque 61. 13
proles 154. 17
promiserat 79. 7
promiserit 157. 11 | 165. 1
promisit 173. 8 | 190. 19 | 226 3
promissam 217. 12 | 230. 14
promissi 58. 8 | 238. 8
promissique 241. 19
promissis 190. 12
promiseo 235. 10
promissum 10. 10 | 222. 20
promissus 12. 15
promitte 48. 5
promittere 204. 3 | 228. 3 | 237. 17
promittes 228. 3
promittit 181. 15
promptior 130. 20
promptum 94. 4
prona 199. 11
pronuba 18. 13 | 56. 3
pronurus 189. 14
prope 108. 1 | 196. 2 | 209. 5 | 235. 3
propellit 232. 20
propera 43. 15
properabam 234. 15
properans 232. 3
properantibus 12. 3
properas 138. 8 | 140. 7 | 192 15 | 210. 2
properata 199. 3
properataque 39. 13
properes 129. 16
propior 22. 12 | 46. 3 | 120. 8 | 126. 2
propioraque 196. 5
propiore 174. 20 | 202. 17
propius 202. 17
prepositi 236. 10
propositumque 163. 14
proprio 232. 16
propter 25. 17 | 232. 9 | 237. 8
propulsæ 58. 1
prora 46. 1
proræ 194. 1
proscindere 186. 1
prosequar 110. 9 | 191. 15 | 205. 15
prosequitur 72. 2
prosequor 45. 7 | 114. 15
prosint 151. 3 | 240. 2
prosit 67. 7
prosocer 25. 2
prospectu 98. 8
prospera 162. 1 | 214. 12
prospiciens 99. 5 | 160. 6 | 207. 7
prospicimus 208. 15
prospicio 19. 6
proterva 51. 2 | 83. 4
proterve 105. 2
protervis 182. 9
protervus 179. 13
Protesilae 125. 4
Protesilaus 125. 8 | 128. 20 | 132. 18
protinus 10. 8 | 19. 8 | 54. 15 | 68. 17 | 97. 15 | 121. 1 | 142. 4 | 153. 5 | 160. 20
proveniunt 143. 10
prout 241. 23
proxima 182. 1 | 185. 12
prudens 51. 16 | 236. 18
prudensque 237. 25
pruinâ 97. 7
publica 201. 2
pudenda 48. 4 | 150. 3
pudendus 44. 10
pudentes 221. 3
pudet 75. 1 | 150 17 172. 13 | 174.17 | 176. 6 | 183. 2 | 209. 10 | 233. 3 | 239. 5
pudibunda 108. 11
pudica 62. 10 | 180. 9
pudicis 8. 3 | 88. 1
pudicitia 48. 10
pudicitiæ 172. 18
pudicum 65. 3
pudor 9. 1 | 30. 5 | 40. 7 | 71. 3 | 93. 9 | 106. 7 | 107. 2 | 150. 5
pudore 54. 13 | 71. 10 | 147. 2 | 192. 11 | 236. 7
pudorem 20. 7 | 108. 9
pudori 87. 3
pudoris 71. 4 | 178. 13 | 181. 17 | 184. 14 | 242. 14.
puduit 30. 6 | 89. 13 | 149. 16
puella 10. 7 | 23. 4 | 29. 8 | 77. 8 | 78. 10 | 83. 12 | 102. 12 | 116. 16 | 149. 2 | 167. 14 | 183. 10 | 192. 10 | 193. 2 | 202. 8, &c.
puellæ 4. 2 | 23. 1 | 52. 5 | 90. 5 | 116. 13 | 137. 15 | 143. 11 | 146. 5 | 162. 5 | 217. 5 | 238.15
puellam 14. 15 | 27. 5 | 139. 3
puellares 97. 20
puellas 37. 11 | 41. 9 | 91. 1 | 219. 17.
puellis 1. 3 | 130. 3 | 180. 7 | 206. 7 | 212. 15
puer 9. 3 | 69. 9 | 87. 8 | 88. 10 | 96. 12 | 109. 15 | 148. 11 | 162. 2
puerilibus 52. 7
pueris 120. 13

puero 69. 7 | 100. 2
pugna 27. 4 | 128. 13
pugnabit 132. 8
pugnæ 94. 16
pugnant 215. 13
pugnare 27. 3 | 40. 3 | 128. 5 | 192. 7
pugnares 7. 2
pugnas 22. 9
pugnat 128. 19 | 212. 8 | 226. 15
pugnemus 188. 15
puguet 84. 2 | 128. 9
pulcherrima 24. 17 | 83. 19 | 106. 17
pulcherrime 38. 5
pulchræ 161. 13
pulchrior 161. 14
pulsa 190. 20
pulsâ 94. 9
pulsat 103. 8 | 233. 2
pulsata 15. 8
pulso 207. 20
pulsu 160. 7
pulsum 92. 14
pulvere 32. 9
pulvino 216. 20
pulvis 35. 2
Punica 73. 10
puppe 103. 5 | 155. 15 | 158. 4 | 176. 1 | 215. 16 | 234. 16
puppes 13. 11 | 24. 12 | 216. 5
puppibus 216. 2, 8
puppique 155. 11
puppim 6. 8 | 49. 13 | 112. 15
puppis 11. 12 | 99. 18 | 112. 5 | 129. 13 | 163.8|205. 2
puris 170. 13 | 197. 5
purpura 46. 1 | 190. 13
purpureis 235. 4
purpureo 40. 12 | 47. 8
purpureos 114. 12 | 137. 1
puta 25. 19 | 128. 4 | 187. 8
putabam 120. 5
putabas 237. 7
putant 27. 1 | 152. 6
putare 132. 12
putarem 98. 11
putares 108. 15
putaret 174. 1
putas 172. 16 | 192. 2 | 231. 1
putat 16. 12 | 90. 6 | 195. 2 | 232. 17 | 233. 8
putavi 11. 7 | 14. 13 | 71. 1
putem 185. 4
putes 69. 4 | 94. 8 | 134.17 | 176.17 | 180. 12 | 204. 3 | 208. 5, 8 | 216. 6
putetur 109. 7
puto 18. 1 | 127. 14 | 168. 3 | 181. 1, 2 | 200.10|210. 3 | 224. 14 | 230. 13
Pygmalionis 74. 2
Pylo 6. 13
Pylon 6. 12 | 9. 5
Pyrrhæ 153. 1, 3
Pyrrhe 77. 8
Pyrrhiades 143. 11
Pyrrho 79. 20
Pyrrhus 28. 6 | 77. 3 | 79. 16 | 84. 3

Q

QUA 13. 12 | 19. 10 | 29. 7 | 43. 10 | 44. 1 | 70. 9 | 75. 11|81. 11 | 87. 16| 104. 1 | 141 11 | 151. 15 | 167. 6 | 192.10 | 199. 9 | 242. 3
quâ 23. 7 | 28. 13 | 30. 5 | 43. 2 | 63. 4 | 93,5 | 100.11 | 103. 7
quà 18. 9 | 45. 8 | 51. 4 | 86.12 | 99. 9 | 126. 11
quaque 14. 4 | 19. 4 | 20.5 | 59.16 | 175.5 | 182. 12
quaque 108. 16 | 201. 10
quaque 84. 10
quæ 6. 6 | 7. 8, 11 | 10. 7 | 11. 3, 5 | 13. 7 | 14. 11 | 18 2, 3, 7 | 23.6, 14 | 24. 2, 16 | 25. 6 | 26. 15 | 30. 6
quæque 32. 12 | 46. 12 | 65.8 | 69.4 | 92. 9 | 119. 3 | 121. 13 | 134. 8
quæcunque 7. 6 | 14. 14 | 19.7 | 51. 13 | 100. 14
quædam 26. 9
quælibet 36. 6 | 62. 16 | 89. 2
quæras 30. 14 | 37, 13 | 69.15 | 166.7
quærat 27. 3 | 60. 10 | 68. 16
quærebant 21. 12
quærenda 65. 11
quærens 164. 16
quærenti 2. 6 | 136. 11
quærere 4. 10 | 182. 6
quæreret 170. 4
quæriuus 55. 10 | 208. 14
Quæris 50. 10 | 61. 15 | 122. 4 | 123. 9 | 208. 3
quærit 74. 5 | 147. 4
quæritur 59. 11 | 168. 10 | 242. 4
quæro 207. 16
quæsierunt 51. 2
quæsita 65.12 | 87.3
quæso 173. 6 | 204. 16 | 224. 15
quæstaque 66. 12 | 237. 18
quævis 174. 13
quale 67. 5
qualem 167. 12 | 241. 11
qualemque 105. 13
quales 221. 4
qualia 169. 4
qualibet 14. 6
qualis 5. 11 | 99. 4 | 236. 14
qualisque 229, 9
qualiter 94. 6
quam 21. 1 | 24.11| 28. 10|45. 4 | 100. 12 | 123.12 | 128. 10 | 134. 12, 17
quàm 7. 10 | 27. 7, 17, 18 | 49. 5 | 53. 9 | 63.17 | 68. 13 | 76·5 | 86.9 | 87. 7, 13 | 93. 6
quamque 6. 10 | 65. 16 | 99. 6|161. 2 | 231.11 | 232.8
quamlibet 22. 4 | 53. 7 | 110. 14 | 221. 15
quamprimum 187. 2
quamvis 21. 8 | 24. 1 | 41. 9 | 50. 5 | 66. 11 | 67. 11 | 92. 6 | 130. 17
quando 2.8 | 66. 1 | 130.13,15 | 180. 2
quamquam 150. 9 | 209. 8
quanta 54. 4 | 73. 14 | 114.18|163.18
quanto 212. 9
quantò 93. 5 | 154. 9 | 194. 11
quantum 43. 7 | 49. 14 | 53. 3
quantùm 152. 13 | 164. 11 | 240. 9
quantumque 222. 11
quantus 23. 15 | 232. 6
quare 27. 3 | 143. 1 | 165. 8 | 238. 11 | 241. 5
quartus 174. 22
quarum 89. 6 | 130. 4 | 213. 6
quas 6. 15 | 33. 1 | 47. 6 | 71. 4 | 79. 15 | 103.20 | 106. 11 | 109. 11
quascunque 21. 3
quasnam 186. 12
quasque 10. 13 | 132. 8

INDEX

quassus 108. 8
quasvis 167. 4
quater 11. 7 | 71. 7
quatit 85. 2 | 136. 6 | 195. 18
quatitur 108. 6
queam 119. 14
quem 38. 8 | 72. 14|74. 7 | 79.13 | 86. 3 | 87.9 | 103. 8 | 105. 14
quemque 34. 13 | 194. 4
quenquam 220. 12
querar 21. 6 | 81. 10 | 83. 8 | 140. 12 | 205. 6
queraris 219. 14 | 222. 18
querebar 200. 5
querela 7. 3 | 11. 4 | 130. 8 | 178. 12
querelis 147. 9
querentes 72. 13
querere 45. 1
quererēris 210. 3 | 219. 4
queri 17. 6 | 21. 5 | 139. 7 | 197. 16 | 204. 15 | 234. 14
querimur 199. 4
queritur 138. 16 | 242. 6
queriturque 88. 9
queror 10. 10 | 12. 8 | 42. 4 | 54. 5 | 66. 12 | 85. 8 | 132. 20 | 138. 1
querulis 46. 9
queruntur 97. 8 | 151. 18
questa 189. 2
qui 9. 10 | 10. 3 | 12. 16 | 13.4 | 16. 10 | 17.9, 14 | 22. 2|25.13 | 26. 14 | 28. 16,17|39. 14 | 40. 9, 12, &c.
qui 190. 3
quique 12. 14 | 92. 11 | 117.12 | 127. 10 | 141. 4 | 146. 3 | 218. 13
quia 11. 9 | 14. 13 | 20. 5 | 22. 5 | 38. 9 | 63. 6 | 65. 1 | 68. 9 | 87. 11
quibus 176. 16 | 186. 7 | 202. 7 | 220. 17 | 223. 8 | 229. 21 | 235. 9
quicquamne 81. 1
quicquid 12. 3 | 35. 8 | 42. 7 | 69. 3
quicunque 190. 5
quid 5. 9 | 7. 4 | 8. 9 | 12. 9 | 17. 13 | 22. 8 | 25. 11, 14|29. 9 | 35.11 | 40. 4, 6 | 46, 5 | 48. 1
quidem 38. 1 | 63. 5 | 66. 9|103.15 | 157. 1 | 158. 1 | 164. 5, 15
quidve 224. 20 | 236. 13
quidquid 30. 7 | 120. 11 | 164. 5 | 196. 3 | 217. 3 | 235. 20
quidlibet 75. 2
quies 136. 18
quiescat 123. 6
quin 24. 3 | 70. 3 | 121. 5 | 137. 7 | 151.17 | 162.16 | 170. 9
quinque 22. 17
quintus 80. 4 | 181. 10
quis 2. 12 | 19· 6 | 24. 8 | 27. 3 | 42. 5 | 43. 1 | 48· 2 | 50. 8 | 65. 13 | 78. 4 | 100. 10
quisque 13. 3 | 191. 8 | 215. 9
quisquis 3. 6 | 6. 8 | 16. 12 | 128. 1 | 229. 7
quo 6. 7 | 13. 13 | 14. 5 | 23. 8 | 25. 6 | 31. 9 | 34. 7 | 40. 9 | 63. 3 | 66. 10 | 97.5, 7 | 107. 12 | 109. 16
quò 19. 11 | 30.15 | 67. 6, 7 | 73. 15 | 95 5 | 98. 15 | 99. 15 | 120. 8 | 123. 19 | 126. 4 | 129. 16
quocunque 133.5
quod 5. 10 | 12. 11 | 13. 1, 2 | 14. 7 | 16. 3, 8 | 21. 7 | 24. 5 | 29. 2, 10 | 31. 11 | 35. 13 | 40. 9, 10, 11
quòd 58.11 | 63. 9 | 83. 19 | 85. 4 | 116. 7 | 122. 11 | 139. 3 | 141. 7 | 157. 9 | 180. 11 | 188. 1
quodque 17. 6 | 23. 1 | 101. 6 | 136. 2 | 198. 20 | 219. 14
quodcunque 29. 9 | 38. 13
quodlibet 117. 18
quolibet 214 6
quondam 49. 7 | 83. 5 | 141. 9 | 165. 19 | 195.11 | 223. 7 | 229. 4, 11
quoniam 19. 16|103. 13 | 112. 5 | 152. 11 | 217. 9 | 226. 15 | 229. 7
quoque 6. 14 | 11. 5| 21. 8 | 25. 8 | 26. 19 | 28. 5|29. 10| 32. 1 | 34. 3 | 36. 9 | 41. 11 | 48. 9
quorum 14. 1 | 114. 2 | 116.1 | 140 11
quos 8. 5, 11 | 22. 13 | 29. 3 | 38. 2| 62.1 | 93. 6 | 122. 1 | 123. 17
quoscunque 74. 11
quosque 63. 8
quot 141. 5
quota 116. 13
quotacunque 127. 12
quoties 45. 1, 3 | 91. 7|98. 3 | 122.18 | 128. 5 | 167. 3 | 170. 3, 5
quotiesque 127. 3
quum 128. 19

R.

RADIABAT 197. 11
radiantibus 84. 5
radiis 40. 11 | 115. 10 | 197. 5
radixque 51. 13
rami 151. 17
ramis 31. 7
ramisque 107. 17
ramos 152. 7
rapax 119. 1
rapere 127. 7
raperes 117. 16 | 148. 5
raperet 78. 2
rapi 21. 16 | 50. 12 | 165.16 | 179. 8
rapiat 78. 7 | 128. 10
rapidarum 110. 1
rapidis 87. 12 | 101. 10 | 195. 7
rapido 51.2|68. 15 | 73. 12
rapina 81. 8|148.6 | 165. 4
rapinæ 220. 13
rapit 155. 6
rapta 21. 1|50. 21 | 54. 2 | 82. 4 | 97. 16 | 121. 4 | 145. 16 | 175. 11
raptâ 78. 8 | 126.17
raptam 48. 3 | 84. 3
raptamque 138. 7
raptim 199. 3
rapturo 195. 13
raptus 125. 1
rapuere 34. 5|50. 1 | 219. 17
rapui 62. 11
rapuit 165. 7 | 174. 21 | 176. 3
rara 180. 9 | 183. 9 | 240. 13
rari 98. 5
raris 180. 10
rasilibus 91. 4
rata 157. 11 | 162. 1 | 230. 8
rate 99. 21

ratem 75.6 | 97. 4 | 98. 18 | 103. 21
ratemque 99. 19
rates 11. 2 | 44. 8 | 47. 10 | 78. 13 | 129. 13 | 131. 12 | 163. 16 | 193. 8
ratis 46. 3 | 234. 8
ratus 51. 11
raucis 98. 6 | 194. 16
re 186. 17 | 223. 3
rea 134. 4 | 141. 8
ream 134. 5
rear 181. 11 | 221. 4
rebus 8. 12 | 37. 8 | 157. 5 | 173. 9 | 185. 10 | 206. 2
recens 89. 7 | 188. 16
recense 93. 3
recenses 192. 3
recentia 132. 7
recepi 12. 11 | 57. 3 | 70. 5 | 176. 13
recepta 25. 15 | 54. 8 | 101. 18 | 115. 4 | 157. 9 | 162. 3 | 213. 5
recepte 214. 16
recessisset 165. 9
recidit 136. 12
recincta 18. 12
recipi 157. 10
reclusis 78. 7
recolo 49. 7
recordor 100. 13
recrevit 11. 1
recta 43. 8
recti 226. 13
recumbis 140. 2
recumbo 169. 17
recurret 43. 14
recurrite 43. 15
recursus 57. 7
recurvas 35. 3
recurvo 100. 5
recusarem 160. 19
recuses 27. 3
recuset 47. 3
reddamus 33. 5
reddar 22. 9
reddat 6. 10
redde 99. 12 | 123. 3, 12 | 222. 20
reddebant 98. 2
reddenda 47. 13 | 165. 13
reddere 106. 3 | 159. 10 | 222. 20
reddi 207. 4
reddidit 165.7 | 179. 17 | 201. 10
reddita 50. 9 | 82. 3
redditur 193. 10
redeamus 215. 9
redeas 10. 8 | 17. 11
redeat 155. 5
redemit 180. 17
redeo 199. 10, 12 | 236. 1
redi 214. 17
redibit 155. 5
rediere 3. 10
redière 125. 21 | 198. 1
redierunt 234. 9
redii 179. 12
redit 55. 3 | 125. 21 | 215. 18
Redimenda 23. 5
redimicula 90. 11
redimire 90. 3
redimita 61. 7
redire 128. 14
redirem 22. 13
redires 53. 5
rediret 191. 1
redis 12. 6 | 155. 11
redisti 45. 11 | 61. 3
redit 226. 16
reditque 150. 2
redite 131. 8
reditu 12. 8
reditum 215. 5
rediture 45. 11
redituras 187. 2
reditus 101. 17 | 133. 1
reditusque 24. 13
reduce 84. 3
reducem 130. 23
reduci 53. 1 | 83. 17 | 127. 2 | 132. 9
reducis 61. 4
reducunt 12.5 | 150. 7
redundabat 92. 3
refeci 13. 11
refecit 125. 18
refer 110. 13 | 123. 4 | 181. 8 | 229. 4
referam 8. 11 | 81. 9 | 89 4 | 119. 7 | 140. 11 | 197. 1 | 207. 17
referas 79. 18 | 130. 16 | 132. 6 | 228. 11
referat 132. 14
referebat 234. 11
referens 170. 6
referes 130. 17 | 163. 17
refero 95. 3 | 129. 7 | 241. 12
referoque 97. 11
referre 11. 8 | 105. 6 | 130. 20 | 132. 20 | 133. 4 | 154. 4 | 160. 11 | 209. 10
referrent 155. 9
refert 62. 13 | 66. 8 | 159. 12 | 168. 11 | 175.10 | 232. 20
referunt 33. 9
reflexi 170. 3
reformida 110. 16
refovisti 107. 8
refrænat 59. 5
refugi 203. 4
refugit 136. 16
regales 126. 6
regalia 40. 5
regat 16. 10
regebat 80. 1
regerent 100. 6
Reges 238. 3
Regi 18. 18 | 21. 7
regia 4. 7 | 15. 8 | 16. 15 | 40. 16 | 47. 1 | 56. 10 | 108. 4 | 117. 11
regibus 187. 10
regina 111. 1 | 175. 3
regionibus 150. 9
regius 162. 2
regna 8. 17 | 9. 11 | 37. 1 | 38. 2, 12 | 55. 5 | 65. 8 | 70. 6 | 85. 2 | 105. 4
regnant 8. 7
regnat 30. 8
regnata 100. 3
regni 127. 12 | 158. 16
regno 121. 9
regnoque 140. 13
regnum 114. 13 | 117.17 | 184.17 | 185. 15
Regum 235. 15
rejicioque 240. 18
relabere 103. 21 | 148. 13
relata 159. 6 | 236. 16
relicta 2. 5 | 16. 2 | 24. 12 | 37. 10 | 43. 13 | 69. 16 | 89. 6 | 100. 14
relictam 103. 1 | 187. 15
relicti 121. 7
relictus 59. 13
religer 101. 3
relinquar 25. 9
relinquas 73. 3
relinquat 63. 15
relinquere 65. 5
relinques 24.7 | 189. 11
relinquis 216. 1
relinquit 40. 7 | 125. 5 | 136. 13
relinquo 72. 5 | 84. 13 | 232. 3
relinquunt 121. 15
reliqui 117. 17 | 118. 3 | 123. 3
relucet 130. 11
reluctantem 59. 3
remige 29. 5
remigiumque 13. 13
reminiscor 164. 11
remis 24. 11 | 45. 6 | 124. 7 | 205. 9 | 216. 6 | 234. 17
remisit 33. 3 | 207. 9
remissa 74. 1
remissis 216. 19
remittes 241. 19
remittite 145. 7

INDEX

remo 16. 13 | 147. 3
remoque 129. 17
remorante 159. 7
remorum 122. 22
remota 239. 2
remoto 224. 23
remotus 202. 15
removete 127. 1
remus 175. 2
renuente 183. 5
renui 77. 5
reor 186. 10, 11 | 200. 2
reparabilis 48. 9
reparat 35. 14
repellas 24. 1
rependis 91. 16
rependo 145. 4
repercussæ 197. 11
reperta 223. 6 | 242. 9
repertor 52. 1
repetam 28. 13 | 72. 3
repetas 218. 7
repetenda 73. 13 | 78. 15
repetens 228. 1
repetere 177. 7
repetisse 22. 9
repetita 45. 3 | 175. 13 | 232. 5
repetitor 78. 9
repeto 99. 7 | 172. 7 | 192. 13
repetoque 199. 7
repetor 22. 6
replebam 98. 17
reportas 74. 11
reposcitur 47. 11
reprehendere 220. 11
reprehensor 190. 9
reprendo 107. 3
repugnat 224. 9
repuleris 227. 1
repulsa 226. 11
requie 35. 13
requiem 75. 9
requievimus 42. 13
requiras 143. 1
requirebas 83. 20
requirens 224. 19
requirere 57. 3
requiret 228. 1
requiro 200. 15
rerum 16. 1 | 38. 5 | 93. 5, 7 | 186. 7
rerumque 84. 11
res 2. 9 | 26. 1 | 54. 9 | 61. 10 | 123. 3 | 175. 14 | 202. 18 | 215. 13
resque 187. 3
rescribas 1. 2
rescribendi 178. 2
rescribere 231. 11
resecandaque 6. 2
resedit 188. 16
reseranda 39. 7
reservor 141. 7
residens 155. 15
resistit 45. 14
resistunt 130. 19
resolvet 132. 9
resorbet 119. 3
respergi 72. 18
respice 10. 5 | 28. 7 | 86. 11 | 122. 15 | 226. 8.
respiciens 199. 8
respicietque 132. 8
respondent 154. 15
restabat 101. 9
restant 5. 13 | 220. 3
restas 141. 3
restat 65. 15 | 198. 6 | 242. 20
restiterim 228. 14
restitit 66. 15
resupinus 70. 19
resurgunt 238. 15
retenta 92. 16 | 108. 12
retento 97. 11
retia 33. 5 | 43. 3 | 241. 2
reticenda 209. 9
reticetur 225. 15
retinacula 68. 5
retinebat 198. 13
retinent 206. 11
retinente 124. 5
retinentibus 12. 9
retorquet 89. 10
retrò 43. 15
retulerat 4. 11
retulit 5. 1 | 161. 16 | 186. 12
revalescere 242. 3
revelat 108. 3
revellit 60. 6
reverentia 42. 11 | 215. 13
reverere 38. 7
reversuri 129. 6
revertendi 7. 13
revertere 98. 15
reverteris 119. 5
reverti 22. 1 | 131. 5 | 132. 5
revixi 107. 13
revocantis 131. 13
revocare 129. 1
revocas 169. 18
revocavit 235. 5
revoco 131. 13
reus 174. 18 | 232. 15
Rhesumque 5. 1
Rhodope 18. 9
Rhodopeia 10. 9
ride 217. 3
rideat 122. 6, 7
rigent 19. 14
rigente 46. 8
riget 49. 6 | 155. 8
rigida 26. 4
rigido 34. 14 | 45. 5
rigidumque 34. 13
rigor 35. 1
ripa 43. 9 | 139. 5
ripæ 43. 11
ripis 94. 17
riserunt 45. 2
risit 161. 11
risum 169. 14 | 187. 5
rite 71. 4
robora 67. 4 | 68. 2 | 163. 5 | 177. 5
robusto 91. 5
roga 47. 14
rogabas 241. 23
rogabat 108. 16
rogabis 227. 15
rogabo 27. 15
roganda 63. 2
rogando 163. 13
rogantia 219. 13
rogantibus 231. 15
rogas 18. 2
rogat 115. 2
rogatur 233. 17
rogatus 6. 9
rogem 207. 15
rogi 165. 18
rogis 59. 8 | 76. 11 | 141. 14
rogo 29. 2 | 110. 17
rogos 56. 2 | 149. 18
rogus 109. 12
rorantur 148. 15
roratis 212. 12
rore 147. 14
rosam 31. 8
rota 200. 4
rotis 82. 1
rubebas 223. 1
rubor 34. 12 | 224. 8 | 239. 6.
rubore 241. 13
ruboris 222. 10
rude 31. 1
rudes 7. 11 | 72. 12
rudimentum 48. 3
rudis 106. 20 | 186. 3
rugoso 43. 12
ruina 113. 8
ruinosas 6. 5
ruis 165. 17
ruitis 131. 8, 9
rumor 164. 15
rumpam 34. 15
rumpere 194. 8
rumpor 89. 13 | 169. 7
rupe 43. 2 | 194. 19
rupi 51. 7
rupique 21. 15 | 46. 7
rupibus 67. 3
rupta 38. 6
ruptis 54. 15
rure 167. 14
rursus 224. 23 | 241. 21
rus 206. 9
rustica 7. 10 | 56. 10 | 38. 12 | 172. 15 | 178. 12, 13
rusticitas 188. 12
rusticitate 221. 3

169. 6
5. 10.
. 6 | 130. 7

S

R 18. 10 |
1. 6
na 96. 3
1.8 | 69. 12 |
9|74. 10|107.
108. 3 | 116.

46. 9 | 57.

74. 4
1 71. 5
07. 20 | 116.
134. 8
3. 10
. 7, 13 | 12.
). 2 | 20. 3 |
| 32. 9 | 36.
L 18, 15, &c.
26. 8
2. 2 | 222.
25. 6 | 226.
233. 17 | 240.

e 128. 18
7. 4 | 231.
36. 9
32. 2 | 100.

te 134. 13
8 | 114. 1
122. 16
51. 2
04. 11 | 124.
95. 9
9. 14
69. 5 | 207.

210. 9
137. 3
176. 18
172. 5, 7
229. 21
74. 9
a 36. 11
m 225. 3
44. 9 | 98.
156. 1
1 41. 5
3. 1 | 50. 4

salva 165. 16 | 229. 16
salvam 223. 16
salubres 35. 1
salubrior 154. 7
salvis 3. 12
salve 58. 8 | 204. 7
salus 230. 1
salutatis 235. 10
salute 53. 8 | 227. 3
salutem 29. 7 | 124. 3 | 156. 3 | 193. 1 | 206. 1
salutiferam 239. 12
salutis 103. 15 | 115. 15 | 232. 9
salvus 227. 2
Samiique 8. 5
sanciat 63. 12
sancta 229. 1
sane 178. 13
sanguine 3. 4 | 6. 3 | 8. 12 | 63. 7 | 76. 4 | 134. 15 | 167. 15 | 230. 4
sanguinea 127. 16
sanguineam 175. 6
sanguineamque 105. 6
sanguinis 22. 12 | 24. 6 | 49. 14 | 138. 16
sanguinolenta 23. 16 | 56. 6 | 69. 2 | 137. 10
sanguis 28. 16 | 95. 2 | 96. 6 | 128. 16 | 136. 3
saperem 192. 9
saperes 155. 10
sapiant 183. 16
sapias 48. 5 | 226. 18
sapiens 36. 4
sapienter 12. 9 | 233. 13
sapit 192. 10
Sappho 152. 3 | 154. 1 | 155. 17
Sapphûs 146. 5
sarcina 24. 14 | 71 13 | 83. 14 | 89. 12
sarcinaque 31. 2

sat 115. 17
satelles 109. 1
satiaverit 222. 11
satis 13. 10 | 14. 6 | 18. 8 | 46. 5 | 69. 8 | 93. 14 | 106. 8 | 139. 3 | 150. 10
saturatas 126. 7
Saturno 38. 12
Satyri 41. 7 | 51. 1
saucia 114. 17 | 138. 4
saucius 52. 2
saxa 36. 12 | 46. 10 | 59. 6 | 98. 2 | 103. 4 | 153. 9 | 160. 3 | 196. 14
saxea 102. 22
saxis 154. 10
saxo 99. 5 | 153. 6 | 223. 9
scabro 151. 7
scelerata 62. 13
scelerate 11. 13 | 12. 11 | 63. 3 | 73. 3 | 98. 15 | 112. 11
sceleri 72. 16
sceleris 72. 4 | 95. 8 | 134. 13
scelus 12. 11, 12 | 24. 5 | 62. 4 | 120. 5 | 134. 4
sceptra 47. 6 | 74. 4 | 166. 9 | 181. 11
sceptro 65. 10
sceptroque 141. 1
Schæneïda 171. 7
sciero 212. 5
scilicet 24. 1 | 30. 17 | 45. 10 | 59. 15 | 91. 13 | 98. 22 | 104. 11 | 126. 7 | 139. 1 | 178. 5 | 204. 13 | 237. 2
scimus 109. 5 | 192. 14 | 223. 5
scindas 222. 5
scindi 25. 7
scire 6. 6 | 109. 4 | 113. 7.
scirem 7. 2 | 120. 12
scires 161. 6 | 171. 12 | 230. 14

solsa 82. 10
scissâ 107. 7
scissis 149. 16
scit 100. 20 | 228. 3, 4
scopulis 154. 7
scopulo 103. 8
scopulos 19. 3
scopulus 98. 6
scribam 207. 15
scribe 30. 10
scribens 194. 5
scribenti 95. 3
scribentis 76. 1 | 104. 5
scribere 30. 6, 9 | 118. 5 | 134. 18 | 142. 1 | 229. 19, 20 | 231. 16
scriberet 194. 11
scribimus 76. 2 | 148. 15 | 214. 11
scribis 210. 17 | 241. 3
scribo 219. 18
scripsit 54. 4
scripta 43. 10 | 104. 1 | 219. 18 | 230. 6, 8
scriptaque 141. 16
scriptis 241. 8
scripto 53. 4 | 229. 3
scriptum 222. 17
scriptumque 230. 11
scutaque 117. 4
scuticæ 91. 9
Scylla 119. 1, 2
Scyria 84. 12
Scyron 15. 5
Scythia 113. 3
Scythiæque 60. 9
se 20. 5 | 33. 3 | 35. 6 | 36. 3 | 60. 2 | 74. 15 | 82. 5 | 84. 2 | 85. 4 | 86. 13 | 89. 10 | 93. 1 | 117. 8 | 127. 7 &c.
secessit 26. 3
secreti 231. 17
secretis 41. 5
sectaque 102. 22
sectsque 44. 7
secui 46. 8

secum

INDEX

remo 16. 13 | 147. 3
remoque 129. 17
remorante 159. 7
remorum 122. 22
remota 239. 2
remoto 224. 23
remotus 202. 13
removete 127. 1
remus 175. 2
renuente 183. 5
renni 77. 5
reor 186. 10, 11 | 200. 2
reparabilis 48. 9
reparat 35. 14
repellas 24. 1
rependis 91. 16
rependo 145. 4
repercussus 197. 11
reperta 223. 6 | 242. 9
repertor 52. 1
repetam 28. 13 | 72. 3
repetas 218. 7
repetenda 73. 13 | 78. 15
repetens 228. 1
repetere 177. 7
repetisse 22. 9
repetita 45. 3 | 175. 13 | 239. 5
repetitor 78. 9
repeto 99. 7 | 172. 7 | 192. 13
repetoque 199. 7
repetor 22. 6
replebam 98. 17
reportas 74. 11
reposcitur 47. 11
reprehendere 220. 11
reprehensor 190. 9
reprendo 107. 3
repugnat 224. 9
repuleris 227. 1
repulsa 226. 11
requie 35. 13
requiem 75. 9
requievimus 42. 13
requiras 143. 1
requirebas 83. 20
requirens 224. 19
requirere 57. 3
requiret 228. 1
requiro 200. 15
rerum 16. 1 | 38. 5 | 93. 5, 7 | 186. 7
rerumque 84. 11
res 2. 9 | 26. 1 | 54. 9 | 61. 10 | 123. 3 | 175. 14 | 202. 18 | 215. 13
resque 187. 3
rescribas 1. 2
rescribendi 178. 2
rescribere 231. 11
resecandaque 6. 2
resedit 188. 16
reseranda 39. 7
reservor 141. 7
residens 155. 15
resistit 45. 14
resistunt 130. 19
resolvet 132. 9
resorbet 119. 3
respergi 72. 18
respice 10. 5 | 28. 7 | 86. 11 | 122. 15 | 226. 8.
respiciens 199. 8
respicietque 132. 8
respondent 154. 15
restabat 101. 9
restant 5. 13 | 220. 3
restas 141. 3
restat 65. 15 | 198. 6 | 242. 20
restiterim 228. 14
restitit 106. 15
resupinus 170. 19
resurgunt 238. 15
retenta 92. 16 | 108. 12
retento 97. 11
retia 39. 5 | 43. 3 | 241. 2
reticenda 209. 9
reticetur 225. 15
retinacula 68. 5
retinebat 198. 13
retinent 206. 11
retinente 124. 5
retinentibus 12. 9
retorquet 89. 10
retrò 43. 15
retulerat 4. 11
retulit 5. 1 | 161. 16 | 186. 12
revalescere 242. 3
revelat 108. 3
revellit 60. 6
reverentia 42. 11 | 215. 13
reverere 38. 7
reversuri 129. 6
revertendi 7. 13
revertere 98. 15
reverteris 119. 5
reverti 22. 1 | 131. 5 | 132. 5
revixi 107. 13
revocantis 131. 13
revocare 129. 1
revocas 169. 18
revocavit 235. 5
revoco 131. 13
reus 174. 18 | 222. 15
Rhesumque 5. 1
Rhodope 8. 9
Rhodopeia 10. 9
ride 217. 3
rideat 122. 6, 7
rigent 19. 14
rigente 46. 8
riget 49. 6 | 155. 8
rigida 26. 4
rigido 34. 14 | 45. 5
rigidumque 34. 13
rigor 35. 1
ripa 43. 9 | 139. 5
ripæ 43. 11
ripis 94. 17
riserunt 45. 2
risit 161. 11
risum 169. 14 | 187. 5
rite 71. 4
robora 67. 4 | 68. 2 | 163. 5 | 177. 5
robusto 91. 5
roga 47. 14
rogabas 241. 23
rogabat 108. 16
rogabis 227. 15
rogabo 27. 15
roganda 63. 2
rogando 163. 13
rogantia 219. 13
rogantibus 231. 15
rogas 18. 2
rogat 115. 2
rogatur 233. 17
rogatus 6. 9
rogem 207. 15
rogi 165. 18
rogis 59. 8 | 76. 11 | 141. 14
rogo 29. 2 | 110. 17
rogos 56. 2 | 140. 18
rogus 109. 12
rorantur 148. 15
roratis 212. 12
rore 147. 14
rosam 31. 8
rota 200. 4
rotis 82. 1
rubebas 223. 1
rubor 34. 12 | 224. 8 | 239. 6.
rubore 241. 13
ruboris 222. 10
rude 31. 1
rudes 7. 11 | 72. 12
rudimentum 48. 3
rudis 106. 20 | 186. 3
rugoso 43. 12
ruina 113. 8
ruinosas 6. 5
ruis 163. 17
ruitis 131. 8, 9
rumor 164. 15
rumpam 34. 15
rumpere 194. 8
rumpor 80. 13 | 169. 7
rupe 43. 2 | 194. 19
rupi 51. 7
rupique 21. 15 | 46. 7
rupibus 67. 3
rupta 38. 6
ruptis 54. 15
rure 167. 14
rursus 224. 23 | 241. 21
rus 206. 9
rustica 7. 10 | 36. 10 | 38. 12 | 172. 15 | 178. 12, 13
rusticitas 188. 12
rusticitate 221. 5

rustici-

rusticus 169. 6
rutilo 24. 10.
ruunt 8. 6 | 180. 7

S

SACER 18. 10 | 152. 6
sacerrima 96. 3
sacra 13. 8 | 69. 12 | 72. 19 | 74. 10 | 107. 19 | 108. 3 | 116. 3
sacram 46. 9 | 57. 13
sacrata 74. 4
sacratus 71. 5
sacris 107. 20 | 116. 11 | 134. 8
sacros 53. 10
sæpe 71. 7, 13 | 12. 1 | 13. 2 | 20. 3 | 22. 1 | 32. 9 | 36. 5 | 42. 18, 15, &c.
sæpius 26. 8
sæva 62. 2 | 222. 1 | 223. 6 | 226. 19 | 233. 17 | 240. 6
sævaque 128. 18
sævæ 67. 4 | 231. 2 | 236. 9
sævas 32. 2 | 100. 20
sævasque 134. 13
sævi 76. 8 | 114. 1
sæviet 122. 16
sævior 41. 2
sævis 104. 11 | 124. 8 | 195. 9
sævit 39. 14
sævitiæ 69. 5 | 207. 9
sævum 210. 9
sævus 137. 3
sagitta 176. 18
sagittâ 172. 5, 7
sagittæ 229. 21
sagittas 74. 9
salebrosa 36. 11
salientem 225. 3
saltem 44. 9 | 98. 19 | 156. 1
salubres 41. 5
saltus 43. 1 | 50. 4
salva 165. 16 | 229. 16
salvam 223. 16
salubres 35. 1
salubrior 154. 7
salvis 3. 12
salve 58. 8 | 204. 7
salus 230. 1
salutatis 235. 10
salute 53. 8 | 227. 3
salutem 29. 7 | 124. 3 | 156. 3 | 193. 1 | 206. 1
salutiferam 239. 12
salutis 103. 15 | 115. 15 | 232. 9
salvus 227. 2
Samiique 8. 5
sanciat 63. 12
sancta 229. 1
sane 178. 13
sanguine 3. 4 | 6. 3 | 8. 12 | 63. 7 | 76. 4 | 134. 15 | 167. 15 | 230. 4
sanguinea 127. 16
sanguineam 175. 6
sanguineumque 105. 6
sanguinis 22. 12 | 24. 6 | 49. 14 | 138. 16
sanguinolenta 23. 16 | 56. 6 | 69. 2 | 137. 10
sanguis 28. 16 | 95. 2 | 96. 6 | 128. 16 | 136. 3
saperem 192. 9
saperes 155. 10
sapiant 183. 16
sapias 48. 5 | 226. 18
sapiens 36. 4
sapienter 12. 9 | 239. 13
sapit 192. 10
Sappho 152. 3 | 154. 1 | 155. 17
Sapphus 146. 5
sarcina 24. 14 | 71. 13 | 83. 14 | 89. 12
sarcinaque 31. 2
sat 115. 17
satelles 109. 1
satiaverit 222. 11
satis 13. 10 | 14. 6 | 18. 8 | 46. 5 | 69. 8 | 93. 14 | 106. 8 | 139. 3 | 150. 10
saturatas 126. 7
Saturno 38. 12
Satyri 41. 7 | 51. 1
saucia 114. 17 | 138. 4
saucius 52. 2
saxa 36. 12 | 46. 10 | 59. 6 | 98. 2 | 103. 4 | 153. 9 | 160. 3 | 196. 14
saxea 102. 22
saxis 154. 10
saxo 99. 5 | 153. 6 | 223. 9
scabro 151. 7
scelerata 62. 13
scelerate 11. 13 | 12. 11 | 63. 3 | 73. 3 | 98. 15 | 112. 11
sceleri 72. 16
sceleris 72. 4 | 95. 8 | 134. 13
scelus 12. 11, 12 | 24. 5 | 62. 4 | 120. 5 | 134. 4
sceptra 47. 6 | 74. 4 | 166. 9 | 181. 11
sceptro 65. 10
sceptroque 141. 1
Schæneïda 171. 7
sciero 212. 5
scilicet 24. 1 | 30. 17 | 45. 10 | 59. 15 | 91. 13 | 98. 22 | 104. 11 | 126. 7 | 139. 1 | 178. 5 | 204. 13 | 237. 2
scimus 109. 5 | 192. 14 | 223. 5
scindas 222. 5
scindi 25. 7
scire 6. 6 | 109. 4 | 113. 7.
scirem 7. 2 | 120. 12
scires 161. 6 | 171. 12 | 230. 14
scissa 82. 10
scissâ 107. 7
scissis 149. 16
scit 100. 20 | 228. 3, 4
scopulis 154. 7
scopulo 103. 8
scopulos 19. 3
scopulus 98. 6
scribam 207. 15
scribe 30. 10
scribens 194. 5
scribenti 95. 3
scribentis 76. 1 | 104. 5
scribere 30. 6, 9 | 118. 5 | 134. 18 | 142. 1 | 229. 19, 20 | 231. 16
scriberet 194. 11
scribimus 76. 2 | 148. 15 | 214. 11
scribis 210. 17 | 241. 3
scribo 219. 13
scripsit 54. 4
scripta 43. 10 | 104. 1 | 219. 18 | 230. 6, 8
scriptaque 141. 16
scriptis 241. 8
scripto 53. 4 | 229. 3
scriptum 232. 17
scriptumque 230. 11
scutaque 117. 4
scutica 91. 9
Scylla 119. 1, 2
Scyria 84. 12
Scyron 15. 5
Scythia 113. 3
Scythiæque 60. 9
se 20. 5 | 33. 3 | 35. 6 | 36. 3 | 60. 2 | 74. 15 | 82. 5 | 84. 2 | 85. 4 | 86. 13 | 89. 10 | 93. 1 | 117. 8 | 127. 7 &c.
secessit 26. 3
secreti 231. 17
secretis 41. 5
sectaque 102. 22
sectaque 44. 7
secui 46. 8

secum

INDEX

secum 114. 7 | 132. 7 | 151. 1
secunda 17. 6
secundet 131. 14
secundi 193. 3
secundis 177. 13 | 187. 7
secundum 231. 17
secundus 45. 2 | 234. 10, 11
secura 58. 13
securi 163. 1 | 236. 13
securigeras 87. 11
securum 174. 6 | 187. 17
securumque 135. 14
securus 211. 15
secuta 125. 10 | 174. 17
secutus 33. 1
sed 3. 8 | 5. 9 | 9. 10 | 12. 12 | 16. 15 | 21. 4 | 22. 2, 5 | 23. 3 | 25. 17 | 27. 9 | 38. 4 | 52. 7 | 56. 5, 11 | 57. 7 | 59. 1 | 60. 5 | 62. 2 | 63. 6
sedens 194. 19
sedeo 179. 2
sedes 99. 6
sedet 16. 6 | 31. 2 | 95. 13 | 107. 15 | 231. 15
sedi 83. 14 | 99. 5 | 117. 5.
sedit 16. 2
seducit 214 2.
sedula 107. 18 | 194. 12 | 235. 13
seges 6. 2
segetes 53. 11 | 103. 11.
segetesque 115. 1
segeti 233. 6
semel 10. 11 | 48. 10 | 102. 6 | 112. 5 | 170. 10 | 179. 8.
semianimisque 98. 12
semideæ 33. 1
semina 49. 9 | 112. 9 | 114. 5
Semine 55. 5 | 117. 3 | 173. 3
Seminibus 53. 11
Semirefecta 75. 10
Semisepulta 6. 4
Semisupina 97. 10
Semivir 95. 1
Semper 2. 11 | 8. 2 | 22. 18 | 26. 12 | 57. 8 | 66. 7 | 81. 5 | 87. 17 | 119. 14 | 130. 19 | 146. 14
Semperque 58. 13 | 81. 5
Sene 36. 4 | 141. 2
Senecta 95. 14
Senectus 140. 11
Senex 9. 3 | 25. 2
Seni 73. 18 | 159. 12
Senior 4. 10
Seniorque 71. 13 | 95. 9
Senis 4 7 | 56. 10 | 74. 14
Sensi 71. 7 | 83. 19 | 84. 13 | 105. 14 | 164. 9 | 186. 11 | 236. 8
Sensibus 150. 14
Sensisse 108. 15 | 240. 11, 15
Sensisset 112. 9
Sensisti 113. 13
Sensus 93. 18 | 194. 14 | 240. 22
Sententiæ 229. 3 | 237. 15.
Sentiat 231. 14
Sentibus 85. 2
Sentiet 190. 1
Sentire 198. 3
Sentis 170. 1.
Sentitur 88. 12
Separor 202. 13.
Sepeli 141. 15
Sepem 225. 8
Septem 22. 16 | 140. 9
Septima 70. 4 | 194. 15
Sepulchra 76. 6 | 102. 18 | 110. 6 | 141. 16
Sepulchrali 19. 2
Sepulchro 20. 9 | 26 11 | 110. 13
Sepulta 70. 8 | 100. 10
Sequacis 206. 12
Sequantur 46. 13 | 175. 11
Sequar 24. 15 | 99. 20 | 123. 19 | 174. 19
Sequendus 20. 2
Sequente 72. 6
Sequentia 163. 7
Sequerisque 140. 7
Sequi 65. 8 | 134. 14 | 186. 2 | 203. 4
Sequitur 30. 5 | 119. 14 | 127. 12
Sequor 196. 18 | 202. 8 | 242. 11
Sequuntur 138. 1
Sequuta 221. 14
Seriesque 86. 3
Serior 105. 10 | 206. 14
Serius 30. 15
Sermone 188. 7
Serpens 92. 9 | 123. 6
Serpente 55. 9
Serpentes 88. 3 | 121. 11
Sertaque 121. 4
Sertis 56. 4
Serva 26. 8 | 78. 1 | 227. 10
Servâ 101. 4
Servaque 214. 9
Servabor 222. 10
Servant 43. 5
Servasse 54. 3
Servatæ 31. 5
Servatus 115. 18
Servavi 122. 1
Serventur 224. 7
Serves 29. 1 | 233. 14
Servetur 224. 6
Servi 120. 9
Serviat 40. 16 | 222. 14
Servit 222. 14
Servitio 26. 10
Servo 42. 12 | 202. 7
Serus 17. 11 | 184. 7
Servus 42. 12
Sesta 193. 2
Sestos 199. 17
Seu 19 5 | 35. 5 | 130. 1
Severa 147. 20
Severe 231. 12
Severi 196. 15
Sex 22. 18 | 146. 15
si 5. 11 | 6 10 | 11. 3 | 12. 2 | 13. 9 | 16. 13 | 18. 2 | 21. 5 | 22. 3 | 23. 5 | 24. 13 | 26. 19 | 27. 3 | 28 9, 13, 17 | 31. 9, 13 | 35. 16 | 36. 10 | 37. 5. 13 | 40. 4, 11, 14 | 42. 4 | 47. 13 | 48. 5 | 54. 3, 6 | 55, 9. &c.
sibilat 117. 10
sic 20. 2 | 28. 5, 6 | 30. 12 | 31. 1 | 39. 14 | 41. 4, 5, 7, 9 | 44. 13 | 46. 11 | 48. 11 | 49. 8 | 64 5 | 66. 4 | 68. 13 | 74. 11 | 78. 15 | 104. 6 | 108. 7, &c.
sicca 195. 3
siccas 198. 18
siccat 207. 12
siccis 104. 10
Sicelides 146. 5
Sicelis 146. 6
Sichæi 76. 11
Sichæo 71. 3
Sichæus 71. 5
sicut 61. 4 | 84. 10 | 103. 10 | 159. 3
sidera 19. 6 | 87. 2 | 197. 6 | 201. 2 | 207 20 | 220. 18
Sidonio 92. 15
sidus 83. 8
Sigæo 158. 3
Sigeia 4. 6
Sigëos 172. 3
signa 40. 7 | 61. 8 | 71. 2 | 98. 20 | 106. 8 | 129. 4, 6 | 162. 2 | 170. 20 | 182. 14 | 207. 21. | 211. 13, &c.

signa-

signatum 128. 2
signet 168. 8
signetur 15. 9 | 53. 7
silent 152. 4
silente 59. 14 | 172. 19
silet 92. 16
silices 102. 3, 4
silvaque 41. 6
silvæque 151. 11
silvam 151. 9
silvas 59. 6 | 108. 19
silvis 35. 9 | 36. 1 | 42. 3|51. 1 | 163. 3
sim 18. 2 | 22. 5 | 61. 4|66. 10 | 143. 2 | 153. 14 | 173. 6 | 178. 13 | 179. 10 | 185. 16 | 224. 13 | 229. 9
simque 25. 18
similes 61. 15 | 122. 17 | 164. 11
simili 20. 10
similis 179. 16 | 209. 21 | 211. 2
simillima 150. 13
Simoenta 73. 15
Simois 4. 6
Simoisque 127. 5
simplex 172. 15
simplicitas 14. 6 | 235. 22
simplicitate 174. 8
simplicis 116. 14 | 188. 2
simul 5. 5 | 21. 9 | 132. 3 | 160. 13 | 217. 2, 10
simulacra 101. 9
simulacraque 59. 9 | 88. 5 | 130. 9
simulare 14. 3
simulat 46. 2, 19
simulata 170. 10
simulatur 180. 4 | 240. 7
simus 57. 10
sin 75. 15
sinam 75. 8
sinas 148. 14
sinat 7. 11 | 196. 15
sine 9. 2 | 21. 15 | 24. 11 | 26. 20 | 28. 10 | 31. 9 |35. 1 | 49. 3 | 67. 9 | 77. 7| 79. 17 | 82. 11 | 83. 9, &c.
sinet 220. 4
singula 55. 11 | 170. 6
sinis 15. 6 | 42. 4 | 53. 3 | 94. 1 | 233. 16
sinistra 234. 6
sinistris 18. 11
sinistrum 127. 1
sinit 138. 12
sint 34. 15 | 61. 15 | 65. 8 | 129. 6|141. 16 | 143. 1 | 157. 11 | 170. 2
sinu 27. 2 | 132. 10, 19 | 150. 6 | 165. 12 | 209. 8 | 220. 10 | 232. 4
sinum 81. 4
sinuosaque 78. 13
sinus 5. 7 | 19. 13 | 44. 3 | 46. 7 | 126. 6 | 128. 14 | 137. 1 | 148. 13
sinusque 58. 4
sis 28. 3 | 103. 16 | 126. 14 | 129. 7 | 172. 17 | 173. 5 | 177. 6 | 195. 11 | 210. 7, 15, 17 | 221. 15
sisque 216. 10
sistat 192. 18
siste 129. 18 | 160. 17 | 227. 3
sistit 59. 5
Sisyphe 149. 1
Sisyphias 123. 14
sit 5. 2 | 7. 10 | 9. 10 | 15, 2|17. 12 | 37. 13 | 47. 13 | 48. 6 | 50. 5 | 63. 14, 18 | 68. 15 | 69. 15 | 74. 12 | 75. 2 | 76. 1 | 78. 9 | 86. 6 | 103. 14
sitque 10. 3 | 87. 12 | 211. 10 | 238. 4
Sithonio 105. 1
Sithonis 11. 2
sitim 41. 10
sitis 20. 3
sive 2. 12 | 3. 2 | 19. 5 | 29. 5, 6 | 35. 3, 7|101. 11 | 130. 1 | 133. 6 | 147. 19 | 148. 1
socer 47. 3 | 78. 9, 11 | 87. 12
soceri 168. 7 | 181. 3
socero 25. 1
socerum 168. 5
socerumque 123. 15
socialia 30. 13 | 120. 3 | 238. 11
socias 34. 2 | 192. 19
sociasse 26. 17
socii 75. 9 | 214. 17
sociis 57. 13
socioque 110. 13
socios 12. 15 | 50. 6
Sol 235. 4
sola 26. 5 | 37. 7 | 69. 16|99. 3, 15 | 103. 1 | 112. 14 | 152. 1 | 162. 6
solâ 156. 4
solæ 197. 15.
solas 81. 5
Sole 127. 4
soleam 220. 11
solebam 105. 13
solebas 154. 11 | 219. 15
solent 216. 18 | 222. 1
soleo 209. 7
solertem 219. 6
soles 209. 12 | 227. 14
solet 130. 12 | 134. 14 | 176. 5 | 180. 7 | 185. 10 | 215. 2 |216. 8 | 224. 10
soli 170. 2
solibus 49. 6
solidam 117. 2
solidi 114 3
solidis 89. 14
solio 95. 13 | 141. 1
Solis 59. 4 | 86. 14.
Solis 108. 14 | 115, 10 | 164. 17
Solitarum 200. 3
Solitis 28. 1
Solito 146. 1 | 237. 5
Solitoque 233. 11
Solitos 235. 5
Sollicitam 28. 7
Sollicitare 161. 8 | 178. 4
Sollicita 211. 14
Solliciti 2. 9 |82. 7 | 190. 6 | 204. 2
Sollicito 131. 2
Sollicitum 194. 16
Solo 17. 12 | 222. 18 | 236. 14
Solvar 130. 14
Solvas 68. 5
Solve 155 13, 14
Solvere 65. 7
Solveret 194. 2
Solum 5. 10 | 16. 3
Solus 121. 10 | 141. 1 | 173. 6 | 174. 10
Soluta 100. 12 | 104. 4
Solutus 121. 14
Somni 88. 5 | 102. 5 | 106. 1 | 138. 9 | 159. 9 | 224. 20
Somnia 150. 7, 8 | 216. 18 | 217. 3
Somnis 97. 6 | 229. 19
Somno 5. 2 | 59. 14 | 84. 9 | 97. 9, 16 | 114. 9 | 117. 15 | 130. 9 | 209. 12
Somnoque 135. 13.
Somnos 130. 5 | 138. 6 | 148. 8 | 151. 2
Somnum 97. 13 | 194. 17
Somnus 102. 11 | 121. 13 |150. 10 | 208. 10|231. 17 | 240. 17
Somnusque 97. 5
Sonabunt 230. 3

INDEX

Sonantes 210. 5
Sonat 108. 4
Sonet 145. 2
Sonis 171. 2
Sono 71. 8 | 127. 6 | 137. 2
Sonos 109. 2
Sonti 141. 8
Sontibus 70. 7
Sonuerunt 97. 15
Sonum 132. 18
Sonus 30. 4
Sopire 121. 19
Sopitaque 138. 3
Sopor 209. 2
Sopore 162. 12 | 216. 19
Soporis 136. 8
Soror 34. 4 | 37. 10 | 38. 14 | 76. 9 | 82. 3, 8 | 105. 12 | 106. 17 &c.
Sororque 165. 20
Sorore 215. 3
Sororem 95. 11
Sorores 34. 5 | 89. 5 | 109. 13 | 111. 3 | 134. 13 | 137. 7 | 141. 5 &c.
Sorori 79. 3 | 110. 11 | 139. 11
Sororis 33. 12 | 110. 17 | 141. 11
Sors 129. 9.
Sortem 184. 13
Sospes 119. 5 | 123. 13 | 217. 6
Sospesque 63. 5
Sospite 3. 9 | 217. 6
Spargere 62. 5 | 114 6
Spargitur 97. 8
Sparsa 72. 18 | 110. 12 | 130. 11 | 188. 16
Sparsi 147. 11
Sparsit 37. 10
Sparte 6. 14 | 167. 7 | 189. 17
Sparten 6. 14 | 167. 5
Spatior 235. 15
Spatiosam 2. 6
Spatium 69. 5 | 194. 15 | 198. 23
Spe 75. 12 | 177. 13 | 218. 14
Speque 88. 8
Species 17. 1 | 87. 15
Spectabar 235. 21
Spectabilis 56. 9 | 94. 5 | 123. 11 | 127. 9
Spectans 235. 21
Spectante 169. 5
Spectare 125. 9 | 209. 5
Spectarem 125. 14
Spectaret 104. 10
Spectas 182. 9
Spectasque 139. 13
Spectator 104. 7 | 158. 15
Spectatrix 198. 8
Spectem 201. 9
Spectet 201. 3
Specto 58. 5 | 97. 17 | 132. 19 | 194. 19 | 207 13
Speculis 194. 2
Speculo 93. 16
Spem 71. 14 | 157. 10 | 162. 15 | 166 3 | 202. 16 | 218 15 | 237. 5 | 240. 6
Spemque 26. 2 | 179 6 | 186. 2 | 203. 4
Speranda 240. 5
Sperare 190. 3
Sperata 189. 9
Speratæ 233. 15
Speravi 14. 13
Sperem 65. 1
Speres 173. 17 | 188. 18
Spernas 216. 4
Spernere 41. 4
Sperno 182. 3
Spes 11. 5 | 14. 14 | 28. 12 | 107. 11 | 131. 2 | 162. 10 | 182. 6 | 184. 8 | 191. 4 | 202. 18 | 203. 8 | 214. 10 | 217. 7 | 226. 10
Spesque 55. 10 | 88. 8
Spirare 43. 13
Spiritus 102. 15 | 114. 2 | 116. 9
Spissa 184. 14
Spissaque 239. 4
Splendida 150. 16 | 238. 18
Spolia 93. 11
Spoliantur 163. 3
Spolium 36. 8 | 51 6 | 54. 1 | 184. 14
Spondere 218. 9
Sponsæ 241. 24
Sponsalia 219. 9
Sponsor 12. 6 | 163. 10
Spreta 239 18
Spretis 210. 14
Spumescant 16. 13
Squalore 126. 11
Squammis 117. 9
stabili 227. 3
stabit 69. 1
stabulis 78. 7
stagno 214. 6
stamina 25. 4 | 91. 7 | 208. 1, 13 | 216. 19.
stantia 235. 15
stare 94. 8
starent 6. 16
stat 20. 7 | 101. 19 | 115. 12 | 163. 10 | 205. 2
statione 70 5
statuaris 15. 3
statuit 38. 13
stellis 61. 8
sternet 214. 20
sternuit 214. 11, 12
stertisset 78. 11
steterat 4. 7
steteris 102. 20
steterunt 74. 18
Sthenelcius 87. 9
stillant 238. 17
stipite 101 15
stramen 42. 15
strataque 67. 15 | 99. 10 | 101. 20 | 195. 12
strenuus 129. 12
strepitum 208 18
strictas 117. 8
stricto
strictum 76. 3 | 104. 3
stringitur 108. 5
structa 166. 14
structam 235. 17
studia 35. 11 | 148. 1
studio 55. 11
studioque 120. 13
studiosæ 142. 3
stulta 66. 10
stultæ 122. 3
stulte 166. 1
stultè 7. 8
stulti 174. 5
stultum 234 14
stupefacta 139. 13
stupeo 84. 11 | 170. 15
stupri 51. 9
Stygia 168. 9
sua 10. 5 | 13. 9 | 40. 7 | 42. 5 | 51. 12 | 65. 14 | 73. 7 | 76. 14 | 77. 10 | 85. 2 | 96. 1 | 119. 11 | 127. 2, &c.
suâ 50. 8 | 64. 2 | 139. 8 | 165. 2 | 215. 18
suaque 19. 17 | 104. 21
suadeat 48. 1
suadebat 121. 3
suadente 68. 5
suades 189. 13
suadet 173. 9
suæ 55. 8 | 67. 2 | 137. 10 | 145. 8
suam 131 7 | 161. 4 | 240. 14
suas 8. 4 | 44. 12 | 63. 12 | 127. 8 | 175. 12 | 208. 7 | 215. 9 | 239. 3
suasit 157. 12
sub 3. 2 | 32. 12 | 36. 5 | 40. 13 | 53. 10 | 56. 2 | 70. 9 | 77. 8 | 85. 4 | 86. 10 | 90. 1 | 94. 7 | 126. 8 | 128. 4, &c.
subdita 33. 9
subducitur 58. 1
subduxi 117. 15
subeamus 118. 9

Subeant 196. 14
Subest 224. 8
Subeunt 131.1 | 162. 9 | 172. 11
Subjeci 18. 7
Subimus 226. 9
Subis 226. 19
Subit 31. 1 | 127. 3 | 131. 1 | 209. 2
Subita 186. 18
Subiti 131. 10
Subitis 70. 10
Subito 24. 9 | 26. 11 | 55.6 | 86.1 | 120. 1 | 153. 11 | 198. 1 | 201. 12
Subitoque 161. 1
Subitos 106. 19 | 117. 6
Subitus 134. 16
Sublato 136. 12
Sublime 94. 7 | 236. 1
Sublimis 122. 7
Sublucent 241. 15
Submissas 222. 2
Submota 233. 10
Submotæ 207. 1
Subnuba 63. 11
Subsequor 32. 4 | 224. 19
Substitit 129. 2 | 154. 14
Subtrahit 142. 2
Succedat 238. 1
Succederet 180. 1
Succense 185. 9
Succenset 180. 3 | 240. 3
Succensus 153. 1
Successibus 16. 11
Successit 31. 11
Successu 3. 3
Succi 49. 3
Succiduo 125. 16
Succubuisse 85. 8 | 90. 12
Succubuit 79. 12
Succumbere 25. 19 | 114. 9
Succurrat 190. 17
Succurre 79. 3
Succurrit 90. 7
Succus 227. 8
Succusque 122. 9
Sudamus 220. 3
Sui 28. 2 | 37. 4 | 93. 16 | 104. 12 | 127. 12 | 163.10 | 173. 10
Suis 4. 1 | 15. 4 | 36. 13 | 38. 2 | 61. 8 | 63. 8 | 72.14 | 92. 10 | 104. 9 | 105. 4 | 132. 1 | 137. 4 | 163. 6
Sulfure 66. 5
Sum 8. 1 | 11. 14 | 15. 1 | 21. 7 | 10. 16 | 24. 16 | 35. 10 | 47. 5, 8 | 52. 7 | 56.3 | 61.13 | 69. 11, &c.
Samat 199. 17
Sume 144. 7
Sumebant 105 6
Sumere 177. 9
Sumeret 58. 14
Sumis 182. 12 | 225. 9
Summa 14. 8 | 15. 2 | 32. 6 | 46. 1 | 65. 10 | 91. 11 | 103. 5
Summâ 49. 5 | 98. 14 | 172. 5 | 195. 1
Summæ 138. 14
Summas 197. 18
Summave 161. 18
Summis 215. 8
Summittere 40. 3
Summo 207. 21
Sumque 125. 10 | 236. 18
Sumsitque 53. 15
Sumta 169. 10 | 236. 13
Sumtisque 44. 2
Sumus 9. 2 | 37. 8 | 81. 8 | 116. 12 | 132. 11
Sunt 5. 13 | 10. 1 | 22. 17 | 35. 15 | 44. 14 | 47. 6 | 51. 8 | 75. 3 | 81. 2 | 93. 11 | 97. 14 | 100. 4 | 102. 18 | 107.16 | 115.11 | 116.13 | 122.17 | 124. 10 | 127. 6 | 144. 5 | 147. 20
Suntque 19. 2
Suo 33. 2, 10 | 74. 6 | 77. 8 | 79.14 | 108. 2 | 112. 10 | 113. 14 | 114. 8 | 127. 10 | 132.10 | 146. 14 | 147.10 | 148. 10 | 157. 4 | 166. 2 | 171. 6 | 178. 6 | 181. 8 | 191.4 | 200.8|203. 4 | 208. 6 | 225.3, 6 | 231. 6 | 239. 2
Suorum 131. 15
Suos 35. 12 | 39. 2 | 43.2 | 74.13 | 114. 4 | 158. 8 | 166. 12
Super 42. 15 | 130. 11 | 239. 9
Superant 103. 19
Superare 201. 11
Superba 47.12 | 223. 9
Superbæ 232. 11
Superbiat 79. 17
Supercilüs 179. 2
Supercilio 182. 14
Superemus 174. 5
Superent 74. 11
Superentque 211. 3
Superes 20. 2
Superest 52. 8 | 171. 13 | 207. 2, 3
Superet 74. 7
Superjecta 169. 8
Superincubui 110. 7
Superincumbens 107. 7
Superis 225. 2 | 233. 6 | 235. 9
Superos 82. 9 | 123. 1 | 202. 10
Superposita 240. 8
Superstabunt 102. 17
Superstes 95. 8 | 133. 6
Supervacuum 23. 1
Supplex 11. 13 | 40. 1 | 122. 13
Supplicii 134. 2
Suppone 153. 13
Suppositas 19. 15
Supposito 87. 2
Suppositus 130. 4
Supposuisse 150.12 | 184. 20
Supposuisset 119. 4
Supposuitque 106. 12
Supra 152. 7
Suprema 14. 11 | 17. 7
Supremaque 96. 7
Surdior 77. 9
Surdis 205. 5
Surdus 66. 9
Surge 138. 7
Surgere 130. 12
Surgite 43. 8
Surgo 97. 13 | 153. 7
Surripienda 103. 2 | 107. 16
Suscitat 45. 6
Suspecta 226. 17
Suspecto 214. 8
Suspensa 89. 11
Suspensi 161. 12
Suspiciens 196. 13
Suspicio 181. 9
Suspicor 7. 7 | 100. 7 | 127. 14 | 186. 8 | 206. 6 | 218. 4 | 238. 10
Suspiras 182. 11
Suspirat 240. 19
Sustinet 10. 6 | 28. 12 | 93. 16 | 80. 12 | 166. 16
Sustinuisse 27. 8
Sustinuit 36. 6 | 45. 4
Sustulit 86. 10 | 136. 11 | 236. 5
Susurrat 242. 5
Susurro 207. 5
Suum 11. 4 | 98. 16 | 108. 16 | 166. 16 | 221. 14 | 225. 14
Suumque 82. 9
Suus 221. 12
Sylva 36. 10
Symplegades 118. 11

T

TABE 95. 4 | 233. 16
taceam 28. 4
taceamus 166. 8
taceatur 181. 3
tacent 154. 16
tacentur 92. 4
taceo 220. 13
tacita 106. 8 | 197. 12
tacitam 33. 4
taciti 21. 12
tacito 186. 5 | 240. 19
tacitoque 129. 5
tacta 84. 13
tactâ 208. 13
tactuque 204. 11
tactum 54. 14 | 241. 16
tactus 240. 18
tæda 62. 10 | 79. 9 | 113. 10
tædaque 38. 1
tædæ 66. 5
tædia 28. 9
tædiferæ 13. 8
Tænaria 172. 4
Tenariæ 126. 15
Tænaris 82. 3, 4 | 158. 12 | 178. 6
tale 191. 3 | 200. 10
talem 167. 8 | 229. 17
talenta 22. 17
tales 61. 20
tali 236. 3 | 241. 7
talia 57. 6 | 137. 2 | 169. 3
talibus 194. 9
talis 229. 8, 18 | 231. 6 | 241. 14, 15
Talthybioque 21. 10
Talthybiusque 21. 9
tam 7. 7 | 23. 8 | 48.6 | 50. 10 | 57. 2 | 63. 18 | 68.4 | 87.14 | 99.6 | 109. 15 | 113. 2 | 116. 8 | 122. 13, &c.
tamen 7. 4 | 8. 3 | 17. 11 | 19.3 | 21. 4 | 23.17 | 25.11 | 26. 7, 11 | 28.12 | 31. 9 | 34. 9 | 36. 3 | 38. 3 | 47. 3 | 51. 7 | 53. 3 | 54. 2 | 57. 9 | 62. 7
Tanai 60. 9
tandem 209. 13
tangant 161. 11
tangat 129. 20
tangendo 72. 19
tangere 5. 4
tangere 194. 7
tangi 174. 20
tangis 225. 11
tangit 16. 15 | 47. 1 | 78 5
tango 99. 9 | 203. 1
tangor 122. 17
tangunt 61. 5 | 65. 9 | 122. 11
tanquam 120. 12 | 132. 20 | 147. 7 | 151. 3 | 207. 14
tanta 16. 1 | 177. 9 | 181. 15 | 185. 2 | 203. 1
tantaque 161. 7
Tantalidæ 85. 6 | 181. 4
Tantalides 80. 1 | 81. 8
Tantalis 85. 6
tanti 2. 1 | 67. 11 | 72. 4 | 86. 8 | 95. 8 | 120. 10 | 178. 9 | 190. 15 | 211. 3
tanto 37. 14 | 73. 13 | 131.11 | 165. 4 | 166. 4 | 221. 12
tantò 93. 5 | 197. 7
tantum 25. 5 | 39. 13 | 43.7 | 101.3 | 120. 5 | 149. 5
tantùm 7. 2, 11 | 27. 11 | 100. 13 | 128. 13 | 162. 7 | 222. 7 | 227. 9
tantummodo 179. 13
tantus 42. 9 | 86. 8
tarda 71. 10 | 185. 10 | 204. 4
tardâ 231. 18
tardæ 160. 4
tardas 208. 2
tardat 97. 20
tardè 11. 5
tardis 234. 17
tardor 188. 10
tardos 2. 5
tauri 15. 6 | 114. 1
taurique 102. 21 | 115. 1
tauro 33. 8, 9 | 41. 2
tauros 59. 15 | 117. 1
taurosque 121. 11 | 123. 5
taurum 41. 1
Taygetenque 120. 1
te 2. 10 | 4. 10 | 6. 9, 10 | 10. 7, 9 | 11. 7, 9 | 12. 5, 10, 11 | 14. 7 | 16. 15 | 17.13 | 21.5 | 22.11 | 23.17 | 24. 1 | 27.2 | 28.10 | 29. 10 | 35.1 | 37. 12 | 41. 4 | 42. 4, 9 | 43. 5, &c.
teque 20. 1 | 62. 10 | 171. 6, 12 | 175. 4 | 201. 8 | 207. 3 | 219. 16 | 224. 14 | 227.10 | 242. 11
tecta 26. 11 | 33. 12 | 51.1 | 77.10 | 80.10 | 96.7 | 102. 22 | 109. 10 | 135. 3 | 160.5 | 166.11 | 182. 13
tectæ 97. 8 | 159. 16
tecti 42. 13
tectis 10. 1
tecto 100. 5 | 207. 21 | 240. 17
tectoque 57. 3
tectus 106. 10 | 180. 14
tecum 30. 3 | 37. 1 | 47. 7 | 54. 7 | 69. 11 | 101. 19 | 112.11 | 118. 6, &c.
tecumque 52. 7
tegebant 120. 9
Tegeus 92. 1
tegenda 170. 20
tegendo 94. 4
tegeres 102. 2
tegeret 43. 2
tegi 39. 4 | 126. 2 | 194. 4
tegitur 232. 4
tegmina 90. 2
tegor 147. 13
tegunt 71. 6
tela 2. 7 | 13. 5, 6 | 26. 16 | 74. 9 | 93. 13 | 105. 8 | 136. 10, 14 | 137. 6, 15 | 138.10 | 176. 8 | 229. 22
Telamon 221. 13
Telamone 22. 11
Telemacho 9. 12
Telemachusque 9. 3
telis 13. 14 | 79. 12 | 114. 7 | 147. 17 | 159. 4
tellure 23. 15 | 103. 1 | 146. 7 | 202. 9
telluris 24. 9
tellus 4. 6 | 7. 6 | 36. 14 | 40. 15 | 52. 3 | 100.3, 19 | 166 16 | 190.16 | 199. 16
telo 76. 7 | 138. 4
temerare 172. 13
temeraria 54. 9
temerarius 184. 1 | 204. 1 | 210. 11
temeratæ 134. 15
temeratam 89. 3
temerati 48. 7
temeratis 178. 3
temperat 8. 4
temperet 99. 22
templa 166. 12 | 227. 4
templis 58. 11
templum 236. 1

tem-

11. 3 | 56.
.12 | 75.12 |
| 126. 12 |
| 162.3|188.
5.6 | 206.10|
17. 12 | 22.
. 4 | 34. 7 |
75.13 | 111.
2. 12 | 208.
0. 2 | 216.
18. 13 | 223.
34. 3
ius 75. 4
s 52. 8|206. 8
10. 10 | 97.
6. 6 | 214.8 |
| 173. 11 |
6 | 204. 3 |
r 23. 9 | 87.
128. 9 | 134.
241. 2
t 4. 8
35. 16 |
2
1. 11
10. 5 | 103.
202. 5
. 4 | 87. 5
204. 10 |
7
53. 15
a 170. 15 |
9
159. 7
237. 3
39. 9 | 173. 5
182. 1 | 203.
s 39. 7
59. 4 | 125.
201. 8
s 127. 5
65. 14 |
8 | 202. 4
242. 14
38. 12 | 242.
05. 8
134. 1
87. 6 | 121.
tenerâ 155. 16
teneraque 90. 17
teneram 139. 3
tenere 9. 11 | 117. 6 | 162. 6 | 219. 12
tenerer 77. 5
teneri 45. 1
teneris 31. 3 | 206. 7 | 212. 15
tenero 152. 8 | 170. 18
teneros 30. 14 | 160. 14 | 224. 5
tenerum 20. 7
tenes 35. 7 | 237. 20
tenet 17. 13 | 27. 2 | 57. 14 | 77. 4 | 86. 10 | 104. 3 | 113. 4 | 148. 6 | 153. 5 | 166. 10 | 168. 11, 14 &c.
Tenon 234. 19
tenor 72. 2 | 178. 14
tenorem 146. 13
tenta 98. 10
tentantibus 68. 7
tentas 224. 1 | 227. 14
tentat 225. 3
tentavi 195. 4
tentes 159. 5
tentet 64. 1
tentor 72. 11
tenuabimus | 221. 17
tenuere 191. 14
tenues 7. 12 | 59. 10| 116. 9
tenui 31. 8 | 71. 8 | 106. 21 | 108. 5 | 114. 16 | 187. 5
tenuis 36. 14
tenuisse 27. 5 | 91. 1 | 169. 14
tenuistis 102. 5
tenuit 11. 10 | 39. 9 | 62. 2
tenus 113. 3
tepefecerat 3. 4
tepente 105. 14
tepidis 59. 8
tepido 27. 2 | 108. 6
tepidum 40. 12
ter 30. 3, 4 | 136. 11, 12 | 195. 3, 4 | 238. 13
terga 60. 6 | 238. 14
tergit 239. 4
teris 73. 12
terna 88. 4
terra 58. 2 | 61. 9 | 63. 2 | 65. 12 | 73. 18 | 97. 7 |99. 20 | 100. 2 | 101. 14 | 129. 16 | 140. 4
terrâ 30. 1 | 208. 13
terræ 86. 13 | 99. 17 | 101. 8 | 176. 9 | 235. 3
terram 65. 13
terras 6. 15 | 64. 1 | 70. 4 | 85. 2 | 101. 7 | 140. 3 | 145. 5 | 164. 2 | 189. 16 | 214. 2
terrasque 46. 3
terrebar 44. 5
terreor 212. 7
terrere 214. 5
terret 191. 7
terribiles 87. 18
terribilis 114. 2
terrigenæ 117. 7
terrigenas 55. 7
terris 89. 9 | 130. 1 | 135. 1
territa 159. 8 | 159. 11
territaque 139. 8
territus 138. 9
terror 176. 5
terruerint 38. 10
terruerunt 38. 10
terruit 4. 9
tertia 57. 5 | 184. 18
tertius 9. 9
testæ 106. 17
testatur 230. 7
teste 55. 2 | 185. 4 | 218. 16 | 227. 6 | 229. 2
testes 186. 4
testificata 226. 4 | 237. 12
testis 189. 1 | 223. 5, 7 | 242. 6
testor 173. 15
tetendi 43. 3
tetendit 125. 7 | 220. 8
tetigi 84. 12 | 114. 17 | 234. 8
tetigique 151. 15
tetigisse 28. 1 | 53. 1 | 126. 3
tetigit 153. 3 | 239. 1
Teucri 27. 18
Teucris 73. 10
texêrunt 93. 10
texit 151. 10
texitur 163. 6
texta 190. 13 | 234. 8
thalami 238. 14 | 239. 10
thalamis 18. 13 | 72. 14 | 84. 7 | 165. 10
thalamo 108. 21 | 114 17 | 115. 4 | 116. 10 | 158. 2 | 225. 17
thalamoque 59. 13
thalamos 24. 18 | 47. 12 | 83. 16 | 135. 11
Thalia 148. 2
Thebæ 15. 7
Therapnæo 167. 14
Thesea 11. 9 | 97. 10 | 98. 14 | 102. 4 | 180. 1
Theseu 97. 3 | 98. 1,15 | 100.9 | 101. 15 | 103. 21
Theseus 37. 13 | 50. 7,8 | 165. 3 | 174. 21 | 176. 3
Thesensque 34. 5
Thesides 34. 5
Thessala 176. 2 | 201. 10
Thessaliæ 53. 1
Thessalicis 92. 14
Thessalis 130. 10
Thessalus 54. 11
Thetidi 221. 4
Theutranteusque 57. 4
Theutrantia 89. 5
Thoanta 62. 11

Tho-

INDEX

Thoante 61. 6
Thoantias 64. 3
Thracen 16. 10
Thraces 16. 7 | 175. 15
Thracia 5. 4
Threiciam 27. 6
Threicia 92. 3
Threicios 18 4
Thresa 211. 6
thura 66. 6 | 130. 11 | 133. 6 | 231. 3 | 235. 10 | 240. 2
thuricremis 11. 14
Tiberis 33. 20
tibi 1. 1 | 6. 10 | 8. 9 | 10. 3 | 14. 1 | 18. 1, 3, 7 | 20.2 | 23. 3, 5, 7 | 24. 2, 13 | 25. 19 | 26. 1, 19, 20 | 27. 1, 9 | 28. 14 | 35. 15 | 37. 6 | 38. 2, 5 | 39. 7, 14 | 41. 5, 9 | 124. 10 | 128. 1 | 129. 7, 16 | 132. 15 | 133. 5, 8 | 136. 8, 13 | 137. 3 | 138. 8 | 140. 4, 5, 8 | 141. 11, 12 | 146. 5 | 149. 9 | 152. 11 | 154. 1, 2, 12 | 156. 3, *et alibi*
tibiaque 120. 3
tigribus 16. 6
tigridas 100. 20
time 153. 9 | 175. 11
timeam 7. 4
timeas 214. 19
timebam 22. 3 | 138. 5 | 148. 5
timebas 209. 19
timebat 191. 3
timebo 222. 7
timenda 127. 6
timendum 176. 17
timendus 36. 12
timeo 7. 4 | 68. 11 | 101. 9 | 127. 3, 15 | 133. 6 | 188. 3 | 191. 3, 9 | 211. 1 | 217. 3 | 218. 11, *et alibi*
timeoque 20. 11
timere 101. 12 | 176. 6 | 187. 18 | 211. 16, 18
timerem 7. 2 | 118. 7
times 139. 14
timet 134. 18 | 187. 12 | 208. 6 | 216. 5
timida 138. 10
timidâ 177. 13 | 208. 15
timidam 22. 2
timidas 78. 6
timide 54. 3
timidissimè 175. 15
timido 240. 14
timidumque 55. 1
timidus 215. 12
timor 88. 8 | 107. 2 | 115.3 | 129.8 | 132. 12 | 136.15 | 142. 2 | 153. 10 | 210. 13 | 226. 10
timorque 55. 10
timore 88. 8 | 129. 2 | 131. 2 | 179. 12 | 196. 9
timorem 239. 1
timori 58. 7
timoris 2. 9 | 3. 1 | 52. 7 | 161. 12 | 190. 6
timui 2. 8 | 11. 11 | 58.15 | 62.3 | 149. 4 | 161. 2
timuit 242. 16
tinctaque 230. 4
tinctus 76. 4
tingere 208. 8
tingit 235. 11
tinxerat 34. 12
tinxit 101. 20
Tiphy 56. 8
Tisiphone 18. 13
Titan 84. 5 | 151. 1
Tithoni 199. 1
titulis 15. 4 | 85.7 | 103. 2
titulo 15. 9 | 60. 2 | 141. 16
titulos 43. 8
titulum 69. 8 | 154. 8 | 239. 14
Tlepolemi 3. 5
Tlepolemus 3. 4
tofo 151. 7
tollas 36. 10
tolle 39. 13 | 93. 3 | 109. 9 | 225. 10, 11
tollendi 38. 4
tollere 196. 4
tollit 160. 20
Tomatis 86. 5
tonat 87. 12
tonans 110. 6
tori 54. 8 | 172. 14 | 179. 6 | 237. 18
toris 13. 7 | 89. 14 | 189. 2
toro 27. 5 | 47. 8 | 48. 12 | 62.4 | 64. 4 | 78. 16 | 84.8 | 97. 14 | 99. 11 | 136. 4 | 171. 6 | 174. 10 | 211. 6 | 214. 18 | 224. 22
toros 113. 6 | 114. 12
torpuerant 98. 24
torpuerat 108. 12
torquata 19. 1
torquentem 32. 10
torqueor 88. 2 | 224. 11
torques 35. 5 | 91. 7
torrentur 239. 7
torta 40. 10
tortaque 208. 1
tortilis 22. 2
torto 117. 10
torva 179. 2
torum 26. 8 | 42. 14 | 97.12 | 99.7 | 123. 3 | 240. 10
torus 225. 18
torvusque 15. 5
tot 13. 9 | 14. 5 | 22. 5 | 23. 3, 17 | 47.2 | 123.3 | 128. 15 | 133. 9, &c.
totque 5. 5 | 190. 2
tota 4. 5 | 33. 6 | 40. 16 | 189. 17
totâ 164. 5
totaque 2. 1 | 175. 8
totidem 65. 14 | 92. 7 | 112.9
totidemque 119. 3
toties 50. 12 | 66. 4 | 82. 9 | 98. 5 | 119. 10 | 154. 12 | 209. 16 | 213. 9 | 224. 2 | 232. 9 | 238. 12, 15
totis 168. 15 | 214. 4 | 236. 8
toto 11. 1 | 51. 14 | 63.16 | 98.1 | 120. 6 | 144. 12 | 165. 14 | 202.15 | 214. 16 | 238. 4
totum 13. 1 | 69. 3 | 221. 6
totus 177. 11
trabes 44. 7 | 163. 4
tractabile 209. 17
tradebar 82. 7
tradere 72. 15
traderet 119. 15
tradet 65. 13
tradidit 51. 11 | 79. 6 | 109. 3 | 115. 16 | 134. 9
tradis 198. 17
tradit 74. 15
tradita 21. 7 | 69. 10
traditur 6. 11
traham 101. 4
trahebant 56. 11 | 113. 11
trahemus 25. 3
trahitque 194. 10
trahitur 238. 18
traho 241. 8
trahunt 54. 16
trahuntur 208.2
trajectam 20. 4
tranquillo 217. 4
trans 82. 4 | 103. 18 | 198. 16
transeat 27. 14
transferor 204. 17
transieram 234. 19
transire 181. 17
transit 239. 6
traxit 77. 10

treinefactus 91. 9
tremente 46. 4 | 103. 12 | 136. 10
tremor 44. 4 | 134. 16
tremui 136. 7
tremulo 207. 12
tremulum 32. 7 | 108. 5 | 196. 11
trepidaque 4. 2
trepido 232. 4
trepidos 168. 6
tres 9. 2 | 23. 14 | 184. 16
tresque 160. 13
tribuit 184. 13
tribus 23. 4, 14 | 92. 6 | 102. 13
tributa 33. 6
Trinacriæ 119. 4
Trinodi 37. 9
triplex 92. 5
triplici 116. 3
tripodas 22. 16
triste 125. 6 | 195. 16 | 205. 6
tristem 227. 8
tristi 239. 5
tristia 68. 6 | 75. 14 | 200. 13
tristis 23. 9 | 56. 5 | 69. 2 | 114. 15 | 120. 12 | 126. 12 | 179. 1 | 194. 19
tristitiæ 25. 18
Triton 67. 16 | 231. 11
Tritonide 56. 7
trium 26. 13
triumphi 91. 11
triumphus 74. 6
Troadæ 129. 10
Troades 167. 1
Troas 2. 10
Troasin 131. 15
Troezena 37. 1
Troja 1. 3 | 2. 1 | 3. 9 | 4. 1 | 6. 2 | 84. 4 | 131. 1 | 162. 4 | 163. 1 | 173. 5 | 175. 8 | 189. 18
Trojâ 5. 11
Troïa 175. 1 | 184. 9
Trojæ 51. 5 | 181. 11
Trojam 122. 7 | 129. 3
Troicus 76. 2 | 187. 4
troëm 214. 4
troëmque 34. 13
troi 41. 2
troculentior 104. 9
truncaque 94. 18
trunci 43. 7
trunco 92. 7
tu 10. 2 | 11. 13 | 12. 5 | 23. 18, 19 | 26. 19 | 29. 8 | 31. 5 | 35. 9 | 39. 12 | 48. 9 | 49. 3 | 52. 4 | 57. 5 | 63. 6 | 68. 1, 14 | 73. 1 | 74. 9 | 78. 3, 13 | 79. 10, 15, 18 | 80. 3, 6 | 92. 15 | 93. 4 | 94. 6 | 95. 8, 11 | 96. 11 | 97. 5 | 102. 3 | 103. 3, 16, 22, &c.
tuque 62. 18 | 93. 12
tua 1. 1 | 8. 1, 7 | 9. 1 | 10. 9, 12 | 15. 9 | 17. 12 | 19. 17 | 21. 8 | 22. 6 | 27. 12 | 29. 1 | 34. 4 | 35. 10 | 36. 10 | 42. 6 | 44. 14 | 47. 1 | 48. 4 | 49. 7 | 52. 7, 8 | 54. 6
tuâ 43. 6 | 53. 12 | 115. 16 | 123. 6 | 164. 16 | 169. 20 | 211. 12 | 220. 16
tuaque 197. 3
tuæ 8. 8 | 15. 2 | 24. 14 | 25. 3, 8 | 35. 15 | 45. 15 | 86. 6 | 93. 8 | 96. 10 | 102. 20 | 112. 4 | 130. 16 | 146. 12 | 150. 12 | 155. 11 | 157. 8 | 165. 5 | 173. 18 | 181. 11 | 221. 8 | 228. 6, 8 | 241. 24
tuæque 69. 5
tuam 25. 13 | 97. 4 | 126. 16 | 139. 13 | 189. 4 | 223. 2 | 229. 2
tuamque 170. 13
tuarum 93. 7 | 171. 1 | 212. 17
tuas 24. 12 | 73. 17 | 164. 2 | 236. 6 | 239. 17
tuba 120. 4
tueantur 158. 14
tueare 170. 17 | 193. 18
tuenda 9. 13 | 57. 2
tuente 222. 16
tueri 184. 13
tui 28. 12 | 48. 11 | 73. 4 | 74. 12 | 85. 3 | 93. 12 | 103. 4 | 110. 12 | 113. 12 | 119. 14 | 133. 8
tuique 230. 1
tuis 10. 2 | 14. 2 | 15. 1 | 17. 5 | 19. 18 | 28. 6 | 40. 5 | 50. 14 | 57. 6 | 66. 14 | 86. 2 | 93. 1 | 96. 4 | 99. 10 | 101. 14 | 103. 2 | 105. 2 | 107. 8 | 116. 16 | 118. 12 &c.
tuisque 60. 1
tulere 97. 4
tuli 42. 12 | 46. 10 | 54. 6 | 58. 16 | 83. 12 | 117. 18 | 170. 18 | 176. 14 | 239. 16
tulisse 55. 6 | 78. 16
tulissem 78. 1 | 166. 13
tulisti 80. 5 | 87. 1 | 102. 3 | 149. 3
tulit 8. 5 | 93. 2, 13 | 141. 18 | 147. 2 | 171. 7 | 179. 11 | 215. 16
tum 98. 23 | 124. 7 | 145. 18 | 173. 5 | 210. 5 | 217. 8
tument 72. 11
tumescebant 106. 9
tumet 51. 4
tumidæ 105. 3
tumidarum 216. 3
tumidum 195. 5 | 204. 5
tumuli 76. 12
tumulo 85. 4
tumulos 59. 7
tumultu 177. 7
tunc 2. 2 | 22. 7 | 34. 9 | 46. 7 | 49. 3 | 108. 17, 21 | 111. 3, 5 | 113. 7, 117. 11 | 146. 1 | 161. 5 | 174. 13, 15 | 184. 3 | 198. 9 | 204. 2, &c.
tunica 170. 11
tunicaque 107. 7
tunicæ 95. 4
tunicas 103. 10
tuo 8. 12 | 16. 2, 13 | 23. 11 | 46. 6 | 53. 4 | 53. 10 | 65. 10 | 67. 10 | 79. 16 | 79. 4 | 80. 8 | 83. 14 | 108. 18 | 110. 2 | 125. 4 | 129. 18 | 136. 14 | 165. 21 | 168. 14
tuorum 5. 3 | 126. 13 | 174. 19
tuos 9. 7 | 11. 10 | 24. 18 | 25. 12 | 26. 16 | 30. 12 | 38. 10 | 47. 12 | 48. 6 | 66. 2 | 69. 12 | 89. 4 | 94. 4 | 103. 6 | 122. 14 | 125. 10 | 126. 11 | 132. 14 | 138. 6 | 140. 6 | 150. 11 | 159. 1 | 161. 14, *et alibi*
tuosque 75. 16
turba 8. 6 | 16. 1 | 36. 9 | 51. 9 | 78. 2 | 89. 5 | 120. 7 | 133. 10 | 141. 2, 6 | 143. 12 | 155. 2 | 166. 15
turbâ 239. 5
turbaque 112. 2
turbæ 122. 3 | 141. 9
turbato 109. 10
turbatos 25. 16

INDEX

turbida 193. 8 | 202. 12
turbine 68. 16 | 213. 10
turpe 25. 19 | 48. 3 | 78. 15 | 184. 14 | 214. 5 | 239. 13
turpi 87. 4 | 147. 2
turpia 94. 12
turpis 31. 12 | 46. 6 | 131. 11
turpiter 8. 11 | 14. 9 | 51. 10 | 62. 9 | 166. 6 | 225. 9
turre 195. 1 | 199. 6
turribus 166. 13
turris 58. 3 | 198. 19
turtur 145. 10
tuta 37. 16 | 69. 6 | 86. 13 | 117. 16 | 121. 6 | 175. 16 | 200. 8 | 224. 16
tutâ 70. 5
tutior 236 2
tutis 27. 6
tutius 27. 5 | 210. 16 | 215. 2
tuto 217. 8 | 226. 11
tuto 231. 16
tutum 30. 7 | 200. 13
tutus 39. 11 | 47.9 | 63.5 | 102.2 | 106. 16
tuum 13. 3 | 17. 8 | 26. 15 | 32. 4 | 44. 2 | 98. 2 | 116. 6 | 133. 1 | 190. 8 | 191. 12 | 207. 6 | 224. 2 | 230. 11 | 238. 4
tuus 28. 9, 17 | 35. 1 | 46. 2 | 57. 8 | 80, 10 | 95. 7 | 129. 4 | 164. 3 | 198. 14 | 211. 2
Tybridis 73. 15
Tydeus 95. 15
tympana 32. 12
Tyndareique 181. 4
Tyndareumque 192. 2
Tyndareus 79. 5
Tyndari 162. 10 | 173. 18
Tyndaridos 184. 18
Tyndaris 47. 11
Typhoïdos 143. 7
Tyriam 74. 3
Tyrio 122. 7
Tyro 213. 2
Tyros 201. 1

V

VACAT 30. 14 | 99. 15 | 225. 18
vacavi 111. 1
vacca 139. 5
vaccas 52. 1
vacuæ 143. 10
vacuis 225. 13
vada 11. 11 | 64. 6 | 198. 20
væ 25. 14 | 83. 8 | 239. 7
vafer 219. 10
vafri 174. 8
vaga 103. 8 | 242. 5
vagamur 141. 2
vagitus 108. 1, 15
vago 235. 14
vale 45. 4 | 96. 9, 12 | 114. 16 | 125. 6 | 149. 2 | 230. 10 | 242. 20
valeam 177. 5
valeamque 198. 8
valeant 227. 7
valent 202. 5 | 237. 16
valeo 121. 14
valeres 11. 13
valet 9. 11 | 12. 2 | 226. 1 | 238. 2
valido 35. 5
validoque 27. 13
vallatus 40. 11
vallibus 89. 3 | 160. 1 | 184. 15
valuere 77. 6
vana 38. 10 | 195. 17 | 173. 8 | 212. 1 | 213. 2
vanescat 7. 12 | 116. 9
vanos 175. 14
varia 206. 10
variis 145. 9
vario 176. 15
vastis 215. 4
vasto 92. 2
vates 50. 3 | 155. 5 | 159. 13 | 163. 19 | 242. 7
vati 146. 12
vatibus 159. 12
vaticinata 49. 8 | 172. 8
vatum 191. 9
uberiora 190. 12
ubi 6. 2, 15 | 7. 2 | 12. 13 | 21.3 | 37. 13 | 40.3 | 56.1 | 64. 5 | 65. 8 | 69. 15 | 84.7 | 99.14 | 117. 11 | 146. 3 | 205.3 | 207. 9, 19 | 209. 1 | 210. 14 | 222. 13 | 231. 17 | 233. 12
udæ 60. 9
udis 64. 5 | 94. 17 | 114. 15
udus 198. 14
vecta 82. 1
vectis 215. 3
vector 200. 18
vectum 178. 5
vehit 11. 2 | 49. 15
vehor 163. 9
vel 25. 9 | 47. 13, 14 | 141. 13 | 144. 10 | 165. 15 | 170. 13 | 183. 1, 11 | 197. 9 | 199. 17 | 207. 1 | 215. 11, 12 | 224. 11 | 229. 17, 18 | 234. 3
vela 11. 8 | 12. 7, 8 | 17.10 | 24.4 | 45. 7, 15 | 57. 5, 14 | 65.6 | 78.13 | 97.4 | 99. 2 | 125. 1, 7, 11, 12, 13 | 131. 6, 12 | 155 9, 16 &c.
velamina 28. 2 | 209. 7
veles 50. 11
velim 30. 14 | 66. 10 | 161. 10 | 188. 14 | 224. 12
velis 7. 13 | 17. 6 | 26. 18 | 129. 12 | 233. 14
velit 25. 2 | 86. 5, 7 | 109. 4 | 131. 5, 8 | 231. 8
velle 183. 10 | 203. 3 | 219. 12 | 233. 14
vellem 34. 8 | 73. 9 | 80. 7 | 126. 16 | 154. 13 | 155. 9 | 156. 6 | 181. 17 | 184. 3 | 224. 4 | 241. 23
vellent 163. 16 | 165. 11
vellera 54. 2 | 93. 10 | 117. 16
velleraque 71. 6
vellere 53. 2 | 200. 14
velles 129. 3 | 239. 15
vellet 120. 10 | 195. 13 | 215. 12 | 235. 4
vellus 123. 10
veloque 129. 17
velocibus 160. 9
velut 194. 3 | 232. 19
veluti 158. 15 | 236. 9
venefica 54. 7
veneficiis 63 8 | 233. 8
Veneni 122. 9
Venenis 60. 3 | 62. 7 | 93. 13
Veneno 96. 7
Venenorum 20. 3
Venerat 54. 12 | 112. 6 | 127. 9
Venerem 13. 6 | 36. 5, 10 | 41.3 | 172. 13

eneri 35. 12 | 185. 11 | 192. 5
eneris 164. 14 | 186. 3 | 197. 3.
enerit 207. 16 | 212. 11
enerunt 22. 11
eni 1. 2 | 71. 8 | 78. 14 | 206. 2
eniam 24. 1 | 36. 11 | 40 8 | 71. 11 | 184. 6 | 190. 16 | 206. 4 | 227. 11 | 242. 2
eniant 40. 10 | 87. 13 | 211. 9 | 221. 2
venias 10. 2 | 45. 9, 10 | 212. 3, 8 | 241. 9
veniebat 197. 13
veniemus 220. 9
veniens 199. 9 | 238. 13
veniente 210. 9
venientia 19. 7
venientibus 170. 3
venies 129. 17
veniet 9. 12
venimus 99. 13 | 115. 13
venio 71. 9 | 158. 15
venire 29. 6 | 155. 2 | 207. 10 | 209. 4 | 222. 4 | 232. 1
venires 178. 7
venis 130. 2 | 184. 7 | 209. 4 | 210. 2
venisse 54. 7 | 184. 3 | 228. 17
venisses 164. 13
venisset 105. 10
venit 11. 4 | 12. 2 | 14. 14 | 21. 1 | 23. 10 | 30. 15 | 31. 4 | 37. 7 | 42. 8 | 44. 2 | 47. 12 | 49. 11 | 53. 9 | 60. 8 | 93. 18 | 94. 2, 3 | 95. 3 | 108. 2 | 109. 2 | 120. 2 | 130. 8 | 161. 1 | 164. 12 | 171. 8
veniunt 150. 5 | 146. 5
venter 159. 8
venti 65. 6 | 67. 15 | 102. 7 | 105. 7 | 131. 3 | 234. 14
ventique 131. 1 | 196. 5
ventis 12. 7 | 13. 1, 4 | 49. 4 | 62. 17 | 67. 5 | 68. 1 | 73. 11 | 75. 5 | 98. 9 | 104. 11 | 105. 3 | 187. 7 | 189. 12 | 193. 7 | 195. 7 | 203. 8 | 212. 18
ventisque 164. 1
vento 45. 1 | 53. 7 | 103. 21 | 124. 5 | 131. 5 | 147. 10 | 207. 7 | 211. 2 | 234. 9, 18
ventos 12. 1 | 53. 6 | 99. 22 | 129. 8 | 131. 9 | 210. 5 | 211. 1
ventosa 178. 5
ventosas 216. 21
ventosque 99. 19 | 158. 5
ventre 159. 10
ventris 106. 9
ventura 202. 19
venturam 133. 5
venturi 211. 13
venturos 120. 17
ventus 19. 6 | 57. 14 | 67. 10 | 124. 6 | 125. 2, 3 | 189. 10 | 203. 7
ventusque 102. 11
ventusve 212. 3
Venus 33. 6 | 39. 2 | 44. 1 | 66. 13 | 86. 9 | 148. 9 | 155. 13 | 158. 17 | 160. 13 | 161. 11 | 165. 14 | 173. 8
vera 50. 3 | 83. 17 | 136. 13 | 159. 6 | 160. 8 | 163. 19 | 191. 13 | 196. 18. 197. 2 | 209. 11 | 211. 18 | 216. 18 232. 7
verâ 209. 14
verba 12. 7, 8 | 26. 6 | 40. 2 | 41. 11 | 57. 6 | 61. 2 | 65. 4 | 107. 3, 13, 19 | 119. 11 | 122. 12 | 125. 5 | 130. 19 | 132. 15, 20 | 137. 2 | 138. 1 | 146. 2 | 228. 18 | 229. 4 | 232. 3 | 236. 17 | 237. 20, 21 | 241. 22
verbaque 180. 8
verbera 98. 18 | 194. 13 | 222. 1
verbis 14. 1 | 15. 1 | 98. 18 | 116. 16 | 130. 8 | 160. 19 | 170. 9 | 174. 14 | 184. 11 | 192. 4 | 194. 9 | 206. 1 | 207. 8 | 219. 8, 9
vereare 210. 8 | 216. 4
verebar 58. 13 | 136. 2 | 161. 3
verecundus 34. 12
verenda 26. 12
verentur 222. 1
vereor 119. 13 | 211. 15 | 231. 8
veri 6. 14 | 160. 8
veris 2. 8 | 130. 6
verisque 150. 13
vernaque 61. 1
vero 42. 11 | 46. 7 | 132. 19 | 164. 19 | 169. 9 | 198. 7 | 199. 9
verrit 117. 10
versa 3. 9 | 43. 14 | 48. 6 | 212. 14
versâ 169. 17
versæque 43. 15
versare 32. 9
versat 124. 1
versato 208. 1
verset 129. 14
versiculis 230. 6
versis 162. 1
versoque 103. 21
versor 240. 16
versus 25. 20 | 28. 9 | 153. 3, 16
vertat 168. 6
vertice 98. 5
vertit 6. 8 | 80. 11 | 82. 5
vertite 131. 12
verum 148. 14 | 185. 1
verus 170. 8
veste 121. 1 | 126. 2 | 147. 13 | 169. 8 | 196. 9
vestes 126. 7, 10 | 208. 7 | 235. 8
vestibus 207. 17
vestigia 99. 9
vestis 34. 11 | 295. 3
vestra 7. 8 | 155. 5 | 180. 8
vestræ 176. 9
vestram 167. 3
vestras 131. 8
vestris 5. 9 | 85. 7 | 124. 7
vestro 187. 12 | 232. 15
vetant 107. 2
vetante 131. 6
vetantes 131. 9
vetat 101. 2 | 211. 18
veteres 154. 15 | 170. 19
vetes 226. 18
vetuisset 73. 9
vetuit 76. 2
vetus 38. 11
vexant 102. 19
vexat 212. 14
vexavit 78. 3
vexisset 148. 9
vexit 176. 1 | 200. 14
vi 188. 12
via 69. 6 | 199. 11 | 200. 4 | 209. 20
viâ 160. 20 | 162. 16
viæ 158. 10 | 186. 18 | 201. 6 | 207. 21 | 135. 16
viam 75. 4, 5 | 107. 20 | 140. 4 | 186. 8 | 201. 10
vias 62. 2 | 72. 6 | 99. 18 | 102. 22 | 158.

INDEX

158. 4 | 175. 2 | 196.12 | 208.16 | 214. 20 | 217. 8 | 234. 6
vibrantur 136. 5
vibrare 32. 7
vibrari 108. 7
vibrata 27. 13
vice 125. 7 | 138. 11
vicem 188. 6
vices 231. 14
vici 176. 15
vicinæ 217. 7
vicinia 203. 1
vicisti 93. 6
vicit 191. 11
victa 4. 1 | 27. 12 | 40. 5 | 123. 6 | 131. 2 | 162. 12 | 165. 2 | 192. 12 | 221. 14
victæ 85. 8
victam 127. 13
victas 30. 10 | 242. 12
victima 175. 6
victo 90. 10 | 94. 7
victor 5. 7 | 6. 6 | 29. 2 | 60. 1 | 90. 10 | 93. 12 | 100. 5 | 171. 6 | 216, 3
victorque 119. 5
victore 34. 3
victorem 24. 15 | 85. 8 | 161. 16 | 221. 14
victoria 101. 19
victricem 91. 3
victrix 78. 3
victum 2. 12
victus 147. 1 | 153. 10
videam 24. 12 | 133 3 | 169. 17
videant 97. 18
videar 38. 9 | 96. 4 | 211. 4 | 223. 12 | 233. 4
videare 174. 17
videbo 102. 13
videbor 10. 8 | 166 1
videndi 120. 13
videns 12. 1
vident 58. 6 | 151 7
videntis 116. 2
videntur 151. 17
video 99. 16 | 122. 18 | 239. 9
videor 31. 14 | 104. 6 | 150. 12 | 179 8 | 199. 10 | 209. 5
videre 41. 12 | 99. 2 | 125. 11 | 169. 19 | 195. 2
videres 63. 6 | 103. 5 | 108. 7
videret 173. 11 | 182. 15
videri 140. 1 | 145. 11
videris 232. 13
viderit 6. 10 | 39. 5 | 124. 1
vides 67. 5 | 193. 7 | 197. 4
videt 40. 6 | 148. 10 | 195. 2 | 223. 4 | 232. 1 | 236. 10.
videtur 199 11 | 240. 11
vidi 19. 7 | 23. 11, 13, 15 | 46. 4 | 57. 3 | 98. 10, 11 | 101. 7 | 113 7, 9 | 198. 12 | 235. 1, 20
vidimus 112. 1
vidisse 98. 11 | 160. 11
vidissem 184. 5
vidisset 90. 9
vidisti 44. 11
vidit 89. 11 | 139. 6 | 223. 1
vidua 78. 11 | 88. 1
viduas 2. 7 | 209. 15
viduo 7. 14 | 48. 12 | 97. 14 | 174. 9, 10
viduum 83. 6
vigilans. 99. 7 | 162. 11 | 229. 20
vigilant 150. 14 | 208. 6
vigilantia 195. 1 | 207. 21
vigilantis 66. 7
vigilantur 121. 17
viginti 22. 15
vigorque 159. 15
vigore 37. 12
vile 67. 14 | 151. 12 | 202. 3
vili 147. 13
vilis 23. 7 | 122 15 | 144. 1
villo 56. 9 | 123. 11
vim 50. 11 | 179. 7
vina 136. 8
vincat 102. 4 | 128. 11
vince 25. 13
vincendi 161. 7
vincere 22. 18 | 57. 1 | 87. 10 | 93. 6 | 169. 18 | 161. 3, 4
vincet 122. 8
vincis 25. 13 | 68. 2
vincit 62. 13 | 87. 10 | 128. 11
vincitur 44. 13 | 181. 14
vinclis 134. 1
vinctam 72. 15 | 239. 2
vinctus 56. 4 | 222. 10
vincula 194. 1 | 237. 16
vindicat 231. 5
vindice 77. 7
vindicet 13. 10 | 225. 13
vindicibus 86. 11
vinoque 135. 15
violabile 147. 17
violarit 178. 1
violasse 68. 7
violavimus 134. 7
violente 24. 7
violenti 136. 9
violentius 223. 3
violento 109. 3
violentos 2. 10
vir 23. 18 | 46. 4 | 57. 8 | 61. 3 | 79 2, 3 | 87. 8, 17 | 88. 2 | 93. 4 | 126. 10 | 127. 2 | 134. 10 | 148. 4 | 164. 3 | 182. 15, &c.
virque 5. 12 | [illegible] 4. 4 | 74. 18 | 96. [illegible]
vires 8 4 | 10. 1 | 35.14 | 81. 2 | [illegible] 6. 6 | 98. 7 | 107. [illegible] 127. 8 | 142. [illegible] 154. 15 | 155. [illegible] 173. 3 | 175. [illegible] 176. 8 | 198. [illegible] 218. 12
viret 152. 18
virga 108. 6 | 160. 12
virgine 200. 9 | 234. 12 | 242. 15
virginea 119. 8
virginis 199. 17 | 224. 3 | 231. 7 | 240. 10
virginitas 18. 11 | 118. 1 | 165. 15 | 184. 4
virginitate 165. 16
virginitatis 51. 6
virgo 50. 9 | 68. 9 | 116. 5 | 137. 5 | 189. 1 | 218. 10 | 227. 3 | 231. 7
viri 4. 3 | 15. 6 | 26. 15 | 71. 14 | 72. 5, 18 | 100. 18 | 101. 11 | 174. 8 | 188. 2
virique 102. 21
viribus 9. 2 | 86. 11 | 206. 5 | 237. 20
virides 45. 9
viridi 145. 10
virilis 34. 16
viris 119. 2 | 165. 6 | 176. 10 | 206. 10
virisque 127. 11 | 175. 1
viro 3. 9 | 29. 8 | 36. [illegible] | 90. 12 | 93. 2 | 123. 20 | 124. 4, 9 | 126. 12 | 165. 4 | 172. 2 | 174 2 | 177. 6
viroque 21. 5, 6
virorum 53. 11 | 166. 15 | 167. 11 | 181. 13
viros 5. 5 | 25. 16 | 46.

| 55. 6 |57.
. 12
23. 5
i. 92 | 183.
5. 15 | 210.
f. 11 | 80.
164. 9
). 16 | 26.
10 | 57. 3|
| 62. 9, 14|
84. 10 |95.
. 16|116. 7
4
: 28. 15 |
77. 1|212.
) | 176. 7 |
| 222. 20 |
16 | 117.
9. 9, 12 |
11|162. 13
154. 12 |
| 235. 92
16
. 12 | 189.
1. 17
8 | 38. 6 |
|108. 20 |
106. 14
. 15 | 241.
15
'. 9
2 | 57. 2 |
227. 9
13
| 111. 6 |
| 178. 14 |
, 17 | 226.
3. 6
2. 1
. 1 | 75.
). 6
3. 3
3. 3
3. 3
3. 17
7. 15
. 9
. 13
4 | 122. 6
2. 7
vitiumque 180. 17
vitreâ 97. 7
vitroque 152. 5
vittis 107 18
viva 240. 5
vivaque 59. 6
vivant 83. 10
vivat 9. 12 | 55. 9 |
57. 10
vivax 106. 15
vive 43.11 | 68.13 |
107. 9, 10
vivere 28. 10 | 104.
11 | 128. 13
viveret 101. 13
vivet 100. 8
vivimus 100. 9
vivis 100. 9 | 123.
15 | 141. 7
vivit 54. 16 | 55. 1 |
150. 4
vivite 64. 4
vivo 73. 14 | 94. 8
vivum 58. 11
vivus 95. 16 | 165.
12
vix 2. 1 | 18. 8 | 19.
9 | 21. 2|30. 18 |
32. 1 | 45. 4 | 54.
12 | 55. 2|73.13 |
82.9 | 93.14|108.
10 | 109. 16 &c.
vixque 31. 1 | 70.
6 | 72.12|200. 8 |
202. 2 | 238. 15
ulla 100. 14 | 116.
10 | 143. 4 | 149.
8 | 173. 16 | 175.
9 | 197. 3 | 205. 5
ullâ 218. 2
ulli 97. 2
ullo 222. 16
ullum 128. 8
ullus 40. 6 | 180. 5
ulmus 44. 13
ultâ 85. 4 | 152. 1
ulteriora 150. 17
ulterius 178. 14
ultima 19. 14 | 34.
2 | 76. 10|87. 7 |
129. 14 | 133. 7
ultimus 9. 1 | 57.
13 | 114.10 | 140.
14
ultor 126. 17
ultra 10. 9
ultrices 47. 10
ultrò 75. 11 | 188. 1
ululantem 84. 7
ululantibus 46. 9
ululasse 71. 1
ululavit 18. 13
Ulyssen 44. 11
Ulysses 4. 8 | 27. 17
Ulyssis 8. 2
umbræ 121. 8
umbræque 147. 8
umbras 110. 9
umbroso 239. 15
umbrosum 18. 9
una 23. 4 | 28. 12 |
34. 3 | 39. 9 | 47
2 | 73. 8 | 84. 1 |
86. 7 | 89. 7, &c.
unaque 184. 17 |
199. 16
unà 26. 15
unam 145. 14 | 230.
2
unctæ 206. 11
unda 11. 2 |41. 10 |
44. 8 | 47. 10 | 58.
1 | 67. 10
undâ 67. 15 | 154. 5
undaque 154. 7
undæ 210. 7
undas 19. 15 | 58.
3 | 73. 15 | 215.
7 | 216. 1, 13
unde 18. 2 |50. 10 |
66. 4 | 74. 6 | 89.
8 | 90. 2
undique 135. 5
undis 13. 1 | 19. 9 |
28. 3 | 199. 15 |
217. 7
ungue 31. 8 | 46.
8 | 51. 7
unguenta 238. 17
unguibus 108. 22
uni 5. 13 | 128. 15 |
133. 9 | 219. 3
unicus 147. 16
unius 107. 10
uno 5. 5 | 59. 13 |
92. 7 | 118. 4
unquam 105. 11 |
111. 7 | 112. 1
unum 12. 11 | 23.
17 | 96. 3 | 105. 9
unus 13. 10 | 92. 6 |
138. 7 | 144. 4
Vobis 39. 7, 20 |
146. 10 | 155. 33
Voca 222. 3
Vocabat 26. 9 | 98. 3
Vocant 34. 13 | 64.
5 | 135. 7|152. 14
Vocantes 135. 7
Vocaret 125. 1
Vocari 226. 5
Vocaris 133. 6
Vocarunt 21. 9
Vocat 176. 4 | 240.
25
Vocata 26. 8
Voce 17. 7 | 98. 14 |
108. 4, 16
Vocem. 106. 21 |
157. 5 | 223. 2
Voces 71. 1 | 186.
12 | 192. 4
Vocetur 178. 11
Vocibus 197.4 | 242.
2
Vocis 21. 4 | 84.16 |
98. 17 | 221. 8
Voco 98. 14
Volat 57. 14
volebas 237. 9
Volebat 98. 4
Voles 87. 16
Volet 194. 8 | 203.
5 | 222. 11
Volo 146. 6
Volubile 228. 17
Volucrem 205. 13 |
240. 16
Volucres 102. 17
Volucris 189. 15
Volucrum 168. 1
Volui 22. 1 | 124.
10 | 129. 1
Volumus 194. 4
Voluntas 188. 3
Voluptas 112. 13 |
146. 3 | 185. 11
Vomere 113. 16 |
117. 2
Vomit 119. 3
Vos 102. 7 | 146. 7,
9 | 206. 9,11|233.
9
Vota 30. 12 | 58. 7,
9 | 66. 3 | 158. 8
Votis 3. 1 | 42. 5 |
55. 11 | 58. 9, &c.
Votiva 155. 11

Voti-

INDEX VOCABULORUM.

Votivo 230. 4 | 235. 11
Voto 166. 2 | 192. 16 | 242. 8
Votum 162. 6 | 228. 3 | 185. 8, &c.
Vovimus 65. 2
Vox 120. 8 | 174. 3 | 183. 2
urar 207. 1
urat 134. 7
urbe 15. 3 | 57. 3 | 58.14 | 82.3 | 135. 8 | 199. 14
urbem 66. 1 | 72. 9 | 74. 3 | 94. 1 | 131. 7
urbes 86. 1 | 100. 1 | 158. 15
urbis 72. 12 | 102. 20 | 119. 5 | 167. 4
ure 28. 8
ureret 78. 4
ureris 152. 12
urget 23. 9 | 59. 10 | 120. 16
urimur 30. 15, 16 | 206. 5
urit 33. 4
urnaque 110. 14
uror 66. 5 | 143. 5 | 157. 6 | 202. 7
ursa 201. 4
usa 76. 14 | 98. 9
usquam 6. 10 | 164. 17
usque 5. 7 | 7. 15 | 8. 1 | 60. 10
usta 49. 6 | 80. 14
usu 75. 13 | 219. 5
usus 164. 1 | 186. 7
ut 9. 6, 10 | 10. 5, 8, 11, 13 | 13. 12 | 17.12 | 20 1 | 24. 15 | 28. 4 | 30. 11, 17 | 32. 11, &c.
utque 5. 2 | 18. 1 | 28. 11 | 46. 9 | 63. 13, &c.
utamur 188. 2
utar 205. 9
utemur 109. 5
uterque 31. 6 | 37. 8 | 44. 12, &c.
utere 174. 8
uterer 192. 10
uteri 107. 14
utero 33. 10 | 159. 7
utetur 192. 10
uti 167. 9 | 219. 3
utile 23. 20 | 124. 8
utilior 121. 20
utilis 19 11 | 51. 14 | 148. 11
utinam 2. 2 | 38. 5 | 54. 9 | 68. 1
utitur 201. 1
utraque 141. 6 | 161. 12 | 189. 2 | 221. 14
utramque 86. 14
utroque 97. 19 | 197. 17
utrumque 36. 14
Vulgat 108. 9
Vulgi 186. 11
Vulgus 135. 7 | 150. 6 | 175. 4
Vulnera 13. 14 | 55. 11 | 104. 10 | 170. 1
Vulnere 92. 9 | 110. 9, 15 | 241. 7
Vulnerer 211. 11
Vulneror 232. 16
Vulnus 30. 16 | 58. 16 | 76. 8 | 128. 8
Vultibus 86. 10
Vultu 63. 3 | 109. 1 | 157. 7 | 161. 2
Vultum 21. 11 | 34. 3 | 94. 7
Vultus 63. 7 | 94. 4 | 103. 6 | 116. 3
Uxor 9. 2 | 25. 5 | 46. 16 | 49. 2 | 60. 2 | 66. 4 | 85. 6 | 87. 11 | 94. 10 | 95. 9 | 107. 12
uxoris 75. 1 | 79. 3

X

XANTHE 43. 15
Xanthi 43. 14
Xanthus 127. 5

Z

ZACYNTHOS 8. 5
Zephyri 155. 8
Zephyro 136. 5
Zephyroque 105. 1
Zona 18. 12
Zonâ 90. 6.

FINIS.

Londini.—Excudit H. Bryer, Bridge-street, Blackfriars.